جگړه او سوله

دریم ټوک

لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن:
دوکتور لطیف بهاند

مسکو
۲۰۱۲

Ketabton.com

۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پیژندنه:

د کتاب نوم:	جګړه او سوله
لیکوال:	لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن:	دوکتور لطیف بهاند
ټوک:	دریيم
طرحه او ډیزاین:	سپین سهار
خپرندوی او مالي لګښت:	د میدان وردګو ولایت والي محمد حلیم فدایي
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
چاپکال:	۱۳۹۱ل/ ۲۰۱۲ز
د خپرونو لړ:	(۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ برخه

۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

د ۱۸۱۱ کال په وروستیو وختونو کې د لودیزې اروپا د پوځي قوتونو سفري برید او ځای پرځای کېدل پیل شول او په ۱۸۱۲ کال کې د دغو پوځونو شمېر (له هغو لوژستیکي وګړو سره چې د دوی د خوړو، کالو او لېږدولو دنده یې لرله) له څو میلیونو تنو نه واوښته. دغه پوځ له لودیزه ختیځ ته روان او د روسیې پولو ته یې مخه کړه. او دې ته په ورته توګه په همدې ۱۸۱۱ کال کې د پولو له بلې خوا د روسیې پوځونو ځان د پولو په اوږدو کې ځای پر ځای کاوه. د جون په ۱۲ مه د لودیزې اروپا په خوښه د روسیې پولې ماتې او جګړه پیل شوه. یعنې هغه څه پېښ شول چې د بشري تعقل او ټول انساني طبیعت ضد دی، په میلیونو وګړو د یو بل په ضد دومره بې اندازې شرارت وکړ. دومره دوکې، دومره خیانت، بربریت، دومره یې د یو بل پر شتمنیو تالان ګډ کړ، په بې ساري توګه یې یو بل ته جعلي اسناد او کوټه روپۍ جوړې کړې، داسې چورونه یې وکړل، دومره اورونه یې واچول او دومره وژنې یې وکړې، هسې خیانتونه او جنایاتونه وشول چې تر هغه څه نه واوښتل چې د یوې پېړۍ په اوږدو کې د نړۍ پرخلکو تېر شوي وو، خو هغو وګړو چې دغه جنایتونه یې کول، ځانونه یې جاني نه ګڼل.

دغه غیر معموله پېښې ولې رامنځ ته شوې؟ د هغو علتونه څه وو؟ مورخین په ساده باور وایي چې د دغو پېښو علتونه د الدنبورګ پر شهزاده ستم، پرسیمې، له لاسبرو قوانینونه سرغړونه، د ناپلیون واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

پالنه، د الکساندر ټینګار، د ډیپلوماتانو تېروتنې او نور وو...

په دې توګه، که میټېرنیخ او روما یا نخوف یا تالیران د کومې مېلمستیا کتنې په اوږدو کې د زړه له کومې د پلټون لپاره د یو لیک لیکلو تکل کړی وای او په غوره توګه هڅه شوې وای او یا هم ناپلیون الکساندر ته لیکلي وای:

- زما ورور ټولواکه ! زه چمتو یم د الدنبورګ سېمې بېرته د هغه ښځښتن ته وروسپارم. که دا شوي وای، جګړه به پېښه شوې نه وای.

دا څرګنده ده چې د هغو هممهالو ته هر څه همدا ډول بربښېدلي وو، دا ښکاره خبره ده چې د ناپلیون لپاره د جګړې علت (لکه هغه شان یې چې د سنت هلن په وچه کې ویلي و) د انګریزانو دوکې وې، دا هم ښکاره ده چې د انګریزانو د پارلمان غړو به د جګړې علت د ناپلیون واک پالنه ګڼلې وي، د الدنبورګ شهزاده ته د جګړې علت په ډاګه دده پر وړاندې شوی زور زیاتی بربښېده، سوداګرو ته به د جګړې علت د اروپا پر وچې هغه لاسبری قانون بربښېده، چې اروپا یې رنګوله، کېدای شي زړو سرتېرو او جنرالانو ته به د جګړې تر ټولو غوره علت دا بربښېدلای و چې په دې چاره کې د دوی هنر ته اړتیا لیدله کېږي، د هغه پېر (زمانې) لژیتیمیانو (د شاهي واک هغه پلویان چې د بوربن کورنۍ ته د واک د بېرته ستنېدو غوښتونکي وو) د پخواني نظم او قوانینو بیا راژوندي کول، د جګړې علت ښکاره شوی وی، د هغه وخت ډیپلوماتانو ته کېدای شي ددې ټولو پېښو د رامنځ ته کېدو علت له ناپلیونه د روسیې او اتریش، د ۱۸۰۹ کال د تړون راز، په پوره توګه پټ نه وی ساتل شوی او د ۱۷۸ شمېره یادښت په ترتیب کې له پوره ځېرکتیا نه کار نه وی اخېستل شوای. دا څرګنده ده چې دغه او نور بې شمېره بېلابېل علتونه، چې شمېر یې د هغه وخت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو د اندونو د شمېرې په اندازه دي، هغه علتونه چې د هغه وخت او زمانې د وګړو لپاره د جګړې د پیل علت بلل شوي وي، خو زموږ لپاره، د هغې زمانې د خلکو د پاتې شوونکو لپاره، چې د هغې سترې پېښې د پېښېدو جرړې په غوره او ځېرکتیا څېړو، د هغې ساده خو وحشتناکه معنی تل ته ورکېوزو، د هغه د پیل لپاره پاس یاد شوي دلایل پوره نه دي. هغه زموږ لپاره د پوهېدو وړ نه دي چې په میلیونونو، عیسویان دې له دې امله یو بل ووژني او وزوروي، چې یا ناپلیون پر واک مین دی یا الکساندر په هر څه ټینګار کوي، یا انګریزان ځېرک او دوکه مار دي یا هم د الدنبورګ شهزاده خوابدی شوی دی. دا د پوهېدو وړ نه دي چې د دغه حالت او په ډاګه د وژنو او زورزیاتي تر منځ څه اړیکي شته دي؟ ولې د دې په پایله کې چې د الدنبورګ شهزاده خوابدی شوی دی، د اروپا له هغه پلوه په میلیونونو وګړي راشي د سمولینسک (روسي ښار) او مسکو د ولایاتو خلک ووژني او هر څه یې تالان کړي. موږ، او سنیو څېړونکو لپاره چې تاریخ لیکونکي، نه، یو او د څېړنې سودا مو نه بې لارې کوي، د سلیم عقل له برکته مو سالم عقل، له تتوالي راوتلی، نو زموږ لپاره د جګړې علتونه په بې توګه بې شمېره دي. هر څومره چې په خپله علتونو کې ژور برو، له دا سې نورو نویو علتونو سره مخامېږو، چې د هغو هر یو یا یو شمېر، په ځانګړې ډول موږ ته ریښتیني یا د پېښې د پرتم پر وړاندې په یوه کچه ناسم بربښي او د خپلې کمې اغېزې له امله یې (د نورو هممهاله علتونو له اغېزه پرته) د دغې سترې ډرامې په رامنځ ته کولو کې ونډه لرلې نه ده. زموږ د اند له مخې د لهستان د ویسلا نومي سیند له غاړو نه د ناپلیون له خوا د خپلو پوځونو د شاته کولو او د الدنبورګ خانانو ته د هغو د جایدادونو له بېرته سپارلو نه د غاړه غړولو علتونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.. د جګړې په پیل کې په هماغه اندازه ونډه لري،لکه یو فرانسوي پوځي مشر، چې له خپلې دندې سر غړولای وای. په فرانسوي پوځ کې که یوه مشر له سر تېرې نیولي ،تر دلګۍ مشره، بیا تر پایه له خپلې دندې سرغړولی وای، بیا به په هغه پوځ کې چا د هغه واک ته غاړه نه اېښوده او په دې توګه به د هغه پوځ ورځ په ورځ کم شوی وای.

که ناپلیون د ویسلا له سینده،شا تګ ته د روسانو وړاندیز منلی وای او خپلو پوځونو ته یې د پرمختګ قومانده ورکړې نه وای،جګړه به پېښه شوې نه وای. .. که د الدنبورګ خان نه وای،که الکساندر هره چاره ځانته سپکاوی نه ګڼلی، که په روسیه کې استبداد واکمن نه وای،که په فرانسه کې انقلاب نه وای شوی. .. او نور ډېر. که نه وای. .جګړه به پېښه شوې نه وای. که ددغو علتونو هر یو په خپل ځای نه وای،دا پېښه به رامنځ ته شوې نه وای. .. په ملیاردو علتونه او دلایل سره یو ځای شول،چې دغه پېښه، پېښه شي،خو په دې علتونو کې د دغې پېښې د رامنځ ته کېدو لپاره یوه هم غوره والی نه لاره،ځکه دغه پېښې ځکه باید پېښې شوای وای چې باید پېښې شوې وای.

په میلیونو وګړي باید له خپلو انساني احساساتو او خپل عقل نه انکار کړی وای، له لودیزه، ختیځ ته تللي وای، ځان ته ورته، وګړي یې وژلي وای. هماغه شان چې څو پېړۍ مخکې د وګړو سترې پرګڼې له ختیځه،د لودیز لور ته تللې وې او خپل ځان ته ورته وګړي یې وژلي وو.
د ناپلیون او الکساندر کړه، چې ګواکې د هغو پرېکړو د جګړې بهیر ټاکه، دومره بې اغېزې وې لکه د هغو سرتېرو کړه چې د هغو له خوښې پرته ،د پچې(جلب) پر دود او زور پوځ ته لېږل شوي وو او له دې پرته بله لاره یې لرلای نه شوه. دې چارې بله چاره نه لرله، ځکه ددې لپاره چې د ناپلیون او الکساندر پریکړې(یعنې د هغو کسانو اراده چې جګړه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغو پریکړو پورې اړه لرله) عملي شي، دې کار ډېرو نورو هغو بې شمېره پریکړو پورې چې د هغو له اغېزه پرته دغه پریکړې ناشونې وې، اړه پیدا کوله. ددې لپاره اړتیا لیدله کېدله چې په میلیونو نه تنه، هغه وګړي چې رښتینی واک یې درلود لکه هغه سرتېري چې ډزې یې کولې یا خواړه.. کالي وسلې، توپونه او نور مهمات یې رسول، باید د دروغجنو واک لرونکو واک ته غاړه ایښې وای..

په تاریخ کې تقدیر ته ځان سپارل د غیر منطقي پدیدو (یعنې هغه پدیدې چې عقل سره اړخ نه لګوي) د آرامۍ لپاره حتمي کار دی. څومره چې هڅه کوو د تاریخ دغه شان پدیدې د عقل په تله وتلو، په هماغه اندازه هغه زموږ لپاره غیر منطقي او ناپېژندلې پاتې کېږي. هر انسان د ځان لپاره ژوند کوي، د خپلو ځانګړو موخو لپاره خپلې خپلواکۍ نه ګټه اخلي او په ډاګه دا احساسوي چې اوس کوم کار کولای شي وکړي او کوم کار نه شي کولای، خو همدا چې دا کار یې وکړ هغه کار په یوې ټاکلې شېبه کې سرته رسېږي، هغه بیا د تاریخ یوه برخه او نه راګرځېدونکې ده، نور یې نو د عملي کېدو امکان نه شته بلکې د تاریخ په یوه پخوانۍ پېښې بدلېږي.

د هر انسان ژوند دوې برخې لري:

یوه یې د ژوند خپله ځانګړې برخه ده، چې څومره له نورو سره له اړیکو نه لرې وي، هومره آزاده وي او بله هغه، له نورو سره په اړیکو او ټولنیز ژوند کې ده، چې په هغه کې دده ژوند، د هغو کړو تر اغېز لاندې دی، چې پر ده زغمل کېږي. انسان په آګاهانه بڼه د ځان لپاره ژوند کوي، خو په ناآګاهانه توګه بې له هغه چې پوه شي، د انساني ټولنې د اهدافو د سرته رسولو لپاره یوه وسیله ګرځي. انساني کړه بېرته راستنېدونکي نه دي. د هغه کړه د نورو میلیونو وګړو له کړو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېښېږي او نور نو تاریخي ارزښت پیدا کوي. انسان چې په ټولنیز ژوند کې څومره لوړ دریځ او له زیاتو وګړو سره اړیکې ولري، په هماغه اندازه یې د واک اندازه زیاته او په هماغه کچه یې د کړو اغېز او موخه څرګندېږي. یو روسي متل دی چې وایي:

د ټولواک زړه د خدای په لاس کې دی.

ټولواک د تاریخ مریی دی.

په بله وینا، تاریخ یا د وګړو ناآګاهانه، ډله ایزګله ایز ژوند، د ټولواکانو د ژوند هره شېبه د خپلو موخو د لاس ته راوړلو لپاره لکه یوه وسیله داسې په کاروي.

که څه هم ناپلیون هغه وخت، په ۱۸۱۲ کال کې تر بل هر وخته داسې انګېرله چې (لکه هغه شان چې الکساندر په خپل وروستني لیک کې هغه ته لیکلي و) د خپلو خلکو وژل یا نه وژل دده په واک او اراده کې دي، خو تر بل هر وخته د هغو نالیکل شویو قوانینو په منلو محکوم (ده خپله تصور کاوه خپلواک دی) او دې ته اړ و چې د بشریت او د هغه د تاریخ لپاره هغه څه تر سره کړي چې باید تر سره شي. ..

کله چې یوه مڼه پخېږي، هغه رالوېږي، د هغې د رالوېدو علت څه دی؟ له دې کبله چې د ځمکې جاذبه یې راکشکاږي؟ یا له دې کبله چې د هغه ډکی وچ شوی او ماتېږي؟ له دې امله چې مڼه درنه شوې، له دې کبله چې باد یې راغورځوي، یا له دې کبله چې تر هغې لاندې ولاړ ماشوم غواړي هغه وخوري؟

له دغو دلایلو نه یو هم د مڼې د رالوېدلو علت نه دی. دغه ټول، یوازې د هغو شرایطو مجموعه ده چې د هغو تر اغېز لاندې طبیعي ژوند خپل بهیر وهي. هغه باغوان چې هیله مند دی، مڼه د هغې د ډکي د حجرو د خوسا کېدو یا نورو دغه ته ورته دلایلو له امله

(c) ketabton.com: The Digital Library

راولوېدلې ده، په هماغه کچه برحق دی، لکه هغه ماشوم چې تر هغې لاندې ولاړ دی او دعا یې کړې چې منه دې راولوېږي، چې دی یې وخوري...

په تاریخي پېښو کې تش په نوم ستري څېرې، یوازې هغه کسان دي چې ځانونه یې د دغو پېښو اتلان ګڼلي او دوی هغه اتلان دي چې له بل هر چا نه کم دغې پېښې پورې اړه لري.

د هغو هر کړه، چې د دوی په تصور په خپلواکه بڼه تر سره شوي، د تاریخ په بهیر کې خپلواک نه دي بلکې د تاریخ د ټولنیز بهیر اړوند او له ازله یې د هغه تکل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

ناپليون د مې د مياشتې په ۲۹ مه نېټه له دريزدين نه، چې دوې اونۍ يې د درباريانو، خانانو، شهزادګانو، ټولواکانو او آن يو امپراطور په منځ کې هلته تېرې کړې، وخوځېد.

دغه ټولواک، تر دريزدين نه د مخه، هغه شهزادګان، پادشاهان او امپراطور چې ځان يې د ستاينې او پالنې وړ ښودلي وو، ونازول، هغه پادشاهان او شهزادګان چې دا وړتيا يې نه وه ګټلې، وغندل، داتريش ملکې ته يې مرغلرې او الماس (چې په زور يې پادشاهانو نه اخېستي وو) ډالۍ کړل، د فرانس د امپراطور له لور ماری لوييزيې، نه يې غېږ تاو کړه، (د هغه د تاريخ ليکونکي په وينا) همدغه ماری لوييز، د هغه ببلتانه سخته خواشينې کړې وه، ځکه که څه هم بناپارت بله ښځه لرله، خو په پاريس کې پاتې وه او ماری لوييز ځان د هغه مېرمن ګڼله او داسې يې ښودله چې د هغه د جدايۍ زغم نه لري.

که څه هم ديپلوماتان لا د سولې ټينګېدو ته کلکه هيله لرله او په خورا مېړانه يې دغه ارمان ته کار کاوه. ددې سره سره ناپليون لا په خپله الکساندر ته ليکونه ليکل او هغه يې، زما ورور ټولواک باله، د زړه له کومې يې هغه ته ډاډ ورکاوه چې د جګړې تکل نه لري او د تل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره به هغه ورته ګران او د درناوي وړ وي، خو بیا هم له خپل پوځ سره یو ځای شو او په هر ځای کې به یې له لودیزه، ختیځ ته د پوځونو د چټکې خوځېدا سپارښتنې ورکولې. هغه په خپله صحرایي ګاډۍ کې چې شپږو آسونو ځغلوله سپور و. غلام بچګانو، یاورانو او یوې سترې ډلې چوپړانو بدرګه کاوه او د هغې لارې نه چې د پوزین، تورن او دینیڅک نه کورنیګزبیرګ ته رسېدله، مخکې روان و. له دغو ښارونو نه، په هر یوه کې په زرګونو وګړو په زغم او خوښۍ هغه ته هرکلی وایه.

پوځ له لودیزه د ختیځ پلو روان و او هغو شپږو آسونو چې دده ګاډۍ زغلوله، مزل په مزل بدلیدل، دی یې هغه ځای ته رساوه چې تکل یې شوی و. د جون په لسمه دی له خپل پوځ سره یو ځای شو او شپه یې په یوه کور کې چې د یوه پولندي ګراف له خوا ورته برابر شوی و او د ویلوویسکی په جایداونو کې پروت و، تېره کړه. بله ورځ ناپلیون تر خپل پوځه هم مخکې شو، پولندي پوځي دریشي یې واغوسته او په ګاډۍ کې سپور د نی یه مان د سیند غاړو ته د سیمې د کتنې لپاره ووت.

د سیند پر هغې بلې غاړې په پرتې سترې دښته کې، چې د مسکو سپېڅلی ښار یې په منځ کې ولاړ و، قزاقي سرتېري ولیدل، دغه ښار چې د لرغونو ساکانو ځمکو ته ورته و، د پراخه هېواد پلازمینې ته پاتې کېده، چې ده ته یې آسکندر مقدوني ور په یاد کړ او د ټولو د تصور بر خلاف یې، د ستراتیژیکو او دیپلوماتیکو خیالاتو برخلاف د پرمختګ فرمان ورکړ او بله ورځ یې پوځیانو له نی یه مان نه اوښتل پیل کړل.

د جون په دولسمه سهار د وخته، له هغې کېږدۍ نه چې د نی یه مان د سیند پر ځوړنده او سر ښکته غاړې ورته درول شوې وه راووت او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوربین یا لرلید کې یې د خپلو هغو سرتېرو ننداره پیل کړه چې د ویکوویسکي له ځنګل نه لکه مست سیند راوتل او د نی یه مان، پر سیند چې پر دریو جوړو شویو ببړنیو پلو، آپلو او ښتل. پوځیان چې سیمه ته د خپل ټولواک له راتګه خبر و، په ځیرو سترګو یې هغه لټاوه او چې هغه یې د غونډۍ پر سر د خپلې کېږدۍ په مخکې، د هغه له ملګرو نه په توپیر لرونکو جامو او ځانګړې خولۍ کې ولید، خپلې خولۍ به یې پورته اچولې او چیغې به یې وهلې:

- تل دې وي ټولواک !

په یوې یوستوی بڼه، لکه بې پایه سیند له هغه ستر ځنګله چې تر هغه وخته پورې یې لکه پټه خزانه داسې پټ ساتلی و، راوتلي او په درې ځانګو کې د پلو له سره آپلو تېریدل.

د ټولو سرتېرو له زلمو نه تر پخو او له پخو نه نیولې تر زړه پورې له هرې خوا نه اوریدل کېده:

- دا وار سفربري پیل شوه ! روانېږو !

کله چې یې خپله د چارې تکل کړی دی، هر څه کېږي.. زه به سر ترې نه ځار کړم... خپله دی دی، ښه ورته وګورئ، خپله دی دی ! ژوندی دې وي ټولواک !.. هغه دي هغه آسیایي دښتې.. مګر بده خاوره ده، د خدای په امان المانه ! د مسکو تر ټولو ښکلې ماڼۍ به درته وساتم، د خدای په امان، بریالی اوسئ ! تا ټولواک ولید؟ هورا ! که زه د هند والي شم، تا به د کشمیر وزیر کړم، هغه دی، وګوره ټولواک هغه دی ! تا ته وایم ویني یې؟ ما هغه دوه واره داسې ولید، لکه تا ته چې ګورم. دا د ټیټ ونو مشر (فرانسویانو په خپل منځ کې ناپلیون په دې نامه یاوداوه) ما یو وار کله چې هغه، یوه بوډا ته مډال ورکاوه ولید... هورا، هورا ! ژوندی دې وي ټولواک !

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو ښارو کې یو ګڼه نښه او هغه هم د جګړې د پیل له امله چې له پخوا ورته سترګې په لاره و، راڅرګند ه او له هغه چا سره لېوالتیا او له هغه نه د سرځارېدنې شوق او جذبه په هر چا کې لیدل کېده، چې خړې جامې په ځان د غونډۍ پر سر ولاړ و.

د جون په دیارلسمه یې ناپلیون ته یو اصیل وړوکی عربی آس راوست، هغه پرې سپور شو او د مستو کښوونکو چغو او په شراوشور کې، (چې ښکاریده دی دا ټول ځکه زغمي چې نه یې شو کولای د خپلو پوځیانو مینه او ناز، ونه مني) یرغه د نی یه مان، د یوه پله پلو ته لاړ. دغو چغو هرپلو هغه بدرګه کاوه او دده پام یې د جګړېزو تکلونو نه چې له پوځ سره تر یو ځای کېدو نه وروسته، ده د هغه پریکړه کوله، بل پلوه اړاوه. هغه سپور پر یوه پله، چې په موقتي ډول پر جالو دریدلی او پرله پسې خوځېده او ربړدیده، د سیند بل پلو واوښت، په چټکۍ او ناڅاپه کین پلو ته وګرځېد او په یرغه توګه د سوی کاونو پلو ته لاړ او د هغه ښکاري سواره ګارډ پوځیانو پسې چې له خوښۍ او جذبې نه الوتل، مخکې روان او ده ته یې په خپله ګڼه ګوڼه کې د تلو لاره پرانسته، وړاندې لاړ. همدا چې د ویلنا پراخ سیند ته ورسېد، د پولندي اولان نومي غونډ تر څنګ چې د سیند پر غاړه مېشت شوی و، ودرید.

پولندیانو هم د فرانسویانو په شان په ولولو خوشالي کوله، د هورا نارې یې وهلې، ژوندی دې وي، چغې یې وهلې، یو بل یې کېښکودل او خپلې کرښې یې ددې لپاره ماتولې چې هغه ووینې.

ناپلیون د سیند ترنندارې وروسته، له آسه راکوز شو او د یوې ونې پر ګنډې چې د ساحل پر غاړه پرته وه کېناست. هغه پرته له هغه چې څه شونډو پرانزي، اشاره یې وکړه او ده ته یې لرلید (دوربین) سره ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ده، دغه دوربين، د هغه چوپړ پر شا چې په مستې لېوالتيا ده ته ورنيږدې شوی و، کېښود او د ويلنا د سيند د بل ساحل په څارنه بوخت شو. تر هغه وروسته يې د نقشې په کتنه چې پر ګنډې غوړول شوې وه، پيل وکړ او بيا يې چې له هغه نه سر پورته کړ، کوم څه يې وويل او دووتنو ياورانو په ځغاسته د پولندي اولانانو (پوځيان) خواته ورمنډه کړه.

له دغو دووتنو نه، اولانو ته د هغه لومړی کس په رسېدو سره، له ټولو کرښونه يو غږ پورته شو چې وې ويل: څه يې وويل؟ څه يې وويل؟

سپارښتنه شوې ده چې ګودر پيدا او بل ساحل ته ورواړوو، د پولند د اولانانو مشر يوه زړه راښکوونکی بوډا و، چې له ګېډۍ نه په قار شو، وبنګېد او وې ويل:

-آيا اجازه شته، سړی خپله له ګودره پرته، له سيند نه واړوي؟

له ورايه څرګنديده چې خورا پريشانه ده، کېدای شي دده غوښتنه ونه منل شي، لکه يو ماشوم چې په زار زار يو هڅه کوي، پر آس سپور شو، ده هم غوښتنه کوله چې ده ته اجازه ورکړل شي د ټولواک په مخکې پر څپو ورودانګي، ياور ورته وويل:

- تصور کوئ چې د ټولواک به دده، دغه زړورتيا خوښه شي؟

همدا چې ياور دا خبره وکړه، زوړ بريتور افسر چې څېره يې له شوقه غوړېدلې او سترګې يې له نيکمرغۍ نه ځلېدلې، خپله توره پورته ووهله او پر خپلو سړيو يې غږ وکړ چې ده پسې ودانګي، خپل آس يې په خپله پونده، پر ډډه وواهه او د رود پلو يې چو کړل. کله چې د رود غاړې ته ورسېد، اوبو ته ورکوز شو، داوبو د تل هغې برخې ته، ورغی چې ژورې او مستې څپې يې وې. په سلګونو اولانان هغه پسې ورغلل. اوبه سړې، ژورې او چټکې وې. اولانان يو بل ته لاس تر غاړې شول، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو چټکو څپو تر هغو لاندې،آسونه وړل، ځینې آسونه او یو شمېر خلک ډوب شول او پاتې هغو هڅه کوله چې په چټکۍ ځان بل ساحل ته ورسوي. که څه هم ګودر ته نیم ورست لاره پاتې وه، خو بیا یې هم په دې ویاړل چې د هغه چا پر وړاندې چې په ساحل کې پر کنده ناست دی او آن دوی ګوري هم نه،دوی له څپو سره غېږې لګوي، وړاندې درومي او یا هم ډوبېږي، کله چې یاور ناپلیون ته راستون شو او په یو شېبه کې یې زړه نا زړه وخت پیدا کړ، چې د ناپلیون پام هغو پولندیانو ته ور واړوي، چې دده د قدمونو په وړاندې دده په ویاړ سرښندنې کوي. دغه خرڅامې، کمکی سړی پاڅېد او جنرال یې بیرته، خپلې خواته وروغوښت، د رود پر غاړه یې له هغه سره قدم وهل پیل کړل، هغه ته یې سپارښتنې ورکړې او کله ناکله به یې دده پام ،په نارضا غلچک هغه اولانانو ته چې له څپو سره یې غېږې لګولې، وراړاوه او طبیعت به یې ورخټه کړ.

د هغه لپاره دا نوې خبره نه وه، چې په هر ګوټ کې له افریقا نه نیولې د مسکو تر جلګو او شیلو پورې،دده دیدن، په یو ډول پر خلکو داسې اغېز کوي چې عقل یې له سره والوزي او داسې یې سرسامه کوي، چې ځان ترې هېروي.

هغه سپارښتنه وکړه چې دده آس راولي او دی خپلې قوماندانۍ ته لاړ شي.

که څه هم د ډوب شویو مرستې ته،جالۍ ولېږل شوې ،خو تر څلویښت پورې اولانان ډوب شول. د هغو زیات شمېر بېرته د ساحل دې غاړې ته راستانه شول،خو یو څو تنو د ډګروال په مشرۍ، له دېرو ستونزو او هلو ځلو وروسته ځانونه د ساحل هغې غاړې ته ورسول،مګر همدا چې له اوبو نه ووتل، له لمدو کالیو سره چې اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې څڅېدلې او هغه پلو ته يې چې څو شېبې مخکې ناپليون په کې ولاړ و ،خو اوس هغه هلته نه ليدل کېده، هورا او شر او شور پيل کړ ،بيا هم دوی هغې خواته کتل او ځان يې په هغې شېبه کې نيکمرغه ګاڼه.

هغه ماښام ناپليون د هغو دوو فرمانونو تر منځ، چې يو د روسي جعلي پيسو د چټکو رسولو په اړه چې په روسيې کې دې بيا خورې شي او بل د هغه ساکسوني سرتېری په اړه چې له هغه سره د فرانسوي پوځونو د ځايونو په اړه ليک پيدا شوی و، يو بل فرمان هم لاسليک کړی و او هغه پولندي ډګروال ته چې بې له هر ډول اړتياوو يې ځان د سيند څپو ته سپارلی و، د لژيون دونو د نښان (هغه نښان چې دی په کې انځور شوی و) د ښنلو فرمان و.

هر هغه څوک چې وژني عقل ترې اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

اوس نو يوه مياشت کېده چې روسي ټولواک، په ويلنا کې ژوند کاوه او په دې موده کې يې، کتنې او تطبيقات کول. د جګړې لپاره چمتوالی چې ټول ورته سترګې په لاره او ټولواک په هغه کې د ګډون لپاره،له پترزبورګه پولند ته راغلی و،هېڅ پته نه لګېده. د جګړې ټوليزه کړنلاره نه يوازې جوړه شوې نه وه،بلکې د وړاندې شويو کړنلارو نه يوه هم غوره شوې نه وه، که څه هم ټولواک له يوې مياشتې راهيسې دلته و،خو تر ټولو نه د غوره کړنلارې غوره کول خورا ګرانه وه. د روسيې درې پوځونو، هر يوه خپل قوماندان لاره،خو د ټولو د لارښوونې ستر قوماندان لا ټاکل شوی نه و او خپله ټولواک هم دغه مشري او دنده نه اخېسته. هر څومره چې په ويلنا کې د ټولواک د پاتې کېدو وخت زياتېده په هماغه اندازه د هغې جګړې لپاره چې انتظار کېده چمتوالی کېده. له ټولواکه د ټولو چاپېر شويو،ټولې هڅې د دې لپاره وې چې پر هغه وخت ښه تېر شي او په د غو خوښيو کې وکولای شي دغه رارسېدونکې جګړه هېره کړي.

وروسته له هغه چې د پولند د چارواکو او درباريانو له خوا او هم د ټولواک په خپل هستوګنځي کې د سندرو،موسيقي او نڅاوو ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنډارونه جوړ شول. د جون په میاشت کې د پولند یو جنرال یاور ته دا خیال پیدا شو چې د ټولواک د پولندي ځانګړو یارانو له خوا د هغه په ویاړ د نڅا یوه ځانګړې مېلمستیا جوړه کړي. ټولو د دغه خیال خورا تورد هرکلی وکړ. ټولواک هم خپله خوښه څرګنده کړه. جنرال یاور د پیسو راټولولو لپاره یو نوم لیک جوړ کړ. دوی له هغه چا نه چې تر ټولو زیات د ټولواک پر زړه ښه لګېده هیله وکړه، چې کوربه شي. ګراف بېنیګسین ته یې چې د ویلنا د ولایت یو ستر ځمکوال وړاندیز وکړ چې دغه جشن دی، دده په کلیوالـه ماڼۍ کې جوړ شي. د جون دیارلسمه نېټه د دغې مېلمستیا لپاره چې نڅا ،سندرې،اورلوبې او د سیند په جالو کې ګرځېدل په کې کېدونکي و، وټاکله شوه. دغه ټول څه ،باید ددغه ګراف په زکرات نومي کلیوالي کور کې ترسره شوي وای.

هماغه ورځ چې ناپلیون د نی یه مان له سینده، د اوښتو فرمان ورکړ، دده پوځ د روسي قزاقانو پوځ پر شاوتمباوه، هغه یې د روسیې له پولو واړاوه. الکساندر همدغه شپه د ګراف بېنیګسین په کلیواله ماڼۍ کې تېروله او ددې بنډار په خوښیو او مستیو کې یې هر څه هېر کړي و.

له خوښیو او شر او شوره ډک جشن و ،په جشن کې مخورو ګډو نکوونکو ،ویل چې ډېر داسې کم په یاد لري، چې په یوه بنډار کې دې دومره ښکلې راټولې شوې وي. ګرافینه بېزاوخوفا ، د نورو روسي میرمنو په ډله کې چې له پترزبورګه، ټولواک پسې، دلته ویلنا ته راغلې وې، په دې بنډار کې ګډون درلود. هغې په خپلې درنې، روسي نومې ښکلا د پولندي ښکلاوو بازار مات کړی و. په دې بنډار کې د ټولواک هغې ته پام شو او له هغې سره یې په نڅېدا ،هغه ویاړمنه کړه. باریس دروبتځکوی چې خپله ښځه په مسکو کې پرېښې وه لکه ده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله ویل د یو وزري (مجرد) په توګه په دې بنډار کې ګډون درلود ،که څه هم هغه د جنرال یاور نه و ،خو د دې بنډار په خرڅ کې یې ښه ونډه پرې کړې وه. هغه اوس خورا بډای،د واک لوړپوړو ته رسېدلی او نور د چا ځانګړې ملاتړ پسې نه ګرځېد. هغه د خپلو همزولو په منځ کې تر ټولو غوره دریځ خپل کړی او له ټولو سره یې سیالي کوله.

د شپې دولس بجې وې، خو نڅا دوام درلود. ایلین چې هېڅوک یې له ځانسره د نڅا وړ نه ګڼل،خپله یې باریس ته وړاندیز وکړ، چې له هغې سره د مازورکا نڅا وکړي. هغوی د نڅا لپاره دریمه جوړه وه، چې د نڅا د پیل په هیله څنګ په څنګ ناست و. باریس په خورا زغم،له زربخون کمیس، د پراخې زرې اوبدل شوی غاړې نه د هغه د راوتلو بربنډو ځلېدونکو اوږو ننداره کوله. له هغې سره یې د پخوانیو ګډو اندیولانو او آشنایانو په اړه خبرې کولې،خو سره له دې هم بې له هغه چې دی خپله پوه شي،یا د بل چا ورته پام شي، یوه شېبه یې هم د ټولواک له څارنې نه چې همالته و ستر ګې نه لرې کولې. ټولواک نه نڅېده، هغه د وره مخې ته ولاړ و ،کله به یې یو او کله به یې بل دراوه او په داسې ښکلو او خوږو خبرو به چې یوازې ده کولای شوې، هغه نازول.

د هغه ،د مازورکا د نڅا په پیل کې دې ته پام شو ،چې یاورجنرال بالاشوف د ټولواک یو له نېږدې محرمو کسانو نه، هغه ته ورغی او د شاهانه دود او دربار له ادبه لرې، هغه ته ډېر نېږدې ودرید ،ټولواک،له یوې پولنډۍ ښځې سره د زړه خواله کوله او په پوښتنیزه غلچک یې هغه ته(ټولواک) وکتل. هغه له ورایه په دې پوه شو چې د بالاشوف له نزاکت دا لرې کړه، هرومرو کوم مهم دلیل لري. له درناوی سره مل په یوې خوځېدا له پولنډۍ مېرمنې رالرې شو او بالاشوف ته یې مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورواړاوه، همدا چې بالاشوف هغه سره خبرې پیل کړې، د ټولواک پر بشرې د حیرت نښې راخورې شوې، بالاشوف یې له متې راونیو او له هغه سره مل د تالار پای ته لاړل. بې له هغه چې دده پام شي مېلمانه له دواړو خوا نه د درې ساژانو (یو ساژان= ۲/۱۲) په اندازه هغو ته لاره پرانسته، باریس ولیدل چې بالاشوف ته د ټولواک د ورنږدې کېدو په وخت کې د آراکچییوف په څېره کې څنګه د ګبنې نښې راڅرګندې شوې. اراکچییوف چې ترسترګو لاندې ټولواک څاره، خپله سره پزه سغوله، هغه د مېلمنو له منځه د باندې راووت، داسې برېښېده چې ټولواک دی هم ځانته ور وغواړي. باریس په دې پوه شوی و، چې آراکچییوف، بالاشوف سره رخه کوي، ځکه هغه خبر چې خورا ډېر مهم دی، له ده پرته د بل چا له لارې، ټولواک ته رسېدلی و.

خو ټولواک او بالاشوف، اراکچییوف ته له پاملرنې پرته، د وتلو د دروازې له لارې څراغان شوي باغ ته ور ووتل. آراکچییوف چې خپله توره، لږ پورته خوځوله له غضبه په ډکو غلچکو، دې خواته، هغې خوا ته کتل او همداسې تر شلو قدمو پورې هغی پسې ورغی.

باریس چې لا د مازورکا نڅا ته دوام ورکاوه، خو یوه شېبه یې دا خیال له خیاله نه لرې کېده چې بالاشوف به ټولواک ته څه ډول خبر راوړی وي او دی باید څنګه تر ټولو نه د مخه له هغه خبر شي.

باریس په داسې یوه شېبه کې چې بله مېرمن یې د نڅا لپاره خوښوله، د ایلین په غوږ کې وویل چې، ګرافینه پوتوڅکایا چې ګواکې، بالکن ته وتلې وه، ځانته خوښه کړې، دالان ته په رسېدو سره، د دروازې خوا ته لاړ او د باغ پلو وخوځېد، خو وې لیدل چې ټولواک او بالاشوف برنډې ته راوختل، دی یوه شېبه ودرید. ټولواک او بالاشوف د دروازې پلو خوځېدل. باریس داسې ګامونو تند کړل چې ګواکې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل وخت په دې نه دی بریالی شوی، له هغه ځایه تېر شي، هغه په دروازې ډډه ولګوله او په درناوي يې سرښکته وا چاوه.

ټولواک دهغه چا غوندې چې ګواکې ښه سپک شوی دی، په ګښې دا خبرې کولې:

- د جګړې له اعلانه پرته، د روسیې له پولو راتېر شوي ! تر هغه پورې چې يو وسله وال دښمن د روسیې په خاوره کې پاتې وي، زه روغه ونه منم.

باریس ته دا سې وبرېښېده چې ټولواک د دغو خبرو له ويلو خوند اخلي. هغه د خپلو خبرو او خیالاتو له څرګندولو نه خورا راضي خو له دې چې باریس اوريدلي، خورا ناراضي بربښېده.

هغه تندی تریو او زیاته کړه:

- هېڅوک باید ، له هېڅ شي نه خبر نه شي.

باریس په دې پوه شوی و ، چې د دې خبرې موخه دی، دی. ځکه يې سترګې پټې کړې او په کراره يې سر ښکته خوا ته وښورو. ټولواک بېرته تالار ته ننوت او نیم ساعت نور هم د نڅا په بنډار کې پاتې شو.

باریس لومړنی څوک و چې د نی یه مان، له سینده د فرانسوي پوځ له را اوښتو خبر شوی و او د دې خبرتيا له برکته و چې څو تنه مخورو چاروا کو ته وښيي چې دی له ځېنو دا سې خبرو نه خبر دی، چې نور يې تصور هم نه شي کولای. ...

د نی یه مان، له سینده د فرانسویانو درا اوښتلو خبره په ځانګړې توګه هم د پام وړ و چې د يوې میاشتې انتظاره وروسته، هغه هم د نڅا د بنډار په وخت کې رارسېدلې و.

الکساندر، د خبر د اوریدو په لومړیو شېبو کې د حیرت او ده ته په سپکاوي شوي حالت کې دا سې کلمات پیدا کړي وو ، چې وروسته ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پام وړ شوي او دده هم خورا خوښېدل. دغه کلمات په ده ډېره ښه لګېدل.

ټولواک چې کله د شپې په دوو بجو د نڅا له بنډاره کورته ستون شو، یو څوک یې خپل منشي شیتکوف پسې ولېږل او سپارښتنه یې وکړه چې د وسله وال پوځ ټولو قطعاتو ته ولیکي او فیلډ مارشال شهزاده سالتیکوف ته فرمان ورکړي. هغه دا غوښتنه هم وکړه چې هرومرو به دده دا خبرې هم په کې لیکي:

- تر هغه پورې چې د فرانسې یو وسله وال سرتېری د روسیې په خاوره کې پاتې وي، دی به روغه ونه مني.

بله ورځ د ناپلیون په نامه دا سې لیک ولیکل شو:

زما ورور ټولواک ! پرون خبر راورسېد چې زما له خوا ، ټولواک ته د ورکړل شوې ژبې، د وفادارۍ سره سره، بیا هم د هغه پوځونه د روسیې له پلو را اوښتي دي. همدا شېبه له پترزبورګه ما ته خبر راورسېد ،چې ګراف لوریستن د همدې تېري له کبله څرګنده کړې ده چې تاسو اعلیحضرت له هغې شېبې نه چې ګراف کوراکین بېرته د خپل اګریمان غوښتنه کړې ده، له ما سره ځان لیکل شویو تړونونو ته اړ نه وینئ. هغه دلایل چې د هغه له مخې شهزاده باسانو له خپلو چارو نه د ډېره کولو لپاره وړاندې کړي دي، هېڅکله به زما لپاره د منلو وړنه وي. زه به دا ونه منم چې زما د سفیر دغه کړه د روسیې پر خاورې د یرغل لپاره پلمه شي. البته لکه هغه شان چې هغه خپله هم څرګنده کړې ده، هغه هېڅکله ددغه شان کړو د سر ته رسولو اجازه نه لرله او ما له دې پېښې نه د خبرېدو سره سم، له هغه نه خپله ناخوښي څرګنده او هغه ته مې سپارښتنه وکړه چې په خپله دنده کې پاتې شي. که ټولواک ددې تکل نه لري چې ددغې راز یوې تېروتنې له کبله دې، د فرانسویانو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

روسانو ویني تویېږي شي او چمتو دي چې خپل پوځونه، د روسیې له خاورې په شا کړي، زه چمتو یم چې په شویو چارو سترګې پټې کړم. په دغه ډول زموږ تر منځ د یوې روغې امکان شته دی او کنه زه به اړ وزم چې پر د هغه یرغل مخنوی وکړم چې بې له دلیله پر موږ کېدونکی دی. تاسو اعلیحضرت لا دا وخت لرئ چې بشریت د نوې جګړې له بدمرغیو وژغورئ.

الکساندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

ټولواک الکساندر، د جون په دیارلسمه د شپې په دوو بجو بالاشوف ځانته وروباله، هغه لیک یې ورته ولوست چې د ناپلیون په نامه یې لیکلی و. هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې لیک به وړي او خپله به یې د فرانسې ټولواک ته سپاري.

ټولواک د بالاشوف د لېږلو په وخت کې خپله دا خبره یو ځل بیا تکرار کړه چې ویلي یې و، دی به تر هغه وخته پورې روغه ونه مني، چې د دښمن یو وسله وال سرتېری د روسیې په خاورې کې پاتې وي. هغه بیا ټینګار وکړ چې دده دغه خبره به هرو مرو ناپلیون ته ووایې. ټولواک دا خبرې ځکه په لیک کې نه وې لیکلې، چې هغه د خپلې ځانګړتیا له مخې دا احساسوله، په هغه وخت کې چې د روغې لپاره وروستۍ هلې ځلې کېږي، ددغه شان تورو لیکل په لیک کې، غوره نه دي، خو بالاشوف ته یې سپارښتنه وکړه چې هغه به هرومرو ناپلیون ته وایي.

بالاشوف د جون په څلورلسمه شپه له یوه ټرمچي او له دوو تنو قزاقانو سره په سپېده داغ کې ځان د ریکانتي په کلي کې د نی یه مان د رود پرغاړه د فرانسوي پرتو پوځونو لومړیو کربښو ته ورساوه. هغه د فرانسوي سپرو پیره دارانو له خوا دریش کړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرانسوي پوځ سواره بریدګي چې ګلابي ډوله دریشي یې په ځان او لوړه وړینه خولۍ یې پر سر وه، پر هغه یې بیا د درېدو غږ وکړ، خو بالاشوف پرته له هغه چې غږ ته پام وکړي، وړاندې تګ ته دوام ورکړ.
بریدګی په قهر شو، هغه ته یې ورمنډه کړې او خپل تېرېې د هغه د آس اوربوز ته وربرابر کړ، توره یې راووېسته او په ښکنځلو، ښکنځلو یې پر روسي جنرال ورچغه کړې:
-کوڼ یې که څنګه چې دریش نه اورئ. بالاشوف ځان ور وپېژاند او بریدګي یو سرتېری د خبر لپاره خپل افسر ته ورولېږه.
فرانسوي بریدګي پرته له هغه چې روسانو ته پام وکړي، خپلو ملګرو سره یې د غونډ په اړه خبرې پیل کړې.
بالاشوف، چې تل یې په لوړو او پرتمینو دریځونو کې کار کړی و، په تېره بیا چې درې ساعته مخکې یې له ټولواک سره خبرې اترې لرلې، په ټولیز ډول ددې چارو له درناوي کولو سره روږدی کړی و، له دې امله هک پک شو چې په خپله خاوره کې له داسې تربګنۍ سره مخامخ او سپکاوی ورته کېږي.
لمر تازه د وریځو له شا نه د راوتو هڅه کوله هوا هم د شبنم له برکته تانده تانده وه. له کلي نه په راوتلې لارې صحرا پلو ته یو رمه روانه وه.
مرغۍ په ترانو ترانو، داسې لکه چې پر ډنډونو حبابونه راخوره وي، همداسې هوا پلو الوتلې.
بالاشوف چې خپلې شاو خوا ته کتل، له کلي نه د افسر راتګ ته سترګې په لاره و. روسي قزاق ترُمچیان او د فرانسوي پوځي سواره سرتېري ټول خاموش پاتې او کله ناکله به یې یو بل ته سره وکتل.
د سواره پوځ فرانسوي ډګروال چې دوو تنو بدرګه کاوه او داسې برېښېده چې ګواکې هماغه شیبه له بړستنې راپاڅېدلی دی، پر یو خړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګي ښکلي ماړه آس سپور له کلي راووت، د افسرانو سرتېرو او د هغو د آسونو له کش او پش نه څرګندېده چې ټول خورا غوره او ځانستاينه کې دي.

دا لا د جګړې د پيل هغه لومړۍ شپې او ورځې وې، چې قطعات لا د روغې د وختونو په شان منظم، په پرېټ ډوله جامو کې د پوځي ځانښودنې په بڼه، کره وړه يې له لېوالتيا ډک او آن کله ناکله له تربګنۍ نه ډک وو.

فرانسوي ډګروال په سختۍ د خپل اربړمي مخه نيوله، خو بې ادبه نه و او داسې برېښېده چې د بالاشوف پر لوړ دريځ يې سر خلاصېده، هغه يې د خپلو سرتېرو له ځنګه د لومړۍ کرښې شاته بدرګه کړ او ورته وې ويل چې له ټولواکه سره دده د ليدو هيله به ځکه ژر پوره کړي چې دده په تصور، د ټولواک قوماندانۍ همدلته نېږدې چېرې پرته ده.

... نورنو لمر راختلی و او پر شنو شنيليو ځلېده. همدا چې پر غونډۍ له پرتې کافۍ نه واوښتل، وې ليدل چې يو ډله د غونډۍ له لمنې نه د دوی پلو مخ پورته راروانه ده. د دغې ډلې تر مخې يو جګ ونی سړی چې پر تور آس سپور او خورجين يې تر لمر لاندې ځلېدله روان و. د هغه تورې کړۍ کړۍ څڼې د هغه له ختهه پر اوږو راخورې وې. په بڼکو ګاڼل شوې خولۍ يې پر سر او سرې جامې يې اغوستې وې. خپلې اوږدې پښې يې د فرانسوي پوځيانو په دود ،وړاندې را اچولې وې، دغه سپور چې په تراټ د بالاشوف پلو راغي، د خولۍ خوځېدونکې بڼکې، ګاڼې او وسلې يې د جون د مياشتې تر رانهه لمر لاندې ځلېدل.

بالاشوف ددغه سواره نه چې په بشره کې يې د برې ځانښودنه او غرور څرګند او پر تټر، مړوند او په غاړه کې يې، توره، کتار او نور

(c) ketabton.com: The Digital Library

واړه او غټ شیان راځړوند وو، نور نو دوه آسه زیات واټن نه درلود چې والنر، هماغه ډګروال چې دی یې بدرګه کاوه، په غوږ کې ورته وویل:

- د ناپل شاه !

په رښتیا هم دغه سپور مورا، و چې اوس یې د ناپل د شاه نوم ګټلی و. که څه هم دا څرګنده وه چې ولې او په کوم دلیل هغه د ناپل شاه په نامه نومول شوی و، خو دی خپله هم په دې باور و چې په رښتیا د ناپل شاه دی او له همدې امله اوس تر هغه وخته، چې دغه نوم یې نه درلود، شاه ډوله او پرتمینه ډوله بڼه یې غوره کړې وه، هغه په رښتیا دومره پر خپلې واکمنۍ باور درلود، چې کله یې پرون له ناپل نه د خوځېدو په درشل کې د هغه ښار په کوڅو کې له خپلې ښځې سره چکر واهه، څو تنو ایتالویانو د هغه په لیدو چغه کړې وو:

- ژوندی دې وي شاه !

هغه له خواشینۍ نه په ډکې موسکا خپلې مېرمنې ته کتلي او ویلي یې و:

- ددغو بدمرغونه، یو هم نه پوهېږي چې سبا ته له هغوی نه جلا کېږم.

که څه هم هغه پوره ډاډمن و چې د ناپل شاه دی او له دې کبله له هغوی نه جلا کېږي، پر خپلو خلکو یې زړه خوږېده، خو په دې وروستیو وختونو کې چې ده ته پوځ ته د ستنېدو سپارښتنه شوې وه، په تېره بیا په دانترنګ کې له ناپلیون سره تر کتنې وروسته، د هغه په خول ویاړمن اوښي یې (دښځې ورور) (مورا په ۱۸۰۰ کال کې د ناپلیون له خور سره واده کړی و) ده ته ویلي و چې:

- ته په خپله خوښه او توان شاه شوی نه یې، دا زه وم چې له تا نه مې شاه جوړ کړ، چې زما په شان واکمني وکړې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په ډېرې خوښۍ د خپلې خوښې کار پيل کړ او لکه ښه مور، خو نه ځورب او نه تنبل آس، چې ځان ګاډۍ پورې تړلی احساس کړي، غاړه وغړوي او په نڅا راشي. هغه به قيمتي جامې واغوستې، په ډول ډول ګاڼو به يې ځان وګاڼه، په خوښۍ به يې پولند ته پر تلونکي واټ، پرته له هغه چې پوه شي چېرې ته او د څه لپاره روان دی، لکه آس په منډه شو.

د روسي جنرال په ليدو يې خپل سر چې کړی کړی ځنې يې له څټه پر اوږو راخورې وې، په شاهي پرتم لوړ کړ او په پوښتنيز غلچک يې فرانسوي ډګروال ته وکتل. فرانسوي ډګروال په خورا درناوي د هغه شاهانه پرتم ته په پام ،په وياړ د بالاشوف (چې نوم يې سم يادولی نه شو) د استازيتوب د غوره والي په اړه حضرت مورا ته يادونه وکړه.

مورا ، د خپلو غوڅو پريکړو له برکته،پر هغو ستونزو چې ډګروال د هغه آواري نه شو کولای، بريالی شو او وې ويل:

- ها ! دوبالماشو !

او په يوې خوځېدا يې چې د شاهانه انداز ننبې په کې ښکاره وې، وې ويل:

- ښاغليه جنراله، له تاسو سره له پېژند ګلوۍ نه خوشاله يم.

خو همدا چې شاه په ځيره ژبه او لوړ آواز خبرې پيل کړې، شاهانه پرتم يې يو په يو تری تم شو او بې له هغه چې خپله يې پام شي، په ساده او زړه خوږه ژبه وغږېده، په خورا خواخوږۍ يې د بالاشوف د آس پر غاړه لاس وروا چاوه او وې ويل:

- ښه جنراله ! داسې برېښي چې د جګړې زيری خوربږي !

د هغه ژبه او خبرې هغه چا ته پاتې کېدې چې ګواکې افسوس کوي نه شي کولای د دغه حالت په اړه قضاوت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاشوف وويل:

-ښاغليه اعليحضرتا ! لکه هغه شان چې ګورئ زما والاحضرت، د روسانو ټولواک د جګړې غوښتونکی نه دی. ..

که څه هم مورا ،کله چې ښاغلي بالاشوف ته غوږ غوږ و ، په څېره کې يې د حماقت نښې له ورايه ښکارېدې خو بيا هم شاه و او لکه هغه شان چې د شاهي دريځ، غوښتنه کوي،د ناپليون د يوه غوره مل په توګه بايد د الکساندر له استازي سره د سياسي خبرو په اړه خبرې کړې واى. له آسه راکوز شو او د بالاشوف متې يې راونيوله. له خپلو ساتونکو نه چې په درناوي ده ته سترګه په لاره وو ، څو ګامه لرې شو ، دا خوا ، هغه خوا په ګرځېدا شو ،هغه په ډېره غوره کې خبرې کولې. هغه يادونه وکړه چې ټولواک ناپليون د الکساندر له هغه ګوابنه چې فرانسوي پوځونه، بايد له روسيې نه ووزي خوابدی شوی دی. په تېره بيا له دې کبله چې له دغه ګوابنه اوس ټول هېوادونه خبر شوي او د فرانسوي دريځ ته ډېر سپکاوی شوی دی. بالاشوف وويل، چې په دې غوښتنه کې هېڅ ډول سپکاوی نه شته، ځکه چې. .. او مورا يې خبره پريکړه او د زړه له کومې، خو په يوې احمقانه موسکا يې وويل:

-نو تاسو د دې پېښې علت ټولواک الکساندر نه بولئ؟

بالاشوف وويل:

هغه په رښتيا فکر کوي، چې جګړه ناپليون پيل کړې ده.

مورا بيا د هغه خبره پريکړه او وې ويل:

-ډېر ښه جنراله ! زه د زړه له کومې هيله لرم چې ټولواکان سره جوړ شي، او دغه جګړه چې زما له ارادې پرته پيل شوې ده، ژر تر ژره پای ته ورسېږي.

د هغه د غږېدا ژبه هغو چوپړانو ته پاتې کېده چې د بادارانو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیالۍ او دښمنۍ سره سره بیا هم غواړي سره دوستان واوسي. هغه خبره په بله واړوله او د مشر والاحضرت شهزاده شارووېچ د روغتیا پوښتنه یې وکړه او له هغه سره یې په ناپل کې د خپلو خوښیو او ګډو عیاشیو د تېرولو یادونه را تازه کړل... بیا ناڅاپه، ګواکې هغه ته بیا د خپل پاچاهتوب دریځ وریاد شوی وي، وویل:

- ښه جنراله نور به مو نه ځنډوم، ستاسو د بریالیتوب هیله کوم !

هغه چې د سره بالاپوش د لمنې چورمې او د لوړې خولۍ ښکې یې تر لمر لاندې ځلېدلې، د خپلو هغو چوپړانو خواته ور روان شو، چې ده ته په خورا درناوي سترګه په لاره ولاړ وو.

بالاشوف وړاندې لاړ او په دې هیله لکه هغه شان چې مورات یې تکل کړی و، چې ژر تر ژره یې له ناپلیون سره کتنه وشي، خو له ناپلیون سره د کتنې هیله ځنډنۍ شوه او د دې کتنې پر ځای، په بل کلي کې د پلي پوځونو د مارشال داوو، د مخکښو سرتېرو هغه د لومړې کرښې د پېرې په نامه تر ډېرو پورې ودراوه، د پلي پوځ قوماندان یاور راوبلل شو او هغه یې په کلي کې مارشال داوو، پورې بدرګه کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

مارشال داوو، د ټولواک ناپليون لپاره هغه دريځ لاره، لکه چې آراکچييوف د الکساندر لپاره. د ناپليون آراکچييوف د الکساندر تر هغه نه زړور، خو په څارنه او ساتنه کې د هغه په کچه بې رحمه و او خپل ټولواک ته سرښندنه او تر هغه ځاريدنه يې هغه ته. له نورو سره په همدې بې رحمۍ کې څرګندوله.

په دولتي جوړښت کې د دغه شان سړيو شته والی ته په هماغه اندازه اړتيا ليدله کېږي، لکه لېوه ته، په طبيعت کې. دغه کسان تل و او هر څومره چې د هغو شتوالی، د ولس مشر په شا او خوا کې بې ځايه وبرېښي، بيا هم هغوی شته او هلته پاتې کېږي. د دغه شان سخت زړو، بې رحمو او بې روزنې اراکچييو د شته والی او اړتيا علت چې د بريتورو پوځيانو (په روسيه کې يو ډله لوړ وني بريتور پوځيان و چې د ټولواک په ګارډ کې د ښکلا لپاره روزل کېدل) بريت يې په ګوتو شکول، درباري ځانګړتياوو نه بې برخې و، د ناتوانو اعصابو له امله يې د غم زغم نه لاره، خو بيا يې هم دغه شان بې پايه واک لاره او کولای شول، د الکساندر غوندې زړور، مهربانه او نرم طبيعت ټولواک تر څنګ پاتې شي، هيڅ څوک نه شي ويلي چې هغه څنګه دلته پاتېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاشوف له مارشال داوو سره، په یوه کلیوالي سرای کې، چې پر یو لوی قوطي ناست و، په لیکنې لګیا و او حسابونه یې کول، مخامخ شو ؛ یاور یې ترڅنګه ولاړ و. دا کار شوني و چې د مارشال داوو، لپاره تر ډېرو نه خورا ښه ځای پیدا شي، خو دی د هغو کسانو له ډلې نه و چې په لوی لاس یې غوښتل دغه شان ناسم ځای او ناسم حالت کې، ځان ناسمه وبریښوي. دغه د زورولو لېوال، دې هم دې حالت له کبله تل ګښې اخېستي او بوخت دي، د هغوی د بشرې نښې وایي:

-څنګه کولای شو ،د ژوند د نیکمرغیو په اړه فکر وکړو؟ نه وینئ، چې زه په یوې ناولې کوټه کې پر یوه ناولي قوطی ناست یم او لګیا یم کار کوم؟ د هغو د ژوند تر ټوله غوره خوند په دې کې دی چې کله نیکمرغه خلک ووینې هغوی ته سمدلاسه د خپل بدمرغه او زورونکي ژوند تصویر انځور کړي. کله چې یې بالاشوف داوو ته بدرګه کړ، هغه د همدغه شان یو خوند انځور د بالاشوف مخې ته کېښود. کله چې روسي جنرال دده کوټې ته رارسېدو، هغه لا په خپل کار کې ډوب شو، د خپلو عینکو له شا یې د بالاشوف، د سهار له مستو وږمو او د مورات له مرکې نه تاند او تازه شوي مخ ته وکتل، ونه درید او آن ونه ښورید، لا یې تندی تریو او د ملنډو زهر لړلې موسکا یې پر شونډو راخوره شوه.

خو کله چې یې د خپلو دې کړو غبرګون د بالاشوف په بشره کې ولید، داوو سر راپورته کړ او په سړه ژبه یې وپوښتل:

- څه غواړئ؟

بالاشوف تصور وکړ، چې له ده سره د داوو داسې کړه، کېدای شي له دې کبله وي چې هغه نه پوهېږي، چې دی د ټولواک الکساندر یاور دی او آن د هغه په استازیتوب له ناپلیون سره د خبرو لپاره راغلی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ځکه يې ژر تر ژره خپل ځان او د خپل راتګ په اړه ورته وويل، خو داوو، دده د خبرو تر اوريدو وروسته لا پسې تندي تريو او خبرې ترخې کړې او وې ويل:

- چېرې دی، ستا ليک چېرې دی؟ هغه راکړئ چې ټولواک ته يې ورولېږو.

بالاشوف وويل: ماته سپارښتنه شوې ده چې پيام په خپله ټولواک ته ورکړم.

داوو ځواب ورکړ:

- ستاسې د ټولواک سپارښتنې به ستاسې په پوځ کې ترسره کېږي، دلته به هغه څه کوئ چې تاسو ته يې سپارښتنه کېږي.

او ددې لپاره چې وښيي بالاشوف، اوس څومره دده د بې واکه واک تر اغېز لاندې دی، خپل ياور ته سپارښتنه ورکړه چې نوکريوال پسې ورشي. بالاشوف هغه ليک چې د ټولواک پيام په کې ليکل شوی و، راوويست او د هغه تر مخې يې پر ميز کېښود. (د هغه ميز له هغې ماتې دروازې نه جوړ شوی و چې چپ راسونه يې ځړېدل او پر دوو قوطيو ولاړ و) داوو ليک رواخېست او د هغه سرليک يې ولوست.

بالاشوف وويل:

- تاسو په خپلو کړو کې پوره خپلواک ياستئ چې ماته درناوی کوئ يا يې نه کوئ، خو يوازې غواړم يادونه وکړم چې زه د ټولواک د حضور د جنرال ياورۍ وياړ لرم.

داوو، هغه ته په چوپه خوله ځير ځير وکتل او د بالاشوف په څېره کې د لږې ګډوډۍ او هيجان، د پيدا شويو نښو نه خوند اخېست.

هغه وويل:

- تاسو ته به هغه درناوی وشي، چې تاسو يې وړتيا لرئ، ليک يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جیب کې کېښود او لاړ ووت.

یوه دقیقه وروسته د مارشال یاور، ښاغلی دوکامتري راغی او بالاشوف یې هغه ځای ته چې ورته ځانګړی شوی و، بدرګه کړ. بالاشوف په هغه ورځ له مارشال داوو سره په هماغه سرای کې د هماغه ماتې دروازې پر جوړ شوی میز سهارنۍ وخوړله.

داوو، بله ورځ سهار د وخته لاړ، بالاشوف وروغوښت او په ګواښمنه ژبه یې ورته وویل:

- دی، له ده نه هیله کوي چې همدلته پاتې شي، له ښاغلي دیکاستري نه پرته به، له بل هېڅ چا سره خبرې نه کوئ. ..

بالاشوف تر څلور ورځې زغم، خواشینۍ او پر خپلې ناتوانۍ له پوهېدو وروسته. .. د مارشال له بار او کوچ او فرانسوي سرتېرو سره چې هغه ټولې سیمې یې لاندې کړې وې، تر څو مزله وروسته د ویلنا د هماغه تنګو لارو له لارې نه، چې اوس د فرانسویانو لاس ته ورغلې وې، بېرته له هغه ځایه راووت چې، دی څلور ورځې د مخه له هغې لارې نه ورغلی و.

بله ورځ د ناپلیون ځانګړی یاور، ښاغلی دیتورن، بالاشوف ته راغی او هغه ته یې د ټولواک هغه هیله چې غواړي دی حضور ته ومني، وویله.

تر دې څلور ورځې د مخه، د پرابراژنسکي د غونډ سرتېري د دغه ودانۍ شااو خوا څارنه کوله، خو نن د فرانسوي ځانګړي پوځ سرتېري چې د شنو بخنو دریشو ټټرونه یې پرانستي وو، هلته ولاړ وو. د هغوی لوړې پوستیني خولۍ چې ښځکې په کې تمبل شوې وې، پر سر وې. د سواره پوځ یوې ډلې، د ټولواک ځانګړي چوپړان او ساتونکي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاورانو، اولانان او جنرالان چې ځلېدونکې او غوړې جامې یې اغوستې وې، د ټولواک د آس او د هغه، له یوه غلام سره چې روستان نومېده دده شاوخواته ولاړ او د هغه وتلو ته سترګه په لار وو. ناپلیون بالاشوف د ویلنا د ښارګوټي په هغه ودانۍ کې ومانه چې الکساندر دی له هغه نه، دده ته رالېږلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

که څه هم بالاشوف د دربار له پرتم او رسمیاتو سره ښه آشنا او عادت و ،خو د ټولواک ناپلیون د دربار پرتم او قیمتي ښکلا دی حیران کړ.

ګراف تیورین،هغه د انتظار یوې لویې کوټې ته چې ډېر جنرالان، یاوران او پولندي بډاي مخور هلته ناپلیون ته سترګه په لاره وو ،بدرګه کړ. بالاشوف له دغو کسانو نه زیاتره هغه د روسیې د ټولواک په دربارکې لیدلي وو. دیوروک، وویل چې ناپلیون به چکر ته ،تر تګه مخکې روسي جنرال ومني.

تر څو دقیقو انتظاره وروسته،د انتظار لویې کوټې ته یو نوکریوال یاور، راننوت، بالاشوف ته یې د درناوي په توګه سر خم کړ او هغه ته یې بلنه ورکړه.

بالاشوف،د انتظار یوې وړې کوټې ته چې دربار ته یې دروازه ورخلاصېده ورننوت. د دربار هماغې کوټې ته چې روسي ټولواک دی، دې استازیتوب ته لېږلی و.

بالاشوف، یو دوې دقیقې انتظار پاتې شو ، د دروازې له شا نه د ټینګو قدمونو غږ واورېدل شو ، په چټکۍ دروازه راخلاصه شوه، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاور چې دروازه پرانسته په ویاړمن ډول په انتظار ودرید ، شا او خوا چوپتیا لاس برې شوه او د دربار له کوټې نه د لا ټینګو او درنو ګامونو غږ واوریدل شو. دا ناپلیون و. هغه همدا شېبه د سورلۍ لپاره د خپلو ځانګړو کالیو له اغوستو نه وزګار شوی و .هغه شنې جامې (دریشی) او تر هغه لاندې سپین واسکټ چې دده ګرده ګېډه پوښلې وه ، اغوستي وو. سپین تنګ پطلون ډوله پرتوګ چې ثوروب ورنو نه یې تر کرتۍ لاندې په هغو کې تنګ بریښېدل، داسې ښکاریده چې لنډې څنې یې همدا اوس ږمنځ شوې وي، خو کوده ویښته یې ښکته د هغه د پراخ تندی په منځې برخه کې راښوه شوي وو. د هغه سپین او پړسېدلې څټ د دریشۍ د تور بخونې غاړې له چپې خوا نه راوتلی و ، له هغه نه د ښې کلونیا بوی راته. د هغې له ثوربې او لا ځوانې بشرې نه چې د ټولواکۍ پرتم ترې بریښېده ، د ښکلا نښې څرګندې وې.

هغه راووت، چټک روان و ، په هر ګام کې یې سر شاخواته خوځاوه او ټول ځان یې خوځېده. د هغه په ټوله لنډه خو لږ څه ثوربه ونه، پراخوا و ثوربو اوږو ، دده له ارادې پرته راوتلي ټټر او ګېډه کې، یو ډول ځانګړې ځانښودنه چې د څلویښت کلونو وګړو ځانګړتیا ده، څرګنده وه. له دې ټولو خبرو سره سره داسې بریښېده چې د هغه طبیعت نن خورا جوړ دی. هغه د درناوی په نښه د بالاشوف خمېدو ته سر وښوراوه، د هغه خواته ورغی او د هغو کسانو په شان چې د خپل وخت د هر دقیقې ډېر درناوی کوي، ځان په دې نه عذابوي چې غږېدا ته مخکې له مخکې ځان جوړ کړي او په دې ډاډه وي چې هر وخت، چې هر څه ووایي، ویلی یې شي. سمدلاسه په غږېدا راغی:

- سلام جنراله ! ماهغه لیک ولید چې د ټولواک الکساندر نه مو راوړی و ، ډېر خوشاله یم چې تاسو وینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپلو غټو غټو سترګو يې په ځير د بالاشوف مخ ته وکتل او په هماغه شېبه کې د هغه نه آپلو وړاندې، يو ټکی ته په کتو شو.

داسې بربښېده چې د بالاشوف شخصيت ته هېڅ پاملرنه نه لري، دا ښکاره وه چې د هغه لپاره يوازينۍ څه، چې ارزښت لري، هغه څه دي چې دده په زړه کې تېرېږي، ټول دده په ارادې پورې اړه لري، هغه وويل:

- زه، نه د جګړې غوښتونکی وم او نه يم، خو زه يې دې ته اړ کړم. زه همدا اوس (پر همدا اوس يې ټينګار وکړ) چمتو يم، هرې هغې خبرې ته چې په دې اړه کېږي غوږ شم. هغه په لنډه او په ډاګه د روسي له دولته د خپلې خوابدۍ د علتونو په ويلو پيل وکړ.

بالاشوف د فرانسې د ټولواک له ډاډمنې، آرامې او مينه ناکې ژبې نه په دې پوه شو چې هغه د سولې او روغې هيله لري او چمتو دی چې خبرو ته کيني. کله چې ټولواک ناپليون خپلې خبرې پای ته ورسولې، په پوښتنيز بڼه يې بالاشوف ته سترګې وروا ړولې او هغه څه يې چې له پخوا په زړه کې ساتلي و، وويل:

- اعلحضرتا ! معظم ټولواکه زما !...

خو د ناپليون ځير ځير کتو چې مخامخ يې دده سترګو ته کتل، دی لږ وارخطا کړ. ناپليون د بالاشوف دريشي او توره وځارله او په يوې پټې موسکا يې غوښتل چې هغه ته ووايي چې څومره ګبنهۍ اخېستی يې، لږ آرامه شه ! بالاشوف بېرته زړه آرامه او خپلو خبرو ته يې دوام ورکړ او وې ويل:

- ټولواک الکساندر د کوراکين له خوا د پاسپورت غوښتنه د جګړې د پيل لپاره پوره دليل نه بولي. د پاسپورت غوښتنه کوراکين په خپله او له ټولواک سره بې له کومې مشورې کړې ده. الکساندر، نه د جګړې تکل لري او نه له انګريزانو سره کوم ځانګړې اړيکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون د هغه خبرې پرې کړې:

- لا تر اوسه یې نه لري .. ګواکې ډاربړې د خپلو احساساتو تر اغېز لاندې راشي، تندي یې تریو کړ، سر یې په نرمۍ وښوراوه او بالاشوف ته یې څرګنده کړه چې کولای شي خبرو ته دوام ورکړي. بالاشوف وروسته له هغه چې هغه ټولې ویل شوې سپارښتنې هغه ته وویلې، زیاته یې کړه:

- الکساندر د روغې هیله لري. هغه به هغه وخت روغې ته کینې چې، دده دا شرط. . .

په دې وخت کې د ټولواک الکساندر هغه خبرې وریادې شوې، چې په لیک کې یې لیکلې نه وې، خو په هغو یې ټینګار کړی و، چې هرومرو به هغه فرمان کې راوړئ چې د سالتیکوف په نامه لیکل شوې وې او بالاشوف ته امر شوی و چې هغه به ناپلیون ته وایي. بالاشوف هغه خبرې وریادې کړې:

- تر هغه پورې چې یو وسله وال دښمن د روس په خاوره کې پاتې وي .. خو کوم ناڅرګند احساس، د هغه مخه ونیوله. که څه هم هغه د هغو خبرو د څرګندولو هیله لرله، خو نه یې شو کولای هغه ووایي. بالاشوف په چرت کې لاړ، په شک کې شو، خو وې ویل:

- په دې شرط چې فرانسوي پوځونه بېرته د نې یامان له سیند نه واوړي.

ناپلیون ددې وروستیو خبرو د ویلو په وخت کې د بالاشوف ګېنۍ او پریښانۍ ته پام شو. د هغه مخ وررږدید او د کینې پښې ورون یې په منظمه بڼه په خوځېدا شو. پرته له هغه چې له خپل ځایه وښوري، تر پخوا په لوړ آواز او تُندې ژبې یې خبرې پیل کړې. بالاشوف د وروستیو خبرو په وخت کې څو وارې سترګې ښکته واچولې او بې له ارادې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون د کيني پښې د ورانه خوځېدا ته چې دده د خبرو د لوړېدو سره چټکېده، ځير شو.

ناپليون خبرې پيل کړې:

زه تر الکساندره زيات د روغې جوړې هيله مند يم، خو آيا دا زه نه يم، چې له اتلسو مياشتو راهيسې هڅه کوم، دغه روغه وشي؟ زه اتلس مياشتې کېږي چې څرګندونو ته سترګې په لاره يم.

په دې وخت کې يې ورو ځې برندې شوې، خپل وړوکی سپين ځورب لاس يې په چټکۍ وخوځاوه او وې پوښتل:

- او اوس د روغې د خبرو د پيل لپاره له ما نه څه غواړئ؟

بالاشوف وويل:

- ټولو اکه، د ني يه مان له سينده ستاسو پوځونه ببرته اوښتل.

ناپليون تکرار کړه:

-د ني يه مان له سينده؟

- هغه چې مخامخ د بالاشوف سترګو ته ځير و، تکراره يې کړه:

-ښه، اوس تاسو غواړئ چې د ني يه مان له سينده ببرته راواوړو، يوازې د ني يه مان له سينده اوښتل؟

بالاشوف د تاييد او درناوي په نښه سر خم کړ.

څلور مياشتې پخوا له ده غوښتل شوي و، چې د پوميراني سيمه پرېږدي او اوس يوازې د ني يه مان له سينده اوښتل دي. ناپليون په چټکۍ راتاو او په کوټه کې په ګرځېدو شو.

- تاسو وايي چې د روغې د جرګې د پيل لپاره د ني يه مان له سينده واوړو، خو دوې مياشتې مخکې پورې په همدې ډول له ما نه د اودپرا د فيسلو له سيندونو نه د ببرته اوښتلو غوښتنه کېده. په دې شرط تاسو له ما سره خبرو ته چمتو ياستئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په چوپه خوله د کوټې له یوه کنجه بل کنج ته راغی او بالاشوف ته مخامخ ودرېده. داسې برېښېده چې بشره یې په تېره بدله شوې وې او د کیڼې پښې ورون یې تر پخوا نه لا په چټکۍ ورپېده. ناپلیون چې د خپل کین ورون د غړو په رپېدو او خوځېدا خبر، و، وې ویل:

- زما د کیڼې پښې خوځېدا د ستر جشن زیری دی.

ناپلیون داسې چې ده یې هم انتظار نه درلود، چغه کړل.

د اودر د سیمې پرېښودل او د ویسلا له سینده اوښتل، هغه وړاندیز دی، چې تاسې کولای شئ، هغه د عثماني امپراتورۍ شهزاده بادنسکي ته وکړئ، نه ماته ! که ما ته پترزبورګ او مسکو هم راوبښئ زه به دغه شرط ونه منم، تاسو وایې چې جګړه ما پیل کړه؟ خو لومړي چا پوځ ته پناه وروړه؟ دا ټولو اک الکساندر و، نه زه؟ تاسو ما ته هغه وخت د مرکې وړاندیز کوئ، چې ما په میلیونونو خرڅ کړي دي او تاسو له انګریزانو سره یو ځای شوي یاستئ. هغه هم هغه وخت چې ستاسو حال ډېر خراب او ګډوډ دی. تاسو چې ما ته د روغې او مرکې وړاندیز کوئ نو بیا له انګریزانو سره ولې یو ځای کېږئ؟ انګریز تاسو ته څه درکړي دي؟

ناپلیون تند تند غږېده، داسې برېښېده چې د هغه تکل دا نه و چې د سولې او روغې ستاینې وکړي، بلکې د هغه یوازینۍ هیله دا وه، چې خپل حقانیت، خپل زور او د الکساندر تېروتنې او ناحقتوب څرګند کړي.

د خبرو په پیل کې د هغه موخه دا وه چې څرګنده کړي، د پوځي لاس بري سره سره دی روغې ته چمتو دی، خو کله چې یې خبرې پیل کړې، څومره چې د هغه خبرې زیاتېدې، په هماغه کچه یې نه شو کولای د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې ژبې مخه ونیسي. داسې بریښېده چې اوس نو د ټولو خبرو موخه داوه چې د ځان ستاینه او د الکساندر سپکاوی وکړي. هغه څه چې د خبرو په پیل کې یې غوښتل، خو بیا یې هم خپلې خبرې اداره کولای شوې، هغه وپوښتل:

- اوریدلي مې دي چې له ترکانو سره مو روغه کړې ده؟

بالاشوف د (هو) په نښه سر وښوراوه او وې ویل:

- د روغې تړون لاسلیک شوی دی...

خو ناپلیون هغه ته دغږېدا وخت ورنه کړ، داسې ښکاریده، دی خپله غواړي وغږېږي او غږېدا ته یې دوام ورکړ، هغه هم په داسې ټُندې، نا اړونده ژبې او عصبیت چې ځېنې نازولي کسان غږېږي.

- پوهېږم چې تاسو له ترکانو سره پرته له هغه چې مولداویا او والاشې تر لاسه کړئ روغه کړې ده، حال دا چې دغه دوه ولایتونو ما، باید ستاسو ټولواک ته وربښلی وای. لکه هغه شان چې فنلند مې وروباښه، هغه دوام ورکړ:

- هوکې ! ما له ټولواک الکساندر سره ژبه کړې وه او په خپله ژبه ولاړ وم، ملداویا او والاشې مې هغه ته ورکول، خو اوس به هغه له دغو دوو ښکلو ولایتونو نه بې برخې وي، هغه کولای شول دغه دوه ولایتونه خپلې امپراتورۍ پورې وتړي او د خپلې واکمنۍ لمنه د بوتني له سمندرګۍ نه د دانیوب تر غاړو پراخه کړي...

هغه د خپلې ژبې ټُوندوالی لا ټُونداوه، هغه چې په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، هماغه خبرې یې چې په تیلزیت کې خپله الکساندر ته کړې وې، ټولې اوس بیا بالاشوف ته تکرارولې، هغه وویل:

- ستړې کاترینې به هم له دې نه زیات څه نه وای ګټلي، هغه به له ما سره د دوستۍ له برکته دا ټول تر لاسه کړي وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څو ځله تکرار کړه:

څه واکمني به وه، څه واکمني ! هو کې څه واکمني !

ودرید او خپله د سرزرو تنباکمروړه یې له جیبه راوویسته او په ژوره توګه یې هغه بوی کړه.

د الکساندر واکمني به څه پرتمینه شوې وای !

هغه په خواشینۍ سره بالاشوف ته وکتل او همدا چې بالاشوف بیا د څه ویلو تکل وکړ، په چټکۍ یې د هغه خبرې پرې کړې او وې ویل:

هغه به څه غوښتل او لټول، چې زما په دوستۍ کې به یې موندای نه شول؟

ناپلیون، د شک او ګمان په ښه خپلې اوږې کښېکودې او وې ویل:

-خو، نه، نه، هغه زما تر ټولو نه ستر دښمنان پر ځان راټول کړل، هغه هم څه کسان؟ هغه هم لکه شتاینوف، ارمفیلدوف، فینځینګېرد، بینیګسینوف. شتاینوف له خپل وطنه د خیانت په تور شړل شوی دی، آرمفیلدوف یو هوسباز دوکه مار دی، فینیځینګېرد د یو فرانسوي کډوال او بینیګسینوف یو څه تر نورو ښه پوځي (خو بیا هم ناپوهه سړی دی) په ۱۸۰۷ کال کې د هغه هېڅ له لاسه ونه شول او الکساندر ته باید ترخه یادونه وریاد کړي.. هغه دوام ورکړ.. یوازې باګراتیون د مېړانې او جګړې سړی دی، که څه هم هغه ځیرک نه دی، خو د ښې تجربې خاوند دی، هغه ښه سنجش لري او د غوڅ تکل سړی دی.. یوه اونۍ کېږي چې جګړه پیل شوې ده، خو تاسو آن د دې توان نه لرئ چې د ویلنا ساتنه وکړئ. په آسانۍ مو وکولای شو، چې پوځ مو په دوو برخو جلا کړئ، د پولند نه مو وباسو او د پوځ غړ مو هم پورته نه شو.

بالاشوف په خوراسختۍ، هغه څه یاد ته وسپارل چې ده ته ویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل او تر هغه نه يې لا په سختۍ کولای شو نور نو د غو خبرو ته غوږ ونيسي، هغه وويل:

- اعليحضرتا ! زما پوځيان د جګړه له مستۍ نه..

ناپليون د هغه خبره پرېکړه:

- زه په هر څه پوهېږم ! زه په هر څه خبر يم، زه ستاسو له پوځي ټوليو نه په هماغه شان پوره خبر يم لکه له خپلو نه. ستاسو د پوځ شمېر دوه سوه زرو ته نه رسېږي، خو زما د هغه درې برابر سرتېري دي. تاسو ته قسم خورم او په ډاګه وايم.. او هغه هېر کړي و چې د هغه قسم خوړل هېڅ اعتبار نه لري، قسم خورم چې د ويسلا د سيمې په شا او خوا کې پنځه سوه ديرش زره پوځيان لرم. ترکان هېڅکله ستاسې مرستين کېدای نه شي، هغه مو هېڅ په درد نه خوري. هغوی دا خبره له تاسو سره د روغې د تړون په لاسليکولو په ډاګه کړه، خو سويدنيان ! د هغو قسمت خدای داسې پيدا کړی دی، چې لېوني ټولواکان ولري، د هغو ټول پاچايان لېونيان وو. برنادت يې پاچا کړ، خو هغه همدا چې پر تخت کېناست لېونی شو. يوازې لېوني سويدنيان کولای شي، له روسانو سره ملګرتوب وکړي. ناپليون له زهره ډکه وموسېد او بيا يې تنباکمروړه پزه ته ونيوله او بوی يې کړه.

بالاشوف د ناپليون هرې خبرې ته ځواب لاره، غوښتل يې او کولای شول،

چې څه ورته ووايي خو هر وار يې ناپليون خبرې پرې کولې. بالاشوف، د ناپليون ددې دعوا په وړاندې چې سويدنيان لېوني دي، غوښتل ووايي چې سويدن د روسيې په ملګرتيا هغسې و چې پاتې کېږي، چې د هغه ايل کولو خورا ګران دی، خو ناپليون په خواشينۍ سره ددې لپاره چغه کړل، چې د هغه آواز خاموشه کړي، ناپليون د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عصبانيت هغه حالت درلود چې په هغه کې سړی د دې لپاره بايد وغړېږي، وغړېږي او وغړېږي او تر هغه وغړېږي چې ځان لپاره دا ثابته کړي چې دی برحقه دی. بالاشوف ته ګرانه تمامېده، هغه د روسي تولواک استازی و، له دې کبله ډاريده چې دی به په چوپتيا خپل دريځ ته تاوان ورسوي. هغه سخته دا وړتيا احساسوله چې ځواب وو ايي، خو د يوه انسان په توګه يې له دې کبله چې سيال يې بې دليله دا سې له حاله وتلی دی، ځان په لوی لاس له نااندريو نه ژغوره. هغه په دې پوهېده، هغه څه چې اوس ناپليون هغه وايي، هېڅ اهميت نه لري او په دې يې هم باور درلود، چې لکه ناپليون لږ څه په حال شي له خپلو دغو خبرو نه به خپله شرمېږي. بالاشوف ودريد، سترګې يې ښکته واچولې، د ناپليون د ځوربې پښې خوځېدو ته يې کتل، خو هڅه يې کوله خپل غلچک له هغه سره مخامخ نه کړي. ناپليون ويل:

-ښه نو، نو ستاسو ملګري چې هر څوک دي، وي دې، هغه څه معنا لري؟ پولنديان له ما سره دي، شمېر يې اتيا زرو ته رسېږي، داسې جنګېږي لکه زمريان او کېدای شي شمېر يې دوسووزرو ته هم ورسېږي.

هغه چې دا وويل، کېدای شي دی خپله، خپلې دې خبرې ته حيران شوی وي، داسې بربښېده چې هغه رښتيا نه دي ويلي، کله چې يې بالاشوف تر دې خبرې نه وروسته چوپه خوله او آرام وليد، واک يې له لاسه ورکړ، په چټکۍ او نابېره شا ته راوګرځېد، مخامخ بالاشوف ته ودريد او تر مخې يې ودريد، خپل سپين لاسونه يې په خورا چټکۍ او قهر خوځول او چغې يې وهلې:

- پوهېږئ ! که پروس زما په وړاندې ولمسوي او هغوی راوپاروي، د هغو نقشه به د اروپا له نقشې نه پاکه کړم !

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې خبرې د ویلو په وخت کې یې رنګ تک سپین الوتی و، پر څېرې یې د قهر کرښې راخورې وې او خپل ښکلی لاس یې پر بل لاس ټکاوه:

- تاسو هم د دونیا او دنې پییر له سیندو نه آپلو شاه ته تمبه کوم، بیا مې تر مخې پوله جوړوم، هغه پوله چې اروپا د هغه د جوړولو ځیر کتیا نه درلوده او جنایت یې وکړ چې هغه پوله ورانه کړي. له تاسو سره باید دغه شان معامله وشي. دا هغه ګټه وه چې زما له لرې کېدو نه مو تر لاسه کړې وه، ده دا خبرې کولې، څو واره په کوټه کې تاو راتاو شو، خپل د سرو زرو تمباکمروړه یې په جیب کې کېښوده، بیا یې هغه راووېسته، څو واریې پزې ته ورنېږدې کړه او بیا بالاشوف ته مخامخ ودرید. هغه چوپ شو، په ملنډو د بالاشوف سترګو ته ځیر شو او په کراره آواز یې وویل:

- او تصور یې وکړئ چې ټولواک مو کولای شول څه ښکلې واکمني ولري !

بالاشوف چې ځواب ورکولو ته سخته اړتیا لیدله، وویل چې روسي ټولواک حالاتو ته داسې په خواشینۍ نه ګوري.

ناپلیون چوپ پاتې شو او همداسې په ملنډو بالاشوف ته ځیر و. داسې برېښېده چې اصلاً د بالاشوف خبرې نه اوري. بالاشوف وویل چې په روسیه کې ټول د جګړې د برې هیله لري.

ناپلیون په درناوي سرو ښوراوه، ګواکې غواړي وواییې:

- پوهېږم ! تاسو دنده لرئ او سپارښتنه درته شوې ده چې داسې ووایئ، ولې خپله په دې پوهېږئ په هغه څه باور نه لرئ چې خپله یې وایئ، تاسو زما پر خبرو باور لرئ.

د بالاشوف تر خبرو وروسته ناپلیون بیا خپله تنباکمروړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووېسته، هغه يې بوی کړه او په کومه ننبه يې دوه واره، پښه پر ځمکه ووهله. د ځمکې د ډبولو سره دروازه راپرانستل شوه او يو ياور په ډېر درناوي د هغه خولۍ او دستکش هغه ته راوړل او يو بل ياور هغه ته د هغه دستمال وروړاندې کړ. ناپليون پرته له هغه چې هغو ته وګوري خولۍ يې واخېسته او بالاشوف ته يې وويل:

- زما له خوا ټولواک الکساندر ته ډاډ ورکړئ، چې د پخوا په شان هغه ته وفاداره يم... هغه ښه پېژنم او د هغه ښېګڼو ته درناوی لرم. نور نو تاسو نه ځنډوم، تاسو به د ټولواک په نامه زما ليک ترلاسه کړئ او ناپليون په چټکۍ د دروازې پلو لاړ. ټول هغو کسانو چې په تالار کې و، وړاندې وځغاستل او په چټکۍ پر زينو ورښېوه شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

تر ټولو هغو خبرو وروسته چې ناپلیون هغه ته ویلې وې، د دغه غضبناکه حالته، وروسته له هغو ترخو خبرو او سړو نه چې ده ته شوې وې:

- جنراله ! نور نو تاسو نه ځنډوم، د ټولواک په نامه به زما لیک تاسو ته درکړي.

نور نو بالاشوف پوه او په دې ډاډه شو چې ناپلیون نه یوازې د هغه د دیدن لېواله نه دی، بلکې هڅه کوي چې د دښمن دغه خوابدی استازی په تېره بیا دده د غضب او قهر شاهد ، ونه ویني، خو په تعجب او حیرت یې د ټولواک له خوا د دیورک له لاسه هغه بلنلیک تر لاسه کړ چې هماغه ورځ له ټولواک سره ډوډۍ ته وربلل شوي و.

هغې غرمنۍ ته، بس یر، کولن کور او بیرتیه هم وربلل شوي وو.

ناپلیون په ورین تندي او خوشالۍ د بالاشوف هرکلی وکړ. د هغه په کړو وړو کې نه یوازې د هغه د سهارني غضب نه ډکو خبرو څه شرم او پړتیا نه لیدل کېده، بلکې هڅه یې کوله چې له بالاشوف سره خوا خوږي وښیي. هغه له پخوا نه په دې ډاډمن شوی و چې دی له تېروتنو خالي او هر هغه څه چې کوي د ستاینې وړ دی، ځکه د هغه لپاره ټول هغه څه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده کول، نه له دې کبله ښه و چې د ښو او بدو له معیار و سره سم، بلکې له دې کبله چې ده سرته رسول.

ټولواک ناپلیون له دې کبله په بې ساري توګه خوشاله و چې د ویلنا په ښار کې د ده د ګرځېدو په وخت کې خلکو ډله په مینه د ده تود هرکلی او بیا بدرګه کړي و. د ټولو هغو کوڅو نه چې دی تېرېده کړکۍ یې په قالینو ګاڼل شوي وې، بیرقونه په کې رپېدل، د ده ځانګړې نښې په کې راځړوندې وې او پولندي ښځو د ستمال په لاس ده ته لاسونه ښورولي وو.

د غرمنۍ په وخت کې هغه بالاشوف تر خپل څنګه کېناوه، له هغه سره یې نه یوازې په ناز او خواخوږۍ خبرې کولې، بلکې هغه یې ګواکې د خپلو هغو درباریانو له ډلې ګاڼه چې ده د کړنلارې یې احساسولې او باید ده له بریو نه خوشاله وا وسي. د خبرو اترو په لړ کې هغه د مسکو په اړه هم وغږېد او له بالاشوف نه یې د روسیې د پلازمېنې په هکله پوښتنې وکړې، خو نه د یوه ځیرک او پلټونکي سیلاني په توګه چې د کوم ښار د کتنو تکل لري بلکې داسې چې بالاشوف لکه د یو روس په شان باید په دې وویاړي چې ده له هېواد سره داسې لېوالتیا ښودل کېږي. ناپلیون وپوښتل:

-په ماسکو کې څومره خلک اوسئ؟ څه شمېره کورونه لرئ؟ آیا دا رښتیا دي چې مسکو سپېڅلی ښار ګڼل کېږي؟ په مسکو کې څومره کلیساوې شته دي؟

د هغه ځواب په وړاندې چې په مسکو کې له دوو سوو زیاتې کلیساوې دي، هغه وویل:

- ولې دومره بې شمېره کلیساوې؟

بالاشوف ځواب ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- روسان خورا دیندار خلک دي.

ناپلیون چې د خپلو خبرو د تصدیق په هیله پرله پسې، کولین کور ته ورکتل وویل:

- البته د کلیساوې او صومعو زیاتوالی تل د خلکو د ببرته پاتې والي نښه ده.

بالاشوف په درناوی ځانته اجازه ورکړې وه، د فرانسوي ټولواک دا خبره ونه مني او وې ویل:

- هر هېواد خپل ځانګړی دود د ستور لري.

ناپلیون وویل: خو د اروپا په یوه هېواد کې ده ته ورته څه نه وینو.

بالاشوف وویل:

اعلیحضرتا !زه ستاسو له حضوره ښښنه غواړم، خو له روسيې نه پرته، په هسپانیا کې هم دې ته ورته صومعې او کلیساوې شته دي.

بالاشوف چې دغه ځواب یې په هسپانیا کې یې د فرانسویانو وروستۍ ماتې ته اشاره وه، کله چې یې بیا د الکساندر په دربار کې د هغه کیسه کوله د خورا ستاینو وړ وګڼل شو، خو د ناپلیون په غرمنۍ کې اوس له هغه سره لېوالتیا ونه ښودل شوه او هسې په بې پروایۍ تېر شو. د ښاغلي مارشالانو له بې پروایۍ او نه پوهېدنې نه داسې بربښېده چې هغوی هغې نازکې کنایې ته چې د بالاشوف په وینا کې راغلې وه، پام شوی نه دی او یا پرې پوه شوی نه دي. په بشره کې یې دا له ورایه څرګنده وه چې وایي:

- که په رښتیا دغه شان یو اشاره وه ،موږ پرې پوه شوي نه یو، یا بالکل هسې د نه اوریدو خیال و.

د بالاشوف دا ځواب هسې نااوریدلی پاتې او ناپلیون آن هغه ته پاملرنه هم ونه کړه او په سادګۍ یې له هغه په دې اړه وپوښتل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ته رسېدونکې لارې له کومو ښارونو نه تېرېږي. بالاشوف چې دغرمنۍ په ټوله موده کې په ځیرغوږ و ځواب یې ورکړ:

- هماغه شان چې متل دی او وایي، ټولې لارې پر روم ورختږي، همداسې هم ټولې لارې مسکو ته رسېږي. یعنې ډېرې لارې او د هغو له ډلې نه هغه لاره چې له پالتاوا نه تېرېږي او دا هماغه لاره ده چې دولسم شارل ټاکلې وه.

بالاشوف له خپل دې ځواب نه خوند واخیست او ناڅاپه لړ. په قهر هم شو، خو د خپل ځواب وروستې کلمه یې لا نه وه ویلې چې کولن کور، د پترزبورګ نه مسکو ته د تلونکې لارې د خرابۍ په اړه خبرې پیل کړې او خپلې هغه خاطرې یې رایادې کړې چې په پترزبورګ کې پرې تېرې شوې وې.

تر غرمنۍ وروسته د قهوې د څکلو لپاره د ناپلیون کوټې ته راغلل. څلور ورځې مخکې دا کوټه د ټولواک الکساندر د ناستې کوټه وه. ناپلیون کېناست او همهاله یې د خپلې قهوې پرچینایي پیالې چې پاریس ته نېږدې په سور نومي ښارګوټي کې د چینایانو له خوا جوړه شوې وه، لاس واهه، بالاشوف ته یې په خپل څنګ کې د ناستې بلنه ورکړه.

په انسان کې د ډوډۍ تر خوړلو وروسته یو معلوم روحي حالت پیدا کېږي چې د بل هر عقلي دلیل نه اغېزمن او قوي دی چې بې له ارادې نه هغه دې ته اړ باسي چې له ځانه پوره راضي او خوشاله واوسي او نور ټول هم خپل دوستان وګڼي.

ناپلیون هم له همدې کبله په دغه حالت کې و. هغه ته داسې برېښېده، چې دی له ده نه چاپېر شویو خلکو ته تر لېونتوبه پورې ګران دی. هغه دا باور هم لاره چې تر غرمنۍ وروسته، بالاشوف هم دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري او لېوالو دی. ناپلیون چې خوړه، نرمه او ځیرکه او له ملنډو سره مل موسکا یې پر شونډو خوره وه، بالاشوف ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

د هغو وینا له مخې چې ما ته یې ویلې دي، دا هغه کوټه ده، چې ټولواک الکساندر په کې اوسېده، عجیبه ده، همدا سې نه ده جنراله؟

هغه دا خبره په دا سې یوه ژبه وکړه چې باوري یې لاره هغه د بالاشوف خوښه شي، ځکه هغې دا معنا لرله چې دا پر الکساندر د ناپلیون د بري دلیل دی.

بالاشوف نه شو کولای د هغه ځواب وو ایي او په پټه خوله یې سر وښوراوه. ناپلیون چې هماغه له ډاډ او ملنډو مل موسکا یې پر شونډو خوره وه، زیاته کړه:

-هو کې، څلـــورورځې د مخه، دلتـــه پـــه هـــم دې کوټـــه کې، وینځینګېرداو شتاین الکساندر سره غږېدل، خو په یوه څه زه نه پوهېږم. هغه دا چې څنګه الکساندر زما ستر دښمنان پر ځان راټول کړي دي. په دې خبره.. زما سر نه خلاصېږي. هغه بیا بالاشوف ته مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

- خو هغه دا فکر نه دی کړی، چې زه هم همدا سې کولای شم؟ او همدې خبرې، ده ته د سهار هماغه له قهره ډک حالت، چې په خیالو کې یې لا ژوندی و، ور په یاد کړ.

ناپلیون پاڅېد، له خپلې مخې یې خپله د قهوې پیاله لرې کړه، او وې ویل:

- پرېږده چې هغه پوه شي، چې زه هم همدا سې کولای شم، زه به د هغه ټول خپل خپلوان له جرمنۍ نه وباسم، د ورتمبرګ، د بادینسکي او ویمارسکیان، هو کې د هغه خپلوان، ټول خپلوان به وباسم، پرېږده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ټولو ته په روسیې کې ځای ورکړي.

بالاشوف سرښکته واچاوه، داسې برېښېده چې غواړې کوم شي او یوازې هغه له دې کبله غوږ ونیسي چې نه شي کولای هغه څه ته غوږ نه شي چې ده ته یې وایي.

ناپلیون دغه حالت احساسولای نه شو، هغه له بالاشوف سره نه د دښمن د یو سفیر او استازی په توګه، بلکې د داسې یو چا په توګه چې چور دده نه ځان ځاروي او د خپل پخواني بادار په سپکاوي او بربادۍ خوشاله شي.

- ټولواک الکساندر ولې د پوځ مشري واخېسته؟ دا ولې؟ جګړه زما مسلک دی او د هغه مسلک پاچاهي کول دي، نه د پوځ قوماندانې. ولې هغه داسې یو دروند پېټی جګ کړی دی؟ناپلیون بیا تنباکمروړه راواخېسته، څو ځله پټه خوله په کوټه کې وګرځېد او ناڅاپه بالاشوف ته وروړاندې شو او نرمه موسکایې پرشونډو خوره شوه، په چټکۍ، سادګۍ او په دې ډاډ، چې بالاشوف ته نه ګواښ، بلکې غوره کار کوي، خپل لاس یې د هغه څلویښت کلن روسي جنرال مخ ته ورپورته کړ، هغه یې له غوږ نه راونیو او په داسې حال کې چې موسکا یې یوازې پرشونډو کې پاتې وه، په کراره یې د هغه نیولی غوږ کېښکود. په فرانسوی دربار کې د ټولواک په نازکو لاسونو د غوږ کېښکودل د ناپلیون له خورا وړیامنو مهربانیو نه ګڼل کېدل.

ناپلیون وویل: ښه، دا څنګه او ولې پټه خوله یاستئ او څه نه وایئ، تاسو خو د الکساندر د دربار یو مخور او د هغه پالونکی یاستئ. د هغه ژبه داسې وه، چې د هغه په مخکې له ناپلیونه پرته د بل چا پالونه، له چاسره لېوالتیا او یا ستایل خورا د ملنډو وړ برېښېدل.

هغه بالاشوف ته د درناوی په نښه سر لږ ښکته کړ او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د جنرال لپاره آسونه چمتو شوی دی؟ زما د آسونو نه یې ورته ورکړئ، هغه لري روان دی.

د بالاشوف په لاس راوړل شوی لیک، د ناپلیون له خوا الکساندر ته ورو ستی لیک و. په هغه کې هغه ټولې وینا وې راغلې وې چې ویل شوي وې. او جګړه پیل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

سردار اندرې په مسکو کې له پېير سره تر کتنې وروسته، لکه هغه شان چې ده خپلو خپلوانو ته ویل د ځېنو چارو د سرته رسولو لپاره پترزبورگ ته وخوځېد ، خو په اصل کې هغه غوښتل چې له شهزاده اناتول کوراگين سره چې ده يې ليدل د ځان لپاره ډېر ورېبلل، وگوري.

سردار اندرې، چې کله پترزبورگ ته ورسېد ،کوراگين د هغه له راتگ نه مخکې له ښاره وتلی و. پېير خپل اوښي (کوراگين) ته خبر ورکړی و چې سردار اندرې دده په لټه پسې راروان دی. اناتول کوراگين د دفاع وزير له خوا مقرر او په ملداويا کې سرحدي قطعې ته تللی و.

سردار اندرې په پترزبورگ کې خپل پخوانی قوماندان کوتوزوف، چې تل يې له ده سره خواخوږي لرله، وليد. کوتوزوف چې د ملداويا د پوځ قوماندان ټاکل شوی و ، له ده هيله وکړه چې له هغه سره هلته لاړ شي. سردار اندرې چې د غه ټاکنه تر لاسه کړه، د کوتوزوف ستر ې قوماندانۍ ته ولېږدید او ترکیه ته لاړ.

سردار اندرې، ځانته دا ښه نه گڼله چې کوراگين ته ليک وليکي او هغه ته د دويل بلنه ورکړي. هغه تصور کاوه که د وروستۍ پېښې له امله هغه دويل ته وغواړي، دا به گرافينې رستوفې ته سپکاوی وي، نو ځکه مخامخ له کوراگين سره د ليدو په لټه و ،چې د هغه په لړ کې د دويل لپاره نوې شخړه او پلمه پيدا کړي. سردار اندرې په ترکيه کې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونه شو کولای، د روسيې په مېشتو پوځونو کې کوراګين پيدا کړي، ځکه چې ترکيې ته د اندرې تر راتګه وروسته هغه بېرته روسيې ته ستون شوی و. سرداراندرې په نوي هېواد او د ژوند په نويو شرايطو کې ژوند ښه زغمه. د کوژدنۍ تر بې وفايۍ نه وروسته چې څومره ده پر دغې بې وفايۍ ستر ګې پټولې، په هماغه اندازه دده درد زغم ورته ګرانېده.. څومره به چې د هغه پخواني يادو ته تتېدل، هومره به دده له او سني ژوند سره مينه زياتېده. دا سې تصور يې کاوه چې دغه بې پايه او لرې آسماني ګنبد چې پخوا به يې پر سر ولاړ و، ناڅاپه په يوه ټيټ او ټاکلي چت بدل شوی و، چې هغه تر هغه لاندې ځان کېښکودلی احساساوه.

هغه د کوتوزوف په قوماندانۍ کې د جنرال په بست کې په خورا مينې او لېوالتيا کار کاوه. کار ته دده پاملرنې او لېوالتيا کوتوزوف هم حيرانا وه. کوراګين يې په ملداويا کې هم پيدا نه کړ، ځکه هغه ملداويا ته د سردار په رسېدو سره هغه بېرته روسيې ته تللی و. سردار دا هم ښه نه ګڼله چې هغه پسې روسيې ته ستون شي.. هغه دا هيله لرله، چې يو ورځ نه يو ورځ به هغه ويني او دويل ته يې وروبولي. دده تلوسه دداسې يوه چا لوړې ته ورته وه چې له لوړې مرګ ته نېږدې وي، ډوډۍ ويني او په لېوالتيا ځان پرې وانه چوي. دهغه په زړه کې لا د غچ اخېستو او کرکې وينه اېشېده...

په ۱۸۱۲ کال کې چې له ناپليون سره د جګړې خبر بخارست ته ورسېد (کوتوزوف له دوو مياشتو راهيسې هلته مېشت او شپه او ورځ يې له خپلې معشوقې سره تېرول) سرداراندرې، له هغه هيله وکړه چې دی لوديز جبهې ته وګماري. کوتوزوف چې د بالکان په سيمه کې له خپلو کړو نه ستومانه شوی و، ډېر ژر يې سرداراندرې ته چې د هغه پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هڅو او هاند ښه خبر و ، اجازه ورکړه چې هتله وګمارل شي.
سرداراندرې، مخکې تر هغه چې د مې په میاشت کې د دریسا ، په سیمه کې په لودیز پوځ کې مېشت شي، په خپله لاره کې، یو وار لیسه ګورې ته چې د سمولینسک د لارې په درې ورستې کې پرته وه، ورغی. هغه دژوند په تېرو درې کلونو کې ډېرو بدلونونو شاهد و او له لودیزه ختیځ ته په سفر کې یې خورا زیات څیزونه لیدلي او بې ساري احساسات یې په زړه کې رالمسېدلي وو ، خو لیسه ګورې ته په رارسېدو کې یې پام شو ، چې دلته په هماغه اندازه هر څه، تر خورا وړو شیانو پورې په خپل ځای او بې بدلونه پاتې دي. د هغو په ژوند کې هېڅ بدلون نه و راغلی. هغه دې حالت سخت حیران کړی و. کله چې هغه خپل جایدادو ته پر داسې واټ چې دواړو خوا ته یې ونې ولاړې وې، ور روان شو د تیږو نه جوړې دروازې نه ورتېر شو ، داسې یې احساس کړه چې یو کوډ کړل شوي او خوب وړي ښارته ورننوتلی دی. په کور کې هماغه درناوی، هماغه پاکې او سپېڅلوالی، هماغه چوپتیا ، هماغه میزاوڅوکۍ ، هماغه دیوالونه، هماغه آوازونه، هماغه بوی، هماغه ویرونکې او خواشینې څېرې، خو لږې زړې شوې، ټول هماغه وو. د شهزادګۍ ماریا ، ټوله هماغه شان ویرونکې نابښکلې، زړه پېغله، په ډار او ابدي ریاضت او په خپلو اند ېښنو کې ډوبه وه او د خپل ژوند خورا ښکلي کلونه یې بې ګټې او بې لذته تېرول. بوري ین، هماغه د پخوا په شان مسته، چټه او زړه وړونکې وه. هغې چې د ژوند له هرې شېبې خونداخېست. زړه یې له غوړونکو هیلو ډک واو نازونه یې کول. هغه په دې ډاډه شوې وه چې د اندرې تر ستر ګو تر پخوا ښه برېښي. دوسال، هغه روزونکی چې ده له سویس نه د خپل زوی د روزنې لپاره له ځانسره راوستی و ، له روسي چوپړانو سره یې ګډه وډه روسي ویله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه روزونکی، هماغه شان، په هر څه پوه، اندیښمن او مهربانه پاتې و. بوډا سردار هم چې هماغه و، هماغه پاتې و، خو په دې توپیر چې بشره یې له دې کبله بدله شوې وه چې د هغه دلویدلو غاښونو ځایونه د خولې له کنجه ښکاریدل، طبیعت یې د پخوا په شان و، خو یوازې یې کرکه او بدګمانۍ د هغه څه په وړاندې چې په نړۍ کې تېرېدل، زیات شوي وو. ددغو ټولو په مینځ کې یوازې نیکولای جان غوړیده او پریړیده، مخ یې سور، څنې یې تورې او ګونځې ګونځې او د هغه پاسنۍ شونډه د موسېدا او خندا په وخت کې بې له هغه چې دی خپله پوه شي، کټ مټ لکه د هغې د خدای بښلې مور، کمکۍ شهزادګۍ د ښکلې خولې د پاسنۍ شوندې په شان پورته کېده. یوازې دی و چې ددغه کوډو کړل شوي او خوب وړي ښار له قانونه یې سرغړونه کوله. که څه هم د هر چا او هر څه بڼه هماغه د پخوا په شان و، خو ددغو خلکو معنوي کړه وړه له هغه وخته چې سردار اندرې هغوی نه ولیدلي، خورا بدل شوي و. د کورنۍ غړي په دوو ډلو ویشل شوي وو، چې په خپل منځ کې یې پردیتوب او دښمني کوله، خو دده تر مخې به یې د خپل ورځني ژوند بهیر دده لپاره بدلاوه. مشر بوډا سردار، بوري ین او معمار په یوه ډله کې وو او شهزادګۍ ماریا، دوسال، نیکولای جان، ټولې مینځې او چوپړان په بله ډله کې وو.

په ټوله هغه موده کې چې هغه په لیسه ګورې کې و، د کورنۍ ټولو غړو یو ځای ډوډۍ خوړله، خو د هغو ناآرامي په هر څه کې څرګند و. سردار اندرې هم داسې انګېرله چې په خپل کور کې مېلمه دی او دده تر مخې ټول دده له کبله د ژوند بهیر بدلوي. نو ځکه یې خپل شتوالی د ټولو پر اوږو پېتی ګاڼه. سردار اندرې لا لومړې ورځ په غرمنۍ کې دغه حالت بې له ارادې احساس کړ، خو چوپ پاتې شو او بوډا سردار د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر دغې غیر طبیعي چوپتیا پوه شو. هغه هم په خواشینۍ او کاږه اوربوز چوپ پاتې و او تر غرمنۍ سمدلاسه وروسته پاڅېد او خپلې کوټې ته لاړ. سردار اندرې چې کله مازدیګر قضا له خپلې کوټې نه، د هغه دیدن ته ورغی او له هغه سره د خبرو د پیل په پلمه د جګړې په اړه وغږېد، د ځوان ګراف کامنسکي د پېښې کیسې یې هغه ته وویله، بوډا سردار د هغې خبرې پرې کړې او ناڅاپه یې د شهزادګۍ ماریا په اړه خبرې پیل کړې، هغه یې د هغې د موهوم پالنې، له بوري ین (دده په وینا دده یوازینۍ رښتینې پالونکې او خواخوږې) سره د دښمنۍ له کبله سخته غندله.

بوډا سردار وویل:

- که هغه ناروغه دی، یوازې د شهزادګۍ ماریا له لاسه دی، هغه په لوی لاس دا زوروي او خپه کوي یې، هغه په خپلو بې ځایه نازولو او احمقانه ویناو کمکی نیکولای هم خرابه وي. بوډا سردار په دې ښه پوهېده چې خپله لور زوروي، د هغه ژوند کړکیچنه وي، خو په دې هم پوهېده چې نه شي کولای هغه ونه زوروي، ځکه هغه خپله لور د زورېدو وړ ګڼله. بوډا سردار په زړه کې وویل:

- دا سردار اندرې چې دا ټول په خپلو سترګوویني، ولې د خپلې خور په هکله له ما سره نه غږېږئ ؟ څه فکر کوئ؟ هغه څه وایي چې زه ظالم او زوړ احمق یم، چې له کوم دلیله پرته، خپله لور له ځانه لرې کوم او دا فرانسوي نجلۍ ځانته رانېږدې کوم؟ هغه نه پوهېږي، نو ځکه هغې ته باید په ډاګه شي، ورته وویل شي، باید، چې هغه واوري، هغه لږ فکر وکړ او په دې یې پیل وکړ چې ولې نه شي کولای، د خپلې لور موهوم اخلاق وزغمي.

سردار اندرې پرته له هغه چې پلار ته وګوري (دا لومړی ځل و چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې خپل پلار په ډاګه غنده) وويل:

- که تاسو له ما غوارې چې په دې اړه وغږېږم، ما نه غوښتل چې په دې هکله څه ووايم، خو اوس چې تاسو له ما پوښتئ، غواړم په ډاګه د دې ټولو په اړه وغږېږم او ووايم:

-که تاسو او د ماشې (شهزادګۍ ماريا) ترمنځ کومه خوابدي يا ګمان شته، زه په هېڅ ډول هغه ګناهکاره نه ګڼم. زه په دې پوهېږم چې تاسو هغې ته څومره ګران او تاسو ته څنګه درناوی لري. که تاسو له ما پوښتئ..

(له قهره په ډکه ژبه، په دې وروستيو وختو کې هغه تل په قهريده) سرداراندرې له قهره په ډکه ژبه دوام ورکړ:

- کولای شم يوازې يو څه ووايم، که ستاسو ترمنځ کومه خوابدي شته، د هغه دليل دغه سپکه او ناسياله ښځه ده، دغه بوري ين، چې بايد له پيله زما د خور خورلنډه نه وای.

بوډا سردار لومړی په ناخوښېدونکو سترګو زوی ته کتل او د يوې لاسي موسکا له امله يې خوله وازه شوه، داسې وازه چې له ورايه يې د لويدلو غاښونو ځای راښکاره شو، هغه ځايونه، چې سرداراندرې يې لا ليدو سره عادت شوی نه و.

- کومه خورلنډه ګرانه؟ اخ؟ فکر کوم زيات وغږېدلې، پوه شوئ؟

سرداراندرې په سپين سترګۍ او له ملنډو په ډکې موسکا وويل:

- پلارجانه، ما نه غوښتل قضاوت وکړم، خو تاسو په خپله دې کار ته وهڅولم او ما هم درته وويل او تل به يې درته ووايم، چې شهزادګۍ ماريا ګناهکاره نه ده... او ګناهکاره دغه فرانسوي ښځه ده.

بوډا سردار په کرار او هغه شان چې سرداراندرې ته وبرېښېده په شرمېدوله آواز وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو، قضاوت دې وکړ، قضاوت !

-خو هغه، ناڅاپه ودانګل او چغه یې کړل:

- ځه ورکېږه ! وځه ورکېږه ! چې ارواح دې هم دلته ونه وینم.

سردار اندرې غوښتل چې هماغه شېبه لاړ شي، خو شهزادګۍ ماریا له هغه هیله وکړه چې یوه ورځ نور هم پاتې شي. سردار اندرې په هغه ورځ له پلار سره چې له خپلې کوټې نه راوت ونه لیدل. ځکه هغه له پېغلې بوریې ین او تیغون نه پرته بل څوک ځانته نه ورپرېښودل، خو څو ځله یې وپوښتل آیا زوی یې تللی او کنه؟ بله ورځ سردار اندرې د خپل زوی دیدن ته ورغی. دغه رک روغ او د مور له خوا ګونځ څېی ماشوم دده په ځنګنو کېناست، سردار اندرې هغه ته د شین رېږي مشر، نقل راپیل کړ، خو هغه یې لا پای ته نه و رسولی چې په چرت کې لاړ، هغه په دې وخت کې نه د ماشوم په اړه چې په ځنګنو یې ناست و، بلکې د ځان په اړه یې فکر کاوه. هغه له ځانه پوښتنې کولې، خو په حیرانۍ پوهېده چې د پلار له عصبي کولو پښیمانه نه دی. هغه په دې هم پښیمانه نه و چې د لومړي ځل لپاره له پلار سره تر ناندرۍ وروسته او خپه له کوره ځي، خو تر ټولو نه په زړه پورې لا دا وه چې هغه خپل زوی چې په ځنګانه یې کینولی و، نازوه یې، مګر هغه پخوانۍ مینه او خواخوږي یې نه شو پیدا کوله.

زوی یې ویل: ښه، نو نقل راته کوه....

سردار اندرې د هغه ځواب ونه وایه، هغه یې له ځنګنو نه پاڅاوه او له کوټې نه ووت.

سردار اندرې همدا چې له خپلو ورځنیو چارونه وزګار شو، هغه ته پخواني یادونه وریاد شول، په تېره بیا چې هغه ته د خپل پخواني ژوند بهیر، هغه بهیر چې دی په کې نیکمرغه و، وریاد شو، د ژوند غمونو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه خپل پخواني قوت له هغه چا پېر شول، نو ده له همدې يادونو نه د تېښتېدو په هيله غوښتل چې ژر تر ژره کوم يو کار پيل کړي.

خور يې ترې وپوښتل:

اندرې ! تا، نو په غوڅه پريکړه کړې ده، چې ځې ؟

سردار اندرې وويل:

- د خدای شکر دی، چې تلای شم، خو افسوس کوم چې ته نه شې تلای.

شهزادګۍ ماريا وويل:

-ته ولې داسې وايې؟ نه، ته ولې داسې وايې، هغه هم په هغه شېبه کې چې ته دې وحشتناکې جګړې ته روان يې او هغه هم داسې عمر خوړلی دی.

-پيغلې بوري ين وويل چې هغه دې ځو ځله پوښتنه کړې ده.

هغه وويل:

او خدايه ! اوه زما خدايه !

او بيا يې په قهر چې شهزادګۍ ماريا يې حيرانه کړه وويل:

-کله چې فکر کوئ، ځوک، ښځه او کوم سپک خلک کولای شي، د خلکو د بدمرغۍ سبب شي.

او شهزادګۍ ماريا په دې پوه شوه چې د سپکو خلکو نه د هغې د ورور د يادونې موخه، نه يوازې پېغله بوري ين و چې دا يې (شهزادګۍ ماريا) بدمرغه کړې وه، بلکې هغه سړی هم و چې د ده نيکمرغۍ يې هم وژلې وه. ماريا په ناز ورور ته لاس وروړ، او له سترګو يې ځلېدونکې اوښکې را تويدلې، هغه ته په کتو کتو کې وويل:

- اندرې،زه له تا نه يوه هيله لرم،زارۍ درته کوم، زه په تا ښه پوهېږم(شهزادګۍ ماريا سترګې ښکته واچولې) فکر مه کوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک د غم راوړونکي دي، خلک یوازې د خدای د خوښې سرته رسوونکي دي.

هغې د سرداراندرې له سره لږ پورته ځای ته په داسې ډاډمن او عادي غلچک ځیره شوه، لکه چې څوک کوم آشنا تصویر ته ګوري،

- غم د هغه د ارادې زېږنده ده، نه د خلکو د کړو پایله. خلک د هغه د خوښې د سرته رسولو وسیله دی، هغه ملامت نه دی. که تا ته بریښي چې څوک د تا په وړاندې ملامته دي، هغه هېر کړه او وې بښه. موږ د چا د جزا ورکولو حق نه لرو، وبښه او بیا د بښنې په نیکمرغۍ پوه شه.

سرداراندرې وویل:

- ماریا ! که زه ښځه وای، ما به دا کار کړای وای، دا د ښځو خواخوږي او زړه سوی دی. خو نارینه نه باید څوک وبښي او نه یې کولای شي.

که څه هم هغه تر دې شېبې پورې د کوراګین په اړه فکر نه کاوه، خو ناڅاپه د هغه په ګوګل کې کرکجنه کرکه راولمسېده او په زړه کې یې وویل:

- که شهزادګۍ ماریا غواړي ما په دې قانع کړي، چې هغه وبښم، ما باید له وخته هغه ته ښودلي وای، چې یو من څو پټیرۍ کېږي. هغه د شهزادګۍ ماریا ځواب ونه وایې او د هغه شېبې له کرکې او قهر نه یې خوند اخیست چې دی به له کوراګین سره مخامخ کېږي، هغه کوراګین چې دی پوهېده چې په پوځ کې دی.

شهزادګۍ ماریا خپل وروړته زارۍ کولې چې یوه ورځ نور هم پاتې شي، هغې ورته وویل که پلار سره له پخلاینې پرته لاړ شي، پلار به زر مات او بدمرغه شي، خو سرداراندرې ځواب ورکړ:

- شاید ډېر ژر به، بېرته له پوځه راستون شي، هرومرو به پلار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیک ولیکي او اوس چي څومره دلته زیات پاتې کېږي، په هماغه اندازه به دغه خوابدی لا زیاتېږي.

هغه له خپلې خور نه د مخه بنې په شپه کې دا خبرې واورېدې:

- د خدای په امان اندرې ! خو دا په یاد لره چي بدمرغی له خدایه راځي او هېڅکله په دې کې خلک ګناهکاره او ملامت نه دي.

سرداراندرې چې د لیسه ګورې نه پر وتلي واټ روان و ، له ځانسره سره وویل:

- افسوس ! پر هغې افسوس !

بوډا ښه پوهېږي چې ملامته دی، خو نه شي کولای ځان بدل کړي، زما زوی هم رالوېږي، هغه له ژوند نه خوند اخلي، هغه به په دې ژوند کې د ټولو په شان یا غولېږي یا به دی نور غولوي. زه پوځ ته روان یم، ولې؟ زه خپله هم نه پوهېږم او هیله لرم هغه سړی، چې خوار او سپک یې ګڼم پیدا کړم، هغه ته وخت ورکړم چې ما ووژني، په ما ملنډې ووهي او وخاندي. د ژوند شرایط پخوا هم همدغه شان و ، خو په دې توپیر چې پخوا هر څه په خپل منځ کې سره غوټه کېدل او اوس سره شلېږي . اوس ټولې او له هر ډول اړیکو نه پرته پېښې، په پرله پسې توګه د سرداراندرې تصور ته ورتللې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

سردار اندرې د جون د میاشتې په پای کې د سترې قوماندانۍ قرارګاه ته ورسېد. هغه لومړنۍ قطعه چې ټولواک او د هغه ملګرو د هغه څارنه کوله، د دریسا د رود پرغاړه په یوه ټینګه کلا کې ځای پر ځای شوې وه. دویمه قطعه چې ویل کېده، اړیکې یې د فرانسوي پیاوړې پوځ له خوا له لومړې هغې سره پرې کړل شوې و، د شا ته تګ په لړ کې یې هڅه کوله، بیا له هغه سره یوځای شي. په روسي پوځ کې ټول له ټولو جګړیزو کړو نه ناراضه و، خو بیا هم چا داسې تصور نه شو کولای چې د دښمن له خوا د روسیې د ولایاتو د لاندې کولو ګواښ شته دی او آن د چا په خیال کې هم دا نه ګرځېده چې جګړې دې د پولند لودیزو ولایاتو ته ورخوره شي.

سردار اندرې چې د بارکلي دوتولي، په قوماندانۍ کې ټاکل شوی و، هغه یې د دریسار د سیند پرغاړه ومونده. له دې کبله چې د مېشته پوځ په شاوخوا کې هېڅ کلی او لویه آبادي نه وه، یو زیات شمېر جنرالان او درباریان چې له ټولواک سره جبهې ته راغلي وو، په یوه سیمه کې چې لس ورسته له دې ځایه لرې و، د کلي په خورا ښو کورونو یا د رود پر هغه غاړه مېشت شوي وو. په هغه کور چې بارکلي دوتولي، په کې مېشت شوی و، د ټولواک د آستوګنځي نه یې څلور ورسته واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره. هغه د بالکونسکي ډېر سوړ هرکلی وکړ او په خپله جرمنۍ لهجه يې هغه ته وويل چې دی به دده د ټاکنې په اړه له ټولو اک سره وغږېږي، چې ده ته ټاکلې دنده وټاکل شي او ده نه يې هيله وکړه چې تر دغې ټاکنې پورې دده په قوماندانۍ کې پاتې شي. اناتول کوراګين چې سرداراندرې د هغه د پيدا کولو هيله لرله، په پوځ کې نه و او پترزبورګ ته تللی و. بالکونسکي ددغه خبر له اوريدو نه خوشاله شو. د لويې جګړې په اړه فکر کولو د هغه ټول خيالونه بوخت کړي وو او په دې خوشاله و چې په دې توګه به يو څه موده له کوراګين نه چې دده ټول خيالونه يې ترې اخيستي و، لرې کېږي. په لومړيو څلورو ورځو کې چې هغه ته هېڅ چېرې اړتيا نه ليدله کېده، بالکونسکي په ټوله قشله کې وګرځېده، د خپلې پوهې له برکته او له خلکو سره د غږېدا له لارې يې هڅه کوله د حالتو پوره او بشپړ معلومات ترلاسه کړي، خو د سرداراندرې لپاره دا خبره چې دا قشله ښه ده او که بده، هماغه شان ناآواره پاتې شوه. د خپلو جګړېزو تجربو نه په دې پوه شوی و چې کله کله د جګړې خورا ډېرې ښې نقشې چې په خورا ځير جوړې شوې وي، په درد نه خوري. (ده ته دا تجربه د اوسترليځ په جګړه کې شوې وه). د هغه لپاره ټول دې پورې اړه درلود چې څنګه د دښمن د ناڅاپي بريد مخه ونيول شي يعنې هر څه دی پورې اړه لرله چې د جګړه لاربنود نه څنګه او د چا له خوا کېږي...

هغه وخت چې ټولواک لا په ويلنا کې و، وسله وال پوځ په درې برخو ويشل شوی، وو:

دلومړي پوځ، مشري بارکلي دوتولي کوله، باګراتيون ددويم پوځ قوماندان و او د دريم پوځ لاربښوونه تورماسوف، ته سپارل شوې وه. خپله ټولواک له لومړي پوځ سره و، خو نه د قوماندان په توګه. په هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان کې چې په دې اړه ټولواک لیکلی و، راغلی و چې پوځي چارې به دده تر څارنې نه تر قوماندې لاندې سره کېږي. دی به دغه پوځ قوماندان وي، هلته لیکل شوي و، چې دی به له لومړي پوځ سره وي. دغه راز ټولواک داسې قوماندانې چې دده ورتیا ولري هم نه درلوده، بلکې هغه قوماندانې خپل ګارد و.ددې ځانګړي پوځ قوماندانی جنرال شهزاده والکونسکي کوله چې د ټولو یاورانو قوماندان هم و، دغه پوځ، له جنرالانو، پوځي یاورانو، ځانګړو یاورانو، د دیپلماسۍ د چارو له مشاورانو او بې شمېره بهرنیانو نه جوړ و. دغه راز د دفاع پخواني وزیر اراکچییوف، درستیزوال ګراف بینیګسین، والاحضرت شهزاده څیساروویچ، کانستانتینوویچ پاوولویچ، د دفتر مشر ګراف روماینڅوف، د پروس پخواني وزیر شتاین، سویدني جنرال آرمفیلډ، د جګړې د غوره کړنلارې خاوند پفول، مشاورجنرال پاولوچي، فولځیګین او نور ډېر مخور ددې ډلې غړي وو. که څه هم دغو کسانو هېڅ ډول رسمي دنده نه لرله، خو د خپل ټولنیز دریځ او نامه له کبله د خورا ډېر اغېز خاوندان وو. او د پوځ زیاتره قوماندانان او کله ناکله خو ستر قوماندان په دې نه پوهېده، چې د ساري په توګه بینیګسین یا والاحضرت، یا اراکچییوف، یا شهزاده والکونسکي د کوم دریځ او واک له مخې، له دوی پوښتنې یا سپارښتنې کوي، هغوی په دې نه پوهېدل چې د هغوی سپارښتنې د دوی خپلې ځانګړې دي او یا د دوی دغه سپارښتنه د ټولواک ده، چې دوی یې هغو ته اوروي... خو دا د خبرې ظاهري بڼه وه او د درباریانو له نظره (هر چېرې چې تولواک وي هلته ټول درباریان کېږي) هر څه په ډاګه او څرګنده و. ټولواک اعلی قوماندانې نه منله، خو په اصل کې ټولو پوځونو د هغه فرمانونو ته کتل، مل کسانو یې له هغه سره مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله، آراکچییوف د نظم ځارونکی او د هغه ځانګړی ساتونکی و. بینیګسین د ویلن د ولایت د والي د دربار کوربه و، دا سې بربښېده چې د ټولواک او د هغه د ملګرو د هرکلي دنده یې لرله. خو هغه په حقیقت کې ځیرک سردار، پر کار پوه او یو خورا ګټور مشاور و او ټولواک هغه تل ددې لپاره چمتو ساتلی و چې د اړتیا په وخت کې یې د بارکلي دوتولي پر ځای وګماري. ستر شهزاده ځکه هلته و چې د هغه په خپله ګټه وه. پخوانی وزیر شتاین ځکه هلته و، چې ښه مشاور و او ټولواک د هغه ځانګړو ځانګړتیاو ته درناوی درلود. آرمفیلد له ناپلیون سره د سختې کرکې او په ځان ډاډمن جنرال چې تل یې پر الکساندر اغېز لاره. پاولوچي، هلته ځکه و چې زړور و او په ډاګه یې هر څه ویل. یاور جنرال ځکه هلته و، چې چېرې ټولواک و، هغه تل او هرومرو هلته و او تر ټولو لا غوره پفول ځکه هلته و، چې هغه د ناپلیون په وړاندې د جګړې خریطه او کړنلاره جوړه کړې او پر ټولواک یې دا منلې وه چې دده وړاندیز تر ټولو ګټور منطقي او غوره دی، نو ځکه دی د جګړې لارښوونه کوي. ولځوګین له پفول سره و. هغه د هغه خیالونه او اند ښنې په خورا غوره او سپینه توګه او آن تر پفول نه هم ښه څرګندول. مګر پفول یوازې په کوټو کې دا مهارت درلود او هم یې د نورو په سپکاوي کې خبرې کولای شوې.

دغه کسان، له روسانو تر پردیو پورې چې یاد شول (په تېره بیا پردي او بهرنیان چې دوی ته یې په ناآشنا چاپیریال کې په خورا زړورتیا هر ورځ نوي خیالونه او افکار وړاندې کول) بې شمېره نور کسان هم په پوځ کې و چې تر دوی نه یې کمه غورتیا لرله، خو د جبهو مشري یې کوله.

سرداراندرې د ټولو دغو اند ښنو او عقیدو نه چې په دغو لویو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکاره او غوره ډلو کې یو له بل سره راټول او په سیالۍ کې و، جلا جلا بهیرونه او ډلې پېژندلې.

لومړۍ ډله، د پفول او د هغه د ملګرو ډله وه چې د جګړې د پوهې ډله وه. هغوی په دې باور درلود چې جګړه ځانته قانون لري او دا پوهه خپل نه بدلیدونکي اصول او هغه د پوهې او څرګندونې او دې ته ورته نور قوانین دي. پفول او ډله یې د غوره قوانینو پر بنسټ، خپلې خاورې ته ورانډې د ننه، د شاتګ غوښتنه کوله او د خپلې جګړیزې پوهنې له مخې یې، له خپلو نظریو نه اوښتل د وحشت، بربریت او جهالت نښې ګڼلې. شهزاده ولځوګین او وینځینګیورد او نور چې په ختمه آلماني وو، له دغې ډلې نه ملاتړ کاوه.

دویمه ډله، د لومړنۍ هغې په ورانډې سیاله ډله وه، لکه تل چې همداسې وي، د یو تند لارې په ورانډې د بل اړخ تندلارې راپیدا کېږي. د دغې ډلې پلویانو ویل چې د پخوا نه د کومې جوړې شوې خریطې او کړنلارې نه پرته، باید له هماغه ویلنا نه پر پولند یو تالانګر یرغل وشي. دوی نه یوازې زړورتیا ستایله، بلکې ناسیونالسته هم وو، نو ځکه دوی په خبرو اترو کې پېیلي (طرفدار) غږیدل. دا ډله روسان وو. باګراتیون او یرمولوف چې تازه یې پېژندګلوي پیدا کوله او ځینې نور د همدې ډلې غړي وو. په هغو شپو ورځو کې د یوې ټوکې آوازه خپره شوې وه چې ویل یې، یرمولوف هسې له ټولواک نه هیله کړې ده چې هغه ته ویاړ وروبښي او هغه د الماني په نامه وپېژني. د دغې ډلې پلویانو د سوروف یادونې کولې او ویل یې چې په جګړه کې وخت او تفکر باید هېر نه شي، نقشې ونه ګنډو، باید په مېړانه سربښندنه وشي، د دښمن لښکر مات شي، د روسیې خاورې ته یې د راننوتلو مخه ونیول شي او د پوځ مورال خرابه نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه او سوله

دربېیمه ډله چې ټولواک له بلې هرې یوې نه پر هغه زیات باور درلود، هغه درباریان وو. دوی د دوو لومړنیو ډلو د نېږدې والي غوښتنه یې کوله. ددې ډلې زیاتره غړي غیرپوځي کسان و، اراکچییوف هم له همدې ډلې نه و. دوی هغه کسانو ته ورته و چې د بېرې عادي خبرې یې کولې، هغه شان خبرې، چې عادي خلک یې کوي، هغه خلک چې عقیده نه لري، خو هیله لري داسې وښيي چې لري یې. هغوی ویل چې بې شکه جګړه هغه هم له دغه شان نابغه لکه بناپارت (هغو بیا هم هغه د بناپارت په نامه یاداوه) سره، د جګړې په پوهنې کې له ژور تفکر، غوره پوهې او ځیرکتیا نه پرته، ناشونې ده. او په دې برخه کې پفول خپله یو نابغه دی. نو له دې سره سره نه شو کولای ونه وایو چې تیوریتیکان زیاتره وخت یو اړخیزه فکر کوي. دهمدې دلیل له مخې باید په پټو سترګو هغو ته کارونه ونه سپارل شي. د هغو مخالفانو ته هم پاملرنه وشي، یعنې د پفول مخالفانو او نورو هغو کسانو ته چې د جګړې لپاره د عملي چارو پیاوړتیا په تېره بیا تجربه لري، غوړ ونیول شي. سمه او غوره لاره باید د هغو په منځ کې ولټول شي..

دځلورمې ډلې ترټولوغوره استازی ولیعهد والا حضرت څاریوویچ و چې یوه شېبه یې هم نه شو کولای د اوسترلیځ د جګړې ماته هېره کړي.. هغه په دې جګړه کې د دښمن پر لښکر داسې وردانګلي و چې ته به وایې پریټ ته روان دی، هغه غوښتل چې په یوه شبخون دښمن تالان کړي، خو ناڅاپه د جبهې له لومړۍ کرښې راوتلی او په خورا سختۍ یې ځان له هغې بدمرغۍ او د تښتېدلو کسانو له منځه ژوندی راوېستلی و. ددې ډلې غړي په خپلو کړو او عقایدو کې صداقت او رښتینتوب او هم نیمګړتیاوې لرلې. هغوی له ناپلیونه ډاریدل. ناپلیون یې قوي او ځان یې کمزوری ګاڼه. دوی دغه خبره په ډاګه منله. هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل:

- دا جګړه له ویر، غم، رسوايي او تباهۍ نه پرته موږ ته بل څه نه راکوي. ویلنا مو دښمن ته ورپرېښوده، ویتیبسک مو هم پرېښود. دریسار به هم هغو ته ورکړو. یوازینی ښه کار چې موږ اوس کولی شو، هغه د روغې د منلو لاره ده. هغه هم ژر تر ژره او مخکې له هغه چې موږ له پترزبورګ پسې وانخلي. دغه نظر د پوځ په لوړپوړو چارواکو کې خورا ډېر پلویان لرل. په پترزبورګ کې یې هم پلویان کم نه و آن رومیانڅوف د دفتر مشر، که څه هم د سیاسي عقایدو له مخې د سولې او روغې غوښتونکی و، خو بیا یې هم د دوی پلوي کوله.

پنځمه ډله د بارکلي دوتولي پلویان وو، هغه او د هغه نظر ته، نه د یو مخور بلکې د دفاع وزیر په توګه په درنه سترګه کتل کېدل. خلکو به ویل:

-هر څنګه چې وي (هغوی به خپلې خبرې داسې پیل کولې) هغه ښه او د ژبې سړی دی. او تر هغه ښه غوره څوک نه لرو. هغه ته رښتیني واک ورکړل شوی دی، ځکه جګړه تر رښتینیتوب او یوې مشرۍ نه پرته نه ګټل کېږي. هغه به وښيئ چې څه واک او مهارت لري لکه هغه شان چې یې په فنلند کې وښودل. هغوی په دې باور درلود، که زما پوځ پیاوړی او منظم دی او دا توان یې لرلی چې له مرګ ژوبلې پرته تر دریسا پورې شاته لاړ شي، دا ټول، د بارکلي دوتولي له برکته دی. که اوس بینیګسین د هغه پر ځای قوماندانۍ ته وګمارل شي له ماتې او تباهۍ نه پرته به بل څه زموږ په برخه نه شي، ځکه بینیګسین خپله ناتوانی لا په ۱۸۰۷ کال کې ښودلې ده.

شپږمه ډله د بینیګسین پلویان وو او دا عقیده یې لرله چې د پنځمې ډلې د نظر برخلاف به یې ویل چې تر بینیګسین نه پیاوړی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجربه لرونکی بل څوک نه شته. هغه هره چاره هر اړخیزه څېړي. تر هغه بل غوره څوک به څوک پیدا نه کړي. د هغوی د دلایلو له مخې تر دریسا پورې د پوځ شاته راتګ تر ټولو ستره بې ننګي او د شرم وړ ماتې ده چې د پرله پسې تېروتنې پایله وه. هغه به ویل:

- څومره چې د غه تېروتنې زیاتېږي، هومره ګټه لري، ځکه له دې لارې لږ تر لږه ژر پوهېږي چې داسې نور نو هر څه ناشوني دي. د دوی د پوځ د مشرۍ لپاره کوم یو سړی لکه بارکلي په کار نه دی، بلکې داسې یو سړی په کار دی لکه بېنیګسین، چې لا په ۱۸۰۷ کال کې خپله پیاوړتیا وښودله او خپله ناپلیون هغه برحقه وګانه د پوځ مشري باید هغه چا ته ورکړل شي، چې ټول یې په خورا لېوالتیا واک ته غاړه کېږدي او دغه شان سړی یوازې بېنیګسین دی.

او ومه ډله هغه کسان و چې تل هر چېرې په تېره بیا د ځوان ټولواک او شهزادګانو په شاوخوا راټول وو. او د ټولواک الکساندر په شاوخوا کې خو داسې پریمانه وو چې مه کوه پوښتنه. هغه جنرالان او یاوران چې نه ټولواک بلکې په خپله له الکساندر سره، د هغه له صداقت او خواخوږۍ سره یې لېونۍ مینه لرله. لکه رستوف چې ۱۸۰۵ کال کې هغه ته د زړه له کومې درناوی کاوه، زړه یې پرې بایللی و، بلکې ټولې انساني ښېګڼې یې د هغه ځانګړې کولې. دغو کسانو که څه هم د ټولواک هغه کمیني چې د پوځ د سترې قوماندانۍ له منلو نه یې ډډه کوله، ستایله، خو په کمینۍ کې یې د هغه زیاتوالی نه مانه. هغوی یوه هیله لرله او پر هغې ټینګار هم کاوه او هغه دا چې د دوی د زړه خوښې ټولواک پر ځان بې باوري پرېږدي او په ډاګه ووایي چې دی د وسله وال پوځ ستر قوماندان دی. باید چې ستره قوماندانی جوړه او هر چېرې او له هر چا نه چې تجربه او وړتیا لري، مشورې واخلي، خپله د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشري واخلي، چې د نورو د لېوالتیا او لمسون سبب شي.
اتمه ډله خو د شمېر له مخې تر ټولو نه ګڼ شمېره ډله وه، چې په سلو کې ۹۹ یې جوړوله. دوی هغه وګړي و چې نه د جګړې لېواله و او نه یې له روغې سره جوړه وه، نه د یرغل پلویان و او نه د دفاع غوښتونکي. نه یې د دریسا په سیمه کې د پاتې کېدو وړاندیز کاوه، نه د بل کوم ځای. نه یې بارکلي د پوځ د مشري وړ ګاڼه او نه ټولواک، نه پفول او نه بینیګسین، خو هغوی یوازې د یو څه ډېر هیله مند او هغه خورا د اهمیت وړ و، هغه د ځان لپاره ډېره ګټه، خوند او لذت و. د ټولواک په اداره کې د فساد ،شوکو او دوکو داسې له تصور نه لوړې چارې تر سره کېدای چې په بل وخت او ځای کې یې چا تصور هم نه شو کولای. یو چا نه غوښتل خپل ګټور منصب له لاسه ورکړي، نن به د پفول تر څنګ ولاړ و او سبا به یې بیا د هغه د سیالانو خوا نیولې وه، بله سبا به یې بیا ویل چې په دې اړه کوم ځانګړی نظر نه لري،هغه هم له دې کبله چې کوم مسوولیت وروانه وړي او د ټولواک مینه هم تر لاسه کړي. بل به د دې لپاره چې ګټه تر لاسه کړي بیا داسې چغې وهلې، چې ځانته د ټولواک پام وروا وړي. هغه څه به یې ویل چې ټولواک پرون هغه ته اشاره کړې وه. ټېر به یې ډباوه چې د ملت لپاره هرې سر ښندنې ته چمتو دی. دربېیم به په شورا کې د سیالانو د ناسولۍ نه په ګټې اخېستو سره، د خپل خدمت ستاینه کوله او انعام به یې غوښته. هغه هم په داسې وخت کې چې پوهېده که همدا اوس کوم امتیاز وغواړي، هرومرو یې ورکوي. څلورم به بیا هڅه کوله چې له ټولواک سره مخامخ شي او ځان له کارونو ستومانه وښیي. پنځم به بیا ددې لپاره چې خپل ارمان تر لاسه کړي، په حق او ناحق هڅه کوله له ټولواک سره په غرمنۍ کې په ټینګار سره د نویو پیدا شویو نظریو حق او ناحق ثابت کړي او ددې کار لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې فکر ډېر قوي دلايل او لږ څه قوي دلايل راوړل.

ددې ډلې غړي ټول د پيسو ،زرو ، منصبونو په لاس ته راوړلو اخته وو او د ټولواک لطف او مرحمت ته يې ستر ګې ګنډلې وې. دوی لکه د دربار خيرات خواره، دهغه د خير وړمې ته کتل او چې پام به يې شو چې د رحمت پله بله خوا اوښتې، دغو خيرات خورو به ټولو په هماغه شېبه کې بل پلو مخ واړاوه، داسې اوښتل چې د ټولواک لپاره به داسې بدلون ګران و. په هغو ګډوډو پوځي حالاتو ، ناڅرګندو او کړکيچنو پېښو کې، چې له هر څه نه ګواښ ورپېښ و ، د دوکو او ځانغوښتنو په اړودوړ کې او د ټولواک پر شاوخوا د راټولو شويو کسانو د ګټو ، خيالاتو او احساساتو په ټکر کې چې هر چا يو خيال او جلا ژبه لرله، دغې ډلې له خپلو ځانګړو ګټو نه پرته د بل څه په اړه فکر نه کاوه. هغوی، دغې بې شمېرې ډلې هر چيرې او به خړولې او د هرې چارې لارې يې بې لارې کولې. هر کله به چې هره نوې خبره راپاڅېده، پرته له هغه چې دوی پخواني شخړې آوارې کړې وای، دوی به لکه د مياشو يا مچيو په شان په خوړو ، داسې شروشور جوړ کړ چې په خپل دغه شروشور کې به يې د رښتينو کسانو د زيار او د کار آوازونه تت ياچور چپ کړل.

کله چې سرداراندرې پوځ ته ورسېد ، ددغو ډلو تر څنګ يوه بله ډله هم راپيدا شوه، نهمه ډله، هغې هم خپل غږ راپورته کړ. په دغه ډله کې زاړه، هوښيار په دولتي چارو کې د تجربې لرونکي او ماهران و. دوی پرته له هغه چې د نورو ډلو سياليو او ناندريو ته پام وکړي، د هغو ستونزو او خنډونو د آوارۍ لپاره هر هغه څه ښه څېړل چې په ستره قوماندانۍ کې تېريدل.

ددې ډلې پلويانو په دې باور لاره چې په پوځ کې د ټولواک او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلاکارانو حضور، د اړ دوړ او بې نظمۍ سبب دی. دده حضور په پوځ کې هغه نالیکل شوې مشورې او خبرې دود کړي، چې په دربار کې د هغو اجازه شته، خو په پوځي چارو کې هغه پوځ ته خورا تاوان رسوي. ټولواک باید پاچاهي وکړي، نه د پوځ لارښوونه. ددې شخړې نه د ژغورنې يوازنۍ لاره دا ده چې ټولواک د پوځ نه ارګ ته لاړ شي. د هغه شته والی پوځ ځکه شنډ کړی دی چې يوازې د هغه د ساتنې او پالنې لپاره پنځوس زره سرتېري په کار لګيا دي.

د پوځ خورا ناپوه قوماندان که په خپلو چارواکو آزاد وي، تر هغه قوماندان نه چې د واک او ټولواک تر ځارنې لاندې وي، ښه دی.

هغه وخت چې سرداراندرې بې له کومې ګمارل شوې دندې، په دريسار کې وخت تېراوه، د ټولواک يو مشر وزير شيټکوف او د دغې ډلې يو مشر، ټولواک ته يو ليک وليکه. دغه ليک بالاشوف او آراکچييوف هم لاسليک کړی و. هغه په دې ليک کې د هغه اجازې له مخې چې ټولواک ورته ورکړې وه، د چارو د ټولنيز بهير په اړه خپل اند څرګند کړی و او په دې پلمه چې د ملت، د هېواد پالنې او په خلکو کې د جګړې د پارونې لپاره، دده حضور ته په پلازمېنې کې اړتيا ليدله کېږي، هغه ته په ډېر درناوي وړانديز شوی و چې پوځ پرېږدي او پلازمېنې ته لاړ شي.

له هېواد نه د دفاع او د ملي ګټو د ستانې لپاره د خلکو او ملت هڅونه او لمسونه چاره ټولواک ته وسپارل شوه او همدغه هڅونه وه (څو ځله خو په مسکو کې دغه شان هڅونې او لمسونې د ټولواک په حضور کې تر سره شوې وې) چې د روسيې د بري اصلي علت شو. ټولواک هم د ببرته ستنېدو لپاره دغه وړانديز ښه پلمه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

ټولواک ته لا لیک سپارل شوی نه و چې بارکلي د غرمنۍ په وخت کې، بالکونسکي ته خبر ورکړ چې ټولواک غواړي، دی، د دې لپاره ووینې چې د ترکیبې د حالاتو جاج ترې واخلي،نو له دې کبله دی باید د ماښام په شپږو بجو د بینیګسین قوماندانۍ ته ورشي. په همدې ورځ د ناپلیون د نوې خوځېدا خبر چې کېدای شو، د پوځ لپاره خورا ګواښمن وی، دربار ته رسېدلای و، خو وروسته څرګنده شوه چې دا خبر ناسم دی.

د هماغې ورځې پر سهار ډګروال میشو له ټولواک سره د دریسا په ښارګوټي کې، د سنګرونو او په هغه کې د استحکاماتو د کتلو لپاره تللی و. دغه ډګروال هڅه کړې وه چې دغه استحکامات چې د پفول د وړاندیزونو له مخې جوړ شوي او تاکتیکي شهکارونه ګڼل کېدل او د هغو د جوړونکي د وینا له مخې یې کولای شول د ناپلیون پوځ تالا والا کړي، یوه هسې خبره ګڼله او ویل یې چې دا به په خپله د روسیې د پوځ د ماتې سبب شي.

سردار اندرې د جنرال بینیګسین قوماندانۍ ته چې د سیند پرغاړه په یوه چندان نه لوی کور کې چې پخوا یې کوم خان پورې اړه لرله، ورغی. نه بینیګسین او نه هم ټولواک هلته نه و. د ټولواک یاور

(c) ketabton.com: The Digital Library

چورنیشوف د هغه هرکلی وکړ او ورته وې ویل چې ټولواک، جنرال بینیګسین او مارکي دوپاولو، چې په ګډه د دویم ځل لپاره د دریسا د مورچلونو د کتلو لپاره ځکه لاړل چې د دغو مورچلونو ګټورتوب ورځ په ورځ شکمن کېږي.

چورنیشوف، چې یو فرانسوي رومان یې په لاس کې و، د لومړنۍ کوټې د کړکۍ څنګ ته ناست و. دا سې برېښېده چې دا کوټه پخوا کوم تالار و. په هغه کې یوه پیانو ایښې وه چې پر هغې څه قالیلینې پرتې وې او په یوه کنج کې یې، د جنرال بینیګسین سفري کټ هم ولاړ و. خپله یاور هم هماغته و. دا سې ښکاریده چې د زیات کار او یا هم له زیاتو خوړو نه ستومانه شوی او په خپل غوچ او ټیټ کټ کې ناست او چرت یې واهه. دې تالار دوې دروازې لرلې، یوه دروازه یې مخامخ مېلمستون ته ورتله او بله یې ښي څنګ ته یو دفتر ته ورخلاصېده. د لومړۍ دروازې له شا نه په الماني ژبه د غږېدو او کله کله هم په فرانسوي ژبې د غږېدا غږ راته. څو تنه چې په دغو کړکیچونو حالاتو کې ټولواک د هغو د نظریاتو د اورېدلو لېواله و، خو نه د جګړیزې جرګه ګۍ په نامه (د ټولواک ناڅرګند حالات خوښېدل) په پخوانی مېلمستون کې راټول شوي وو. دا پوځي جرګه نه وه، دا یو ډول لویه جرګه وه چې په هغه کې ځېنې سپین ږیري او مخور د حالاتو د سپړنې او مشورې لپاره رابلل شوي وو. لویې جرګې ته دورته شورا غړي: سویدني جنرال آرمفیلد، یاورجنرال فالڅوګین، جنرال فینځینګیرود دي، چې ناپلیون هغه فراري کډوال بلل، میشو، چور غیر پوځي سړی، ګراف شتاین او په پای کې خپله پفول. لکه هغه شان چې سرداراندرې اوریدلی و د واک اصلي ستنه بلل کېدل. سرداراندرې وخت پیدا کړی و چې هغه ښه وګوري، ځکه ډېر ژر پفول ده پسې مېلمستون ته راغی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودرید او یوه شېبه له چورنیشوف سره وغږېد...

پفول یو ټیټ وني، خورا ډنګر خو غټ اډوکی و، تانده، خو له قهره ډکه څېره لرله.. بشره یې ډېره ګونځې او سترګې یې لویدلې وې. د هغه څنې پر تندي او پر شقیقو په تلوار رمنځ شوې او پاکې، خو د څټ هغه یې جړې وړې وې. په پریشانۍ او خواشینۍ یې دې خوا هاخوا وکتل او کوټې ته راننوت. داسې برېښېده چې هغه په دغې لویې کوټه کې له هر څه نه ډارېږي. په یوې ناڅاپه خوځېدا یې خپله توره لرېشاته پورته کړه او په الماني یې له چورنیشوف نه وپوښتل چې ټولواک چېرې دی. داسې برېښېده چې څومره ژر کېږي، سترې مشې خواره مشې پای ته ورسوي، له کوټې نه تېر شي، د نقشې مخې ته هلته چې تر بل هر ځای، نه ځان په کراره احساسوي کیني او خپل کار پیل کړي. په تلواراو د سر په ښوریدو یې، هغه څه ته چې چورنیشوف ورته ویلي و، ځواب ورکړ او ددې خبرې له اوریدو چې ټولواک ددې تر لارښوونې او دده په خوښې جوړ شوي مورچلو نه کتلي، له ملنډو ډکه موسکا وکړه. په داسې ځیږه او ډډه ژبه لکه چې ځانستایونکي او په ځان ډاډمن المانیان غږېږي، له ځانسره وویل:

-حماقت، بلا ورپسې.. اوس به یې ګورئ..

سرداراندرې څه وانهورېدل او غوښتل یې وړاندې تېر شي، خو چورنیشوف هغه له پفول سره آشنا کړ، ځکه په دې پوه شو چې هغه له ترکیې راغلی او هلته جګړه په نیکمرغۍ پاتې ته رسېدلې ده. پفول سرداراندرې ته وکتل، خو هغه ته یې داسې کتل، چې ګواکې نه ده ته، بلکې د هغه نه شاته ګوري، وې خندل او په الماني ژبې یې وویل:

- دا هم باید همداسې وای، ښه تاکتیکي جګړه به وه.

په سپکاوي یې وخندل او هغې کوټې ته چې د غږېدا غږ ترې راته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ. پفول چې تل ملنډو او قهریدو ته چمتو والی لاره، نن په ډاګه په قهر بربښېده، ځکه ځېنو ځان ته دا حق ورکړی و، چې دده له حضوره پرته،دده له خوا د جوړشویو مورچلو کتنه او بیا پر هغو قضاوت وکړي. سردار اندرې د او سترلیځ له جګړې نه د خپلو یادونو په مرسته،له دغه سرې سره د لنډې کتنې په اوږدو کې،دځان لپاره د هغه د شخصیت یو تصور انځور کړ. پفول چې بدلون ته یې هېڅ هیله نه و، یو له هغو کسانو نه و چې په ځان ډاډ منتوب یې د شهادت د عذاب تر کچې رسولی و، هغه کار چې یوازې المانیان هغه شان کولای شي،ځکه یوازې المانیان دي چې په خورا ډاډ پر هغو وچو اندېښنو چې علم یادیږي، ولاړه دي او د هغه له برکته، ځان د بشپړې رښتیا خاوندان ګڼي.

فرانسویان ځان ځکه ډاډمن ګڼي چې هغوی نارینه او ښځې ځان له عقلي او جسمي پلوه په نه لاس ته راوړونکی بڼه، زړه رابښکونکي ګڼي،چې د هغه په وړاندې ټېنګېدای نه شي. په انګریزانو کې پر ځان ډاډمنتوب احساس له دې کبله پیاوړی دی چې هغه په نړۍ کې د یوه نیکمرغی هېواد هېوادوال دي او هغه هم له دې کبله چې هغوی د انګریز په شان تل په دې پوهېږي، چې باید د یو انګریز په توګه څه وکړي، البته د یو انګریز په شان ډاډمن دي، چې هر څه کوي،هغه غوره دی. ایتالویان له دې کبله په ځان ډاډمن دي چې هغوی په خپلو احساساتو کې ډوب او په دې احساساتو کې هم ځان او هم نور هېروي. روسان له دې کبله په ځان ډاډمن دي چې په هېڅ نه پوهېږي او نه غواړي په څه پوه شي،ځکه هغه په دې ډاډ نه لري چې کله به په کوم شی پوه شي،خو د المانیانو پر ځان ډاډمنتوب ځکه تر ټولو ناوړه،تر ټولو د اندېښنې وړ او تر ټولو کرکجن دی چې هغوی تصور کوي چې رښتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې مونده لې ده، پوهه يې پيدا کړې او يوازې دوى پورې اړه لري او رښتيا ددوى لپاره مطلقه ده. داسې ښکاري چې پفول هم همدغه شان يو الماني ځان ګاڼه. هغه پوهان و او د هغه پوهه د جګړيزې خوځښتا نظريات و چې د ستر فردريک د جګړو د تاريخ له څېړنې نه يې زده کړې وو، نو له دې کبله هر هغه څه سره چې په اوسني پوځي تاريخ کې ورسره مخامخېده هغه ته بې معنا، بربري، هسې ګډوډ او له اخ او ډبه ډک بريښېده. دغه جګړه، نور نو جګړه نه شوه ګڼل کېداى، ځکه هغه دده د نظرياتو په تله کې، تلل(وزن) کېداى نه شوه او په علمي څېړنو کې ورته ځاى نه پيدا کېده. پفول په ۱۸۰۲ کال کې، د هغې جګړې د طراحانوله ډلې نه يو تن و چې په يونين او آورشت کې له ماتې سره مخامخ شوه، خو د دغې جګړې د ماتې سره سره يې په خپلو نظرياتو کې يو ټکى هم ناسم نه ګاڼه. برعکس، د جګړې د بايلودو علت هغه دا ګاڼه چې روسانو دده نظريات په سمه توګه عملي کړي نه دي، لکه هغه شان چې دده د الماني خټې ځانګړتيا وه، په ملنډو ملنډو او خوښۍ يې ويل:

- ما خو ويلي و چې هر څه به تالاوالا او خراب شي !

پفول له هغو نظريه جوړونکو نه و چې خپلو نظريو به دومره ورته ارزښت لاره چې کله ناکله به يې له ډېر ګرانښته د خپلو نظريو موخه هم هېروله. هغه له خپلو نظريو سره د بې سارې مينې له کبله له هر ډول کړو سره کرکه لرله او نه يې غوښتل پر هغو يې سر خلاص شي. دى په دې لاره کې دومره تند لارى و چې د عملياتو له ماتې او ناکامۍ نه به ځکه خوشاليده چې هغه د خپلو نظرياتو سموالى او له هغو نه سرغړونه بلله.

هغه د روانې جګړې په اړه سردار اندرې او چورنيشوف سره څو خبرې وکړې، خو ژبه يې هغه چا ته ورته وه، چې ګواکې مخکې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې پوهېږي چې کاروران او دی د هغه له بهیر نه ناراضه دی. پر ښتې جرې ګډوډې ښې او پر شقیقو په چتکۍ رېمنځ شوي وينښته یې په ډاګه دده د دغه نیت ښرګندونه کوله.

بلې کوتې ته لاړ او د تګ سره سم له هغه ځایه دده د ډډ او برېبر غږ، غږ وا وریدل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

سرداراندرې په کتو کتو کې لا پفول بدرګه کړی نه و چې ګراف بینیګسین کوټې ته راننوت. بالکونسکي ته یې سر وښوراوه، پرته له هغه چې په کوټه کې تم شي، دفتر ته ورتېر شو. خپل یاور ته یې څه سپارښتني ورکړې. ټولواک هغه پسې را روان و خو بینیګسین ځکه مخې ته تللی و چې هلته کوم څه چمتو او بیا دده هرکلی ته راووزي. چیرنیشوف او سرداراندرې برنډې ته وروتل. ټولواک ستړی ستومانه له آسه راکوز شو. مارکیز پالوچي، ټولواک ته څه وویل. ټولواک سر کینې خواته واړاوه او په تریو تندي یې پالوچي، ته چې په خپلې خورا ځانګړې لېوالتیا غږیده، غوږ نیولی و. ټولواک په دې هیله چې خبرې پای ته ورسېږي، وړاندې وخوځېد، خو دغه ایتالوي چې خورا ګبهی اخېستی، احساساتي او په قهر و، له نزاکته لرې، بې له هغه چې خبرې پای ته ورسوي، هغه پسې روان و او ویل یې:

-د هغه چا لپاره چې د دریسا د پوځ وړاندیز یې کړی و...

په دې وخت کې چې ټولواک زینو ته رسېدلی و، سرداراندرې ته، چې لومړی یې نه و پېژندلی کتل. پاولوچي، چې نور نو له ګبهی نه سرسام و، دوام ورکړ:

- د هغه چا لپاره چې ددغه پوځ وړاندیز یې کړی و، د ټولواک لپاره به ښه وي چې هغه، هو زما په اند د هغه چا لپاره چې د دریسا د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانديز يې کړی و، يا لېونتون او يا هم په دار ځړول غوره کار دی.

خو ټولواک پرته له هغه چې د ايتالوي خبرې تر پايه واوري، يا يې اصلاً هغه نه اورېدې، بالکونسکي و پېژاند او په خورا ورين تندي او مهربانۍ يې ورته وويل:

- ستا له ليدو خورا خوشاله يم، هلته به لاړ شئ، هلته چې راټول شوي دي او ما ته به ستر ګه په لاره شئ. ټولواک خپل دفتر ته لاړ. هغه پسې شهزاده پيتر ميخايلوويچ، والکونسکي او بارون شتاين هم ورننوتل او دروازه يې ځان پسې وتړله. سردارانډرې د ټولواک د اجازې نه په ګټه اخېستنې له پاولوچي، سره يو ځای، چې د ترکيې له وختونو راهيسې يې پېژاند، مېلمستون ته چې د شورا غړي هلته راټول و، ورغلل.

شهزاده پيتر ميخايلوويچ والکونسکي د ټولواک په دربار کې ګواکې د لوی درستيز دنده لرله. والکونسکي له دفتره راووت، مېلمستون ته راغی، دهغه څو نقشې يې په لاس کې وې، هغه يې پر ميز وغوړولې او راټولو شويو کسانو نه يې څو پوښتنې وکړې، دی دد ې پوښتنو په هکله د هغو د خيال او اند د پوهېدو غوښتونکی و. خبره په دې کې و چې پرون شپه د ناپليون د نوې خوځېدا خبر چې کېدای شو د دوی پوځ ته ګواښمن واوسي، دربار ته رسېدلای و، که څه هم وروسته ښکاره شوه چې هغه دروغ دی.

تر هر چا د مخه جنرال آرمفلد خبرې پيل او ناڅاپه يې د اوسنۍ ستونزې د آرامۍ لپاره چورنوی دريځ، چې په هېڅ ډول د منلو وړ نه و (ددغه دريځ د وړاندې کولو موخه دا و چې هغه هم کولای شي په دې اړه خپل دريځ ولري). د هغه د وړانديز له مخې پوځ بايد په هغو لارو کې چې پترزبورګ او مسکو ته غځېدلي دي، لرې، لرې ځای پر ځای شي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورپوځونه دي هم له هغو سره يو ځای او هلته دې د دښمن د رارسېدو ځارنه وکړي. .. دا يو له ميليونو ميليونو وړانديزونو او دريځونو نه و چې خپل سموالی يې درلود او د جګړې د بهير له پوهېدو نه وروسته کېدای شوای وڅېړل شي.

يو شمېر کسانو د هغه وړانديز ته څه ګوت نيوکې وکړې او يو شمېر هم د هغه ملاتړ وکړ. ځوان ډګروال تول، په خورا احساساتي توګه د سويدني جنرال وړانديز غانده او د خبرو په لړ کې يې له خپل ځنګيز جيب نه يو له پيل نه تر پايه ليکل شوي کتابچه راوويسته او اجازه يې وغوښته هغه ولولي. تول، يو بل وړانديز چې چور د آرمفلد او د پفول د وړانديزونو سره توپير درلود ، وړاندې کړ. پاولوچي، بيا دغه د تول، وړانديز د نه منلو وړ وګاڼه. هغه يو داسې وړانديز وړاندې کړ چې تصور يې کاوه دغه د مخ تـه تګ وړانديز کولای شي موږ لـه دغه نامعلوم حالات او ابښودل شوي دام نه (د هغه موخه د دام نه د دريسا استحکامات و) چې په کې راګير يو وژغوري. د دغو خبرو په اوږدو کې پفول او د هغه ژباړونکی ولځوګين (دغه ژباړونکی دده او دربار ترمنځ د اړيکو ساتونکی هم و) خاموشه وو. هغه (پفول) يوازې لـه ملنډو او سپکاوي نه په ډکه ښه پخ وهل، شا اوخوا تـه يې سر اړاوه او په دې توګه يې غوښتل وښيي چې هغه به ځان هېڅکله دومره سپک نه کړي چې ددغو چټياتو ځواب ووايي، چې دلته يې اوس اوري، خو کله چې د غونډې مشر، شهزاده والکونسکي له هغه نه د خپل نظر د ويلو غوښتنه وکړه، هغه دومره وويل:

- له ما نه څه پوښتنې کوئ؟ جنرال آرمفلد خورا ښه وړانديز کوي او وايي چې د پوځ شا پرته له هر ډول دفاع نه خالي کړئ، يا ددې ښاغلي ايتالوي د يرغل وړانديز ! خورا لوړ او پرځای دی، يا چور شاتګ، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لوړ وړانديز دی، له ما نه ولې پوښتئ؟ تاسو خو له مانه په هر څه خپله ښه پوهېږئ، خو کله چې والکونسکي په تريو تندي وويل چې هغه د ټولواک له خوا د هغه د نظر غوښتونکی دی نو پفول پاڅېد او ناڅاپه يې په خورا پياوړتيا او شور خبرې پيل کړې:

- هر څه يې سره خراب کړل، هر څه يې سره ګډوډ کړل، ټولو دا سې ګڼله چې تر ما ښه او غوره پوهېږي، اوس راغلل او ما نه پوښتي چې څنګه يې راسمه کړو؟ د راسمېدو څه پاتې نه دي.

هغه چې په خپله نری اړکويزې ګوتې ميز ټکاوه، خبرو ته دوام ورکړ:

- ستونزه په څه کې ده؟ د ماشومانو لوبه. هغه نقشې ته ورنږدې شو، خبرې يې لا چټکې شوې، په وچو ګوتو يې نقشه ټکوله او دا يې ثابتوله چې هېڅ څه او کړه نه شي کولای د ديسار د مورچل سموالی له ګوانښ سره مخامخ کړي. په دې جبهه کې هر څه په هر اړخيزه ډول اټکل شوي دي. که دښمن له هغه د راتاويدو تکل وکړ، هغه به خپله تالاوالا شي. پاولوچي، چې په الماني نه پوهېده، له هغه يې په فرانسوي ژبه پوښتنې پيل کړې. ولڅوګين د خپل مشر مرستې ته ځکه ورودانګل چې هغه په فرانسوي نه پوهېده. د پاولوچي، خبرې يې هغه ته وژباړلې. هغه په ژباړه کې وروسته وروسته پاتې کېده، ځکه پفول ژر ژر خبرې کولې او ثابتول يې چې ټول او ټول، نه يوازې هغه څه چې پېښ شوي دي، بلکې هغه څه چې کېدای شي پېښ شي، ټول او ټول دده په وړانديز اټکل شوي دي او که اوس کومه ستونزه پيدا شوې وي، نو ټوله نيمګړتيا يوازې په دې کې وه چې ټول هغه شان چې بايد په بشپړه او ځير ترسره شوي وای، ترسره شوي نه دي. د هغه له ملنډو نه ډکه موسکا پرشونډو خوره وه، ثابتول يې او په پای کې يې په سپکاوي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه رياضي پوه په شان چې له يوې لارې يوه معادله حل او له نورو لارو د هغې له حل نه ستر ګې پټې کړي، د خپلو دلايلو له ويلو لاس واخيست. ولځوګين د هغه پرځای ودريد او په فرانسوي يې د هغه د خبرو ژباړه پيل کړه، خو کله ناکله به يې هغه ته (پفول ته) مخ وړواړاوه او ورته وبه يې ويل: همداسې ده جلالتمابه !

پفول د هغه سيال په شان چې کله کله په جګړه کې له خپلو ملګرو نه هم يو ګرز جګوي، له قهره چغه کړل او په الماني يې وويل:

- ځرګنده ده چې همداسې ده، نو دا پوښتنې د څه لپاره؟

پاولوچي، او ميشو، دواړه په ګډه په فرانسوي ژبه، ولځوګين تر بريد لاندې ونيو. آرمفلد په الماني ژبه له پفول سره غږيده. تول او شهزاده والکونسکي هر څه په روسي ژبې ويل. سرداراندري په پټه خوله هر څه اوريدل او څارل، خو په دې ټولو کې تر هر چا نه زيات پفول، په خپل کرکجن، غوڅ او پر ځان ډاډمن دريځ پر سرداراندري اغيز کاوه. هغه ددغو ټولو راټول شويو کسانو په منځ کې پفول يوازنی ځوک ګانه چې د ځان لپاره څه نه غواړي، له چا سره د دښمنۍ په تکل کې نه دی، هغه يو شی غوښتل او هغه دا و چې هغه وړانديز چې دده د کلونو تجربو او رنځ پر بنسټ جوړ شوی دی، سم عملي شي. هغه د خندا وړو او د خپلو ملنډو له کبله د کرکې وړ برېښېده، خو سره له هغه يې هم خپلو نظرياتو ته د وفادارۍ له امله په انسان کې ځان ته درناوی راپاراوه. ددې ترڅنګ له پفول نه پرته د ټولو ويناوالو، په ويناوو کې، يوه ځانګړتيا، هغه ځانګړتيا چې لا ۱۸۰۵ کال راهيسې دود شوې وه او هغه د ناپليون له جګړيز نبوغ نه د هغو يو لېونی او پټ وحشت و، اوريدله کېده. ټولو د ناپليون له پلوه هر څه شوني ګڼل، له هرې خوا نه يې د هغه د راتګ ګمان کاوه او د هغه له نامه وحشت د دوی هر ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانديز برباداوه. يوازې پفول و چې ناپليون يې د نورو هغو کسانو په څېر چې دده له نظر سره تربګنې کوي، تالانګر او بربر ګاڼه. پفول د سرداراندرې په زړه کې نه يوازې درناوى راپاراوه، بلکې پر هغه يې زړه هم خوږېده. له هغې ژبې نه چې درباريان له هغه سره غږېدل، له هغه څه نه چې پاولوچې، په زړورتيا دده په اړه ټولواک ته ويلي و او له ټولو نه لابده دا چې د هغه ناهيلي نه چې د پفول په خپلو خبرو کې احساسېده، چې دى او نور ټول پوهېږي، چې د هغه د راپرزيدو ورځې رالنډې دي. سره له هغه ډاډه چې ده پر ځان لاره، سره له هغه الماني ځانګړتيا نه چې خبرې يې له ملنډو او سپکاوى نه ډکې وې، سره له هغو ګڼو او ږمنځ شويو څڼو نه چې د هغه پر شقيقو راخورې وې، بشره يې ډېره د زړه خوږى وړ وه. د هغه د خواشينۍ اصلي علت په دې کې و چې ټولې نړۍ ته يې په لوى عملي ډګر کې د خپلې تيورې د آزموينې يوازينى وخت له لاسه ورکاوه، خو بيا هم ده هڅه کوله هغه د قهر او سپکاوى تر پردې لاندې پټه کړي.

خبرې اترې ډېرې اوږدې شوې وې او څومره چې اوږدېدې په هماغه کچه ترخې کېدې، دومره ترخې چې خبرې چغو او ښکنځلو ته رسېدې او ددې امکان چې له هغو نه کومه پايله تر لاسه شي، دم په دم کمېده. سرداراندرې دغه شورماشور، وړانديزونو، پر يو بل سپکاوي او چغو ته غوږ نيولى او حيران پاتې و چې هغوى يو بل ته څه وايي. هغه خيالونه يې پر ذهن راخوره شول چې د خپل پوځي خدمت په موده کې يې تجربه کړي و، هغه خيالونه چې د هغو له مخې داسې وشي چې هغه جګړيز علم وګڼل شي، نه شته او نه شي کولاى واوسي، نو له دې کبله داسې شي چې هغه جګړيز نبوغ وګڼل شي، هسې بابيزه خبره ده. او دغه خيال دم په دم دده په ذهن کې د يو ډاګيزه حقيقت په شان ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

راڅرګند اوه. په هغې چارې کې علم او تیوري له کومه پیدا کولی شو، چې شرایط او حالات یې ناڅرګند او نه شي کېدای هغه مخکې له مخکې څرګند کړل شي. له دې لا د پام وړ خبره داده چې په هغه کې د جګړمارو توان خورا ناڅرګند وي. نو بیا دلته څنګه څوک کولای شي د علم او تیوري خبرې وکړو؟ هېڅوک نه شي کولای په دې پوه شي چې زموږ او د دښمن پوځ به سبا ته په څه حال او چېرې وي، هېڅوک نه شو کولای په دې پوه شي، چې د دې یا هغې ډلې ځای به چېرې وي، کله خو کوم ډارن مخکې شي او ناري وهي:

- زموږ اړیکي پرې شوي دي !

او خپله وتښتي. یا برعکس یو خوشاله او زړور سرښندونکی ځوان وړاندې کېږي او چغه کوي:

- هورا !

یو پنځه زریزه ډله، بله هغه دیرش زریزه پیدا کوي، لکه هغه شان چې د شونګرابن په سیمه کې یې پیدا کړه او کله بیا پنځوس زري پوځ د دښمن له اته زریزه پوځه تښتي. لکه هغه شان چې او سترلیځ کې همدا اسې تېښته وشوه...

آرمفلد، وایي چې زموږ اړیکي له هر چا سره شلیدلي دي، پاولوچي، بیا وایي چې دوی، فرانسوي پوځ له دواړو خواوو نه په لمبو کې راایسار کړی دی، میشو، بیا په دې باور دی چې د دریسا، مورچلو نه ځکه هېڅ د ګټې وړ نه دي، چې تر شا یې سیند تېرېږي، حال دا چې پفول، بیا همدا سیند د دې مورچلونو د امنیت او استحکام اصلي ښه والی ګڼي. تول، یو وړاندیز لري او آرمفلد بیا بله نقشه. ټول دغه وړاندیزونه هم ښه دي او هم بد. د یوه وړاندیز ښه والی او بدوالی هغه وخت په ډاګه کېږي چې کومه پېښه پېښه شي، نو ولې ټول د

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړېز نبوغ په هکله خبرې کوي؟

آیا جګړمار نابغه هغه چا ته وايي چې خپل پوځ ته په خپل وخت ډوډۍ ورسوي او يا هغه چا ته چې ښۍ او چپې خوا ته لارښوونه وکړي؟ ځینو کسانو ته نابغه ځکه ویل کېږي، چې هغو ته ستر واک او پرتم ورببښل شوی دی او نور دا چې غوړمان او ډارن د واک ستاینه کوي او د واک څښتن ته هغه ستاینې وړپیرزو کوي چې نه یې لري او بیا هغه نابغه ونوموي. برعکس هغه ښه جنرالان چې زه یې پېژنم، خورا احمق او پریشان حاله خلک دي. د هغو تر ټولو نه غوره هغه یې باګراتیون دی چې خپله ناپلیون هغه ته درناوی لري، پو هېږي خپله بناپارت. زما ، د هغه په ځان ډاډمنه او ځان خوښوونکې څېره چې د استرلیڅ په دښته کې لیدلې وه، تر اوسه ښه په یاد ده. یو ښه جنګیالی نه یوازې نویو ځانګړتیاوو او نبوغ ته اړتیا نه لري بلکې هغه باید د انساني غوره ځانګړتیاوو لکه مینه، د شعر احساس، تاندوالی، فیلسوفانه شک او تردید نه هم باید بې برخې اوسي. هغه باید ډېر لنډ فکری او پر هغه څه چې دی یې کوي ډېر ډاډمن واوسي، چې دا ټول هغه، خورا اغېزمن دي، (کنه پرته له دې به دی د کارونو د پای ته رسېدلو حوصله ونه لري) یوازې په دغو حالاتو کې کېدای شي، هغه غوره جنګیالی واوسي. خدای دې نه کوي چې دغه شان څوک، په ربښتینو انساني ښېګڼو ګاڼل شوی او څوک ورته ګران واوسي، یا یې پر چا زړه خوږ شي او یا خدای مه کړه د ښو او بدو یا عدل او ستم په اړه فکر وکړي. د تعجب وړ نه ده چې د نبوغ غیر واقعي تیوري له پخوا د دغه کسانو د خوشالۍ لپاره رامنځ ته کړل شوې ده، ځکه دغه شان کسان د واک اصلي څېرې دي. په جګړه کې بری یا ماته د هغو کار نه دی، بلکې د هغو نوم ورکو کسانو کار دی چې په ټيټو کرښو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت کوي، ډار يږي او چغې وهي: کرښې مو ماتې شوې، تښتئ ! يا هورا ! يوازې په دغو کرښو کې کولای شی پر ځان ډاډمن واوسئ، او کېدای شي ګټور واوسئ.

سردار اندرې د دغو سترو پوځيانو د خبرو اترو په وخت کې، په همدې خيالونو کې ډوب و او هلته را په حال شو چې پاولوچې، ورغبر کړ او دا هغه وخت و چې د جرګې غړي له غونډې نه وروسته سره وتل.

بله ورځ کله چې ټولواک د پرېټ نندارې کوله له سردار اندرې نه يې وپوښتل: ستا څه هيله ده چې چېرې خدمت وکړئ؟

هغه د دې پر ځای چې وو ايي چې د ټولواک په دربار کې د خدمت غوښتنه وکړي، وې ويل چې هيله لري په پوځ کې خدمت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

رستوف (نیکولای) د جګړې تر پیله مخکې له پلار او مور نه یو لیک تر لاسه کړ. په دې لیک کې په لنډه توګه د ناتاشا د ناروغۍ او له سردار اندرې سره د هغه د کوژدنۍ د ختمولو (په دې لیک کې د دې ختمولو علت، د ناتاشې له خوا له دغو اړیکو سره ناهیله څرګنده شوې وه) خبر ورکړ شوی و. . په لیک کې له ده نه یو ځل بیا غوښتنه شوې وه چې له پوځ نه استعفا وکړي او کور ته راستون شي.

نیکولای، چې دا لیک تر لاسه کړ، نه یې د رخصتۍ هڅه وکړه او نه یې استعفا وکړه. هغه، خپلې مور او خپل پلار ته په ځواب کې ولیکل چې د ناتاشا په ناروغۍ او له سردار اندرې سره د هغې د اړیکو په شلیدو خورا خواشینی دی او ډېره هڅه به وکړي چې د هغو هغه هیله چې دی له پوځه استعفا وکړي، تر سره شي. هغه سونیا ته جلا لیک ولیکه، هغه لیکلي و:

«د لمانځنې وړ د زړه سرې ! له ویاړ پرته، نه شي کولای، کلې ته د ستنېدو تکل وکړي. که د جګړې تر پیله مخکې مې خپله نیکمرغي د وطن له مینې ځار کړې نه وای، اوس به مې نه یوازې ځان د خپلو ملګرو په وړاندې بدمرغه ګاڼه، بلکې د وجدان ناآرامۍ به هم لېونی کړی وای، دا زموږ وروستی بېلتون دی. باور وکړه، هغه شېبه چې جګړه پای ته ورسېږي، که زه ژوندی پاتې شم، که زه لا تا ته ګران واوسم، هر څه پرېږدم او په خوښۍ خوښۍ به لکه مرغۍ دا سې ځکه درالوزم چې د تل لپاره تا په خپل اورني ګوګل کېکاږم.»

په رښتیا هم یوازې د جګړې پیل رستوف په پوځ کې ساته ،کلي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې د هغه د ستنېدو مخنوی کاوه او نه يې پرېښودل چې له سونيا سره د راګرځېدو او واده وعده پرځای کړي. د اترادنيا د کلي د مني ښکلا، د هغه په شاوخوا کې ښکار، ژمی، د نوي کال اخترونه، د سونيا مينه، د بډايانو له نيکمرغۍ، ارامۍ او خوشالۍ نه د ډک کليوال ژوند يادونه چې ده پخوا هومره خوند نه ترې اخېسته، په زړه ورخوريدل. ده ته وريادېدل او اوس يې هم دی په يادونو کې د ځان خوا ته ورغوښت.، هغه په زړه کې ويل:

- ديوې ښکلې او مهربانې ښځې او ماشومانو تر څنګ ژوند کول، لس دولس تازي سپيان، جايدادونه، ګاونډيان او چېرته په خوښه ويارمنه کار، دا ټول څه ښکلي دي، خو اوس جګړه پيل شوې ده او زه بايد په پوځ کې پاتې شم.

له دې پرته، بله چاره هم نه وه. نيکولای رستوف د خپل طبيعت له مخې هم له دغه شان ژوند نه چې په پوځ کې يې درلود راضي و او وې کولای شول، دغه ژوند د ځان لپاره لا په زړه پورې کړي.

د رخصتيو تر تېرېدو وروسته چې راستون شو، ملګرو او انډيوالانو په خوشالۍ د هغه تود هرکلی وکړ. هغه يې کمکۍ روسيې (اوکراين) ته ولېږه او هغه له هغه ځايه بې ساري ښه آسونه چې هم يې دده ملګري خوشاله کړل او هم مشرانو وستايل، راوستل. دده د غيابت په وخت کې هغه ته د تورن يې رتبه ورکړې شوه او کله چې غونډ سفربرۍ ته چمتو شو هغه بيا د خپلو پخوانو سورو مشر وټاکل شو.

د جګړې په پيل کې د هغه غونډ پولند ته ولېږل شو، دندې دوه برابره شوې، غونډ ته نوي افسران او سرتېري راغلل او د اسونو شمېر يې هم زيات شو، خو له ټولو نه غوره دا وه چې د جګړې د پيل خوښي او مستي هم پر پوځيانو راخوره شوه. رستوف سره له هغه چې ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېده، اول وي که وروسته، د پوځ پرېښودل يې ترمخه دي، خو په غونډ کې پر خپل ګڼور دريځ ښه پوهېده او ځان يې ټول د پوځي خوندونو غېږې ته وسپاره.

پوځونو د بېلابېلو پېچلو دولتي، سياسي او تاکتيکي دلايلو له مخې، د ويلنا له سيمې په شا شوي وو. د شاتګ هرګام په ستره قوماندانۍ کې د ګټو د کړکيچنو لوبو او د دلايلو له ټکر سره مل و، خو د پاولګراد سواره پوځ ته چې پوره خواړه او کالي يې لرل، دغه شاتګ د يوه ساده اوړني خوښ سفر بڼه لرله. پريشاني، خپتيان او دوکه ماري يوازې او يوازې په سترې قوماندانۍ کې وو، د پوځ په زړه کې څوک په دې خيال کې نه و چې دا سفر چېرې او د څه لپاره دی؟ او که شاته تګ کومه خواشيني رامنځ ته کوله، له دې کبله و چې بايد پرتمين کور پرېږدي او له نازولې نه جلا شي. که د چا طبيعت په دې خراب شوی وي چې جګړېزې چارې خرابې روانې دي، هڅه يې کوله لکه هغه شان چې د زړورو پوځيانو او سردارانو ځانګړتيا ده، طبيعت جوړ او ځان خوشاله وښيي. د جګړې او پرخپلو ځانګړو چارو اخته شي. لومړی هغو په ويلنا کې په خوښۍ ځای پر ځای و. د پولند له بډايانو او مشرانو سره يې ګوتې خوږې کړې. ټولواک او لوړپوړو قوماندانانو ته سترګې په لاره وو، خو بيا سپارښتنه راورسېدله چې د سوينځين پلو ته په شا او هغه خواړه کالي چې نه شي کولای، له ځان سره يوسي، همالته له منځه يوسي. د سوينځين خاطره د سورو پوځيانو لپاره ځکه نه هېريدونکې وه، چې دغه سيمې (د مستۍ د ډېرې) په نامه پېژندل شوې وې. دا هغه نوم و چې همدې پوځيانو هغه ته ورکړی و. په سوينځين کې د پوځ له خوا، له ظلم نه د خلکو چغې اسمانو ته رسېدلې وې، ځکه هغوی د هغه فرمان د سرته رسولو لپاره چې د پوځ خواړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالي بايد پوره شي، په ګټې اخېستو سره، د پولنديانو، آسونه، ګاډۍ، فرشونه، کالي او شتمنۍ خپله شتمني ګڼله او پر هغوی يې تالان جوړ اوه، خو رستوف ته د سوينځين سيمه ځکه د تل لپاره په ياد پاتې شوه چې هلته د لومړۍ ورځې په رسېدو سره يې، د سورو مشر بدل کړ او د هغو کسانو مخه يې ونه شوه نيولای، چې پنځه قطۍ (درجنه) شراب يې پټ کړي او ټول له نشې نه مست او لېوني وو. د ويلنا نه د شاتګ په وخت کې له سوينځين نه هم تېر شول او دريسا ته لاړل. هلته هم پاتې نه شول، همداسې يې تګ ته دوام ورکړ او د روسيې پولو ته نږدې شول.

د جون په ديارلسمه د پاولګراد د سوروغونډ د لومړي ځل لپاره په جګړه کې کېوت.

د جون د دولسمې نېټې په شپې، يوه شپه د جګړې نه مخکې، سخت باد او باران او هوا په بې ساري ډول توفاني وه. د ۱۸۱۲ کال اوړۍ ټول همداسې له بادوباران او توفانونه ډک اوړی و.

دوسورو سرتېرو د کروندې په يوې وياله کې، ځانونه پټ کړي وو، هلته د وربشو کودې د آسونو او نوروڅارويو تر پښو لاندې،لاندې شوې وې. بې ساری بادو باران روان وو. رستوف له يو ځوان افسر سره چې ايلين نومېده، دده ملاتړ او ملګرتيا هم ورسره وه تر يوې ځپرۍ لاندې چې په منډه يې جوړه کړې وه، پټ شوي وو. د غونډ ،يو افسر چې ګڼې بريتونه يې تر غومبورو پورې رسېدلي،سترې قوماندانۍ ته تللی و او د راستنېدو په مهال له تالندې او باران سره مخامخ شوی و، د دوی ځپرۍ ته راننوت. هغه وويل:

-ګرافه ! زه له سترې قوماندانۍ نه را روان يم، تاسو د رايوفسکي د سرښندنې کيسې اوريدلي دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سالتانوکا، په سیمه کې یې د پېښ شو یو پېښو کیسې، هغه شان پیل کړه لکه ده چې خپله د هغو په اړه په قوماندانۍ کې اورېدلي و.

رستوف خپل باران وهلي غاړه په اوږو کې خښه کړې وه او پرته له هغه چې هغه ته پام وکړي، خپل پیپ یې ځښاوه او په څنګ کې ناست ځوان افسر ایلین ته یې کتل. دغه افسر یو شپاړلس کلن ځوان و چې نوی غونډ ته راغلی و، هغه نیکولای ته داسې کتل، لکه هغه چې اوه کاله مخکې یې دینیسوف ته کتل. ایلین هڅه کوله په هره چاره کې، د رستوف پېښې وکړي او لکه یوه ښځه په هغه مین شوی و.

د ګڼو بریتو خاوند افسر چې زدرژینسکي، نومېده په خورا خوند او رنګ او ځانښودنې یې ویل چې دغه تنګه، سالتانوکا د روسانو لپاره د لرغوني یونان د فرمو پیل (هغه تنګه دره چې تر وروستي پوځي پورې د هغه د دفاع لپاره ووژل شول) په تنګه بدله شوې وه. جنرال رایوفسکي خپله بې ساري زړورتیا د لرغوني یونان د پهلوانانو په څېر ښودلې وه. زدرژنسکي کیسه کوله چې رایوفسکي څنګه خپل دوه زامن، دښمن د ګوزارونو تر اور لاندې دغې تنګې ته بولي او په ګډه یې پر دښمن یرغل کړی و. رستوف د رایوفسکي د سرښندنو کیسو ته غوږ نیولی و، نه یوازې دا چې د زدرژینسکي د مېړانو په اړه یې څه نه ویل، بلکې د هغه حالت داسې و چې له ټولو هغو خبرو نه چې اوري یې، شرمېږي. رستوف د استرلیځ او د ۱۸۰۷ کال د جګړې د تجربو نه داسې پوهېده چې هغه کسان چې د جګړې په اړه کیسې کوي، تل زیاتې وایي..

د ایلین دې ته پام شوی و، چې د زدرژینسکي خبرې چندان د رستوف نه خوښېږي، وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نور نو زه د دې زغم نه لرم، جورابې، کميس او ټول ځان مې لوند شوی دی، ځم، کېدای شي تر دې نه د پټېدو کوم ښه ځای پيدا کړم. داسې بربښنې چې باران کرار شوی دی. هغه د باندې ووت او زدرژينسکي هغه هم پربښود چې لرې شي.

پنځه دقيقې وروسته ايلين په ختو کې تر زنګنو ډوب خپلې وړې جونګړې ته راغی او وې ويل:

- هورا ! هورا ! رستوف، درځه ژر به ځو ! پيدا مې کړه، پيدا. همدلته سل دوسوه ګامه وړاندې يو قهوه خانه شته، زموږ هلکانو لا د وخته ځان ورسولی دی. لږ تر لږه ځانونه خو به وچ کړو ، وای، ماريا ګنريخونا ، هم همالته ده.

ماريا ګنريخونا ، د غونډ د ډاکتر ښځه وه. هغه په خټه آلماني ښکلې ښځه وه چې دغه پولندي ډاکتر له هغې سره واده کړی و. ډاکتر يا له دې کبله چې د بې وزلۍ له کبله يې خپلې ښځې ته خرخ نه شو رسولی او يا له دې کبله چې د واده په لومړيو وختونو کې نه شو کولای له هغې نه لرې پاتې شي، هغه يې تل ځانسره ګرځوله او هر چېرې به چې غونډ لېږديده، هغه به ورسره وه، خو له خپلې ښځې سره د ډاکتر رخه په ټول غونډ کې په يوه ټوکه بدله شوې وه.

رستوف کوټ په اوږو واچاوه، او لاورشکا ته يې غږ وکړ چې شيان يې ورسره واخلي او له ايلين سره وخوځېد. په تته تياره، ختو او د باران د اوبو په ډنډونو کې، کاږه واږه خوځېدل، کله ناکله به د تالندې او بربښنا رڼا راخوره شوه، ايلين به غږ وکړ:

- رستوفه چېرې يې؟

او رستوف به چغه کړل:

- دلته، وينئ، څه تالنده او بربښنا لګي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

له هغې کافي نه چې د ډاکتر، ګاډۍ کوټې یې ترمخې ولاړه وه، پنځه تنه افسران ورسره یو ځای شوي وو. ماریا ګنریخوفنا ځوربه، ژیړ ځېړې الماني ښځه، ارت کمیس یې پرغاړه، خولۍ پر سر، په یوه ګوښه کې پر پراخې څوکۍ ناسته او مېږه یې، هغه ډاکټر، د هغې تر شا ویده و. رستوف او ایلین چې کوټې ته راننوتل، ناستو کسانو په خوښۍ او بې ساري لېوالتیا د هغو تود هرکلی وکړ، رستوف چې موسېده، وویل:

اې، هوکې، ښه مسته ډله مو ده.

- او تاسو چېري خوب وړي وئ؟

- ډېر ښه ! څنګه له هغه نه ځاځکي څڅېږي ! چې زموږ مېلمستون رالوند نه کړي.

څو غږونه یو ځای واوریدل شول:

- چې د ماریا ګنریخوفنا کمیس ورداغ نه کړئ.

رستوف او ایلین تلوار کاوه چې کومه ځنډه پیدا کړي او پرته له هغه چې د ماریا ګنریخوفنا ،حیا ته بې حیایی وکړي خپلې لمدې شوې جامې، بدلې کړي. هغوی د پردې شا ته لاړل چې هلته کالي بدل کړي،خو د قهوه خانې په تحویلخانه کې چې ډکه وه،درې افسره پر یوه خالي صندوق ناست او د یوې شمعې رڼا ته یې قطعې کولې. هلته هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تش ځای نه و او د غه افسرانو هم په هېڅ ډول د ځای د پرېښودو تکل نه لاره. ماریا ګنریخوفنا هغو ته یوه لمن ورکړه چې هغه د پردې په توګه وکاروي او تر شا یې جامې بدلې کړي. رستوف او ایلین د دغې پردې تر شا د لاوروشکا په مرسته چې له دوی سره یې د هغو کالي راوړي و، خپلې لمدې جامې وویستې او وچې هغه یې واغوستې.

د قهوه خانې په ماته بخارۍ کې یې اور بل کړ. یوه دړه یې پر ځمکه د آس په دو زینونو کېښوده، پر هغې یې د آس ځل آوار کړ، سماوار یې راوړ او چای یې سره دم کړ. نیم بوتل رم نومې شراب یې هم راوړل او له ماریا ګنریخوفنا ،نه یې هیله وکړه چې کوربنه او د میز مشره شي. ټول ترې راټول شول. کوم یو پاک دستمال یې هغې ته ورکړ چې خپل ښکلي لاسونه پرې پاک کړي، یو بل خپل جمپر یې د هغې تر پښو لاندې آوار کړ چې په خاورو نه شي، هغه بل بیا خپل کوټ هغې ته نېږدې کړکۍ ته ځړوند کړ چې باد پرې ونه لګېږي او څلورم یې د مېړه له مخه مچان شړل چې راویښ یې نه کړي.

ماریا ګنریخوفنا په خوښۍ او نیکمرغۍ، په احساس وویل: پرېږدئ، هغه د شپې تر شوګېرۍ او بې خوبۍ نه وروسته، داسې ښه ویده دی، راویښ نه شي.

افسر ځواب ورکړ: نه، نه ماریا ګنریخوفنا ،باید د داکتر خواخوږي وشي، غم یې وخوړل شي، کېدای شي سبا ته زما لاس یا پښه هغه پرې کړي او په دې توګه د هغه زړه پر ما وسوځي.

ګیلاسونه درې دانې وو ، اوبه داسې خړې او ناولې وې چې څوک نه پوهېدل چای ټینګ که نری دی. په سماوار کې هم له شپږو ګیلاسونو زیاتې اوبه نه ځایېدې،خو سره له دې هم د ماریا ګنریخوفنا د پاکو ،څوربو ، لنډو خو څه ناپاکو نوکونو لرونکو لاسونو نه،مشرکشر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په پام سره دګیلاس ترلاس کولو څه خوند کاوه. په هغه شپه داسې بریښېده چې ټول افسران په ماریا ګنریخوفنا مین دي. آن هغه افسران چې هلته یې پر صندوقونو په تحویلخانه کې قطعې کولې، خپله لوبه پریښوده، د سماوار خواته راغلل او ځان یې د ټولو بنداړ، طبیعت او مینتوب ته وسپاره او له ماریا ګنریخوفنا سره یې زړه راښکوونکې خواخوږي پیل کړه.

ماریا ګنریخوفنا، چې دغه ښکلي، مست او لېوال ځوانان، دهغو خواخوږي او مهربانۍ ولیدلې، که څه هم د خپل خوبولي مېړه هرې خوځېدا هغه ناآراموله، خو بیا یې هم نه شو کولای، د هغه نیکمرغۍ ځلا او خوښي پټې کړي، چې دې ترلاسه کول.

سره له هغه چې قند پریمانه و، خو د چای کاچوغه یوه وه، هر چا نه شو کولای، په خپل ګیلاس کې کاچوغه وښوروي، نو ځکه کوربنه دې ته اړېده چې په وار سره په ګیلاسونو کې کاچوغه وښوروي، رستوف ته چې د ګیلاس وار ورسېد، په چای کې یې لږ شراب ورګډ کړل او له ماریا ګنریخوفنا، نه یې هیله وکړه چې په هغه کې کاچوغه وښوروي.

هغه وموسېده، داسې بریښېده چې څه هغه وایي او نه وایي، خو دهغې ویلو د نورو له ویلو او ناویلو نه توپیر لري، د خندا وړ دی او له خپلې اصلي معنا نه کومه بله معنا هم لري، هغې رستوف ته وویل:

- هو کې، ستا چای خو بې قنده دی؟

- هو کې، زما لپاره قند په کار نه دی، زما لپاره چای همدا خوږه وي، چې ته خپلې ګوتې په کې وښوروې.

ماریاګنریخوفنا ته دې خبرې خوند ورکړ او د کاچوغې په لټه شوه، ځکه هغه بل چا اخیستې وه.

رستوف وویل: کاچوغه ته اړتیا نه شته، که ته خپله ګوته په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وښوروي، هغه به لا خوړ شي.

ماریاګنریخوفنا چې له خونده تکه سره شوه وې ویل:

- ډېر سور دی.

ایلین پاڅېد د اوبو سطل یې راواخېست، څوڅاڅکي رم نومي شراب یې په کې واچول، ماریا ګنریخوفنا ته ورستون شو او له هغې نه یې هیله وکړه چې خپله ګوته په کې وښوروي، هغه وویل:

- دا زما ګیلاس دی، که یوازې خپله ګوته په کې وښوروې، زه به هغه ټول وڅکم.

کله چې په سماوار کې اوبه خلاصې شوې چای څکل پای ته ورسېدل، رستوف قطعې راواخېستې او ماریا ګنریخوفنا ته یې وړاندیز وکړ چې د پاچا وزیر لوبه سره وکړي. هغو پچه واچوله، چې څوک به له ماریا ګنریخوفنا سره لوبه کوي، د رستوف په وړاندیز هر هغه څوک چې پاچا کېده، باید د ماریا ګنریخوفنا لاس ښکل کړي، او هر چا چې بایلوده هغه باید د داکتر لپاره چې راویښېږي، سماوار را ډک کړي او هغه ولګوي.

ایلین وویل: او که ماریاګنریخوفنا ملکه شي؟

- هغه اوس هم ملکه ده، او فرمان یې چلېږي.

همدا چې لوبه پیل شوه، د ماریاګنریخوفنا له شا نه د داکتر جړو څڼو سر راپورته کړ. دا سې بربښېده چې هغه له پخوا راویښ شوی او هغه څه چې افسرانو ویلي دي اورېدلي او څرګنده وه چې د هغو په کړو وړو کې یې د خندا، یا خوښۍ او یا هم د خوند څه نه موندل. تندی یې تریو و، پرته له هغه چې له چا سره سلام ستړی مشي وکړي، د باندې وتلو اجازه یې هم ځکه وغوښته چې دده د وتلو مخه یې نیولې وه. د هغه د وتلو سره سم، افسرانو په لالوړه او کړس کړس وخندل، خو ماریا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنريخوفنا داسې تکه سره شوه چې نېږدې وه له سترګو يې اوښکې يې راتوېې شي،دې کار هغه د افسرانو تر سترګ،لاپسې ښکلې او زړه راښکوونکې کړه. داکتر چې بېرته راستون شو،ښځې ته يې (نور هغه شان له خوښۍ نه نيکمرغه نه ځلېده، په ډار ډار يې مېړه ته کتل چې څه وايي) وويل چې باران وريدلی او ښه به دا وي چې خپلې څپرې ته لاړ شي، کنه، د هغه ټول شته به تالا والا شي.

رستوف وويل: دا څه وايي ډاکټره! غواړئ دوه پېره دار به درولېږم.

ايلين زياته کړه: زه خپله به ورته پېره دار شم.

داکتر په تريو تندی له ښځې نه لرې کېناست او وې ويل:

- نه ښاغلو! تاسو خو ټولو ښه خوبونه کړي دي، زه دوه شپې کېږي چې ويده شوی نه يم.

افسرانو چې کله د داکتر تريو تندی او ښځې ته له قهره ډک غلچک ته کتل، له مخکې نه لا پسې خوشاله او په ټوکو شول، ځينې خو لا د خپلو خنداوو مخنوی نه شو کولای او هڅه يې کوله د خپلې خندا لپاره پلمه ولټوي. کله چې داکتر لاړ، خپله ښځه يې هم له ځانسره بوتله. او په خپله څپرۍ کې ځای پر ځای شول، افسرانو هم هر يو خپل لامده کوټونه په سرواچول او هر يو يوې خواته ولويدل. تر ډېرو پورې هغوی ته خوب ورنغی. کله به سره غږېدل، د داکتر ډار او يا د هغه د ښځې له خوښۍ ډک او ورين تندی به يې سره رايادا وه او کله به يو چا د قهوه خانې تر زينو پورې منډه کړل او په هغه ځای کې له تېريدونکو پېښو نه به يې کوم يو خبر راوړ. رستوف چې سر په کوټ کې ومروړه، غوښتل يې چې ويده شي،خو بيا به د کوم افسر ټوکو د هغه خوب وتښتاوه، خبرې اترې به پيل شوې او يا به د ټولو هسې ماشوم ډوله او له خوښۍ نه ډکې خندا آواز او کړسهاري خپور شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

د شپې تر دوو بجو نه اوښتې وې، خو هیڅ څوک لا یو څوک ویده شوی نه و. یو بریدګی راغی او ټولو ته یې د اوستروفانی سیمې ته د خوځېدا فرمان راوړ.
افسران هماغه شان په خندا، خوشالۍ خو په تلوار پاڅېدل چې ځان چمتو کړي، هغوی بیا په سماوار کې هماغه مرداري اوبه واچولې او هغه یې ولګاوه، خو رستوف پرته له هغه چې چای ته سترګه په لاره شي، خپلو سورو ته ورغی. سپېدې لګېدلې، باران ورېدلی او وریځې په خورېدو وې. هوا تیاره او سړه وه، په تېره بیا له هغو لمدو جامو سره. رستوف او ایلین له قهوه خانې نه راووتل. دواړو د سپېدو په تتـه هوا کې د ډاکتر د ګاډۍ کوټې خوا ته چې د باران او سپېدو له رڼا نه ځلېدله، په ګډه وکتل. د ډاکتر پښې د رېږنې پردې لاندې راوتلې وې، د ښځې خولۍ یې پر سپین بالښت له ورایه ښکاره وه او د ویدو شویو کسانو د ساه ایستلو آواز تر غوږه کېده.
رستوف ایلین ته چې له ده سره یو ځای وتلی و، وویل:
- په رښتیا، هغه خورا مهربانه او ښکلې ښځه ده !
ایلین د شپاړلس کلنۍ ځوانۍ په احساساتو ځواب ورکړ:
- څه ښځه ده، څه ښکلې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیم ساعت وروسته سواره بیا په کربښو کې ولاړ وو. د قوماندې غږ تر غوږه شو:

- سپاره شئ !

سرتېرو پر سر او ښتر صلیبونو وو ښل او آسونه ته یې وروځغاستل. رستوف مخې ته شو او قومانده یې تر لاسه کړه: مارش، مارش

پر لمده ځمکه د آسونو د پښو ټکهاري او په هوا کې د تورو شرنګهاري پورته شو. سواره چې کرار کرار یو له بل سره غږېدل په څلور کسیزو کربښو کې ودرېدل او په هغه لارې چې دواړو خوا ته یې چنارونه ولاړ وو، روانو، پلیو او توپونو پسې روان شول.

بادونه، سربخونې کنډک کنډک وریځې، چې د سپېدو له رڼا نه لا پسې سره کېدې، تاوولې او راتاوولې. هوا کرار کرار رڼا کېده. ګونځ شوي وابښه او شینلي چې زیاتره د کلیو په لارو کې، دا خوا هغه خوا پراته وو، د پرونۍ شپې د اورښت نه لامده شوي وو، له ورایه ښکاریدل. د وحشي ونو له باده او بارانه په ډکو ونو بادونو لوبې کولې او رانه رانه څاڅکي ترې څڅېدل. د سرتېرو څېرې دم په دم د لیدو او پېژندو کېدې. رستوف څنګ په څنګ له ایلین سره چې هېڅ نه ترې لرې کېده، په هغه لاره چې د چنارونو د دووکتارونو په منځ کې غځېدلې وه، روان وو.

رستوف د عملیاتو په موده کې ځان ته دا اجازه ورکوله، چې نه د سورلۍ، بلکې پر خپل قزاقي آس سپورشي. هغه چې خپله د آس د سورلۍ لېوال، آس پېژندونکي او ماهر ښکاري و، څو موده پخوا یې، ځانته، یو اصیل سپین یالی، مهربانه، خو د اور په شان الوتونکي (دونسکی = قزاقي) آس اخېستی و. کله به چې دی پر هغه سپور شو، بیا نو څوک پسې رسېدلی نه شو. پر دې آس سورلي د هغه لپاره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوندونو کې زنګېدل و. هغه د آس، د شنه سهار او د ډاکتر د ښځې په خيالو کې ډوب و او د هغه ګوابښ په اړه يې يو وار هم فکر ونه کړ چې ور د مخه و.

پخوا به تر جګړې نه مخکې د رستوف زړه ريږديده، خو اوس يې هېڅ ډول ويرې زړه ته لاره نه کوله. هغه نه له دې کبله چې اوس له اوره او ګوابښ سره روږدی شوی و (ګوابښ سره څوک هېڅکله نه روږدی کېږي) نه ډاريده، بلکې له دې کبله چې هغه د ګوابښ په وړاندې پر خپل روح لاسبری زده کړی و. هغه له دې سره روږدی شوی و چې کله جګړې ته ځي، له هغه ګوابښ نه پرته چې ده ته تر مخې ده، بل د هر څه په اړه فکر وکړي. د خدمت په لومړيو کلونو کې به چې څومره ده د خپل ډارنتوب له امله ځان ملامتاوه، بيا به يې هم نه شو کولای پر خپلې ويرې بريالی شي. ،خو د کلونو په تېريدو سره اوس دا کار خپله ترسره کېده. هغه اوس له ايلين سره اوږو په اوږو د چنارونو د کتارونو په منځ کې راوان و، کله ناکله به چې د ونې کومه څانګه په مخه ورغله، پاڼه به يې ترې راوشکوله، کله به يې آس په پښه په ګېډه وواهه، کله به يې په خورا بې غمۍ او آرامۍ پرته له هغه چې شا ته وګوري، خپل څښول شوی پيپ ده پسې راروان سواره ته ورکړ، چې ګواکې چکر ته روان دی. کله به يې چې د ايلين خواشينې او له ډاره ډکې څېرې ته چې له غمه ډېر غړيده، وکتل، زړه به يې سخت پرې وخوږيد. هغه د خپلې تجربې نه د هغه ډار او عذاب او د مرګ د ګوابښ اتکل کاوه، چې دغه ځوان بريدګی ورسره لاس و ګريوان و، خو له هغه سره يې هېڅ ډول مرسته ځکه نه شوه کولای چې د وخت له تېريدو پرته، دغه درد، بل دارو نه لري.

همدا چې د افق په لمنه کې د شنه آسمان په برخه کې لمر راوځلېده، باد آرام شو. داسې برېښېده چې ويرونکې توفاني تورې شپې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته هغه ددې توان نه لري چې دغه ښکلی او ړنی سهار خرابه کړي. ځاځکي له ځاځکو لا هماغه شان له ځانګو را څڅېدل او هر څه آرامه و. لمر تول راهسک او د افق په لمنه کې رابښکاره شو، د اوږدې نرۍ وریځې لاندې راغی، خو څو شیبې وروسته لمر په لا زړورتیا د وریځو برسر کې غاړه وغړوله او له پخوا نه لا ځلېدونکي وځلېد. هر څه رانه او ځلېدونکي شول. دی همدې رڼا او ځلېدونکې ځلا سره مل، چې هر څه یې رانه کړي و، ګواکې ددې په ځواب کې چېرته وړاندې د توپونو د ډزو غږ وا وریدل شو.

رستوف ددې وخت پیدا نه کړ، چې فکر وکړي او د اورځاي په نښه کړي، ځکه د ویتیبسک له سیمې نه د ګراف اوستیرمن تولستوی یو یاور دده خواته په یرغه راروان و او د قوماندان هغه، فرمان چې په هماغه لاره به پر مخ ځي، ده ته وسپاره.

د پلي پوځ څو سپاره خپله چټکي لاپسې زیاته کړه، تر ټولو د مخه شول، د غونډۍ پر ټټر ورښېوه شول، هغوی له داسې یوې کنډوالې چې د ژوند نښه یې هم نه لرله وروا وښتل او بیا غونډۍ ته وروختل. آسونه یې له خولو لامده لامده او وګړي یې تک سره شوي وو.

د پوځ د لښکر د قوماندان غږ مخکې چېرې وا وریدل شو:

- پر کرښې دریش ! مخ وړاندې یو قدم !

قوماندان زیاته کړه: چپه اوږه وړاندې ! یو قدم وړاندې !

سواره د پلیو له څنګه تېر شول، چپې خوا ته لاړل او د اولانو شاته چې په لومړې کرښې کې ولاړ و، ودریدل. د هغو ښې لاس ته د پلیو د احتیاط څو ډلې ولاړې وې. له هغو بر، پر غونډۍ د افق په لمن کې د سباوون په پاکې هوا کې، د لمر تر رڼو شغلو لاندې زموږ توپونه له ورایه ښکاریدل. وړاندې، د شېلۍ آپلو د دښمن پوځونه او توپونه لیدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل. د درې په منځ کې زموږ د پوځونو کربښې څرګندې او د هغو د ډزو زړه خوښوونکي آوازونه اورېدل کېدل.

رستوف په زړه کې د دغو ډزو له آوازونو نه، داسې وپارېد او د خوښۍ احساس یې وکړ چې کله له خورا خوښۍ ښونکې موسیقۍ نه، چې ډېره موده یې نه وي اورېدلې،خوند اخلي. ډزو ډوز، تړاق و تړوق، کله ژر او کله په ځنډ او کله هم پرله پسې اورېدل کېدل. کله به ډزې چوربندې شوې او کله به بیا څو پرله پسې داسې چاودنې تر غوږ شوې، چې ګواکې څوک په پټاقیو روان وي. سواره پوځونه د یو ساعت په اوږدو کې ځای پر ځای پاتې شول، توپونو هم په ډزو پیل وکړ. ګراف اوستریمن سره له خپلو چوپړانو د غونډ له قوماندان سره یو څو خبرې وکړې، بیا د سورو له شا تېر شو او د توپخانې پلو ته چې د غونډۍ پر سرځای پر ځای شوی و... ورواوښت.

د اوستریمن تر تګه وروسته د اولانانو له خوا د قوماندې غږ واورېدل شو:

- اوربل، پر پوځونو اوربل !

د هغو د مخې پلې ډلې ددې لپاره په دوو برخو وویشل شوې چې سورو ته لاره پرېږدي. اولانان وخوځېدل، د هغو د نیزو څوکې په ځلېدو شوې او په خورا یرغه او په چټکۍ د غونډۍ لمنو ته د فرانسوي سورو خواته ورشېوه شول.

همدا چې اولانان، د غونډۍ لمن ته ورسېدل، سورو ته یې قومانده ورکړه چې د توپچي قوتونو نه د ساتنې په خاطر غونډۍ ته ورپورته شي. کله چې سواره د اولانانو په موضع کې ځای پر ځای شول، د دښمن خطا او لرې ویشتونکې ډزې، چې له ډزو یې غوږونه کڼېدل، دده له سره تېرېدې، د توپونه غړمباهاري چې ډېره موده یې نه وه اورېدلې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

توپک له ترک و ترړوک چې تر دغو ډزو مخکې لوړې ورته برېښېدې، زیات د هغه په زړه کې د خوښۍ څپې راخورولې او هغه یې لا پسې پوځي مینې ته پاراوه. هغه غاړه لوړه کړه، ټټر یې وو بست او د جګړې ټولې اورنۍ لمنې ته چې دده شاوخوا او تر مخې غوړېدلې وه وکتل، ودرید، د هغه احساس د یرغل کوونکو اولانانو له احساس سره مل و. اولانانو د فرانسوي دراګانانو منځ ته لاره وکړه او هر څه په ګڼ لوګي کې ورک شول. پنځه دقیقې وروسته اولانان، ببرته په هماغه ځای کې چې ولاړ و، راستانه شول، خو نه پوره هغه ځای ته، بلکې لږ چپې خوا ته.

د نارنجي جامو اولانانو په منځ کې چې په سره بخونو آسونو سواره وو او د هغو شا ته د فرانسوي دراګانانو بې پایه ډلې چې شنې دریشي یې اغوستې او پر برګو آسونو سپاره وو، لیدل کېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

رستوف په خپلو ښکاري او ژر ليدونکو سترګو يو له هغو لومړيو کسانو نه و چې شين جامې دراګونان يې چې روسي اولانان يې پسې اخيستي و، وليدل. ډله ډله اولانان او فرانسوي دراګونان چې پسې روان و يو بل ته نږدې کېدل.

اوس وګړي چې د غونډۍ په لمن کې واړه واړه بربښېدل، په څرګنده ډول ليدل کېدل او ښکاريدل چې لاس او ګريوان و، پر يو بل يې يرغل کاوه، يو له بله مخکې کېدل، خپل لاسونه يا توري يې ښورولې.

رستوف هر هغه څه چې ترمخې يې پېښېدل له څار ځايه، څارل. د هغه زړه ورته ويل چې که همدا اوس له خپلو سورو سره پر دغو فرانسوي دراګانانو يرغل وکړي، هغو به ځان ټينګ نه شي کړای، خو که يرغل کېږي بايد سمدلاسه وشي. همدا شېبه او که نه بيا به ناوخته شوې وي. هغه خپل شا او خوا ته وکتل، يو بريدګی يې تر څنګ ولاړ و او کټ مټ يې دده په شان فرانسوي سورو ته چې له ښکته خوا نه راروان و، کتل.

رستوف وويل: اندري سيفاستيانيچ، ګورې به يې، مونږ به هغوی وځپو.

بريدګي وويل: ډېره به ښه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رستوف تر پایه هغه ته غوږ ونیو ،د آس له ډډه یې ګرځ پورته کړ او د نورو سورو تر مخې یې وړاندې ودانګل او قوماندې یې لا پوره ورکړې نه وه چې ټولو سورو چې هماغه شان دده احساس یې احساساوه، لکه برېښنا ده پسې مخ ښکته ور ودانګل. رستوف خپله هم نه پوهېده چې څنګه او د څه لپاره یې داسې وکړل، داسې یې انګېرله چې ښکار ځای کې دی، نه یې په دې اړه فکر کاوه او نه یې دلایل ویل، هغه لیدل چې درګونان رانبږدې او په ګډوډو کرښو کې وړاندې را روان دي. هغه پوهېده چې هغوی به ځان ټینګ نه شي کړای، هغه په دې پوهېده چې دی ټول یوه دقیقه وخت لري او باید هسې یې له لاسه ورنه کړي، شا او خوا یې د ګولیو باران جوړ او د هغو شرنګهاری یې شور او مستي زیاتوله، آس یې هم په لېونۍ مستۍ داسې وړاندې ځغاستل چې هغه یې راټینګولی نه شو. هغه آس یرغه کړ، هه یې کړل، قوماندې یې ورکړه او په هماغه شېبه کې یې د شاو خوا د خپلو سورو د آسونو هغه شان غږ اوریده چې د هغو منظمې کرښې خورېږي او په چټکۍ د غونډۍ له لمنې نه د دراګان خوا ته راخېژي، څومره چې د غونډۍ لمنې ته نبږدې کېدل،هومره چټکېدل.. دراګانان رانبږدې شوي وو ،هغه څوک چې مخې کې و ، د سورو په کتنه او ببرته په راستنېدو شول او هغه څوک چې تر شا و ، ودریدل. رستوف په هماغه احساس چې په ښکار کې،د لېوه د مخې د بندولو لپاره یې وړاندې دانګل،خپل اصیل دانځ نومي آس یې ددې لپاره یرغه کړ چې د فرانسوي بې نظمه شویو دراګانانو مخه بنده کړي، یو اولان ودرید ، بل هغه په ویاله کې وغځېد چې د آسونو تر پښو لاندې نه شي، یو بې سواره پاتې آس له سورو سره یو ځای شو ، څه کم ټول فرانسوي دراګانان شا ته په تېښته شول. رستوف هغه یو تن چې پر آس سپور و ، په نښه او پسې ور، هه کړل. څه لوړ بوټي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې په لاره کې په مخه ورغلل، خو د هغه اصیل آس پرې ورودانګل، د آس تر دې دانګلو وروسته چې نیکولای ببرته په خپل زین ځان ټینګ کړ، پوه شو چې څو شېبې نور به خپل په نښه شوي آس ته ورسېږي. د دغه فرانسوي له دریشۍ نه داسې ښکاریده چې افسر وي. هغه پر خپل خر آس ورخم شوی و او د توري په ګوابنلو یې هغه چټکۍ ته هڅاوه. څو شېبې وروسته د رستوف د ټټر آس د دغه افسر د آس له ټټر سره ولګېد او نېږدې و چې هغه له پښو راوپرزوي. له دې سره همماله پرته له هغه چې رستوف پوه شي ولې یې خپله توره پورته کړې، فرانسوي ته یې ګوزار ورکړ.

همدا چې ده فرانسوي ته ګوزار وکړ، په همدې شېبه کې ناڅاپه د رستوف ټوله لېوالتیا ورکه شوه، فرانسوي ولوید، خو د هغه لویدل هومره نه د توري له ګوزاره بلکې چې د آس له ټکانه او د ځان له ویرې و. رستوف خپل آس راونیو او هڅه یې کوله د خپل د ښمن څېرې ته وګوري او پوه شي چې پر چا یې بری موندلی دی. د فرانسوي دراګان افسر یو پښه په رکاب کې بنده وه او بله هغه یې پر ځمکه ځنبېدله. له وحشته یې سترګې راوتلې وې او د بل ګوزار ویره یې لرله. هغه چې له ویرې په وحشت کې له ښکته پورته رستوف ته ورکتل، رنګ الوتی بشره یې، په خټو ککړه وه، مګر، ژیړې څڼې، ځلېدونکې شنې سترګې، د زنې مالګین غوچوړی، یوه یې هم د دښمنۍ نښه نه لرله او د جګړې او جګړه مارۍ سره یې نه لګېدله. د هغه ساده څېره زیاته د کور د سړی ژوند ته ورته وه، مخکې له هغه چې رستوف پریکړه وکړي چې له هغه سره څه وکړي، هغه چغه کړې:- تسلیم یم !

هغه تلوار درلود چې څومره ژر کېږي پښه له رکابه راخوشې کړي، خو نه یې شو کولای. شنې رڼې سترګې یې همداسې رستوف ته نیولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي. روسي سواره راورسېدل، د هغه پښه يې راخوشې کړه او هغه يې بېرته پر خپل زين کېناوه. نور سواره په شاوخوا کې له دراګانانو سره لاس او ګريوان وو. يو تن ټپي و، له مخه يې وينې څڅېدې، خو خپل آس يې نه ورکاوه، بل تن د يوه سواره شاته پر آس ناست و او خپل لاسونه يې د هغه تر له ملا نه کړي کړي وو. درېيم بيا د يوه سواره په مرسته آس ته ورپورته کېده. فرانسوي پلي وړاندې راروان او پر له پسې ډزې يې کولې. روسي سورو خپل اسيران راپورته کول او په تلوار بېرته ستنېدل. رستوف هم له نورو سره مل راستنېده، خو خوا يې خورا شنه وه. د دغه فرانسوي د ټپي کولو او اسيرولو نه وروسته يوه ناڅرګند او زورونکی خواشيني غم چې دی هېڅ نه پرې پوهېده زوراوه.

ګراف اوسټريمن تولستوی، راستانه شوي سواره وليدل او رستوف يې ځان ته وروغوښت، له هغه نه يې مننه وکړه او ورته يې ويل چې دده د غې مېړانې او سرښندنې خبر به ټولواک ته ورسوي او ده ته به د ګيورګي د نښان وړانديز وکړي. کله چې يې هغه اوسټريمن ته سره وروغوښت، هغه ته وريـاد شول چې دده دغه يرغل خو د قوماندان له قوماندې پرته شوی دی، نو ځکه يې پوره باور درلود، چې هغه اوسټريمن ځکه ورغوښتی، چې دده ددغو پر خپل سرکړو له کبله جزا ورته ورکړي، نو ځکه دغې مننې او د نښان وړانديز بايد دی خوشاله کړای وای، خو دی هماغه ناڅرګند زورونکی درد، هماغه شان زوراوه، کله چې له جنرال نه بېرته راستون شو، په زړه کې يې له ځانسره وويل:- دا څه مې زړه زوروي؟ ايلين؟ نه هغه خو روغ رمټ دی. کوم بې شرمه کار مې کړی دی؟ نه، نه، کوم بېشرمه کار؟ نه، نه، کوم څه شوي دي. کوم بل شی مې زوروي، کوم د پښېمانۍ کار؟ يا ددغه فرانسوي افسر له لاسه، د هغه د ځنګلې د ټپي کېدو له امله، ښه مې يادېږي چې پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مې د ګوزار لاس پورته کړ، لاس مې همدا سې په نيمايي کې پاتې شو.

رستوف وليدل، چې اسيران کومې خوا ته بيايي، هغو پسې يې ورمنډه کړه، خو هغه غوښتل خپل فرانسوي او د هغه د زنې غوڅوړي وويني، هغه چې عجيبه غريب دريشي يې اغوستې وه، ديوه سواره سره پر آس ناست او په ناآرامۍ يې خپل شاوخوا ته کتل. د هغه د لاس ټپ هسې ټپ نه و، هغه چې رستوف وليد هغه ته يې يوه لاسي موسکا وکړ او د سلام په نښه يې هغه ته لاس وښوراوه. رستوف هماغه شان نارامه او يو ناڅرګند څه زوراوه.

همدا او بله ورځ د رستوف ملګرو دې ته پام و چې هغه که څه هم خواشينی او غمجن نه دی، خو چوپ، چرتي او خيالونو کې ډوب دی. شرابو ته يې زړه نه کېده او هڅه يې کوله چې يوازې پاتې شي او تل چرتي برېښېده.

رستوف د خپلې دغې سرښندنې او مېړانه په اړه فکر کاوه چې ده ته يې د ګيورګي په نامه وياړمن نښان ور په برخه کړی و. هغه خپلې دغې سرښندنې ته چې دی يې په يو زړور سړی مشهور کړی و، حيران و او په کوم څه شي يې سر نه خلاصېده، له ځانسره يې ويل:

- ښکاري چې هغه تر موږ لا زيات ډارېږي ! ښه نو ! دا، همدغه هغه څه دی، چې مېړانه نومېږي؟ خو هغه د زنې له خپل غوڅوړی او شنو ځلېدونکو سترګو سره څه ملامت دی؟ څنګه هغه ډار شوی و ! هغه فکر وکړ، چې زه هغه وژنم. زه ولې او په څه هغه ووژنم؟ لاس مې هسې په هوا کې وچ شو ! او ما ته يې د ګيورګي نښان راکړ، نه پوهېږم په هېڅ نه پوهېږم !

نيکولای چې لا په دغو خيالو کې ډوب و او نه يې شو کولای د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه علت پیدا کړي چې دی دا سې په زورونکي ډول زوروي، په خدمت کې هغه نیکمرغه کړی، لکه هغه شان چې زیاتره وخت پېښېږي، دده په ګټه یې چورلیدل پیل کړي و. د آستروفنسکي تر جګړې وروسته یې رتبه لوړه شوه، هغه ته یې د سورو د کنډک قوماندانی ورکړه او هر کله به چې کوم زړور افسر ته اړتیا پیدا شوه، دده سپارښتنه به کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

ګرافيني رستوفې چې د ناتاشې د ناروغۍ خبر تر لاسه کړ، خپله لا پوره روغه شوې نه وه، له پيتيا او د کورنۍ له نورو ټولو غړو سره مسکو ته راوخوځېده. د خپلې کورنۍ نور غړي يې هم د ماريا ديمتريوفنا له کوره راواخېستل او د مسکو په خپل کور کې مېشت شول.

د ناتاشا ناروغي داسې کلکه ناروغي وه چې د هغې د نيکمرغۍ او د هغې د کورنۍ د نيکمرغۍ په اړه او د ټولو هغو علتونو په اړه چې له کوژدنۍ سره يې ددې د اړيکو شلول وو، چور له ټولو هېر کړي و. هغه داسې کلکه ناروغه وه چې آن په دې اړه فکر کول چې هغه په دې پېښه کې څومره ملامته ده، هم ناروا و او له دې کبله چې هغې نه څه خوړل، نه يې خوب درلود، له ورايه ښکاريده چې خواره شوې، ټوخېږي او لکه څنګه چې ډاکتر ويل له ګواښ سره مخامخ وه. يوازې په دې اړه فکر شوی و چې څنګه له هغې سره مرسته وشي. ډاکټران هر يو جلا جلا هغې ته ورتلل او بيا به ټولو په ګډه د هغې د ناروغۍ په اړه سره غږېدل. په فرانسوي، الماني او لاتيني يې خبرې کولې، يو د بل نظر يې نه مانه، ډول،ډول داروګان يې د هغو ناروغيو لپاره چې دوی پېژندل، ليکل، خو هغه ټول يوه څه زورول او هغه دا چې دوی کېدای شي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ناروغۍ په علت پوه نه شي، چې ناتاشه پرې اخته ده.. ددې ناروغۍ د هغو ناروغیو په ډله کې نه راځي چې په کتابونو کې یې علاج راغلی دی.. سونیا او ګراف به څه کولای شو، څنګه به یې کولای شول کیني او ډنګر شوې او خوارې شوې ناتاشې ته وګوري.. ګراف به څنګه د خپلې ګرانې لور ناتاشې دا ناروغي زغملې وای.

مشرې ګرافینې څه کولای شول؟ هغې نه شو کولای ناتاشه له دې کبله ملامته کړي چې ولې د داکترانو سپارښتنې، ټولې نه پرځای کوي؟هغې لور ته ویل:

- که د داکترانو خبروته غوږ نه شي او خپل دارو درمل په خپل وخت ونه خوري، هېڅ کله به جوړه نه شې. ناروغي خو ټوکې نه دي، خو ته نه پوهېږې چې د بدو ډو د یخ وهلو امکان شته؟..

سونیا نو نور څه کولای شول چې ددې د ناروغۍ په پیل کې یې درې ورځې جامې له دې کبله نه بدلولې چې تل د داکترانو د سپارښتنو پر ځای کولو لپاره چمتو واوسي؟ آن خپله ناتاشا که څه هم ویل چې هېڅ ډول دارو به یې ناروغي جوړه نه شي کړای، د ناروغانو ټولې خبرې هسې اپلتې ګڼلې، خو کله یې چې لیدل، ټول ددې لپاره زورېږي او دې ته وایي چې دا هغه دارو څنګه او څه وخت وخوري، خوشاله وه او آن په دې هم خوشالېده چې دا خپله د داکترانو خبرې نه اوري، او داسې ښودله چې خپله ناروغي هسې نه جوړیدونکې نه ګڼي او نور له ژونده بېزاره شوې ده.

داکتر هره ورځ د هغې لیدو ته راته، د هغې د الوتي رنګ او ماتې بشرې سره سره یې د هغې نبض اندازه کاوه، ژبه یې ورته کتله او له هغې سره به یې ټوکې ټکالې کولې، خو کله به چې له کوټې نه ووت، مشره ګرافینه به هم په تلوار پسې ورووته، داکتر به ځان ډډ کړ، سر به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې وښوراوه، چرتي به شو او ويل به يې، که څه هم ګوابښ پاتې دی، خو بيا هم دی ددغو وروستيو درملو اغېز ته هيله مند دی، بايد صبر وکړو او وګورو، ځکه دا ناروغي زياتره روحي ناروغي ده او...

ګرافينې د سرو زرو سکه، داسې د داکتر لاس کې ورکېښودله چې ګواکې خپل دغه کړه د هغه او ځان نه پټ کړي او بيا به تر خپل دغه کار نه وروسته په آرام زړه بېرته ناروغې ته راستنه شوه.

د ناتاشې د ناروغۍ نښې دا وې چې هغې لږ خوړل، خوب يې لږ و، ټوخېده، او تل مړاوې وه. داکترانو ويل چې ناورغ بايد بې طبيبو مرستو پاتې نه شي، نو ځکه يې هغه د ښار په تنګه او ناولې هوا کې ساتله. او له همدې کبله د رستوف کورنۍ د ۱۸۱۲ کال په اوړي کې کلي ته نه لاړل.

د خورا ترخو ګوليو، شربتونو، په بيلابيلو کوتيو کې د پودرونو تر څنګ، چې د مېرمن شوسن، خوښېدل او ناتاشې ته ورکړل شوي وو، سره له هغه چې ناتاشا د کلي له پاکې او سپېڅلې هوا نه چې دا ورسره عادت وه، بې برخې شوې وه، د ناتاشا عمر او ځوانۍ خپل اغېز وکړ او د داکترانو پر کوډو برياليې شوه. د ناتاشا غمونه او اندېښنې کرار کرار د ژوند داغېږ تر لاندې پټېدل، نور نو بې سارو غمونو د هغې پر زړه منګولې نه خښولې او دا دردونه په پرون او هېر شويو زمانو بدليدل او د ناتاشا ځان بېرته تانديده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

ناتاشا که څه هم آرامه وه، خو خوشالي تري کډه شوې وه،هغې نه یوازې ځان له ټولو خوشالیو،د نڅا له بنډارونو، له چکرونو، کنسرتونو، او تیاتر نه بې برخې کړی و، بلکې هېڅ وار یې هم داسې نه و چې وخاندي او په هغه کې غم،دغم اوښکې او زوریدنې ښې ښې څرګندې نه وي. هغې نور نو سندرې ویلې نه شوې. که به هغې وخندل او یا کله چې به یې په یوازیتوب کې آواز سندریز کړ،د هغې خندا او یا سندریز غږ به په اوښکو کې ډوب شو. د پرېښاني اوښکې،د سادګۍ او معصومیت د هغه وخت د یادولو اوښکې چې نه راګرځېدونکې وې،د قهر او خواشینۍ اوښکې، د هغه قهر او خواشینۍ اوښکې چې،د خپلې ښکلې ځوانۍ د بربادولو له امله راتویدې،سندرې او خوشالۍ دې ته پر خپل غم ملنډې برېښېدې. د نازو نخرو په اړه یې یو وار هم فکر نه و کړی، نو ځکه یې د هغه د مخنوي هڅه هم نه کوله. هغې ویل چې هغه اوس ټول نارینو ته په هغه سترګه ګوري،لکه دې چې د خپل پلار،مینځې اناستیسیا ایوانوا ،ته کتل. د هغې په وړاندې د هر ډول خوښۍ ټولې لارې تړلې وې. هوکې او له ژوند سره د هغې د ټولو پخوانیو لېوالتیاو نه هم څه پاتې نه و، د هغې د پېغلتوب د بېغمۍ نه چې ژوند ته یې په هیله مندو سترګو کتل،یوه ښه هم نه لیدل کېده.، تر هر څه زیات او په خورا خواشینۍ هغې ته، د مني د فصل بادونه، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اترادنیا کې د نیکولای تر ښکلي ښکار، کاکاجان او د نوي کال جشنونه وریادیدل. هغه چمتو وه، ټول هغه څه ددې بدل کې ورکړي چې د پخوانیو خوږو ورځو نه یو ورځ بیا ددې په برخه شي، خو دا ورځې د تل لپاره تللې وې او بېرته نه راستنېدې. هغې دا احساسوله او دې احساس دا نه دوکه کوله چې هغه آزادۍ، مستۍ او ټولې خوښۍ بیا نه راګرځېدونکې دي، هسې ټوکه نه ده، خو ژوند باید دوام پیدا کړ ی وای.

دهغې اوس هم، دپخوا په شان دا نه خوښېده چې تصور وکړي چې هغه، نه تر ټولو غوره بلکې بده او تر ټولو بده ده، دا لا څه چې هغه په دې پوهېده او له ځانه یې پوښتل:

ښه نور څه؟ خو نور څه نه و.

ژوند له ټولو خوښیو بې برخې او تېریدونکی و. داسې برېښېده چې ناتاشا هڅه کوله، د چا د اوږو پېټی نه شي، چا ته خنډ نه وي، خو دځان لپاره یې د هېڅ شي هیله نه لرله. له کمکي ورور نه پرته یې، د کورنۍ له ټولو غړو نه یې ځان لرې کاوه، هغې یوازې له پیتیا سره ځان آرام ګاڼه. هغې هڅه کوله تر نورو نه زیات وخت له دغه ورور سره واوسي، آن تر دې چې کله به هغه له ورور سره و، خندل به یې هم. هغه هېڅ له کوره نه وتله او دهغو کسانو له ډلې نه چې هر څوک ددې دیدن ته راتله، یوازې د پېیر، له دیدن نه خوشالېده.. تر پېیر بیزاو خوفه، له هغې سره څوک، ښه، مهربانه او مینه ناکه او هم مهاله جدي نه وه. ناتاشا پرته له هغه چې دې خبرې ته زیات پام وکړي، دغه مهرباني او خواخوږي احساسوله او د هغه له زړه خوالې نه یې خوند اخېست، خو هغې د هغه له دغې خواخوږۍ نه د منني تکل نه لاره. هغې ته داسې برېښېده چې د پېیر په کړو وړو کې کوم ځانګړي څه چې د قدردانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وي،نه شته،ځکه هغه له ټولو سره په کړو وړو کې همداسې دی. ناتاشا دا احساسوله چې هغه کله ناکله له دې سره په خبرو کې ځکه چوپېږي چې کومه داسې خبره چې ددې د شرمېدو سبب شي،ددوی په خبرو کې رایاده نه شي، هغه هم په هغه وخت کې چې هغه به دې ته کوم ښه څه کول، چې ناتاشې ته به د ترخو خاطرو د وریادېدو سبب شوی وای. وروسته له هغو خبرونه چې د ناتاشې په پریشانه او غمجنو شېبو کې یې بې ارادې هغې ته ویلي و ،که دی آزاده وای،ددې په وړاندې به ځکه په ګونډو شوی وای، چې دی په خپله دځان لپاره د هغې ریبار شي، د واده او مینې غوښتنه وکړي. پیېر، نور هېڅکله د ناتاشې په وړاندې د خپل احساس په اړه نه غږېده، ناتاشا په دې باور درلود چې پیېر دې ته په هغو ترخو شېبو کې دغه خبرې یوازې له هغې سره د خواخوږۍ له امله کړې وې او هغه خبرې یوازې هسې دهغو په هوا تللیو خبرو په څېر دي، چې څوک یې د یوه ژړېدونکي ناآرامه ماشوم د آرامۍ لپاره کوي. دې هېڅکله دا تصور هم نه شو کولای چې له پیېر سره ددې اړیکې ددې له خوا له هغه سره په مینې بدل شي او په زړه پورې لا دا چې د پیېر له خوا ددې سره د مینې څرګندول او یا د ښځې او نارینه ترمنځ په داسې خواخوږۍ او شاعرانه کړو وړو پای ته ورسېږي، چې هغې یې څو بېلګې پخوا لیدلې وې. ددې دا نه تصور، نه له دې کبله و چې پیېر ښځه لرله، بلکې د هغه اخلاقي او روحي حجاب له امله و چې د ناتاشې او پیېر ترمنځ ولاړ و. هغه څه چې دې د ځان او کوراګین ترمنځ نه لیده.

د پتروفسکو د روژې (روسان څلوېښت ورځې روژه نیسي) په پای کې د اترادنیا په کلي کې د رستوف د کورنۍ ګاونډۍ، ګرافینا ایوانوفنا بیلوفا ، د سپېڅلو زیارتونو د لیدو لپاره مسکو ته راغله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له ناتاشې هيله وکړه چې له دې سره زيارتونو ته د دعاګانو لپاره لاړه شي.

سره له هغه چې داکترانو، هغه منع کړې وه چې له کوره ووزي، خو بيا هم ناتاشا د هغې دغه بلنه په ورين تندي ومنله. ناتاشا په دې ټينګار کاوه چې دعا او لمانځنه بايد په غوره توګه، نه هغه شان چې دوی يې په کور کې کوي، تر سره شي. درې واره په کور کې دعا ولوستل شي. نه يوازې دوی ورته غوږ شي، بلکې دعا او لمانځنه بايد داسې وي، لکه چې ګرافينه ايوانوفنا يې کوي. ټولـه اونۍ هره ورځ درې واره، سهار، غرمه او ماښام کليسا تـه ځي او د سهار، ماسپښين او ماښام پـه لمانځنه او دعا کې ګډون کوي.

مشره ګرافينه، له مذهبي کړوړ سره د ناتاشې له دغې لېوالتيا نه خورا خوشاله شوه او په زړه کې يې وويل چې د داکترانو د هغو ناکامو هڅو نه وروسته، د دعا له لارې خدای ته پناه وروړل به خورا اغېزمن وي. که څه هم د ډاکترانو له ويرې نه يې دا خبره له هغو پټه کړه، د لور خبره يې ومنله او هغه يې ګرافينا ايوانوفنا بيلوفنا، تـه وسپارله. ګرافينا ايوانوفنا به هره شپه درې بجې د شپې راتله او له نيکمرغه به يې ليدله چې هغه ويښه ده. ناتاشا به ډاريده چې خوب يې يو نه سي او د سهارنۍ لمانځنې نه بې برخې نه شي. هغه به مخ او لاس پرې مينځل او له کمينۍ نه به يې خپل خورا زوړ او بدرنګه کميس واغوست، تر ټولو نه په خورا زاړه شال کې به يې سر ومروړه او پر اوږو به يې هم يو زوړ شال واچاوه. ناتاشا به له تشو کوڅو چې د سپېده داغ پلوشو رڼا کولې تېريده. ناتاشا د ګرافينا ايوانوفنا پـه سپارښتنې د خپل کور نږدې کليسا ته نه تله، بلکې هغې کليسا ته بو ورتله چې د هغې د وينا له مخې يې پاپ خورا پرهيزګار او په ديني چاروکې خورا ټينګ سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

و. په کليسا کې به خلک تل کم و. ناتاشا او ګرافينا ايوانوفنا به د سپېڅلې مريمې د شمايل په وړاندې چې د دعا لوستونکو تر شا راځړوند و، په خپل ځاى کې دريدل. ناتاشا به چې په هغه شنه سهار کې، د سپېڅلې مريمې سپېڅلې خړ رنګه شمايل ته چې د سپېده داغ پلوشې به له دريڅو پرې رالويدې، کتل او د دعا ويونکو سندريزو دعاوو ته به يې غوږ نيو او هڅه يې کوله د هغو د دعاوو په کلمو ځان پوه کړي. کله به چې د دعا په کلمو پوه شوه، د دې ځانګړي احساسات به له دعا سره ګډ شول او کله به يې چې د دعا د کلماتو په معنا سرخلاص نه شو، احساس به يې لا په زړه پورې و، نو ځکه به يې په زړه کې ويل:

- پر ټولو څه د پوهېدنې هيله، د کبرخبره ده او زموږ د ناقص عقل لپاره د هغو پوهېدل ناشوني دي، يوازې پر خداى بايد ايمان راوړ او هغه ته تسليم شو. دا هغه څه و چې په هغو شېبو کې به هغې احساسوله او لوى خداى ته به يې ځان سپاره. هغې به پر ټټر او تندى صليب ووېست. د شمايلو په وړاندې به يې سرټيټ کړ، کله به چې د کلماتو په معنا او موخه پوه نه شوه، د خوارۍ احساس به يې کاوه، له خداى نه به يې بښنه غوښته، د ټولو ګناهانو، د ټولو په خاطر بښنه. د دعاګانو په منځ کې به دې، تر ټولو نه زياته د پښېمانۍ او توبې دعاويله. هغه به چې هر شين سهار له کليسا نه راستنېده، د کارګرو او له هغو کسانو نه پرته چې د کورونو مخې يې پاکولې بل څوک به په لارو کوڅو کې نه وو، د خلکو د کورونو څراغونه به ځکه مړه وو، چې ټول به لا ويده وو، دې به په زړه کې د ځان د سپېڅلتيا نوى او تازه آزماينښت احساساوه، له عيبونو او ګناهانو نه د نوي ژوند لپاره، د ژغورنې احساس دا سې احساس چې د پاک او نيکمرغه ژوند احساس و، احساساوه.

اونۍ ټوله په دې شان تېره شوه او دغه احساس ورځ تر ورځې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې کې زیاتېده. له خدای سره د بیا وعدې، د ګرافینا ایوانوفنا په وینا ، له پاک پروردګار سره ددې ټینګو اړیکو لپاره ور پرانستنه، د هغې لپاره دومره سپېڅلي او ستر برېښېدل، چې هغه به د دغې نیکمرغۍ له نیکمرغۍ نه تر راتلونکې سپېڅلې یکشنبې (د روسانو د روژې وروستی یکشنبې) پورې ژوندی پاتې نه شي.

خو دغه د نیکمرغۍ ورځ راورسېده. کله چې ناتاشا ددې لپاره په دغې نه هېرېدونکې یکشنبې په سپین جالۍ نازک کمیس کې له لمانځنې نه راستنه شوه ، هغې تر څو میاشتو وروسته د زړه په تل کې د آرامۍ احساس وکړ او نور ژوند ، د هغې لپاره پر اوږو بار پېتۍ نه و.

ډاکټر چې په هغه ورځ د هغې کتو ته راغی، د هغې تر کتنې نه یې وروسته یې سپارښتنه وکړه ، هغه پودر چې دوه اونۍ د مخه ده ، هغې ته لیکلی و ، یو وار بیا تکرار کړي. هغه چې له خپلو کړو نه خورا ډاډه او راضي برېښېده وویل:

- هرومرو به یې د نسخې له مخې، سهار او ماښام هغې ته ورکوئ، خو تر پخوا لا په زیات پام سره. مشرې ګرافینې چې د سرو زرو سکه دهغه په رغوي کې ورکېښوده ،هغه په خورا ځیرکتیا او مهارت یې ځای پر ځای کړه او بیا یې په ټوکیزې ژبې وویل:

- ډېر ژر به بیا په سندرو او نڅاوو راشي. هغه وروستي دارو یې چې ورکړل شوي دي، خورا اغېزمن او ګټور دي. هغه خورا تانده او تازه برېښي.

ګرافینې، د خپلو ګوتو نوکانو ته وکتل (روسان د شوګون په بڼه، له دې کبله نوکانو ته ګوري او بیا لاړې تو کوي چې خدای دې خیر کوي چې نیږ نه شي) لاړې یې تو کړې، او په خورا ښه طبیعت او موسکا مېلمستون ته راستنه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

د جولای د میاشتې په سر کې د جګړې د پیل ګوابنمنې آوازې په مسکو کې ورځ تر ورځې زیاتېدې. ولس ته د هېواد د ساتنې د بلنې او له پوځ نه مسکو ته د ټولواک دراستنېدلو په اړه د خلکو په منځ کې خبرې روانې وې. د ملت په نامه جګړې ته د بلنې وینا لا د جولای تر یوولسمې نه وه رسېدلې، نو ځکه د هغې او د جګړې په اړه ډولاډول مبالغې خوریدې. ځېنو ویل چې ټولواک ځکه له پوځ نه راستون شوی دی چې پوځ له ګوابن سره مخامخ دی. ویل کېدل چې د روسیې د سمولینسک ښار لا د وخته تسلیم شوی دی. آوازې وې چې د ناپلیون د پوځ شمېر یو میلیون تنه دی او ویل کېدل چې یوازې یوه معجزه کولای شي روسیه وژغوري.

د جولای په یوولسمه د شنبې په ورځ وینا راورسېده. خو لا خپره شوې نه وه، پېېر چې د رستوفیانو په کور کې مېلمه و، وعده وکړه چې سبا ته د یکشنبې په ورځ، د غرمنۍ لپاره راستون شي، له ګراف راستوپچین نه د ټولواک خپره شوې وینا راواخلي او له ځانسره یې راوړي.

په هغې یکشنبې رستوفیان د رزموفسکي کره لاړل چې د دود سره سم د هغوی په ځانګړې کلیسا کې په ګډه لمانځنه وکړي. د جون د میاشتې یوه معمولي توده ورځ وه. لا د سهار په هماغه لسو بجو چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رستوف د کورنۍ غړي د کليسا تر مخې له ګاډۍ نه راښکته شول، په هغې تودې او سوځوونکې هوا کې او د سوداګرو له شروشوره نه په ډکه ګڼه ګوڼه کې د خلکو په نريو اوړنيو او رنګينو جامو کې، د واټونو د ونو په دوړو وهلو پاڼو کې، د يوه پوځي کنډک د سرتېرو موزيک انګازه کوله او د سرتېرو د سپينو پطلونونو په شغهار کې، په پريټ روان وو، پرواټ د فرش شويو تېږو ترسوځونکي لمر لاندې د ګاډيو او کراچيو د خوځېدا شروشور، په هرڅه هرڅه کې د اوړي سستي او ناتواني نغښتې وه، دغه خوند او ناخوندي په تېره بيا د ښار په هغه لمر او ځلېدونکې توده هوا کې ښه محسوسېده. د رزموفسکي د کورنۍ په کليسا کې د مسکو له پېژندلو شويو مخورو او د رستوف د کورنۍ له آشنايانو نه ډکه وه (سږ کال خورا ډېرې بډايې کورنۍ د کومې پېښې د پېښېدو د ګواښ له امله په مسکو کې پاتې شوې وې) ناتاشا او مور يې چې د ځانګړو جامو يو چوپړ پسې چې د خلکو په ګڼه ګوڼه کې يې لاره پرانسته، روان وو، هغوی د ناتاشا په اړه د يو ځوان پټه پټه غږېدا، چې هومره هم کراره نه وه، اوريدله:

- دا هماغه رستوفه ده، په خپله هغه..

- څنګه ډنګره شوې، خو بيا هماغه شان ښکلې....

هغې واوريدل يا يې داسې تصور وکړ چې چا د کوراګين او بالکونسکي نومونه ياد شول، لنډه دا چې هغې ته تل داسې برېښېده، هغې ته تل داسې برېښېده چې کله څوک دې ته ګوري، يوازې په دې اړه فکر کوي چې هغې ته څه ورپېښ شوي دي. ګڼه ګوڼه تل د هغې لپاره روحي عذاب و. ناتاشا چې ځيګري ورېښمين کميس يې اغوستی و او توره چورمه او پټارې يې پرې ګاڼلې وې، د تل په شان داسې د ګڼې ګوڼې په منځ کې په آرامو نخرو روانه وه چې يوازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې کولای شي هسې روانې شي. هر څومره به یې چې زړه غم لړلی او روح ناآرامه و، په هماغه کچه به یې تګ آرامه او پرتمین بربښېده. هغه پوهېده او تېر وتلې نه وه چې هغه ښکلې ده، خو اوس دې خبرې هغه د پخوا په شان نه یوازې نه خوشالوله، بلکې هغه یې په دې وروستیو وختونو په تېره بیا د ښار د اوړي په دې تودو لمریزو ورځو کې لا پسې زوروله او په عذابوله. هغې ته وریادیدل چې تېره یکشنبې هم همدلته وه، په زړه کې به یې ویل:

- بیا هم یوه بله یکشنبه ! یوه بله اونۍ هم پای ته ورسېده، هماغه ژوند چې مرګ ته ورته دی، هماغه پخوانی حالت چې ژوند په کې خوند او آرامه و ! هغې به ویل:

- هو کې، ښکلې یم، ځوانه یم او اوس مهربانه یم، مخکې ساده وم خو اوس مهربانه یم، پوهېږم ! او په دې ډول مې د ژوند خورا ښکلي کلونه، هسې تېرېږي او هېڅ چا ته یې ګټه نه رسېږي.

د مور تر څنګه یې ودریده او خپل یوه آشنا ته یې، چې هغوی ته نېږدې ولاړو، سر وښوراوه، هغې د عادت له مخې د ټولو ښځو جامې ښې څارلې، په زړه کې یې د هغې تر څنګ د ولاړې ښځې په صلیب ابستلو چې د زړه له کومې نه و، نیوکې وکړې، خو بیا په خواشینۍ وریاد شول چې نور بیا د دې پر کړوو وړو نیوکې او قضاوت کوي، دا هم له نورو نه توپیر نه لري، خو ناڅاپه یې د دعا د غږ په اوریدو د ځان له خوا نورو ته په سپکو کتنو او له دې کبله چې پخوانی سپېڅلوالی یې له زړه وتلی و، وحشت وکړ.

مهربان او زړه راښکونکي غمر خوړلي پاپ په داسې اخلاص او په داسې نرمۍ او پرتم لمانځنه تر سره کوله چې د ټولو لمنځګذارو زړونو ته یې آرامي ښبله. د هغه محراب دروازه چې پاپ په کې ولاړ و، پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه او پردې يې په آرامۍ او کرار کرار راښکته شوې،د دروازې له شا نه چې د ويل کېدونکې دعا ،چې په رازمنه ډول ويل کېده غږ اوريدل کېده. د ناتاشا لپاره نه پوهېدونکي، اوښکې د هغې د زړه پر سر ولاړې وې، ګوګل يې تنګي کوله، د خوښۍ او عذاب په احساس سره يې خپله ګېډۍ احساسوله،هغې په زړه کې له خدای سره ويل:

- رازده کړه،راوښيه، څه وکړم؟ راوښيه څنګه ژوند وکړم؟ څنګه د تل لپاره ځان د خدای لارې ته سم کړم؟ د تل لپاره !

د پاپ مرستيال د موعظې محراب ته ودريد ، په پراخو منګلو يې خپلې لوړې ګڼې څنې يې د خپل اوږده کميس له غاړې راوويستې، پر ټټر يې صليب وکېښ، په پرتم او لوړ آواز يې د دعا په ويلو پيل وکړ:

- په سپېڅلو زړونو د لوی خدای لوی دربار ته دعا کوو !

ناتاشا په زړه کې وويل:

- ټول په ګډه په پاکو زړونو له دنيايي ګټو پرته، له ناولتيا او شر نه په پاکو زړونو ، په وروګلوۍ يو ځای لاس پورته کوو او دعا کوو.

- خدايه ! زموږ ناولي زړونه په آسماني رڼاوو ، روښانه کړې او زموږ د غه خوار روح وژغوره !

ناتاشا په زړه کې ويل:

-د ښاپېرو ملکو او ملکوتي ارواحو عالم ته مې ورلوړ کړه !

کله چې دعا جنګيالانو ته ورسېده ، هغې ته نيکولای او دينيسوف ورياد شول، کله چې هغه لامبوزنو پوځيانو او مسافرانو ته لاس پورته کړل، هغې ته سرداراندرې ورپه زړه شو ، اندرې ته يې دعاوې وکړې او ځان ته يې له لويه خدايه د هغو بديو له کبله ښښنه وغوښته چې دې د سرداراندرې په حق کې کړې وې. خدای ته يې زارۍ وکړې، چې دا وبښي. کله چې وار هغو کسانو ته ورسېد چې موږ ورته ګران يو ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ غړي، مور او پلار او سونیا ته یې دعا وکړې او د لومړي ځل لپاره په دې پوه شوه چې دې د هغو په حق کې بدۍ کړې دي، دا د هغو د حق پوروړېږې ده او د خپلې مینې احساس یې د هغو په وړاندې احساس کړ او کله چې یې باید خپلو سیالانو او دښمنانو ته دعا کړې وای، ځان ته یې دښمنان وانګېرل چې هغوی ته دعا وکړي، هغه د خپل پلار پوروړي یا هغه کسان چې په یو ډول نه یو ډول یې ددې له پلار سره کار درلود، د پلار سیالان یې ګڼل، هر وار چې به یې خپل دښمنان او هغه کسان چې کرکه یې ورسره لرله وریادول، دې ته به اناتول وریاید‌ه. هغه اناتول چې دې ته یې دومره بد مرغي ورپه برخه کړې وه. که څه هم اناتول له هغې سره کرکه نه لرله، خو دې هغه ته په خورا خوښۍ د دښمن په توګه دعا کولې. یوازې د دعا په وخت کې هغې کولی شو، چې سرداراندرې او اناتول په پوره او آرامه توګه وریاد شي، ځکه هغه احساس چې دغو دواړو په دغه وخت کې ددې په ګوګل کې راپارو، د هغه احساس تقوا او سپېڅلتیا په وړاندې له هېڅ سره برابر وه چې د دعا په وخت کې دې ته پیدا کېده. کله چې به یې سلطنتي کورنۍ ته دعا کوله، هغه په ځانګړې توګه تر وخته زیاته خمبده او پر ټټر او تندي به یې صلیب وېست. په زړه کې به ویل چې که په ځینو خبرو نه پوهېږي، هېڅ پروا نه لري هغه د زړه له کومې روحانیونو ته دعا کولې. کله چې دعا پای ته ورسېده، د پاپ مرستیال، هغه پټاره چې د یوه شال په شان یې تر غاړې تاو کړې وه، پر ټټر لکه صلیب داسې راتاو کړ او وې ویل:

- خپل ځان او خپله ټوله هستي، ټول د حضرت مسیح خدای ته بښم!

ناتاشا د زړه له کومې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هرڅه له خپله خدايه ځاروم، لويه خدايه خپل ځان ستا ارادې ته سپارم، نه څه غواړم، نه د څه هيله لرم، لويه خدايه ! ما ته لاربښوونه وکړه، چې څه وکړم، خپله اراده چېرې او په څه کې وکاروم؟ خدايه زما اختيار او واک ستا په لاس کې دی. ما هر څه تا ته سپارلي دي.

هغه په ګوګل کې په نه آرامېدونکې بې صبرۍ غږېدله، پر ځان يې صليب نه وېسته، خپل نري لاسونه يې ځړولي وو، داسې بربښېده چې هغه يو ناڅرګند واک وروا خلي او له ځان نه له خپلو هيلو، له خپلو پښېمانيو، له خپلو عيبونو او خپلو ځانګړتياوو نه وژغوري.

مشرې ګرافينې د دعا په لړ کې څو واره، د خپلې لور څېرې ته چې د ايمان له رڼا او د زړه له خواخوږۍ نه ځلېده وروکتل او له خدايه نه يې شکر وکړ، چې له هغې سره يې مرسته کړې ده.

د دعاکوونکو له ډلې نه يو چوپړ ناڅاپه، د لمانځنې او دعا د مراسمو له دوده پرته هغو مراسمو چې ناتاشا له هغو سره ښه آشنا وه، يوه وړه لنډه څوکۍ، هماغه څوکۍ چې د لمانځنې او مذهبي جشن په وخت کې يې تر پښو لاندې ږدي، وړاندې راوړه او د محراب تر مخې يې پر ځمکه کېښوده، پاپ چې ګلابي بخملي خولۍ يې پر سر وه رانښوت، تر اوږو پورې اوږدې څڼې يې راسمې کړې او په خورا سختۍ يې پر دغې وړې څوکۍ ګونډه ووهله. ټولو د هغه پېښې وکړې، خو په حيرت يې يو بل ته کتل. دغه کار د هغې دعا د ويلو د مراسمو لپاره شوی و، چې هماغه شپه د روحانيونو شورا جوړه او د دښمن له يرغل نه يې د روسيې د ژغورنې هيله کوله.

پاپ په درانه، ځېرږ، زړه راښکونکي او څرګند غږ چې د ارتدوکسه کشيشانو ځانګړتيا ده او په حيرانوونکي ډول د روسانو پر زړه اغېز کوي، دعا پيل کړه او وې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- لويه خدايه ! د قدرتونو ربه ! زموږ د ژغورنې خالقه ! نن په خپلې مهربانۍ او بې پايه رحم د خپلې دغې زمانې پرېښانه بندګانو ته، چې موږ يو ، نظر وکړه او بندګانو ته د مهربانۍ له مخې زما زارۍ واوره، پر موږ ورحمېږه او موږ ته پناه راکړه. دغه بد مرغه تور دښمن چې ستا پر ځمکه شر خپروي او فساد کوي، نړۍ سوځي، پر موږ رادانګي، دغه ياغيان چې ستا د نعمتونو د لاندې کولو لپاره راپاڅېدلي، ستا سپېڅلې کور، پاکه روسيه دا زموږ د ايمان ځاله ورانوي، د هغه سپېڅلي بريدونه ناولې کوي، ستا د لمانځنې سپېڅلي ځايونه راپرزوي، زيارتونه ته يې بې احترامي کوي، په خپل برکت دا له موږ نه واخله. لويه خدايه ! تر څو به دغو ګنهکارانو ته نيکمرغي ور په برخه کو ئ ؟ تر څو به هغو ته د قانون د ماتولو توان ورکوئ؟

پروردګاره ! زموږ غږ او نارې چې له نياز او اړتيا سره ستا دربار ته وړاندې کوو واوره ! تا ته زارۍ کوو چې زموږ له با تقوا ، ستر واکمن همايوني ټولواک الکساندر پاولوويچ نه خپل رحم مه سپموه. هغه ته خپل سپېڅلی قدرت او پياوړتيا وروبښه. خپله مهرباني، او محبت پر خپلو بندګانو چې موږ يو پيرزو لره او د خپل رحمت سيوری د هغه له سره مه لرې کوه. د هغه پرېکړې مبارکې، مټې يې پياوړې او واک يې په خپل پياوړي واک سره بريالی کړه، لکه هغه شان دې چې موسی پر عماليق او جدعون دې پر مديان او داوو دې پر جالوت بريالي کړي. ..

ای زموږ د پلرونو پروردګاره ! موږ ته رايا د کړه چې خپل د رحمت او نعمتونو بې پايه باران دې له پيل نه په موږ ورولی او تر ابده پورې به يې ور وروې. موږ له خپله درباره مه شړه، موږ په بد مرغيو کې يوازې مه پرېږده ! او په خپل بې پايه رحمت سره موږ بد مرغه ګنهکاران وبښه، زموږ زړونه په خپل ځلېدونکي نور پاک او په موږ کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتينولۍ روح راوپاروه او زموږ ايمان پرځان لاپسې ټينګ کړه. ..
پاکه پروردګاره ! موږ په تا ايمان لرو، هيله مو تاسو ته ده، له خپلو ګناهونو نه موږ شرمېدلي، له خپل رحمته مه بې برخه کوه، له موږ نه د خپلې ياري او ملاتړ نښې ښرګندې کړه چې زموږ سيالان او هغه کسان چې زموږ له پاکې وعدې نه سرغړوي، شرمساره او تالاوالا شي. .. پاکه خدايه ! نن دې خپله د رحمت ملکه پر موږ رانازله کړه، له موږ نه د روغتيا نعمت مه سپموه. ..
په هغه حالت کې چې د ناتاشا روح مننې ته چمتو و، دغې دعا پر هغه خورا ښه اغېز وکړ. .. هر څه يې د زړه په غوږو اوريدل، په خورا کمينۍ او د زړه له کومې يې د خداى دربار ته لاسونه پورته کول، خو په دې سمه نه پوهېده چې له خداى نه يې څه وغوښتل. هغې په ټول خلوص په زاريو غوښتل چې روح او روان يې د رحمت په رڼا روڼ او د رښتيا زړۍ يې په زړه کې زرغون، ايمان يې تينګ او ځان يې په مينه کې ډوب اوسي، خو هغې نه شو کولاى داسې دعا او ښېرا وکړي چې په هغه کې د ښمنانو پرزيدل، او تر پښو لاندې کولو کې له نورو سره يو ځاى شي، ځکه څو شېبې مخکې هغې له خدايه غوښتي و، چې شمېر يې زيات شي، چې دا هغوى ته دعا وکړي او وکولاى شي هغوى ورته ګران واوسي.
د تقوا او پرهيز ډار، هغه د ګناهانو له جزا په تېره بيا د خپلو ګناهانو له جزا، د هغې په زړه کې ډار پيدا کاوه. له خداى نه يې د ټولو بندګانو او له هغه ډلې نه د ځان لپاره ښښنه غوښته، هغې هيله لرله چې پر ټولو خلکو او پر دې هم د ژوند آرامۍ او نيکمرغۍ پيرزو شي او داسې دې ته برېښېده چې خداى يې هيلې او غوښتنې منلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

له هغې ورځې چې پيير د رستوفيانو له کوره راوتلی و، دناتاشا له مننې ډک غلچک وريادېده، په آسمان کې يې هغه ولاړ رڼا ځړونکی لکۍ لرونکی ستوري ته وکتل، داسې يې وانګېرله چې هغه ته څه نوي ورپه برخه شوي دي او نورنو هغه، هغه عذاب او درد نه احساساوه چې د دنيايي چارو په اړه له پوښتنو ده ته پيدا کېده. هغه ويرونکې پوښتنې، ولې؟ چې پخوا د هرې چارې په منځ کې ورته پيدا کېدې، سره له هغه چې نه يې ځواب پيدا کړی او نه يې بلې پوښتنې ته ځای پرېښی و، هغه د ناتاشا خيال او تصور و. کله به يې چې چا ته غوږ نيوه يا به يې خپله له چا سره خبرې پيل کړې، يا به د چا د دوه مخۍ او حماقت نه خبر شو، يا به له ده نه کومه ناوړه چاره ترسره شوه، نور يې نو د پخوا په شان اور نه اخېست، وحشت يې نه کاوه او نه به يې ويل:

-دا خلک ولې داسې په تلوار او ګبنۍ کې دي، حال دا چې دا ژوند داسې لنډ او مرموزه دی؟ هغه ته به ناتاشا وريادېده، هغه شان به وريادېده، لکه وروستی ځل يې چې ليدلې وه، ددې لپاره همدا سې وه، همدا ياد و، چې د شک لمنه يې له زړه ورټوله، هغه هم نه له دې کبله چې ناتاشې د هغه ټولو پوښتنو ته ځواب وايه، چې دی ورسره مخامخېده، بلکې له دې کبله چې د هغه خيال او تصور د هغه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیالونو څپې او شېبې بدلولې. هغه یې د رڼا او روحي آرامۍ پلو ورباله او په یوه شېبه کې هغې دنیاګۍ ته رساوه چې په هغه کې د ښه او نابنه پوښتنې نه وې. هلته ښکلا وه، مینه وه، هغه څه چې ژوند هغه ته ښل ارزیدل. که به کله په ورځنی ژوند کې کومې سترې ناځوانۍ او دغلۍ سره مخامخ شو، له ځانسره به یې ویل:

- څه وکړم چې پلانی د دولت او باچا شتمنۍ غلا کوي، دولت او ټولواک ددې پر ځای چې هغه ته جزا ورکړي، هغه لاپسې پالي، لویه وي یې، پرېږده، پرېږده کوي دې.

هغه فکر وکړ:

-زما یې پر هغو څه ! هغې پرون شپه ما ته وخندل او له ما نه یې هیله وکړه چې ددې کورته راشم، هغه ماته ګرانه ده. داسې ګرانه ده چې هېڅوک به هېڅکله له دې مینې نه خبر نه شي.

پییر هماغه شان د اعیانو بنداړونو ته تګ راتګ کاوه، ډېر یې ځکل، او وخت یې همداسې، په جشنونو او کله کله په غفلتونو کې تېراوه. پرته له هغه وخته چې ده د رستوف په کورنۍ کې تېراوه، دې ته اړ کړل شوی و چې له مسکوي ژوند سره، د هغو له دود سره، ځان رږدی او له هغو آشنایانو سره تګ راتګ وکړي چې ده په دې ښار کې پیدا کړي وو، خو په دې وروستیو وختونو کې چې د جګړې ګوابنمن خبرونه ورځ په ورځ زیاتېدل،له بله پلوه د ناتاشا د روغتیا د ښه کېدو هیله زیاتېده او ده په زړه کې یې د هغې په وړاندې د رحم او زړه خوږي احساس نه راپاروه، خو په دې کې تر هغه نه لا ناڅرګند او کړکیچن خیالونه راپاریدل. هغه داسې انګېرله چې دغه حالت به زیات دوام ونه کړي. هغه رارسېدونکې بدمرغي احساسوله، داسې بدمرغي چې دده د ژوند ټول بهیر به بدل کړي، هرې خوا که یې د دغې بدمرغۍ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رارسېدو نښې لټولې. پيير ته يو ماسون له يوحينا نه د هغه فال خبرې په ډاګه کړې، چې د ناپليون په اړه يې راوېستلې وې.

د يوحناد ديارلسم څپرکی، په اتلسمه آيه (شعر) کې راغلی دی:

«دلته حکمت دی، نو که هر څو درک او عقل لري، هغه دې وحشي شمېر وشمېري. ځکه شمېره انسان دی او شمېره يې شپږ سوه شپږ شپېته ده».

پنځم آيه هم په دې اړه داسې ده:

«او هغه ته خوله ورکړل شوه، چې په کبر او کفر وغړېږي او هغه ته يې واک ورکړ چې دوه څلويښت مياشتې کړه وکړي».

که د فرانسوي تورو الفبې ته هم د عبري الفبې په شان، شمېرنه ورکړو (ابجد) نهه لومړي شمېر نه يې يو ګړي او دويمه لسيزه هغه يې په ډول دو ګړي دي:

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v w x y z
۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۲۰ ۳۰ ۴۰ ۵۰ ۶۰ ۷۰ ۸۰ ۹۰ ۱۰۰ ۱۱۰ ۱۲۰ ۱۳۰ ۱۴۰ ۱۵۰ ۱۶۰

که د Empereur Napoleon د کلماتو د حروفو اړوند شمېر وشمېرې، ټول ۶۶۶ کېږي او په دې توګه د ناپليون نوم، هماغه ځناور ښاروی دی چې په يوحنا کې يې اټکل شوی و.

دغه راز که د quarante deux (دوڅلويښت) نه هم شمېرنه وکړو (او دا هغه موده ده چې ځناور ته د کبر د ويلو واک ورکړ شوی دی) بيا هم ۶۶۶ کېږي. پايله يې دا ده چې دا ټول ۱۸۱۲ کېږي او دا هماغه کال دی، چې د ناپليون د بخت ستوری بايد ولوېږي او په دې کال دی ۴۲ کلن کېږي. دغه اټکل په بې ساري توګه د پيير حيرت راوپاراوه، هغه تل په دې اند ېښنه کې و چې څه شی به د دې سبب شي چې دغه ځناور يعنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون راوپرزوي. هغه د همدې شمېرونو د الفبې د تورو او د هغه په بيا بيا شمېرنې هڅه کوله، چې خپلو پوښتنو ته ځواب پيدا کړي. د دې ځواب د پيدا کولو لپاره يې د «ټولواک الکساندر» او د «روس ملت» کلمې هم په دې ډول وشمېرلې، د هغو شمېر يې وشمېره، خو هر وار د هغو شمېر يا له ٦٦٦ نه ډېر زيات او يا هم خورا لږ و... له ناتاشې سره لېوالتيا ،د دجال (ناپليون) پيدا ايښت، د بناپارت د پوځ له خوا د روسيې لاندې کول، د لکۍ لرونکي ستوري پيدا ايښت، د ٦٦٦ شمېر... دا ټولې، په ګډه هغه څه وو ،چې د وخت په تېريدو سره کرار کرار بايد پاخه شوي واى. داسې پاخه، چې دده په ژوند کې په يوه بدلون او چاودنې بدل شوي واى، چې هغه يې د مسکو له لندپارې، کوډ کړل شوي او سپک کړل شوي چاپېريال نه چې ځان يې په هغه کې راګير شوى ګاڼه، ځان يو لوى نيکمرغه او د سترې برى لارې ته برابر کړاى واى.

د تېرې يکشنبې په درشل کې، چې په کليسا کې دعا او لمانځنه تر سره کېده، پېير رستوفيانو ته وعده ورکړې وه ،چې له ګراف راستوپچين، د مسکو له قوماندان نه، د ټولواک هغه وينا راوړي چې د ملت او د نه د مسکويانو لپاره خپره شوې وه، دغه قوماندان دغه وينا پېير ته ورکړه. پېير د دغه ويناوو او سپارښتنو د لوستلو په لړ کې، وليدل، چې هلته د مړو، ټپيانو، ترفيع کړو او نښانونو د ګټونکو نومونه راغلي وو، ده هلته د نيکولاى نوم وليد. نيکولاى د استروفسکي په جګړو کې د مېړانې او سرښندنې په خاطر د ګيورکي ۴ درجه نښان ګټلى و. په همدې پاڼو او فرمانونو کې يې لوستل چې اندرې بالکونسکي د ښکارې غونډ قوماندان ټاکل شوى و. هغه نه شو کولاى د رستوف پر موروپلار او کورنۍ زيرى ونه کړي، چې زوى يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نښان اخېستی دی، ویناوې اود ټولواک سپارښتنې يې له ځانسره پربښودې، خو د نيکولای د نښان اخېستو فرمان يې سمدلاسه هغو ته ورولېږه...

په نورو ويناو کې،د جګړې هغه آوازې چې جاسوسانو خپرولې هم راغلې وې، هغه دا چې ناپليون خپلو پوځونو ته وعده ورکړې ده چې تر مني مخکې د روسيې دواړه پلازمينې لاندې کړي...

پېير له ډېر پخوا نه هيله لرله چې پوځ ته لاړ شي، که ده دوه ستونزې نه لرلای، ده به دا کار کړی وای. يوه ستونزه دا چې،هغه د فراماسون له ډلې سره ژبه وه. دغې ډلې د ابدي سولې او د جګړې د نابودۍ خبره کوله او بله د هغو مسکويانو ياد و چې پوځي جامې يې اغوستې، د هېواد پالنې خبرې يې کولې،خو پرته له هغه چې پوه وی، بيا شرمېږي، خو پوځ ته دده د تګ اصلي علت دا و چې دده نوم روسي بيزاوخوف د کلمې د شمېرنې شمېر هم د وحشي ځناور د شمېر ۶۶۶ سره برابريده. بله دا چې د هغه ونډه ددغه سترې چارې يعنې د وحشي ځناور د واک د پای ته رسېدو په چاره کې چې په کبر او کفر غږېږي، له ازله ټاکل شوې وه، هغه حق نه درلود په خپل سر کوم کار وکړي. نوځکه هغه، هغه څه ته سترګې په لاره و، چې بايد تر سره شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

د رستوف په کورنۍ کې دبلې هرې يکشنبې په شان يو نيم آشنا غرمنۍ کوله.

پيير، خورا وخته ځکه راغی، چې هغوی يوازې ووينې.

پيير، سږ کال نور هم خورب شوی و، که د هغه جګه ونه، پراخ ستر تټر، سوروې اوږې او قوت نه وای، چې د هغه ددې سترې خوربۍ پيټۍ يې وړی وای، هرومرو به يې اندام خورا بد بربښېدای. هغه چې پر زينه خوت، تر شونډو لاندې يې کوم څه ويل او بنګېده. ګاډيوان چې نور نو له هغه نه، نه پوښتل چې هغه ته ستړګو په لاره شي او کنه؟ ځکه هغه په دې پوهېده چې کله پيير، د ګراف رستوف کورنۍ ته د غرمنۍ لپاره راځي بيا تر نيمو شپو پورې هرومرو هما لته پاتې کېږي. چوپړانو په خورا خوشالۍ د هغه هرکلي ته ورودانګل. ،چا کوټ ترې اخېست ،چا لکړه او چا خولۍ. هغه د عادت له مخې خپله لکړه او خولۍ په دالان کې پرېښودل.

د رستوف د کورنۍ له غړونه لومړی څوک چې پيير يې وليده، هغه ناتاشا وه. مخکې تر هغه چې دی هغه ووينې، ده لا په دالان کې د کوټ د اېستلو په وخت کې د هغې آواز واورېد. هغې په تالار کې سولفژ (د موسيقي آله) غږوله. پيير په دې پوهېده چې ناتاشا تر ناروغۍ وروسته، بيا سندرې نه وې ويلې، نو ځکه د هغې د آواز په اورېدو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشاله شو او هم يې تعجب وکړ. د تالار دروازه يې په کراره راخلاصه کړه، هغه يې په هماغه ګلابي کميس کې چې په کليسا کې يې اغوستی و، وليده. هغه په تالار کې ګرځېده او آواز يې وايه. کله چې پيېر دروازه خلاصه کړه، ناتاشا د هغه خوا ته را روانه وه، خو کله چې هغې ناڅاپه مخ راواړاوه او د هغه څوربه او حيرت وهلې څېره يې وليدله، تکه سره شوه او په چټکۍ هغه ته ورنږدې شوه.

هغې وويل:

- غواړم بيا سندرې ويل وآزمايم.

داسې چې ګواکې له هغه نه بښنه غواړي، زياته يې کړه:

- دا هم يو کار دی.

- خورا ښه کار دی.

ناتاشې، په هماغه پخوانۍ لېوالتيا، هغه ته، چې له ډېرې مودې راهيسې نه وه ليدلی، وويل:

- پوهېږئ څنګه، څنګه خوشاله شوم چې تاسې راغلې. نن ډېره نيکمرغه يم. پوهېږئ! نيکولای د ګيورکي په نښان وياړمن شوی دی. زه په هغه وياړم.

- هو کې، پوهېږم څنګه نه پوهېږم، خو ما د هغه فرمان تاسو ته رالېږلی و.

هغه زياته کړه:

-ښه، نور نو مزاحمت نه درته کوم.

هغه غوښتل چې مېلمستون ته لاړ شي.

ناتاشا هغه ودراوه او وې پوښتل:

- ګرافه! دا خو به ډېره ساده ګي نه وي چې زه سندرې وايم؟

تکه سره شوه او په پوښتنيز غلچک يې پيېر ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نه، څه وایئ، ولې ساده ګي وي؟ برعکس.. مګر دا پوښتنه ولې له ما نه کوئ؟

ناتاشا په چټکۍ ځواب ورکړ:

- زه خپله هم نه پوهېږم، خو ما به هیله لرلای هېڅ هغه څه ونه کړم، چې ستاسو نه خوښېږي. زه په هر څه کې په تاسو باور لرم. تاسو نه پوهېږئ چې زه څومره تاسو ته درناوي لرم، تاسو څومره له ما سره مرسته کړې ده.

ناتاشا، ژر ژر غږېده، خو دې ته یې پام نه شو، چې پیېر ددې خبرو په اورېدو څنګه تک سور شو. پوهېږئ په هماغه پانه کې، هماغه د نیکولای د فرمان په پانه کې مې ولیدل، چې هغه، بالکونسکي (هغې په چټکۍ خو بنګن ډول دا کلمه وویله) بیا په روسیه کې دی او پوځ ته تللی دی. په تُنده ژبه او په تلوارغږېده، داسې چې ګواکې ډارېږي، ددې ټولو خبرو د ویلو لپاره یې زور نه شته، هغې وویل:

- تاسو څه فکر کوئ؟ داسې وخت به راشي چې هغه ما وبښي؟ آیا داسې وخت به راشي چې له ما نه کرکه ونه لري؟ تاسو څه فکر کوئ؟ تاسو څه فکر کوئ؟

پیېر وویل:

- زه فکر کوم.. د بښنې ور څه نه شته، که زه د هغه پر ځای وای..

هغه په یوه شېبه کې د خپل خیال مرغه، هغو وختونو او پلو ته والوزو، چې ددې د آرامۍ او دلاساینې لپاره یې ویلي و:

که زه هغه څه چې یم، نه وای، او د نړۍ تر ټولو ښه سړی او آزاد وای، زه به ستا په وړاندې ګونډه شوی وای، ستا ریباري به مې کړی وای، او له تاسو نه به مې د واده هیله کړې وای.

او هماغه د رحم احساس او د مینې دمهرباني یې په څېره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وځلېده او هماغه خبرې يې پرشونډو راخورې شوې، خو ناتاشا وخت ورنه کړ، چې هغه څه ووايي، هغې وې ويل:

- هو کې، تاسو، تاسو، هغې په يو خوند او ذوق د «تاسو» کلمه وويله او زياته يې کړه:

- تاسو، تاسو بله خبره ده.

دوام يې ورکړ:

- زه تر تاسو پاک زړی، لوړ، مهربانه او ښه سړی په نړۍ کې نه پېژنم او نه شته. که تاسو هغه وخت او اوس نه وای، زه نه پوهېږم، په ما به څه شوي وای، ځکه..

او ناڅاپه يې له سترګو نه اوښکې راشېوه شوې، هغه بېرته ستنه شوه، د موسيقۍ يادداښت راواخېست او سترګو ته يې ونيو، سندرې يې پيل او بيا په تالار کې په ګرځېدا شوه.

په دې وخت کې له مېلمستون نه په منډه منډه پيتيا راووت. پيتيا اوس پنځلس کلن ښکلی او تک سور زلمی و او ناتاشې ته ورته څوربې سرې شونډې لرلې. هغه پوهنتون ته د تګ لپاره چمتوالی کاوه، خو په دې وروستيو وختونو کې يې له خپل او بولبنسکي نومي انډيوال سره سواره پوځ ته د ورتګ پريکړه کړې وه.

پيتيا، خپل هم نامه ته (پېير ته) د دې لپاره ورمنډه کړل، چې په دې اړه ورسره وغږېږي. هغه له هغه نه وپوښتل چې آيا دی به، دوی په سواره پوځ کې ونيسي.

پېير چې مېلمستون کې روان و، د پيتيا دا خبرې يې وانه اورېدې.

پيتيا، د دې لپاره چې د پېير پام ځانته راواړوي، هغه يې له لستوڼي نه راونيو او وې ويل:

- ښه زما کار څنګه شو؟ پيتر کيريلوويچ، د خدای لپاره ! زما هيله

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازې تاسو ته ده.

- هو کې، هو کې، ستا کار ! غواړئ چې سواره پوځ ته لاړ شئ؟ کېږي، درته وايم، وايم نن به درته ووايم.

مشر ګراف راورسېد او وې پوښتل:

- ښه ګرانه ! نو څه دې وکړل؟ څه خبرې؟ وينا دې پيدا کړه؟ زما نازولې ګرافينې خو د رزموفسکي دوی کورته د دعا او لمانځنې لپاره تللې وه، نوې دعاګانې شوې دي، وايي چې خورا ښې دعاګانې وې.

پېير ځواب ورکړ:

- هو کې وينا مې پيدا کړه، را مې وړه، ټولواک سبا ته راځي. د مشرانو جرګه جوړېږي، وايي چې سرتېري ټولوي، له هرو لسو زرو تنو نه لس تنه لېږي، ښاغليه ګرافه ! مبارکی درته وايم.

- هو کې، هو کې ! د خدای شکر دی، مننه، د پوځ په اړه څه اورئ؟

پېير ځواب ورکړ:

- زموږ پوځ بيا په شا راروان دی. وايي د سمولينسک د ښار څنډو ته رارسېدلی دی.

مشر ګراف وويل:

خدايه ! خدايه، وينا چېرته ده، تاسو ته وايم وينا؟

-د ټولواک وينا يادوې؟

او د خپلو جيبونو په لټول يې پيل وکړ، خو هغه يې پيدا کولای نه شوه. په داسې حال کې چې خپل جيبونه يې لټول، د راغلې ګرافينې لاس يې ښکل کړل او په خواشينۍ يې دا خوا هغه خوا څارل او داسې ښکاريده، چې د ناتاشا د راتګ لاره څاري. ځکه نور نو نه د هغې آواز راته او نه لا مېلمستون ته راغلې وه.

پېير وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خدای پوهېږي چې وینا مې څه کړه؟
ګرافینې وویل:
- هوکې، تل هر څه ورک کوئ.

ناتاشا په نرمۍ، خو ګبنهۍ اخېستې بڼه راننوته، کېناسته او په چوپه خوله یې ځیر ځیر پیېر ته کتل. د ناتاشا د راننوتو سره د پیېر څېره چې تر اوسه یې هم جیبونه لټول، وغوړېده، څو ځله یې ناتاشې ته وکتل.

- خدای ښه پوهېږي فکر کوم، ښکاري چې په کور کې مې هېره کړې ده، باید بېرته لاړ شم..

- ناوخته ده، غرمنۍ ته رارسېدای نه شې.

- اخ، ګاډی هم تللی دی.

خو سونیا چې د کاغذونو لټول یې پیل کړي و، هغه په دالان کې د پیېر په خولۍ کې پیدا کړل. وینا په خورا ځیر مرور ل شوې او په خولۍ کې ایښودل شوې وه. پیېر غوښتل هغه ولولي، خو مشر ګراف چې غوښتل له هغې لا ښه خوند واخلي، وویل چې لومړی به غرمنۍ وخورو او تر هغه وروسته به بیا دا وینا واورو..

په غرمنۍ کې جامونه پورته شول او دا جامونه تهول، د ګیورکي د نښان د نوي ګټونکي نیکولای په ویاړ پورته کېدل. د غه راز شینشین، د ښار وروستي خبرونه رایاد کړل او د ګرجي زاړه شهزاده د ناروغۍ خبره یې وکړه او وې ویل چې میتیا له مسکو نه لا د رکه شوی دی. هغه دا هم یاده کړه چې راستوپچین، ته یې یو الماني راوستلی، چې دا جاسوس دی(شینشین، ټینګار کاوه چې دا په خپله د راستوپچین خبره ده)خو راستوپچین ویلي، چې هغه پرېږدئ چې لاړ شي، ځکه هغه خلکو ته ویلي چې دا جاسوس نه دی، هسې زوړ عمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوړلی مرخیړی دی.

ګراف وویل:

- نیول، نیول پیل شوي دي، خدای دې خیر کوي، ما هم ګرافینې ته وویل چې فرانسوي مه غږیږئ، اوس په فرانسوي ژبې د غږېدو وخت نه دی.

شینشین وویل:

- اوریدلي مو دي او کنه؟ شهزاده ګولیڅین ته یې د روسي ژبې ښوونکی ګمارلی دی، روسي زده کوي، په کوڅو کې فرانسوي غږېدل، خورا خطرناکه شوي دي.

بوډا ګراف پیېر ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

- ښه ګرانه پیتر کیریلیېچ ! کله چې عمومي جلب پیل شي، تاسو هم باید ځان ته آس پیدا کړئ.

د دغې غرمنۍ په اوږدو کې، پیېر چپ او په خیالو کې ډوب و او هېڅ یې نه ویل، خو کله یې چې له ګرافه دغه پوښتنه واوریده، ګواکې چې په خبره یې پوه شوی نه وي، رډ رډ یې هغه ته وکتل، هغه وویل:

- هو کې، هو کې جګړه ! نه، نه زه او جګړه، خو عجبه ده، د دنیا چارې هم عجبې دي، هېڅ مې سر نه خلاصېږي، نه پوهېږم. زه د جګړیزو چارو نه خورا لرې پاتې شوی یم، خو نن، سبا څوک د ځان واک لري؟

ګراف تر غرمنۍ وروسته پر خپلې څوکۍ کې ښه ځان جوړ کړ او په خورا زغرده یې له سونیانه، چې ټول پوهېدل چې هغه د لوستنې لویه ماهره ده وغوښتل، چې وینا ولولي.

- د مسکو، زموږ د لرغونې پلازمینې اوسېدونکو !

دښمن له خپل لوی لښکر سره، د روسیې پر پولو تېری کړی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه غواړي چې زموږ ګرانه مېنه په کنډوالو بدله کړي.
ګراف سترګې ترلې وې، غوږ غوږ و او ساړه اسويلي يې وېستل.
ناتاشا نيغه ناسته وه، کله به يې پلار او کله به يې هم پيېر ته کتل.
پيېر د هغې کتل احساسول او هڅه يې کوله، هغې ته ونه ګوري.
ګرافينې د وينا دهغې پارونکې جملې په اوريدو، په قهر او غندنې سر ښوراوه، هغې په ټولو دې جملو او خبرو کې يوه خبره موندله او هغه دا چې هغه ګواښ، چې د دې زوی ورسره مخامخ دی، دا سې ژر پای ته نه رسېږي. شينشين په يوې ملنډيزې موسکا شونډې کېښکودلې وې او داسې برېښېده چې د دې لپاره ځان چمتو کوي چې کومې وړې خبرې يا د سونيا پر لوستلو، يا د ګراف پر څرګندونو او يا هم که کومه پلمه پيدا نه شي، د وينا په کوم يو ټکي وخاندي.
سونيا وروسته له هغه چې د وينا هغه ټکي چې روسيې ته د ګواښونو او هغه هيلې چې ټولواک له مسکو، په تېره بيا د هغه د اعيانو او مخورو نه خبرې په کې راغلې وې ولوستل، داوريدونکو دزياتې پاملرنې نه يې آواز په رېږديدو شو، خ د وينا وروستي ټکي يې داسې ياد کړل:
- موږ به ډېر ژر په خپله، څه په دې پلازمېنه کې او څه د خپلې امپراطورۍ په نورو برخو کې، له ټولو جنګيالو سره د خبرو اترو او جرګو لپاره د خلکو مينځ ته ورشو، او له هغو جنګياليو يوځای شو، چې همدا اوس د دوکمار او ظالم دښمن په وړاندې ولاړ دي او سرښندنه کوي او يا هغه چې په راتلونکې کې سره راټولېږي او پر دښمن وردانګي،. هوکې د هغو درناوي ته وردرومو. نه يوازې په دې هيله چې ټول په ګډه، د هغې بدمرغۍ مخنوی وکړي چې پر موږ يې د راوستلو لپاره تکل شوی، بلکې بېرته دغه بلا پر هغو وروپرزوي، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر نړۍ یې د راوستلو تکل کړی دی، دغه جنګیالي باید او رپا له مریتوبه وژغوري او د روسیې نوم ستر او ویاړمن کړي.

مشر ګراف چې له اوښکو ډکې سترګې پرانستې او په داسې غږ چې ګواکې چا د هغه سپږمو ته د خورا تندی سرکې بوتل پرانستی دی، په ساندو ساندو پرې پرې وویل:

- آفرین، شابس ! زموږ لپاره همدا بس دی چې ټولواک شونډې وښوروي، موږ خپل هر څه ترې ځارو او هېڅ شي نه ترې سپموو.

شینشین د ګراف پر هېواد پالنې د چمتو شوې ټوکې د ویلو لپاره څکه وخت پیدا نه کړ چې ناتاشا له ځایه پاځېده، د پلار خواته ورغله او هغه یې ښکل کړ او وې ویل:

- دغه ته پلار وايي ! زموږ پلار جان جوړه نه لري. او بیا یې په هماغې پخوانۍ له ناز ډکه ادا او زړه راښکون غلچک پېیر ته وروکتل.

شینشین وویل:

- دغه ته هېوادپالنه وايي، وګورئ، هېوادپالنه !

ناتاشا په خواشینۍ ځواب ورکړ:

- د څه شي هېوادپالنه، خبره د هېوادپالنې نه ده.. خو تاسې هم، په هر څه ملنډې وهې، خو اوس د ټوکو او ملنډو وخت نه دی.

ګراف وویل:

- د څه شي ټوکې ! که ټولواک یوه خبره وکړي، موږ ټول خوځېږو، موږ خو څه.. المانیان نه یو..

پېیر وویل:

-ستاسو پام شو، چې په وینا کې څه راغلي دي؟ د جرګې لپاره څه ویل شوي دي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هر څه چې وي، مور ورته چمتو یو. ..

په دې وخت کې پیتیا، چې هېڅچا هغه ته پام نه کاوه، راوړاندې شو، په تکه سره بشره، په ډډ او مالګین آواز وویل:

- پلار جانه! اوس نو په ډاګه او په غوښه وایم، مور ته مې هم همدا اسې وایم، پرې مې ږدئ چې پوځ ته لاړ شم، ځکه نور نو نه شم کولای. .. بس همدا. .. هو کې همدا وایم. ..

ګرافینې سترګې آسمان پلو پورته کړئ، له خورا ناهیلۍ یې لاسونه وښورول، مېړه ته یې مخ ورواړاوه او وې ویل:

- ورته ګوره، زړه یې تش کړ.

خو ګراف په هماغه شېبه کې پر خپلې ګبنۍ لاسبری او آرام شو، وې ویل:

-دا دی یو بل جنګیالی! سادګي پرېږده، ته باید زده کړې وکړې.

-سادګي نه کوم پلار جانه! ته ګوره فدیا او بالکونسکي چې تر ما کمکی دی، جګړې ته روان دی. او بیا که وو ایو، د دې خبرو وخت تېر شوی دی، تاسو خپله وو ایئ، په دې حال کې زده کړې کېږي؟ پیتیا تر دې خبرو وروسته یوه شېبه چپ شو، تک سور واوښت، خولې یې پر بشرې راماتې شوې او زیاته یې کړه:

-په هر حال کله چې هېواد ته ګواښ ورپېښ دی، زه نه شم کولی، زده کړې وکړم.

-دا پوره، پوره حماقت دی.

-تاسو په خپله همدا اوس وویل، چې هر څه له هېواد ځاروو.

ګراف چې پرله پسې، خپلې رنګ الوتې او ګبنۍ اخېستې ښځې ته چې خپل کمکي زوی ته چرت وړې وه، کتل، چغه کړل:

-پیتیا تا ته وایم چپ شه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه هم وایم، او راځی دا پیوتر کیریلییچ و پوښتئ. ..
-درته مې ویل، ملنډې مه وایه، سادګي مه کوه، تر او سه یې لا له خولې نه د شودو بوی راځي او دی غواړي جګړې ته لاړ شي. پرېږده، درته و مې ویل چې خوله بنده او چوپ شه !
ګراف وینا پانې، چې ګمان کېده، یو وار بیا یې په خپله کوټه کې په کراره لوستل غوښتل، پورته کړې، د دروازې پلو وخوځېد او وې ویل:
-پیوتر کیریلییچ درځه چې، سګرت وو هو.
پېیر پرېښانه او زړه نازړه و، ددې علت د ناتاشې سترګې وې، چې ده ته یې په غیر عادي ملال او خوند خوند ورکتل او په بې ساري توګه یې دی د خپلو غلچکو په غبرګه کې نازاوه.
پېیر وویل:
- نه، نه، ښکاري زه به کورته لاړ شم. ..
ګراف وویل: څنګه؟ ښکاري چې کورته لاړشئ، تاسو خو ویل چې ماښامنۍ به له موږ سره تېره کړې، دا زما نازولې. .. په مهربانۍ یې ناتاشې ته اشاره وکړه او وې ویل:
- یوازې هغه وخت خوشاله وي، چې ته زموږ په کور کې وې.
پېیر په تلوار وویل: ما هېر کړي وو. .. زه باید هرومرو لاړ شم، یو څه کارونه دي. .. کارونه. ..
ګراف چې له کوټې نه وت، وې ویل: چې داسې ده، تر لیدو پورې !
ناتاشې، چې له بلنې نه په ډک غلچک د پېیر سترګو ته کتل وې ویل:
-ولې ځئ؟ ولې داسې ناآرامه یاستئ؟ ولې؟
پېیر غوښتل وو ایي: له دې چې راته ګرانه یې !
خو پرته له هغه چې څه وو ایي، تک سور شو او په سترګو کې یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې را پيدا شوې، هغه وويل:

-له دې چې بايد تاسو کره لېږ راشم، نه، نه، يوازې له دې کبله چې کار لرم.

ناتاشا په ټينګه وويل: نه، ولې، وو ايه، رښتيا وو ايئ، ولې؟

خو ناڅاپه چوپه شوه، دواړو په ويرې او ګبنۍ يو بل ته کتل، پيير هڅه کوله و موسېږي، خو وې نه شو کولای، په موسکا کې يې غم نغښتی و. په چوپه خوله يې د هغې لاس ښکل کړ او ووت.

پيير له ځانسره خپله پريکړه وکړه، چې بيا د رستوف کورته لاړ نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

وروسته له هغه چې د پيتيا وړانديز په غوڅه چا ونه مانه، خپلې کوټې ته لاړ، ځان پسې يې دروازه وتړله، په کوټه کې پټ او په ساندو ساندو يې وژړل، خو کله چې تر دې نه وروسته، هغه په تريو تندي له ژړا نه په سرو سترګو او له خبرو سترې، د چای لپاره راغی، ټولو داسې وښودله چې هغه نه چا ليدلې او نه يې اوريدلې دی.

بله ورځ ټولو اک راورسېد، د رستوف د کورنۍ څو تنو چوپړانو اجازه واخېسته د پاچا د ديدن لپاره ورشي. پر دغه سهار پيتيا ډير وخت په کالو اغستلو، د څڼو په جوړولو تېر کړ او د کميس غاړه يې لکه د لويانو په شان ولاړه او جګه جوړه کړه. د هينداري تر مخې ودريد، په تريو تندي او بڼوسې څېرې يې، په هينداره کې وکتل، اوږې يې پورته پورته واچولې او پرته له هغه چې چاته څه ووايي، په پای کې يې خولۍ پرسر کړه او د دې لپاره چې د چا ورته پام نه شي، د ودانۍ د شا د دروازې له لارې د باندې ووت. هغه پريکړه کړې وه، مخامخ هغه ځای ته چې ټولو اک مېشت شوی و، ورشي او په خپله په ډاګه د هغه د کوم يوه ياور ته (پيتيا داسې انګېرله چې له ټولو اک سره مل څو تنه ملګري وي) ووايي چې دی، ګراف رستوف که څه هم تر اوسه پورې خورا زلمی دی، غواړي وطن ته د خدمت په هيله پوځ ته لاړ شي. دی هغوی ته ووايي چې ځواني او زلميتوب بايد له وطنه، د هغه د ځاريدنې او سرښندنې خنډ نه شي. پيتيا خپل دغه کار ته د چمتو کېدو په وخت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ویلو لپاره خورا ښې کلمې جوړې کړې چې بیا یې یاور ته وواییې. هغه له ځان سره تصور کړی و، چې د ټولواک په وړاندې به دده د خبرو ځکه ښه ملاتړ وشي چې دی یو تنکی زلمی دی. (آن دا تصور یې هم کړی و چې دده زلمیتوب به ټول حیران کړي) خو له دې سره سره یې خپل ګریوان، څنې او آن خوځېدا ځکه ښه جوړ کړل، چې وښیي چې دی ښه ځوان دی، خو څومره چې به وړاندې ته او د کرملین خواته تلو نکو خلکو ته به یې کتل، مشرانو ته به یې د خپل ورتـه تګ، کالو او څنو حال هېراوه، کرملین ته چې ورسېد، نور نو په دې غم کې و چې تر پښو لاندې نه شي او په غوڅه یې خپلې څنګلې دې ته اړم کړې، چې د ګڼې ګوڼې مخه ونیسي، په پوځي ډوله او جنګیالي تګ چې د هغه د ټینګ تکل څرګندونه یې کوله، وړاندې روان و. خو د یوې کوڅې په ګرځنې کې هم د خلکو په دا سې یوې ګڼه ګوڼې کې چې دده په ګوګل کې د هېوا د پالنې له را الوتلی توفان نه خبر نه و، او دا ګڼه ګوڼه په دې نه پو هېده چې له سپېڅلو هیلو سره د کرملین پلو روان دی. دی، خلکو دا سې د کرملین دیوال ته ور کېښکوده چې دده د ټولو هلو ځلو او غوڅ تکل سره سره یې پریکړه وکړه، غاړه کېږدي او د دې لپاره ودرېږي چې کرملین ته د روانو ګاډیو لپاره چې له چت لرونکو دروازو لاندې یې تېرېدو انګازې خپرولې، لاره پرېږدي. پیتیا د یوې ښځې، د هغې د چوپړانو او سوداګرو او پیره دارو سرتېرو په منځ کې را ایسار شوی و. په ګرځنې کې تر څو شېبو درېدو وروسته، پر ته له هغه چې د رسمي ګاډیو تېرېدو ته سترګه په لاره شي، هڅه وکړه تر ټولو د مخه وخوځېږي، د خپلو څنګلو په خوځېدو یې په ګڼه ګوڼه کې ځان ته د لارې د پیدا کولو تکل وکړ، خو هغه ښځه چې دده تر څنګه ولاړه وه، تر هر چا نه لومړی د پیتیا له څنګلونه په عذاب شوه او په خواشینی یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چغه کړل:

-څه در شوي زلميه ! څه زورونه وهئ ! ټول ولاړ دي، کومې خواته ځئ؟

چوپړ هم خپلې ځنګلې و خوځولې، ځانته يې د لارې د پيدا کولو هڅه وکړه او وې ويل:

-ټول همدا اسې زورونه وهي ! او پيتيا يې په يو وار پورې وهلو د دروازې يو ګوښې پلو، چې يو خوسا بوی ترې راته، ورکېښکود.

پيتيا هغه خولې چې پر مخ يې راروانې وې، په لاس پاکې کړې او د کميس هغه غاړه يې چې په کور کې په خورا زيار د مشرانو په څېر جوړه کړې وه او اوس د خولو له لاسه لمده او ګونځه شوې وه، بيا جوړه کړه.

داسې يې انګېرله چې ښه نه ښکاري او پرېښانه و، که په دې حال ياورانو ته ور نېږدې شي، هغه به څوک ټولو اک ته ورپرې نه ږدي، خو ګڼه ګونه داسې بې سارې وه چې هغه نه ځان جوړولې شو او نه کومې بلې خوا ته تلای شو.. همدا چې ګاډی ټولې تېرې شوې، خلک په خوځېدا شول او د ګڼه ګونې په څپو کې يې پيتيا هغه لوی ډګر ته يوړ چې له خلکو ډک و، نه يوازې ډګر بلکې د هغه په شا و خوا غونډيو، د کورونو پر بامونو او په ټولو ځايونو کې د خلکو د ګڼې ګونې، د غږېدا شروشور او د کليسا زنګونو انګازې کولې او ده په ښه توګه د خلکو له خوښۍ نه ډک غږونه او د زنګونو آوازونه اوريدل. په کومه شېبه کې يې داسې وانګېرله چې مخه يې پرانستل شوې، خو ناڅاپه ټولو خولۍ له سره لرې کړې او وړاندې يې ودانګل. پيتيا يې داسې سره راايسار او کېښکوده، چې ساه يې هم اېستلې نه شوه، خو خلکو چغې وهلې:

-هورا ! هورا ! هورا !

پيتيا د پښو پر منګلو دريده، پورې وهل کېده، کېښکودل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېده ،خو خپلې شا و خوا ته یې Tولاړو خلکو د ګڼې ګونې له کبله هېڅ څه لیدلای نه شو. په ټولو څېرو کې یوه ګډه نښه او یو احساس، له ټولواک سره د مینې او لېوالتیا احساس لیدل کېده. یو کسبګره ښځه چې د پیتیا تر څنګ ولاړه وه، ساندې یې وهلې او اوښکې یې له سترګو را څڅېدې، هغې ژړل او په ګوتو اوښکې پاکولې ،هغې ویل:

-زموږ پلار ! زموږ ملکه، زموږ بابا !

له هرې خوا نه چغې نارې وې: هورا !

د یوې شېبې لپاره دا د خلکو څپه ځای پر ځای ودریده، خو وروسته بیا یو ځای وړاندې وخوځېدل.

پیتیا ،خپله خپل ځان نه پېژاند ، غاښونه یې سره کېښکودل او سترګې یې لکه د ځناور راووتې، لاسونه او څنګلې یې وهلې او چغې یې پورته وې.

-هورا !

-هغه داسې چغې وهلې، چې ګواکې چمتو و ،په هغه شېبه کې ځان او نور تر هر څه ځار کړي،خو د هغه له څنګ او شا وخوا نه، ده ته ورته نورو وګړو هم له وحشته په ډکو څېرو همداسې چغې او نارې وهلې او ویل یې:

- هورا !

پیتیا له ځان سره ویل:

-دې ته وایي ټولواک ! نه، نه هغه ته ورتګ، وروړاندې کېدل، زما کار نه دی، دغه کار خورا زړورتیا غواړي، پیتیا ددې خبرو سره سره بیا هم هماغه شان په ناهیلۍ وړاندې زور واهه او هڅه یې کوله د خلکو په ګڼه ګونه کې ځان ته د مخ تګ لاره پیدا کړي. تر ده نه وړاندې ډلې،ترشا یې یو ځای تش ولید ،په یوه شېبه کې یې د پراخې ځمکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوروالۍ تر سترګو شو، خو په دې وخت کې د خلکو څپه وخوځېده او د شا پلو وتمبول شوه. (پولیسو خلک چې ټولو د ټولواک پلو یو بل پورې وهل، شا ته تمبه کړل او ټولواک له خپلې ماڼۍ نه د اوسپینسکي کلیسا ته ورغی). په دې وخت کې ناڅاپه د پیتیا پر ککرې څو سوټي او ګوزارونه ولګېدل او داسې سرسام شو چې سترګې یې تورې او بېسده شو. کله چې بېرته په سد شو، یو روحاني سړی یې پر سر ولاړ و، هغه چې اوږدې خړې کوڅۍ یې له څټه ښکارېدې، اوږد ځانګړی شین بخون کمیس یې پرغاړه، ګمان کېده چې د پاپ مرستیال و. دغه سړي په یوه لاس هغه، ترتخرګ لاندې ونیو او په بل لاس یې د خلکو د پورې وهلو مخه بنده کړه. دغه سړي وویل:

- دا زلمی مو لاندې کړ. دا څه حال دی، ترپښو لاندې شو، سا به یې وخېژي !..

ټولواک د اوسپینسکي کلیسا ته لاړ، د خلکو ګڼه ګوڼه بېرته لږ آواره غوندې شوه. هغه روحاني سړي، پیتیا چې سخت یې رنګ الوتی او په سختۍ یې سا اېستله، د هغه توپ خواته چې د کرملین ماڼۍ ته نېږدې ولاړ و (شاه توپ) یووړ. د یو څو تنو په پیتیا زړه خوږ شو، خو ناڅاپه د ټولو خلکو پام وروا وښت او د هغه شاوخوا ته لویه ګڼه ګوڼه جوړه شوه. یو څوک چې نېږدې ورته ولاړ و، د هغه لاس راونیو او یو چا یې د کالیو تنۍ خلاصولې. هغه یې پر توپ کېناوه او د نامعلوم دښمن په نامه یې کوم چا ته چې دغه زلمی یې ترپښو لاندې کړی و، ښکنځلې پیل کړې.

یو چا ویل:

- هېڅ نه پوهېږئ چې څه کوئ؟ دا خوارکی ماشوم یې لاندې کړی .. دا څه حال دی، وژل دي .. ورته ګوره ! رنګ یې سپین تښتېدلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیتیا ډیر ژر په سد شو ، اننګو ته یې وینه راورسېده. دردونه یې کم شول او د دې رنځونو په بدل کې یې د لوی توپ پر سر یې ښه ځای پیدا کړ، هغه ځای چې له هغه نه یې غوښتل ټولواک چې اوس باید ببرته له کلیسا نه راستون شوی و ، وګوري. پیتیا نور ټولواک ته د خپل وړاندیز د وړاندې کولو حال هېر کړی و ، د هغه ټوله نیکمرغي په دې کې و چې لږ تر لږه یو وار ټولواک ووینې. ..

د او سپینسکي په کلیسا کې د ټولواک د راتګ په ویاړ ځانګړې دعا او له ترکانو سره د روغې د تړون له امله د شکر او منني پر ځای کولو په وخت کې خلک لږ څه، خواره واره شول. د کوآس (د اوربشو او ډوډۍ نه جوړې شوې شربت) او پتېرو خرخوونکي، چې د پیتیا هغه ډېرې خوښېدې، په لوړ اواز د خرڅلاو غږ کاوه او کرار کرار لرې کېدل. یوې ښځې خپل څېرې شوی شال ښوده او ویل یې چې هغه یې خورا په لوړ بیه اخېستی و. .. بل ویل چې وریښمینې ټوټې خو هسې هم ډېرې ګرانې دي. د پاپ مرستیال، چې پیتیا یې ژغورلی و ، د هغه ورځې د لمانځنې په اړه خلکو ته غږېده. .. او څو ځله یې په خپلو خبرو کې داسې کلمې ادا کړې، چې پیتیا نه پرې پوهېده. ..

ناڅاپه د رود له غاړې نه د توپ د ډزو آواز واورېدل شو. (دا ډزې له ترکانو سره د روغې په ویاړ کېدې) د خلکو څپه په تلوار او ګېنې سره د رود د غاړې پلو ور وخوځېده او ټولو دې ته کتل، چې توپونه څنګه ډزې کوي. پیتیا هم هغه خوا د دانګلو تلوسه وکړه، خو د پاپ مرستیال، چې هغه یې تر څارنې لاندې نیولی و ، هغه پرې نښود. د توپونو ډزې لا همداسې رواني وې چې افسران، جنرالان او یاوران په چټکۍ له کلیسا نه راووتل، تر هغه نه وروسته ځینې نور کسان، خو نه چندان په چټکۍ هغو پسې راووتل او هغه خلک چې د توپونو د ډزو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننداري ته تللي وو ، بېرته راستانه شول. او په پای کې څلور تنه نور کسان، چې دريشي يې اغوستې او پر ټټر يې نښانو او صليبونه ځړوند وو ، له کليسا نه راووتل او بيا يې ناري يې وهلې:

- هورا ! هورا ! هورا !

پيټيا چې غږ يې ساندو اخېستی و ، له هغو کسانو نه چې دده شاوخوا ته ولاړ وو ، وويل:

- کوم يو دی؟ کوم يو دی؟ خو چا ځکه ځواب نه ورکاوه چې ټول د ټولواک د ليدو په خيال کې ډوب وو. پيټيا چې سترګې يې د خوښۍ له اوښکو ډکې وې،د اوښکو د تتې پردې له شا نه يې يو تن ځانته د ټولواک په ګمان په نښه کړ، که څه هم هغه ټولواک نه و ،خو خپله ټوله لېوالتيا يې وروبښله او له شوق او لېوالتيا نه يې چغې وهلې:

- هورا ! هورا !

هغه داسې چغې وهلې چې نور يې غږ خپل غږ ته ورته نه و ، هورا يې وېستلې او پريکړه وکړه چې بل ورځ به هرومرو پوځ ته ځي.

د خلکو څپې ټولواک پسې منډې وهلې، هغه يې تر ماڼۍ پورې بدرګه کړ او بيا سره خواره واره شول. که څه هم وخت ناوخته و ،خو پيټيا لا ځکه هم نه وه کړې، خولې يې له سروځان نه څڅېدلې، هغه کورته نه لاړ او له هغو خلکو سره که څه هم څه يې خواره واره شوې وي خو د پاتې شويو شمېر هم لا کم نه و ، د ماڼۍ تر مخې، هلته چې ټولواک د غرمنۍ لپاره ننوتلی و ، ودريد او همداسې چې ګواکې کوم څه ته سترګه په لاره وي، د ماڼۍ کړکيو ته کتل...

د غرمنۍ په وخت کې ولييوف،له کړکۍ نه د باندې وکتل او وې ويل:

- خلک لا ددې هيله مند دي چې ستاسو مبارک حضور ووينې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمنۍ پای ته ورسېده او شاه چې یوه پتیره یې په لاس کې وه، خوړه یې او برنډې ته ووت. خلک او د هغو په ډله کې پیتیا د برنډې خواته ورودانګل.

خلکو او له هغو سره پیتیا نارې وهلې:

-زموږ ملکه ! زموږ پلاره ! هورا باباجانه !

او بیا ښځو، څو تنو نارینو چې په زړه نري وو او پیتیا له نیکمرغۍ نه وژړل، د ټولواک په لاس کې د پتیره یوه لویه ټوټه چې ماته شوې وه، دغه پتیره د هغه له لاسه د برنډې په کټارې او له کټارې نه پر ځمکې ولویده. واسکټ پرغاړه ګاډیوان چې تر ټولو نه نېږدې برنډې ته ولاړ و، هغې خواته ورمنډه کړل، ټولواک چې دا حال ولید، هیله یې وکړه چې د پتیرو قاب راوړي او هغه یې له برنډې نه ښکته واچولې،د پیتیا ستر ګې لکه وینې داسې سرې شوې وې، که څه هم دې ویرې چې بیا تر پښو لاندې نه شي پسې اخېستی و، خو بیا یې هم پتیرې پسې ورودانګل. هغه خپله نه پوهېده ولې، خو بیا یې هم دا غوره ګڼله چې د ټولواک د لاس پتیره تر لاسه کړي. هغه چې ودانګل، هغه د یوې بوډۍ پښه تر پښو لاندې کړه چې هڅه یې کوله، پتیره تر لاسه کړي. که څه هم ښځه پر ځمکې لویدلې وه، بیا یې هم د پتیرې د لاس ته راوړلو هڅه کوله. پیتیا په زنګانه د هغې لاس پورې واهه، پتیره یې راپورته کړه، او ګواکې له دې ډاریده چې ببرته پاتې نه شي، بیا یې په رمباړو چغې کړل: هورا ! هورا !

ټولواک لاړ او تر دې نه وروسته، د خلکو زیاتره شمېر خواره واره شول. له هرې خوا نه د خلکو بېلابېل او په لوړ آواز غږونه اوریدل کېدل:

-ما خو ویل چې باید صبرو کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیتیا که څه هم ډېر نیکمرغه و ، خو کورته د تګ او دې خیال چې د هغې ورځې نیکمرغۍ پای ته رسېږي، دده پر زړه د غم څپه راخوروله. نو هماغه و چې د کرملین نه وروسته دی،نه خپل کور بلکې د خپل انډیوال ۱۳ کلن ابولینسکي چې غوښتل یې پوځ ته لاړ شي، ورغی. خو کله چې خپل کورته ورسېد په ډاګه یې وویل که دی څوک پوځ ته پرې نه ږدي، دی به له کوره وتښتي. بله ورځ ګراف ایلیا اندریوویچ سره له هغه چې لا پوځ ته د زوی غوښتنې یې پوره نه وې منلې، په دې لټه کې شو چې پیتیا د پوځ په داسې ځای کې، چې ګواښ یې لږ دی وګماري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

دربیمه ورځ د میاشتې په ۱۵ مه نېټه د سلابود سکي ماڼې ترمخې بې شمېره ګاډۍ ولاړې وې.

د ماڼۍ صالونونه ټول ډک وو، په لومړی تالار کې په رسمیو دریشیو کې اعیان راټول وو، په دویم تالار کې شین جامې ږیرور سوداګر چې ټټرونه په نښانونو ګاڼلي و، د اعیانو او مخورو په تالار کې خوځېدا او شروشور ډېر وو. لومړي کچه لوړ چارواکي، د ټولواک ترانځور لاندې، یوه ګرد میز شاوخوا ته په داسې څوکیو چې لوړې شایې لرلې ناست وو، خو د دغې ډلې زیاترو هغو په تالار کې چکر واهه.

ټول اعیان، هماغه کسان چې پېیر هره ورځ، یا په کلو کلو بیا هغه لیدلي وو، ټولو رسمي جامې اغوستې وې، ځېنو یې د ایکاترینې د دربار، ځېنو یې د پالاسکي د دربار، یوې ډلې بیا د الکساندر د زمانې او چا هسې درباري کالي اغوستي و. دغو یو ډول رسمي جامو (ټولو رسمي جامې اغوستې وې) ددغو سره ناورته او په عمر کې زیات توپیر لرونکو خو ټولو سره آشنا خلکو پرغاړه، هغو ته یو عجیب او پارونکې بڼه وربښله. د عمر خوړولو څېرې تر ټولو نه په زړه پورې وې. یو ړوند، بل بې غاښو، بل بیا تک شین سر، د بل تن بیا تکه ژیړه څېره، هغه دبل بیا پړسېدلې، خو رنګ الوتې بشره، یو نیم یې ډنګر او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ يې ګونځې ګونځې وو. د دوی زياتره ناست او چپ وو، يو نيم به ګرځېده راګرځېده او تر ځان نه له ځوانانو سره به غږېدل. دلته هم د ټولو په خبرو کې، لکه هغه شان چې پيتيا له کرملين سره د ولاړو خلکو په خبرو کې ليدلي وو، يو ډول حيرانوونکی تضاد څرګند و. د کومې عمومي رسمي يا عادي پېښې د پېښېدو انتظار يا د باستون د لوبې د پرونۍ بايلودې خبره، يا د آشپز پتروشکا غمونه، يا د زينايېدا د روغتيا خبرې او يا هم...

پيير هم له سهاره، هماغه د سردارۍ جامې چې نور نو ورته تنګې بربښېدې اغوستې وې او دده آزاده خوځېدا يې آزاروله، په هماغه تالار کې ګرځېده راګرځېده. هغه خورا ګبنۍ او ناآرامۍ پسې اخېستی و... د هغه پام، ملت ته د بلنې په وينا کې، دې خبرو ډېر وراړولی و، چې په کې ليکل شوې وې:

-ټولواک دده لپاره پلازمېنې ته راځي چې له خلکو سره خبرې اترې وکړي.

دهغه دا خبره ډېره خوښه شوې وه. هغه د يوې سترې پېښې، پېښېدو ته سترګه په لاره و، هغه چې د ملت په نامه د ټولواک وينا ولوستله شوه، شروشور ګډ شو او بيا ټول خواره او ډله ډله شول، هر ډلې په جلا توګه خبرې اترې پيل کړې. پيير، ټول هغه څه چې ويل کېدل، اوريدل. له ورځنيو خبرو چې تېر شو، دا خبره هم څرګنده کېده، چې د ټولواک درانئو تلو په وخت کې د اعيانو مشران چېرې ودرېږي، د هغه په وياړ جوړيد ونکی د نڅا بنډار بايد په کومه نېټه جوړ شي، مېلمانه بايد په څو ډلو وويشل شي يا د مسکو ټول سرداران او مخورپه يوه ځای کې ودرېږي او داسې نورې نورې خبرې... خو کله چې به خبره د جګړې شوه، د هغه څه لپاره چې اعيان او مخور راټول شوي وو، ټول به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو څرګندونو په څرګندولو کې حيران پاتې کېدل او يا به يې په خپلو خبرو کې شکمن او نا ټاکل کېدل، نو له دې کبله به دوی زياتره هيله کوله ونه غږېږي او يوازې غوږ ونيسي.

د منځنـي عمـر يـو سړی، مېړنی، ښـکلی چـې د سـمندري پـوځ د متقاعد افسر دريشي يې اغوستې وه، په يوه تالار کې ناست و، غږېده او پر هغه خلک ورټول شوي وو. پيېر همدغې ډلې ته ورننېږدې او هغوی ته غوږ شو. ايليا اندريوويچ چې د ايکاترينې د زمانې ځانګړې جامې يې پرغاړه وې، له ټولو سره آشنا او د خلکو په منځ کې ښکته پورته ګرځېده، خوږه موسکا يې پرشونډو وه، همدې ډلې ته ورنېږدې شو، همالته ودريد او د خپل عادت له مخې يې په ورين تندي او خوږه خندا د اوريدونکي خبرو ته غوږ ونيو، د منني په نښه يې سر ښوراوه. د سمندري پوځ متقاعد افسر په زغرده او زړور غږېده، دغه حالت نه يوازې د هغه د اوريدونکو له بشرو نه څرګند و، بلکې د ځينو هغو کسانو له حالته چې پيېر په آرامۍ هغو ته کتل او هغوی په کرار يا مخ ترې اړاوه او يا ترې تلل هم له ورايه ښکارېده. پيېر د خلکو په ګڼه ګوڼه کې وړاندې لاړ. په خورا ځير يې هغه ته غوږ ونيو او پوه شو چې ويناوال د ليبرال په اړه د هغه تصورنه چې ده درلود، بل ډول رښتينی ليبرال دی، دغه د سمندري پوځ متقاعد افسر په خپل سندريز صاف غږ چې اعيان يې لري، په هغې خوږې غږېدا چې د «ر» توری لږ څه غوړ ادا کوي او ځينې بيواک غږونه لنډوي غږېده. هغه شان چې دوی په کافي يا هوټل کې سپارښتنه کولې: (چای مې راوړه – پيپ مې ولګوه) او داسې نور. هغه په پياوړي غږ او سندريزې بڼې چې دده خپل عادت و، غږېده او ويل يې:

- زموږ يې څه چې د سمولينسک خلک ټولواک ته سړي ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر د سمولینسک خلک زمونږ برخلیک ټاکي که څنګه؟ که د مسکو نجیب اعیان وغواړي، کولای شي خپله سربښندنه په بل ډول ټولواک ته څرګنده کړي. آیا مونږ د ۱۸۰۷ کال د جنګیالو ټولول او لېږل هېر کړي دي؟ یوازې کشیش (هغه کشیشان په دې نامه یادیدل چې د سړو په ټولولو او جګړې ته لېږلو کې یې ګډون درلود) غله او تالانګران په دې بهیر کې خپلې مزې او ګټې کوي.

ایلیا اندریوویچ چې خوږه موسکا یې پرشونډو خوره وه، د منني په نښه یې سر ښوراوه.

- اوس نو ستاسو دغو داوطلبو جنګیالو سړو دولت ته څه ګټه رسولې ده؟ هېڅ! څه ګټه، هغوی یوازې او یوازې زمونږ اقتصاد تالا والا کړ. تر هغو نه همدا خپل جلبیان ښه دي. ستاسو دا داوطلب جنګیالي چې بېرته راستنېږي، هغه به نه سرتېري وي او نه رعیت، یاغي باغي به وي او چورو تالان به جوړوي. زمونږ اعیان او مخور دې ته چمتو دي، چې تر خپل ټولواک نه ځان ځار کړي. مونږ خپله ځو او نوي سرتېرو راجلبوو، په خورا لېوالتیا او مینې یې وویل:

- ټولواک دې مونږ ته یوه اشاره وکړئ، مونږ ترې ځارېږو!

ایلیا اندریوویچ په خون، خوندلاړې تر ستونې تېرې کړې، پښیر یې پورې واهه، خو پښیر غوښتل خپله څه ووایي. هغه لږ وړاندې لاړ، مګر لا نه پوهېده چې ولې او له څه نه ځان پیاوړی احساسوي او څه ووایي. همدا چې هغه خوله پرانسته چې څه ووایي، یو سناتور چې یو غاښ یې هم په خوله کې نه و او دده تر څنګ ولاړ و او څېره یې ځیرکه او خواشینی ښکاریده، د پښیر خبرې پرې کړې. داسې برېښېده چې په اداره، خبرو اترو، لارښوونو، سپارښتنو، پوښتنو او ځوابونو کې پوره تجربه لري. هغه چې خوله یې له غاښو تشه وه، په آرام خو اوریدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غږېي وويل:

- ښاغلی جنابه ! زه داسې تصور کوم چې او سنيو شرايطو ته په پام، موږ د دې لپاره دلته نه يو راغلي چې د دولت د ګټو په اړه وغږېږو او په دې هکله وغږېږو چې د کوم پوځ جوړول ښه دي، د داو طلبو جنګيالو، که د عادي جلبي سرتېرو؟ موږ دلته راغلي يو چې ټولواک ويارړ رابښلی او موږ يې رابللي يو. پريکړه او قضاوت په دې اړه چې د پوځ پياوړتيا له کومې لارې او څنګه وشي، هغه خبره ده چې هغه بايد لوړو چارواکو ته پرېږدو.

پيير، د خپلو تلوسو لپاره د څرګندولو لاره پيدا کړه او پرسناتور يې چې د اعيانو، وېناوو لپاره يې لاره جوړه کړې وه او غوښتل خپلې تند لارې اند ښښنې پر نورو وروتپې، ورودانګل، ورورانده شو او د هغه خبرې يې پرې کړې. پيير خپله هم نه پوهېده چې څه غواړي ووايي، هغه چې خپلې کتابي روسي سوچه خبرې کله ناکله له فرانسوي سره ګډولې او په خورا شوق يې خبرې پيل کړې:

- جناب عالي به ما وبښي !

(پيير دغه سناتور ښه پېژاند، خو دلته يې ښه وګڼله چې په خورا رسمي بڼه هغه ياد کړي) که څه هم زه د دغه ښاغلي دا خبرې نه منم (لږ وځنډېد، ځکه غوښتل يې ووايي، تر مانه د مخکې ښاغلي وېناوال) له دغه ښاغلي سره چې د هغه د آشنايۍ ويار نه لرم، موافق نه يم، خو په دې باور يم چې موږ يوازې د خواخوږۍ او د احساساتو د څرګندولو لپاره دلته نه يو رابلل شوي، بلکې بايد هغه خبرې وڅېړو چې څنګه د خپل هېواد د ژغورنې لپاره د مرستې لارې ولټوو، هغه په لا لېوالتيا دوام ورکړ:

- زه داسې انګېرم چې ټولواک به خپله له دې راضي نه وای چې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ د رعیت او شتمنیو خاوندان یوازې هغه ته سرې برابر کړو ، هغه ته یې وسپارو ، توپونو ته یې غوښه برابره کړو ، بلکې ده ،موږ مشورې ته راغوښتي یو.

د دغې ډلې ډیرو اوریدونکو چې د سناتور له ملنډو ډکه موسکا ولیدله، د پییر خبرې یې خورا آزادې وګڼلې،کرار کرار خواره شول، خو یوازې ایلیا اندریوویچ د پییر خبرې خوښې کړې، هماغه شان چې د سمندري پوځ د ماڼو خبرې یې خوښې شوې وې. د سناتور خبرې یې هم خوښې شوې وې، ځکه هغه د هر ویناوال، د وینا وروستې خبرې د خپل طبیعت سره برابرې ګڼلې.

پییر دوام ورکړ:

- زه په دې باور یم،مخکې له هغه چې ددې خبرو په اړه وغږیږو ، له ټولواک نه هیله وکړو ، په خورا درناوي له ټولواک نه پوښتنه وکړو چې زموږ د پوځ او سنی شمېر او حالت موږ ته څرګند کړي او بیا هغه وخت.. خو پییر خپلې خبرې ځکه پای ته ونه شوې رسولې، چې ناڅاپه له هرې خوا تر غندنې لاندې راغی. تر ټولو نه زیات پر هغه د هغه پخواني ملګري، د باستون د لوبو ښه ماهر، ستیپان ستیپانوویچ اپراکاسین، سخت ګوزارونه کول. هغه، تل له هغه سره ښه اړیکي او خواخوږي لرله. په هغه ورځ هغه رسمي دریشي اغوستې وه. هغه د دغې رسمي جامو او که د بل کوم څه له امله، داسې بدل شوی و چې پییر په هغه کې د پخواني ملګرتوب یوه نښه هم پیدا کولای نه شوه. د ستیپان ستیپانوویچ پر څېرې د زړښت ګونځې او د قهر پرده راخوره شوې وه او پر پییر یې همداسې چغې وهلې:

- تر هر څه لومړی ستاسو حضور ته غواړم څرګنده کړم، موږ دا حق نه لرو چې له ټولواکه پوښتنه وکړو. دویم دا چې که د روس اعیانو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخورو دا حق لرلای، ټولواک نه شو کولای مورږ ته ځواب راکړي. پوځ تل په خوځښت کې دی. د هغه خوځښت د دښمن، خوځښت پورې اړه لري، وژل کېږي، ټپي کېږي او نوي قوتونه ورته راځي...

یو بل غږ، داسې د څلویښتو کالو د یوه منځني ونې سړي، چې ښېږ، هغه پخوا هم د جټانو په کور کې لیدلای و، په دې پوهېده چې هغه د پاڼو په لوبه کې خورا سست دی، اوس یې رسمي جامې اغوستې او په ناپېژندونکي بڼه یې کړه وړه بدل شوي دي، د ښېږ خواته راواړاندې شو، د اپراکسین خبرې یې پرې او په لوړ آواز یې وویل:

- هوکې ! اوس د خبرو اترو وخت نه دی، اوس د کړو وار دی. جګړه روسیې ته راننوتلې ده. زمورږ دښمن د روسیې د وژلو په تکل راروان دی، راروان دی چې زمورږ د پلرونو ادیرو ته سپکاوی وکړي، راغلی دی چې زمورږ ښځې او ماشومان یرغمل او وتښتوي.

هغه خپل ټټرو ډباوه، د سترګې کاسې یې داسې سرې وې چې تا به ویل له وینو ډکې دي، هغه چغې وهلې:

- مورږ به ټول پاڅو ! ټول به د ښښو پر ځای پر سر وخوځېږو، ټول د ټولواک بابا په خاطر !

یو څو داسې آوازونه چې دغه خبرې یې منلې، له ګڼه ګوڼې نه واورېدل شول:

- مورږ روسان یو او خپله وینه، ځان او سر له ایمان، تخت او هېواد نه ځارو. که مورږ رښتیا د خپلې مېنې رښتیني بچیان یو، باید اپلتې پرېږدو او ټولې اروپاته وښیو چې روسیه څنګه له روسیې نه ځان ځاروي، پاڅېږي او ساتنه یې کوئ.

ښېږ، غوښتل چې ځواب یې ووایي، خو ونه یې کولای شو یوه کلمه هم ووایي. هغه داسې وانګېرله چې د هغه د وینا غږ، هره غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په کې ونغښتل شي، د دغه اعيان تر لېوالتيا نه ډکو ويناوو نه به سند ريزه او لوړه نه وي.

ايليا اندريوويچ، د دغې ډلې شاته ولاړ و او هماغه شان يې د ويناوال خبرو ته د منني په نښه سر ښوراوه، ځېنو خو په خورا زړورتيا د ويناوال پلو ته مخ ورراړاوه او تر هرې خبرې نه وروسته به يې چغې کړې: سمه ده، همداسې ده !

پېير، غوښتل وو ايي چې دی چمتو دی خپله شتمني، خپل ځان او خپل وګړي او هر څه هر څه ځار کړي، خو د دغو مرستو لپاره لومړی بايد پوه شي، حالات څنګه دي، خو هغه چا نه پرېښود وغږېږي. د دې سره هممهاله ډېرو خلکو چغې وهلې او خبرې يې کولې، لکه هغه شان چې ايليا اندريوويچ نه شو کولای ټولو ته سر وښوروي. خلک د دې ډلې خوا ته راټوليدل او بېرته خوريدل، بيا ټوليدل او بيا خوريدل، خو په پای کې د يو ستر شرو شور نه وروسته د خوځېدو په يوې چټکۍ څپې د هغه لوی ميز خواته چې په لوی تالار کې اېښودل شوی و، ورغلل. پېير نه يوازې خپله هغه خبره چې غوښتل يې وکړي، ونه شو کړای، بلکې هر وار به يې چې د خبرو تکل وکړ، په تربګنۍ به يې د هغه خبرې پرې کړې او په کرکه کرکه به يې مخ ترې واړاوه.. تر هغه اعيانه وروسته ډېرو ويناوالو وينا واورولې او ټولو په هماغه ژبې او د هغه په ملاتړ يې خبرې کولې. د هغه زياترو خورا ښې او ځېنو خو ډېرې نوې خبرې کولې.

د «روسي ويستنيک» د مجلې مدير ګينکا، (چې ځېنو هغه پېژندلی و، ځکه د خلکو له منځه د غږونو انګازه شوه، چې ناري يې وهلې: ليکوال، ها ليکوال !) وويل: د دوزخ ځواب بايد په دوزخ ورکړو او يادونه يې وکړه چې ماشوم د تالندې د برېښنا ليدو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشالېږي او خاندي، خو موږ به د هغه ماشوم په څېر ونه اوسو.

د تالار په وروستيو کتارونو کې چا تکرار کړه: سمه ده، سمه ده، تالنده، د تالندې غږ!

د خلکو څپه، لوی ميز ته چې رسمي دريشي کړي سپين ږيري، عمر خوړلي مخور او ياکلن چې څه کم د ټولو پر ټټرونو نښانونه يا صليبونه راځړوند وو، ناست وو. پيير نېږدې ټول يا د هغو په کورونو کې، يا له خپلو نوکرانو ياورانوسره، يا په کلوب کې او يا د باستون په لوبه کې ليدلي او پېژندل. د خلکو څپه نور چور ميز ته ورنېږدې او شروشور همداسې دوام درلود. ويناوال يو په بل او کله هم په ګډه غږېدل. شاته ولاړو ځېنوکسانو به چې کله د ويناوالو غږ وانه وريد او يا به پوه شول، چې خبره سمه ويل شوې نه ده، په تلوار به يې د ويناوال ناويل شوې يا ناسمه خبره تکرار کړه.. پيير سخت په قهر او ګبنې اخيستی و.. هغه که څه هم له خپل خياله منکر نه و، خو په زړه کې يې ځان ګنهکار انګېره، مګر بيا يې هم ځان برحقه ګاڼه. هغه داسې چغه کړه، چې ګواکې غواړي د نورو غږونو او چغو په منځ کې خپل غږ، ترخلکو پورې ورسوي او وې ويل:

- زما موخه يوازې دا وه چې، که موږ په اړتياو پوه شو، زموږ د ښتمنيو او سرځارول به لاګټور وي.

هغه ته نېږدې يوه بوډا هغه ته وکتل، خو سمدلاسه يې هغه بل غږ ته پام وروااړاوه چې د ميز له بله سره راپورته شو. يو بل چغې وهلې:

- مسکو به تسليم شئ! مسکو به د خپلو ګناهانو کفاره ورکوئ.

بل بيا چغې وهلې:

- هغه د بشر دښمن دی! اجازه راکړئ خبره مې وکړم. هغه لا پسې چغې کړې! ګورئ! او ښاغلو! پښو لاندې مو کړم!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

په دې وخت کې ګراف راستوپچين، چې جنرالي دريشي پر غاړه وه، صليب يې پر ټټر و، پليټونه او ستوري پر اوږو، په برند ځير ځير غلچک او په چټکو ګامونو د اعيانو په ډله کې، چې لاره يې ورته پرانسته راننوت. . هغه وويل:

- ټولواک به اوس راورسېږي ! زه همدا اوس د هغه له حضوره راغلم. زه داسې تصور کوم، په هغه حالت کې چې اوس موږ يو، ډېرو خبرو ته اړتيا نه شته.

راستوپچين زياته کړه:

- ټولواک وياړ رابښلی، موږ او سوداګر يې رابللي يو.

هغه چې د سوداګرو دا ټول شوي تالار ته اشاره کوله، وې ويل:

- له هغه پلوه په ميليونو نو پيسې راځي،زموږ دنده دا ده چې سړي او داوطلب ورکړو او سر او مال له هغه نه ونه ژغورو. لږ تر لږه دا هغه څه دي چې موږ يې کولای شو.

خبرې اترې يوازې د هغو بوډاګانو ترمنځ چې د ميز شاوخوا ته ناست وو، پيل شوې، دغه مشورې او خبرې له هغه څه نه چې امکان يې لاره ،په چوپتيا او کرارۍ کې وشوې. دغو مرکو ځکه غمجنه بڼه لرله، چې تر کوم غږ او شور نه وروسته به، کله ناکله کوم بوډا په لړزيدلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

آواز وويل:

-زه يې منم !

هغه بل به بيا ګواکې د نوښت لپاره غږ وکړ:

-زه هم داسې انګېرمه ! او داسې نور نور..

منشي ته سپارښتنه شوې وه. داسې پريکړه ليک وليکي چې، مسکويان هم د سمولينسکيانو په څېر له هر زړه تنو نه لس تنه سرې، د هغو د ټولو اړورتيا سره ورکوي. په غونډه کې ناستو کسانو د هوساينې لپاره خپلې څوکۍ سره وړاندې وروسته کړې، پاڅېدل او ګواکې د شخې د وېستلو لپاره په تالار کې وګرځېدل، يا به يو بل ته سره نېږدې شول، لاسونه به يې سره کېښکودل او خبرې به يې سره پيل کړې.

ناڅا په په تالار کې د دې غږ انګازه خپره شوه:

- ټولواک ! ټولواک. او ټول د دروازې خوا ته وخوځېدل.

ټولواک په هغه لويه لاره چې اعيانو او مخورو د خپلو دوو کتارونو په منځ کې ورته پرانسته، تالار ته راننوت.

په ټولو څېرو کې د ويرې او هيله منديو نښې څرګندې وې. پېير له ټولواکه پوره، لرې ولاړ و او نه يې شو کولای د هغه ټولې خبرې واورې، خو د هغو لږو خبرو نه چې هغه اوريدې، دومره پوه شو چې ټولواک له هغه ګواښه چې روسيه ورسره مخامخ ده او له هغو هيلو نه چې دی،د مسکو اعيان او مخوريې لري،لرې غږېږي.

يو چا ټولواک ته هغه پريکړه ليک واوروه چې څو شېبې مخکې دغو اعيانو او مخورو ، ليکلی و.

د ټولواک ريږديدونکی غږ پورته شو او وې ويل:

- ښاغلو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه شروشور چې په تالار کې خپور شوی و، بېرته چپ او پېير د ټولواک له خونده ډک، انساني او اغېزمن غږ په ښه توګه واورېد، چې وويل:

- ما هېڅکله د روس د اعيانو او مخورو پر مېړانه شک نه لاره، خو نن مېړانې ته، ستاسو لېوالتيا تر هغه نه هم زياته ده چې ما يې هيله لرله. زه د وطن په نامه له تاسو نه مننه کوم. ښاغلو ! د کړو وخت رارسېدلی دی. وخت سره زر دي..

ټولواک چپ شو او خلک، لا پسې د هغه شاوخوا ته ورنېږدې شول، له هرې خوا نه د شعارونو نارې او غږونه پورته شول.

يو غږ د شا له کتارونو نه واورېدل شو:

-هو کې ! تر ټولو ګران څه، د ټولواک خبرې دي.

ايليا اندريوويچ، هېڅ نه و اورېدلي، خو په خپله ښه په هر څه پوه شوی و.

ټولواک د اعيانو له تالاره د سوداګرو هغه ته ورغی. هغه لس دقيقې هلته پاتې شو. هغه شان چې وروسته څرګنده شوې وه، همدا چې ټولواک له سوداګرو سره خبرې پيل کړې وې، اوښکې يې له سترګو راشېوه شوې او د ژړا په حال کې يې خپله وينا اورولې وه. پېير ټولواک هغه وخت وليد چې له دوو سوداګرو سره مل له تالاره وت. د هغو يو تن چې څورب، خيټه ور و، پېير پېژانده او بل هغه يې خوار، ډنګر ژيړ مخی او داسې کوسه و، چې ږيره يې يوازې د زنې پر سر وه. هماغه د سوداګرو د جرګې مشر و. دواړو وژړل. د ډنګر په سترګو کې اوښکې ښکارېدې، خو څورب هغه لکه ماشوم داسې ساندې وهلې او همدا سې يې ويل:

- ستاسو اعليحضرت نه مو، مال او ځان قربان دي !

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيير په دې شېبه کې له دې احساسه پرته چې چمتو دی، هر هغه څه چې لري، ټول قربان کړي، بل څه نه احساسول. ځان يې د خپلې هغې وينا له کبله چې څو شېبې مخکې يې کړې وه، لږ قانوني رنګ يې لاره ملامت ګاڼه او دې ته سترګه په لاره و چې د هغه کفاره وکړي. پيير چې د ګراف ماموتوف،له دې پرېکړه چې يو غونډ به ټول واک ته ببښي، خبر شو ، همالته يې راستوپچين ته څرګنده کړه چې هغه زر تنه اربکي، د هغو له ټولو اړتياو او خرڅ سره برابروي.

بوډا ګراف رستوف، نه شو کولای بې له ژړا او ساندو هغه څه خپلې ښځې ته ووايي چې اوريدلي او ليدلي و ، او سمدلاسه يې د خپل زلمي زوی هغه هيله چې پوځ ته ځي ومنله او په خپله لاړ چې هغه په پوځ کې ثبره کړي.

ټولـو اک بلـه ورځ لـه مسکوه لاړ، اعيـانو ببرتـه رسـمي دريشـۍ او جامې وواېستې او ببرتـه پـه خپلو کورونـو ، بنـډارونو او کلوبونـو کـې سره اختـه شول او لـه هغـه سره هممهالـه يې، خپلو سرو تـه د اربکيـو د راټولولو او لېږلو سپارښتنه وکړه او خپلو هغو کړو تـه هـک حيـران و چې دوی ترسره کړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریيم کتاب

دويمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

ناپلیون له دې کبله له روسیې سره جګړه پیل کړه چې هغه نه شو کولای د درزدین سیمې ته له تګه ډډه وکړي. هغه نه شو کولای د هغه ویاړه مست نه شي، چې ده ته وربښل شوی دی، هغه نه شو کولای د پولیند د پوځي دریشۍ له اغوستنې ډډه وکړي او د اوړي سهارنۍ کوډو ته غاړه کینږدي او هغه نه شو کولای د کوراګین او بالاشوف، په وړاندې خپله کرکه ونه ښیي. ټولواک الکساندر، هېڅ ډول روغې ته ځکه غاړه نه کېښوده چې انګېرله یې ده ته سپکاوی شوی دی. بارکلي دیتولی، هڅه کوله په خورا ښه توګه د پوځ لارښوونه وکړي، خپلې دندې په ښه بڼه ترسره کړي او ځان ته د غوره پوځي قوماندان نوم او ویاړنه وګټي. رستوف پر فرانسویانو په یرغل کې ځکه مېړانه ښودله چې نه یې شو کولای په آواره ځمکه او کراره ژوند آس یرغه کړي. په دې توګه په دې جګړه کې ټولو بې شمېره ښکیل کسانو د خپلو ځانګړتیاوو، ځانګړو عادتونو، خپلو موخو او شرایطو پر بنسټ خپلې هڅه کولې. هغوی ډاریدل، ځانښودنه او پېژندګلوي یې غوښته، خوښې کولې، په قهریدل، قضاوت یې کاوه او تصور یې کاوه چې هغوی په هغه څه پوهېږي، چې باید پوه شي او په خپله خوښه خپلو اهداف ته ور روان دي، حال دا چې دوی ټول د تاریخ په چوپړ کې بې ارادې وسیلې وې او هغه چارې یې سرته رسولې، چې دوی خپله هم نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې پوهېدل، خو موږ ته، د اوسنی زمانی وګړو ته د پوهېدو وړ ده. دا د ټولو چاروا کو نه بدلیدونکی برخلیک دی. هر څومره چې هغوی د واک په لوړو کچو کې ولاړ وي. په هماغه اندازه یې آزادي او خپلواکي کمه وي.

اوس، د ۱۸۱۲ کال چاروا کي، لا پخوا له خپلو چارو نه او دریځونو لرې شوي، د هغوی د خپلو ځانګړو ګټو آن کومه نښه هم پاتې نه ده، خو یوازې د هغې زمانې نه راپاتې پایلې زموږ مخې ته پرتې دي.

فرضا د اروپا وګړي باید د ناپلیون په مشرۍ د روسیې زړه ته ننوتلي وای. هلته مړه شوي وای او خپله یې پر ځان خپله بلا راوستې وای، د وګړو بې معنی او زورونکي کړه اوس زموږ لپاره د دغې جګړه د ګډونکو ونکو نیت ښه څرګندوي. تقدیر ټول دغه خلک دې ته اړول، چې هممهاله د خپلو ځانګړو ارمانونو د لاس ته راوړلو تر څنګ یوې سترې پایلې ته د رسېدو لپاره هم هڅې وکړي، هغه پایله چې له هغو یو هم (نه ناپلیون او نه الکساندر او نه بل هېڅ یو، د دغې جګړې له ګډونکوونکو نه) د هغې نه هېڅ تصور هم نه درلود. نن موږ ته دا ښه په ډاګه شوې ده، چې په ۱۸۱۲ کال کې د فرانسوي پوځ د تالان او بربادۍ علتونه څه وو. هېڅوک له دې نه انکار نه کوي چې د فرانسوي پوځ د نابودۍ علت له یوې خوا خورا ناوخته، هغه هم بې له هر ډول چمتوالي په ساړه ژمي کې د روسیې په زړه کې د جګړې پیل و او له بلې خوا د روسیې ښارونو ته د اوراچولو اغېز او د هغه له کبله د خلکو په زړونو کې د دښمن په وړاندې د کرکې راپاریدل، و. خو هغه وخت نه یوازې چا دا اټکل نه شو کولای (هغه څه چې اوس څرګند دي) په نړۍ کې تر ټولو نه خورا ښه اته سوه زریزه، په غوره او ښو جنګیالو قوماندانانو سمبال پوځ به د روسیې پوځ په وړاندې، هغه خوار په جګړیزو چارو کې بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجربې، د شمېر له پلوه تر دښمنه دو واره کم او ناپوهه قوماندانو پوځ په وړاندې ماته وخوري او تالا والا به شي. نه یوازې هغه وخت چا دا اټکل نه شو کولای، بلکې د روسانو له خوا ټولې هڅې ددې لپاره وې چې یوازې یو بری او چاره ولري او هغه دا چې څنګه روسیه وژغوري. د فرانسویانو هڅې د هغو د ټولې پوځي تجربې او ګوا کې له خپل پوځي نابغه ناپلیون سره سره، ټولې ددې لپاره وې چې د اوړي تر پایه مسکو ته راورسېږي، یعنې هغه څه وکړي چې د دوی پوځ تالا شي.

په هغو لیکنو کې چې د ۱۸۱۲ کال د تاریخي پېښو په اړه لیکل شوي دي،د فرانسوي لیکوالو دا ډېره خوښېږي چې ووایي، چې ناپلیون څومره دخپلو پوځونو د سیمې له پراخېدو نه ویره لرله، څومره د جګړې لېواله و او څنګه د هغه مارشالانو مشوره ورکوله، چې په سمولینسک کې پاتې شي. او نور دې ته ورته ډېر دلایل راوړي چې ثابته کړي، د جګړې ګواښ له هماغو لومړیو ورځو نه په هر څه لاس بری و. روسي لیکوال دوی نه لا زیات ددې لېواله دي دا ووایي چې د جګړې تګلوره له پیل نه د سکیفسکي، د قبیلو د جګړې په بڼه جوړ شوې و (د روس د دولت د جوړېدو نه د مخه د سکیفسکی قبیلو د اوسنۍ روسیې او اوکراین پر زیاترو سیمو واکمني لرله او واک یې د داړومارو ډلو په شان، د غلچکو بریدونو له لارو ټینګاوه) دا په دې معنا چې دښمن وغولوي او د روسیې زړه ته یې ننباسي او بیا یرغل پرې وکړي. څوک تګلوره د پفول، تګلوره ګڼي، څوک یې په خپله د ټولواک الکساندر نوښت بولي او آن د خپلو نظریاتو د تایید لپاره ځینې سندونه او لیکونه هم وړاندې کوي، چې په هغو کې ددغو شان جګړو د پېښېدو نښه موندی شو.. خو که اوس د تاریخ بهیر بل پلو تللای وای او هغه څه چې پېښ شوي دي، نه وای پېښ شوي، نو دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشارې او نښې به هم ټولې له منځه تللې وای. هغه به هم د هغو زرګونو او میلیونونو اشارو او اټکلونو په څېر چې هغه وخت کېدې، ناسمې راوتلای او هېرې شوې وای. د پېښو د پېښېدو په اړه اټکلونو او اشارې تل دومره زیاتې او ډول ډول دي چې پایلې ته له پامه پرته چې هر څه وي، داسې کسان پیدا کېږي چې وو ایي، ما لا هماغه وخت ویلي و چې دا به همداسې وي، خو دوی دا هېروي چې د دوی د اټکلونو برخلاف هم بې شمېره اټکلونه وو.. خو واقعیتونو ټول د هغه څه برخلاف دي چې روسانو او فرانسویانو د هغو اټکل کاوه، ځکه نه روسانو د ټولې جګړې په اوږدو کې د روسیې زړه ته د دښمن د راوستلو تکل لاره، ځکه هغوی د روسیې خاورې ته د فرانسویانو د راننوتلو له هماغې لومړۍ شېبې نه هڅه کوله د هغو مخه ونیسي او ناپلیون نه یوازې د خپلو پوځونو د سیمو د زیاتوالي نه ویره نه لرله، بلکې د هغه برخلاف یې د خپل پوځ له خوا د هر نوي ګام خاورې د لاندې کولو په ویاړ جشنونه او بنډارونه نیول او له هغو نه خورا خوښېده او دغه راز دا هڅه یې کوله چې د پخوا په شان له جګړو سره لاس او ګریوان نه شي.

د جګړې په پیل کې زموږ پوځ ټوټه ټوټه شوی او زموږ یوازینۍ هیله د هغو ټوټو یووالی و. هغه هم لږ تر لږه دا دې لپاره چې په منظمه توګه شاته لاړ شو، خو که موږ غوښتي چې د دښمن پوځ د خپلې خاورې زړه ته راننباسو، نو د پوځ یووالی بې ګټې و. ټولواک هم د پوځ د لمسون او په سرتېرو کې د هېواد د مینې د را ژوندي کولو لپاره جبهې ته راغلی و، نه دا دې لپاره چې هغوی شاتمبولو ته وهڅوي. که روسانو د پفول د تکل له مخې، هغه ټول مورچلونه د دریسا پرغاړه جوړه کړل، نه د شاته راتګ لپاره بلکې د شاتګ د درولو لپاره و. ټولواک خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندانان د هر ګام شاته تګ له امله ښکنځل او غندل. د ټولواک په تصور کې خو آن د سمولینسک لاندې کېدل نه ځاییدل، بیا د مسکو سوځېدل خو څه کوې. کله چې پوځ یو والی پیدا کړ، ټولواک له دې کبله چې سمولینسک، پرته له زوروری جګړې تسلیم شوی دی، سوځېدلی دی، سخته کرکه او نارضایت څرګند کړ.

ټولواک داسې انګېرل، خو د روسیې قوماندانانو او د ټول روسیې ملت، شرم د روسیې زړه ته د پوځ د شاته راتګ له امله له دې هم زیات و....

رښتیا او څرګنده خبره دا ده چې د مسکو پلو ته په خپل پرمختګ کې ناپلیون خورا لوی ګواښ نه لیده، نه ټولواک الکساندر او نه روسي قوماندانانو یوه هم. الکساندر او روسي قوماندانانو هېڅکه دا تکل نه لاره، چې ناپلیون وغولوي او د روسیې زړه ته یې راوهڅوي. د ناپلیون بې لارې کول او روسیې ته د هغه رانښتل، بې له هر ډول تګلارې او تکله ترسره شول (هېڅ چا د دغې پېښې د پېښېدو اټکل نه کاوه) بلکې دغه پېښه، د پېچلو لوبو، کرکو، هیلو په جګړه کې د خلکو د ګډون کولو د ارمانو پایله وه، د هغو خلکو او جنګیالو چې له هر هغه څه نه ناخبره و چې وړاندې به پېښېدل، هغوی یې په هېڅ ډول اټکل نه شو کولای او په دې نه پوهېده چې د روسیې د ژغورنې لاره کومه ده. هر څه تصادفا پېښېدل. د پوځونو ترمنځ اړیکې له هماغه پیله وشلېدلې او موږ په څرګنده له دښمن سره د نښتې او دهغه دیرغل د مخنوي لپاره د خپلو پوځونو د یووالي تکل کې شو، خو دا چې د ښمن خورا زورور و، موږ له جګړې مخ واړاوه او په چټکۍ شاته لاړوو او په دې توګه مو د سمیلیسک پلو ته د تګ لاره پرنسته...

... بارکلي دیټولی د روسي پوځ یو قوماندان له دې کبله چې بهرنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی په پوځ کې هومره ګران نه دی.. باګراتیون د روس د دویم پوځ قوماندان له هغه نه کرکه لري.. او د هغه له هغو سپارښتنو نه چې پوځونه دې سره یو شي، سرغړو نه کوي، شاته راځي..

ټولواک جبهې ته راغلی چې په خپل پوځ کې د هېواد پالنې روحیه راوپاروي... په پای کې هغه په دې پلمه چې د پلازمېنې خلک هېواد پالنې ته وهڅوي له جبهې نه ځي او مسکو ته روانېږي..

روسان د راتلونکې جګړې لپاره په خپلو سیالیو، تکلونو، دوکو او چمتوالي بوخت دي، تر هغو چې هغوی، فرانسویان په هغو ځایو کې چې نشته لټوي، هغوی د نیکیفروفسکي پر قطعې برید کوي، هغه تالان او د سمولینسک دیوالونو ته رارسېږي.

باید د سمولینسک ناڅاپې جګړه و منو، ځکه هغه و منو چې لږ تر لږه د خپلو اړیکو رښتیاوالی ثابت کړو. په دې تو ګه جګړه پېښېږي او په هغې کې له دواړو خواو نه په زرګونه خلک وژل کېږي او ژوند له لاسه ورکوي. سمولینسک د ټولواک او د روس د ټول ملت له ارادې پرته دښمن ته تسلیمېږي، خو د هغه ښار خلک چې پوهېږي د دوی والي دوی غولولي او دوکه کړې یې دي، په خپل لاس ښار ته اور ورته کوي، پر خوار او زار حالت، تش لاس په داسې حال کې چې د خپلې ماتې او ورکو په اړه فکر کوي، له دښمن سره د کرکې احساس سره مل د مسکو پلو راخوځېږي. ناپلیون وړاندې او موږ شاته درومو او هغه څه کېږي، چې ناپلیون باید د بري جنډه رپولې وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

سردار نیکولای اندریوویچ د خپل زوی تر تګه، یوه ورځ وروسته شهزادګۍ ماریا ځانته وروغوښته او هغې ته یې وویل:

- نو څنګه اوس دې زړه تش شو؟ له زوی سره دې واچولوم، خوشاله یئ؟ ښه رضا یئ؟ زړه مې خوږېږي، زوربړم. زه زوړ، ناتوانه او تا داسې غوښتل. ښه ده، ښه ده، اوس نو خوشالې کوه، خوشالې!

تر دې وروسته د یوې اونۍ په اوږدو کې بیا شهزادګۍ ماریا له خپل پلار سره ونه لیدل. هغه ناروغه و او له خپلې کوټې نه د باندې نه راوت.

د شهزادګۍ ماریا په حیرانۍ دې ته پام شو چې په دې موده کې مشر سردار، پېغله بوري ین هم نه ده منلې او یوازني چا چې کوټې ته تګ راتګ ورسره کاوه، هغه تیخون و.

تر یوې اونۍ وروسته سردار بیا له کوټې راووت، او بیا یې خپل پخوانی ژوند پیل او په تېره بیا د ودانیو د جوړولو څارنه او باغوانې یې کوله. له پېغلې بوری ین سره یې ټولې پخوانې اړیکې شلولې وو. له شهزادګۍ ماریا سره یې په خبرو کې ژبه سړه او دا ښنې په کې څرګندې وې چې ګواکې وایي:

- ګوره وینئ! تا زما په اړه څه خبرې څه جوړې نه کړې؟ تا مې زوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې په اړه څه دروغجنې خبرې ونه کړې، چې ګوا کې ما له دې فرانسوي سره ګوتې خوږې کړې دي؟ له هغه سره دې خوابدی کړم، خو اوس ګورئ چې نه مې ته په کار يې نه هغه فرانسوي ګکې.

شهزادګۍ ماريا نيمه ورځ د خپل وراره، له نيکولای،جان سره په کوټه کې تېروله،د هغه سبقونه يې څارل، خپله يې هغه ته د روسي ژبې او موسيقۍ زده کړې ورکولې، د هغه له روزونکي دوسال سره به غږېده او نيمه ورځ به يې خپل کتابونه لوستل،وخت به يې له بوډۍ مينځې او له هغو خدايي خدمتګارانو سره چې په پټه به د ودانۍ د شا له خوا نه، ددې ديدن ته راتلل، تېراوه. د جګړې په اړه شهزادګۍ ماريا هماغه شان فکر کاوه، لکه ټولې ښځې يې چې کوي. جګړې ته د خپل تللي ورور له کبله خورا خواشينې وه. هغه له جګړې او د هغې له وحشت نه ډاريده او په دې نه پوهېده او دې ته حيرانه وه چې څنګه خلک په بې رحمۍ د يو بل وژلو ته اړباسي، هغه ددې جګړې په اهميت نه پوهېده او هغه يې د پخوانيو جګړو په څېر يوه جګړه ګڼله. سره له هغه چې دوسال، د هغه هميشنی مرکچي د جګړې په لېوالتيا د جګړې بهير څاره، په خورا شوق يې د هغې په اړه خپل عقايد څرګندول، سره له هغه چې ددوی ديدن ته راتلونکي خدمتګارانو، په خورا وحشت، هر يو جلا جلا ،په خپله بڼه د جګړې د آوازو او د پيدا شوي کافر او عيسويت ضد او روسيې ته د هغه د راتګ په هکله د خلکو خبرې او کيسې ورته کولې او سره له دې چې ژولۍ، چې اوس په شهزادګۍ دروبتخکايا بدله شوې وه او بيا يې له دې سره خورلندې پيل کړې وه او دې ته يې له مسکو نه د هېواد پالنې نه ډک ليکونه ليکل، بيا هم دې ته جګړه جګړه وه، هېڅ اهميت يې نه لاره او نه پرې پوهېده.

ژولی هغې ته ليکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته ګراني خورلنډې ! زه تاسو ته په روسي ژبه ليک ليکم، ځکه زه ټولو فرانسويانو او په هماغه اندازه د هغو له ژبې نه کرکه لرم. زه هغه نه ويلی او نه يې اوريدلی شم.

موږ مسکويان د خپل ټولو اک له مينې نه چې د لمانځنې او بې ساري درناوی وړ دی، د مينې د اور په لمبو کې سوځو.

زما خوار ميړه د يهودانو په مسافرتونو کې د زوريدو او لوږو له زغم نه لېونی او ستړی شوی دی. دا لا څه کوي ،هغه خبرونه چې ما ته رارسيږي له دې مې لا زيات په عذاب اخته کوي.

هرومرو به مو د اريوفسکی د مېړانې او سرښندنې په اړه اوريدلي چې له خپلو دوو زامنو نه يې غېږ تاو کړې او ورته ويلی دي:

- له هغو سره به يو ځای مرم او بې پتې به نه منو.. او په رښتيا چې د دښمن قوت دوه برابره شو، خو موږ ورته سست نه شو. دا هم تېريږي خو د جګړې وختونه بايد لکه د جګړې د وختونو په څېر ومنو او تېر يې کړو. شهزادګۍ ايلينا او شهزادګۍ صوفيا، ټوله ورځ راسره ناستې وي. موږ خوارې هغه کونډې يو، چې مېړونه مو ژوندي، خو موږ کونډې يو، په زغنو اوبدلو لګيا يو او په خوږو خوږو کيسو وختونه تېروو.

يوازې او يوازې زموږ تر څنګ ستاسو ځای تش دی.. او داسې او داسې نور دې ته ورته ليکونه. "

شهزادګۍ ماريا، ځکه د دې جګړې په اهميت نه پوهېده چې بوډا سردار هېڅکله د هغې په اړه نه غږېده، هغه يې نه منله او کری ورځ به يې له دوسال سره چې ميز ته به ناست و ،او خدای خبر څه به يې ويل، خنديدل به او ژبه به يې داسې ارامه او ډاډمنه وه چې شهزادګۍ ماريا ته به د خبرو وخت نه پاتې کېده او د جګړې په اړه به يې د پلار جاج نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیست.

د جولای د میاشتې په اوږدو کې بوډا سردار خورا ګرځنده او آن چې تاند و تازه و. د نوي باغ او چوپړانو ته د نوې ودانۍ جوړل یې پیل کړي وو. هغه یوازینی شی چې شهزادګۍ ماریا پرې زوریدله، هغه یې د پلار بې خوبي وه. هغه خپل دا عادت چې د خپل کار کوټه کې ویده کېده، بدل کړی و او هره شپه به یو بل ځای ویده کېده. یوه ورځ به یې سپارښتنه وکړه چې د هغه سفري پالنګ په لویه لاره کې کېږدئ، بله ورځ به د مېلمستون پر لویه لاستي لرونکي اوږدې څوکۍ پاتې شو او کله به د هرکلو په کوټه کې پروت و او پرته له هغه چې جامې وباسي سترګې به یې پټې کړې او د پېغلې بوری ین پر ځای به د هغه پتروشکا نومي چوپړ ،کتابونه ورته لوستل او همالته به هماغسې ویده شو. خو کله کله به یې بیا په خوړنتون کې شپې سبا کولې.

د اګست په لومړۍ نېټې د سردار اندرې دویم لیک راورسېد. په لومړی لیک کې چې د هغه تر تګ نه ژر وروسته رارسېدلی و، په خورا درناوي سردار اندرې له خپل پلار نه له دې کبله بښنه غوښتې وه، چې ځان ته یې اجازه وکړې وه ،له پلار سره مخالفت وکړي او له هغه نه یې غوښتنه کړې وه چې په ځان کې د پلار د مهربانۍ احساس راژوندی کړي. بوډا سردار د زوی لومړی لیک ته په خورا مینه ناکه ژبې ځواب لیکلی و او تر همدې لیکه وروسته و چې هغه، فرانسوي پېغله له ځانه لرې کړې وه. دویم لیک سردار اندرې د ویتبیک له څنډو ، لیکلی و ،هغه دا لیک، تر هغه وروسته لیکلی و چې دغه ښار فرانسویانو لاندې کړی و او د دغې جګړې په اړه یې په لنډه توګه هلته لیکلي او د هغه نقشه یې هم هلته انځور کړې وه. هغه د جګړې د راتلونکي په اړه هم خپل نظریات لیکلي وو. سردار اندرې په لیک کې پلار ته د هغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونزو په اړه چې د جګړې ډګرته دده د کور د نېږدې والی له امله ده ته ورپېښې وې، هم یادونې کړې وې. ده د جګړیزو عملیاتو د نېږدیوالي له امله ډېره خواشیني څرګنده کړې وه او پلار ته یې مشوره ورکړې وه چې مسکو ته لاړ شي.

هغه ورځ د غرمنۍ په وخت کې چې کله دوسال ویلي ویلي و چې: ، د آوازو له مخې فرانسویانو ویتیبسک هم لاندې کړی دی. هغه د خپل زوی سرداراندرې لیک وریاد شو. هغه شهزادګۍ ماریا ته مخ وروااړاوه او وې ویل:

- نن د سرداراندرې لیک راغلی دی، هغه دې ولوست؟

شهزادګۍ ماریا په ډار وویل:

- نه بابا جانه !

هغې نه شوکولای هغه لیک ولولي، چې هېڅ څوک یې آن له رارسېدو هم خبر نه و.

سردار له ملنډو نه په ډکې موسکا په هغې موسکا چې اوس د دغې جګړې په اړه د یادونې په وخت کې تل دده پر شونډو راخوریده، وویل:

- هغه د جګړې په اړه، د دغې جګړې په اړه لیکلي دي.

دوسال وویل: باید ډېر په زړه پورې وي، هغه خو خپله په جګړه کې دی.

پېغلې بوری ین وویل: اخ، هوکې، باید خورا په زړه پورې وي.

بوډا سردار مخ پېغلې بوری ین ته ورواړاوه او وې ویل:

- پوهېږئ، د واړه میز پر سر، د اخبارونو تر دوسیې لاندې دي...

پېغله بوری ین په خوښۍ له خپله ځایه ودانګل.

بوډا سردار تندی تریو او چغه کړل:

- اخ، نه، نه ! میخائیل ایوانوویچ، ته لاړ شه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میخائیل ایوانوویچ پاڅېد او د هغه دفتر ته ورغی، خو همدا چې هغه ووت، بوډا سردار په خورا ناآرامۍ دې خوا، هغه خوا وکتل، کاغذي دستمال یې وارتېره، خپله لاړ او وې ویل:

- هېڅ ځوک، هېڅ نه شي کولای. هر څه یې سره ګډوډ کړل.

دده تر راستنېدو پورې، شهزادګۍ ماریا، دوسال، پېغله بوری ین او آن نیکولای جان په چوپتیا چوپتیا کې یو بل ته سره کتل.

بوډا سردار مخکې او میخائیل ایوانوویچ پسې چې لیک او یوه نقشه یې په لاس کې و، په چټکو چټکو ګامونو راستانه شول. هغه لیک او نقشه یې پر میز، تر خپل څنګ کېښودل او د ډوډۍ تر پایه یې هغه چاته ورنه کړل، چې وې لولي. همدا چې مېلمستون ته لاړل، هغه لیک یې شهزادګۍ ماریا ته ورکړ او د نوې ودانۍ نقشه یې تر مخې وغوړوله، پر نقشې یې سترګې خښې کړې او لور ته یې سپارښتنه وکړه چې لیک په لوړ آواز ولولي. شهزادګۍ ماریا د لیک لوستل پیل او په پوښتنیز غلچک یې پلار ته وکتل.

ده خپله نقشې ته کتل، خو داسې ښکاریده چې په خپلو غمونو کې ډوب وي. دوسال ځانته دا حق ورکړ چې وپوښتي:

- سردار صاحب، تاسو په دې اړه څه فکر کوئ؟

بوډا لکه چې په بې خوندۍ له خوبه راویښ شوی و، پر ته له هغه چې د ودانۍ له نقشې نه سترګې بل پلو وغړوي، وویل:

- زه؟ زه؟ ډېر امکان لري، چې د جګړې کرښه دومره موږ ته رانېږدې شي چې...

سردار وویل:

- هه، هو، هه، د جګړې کرښه! ما ویلي او اوس هم وایم، چې د جګړې ډګر په پولند کې و او دښمن به هېڅکله ونه شي کولای، چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نی مان له سینده راتېر شي.

دوسال، په حیرانی بوډا ته ځکه کتل چې هغه د نی مان نه د نه را اوښتلو خبرې کولې، حال دا چې دښمن لا د وخته د نی پیر، سیند ته رارسېدلی و. خو شهزادګۍ ماریا چې د نی مان ،جغرافیاوی موقعیت کې تېروتلې وه، داسې فکر کاوه چې پلار یې برحقه دی.

سردار چې برېښېده لا د ۱۸۰۷ کال د جګړو په خیالو کې دی او د هغې جګړې یادونه او پېښې ورته نوې برېښېدی، وویل:

- د واورو په ویلیدو سره به تول د پولند په جبو کې ډوب شي، یوازې هغوی دي چې په دې خبره یې سر نه خلاصېږي. که بینیګسین، لا د مخه خوځېدلای او پروس ته ننوتلای وای او سنی چارې به په بل ډول وای.

دوسال په ویرې وېرې وویل:

- جنابه سرداره !

په لیک کې د وینیبسک خبرې کېږي او تاسو....

سردار په خواشنی وویل: په لیک کې، هو !هو !هو کې په لیک کې.

د هغه بشرې له خواشینی نه ګونځې ګونځې او خواشینی بڼه یې غوره کړه او چپ شو او بیا یې وویل:

- هوکې، نو فرانسویانو د کوم سیند په څنډو ماته خوړلې ده؟

دوسال سترګې ښکته واچولې او په کراره یې وویل:

- جناب سردار !په لیک کې هېڅ چېری د فرانسویانو د ماتې یادونه نه ده شوې.

- آیا هغه نه دي لیکلي چې فرانسویانو ماته خوړلې ده؟ عجیبه ده ! نو ما خو، خپله داسې فکر نه شو کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تول ترډېرو پورې چوپ وو.

هغه ناڅاپه سر راپورته کړ، د نوې ودانۍ نقشې ته یې اشاره وکړه او وې ویل:

- ښه، ښه ! ښه میخائیل ایوانوویچه ! راته ووایه، ته څنګه کولای شې دغه بدل کړې؟

میخائیل ایوانوویچ نقشې ته ورننږدې شو، یو څو شیبې سردار له هغه سره د نقشې په اړه وغږید، بیا یې برند برند او له قهره په ډک غلچک شهزادګۍ ماریا او دوسال ته وکتل. او خپل دفتر لاړ.

شهزادګۍ ماریا خپل پلار ته د دوسال له حیرت نه ډک او پریشان غلچک ولید، د هغه سکوت ته یې پام شو او خپله هم له دې نه په حیرت کې شوه چې څنګه یې پلار د اندرې لیک په مېلمستون کې د میز پر سر هېر کړی و، خو هغه نه یوازې د دوسال د پرېښانۍ او سکوت د علت په اړه له هغه سره د خبرو نه، نه ویریده، بلکې د هغه په اړه فکر کولو نه هم ډاریدله.

ماښام، میخائیل ایوانوویچ د سردار د سپارښتني له مخې شهزادګۍ ماریا ته راغی او له هغې نه یې په مېلمستون کې د سردار اندرې د هېر شوي لیک غوښتنه وکړه. شهزادګۍ ماریا لیک هغه ته ورکړ.

که څه هم د هغې دا نه خوښېده، هغې ځان ته دا حق ورکړ چې میخائیل ایوانوویچ نه وپوښتي، پلار یې څه کوئ؟

میخائیل ایوانوویچ له درناوی نه په ډکې خو له ملنډو مل موسکا سره وویل:

- هسې خوځېږي را خوځېږي، دی د دې نوې ودانۍ له امله ډېر ناارامه دی. یو څه وخت یې کتاب ولوست او اوس... میخائیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایوانوویچ خپل آواز لږ ټیټ کړ او وې ویل:

- میز ته ناست دی. باید په خپل وصیت لیک لګیا وي (په دې وروستیو وختونو کې له کاغذو سره بوختیا د سردار یوه له خورا غوره بوختیاوو نه وه. هغه کاغذونه چې تر مرګه وروسته ده نه باید پاتې شي، هغه کاغذونه چې ده وصیت لیک نوماوه)

شهزادګۍ ماریا وپوښتل:

-آلپانیچ سمولینسک ته استوئ؟

- البته چې، له ډېرې مودې راهیسې سترګه په لاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

کله چې میخائیل ایوانوویچ له لیک سره دفتر ته راستون شو، سردار عینکې په سترګو، د عینکو کړۍ پر تندي د شمعې تر رڼا لاندې د میز شاته ناست و او له کاغذو (هغه کاغذونه چې ده وصیت لیک نومول او باید دده تر مرګه وروسته ټولواک ته لېږل شوي وای) سره اخته و، هغه یې له سترګو لرې نیول او په خورا خوند یې لوستل. کله چې میخائیل ایوانوویچ راننوت، د هغه سترګو د هغو خاطراتو له لوستلو نه وروسته له اوښکو ډکې وې چې ده په ځوانۍ کې لیکلې وې او اوس یې لوستې. هغه د میخائیل ایوانوویچ نه لیک واخیست، هغه یې په جیب کې کېښود، کاغذونه یې یوې خواته کېښودل او الپانیچ یې چې ډېره موده ورته انتظار پاتې شوی و، ځان ته راوغوښت.

هغه پر یوې پاڼې هغه څه لیکلي و چې سمولینسک کې اړتیا ورته لیدل کېده، هغه په کوټه کې ښکته پورته ګرځېده او هر وار به چې د الپانیچ له څنګه چې ده ته یې د دروازې تر څنګ انتظار وبست تېریده، هغه ته یې خپلې سپارښتنې ویلې:

- لومړی پوستي کاغذ، تاته وایم اورې، اته ګېډۍ، د دغې بېلګې له مخې، زرین رنګ، دغه بېلګه یې یوسه، چې کټ مټ هماغه واخلئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا شرش، موم، هوکې د کاغذونو د مهرولو لپاره د میخائیل ایوانوویچ د وړاندې له مخې.

هغه په کوټه کې وګرځېد، خپلو یاددښتونو ته یې وکتل او وې ویل:

بیا به د سرتېرو د جلب دغه لیک، والي ته سپارئ..

الپاتیچ ته د سردار سپارښتنو دوه ساعته وخت ونیو، خو بیا هم هغه ته د سردار خبرې پای ته نه وې رسېدلې. هغه کېناست، چرت کې لاړ، سترګې یې سره ورغلې، ویده شو او الپاتیچ وښورید.

- نو، ځه خو ځېږه، خو ځېږه، که څه شی په کار و، در وبه یې لېږم.

الپاتیچ ووت. سردار بېرته خپل میز ته ورغی، خپل میز یې وڅاره، په خپلو کاغذونو یې لاس وواهه، بیا یې د خپل میز جعبه وتړله او د بل میز شاته کېناست او والي ته یې د لیک لیکل پیل کړل. کله چې یې لیک مهر کړ او پاڅېد، وخت له وخته تېر شوی و. هغه غوښتل ویده شي، خو هغه پوهېده چې خوب نه ورځي او ګڼو له غمونو ډک خیالونه یې خوب ته نه پرېږدي. هغه تیخون ته ورغږ کړل او له هغه سره ددې لپاره بلې کوټې ته لاړ چې هغه ته ووایي، د هغه کټ چېرې کېږدي. هغه ګرد ګرځېده او کتل یې چې په کوم کنج کې یې کټ کېښودل شي. هره خوا هغه ته، ناوړه برېښېده، خو له ټولو نه ناوړه ځای د هغه د کار په کوټه کې اېښودل شوې لویه څوکۍ وه، چې پخوا دی پرې بیدیده. پر هغې څوکۍ بېدیدل، هغه ته په دې علت خورا وحشتناکه برېښېدل. دی له داسې خیالونو سره لاس او ګریوان شوی و، چې دی یې ډېر زورولی و. په هېڅ څه یې تنده نه ماتېده، خو تر ټولو ښه ځای هغه ته د پیانو تر شا ولاړ څوکۍ ښکارېده. هغه تر اوسه پورې هېڅکله هلته ویده شوی نه و.

تیخون د یو چوپړ په مرسته د هغه کټ راوړ او د هغه په جوړولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګیا شو.

سردار چغې کړل:

- نه، داسې نه، خپله یې یو لږ څه له دیواله نه رادې خواته کړ او بیا یې بېرته څه ورنبږدې کړ.

سردار له ځانسره فکر وکړ: بالاخره مې هر څه بدل او جوړ کړل، اوس کولای شم ویده شم.

ودرید چې تیخون جامې ترې وباسي.

له هغه عذاب نه یې تندی تریو شو، چې له ده نه د جامو وبستلو په وخت کې تیخون پر ده زغملی و، په پای کې هغه جامې وویستې، په سختۍ په کټ کې پریوت او په شک او ګمان یې خپلو وچو ژیړو پښو ته کتل. هغه په فکر کې نه و تللی، بلکې د هغه کړاو په وړاندې لږ کرار شوی و، چې د غه پېښې ځنګه را پورته او په کټ کې وغځوي.

هغه په زړه کې ویل:

-اخ، اخ چې څومره ګرانه ده، اخ، چې اوس ژر، ژر تر ژره دا خواري او عذاب پای ته رسېدلای وای او زه مو په کراره پرېښې وای. هغه شونډې کېښکودې او د شلم وار لپاره یې هغه بیا کېښکودې او هڅه یې وکړه چې ویده شي، خو هغه لا سم په کټ کې غځېدلی نه و چې ناڅاپه، تر ده لاندې کټ په یوه ټاکلی ګذار، وړاندې او وروسته په خوځېدا شو، ګواکې دی په سختۍ سا باسي او دانګي. دغه حال هر شپه تکراریده. هغه خپلې پټېدونکې سترګې وغوړولې.

په خوراخواشینۍ یې خدا زده چاته په بنګېدو بنګېدو ښکنځلې کولې او ویل یې:

- ویدیدل ناشوني دی، لعنت دې وي پر دوی ! کومه د پام وړ خبره وه چې ماښام ته مې، کټ ته مې پرېښې وه، د قفلونو خبره وه؟ نه، نه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

قفلونو چاره خو مې وکړه، نه، د مېلمستون. کوم شی خو و؟ شهزادګۍ ماريا وه چې کومه بې ځايه خبره يې وکړه. دوسال هم کومه څه وويل. دا احمق سړی! کوم څه مې په جيب کې کېښودل، پروا نه لري، نه رایادېږي!

- تيشکا ته ووايی، د غرمنۍ په وخت کې مو د څه په اړه خبرې کولې؟

- د سردار په اړه، د مخائيل په اړه...

سردار ميز په سوک وواهه او وې ويل:

- چپ شه، چپ شه! هوکې پوه شوم، شهزادګۍ ماريا د سردار اندرې کيسه، هغه ته ولوسته،دوسال د ويتيبسک په اړه څه وويل. اوس به يې ولولم. سپارښتنه يې وکړه چې تيخون دده له جيب نه، ليک ده ته ورکړي، له وړوکي ميزسره د ليمو شربت او شمعې دده د کټ خواته راوړي. عينکې يې په سترګو کېښودې او د ليک لوستل يې پيل کړل. هماغه وخت و چې د شپې په چوپتيا کې په داسې حال کې چې د چلچراغونو شنه رڼايي يې پر لاسونو خوريدله، ده ليک ولوست او د لومړي ځل لپاره په يوه شېبه کې د هغه په معنا او ارزښت پوه شو.

فرانسويان په ويتيبسک کې دي، او دا امکان لري چې تر څلورو ګړځنو وروسته سمولينسک ته ورسېږي او يا کېدای شي اوس هلته رسېدلي وي.

- تيشکا! او تيخون له ځايه پاڅېد. سردار چغې کړې:

- نه، نه، نه پوهېږم، دا ناشونې ده؟

ليک يې د شمعې تر ستنې لاندې پټ کړ، سترګې يې پټې کړې، دانيوب يې خيال ته راغی، او د لمر تر شغلو لاندې د هغه له نيبونو ډک ساحل، د روسي پوځ، د هغه ځوان جنرال، چې دی خپله و، هغه ځوان

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يوه ګونځه يې هم لا پر تندي نه لرله، مهربانه و، سره، ځلېدونکې
څېره، چې د پاتيومسکين(روسي جنرال) کېږدۍ ته ورننوزي، هغه ته
ټولو اکه، د خول خاونده مور، د روس د ملت مهربانه اناې، تر نظره
ورغله، دا سې تر نظره ورغله چې هغه ټيټ وني او ثوربه ده او ژېړ رنګه
څېره يې لرله، له هغې سره يې په خپله لومړې کتنه کې خپله خوږه
موسکا، مينه ناکې او له خوا خوږۍ نه ډکې خبرې وريادې کړې. او بيا
يې هماغه څېره، تر تابوت لاندې لويه دړه چې د ګلو په درمندو کې
ډوبه وه، ورياده شوه او بيا د تابوت تر څنګ له زوبوف سره د خول د
ګرانې خاوندې د لاس د مچولو د لومړيتوب پر حق، ناندرې ور په ياد
شوې. دا ټول او ټول سردار ته وريادېدل او وې ويل:

- ځومره به ښه وه چې هغه وختونه بيا راستانه شوي واى،
کاشکې دغه ننني بې ننګه وختونه ژر تر ژره پاى ته رسېدلى واى او اى
کاشکې بې زه آرام سره پرېښى واى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

لیسه ګورې، د سردار نیکولای اندریوویچ بالکونسکي ځمکې او باغونه د سمولینسک په شپتیزه ورستي او مسکو ته د تلونکی واټ په دیرش ورستی، کې پراته وو.

پـه هماغـه مابښـام چې بـوډا سـردار، الپاتیچ تـه خپلې سپارښـتنې ورکړې، دوسال، له شهزادګۍ ماریا نه هیله وکړه چې دی د ځېنو خبرو لپاره ومني. هغه په دې کتنه کې هغې ته وویل، له دې چې د مشر سردار روغتیا خورا کړکیچنه ده او دا د ځان د ساتنې او پالنې لپاره، هېڅ نه کوي او د سردار اندرې له لیکه هم څرګندېږي چې پـه لیسـه ګورې کې پاتې کېدل، هم لوی ګواښ دی، نو هغه (دوسال) په خورا درناوي هیلـه کوي چې شهزادګۍ ماریا دې د والي په نامه یو لیک ولیکي. اوس چې الپاتیچ سمولینسک ته روان دی، هغه ته دې ورکړي، پـه لیک کې دې هغه ګواښ څرګند کړي، چې د دوی کورنۍ ورسره مخامخ ده. دوسال په خپله دغه لیک کې ولیکل، شهزادګۍ ماریا لاسلیک کړ، الپاتیچ ته یې وسپاره، ورته وویل شـول چې هغـه والي تـه وسپاري او د ګواښ د زیاتېدو پـه وخت کې ژر تر ژره بېرته راستون شي.

آلپاتیچ چې دغـه سپارښـتنې او لیـک تـر لاسـه کـړ، د سپینو ښو نـه جوړه شـوې خولـۍ (دا د شـهزادګۍ ډالـۍ وه) پـر سـر، ارباب تـه ورتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکړه په لاس د خپلې کورنۍ د غړو په بدرګه کې له کوره ووت، هغه ووت چې په هغه چرمینه ګاډۍ کې چې دوه سره بخون، تور یاله او اوږد لکۍ، آسونه ورته تړلي وو، سپور شي.

د آسونو په غاړه کې زنګونه ځړول شوي وو .زنګونه بیا په کاغذونو کې مروړل شوي، مشر سردار چا ته اجازه نه ورکوله چې په لیسه ګورې کې، د زنګونو غږ پورته شي،خو الپاتیچ په لرو لارو کې د زنګونو شرنګهارۍ ډېر خوښېده. د الپاتیچ چوپړانو، دولتي استازي، منشي، دوې مینځۍ توره او سپینه (په روسیه کې تورې مینځې –کور پاکاوه او سپینې خواړه پخول) دوې بوډۍ، قزاق زلمی، ګاډیوان او د دربار نورو وګړو دی بدرګه کاوه.

د هغې لور، په چیټ پوښ بالښتونه، د هغه تر شا او ترپښو لاندې کېښودل. د هغې زړې ښښې،یو دستمال په پټه په ګاډۍ کې ومانډه. یو ګاډیوان هغه ترتخرګ لاندې ونیو او هغه یې په ګاډۍ کې کېناوه.

الپاتیچ بنګېده، په ګاډۍ کې کېناست او د سردار په څېر، ژر ژر وغړېد او وې ویل:

-خدای مودې، ددې ترینډو له دې شرو شور نه ساتي او خدای دې مور ته ددې ښځو غم نه راښیي.

وروسته له هغه یې د وړو کارونو په اړه، خپلو چوپړانو ته خپلې وروستنی سپارښتنې ورکړې. له خپل تک شین سر نه یې خولۍ پورته کړه (دده دا کار په هېڅکله د سردار کارونو ته ورته نه دی) او درې وار یې پر تټر صلیب رسم کړ.

د هغه ښځې په لوړ آواز وویل:

- میاکوف الپاتیچ !که کومه خبره وه... ته او تا خدای راستانه شئ، پر موږ رحم ولرې، د هغې د ښځې دغه زارۍ او هیلې له دې کبله

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، چې د دغې جګړې آوازې هر خوا خورې وې او لاپسې خورېدې.

الپاتيچ وخوځېد. دا خوا هغه خوا يې کتل او د شا خواته پرتې دښتې ننداره يې کوله. هغه تر شونډو لاندې وويل:

- ښځې، ښځې، خدای مو دې له ښځې ساتي !د هغو له غمونو او خيالونو !

د تګ په لاره کې، يو ځای اوربشې مخ په ژېړې وې او چېرې يې لا وړې شنه وو، چېرې لا ځمکه تکه او توره او نوی کرنه په کې بيا پيل شوې وه. الپاتيچ روان و او د فصلونو پر پريمانۍ يې شاباسي وايه. د اوربشو پټيو او په هغه کې ولاړ فصل ته چې ځای ځای په کې لو پيل شوی و، کتل...

وروسته له هغه چې دوه واره يې په لاره کې آسونو ته وابښه ورکړل، د اګست په څلورمه ښارته ورسېد.

الپاتيچ په لاره کې، له پوځي کتارونو او ګاډيو سره مخامخ او يا هم تر هغو نه مخکې کېده. سمولينسک ته په نږدې کېدو سره له لرې لرې د ډزو غږ اورېدل کېده، خو د هغه له اورېدو يې تعجب نه کاوه، له هر څه زيات هغه دې خبرې حيران کړ چې پوځيانو د اوربشو په شنو پټو کې کېږدۍ درولې وې او سر تېرو دغه اوربشې د وښو په توګه خپلو آسونو لپاره کارولې، که څه هم دغه کار دده د تعجب وړ و، خو د هغه خپلو غمونو او خيالونو هغه بېرته په خپلو څپو کې ډوب او دغه حيرانتيا يې ترې هېره کړه.

دا دده ديرش کاله کېدل، چې د هغه د ژوند هر څه د هغه د ارباب، سردار د هيلو له مخې وو او هغه هېڅکله د هغه له ارادې پرته بل څه نه کول. هر هغه څه چې د هغه د سردار سپارښتنو پورې اړه نه لرله، نه يوازې نه تر سره کېدل، بلکې اصلا يې دده لپاره شتوالی نه لاره..

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتیچ، د اګست په څلورمه ماښام سمولینسک ته ورسېد، د دینیپر د سیند پر هغې غاړه کې د ګینچاسکي په سیمه کې لکه په دې وروستیو دیرشو کالو کې چې د هغه عادت شوی، په هغه مسافرتون کې، چې اوس یې فیراپانتوف، پوري اړه لرله، واړاول. د غه فیراپانتوف، چې پخوا سرایوان و، دولس کاله د مخه دده په مرسته له سرداره یو ځنګلکوټی واخېست، د الپاتیچ د مهربانیو له برکته یې په هغه کې کار او ژوند پیل او دا دی اوس یې هلته یو کور، مېلمستون او د وړو خرڅولو یو دکان جوړ کړی دی. فیراپانتوف یو څورب، تورڅنی، سور مخی څلویښت کلن کلیوال و چې توري شونډې، پراخه وتلې پزه او همداسې پر تورو وتلو وروځو تندی او وتلې ګېډه لرله.

فیراپانتوف، چې واسکټ او تر هغه لاندې د چیټ کمیس یې اغوستی و، د خپل دکان مخکې ته ولاړ و، د الپاتیچ په لیدو د هغه خوا ته راغی او وې ویل:

- یاکوف الپاتیچ ! ټول خلک له ښاره تښتي او ته ښار ته راغلې.

الپاتیچ وویل:

- پوه نه شوم، څنګه له ښاره تښتي !

- زه هم وایم، خلک احمقه دي، ټول له فرانسویانو ډارېږي.

الپاتیچ وویل:

- د ښځو خبرې، د ښځو خبرې، د ښځو خبرې دي.

- زه هم همدا خبره کوم، یاکوف الپاتیچ ! پوځي فرمان رارسېدلی دی چې لاره نه ورکوو، فرانسوي څوک نه پرېږدي، خلک داسې ګڼي، پسې اخېستي دي چې هر یو د خپلې ګاډۍ لپاره درې روبله غواړي، نه عقیده پاتې ده او نه ایمان.

یاکوف الپاتیبچ، بې پروا هغه ته غوږ و. هغه سماوار او آس ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

وښو غوښتنه وکړه. چای يې وڅښه او څملاست.

تر سهاره پورې دده د مېشت ځای په وړاندې په کوڅه کې پوځونه تېرېدل. الپاتيچ بله ورځ هغه کالي چې له ښاره پرته بل ځای نه اغوستل کېږي، واغوستل او د خپلو کارونو د سرته رسولو لپاره ښارته ووت. لمر له سهاره ځلېده او د سهار له اتو بجو نه ورځ ښه توده وه. الپاتيچ په زړه کې ويل:

- دغه هوا د غنمو لولپاره ښه ورځ ده، خو لا له سهاره د ښار له څنډو نه د ډزو غږ اوريدل کېده.

د سهار له اتو بجو نه د ټوپکو له ډزو سره د ټوپونو ډزې هم يو ځای شوې. په کوڅو کې د خلکو ګڼه ګونه وه، خو دا نه څرګندېده، چې چېرې او کوم پلو تلوار کوي، سرتېري هم ډېر ليدل کېدل. ګاډي هم بې شمېره وې، ښکته پورته روانې وې. سوداګرو او دکانداران د خپلو دکانونو مخې ته ولاړ وو او په کليساوو کې لمانځې روانې وې. الپاتيچ د خپلو چارو د سرته رسولو لپاره، د مغازو، ادارو، ډاګځي او ولايت خواته ورغي. په بازار، په دکانونو، په ډاګځای او هر هر ځای کې د پوځ او جګړې خبرې وې. د دښمن خبرې، چې پر ښار يې يرغل پيل کړی و. ټولو يو له بله پوښتنې کولې او ټولو هڅه کوله يو بل آرامه کړي.

الپاتيچ د والي د کور مخې ته سخته ګڼه ګونه وليده، قزاقان، کارکوونکي، د والي ګاډيوانان، ساتونکي او نور ټول د هغه سرې او چوپړان. الپاتييچ د کور مخې ته دوه اعيان وليدل، چې يو ده پېژانده. د هغه دغه پېژندګلوی سړی د سيمې د پوليسو مشر و، چې خورا غوړ او ډډ ډډ غږېده او ويل يې:

- ګوره! دا څه ټوکې نه دي، اوس که يو څوک وای، يوازې وای،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه او ماشومان یې نه لرلای، یا هسې ګدا ،سوداګر او یا وړی وای، بیا یې هم پروا نـه لرلـه،یو سر یـو یـې غم،خو هغـه ځوک چې د کـورنۍ غـړي یـې دیـارلس تنـه دي، لاس یـې هـم تـش، اوس بـه څـه کـوي؟ دا څـه چاروا کې دي، په خلکو یې څه راوستي دي؟ټول داړه مـار او غلـه دي، چې دا خو یې په دار ځړولي وای !

بل وویل: څه وايې، نه پوهېږې چې...

د پولیس مشر وویل:

- زما یې څه، بلا پسې ! پرېږد ئ چې واورئ ! تر موږه سپي هم ښه دي

د الپاتیچ په لیدو یې زیاته کړه: یاکوف الپاتیچ ته دلته څه کوئ؟

الپاتیچ په ویاړ سره سر پورته کړ، لاس یې د تـل پـه شـان د سـردار د نوم د یادولو سره د تخرګ لاندې ونیو او وې ویل:

- د عالیجناب پـه سپارښـتنه والـي تـه راغلـی یـم. سـردار سپارښـتنه کړې ده، اجازه راکړئ چې له حاله خبر شم.

هغه وویل:

- ځه لاړ شه، ځان خبر کړه، داسې حال یې راوسـتی چې یـوه کراچـۍ هم نه پیدا کېږي. هغې خواته یې اشاره وکړه چې د ډزو غږ ترې راتـه، او وې ویل:

- اورئ، دښمن له ښاره هومره لرې نه دی.

هغه زیاته کړه:

- داسې حال یې راوستی دی، چې ټول به ووژل شي. غله، داړه مار !

دا یې وویل او پر زینو ورښکته شو.

الپاتیچ سر وښوراوه او پر زینو پورته وخوت. د انتظار په کوټـه کـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوداګر، دوکانداران، ښځې او مامورین هر څوک خورا بې شمېره وو. ټول چپ ناست او یو بل ته یې سره کتل. د والي د کوټې دروازه چې راخلاصه شوه، ټول پاڅېدل، او وړاندې ورغلل. له دروازې په تلوار یو مامور راووت، له سوداګرو سره یې څه وویل، یو ځوان مامور چې صلیب یې پرغاړه کې پروت و، ځان پسې دفتر ته وروباله او بېرته د دروازې تر شا پناه شو.

له ورایه برېښېده چې ځان له هغو ټولو غلچکونو نه پناه کوي، چې خلکو هغه ته په ځیر ځیر او پوښتنیز ډول ورلېږل. الپاتیچ دروازې ته ورنږدې شو. او کله چې دا وار د غه مامور بیا راووت، پاڅېد، خپل لاس یې د خپل ټټر په ترلې تنۍ کېښود، مخ یې هغه مامور ته ورواړاوه، لیکونه یې هغه ته وروړاندې کړل، په لوړ خو ډډ آواز یې وویل:

- د جنرال آنشوف سردار بالکونسکي (په فرانسوي آنشوف یعنې مشر قوماندان) له خوا، جناب بارون آش ته.

غږ یې داسې پرتم لاره، چې مامور اړ شو هغه ته مخ وروا ړاوي او لیکونه یې تر ې واخېستل. څو دقیقې وروسته، والي الپاتیچ ومانه او په تلوار یې ورته وویل:

- سردار او شهزادګۍ ته ووایې چې زه له هېڅ څه نه خبر نه یم. او ما د لوړو چارواکو د سپارښتنې له مخې دا کار کړی دی، مهرباني وکړئ.

هغه کاغذونه، الپاتیچ ته ورکړل او خپلو خبرو ته یې دوام ورکړ:

- خو له دې کبله چې د سردار روغتیا ښه نه وه، زما هغه ته مشوره دا ده چې مسکو ته لاړ شي. زه خپله همدا اوس خوځېږم، سردار ته هم ووایئ... خو والي خپلې خبرې پای ته ونه رسولې. له سر تر پښو په خارو دوړو یو لړلی افسر راننوت او په فرانسوي ژبې یې والي ته څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل. د والي څېره له ډاره تکه سپینه شوه. سر یې الپاتیچ ته وښوراوه او هغه ته یې اشاره وکړه:

- ځه ! ژر کوه ! او له افسر نه یې پوښتنې پیل کړې. کله چې الپاتیچ د والي له کوټې راووت، د انتظار په کوټه کې د ناستو په تمه کسانو له ویرې او سترېیانو ډکې هیله مندې سترګې ټولې هغه ته وروا وښتې. الپاتیچ پر ته له هغه چې ځک شي، نور د ډزو غږونو ته چې دم په دم زیاتېدل او رانږدې کېدل، غوږ و، په تلوار او ګبنهې د مېلمستون پلو ته ستون شو. د پوځي اعلامیې هغه پاڼې چې والي الپاتیچ ته ورکړې وې، داسې په کې راغلي و:

- تاسو ته ډاډ درکوم چې د سمولینسک ښار لا هېڅ دول ګواښ سره مخامخ نه دی او دا ګمان هم نه شته چې ښار ته دې ګواښ ورپېښ شي. زه له یوې خوا او شهزاده باګراتیون له بلې خوا د ښار مخې ته سره یو ځای کېږو او دا یو ځای کېدل به د میاشتې په دوه ویشتمه نېټه تر سره کېږي. دغه دوه پوځونه به د دغه ولایتو د اوسېدونکو په ملتیا چې تاسو ته پرېښودل شوي دي، تر هغه وخته به دفاع وکړي چې دښمنان په شا تمبول شوي او مات نه وي او یا زموږ مېړني سرښندونکي تر وروستي هغه پورې ځان قربان کړی نه وي. نو له دې کبله دا خورا پر ځای خبره ده چې د سمولینسک اوسېدونکو ته ډاډ ورکړ شي او ارام یې کړي، ځکه هغه کسان چې د ځان او دښمن د پوځ تر منځ د دوو پوځونو دغه شان کلک دیوال ویني، باید په بري هم پوره ډاډ ولري.

(پوځي فرمان، د بارکلي دوتولي له خوا نه د سمولینسک والي بارون آش ته –۱۸۱۲)

خلک پریشانه، او په کوڅو کې لالهانده وو، خپل کپړې، میزونه، څوکۍ او د کور ټول څه یې په کراچیو بار له خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورونو ته راوتل او په کوڅو کې وړاندې تلل او ګڼه ګوڼه یې جوړه کړې وه. د فیراپانتوف آستوګنځي په ګاونډ کې څو کراچۍ ولاړې وې او د ښځو غږ ترې راته. عذر زارۍ او زګېروی اوریدل کېدل. یو ډنګر سپی پرله پسې غپیده او د ګاډیو د آسونو مخې ته تاویده راتاویده. الپاتیچ له خپل عادت نه په چټکو ګامونو د مسافر خای انګړ ته راننوت او مخامخ د آسونو طویلې ته لاړ، ګاډیوان ویده شوی و. هغه یې راویښ کړ، او ورته وې ویل چې آسونه چمتو کړي او خپله د کور دالان ته ورتېر شو. د مسافر خای د څښتن له کوټې د یو ماشوم د ژړا، د یوې ښځې د ساندو د فیراپونتاف د چغو او غضب نه ډک آواز غوږو ته راتلل. کله چې آلپاتیچ دالان ته راننوت، د آشپز ښځه له ویرې لکه ویریدلې چرګه ښکته پورته منډې وهلې.

- ښځه یې ووهله، داسې په مرګ یې ووهله، داسې یې ووهله او پر ډاګ یې کشوله.

الپاتیچ وپوښتل: ولې؟ د څه لپاره؟

- ښځې یې غوښتل چې له ده سره ګډه لاړه شي. د ښځو کار دی. هغې ټینګار کاوه چې دا هم له ځانسره بوزي، هیله یې کوله چې دا او ماشومان مرګ ته مه سپاره. هغې ویل:

- ټول لاړل، او موږ څه ګناه لرو؟ داسې داسې یې ووهله، داسې چې په ځمکه یې همداسې څښوله.

الپاتیچ، له هغه سره داسې سر وښوراوه، ګواکې ده د هغه خبره تایید کړې وه او خپله یې له دې امله چې نه غوښتل نور، نوڅه واوري. د مسافر خای د خاوند د کوټې مخامخ کوټې ته چې خپل اخېستل شوی شیان یې هلته ایښې و، ورغی.

په همدې شېبه کې یوه ډنګره، رنګ الوتې ښځه، چې ماشوم یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

غبږ کې نیولی و، دستمال یې له سره لویدلی، له دروازې را ودانګل، انګړ ته تلونکو زینو پلو یې منډه کړې او چغې یې وهلې، ظالمه، وژونکیه !

فیراپونتاف،د هغې پسې له کوټې راووت، خو همدا چې الپاتییچ یې ولید ،خپل واسکټ یې سم، لاس یې پر څڼو تېر، سټرې ستومانه بربنډه. هغه پسې کوټې ته ورننوت او وې پوښتل:

- الپاتیچه غواړئ لاړ شئ؟

الپاتییچ، د هغه پوښتنې ته ځواب ورنه کړ، پرته له هغه چې هغه ته وګوري، خپل اخېستل شوی شیان یط راواخېستل او وې پوښتل چې، کرایه یې څومره شوه؟

فیراپونتاف وویل:

- بیا به حساب کوو، ښنګه والي ته ورغلئ؟ څه پریکړه وشوه؟

الپاتیچ ځواب ورکړ چې والي د پریکړې په اړه ده ته هېڅ ونه ویل.

فیراپونتاف وویل:

- دا ژوند او کار چې موږ یې لرو، آیا کولای شو لاړ شو؟ کډه کول خو څه ټوکې نه دي؟. تر داراګابوژ پورې اوه روبله کرایه غواړي. دا چور له لارې وتلی، ایمان یې په پیسو بایللی دی ! میلیوانوف، ښه اټکل کړی و، لا د پنجشنبې په ورځ یې خپله د وړوو بوجۍ په اوه روبله پر پوځیانو وپلورله. هغه زیاته کړه:

- ښه نو، ورکه وه یې، یو چای خو به وڅکې؟

تر هغه پورې یې چې آسونه، ګاډیو پورې تړل، الپاتیچ او فیراپانتوف چای سره وڅکه، د غلې دانې په اړه سره وغږیدل او په دې اړه یې غورې وکړئ چې هوا د فصلونو د راټولو لپاره خورا ښه ده.

فیراپانتوف چې درې پیالې چای یې وڅکه، پاڅېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ډزې څه بندې غوندې شوې، ښايي زموږ پوځ مخې ته لاړ، دوی ويلي دي چې د ښمن به ښار ته نه پرېږدي، هرومرو به دوی پوهېدلي وي چې دومره زور لري چې دا سې خبرې کوي. ...

الپاتيچ خپله سودا راواخېسته. هغه ګاډيوان ته يې ورکړه چې کوټې ته رانټوت او د مسافرخای له خاوند سره يې حسابونه خلاص کړل. د خوځېدونکو ګاډيو، د آسونو د سمونو او د هغو د غاړې د زنګونو د آوازونه شرنګهاری د کور د دروازې نه د وتلو يادونه کوله.

له غرمنۍ نه ځو ساعته اوښتي و، سيورې د کوځې تر نيمايي پورې راوړاندې شوي و، خو په پاتې نيمايي کې لا تود لمر ځلېده. الپاتيچ له کړکۍ نه د باندې وکتل او د دروازې پلو ته ولاړ. ناڅاپه لرې بياديو عجيب و غريب غږ، بيا ګړز پورته شو او تر هغه وروسته د ښار په فضا کې د توپ د مرميو د لويدو او د ډز غړمبهاری خپور او هينداري يې وربېږدولې. الپاتيچ کوځې ته ووت. دوه تنو د پل خواته منډې وهلې. پر ښار د اوريدونکو مرميو، د هغو د لګېدو او چاوديدو غږونه له هرې خوا نه اوريدل کېدل، خو د غه غږونه د توپ د هغه غږونه په کچه چې له ښاره د باندې اوريدل کېدل او پر ښار يې مرمۍ راورولې، په هېڅ شمار وې. د دغو ډزو غږ د خلکو پام هومره ځانته نه وراړاوه، څه کم پنځه بجې ناپليون سپارښتنه کړې وه، چې ښار د توپو تر اور لاندې راولي، يو سلو ديرشو توپونو پر ښار ګولۍ ورولې. په لومړی سر کې خلک هک حيران او په دې ډزو يې سر نه خلاصېده.

هغه ګولۍ چې پر ځمکه لګېدې، چاودېدې، په لومړي سر کې د هغو چاودونو د خلکو پاملرنه راپاروله، د فيراپانتوف ښځې چې ژړا او زاری يې تر هغه وخته پورې د ننه له کوره اوريدل کېدې، چپه شوه، ماشوم يې په غېږ کې د کور د دروازې پلو لاړه. او په پټه خوله يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ننداره او د هغو غږ ته غوږ وه.

آشپز او دوړوو، پلورونکي کارګر هم د وره پلو ته راغلل. ټولو په خورا خوشالۍ او ځانګړي پاملرنې هغه کوله د هغو په سر د تېریدونکو ګولیو ننداره وکړي، خو په دې وخت کې څو تنه چې په خورا مستۍ غږېدل، د کوځې له یوه ګرځنې نه راتاو شول.

یوه وویل:

- دغه ته زور وايي، بام او د کور چت یې تالاوالا کړل.

بل تن بیا غږ وکړ:

-ته ګوره چې ځمکه یې څنګه چول چول کړه.

دریيم تن وخندل او وې ویل:

- ډېر ښه وشو، ډېر ښه وشو. ښه ده چې لږ دې شاته ودانګل کنه اوس به دې د غوښو ټوټې له خاورو او ایرو سره یو ځای وې.

خلک ټول په دلته راټول شول. هغو کیسه کوله چې څنګه تر دوی لږ وړاندې یوه ګولۍ په یوه کور کې ولګېده. په دې وخت کې هم ګولۍ پرله پسې د خلکو له پاسه تېرېدلې.. خو یوه هم دوی ته نږدې نه لګېده، الپاتیچ په کراچۍ کې سپور شو. د مسافر ځای خاوند د دروازې په خوله کې ولاړ و. پر هغې آشپزې ښځې چې لستوڼي یې بډ وهلي، سره لمن یې اغوستې، خپل بربنډ مړوندونه یې ښورول او د هغې ډلې خواته چې په یوه کنج کې راټول شوي وو، ددې لپاره ور روانه وه چې د هغو خبرو ته غوږ شي، غږ وکړ:

- چېرې ځئ؟ څه دې ورک کړئ؟

هغې وویل: عجیب سړی دی؟

خو همدا چې د خپل بادار غږ یې واورید، بېرته راستنه او خپله بډوهلې لمن یې ښکته کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یو دروند غږ خو دا وار دوی ته د پر نېږدې، لکه د یوه مرغه چې ځان ځمکې ته راوارتېږه، له آسمان نه راولوید. په کوڅه کې اور ولګېد. چاودونه وشوه او په کوڅه کې لوګی خپور شو.

د مسافر ځای خاوند، د آشپزې پلو ورمنډه کړه او چغه یې کړل:

- بې رحمې، ته دلته څه کوئ؟ دا څه و؟

دې سره همماله د ښځو د ژړا او شروشور غږ له څو ځایه واورېدل شو، یو ماشوم په وحشت سره چغې وهلې، خو خلک په چوپه خوله او الوتو رنګونو د هغې آشپزې شاوخوا ته ورټول شول. په دې ګڼه ګوڼه کې د دغې بدمرغې ښځې آواز تر ټولو نه لوړ و.

- اوی، ګرانو، زما د زړه سرو، ځارم شم، قربان مو شم، مه پرېږدئ، مه پرېږدئ چې مړه شم، زما زړه ته ګرانو !

پنځه دقیقې وروسته په کوڅه کې هېڅوک هم پاتې نه شو. آشپزه یې چې ورون یې د بم له ټوټې نه ټپی او مات شوی و، پخلنځي ته یووړه.

الپاتیچ، ګاډیوان، د فیراپانتواف ښځه او ماشومان سره له څوکېداره پر ځمکې ناست او غوږونه یې ډزو اورېدو ته څک کړي وو، د توپونو غړمبهاری، د ګولیو ټک او ټوک، د آشپزې زوروونکي زګیروي، چې په نورو آوازونو کې له ورایه څرګند و، یوه شېبه هم نه آرامېدل. د مسافرځی د خاوند د ښځې ماشوم چې کله به ډېر ناآرامه شو، په غېږ کې واخېست، هغه به یې ښوراوه او په خوږو خوږو او مهربانو خبرو به یې تسلاوه او کله ناکله به یې له هر هغه چا نه چې له کوڅې نه راته، د خپل مېړه چې په کوڅه کې پاتې و، جاج اخېست. د ورو پلورونکو کارګر چې څمڅې ته راغی، هغې ته وویل چې بادار له نورو خلکو سره یو ځای د دې لپاره کلیسا ته تللی دی چې د مسیح

(c) ketabton.com: The Digital Library

معجزه ښودونکی شمایل له سمولینسک نه ولېږدوي.

ماښام د ټوپونو ډزې آرامې شوې. د الپاتیچ کورنۍ له څمڅې نه راووته او له دروازې سره ودریده. د ماښام پخوانی آسمان چې تک شین و، اوس لوګیو پوښلی و. سپوږمۍ راختلې وه او د دغو لوګیو د پردو په منځ کې یې په زړه پورې ځلا لرله. د توپخانې د ډزو له هغه وحشتناک وروسته ښار په داسې یوې خاموشۍ کې ډوب شو، چې یوازې د پښو د ښنولو، د چټکو ګامونو د اخښستو، زاریو او زګیرویو، د لرو لرو چغو او نارو او د اورونو د خرپهارې آواز هغه ماتوله. د آشپزې زګیروي اوس آرامه شوي وو. له دوو خوا نه د تېنګو اورونو، د تورو لوګیو کندکونه پورته کېدل او په هوا کې خوریدل. په کوڅو کې سرتېري، نه په منظمو کرښو بلکې د مېږټونو په څېر په ګډه وډه او ګڼه ګوڼه کې په رنګارنګو دریشیو کې له بېلابېلو خوا او تلل راتلل. د دغو سرتېرو څو تنو د الپاتیچ تر مخې، د فیراپونتاف انګړ ته ورمنډې کړې. الپاتیچ د دروازې خوا ته ورغی. د کوم ځپل شوي غونډ سرتېرو چې شاته تمبول شوي وو، لاره بنده کړې وه.

افسر چې هغه د دروازې په درشل کې ولید، ورته وې ویل:

- ښار ورته تسلیموئ، تښتئ، ځی ووزئ. او افسر پر سرتېرو غږ وکړ:

- زه به تاسو ته وښییم چې د خلکو کورونو ته ننوتل، څه معنا لري؟

الپاتیچ کورته راستون شو او ګاډیوان ته یې وویل چې ګاډی چمتو کړي. تر الپاتیچ او ګاډیوان نه وروسته د فیراپونتاف د کورنۍ ټولې ښځې هم راووتې، ښځې چې تر هغه وخته پورې، د لوګیو او آن د اورونو د شغلو په لیدو چې د تیارو په خوریدو لاپسې ښې څر ګندېدې، ناڅاپه په ژړا او شروشور یې جوړ کړ. دې ته ورته ژړا او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساندې د کوڅې په بل سر کې چې ګواکې،له دوی سره د سیالۍ لپاره جوړې شوې، هم اوریدل کېدې. الپاتیچ او ګاډیوان چې لاسونه یې رېږدیدل،دآسونو افسارونو جړې او غوټه شوې لړۍ راخلاصولې. کله چې د الپاتیچ ګاډۍ د انګړ له دروازې نه وتله، هغه د فیراپونتاف د دوکان له خلاصې پاتې شوې دروازې نه ولیدل چې څنګه لس دولس تنه سرتېري د غنمو ،وړوو او آفتاب پرست له دانو نه بوجۍ ډکوي. له دې سره هممهاله فیراپانتوف له کوڅې نه راستون شو، د سرتېرو په لیدو یې غوښتل چغه کړي، خو ناڅاپه یې خپلې څڼې په منګلو کې ټینګې او په کړس کړس خندیدل یې پیل کړل. د هغه له خندا سره ساندې ملګرې شوې او وې ویل:

- هلکانو ،وړیئ، تالان یې کړئ، دې ارمونو ته هېڅ څه پې نه ږدئ.

هغه خپله د وړو بوجۍ را اخېستې او کوڅې ته یې ور ارتېرلې. څو تنه سرتېرې چې ډار شوي وو، د باندې وتښتېدل، خو څو تنو نورو خپلې بوجۍ ډکولې. فیراپانتوف چې الپاتیچ ولید، هغه ته یې مخ وروا ړاوه او غږ یې پرې وکړ:

- د روسیې حال څرګند شو !روسیه تالا شوه !زه خپله اوس اور ورته ورته کوم، روسیه تباه شوه !او فیراپانتوف کوڅې ته منډه کړه. په کوڅې کې د سرتبرو پرله پسې بهیر داسې روان و چې الپاتیچ نه شو کولای، آ پلو واوړي، هغه دې ته اړو چې ودربږي او صبر وکړي، د فیراپانتوف ښځه او بچیان هم په ګاډۍ کې ناست او دې ته سترګه په لاره و، چې لاره خلاصه شي.

شپه خوره او د تیارو لمن غوړیدلې وه. ستورې رابر شوي وو او ځوانۍ سپوږمۍ هم کله ناکله د لوګو شا نه، سترګکونه وهل. د الپاتیچ کراچۍ او د فیراپانتوف د ښځې ګاډۍ، چې د سرتبرو د ډلو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼه ګوڼه او دنورو ګاډیو او کراچیو په منځ کې نورنو وړاندې روانې وې، دې ته اړوتې چې د دنیپر د سیند د ساحل پرغاړه تم شي. څلور لارې ته نېږدې چې لاره بنده شوې وه او ګاډۍ ټولې ولاړې وې، په یوې کوڅې کې یو یو کوراو یوه دوکان اوراخېستی و، خواور په مړ کېدو و. شغلې کله کراریدې او د تورګڼ لوګي په غېږ کې پناه کېدې او کله به یې ناڅاپه لوړې شغلې پورته او په څلورلارو کې د ولاړو خلکو په څېرو یې له ورایه حیراني راڅرګنده کړه.

الپاتیچ چې د ځنډیدو له امله، له خپلې کراچۍ نه پلی شوی و، یوې تنګې کوڅې ته ورننوت، چې د اور ننداره وکړي. د اور اخېستل شوي کور تر مخې سرتېرو پرله پسې تګ راتګ کاوه، الپاتیچ دوه سرتېري ولیدل، چې له هغو سره یو بل سړی چې شین بخون کوټ یې اغوستی و، د اور اخېستي کور نه اور اخېستی دستک راباسي، د لارې آپلو کورته یې وړل او څېنو نورو بیا هغې خواته وانښه وړل. الپاتیچ یو ډله خلکو ته چې د اور د شغلو په مخکې ولاړو، ورنېږدې شو، اور د غنمو د انبار لوړ دیوالونه، ترشغلو لاندې کړل او تر هغو نه لوړ یې لمبې وهلې، او د اور اخېستي چت لرګي د اور له کبله لاندې رالویدل. داسې ښکاریدل چې خلک دې ته سترګې په لاره وو چې چت ټول راولوېږي. الپاتیچ هم همدې ته سترګې په لاره و.

یو آشنا غږ راغي او بوډا ته یې غږ وکړ:

- الپاتیچ !

الپاتیچ چې په هماغه تپه تیاره کې د خپل ځوان بادار غږ پېژندلی و، ځواب ورکړ:

- پلار جانه ! ښاغلیه، عالیجنابه !

سرداراندرې چې پوځي کوت یې پرغاړه او پر تور آس سپور و، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو له شانه الپاتیچ ته څیر څیر کتل او وې پوښتل:

- ته او دا ځایونه دلته څه کوئ؟

الپاتیچ چې سلګۍ وهلې ځواب ورکړ:

- ستاسو حضور عالیجنابه ! ستاسو حضور.. مګر موږ ماتې خوړلې ده؟ پلار جانه.. !

سرداراندرې بیا وپوښتل:

-ته دلته څه کوئ؟

په دې شېبې کې د اور لمبې لاپسې لوړې او زیاتې شوې او د الپاتیچ د ځوان بادار سترې او تکه سپینه څېره یې ښه ښکاره او څرګندکړه. الپاتیچ هغه ته وویل چې څنګه سمولینسک ته استول شوی او په څه سختیو هغه تر دې ځایه راغلی دی.

هغه بیا وپوښتل:

-ستاسو حضور، څه فکر کوي، موږ جګړه بایلودې ده؟

سرداراندرې هغه ته ځواب ورنه کړ. هغه له جیبه د یاددښت کتابچه راوویسته، په خپل زنګانه یې کېښوده، یوه پاڼه یې له کتابچې څېرې او په پنسل یې کوم څه لیکل پیل کړل.

هغه خپلې خور ته ولیکل:

- سمولینسک تسلیموي، یوه اونۍ وروسته به لیسه ګورې هم د دښمن لاس ته پریوزي، سمدلاسه مسکو ته وخوځېږئ،د خوځېدا سره سم یوریبار او سوباژ ته ولېږه، د خپل سفر حال سمدلاسه راته ولیکه.

کله چې یې لیک ولیکه او الپاتیچ ته یې ورکړ، هغه ته یې دا هم وویل چې څنګه د هغه د پلار سردار، د شهزادګۍ، کمکي سردار، د کمکي سردار ښوونکي، د تګ کړه وړه برابر کړي، څنګه د شویو کارونو په اړه ده ته سمدلاسه خبر ورکړي، خو هغه لا دغه سپارښتنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای ته نه وي رسولي، چې د سورو پوځونو د قوماندانۍ یو افسر او د هغه څو سر تېرو په خورا تلوار ده ته ځان راورساوه.

افسر په بهرنۍ لهجې، خو سرداراندرې ته آشنا غږ چغه کړې:

- تاسو ډګروال یاستئ؟ د تاسو په مخ کې کورونو ته اور ورته کوي، تاسو ورته ګورئ او هېڅ نه وایې؟ دا څه معنا لري؟ تاسو به د خپلو دې کړو ځواب ووایئ!

دا بېرګ و. بېرګ اوس د لومړي پوځ د کین اړخ، د پلي پوځونو د قوماندان مرستیال و. هغه خپل دا منصب لوړ او خورا غوره ګاڼه، سرداراندرې هغه ته وکتل، هېڅ یې ونه ویل، له الپاتیچ سره یې خپلو خبرو ته دوام ورکړ او وې ویل:

- هیله ده هغو ته ووایې چې تر لسمې نېټې پورې ځواب ته سترګې په لاره یم، که تر لسمې پورې ستاسو د خوځېدا ځواب را ونه رسېږي، زه به دې ته اړ وزم چې هر څه پرېږدم او لیسې ګورې ته درشم.

بېرګ، چې سرداراندرې پېژندلی و، وویل:

- سرداره! زه دا خبرې ځکه کوم چې تل غواړم سپارښتنې پر ځای کړم، ځکه زه تل هغه په ټینګه سر ته رسوم، هیله لرم تاسو به ما وبښئ.

دا ښکاره نه شوه چې هغه څه غوښتل.

د اورونو د شغلو له مینځه یو ګړز راپورته شو. شغلې د یو څو شېبو لپاره آرامې شوې. د لوګو تورې وریځې د چت لاندې راوختېدې، د اور له مینځه بل یو ډارونکی آواز واورېدل شو او یو غټ شی راولوید.

د انبار د چت نه د رالویدلې دویمې غټې ټوټې آواز، واورېدل شو او له انباره د سوځېدلو غنمو د ډوډۍ بوی راته. د خلکو د ګڼه ګوڼې له منځه د شروشور او زګیروي غږ اورېدل کېده. لمبو او د هغو شغلو د آسمان پلو سروبسته او د خلکو حیرانې، ګونځې شوې او ګېڼې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخېستې څېرې یې چې د اور ننداره یې کوله له ورایه ځرګندولې. هغه سرې چې شین بخون کوټ یې اغوستی و ، لاسونه پورته ټک وهل او چغه کړل:

- خورا ښه دی، خورا هر څه تالان شول. زلمیانو ، هر څه تالان شول. یو څه غړونه پورته شول:

-د غنمو د انبار خاوند دی، په خپله دی دی. سردار اندرې، الپاتیچ ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

- ښه ! ښه ! ټولې خبرې به همداسې چې ما درته وویل، همداسې به یې ورسوې.

او پرته له هغه چې ببرګ ته چې دده تر څنګه چو په خوله ولاړ و. یوه خبره هم وکړي، وخوځېد ، خپل آس ته یې متروکه ورکړه او په کوڅه کې پناه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

پوځونو ،له سمولینسکه،راوتلو ته دوام ورکړ او دښمن هم هغوی پسې را اخېستي او وړاندې را روان و. هغه غونډ چې د سردار اندرې تر قوماندې و ، د اګست په لسمه په شا تـه راتـګ کې، د ونو منځ کې تېریدونکې لارې نه چې لیسې ګورې ته نېږدې تېریده ، مخکې روان و. دا دربیمه اونۍ وه چې تـودوخې او د اوبو نشتوالي دوام درلود. هره ورځ په آسمان کې کنډک کنډک او څپه څپه وریځې اوښتې را اوښتې او کله ناکله به یې د لمر تبۍ هم پټه کړه، خو د مازدیګر او ماښام تر منځ به بېرته آسمان تک شین شو. او لمر به د افق د سرو لړو تر شا ښکته ولوید. یوازې د شپې به شبنم په هوا کې اټنونه جوړول او ځمکه تـه یې سپېڅلتیا ښښله. ناریبل شوي غنم سوځېدل، وړي یې تویدل،. ډنډرونه یې وچېدل. څارویو ځکه له لوږې رمباړې وهلې، چې هغو په څړ ځایونو او په ځمکو کې نه شو کولای یو ډکی واښه پیدا کړي. هوا ډېره تـوده او یوازې یوازې به د شپې له پلوه، تر هغه وخته پورې چې شبنم به خور و ، په ځنګلونو کې به هوا لږه سړه وه،خو په هغو واټونو کې، په تېره بیا په هغو واټونو کې چې پوځیان به خوځېدل، آن په هغو برخو کې چې له ځنګلونو تېریدل، د کومې ښې هوا پته نه لګېده. شبنم به د سرتېرو له ګامونو نه.. د شګو او خاورو په پورتـه شویو دوړو کې ورکېده. همدا چې سهار وختي به د سرتېرو خوځېدا پیل شوه، د کراچیو او توپخانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان څرخونه، تر نیمایي په دوړو کې لړلي او پلي کسان به تر ښنګرو پورې په دغو دوړو او خاورو کې ډوب روان وو. د دغو ریګونو او شګو د دوړو یوه برخه به په پښو او څرخونو او بله برخه یې پورته په هوا کې، له وریځو سره ګډه، پر پوځونو ولاړه او بېرته به د هغو خلکو پر سترګو، څنو، غوږونو، سپوږمو، په تېره بیا ګوګل او زړونو راپرېوته چې په دې لاره روان وو. هرڅومره به چې لمر پورته کېده، د دغو دوړو لوړتیا لا پسې لوړېده او د دغو سوځوونکو دوړو د نازکې پردې له شا نه، کېدای شو په ساده سترګو لمر ولیدل شي، لمر لکه د یوه لوی او ورین توپ په شان برېښېده. هېڅ ډول باد او وږمه نه لګېده او خلکو په دې تنګه هوا کې په منځنۍ کچه سا اېستله. هغوی خولې تړلې او پزه نیولې وړاندې روان وو او هر وخت به چې کلیو ته رسېدل، ټولو به ځان څاګانو ته رساوه. په اوبو به سره ورټول شول او د هرې څاه اوبه به یې تر چیکړو پورې څکلې.

سرداراندرې، د غونډ قوماندان و. د غونډ چارې، د هغه د غړو څارنه پالنه او د فرمانو اخېستل او ورکول د هغه ورځنۍ چارې وې. د سمولینسک د ښار او راخېستل او دښمن ته د هغه پرېښودل د سردار په ژوند کې یو ستر او نه هېریدونکی پړاو و. د دښمن په وړاندې د کرکې نوی احساس دی دې ته اړ کړی و، چې خپل ویاړونه هېر کړي. هغه ټول د غونډ په چارو کې ډوب او د خپلو سرتېرو او افسرو لوی خواخوږی او د هغو پالونکی و. په غونډ کې هغه، ټولو: زموږ سردار، په نامه یاداوه. په هغه ویاړېدل او ورته ګران وو، خو د هغه خواخوږي او مهرباني یوازې دده سرتېرو او افسرانو یعنې تیموخین او نور لاس لاندې وګړو پورې اړه لرله. یعنې په غونډ کې نویو او یا له هغو کسانو سره چې ده یې نه پېژانده، خو کله به یې چې خپل کوم یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېوادوال، يا د قوماندانيو کوم آشنا ولید ،هماغه شېبه به هر څه بدل شول، تندی به يې تريو او ژبه به يې ترخه شوه. بيا هر هغه څه چې په دې کې به يې تېر وختونه رايادول،له هغه نه يې کرکه لرله. نه له دې کبله يو ازينی هڅه يې دا وه، چې د تېر ژوند په اړو تربګنۍ و نه کړي او لږ تر لږه د هغې په وړاندې خپل پور په صداقت پرې کړي.

خو ربښتيا خبره دا وه چې سرداراندرې ته هر څه په يوې غم لړلې او خواشينې پردې کې نغښتي بربښېدل، په تېره بيا دغه حالت هغه وخت لا پسې غم لړی شو، چې سمولينسک دښمن ته پرېښودل شو (هغه ښار چې د هغه په اند بايد ساتنه يې شوې وای). وروسته له هغه چې د اګست په شپږمه د هغه ناروغ پلار، خپله د خوښې ليسه ګورې(هغه سيمه چې په خپلو لاسو يې ودانه کړې وه) او د هغه ګران او سېدونکي، تالانګرو ته پرېږدي او د مسکو تښتېدو ته اړ وزي. سرداراندرې د خپل غونډ له بر کته کولای شول، نه د دغو شخړو ، نه د ځان ژغورنې لپاره ،بلکې د بل څه په اړه فکر وکړي او دغه څه دده غونډ و. د اګست په لسمه هغه پوځ چې دده غونډ هم په کې و ، ليسه ګورې، ته ورسېد. سرداراندرې دوه ورځې مخکې خبر تر لاسه کړ چې دده پلار، خور او زوی مسکو ته ورسېدل. که څه هم سرداراندرې په ليسه ګورې کې هېڅ کار نه درلود ، خو د هغې تلوسې او د خپلو غمونو د ټپونو د تبلو لپاره، بايد هلته ورغلی وای.

هغه سپارښتنه وکړه چې آس ورته زين کړي، چې دی لاړ شي او يو ځل د پلار مېنه وګوري. هغه ځای چې دی هلته پيدا شوی و ،خاپوړې يې په کې کړې وې او هلته يې خپل ماشومتوب تېر کړی و. له چې سپور ،د کلي د چينو نه چېرې چې په لسګونو ښځو په مرکو جرګو کالي مينځل، تېر شو ، هلته يې هېڅوک نه ليدل. هغه دړې چې به تل

(c) ketabton.com: The Digital Library

له چینو سره وهل شوې وې او د اوبو مخې ته به ولاړې وې او س خلاصې شوې او د اوبو منځ ته تللې او تر نیمایي په اوبو کې ډوبې وې. سرداراندرې د ساتونکو د کوټې خواته ورغی. د تېرو د دروازې په خوله کې هېڅ څوک نه و او دروازه خلاصه وه. د باغ په لارو کې، شنه راپورته کېدونکي وو، آسونه او خوسکي په انګریز نومي پارک کې ځریدل. سرداراندرې ګلخونې ته ورننوت، د هغې کړکۍ او ښیښې هم ماتې وې. د ګلخونې د ځېنو ګلدانیو، ګلان وښتل شوي او لاندې پراته وو او ځېنې وچ شوي وو. هغه تراس، نومي باغوان ته ورغږ کړل، خو چا یې ځواب ورنه کړ. له ګلخونې ووت او وړاندې صفې ته ورتېر شو. وې لیدل چې لرګینې ستنې وهل شوي او تراشل شوي دي. او د زیتونو د راشکولو لپاره یې د هغې د ونو څانګې هم راماتې کړې دي. زوړ بزګر (هغه چې سردار اندرې به ورکتوب کې،د دروازې مخکې لیده) پر یوې شنه بخونې اوږدې باغي څوکۍ ناست و. هغه کوڼ و او د سرداراندرې په راتګ خبر نه شو. هغه پر هغې اوږدې لرګینې څوکۍ ناست و، چې د مشر سردار ناسته پرې خوښېده. سرداراندرې د کور خواته ورغی، وې لیدل چې په پخواني باغ کې هم د زیتونو څو ونې وهل شوي دي. یوه برګه آسپه، سره له خپل بیهان سره د سروګلو په منځ کې سرګردانه وه. کور تړلی و، خو د لاندې پوړ یوه کړکۍ خلاصه وه. د یوه چوپړ زوی د سرداراندرې د دیدن لپاره کورته ورمنډې کړل. الپاتیچ خپله کورنۍ کوم امن ځای ته لېږلې وه او خپله یوازې په لیسه ګورې کې پاتې شوی و. هغه په کور کې ناست و او سپېڅلی کتاب یې لوست. همدا چې د سردار له راتګ نه خبر شو، عینکې په پوزه پاځېد، په داسې حال کې چې تڼۍ یې تړلې، له کوټې ووت، په چټکۍ د سردار خواته ورغی، او پرته له هغه چې څه ووایي د سرداراندرې زنګون یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته مچ کړ.

بیا یې مخ واړاوه، او له خپلې ناتوانۍ نه په شرم شرم کې یې، هغه ته د حال جاج وواېه. هر هغه څه چې قیمتي و او د ارزښت وړ و، باګوچاروا ته لېږدول شوي وو. په سلو کې څلورمه برخه غنم هم وړل شوي و. وچ وابښه او پسرلنۍ غلې دانې (الپاتیچ په وینا په هغه کال یې حاصل هم بې ساري و) سرتېرو لاشنه ریبلي او وړي وو. ولسي خلک تالاوالا او دیوالي شوي وو. ځېنې باګوچاروا ته کډه شوي او ځېنې هغه هم، خورا لږ شمېر همالته په لیسه ګورې کې پاتې وو.

سرداراندرې، تر پایه د هغه خبرو ته غوږ نه شو او وې ویل:

- څه وخت یې پلار او خور لاړل، او ښکاره خبره ده، چې څه وخت مسکو ته لاړل؟ الپاتیچ تصور کاوه چې د سردار موخه باګوچاروا ته د هغو د تک وخت پوښتنې، وویل چې د اګست په اوومه او بېرته یې د جایدادونو، ځمکو او باغونو په اړه خبرې پیل او په دغو چارو کې یې د لارښوونې غوښتنه وکړه. الپاتیچ وپوښتل:

- اجازه راکوئ چې د یاددښت په بدل کې سرتېرو ته وابښه ورکړم؟ له موږ سره لا خورا ډېر وابښه پاتې دي.

سرداراندرې، د دغه بوډا تک شنه سر ته چې د لمر تر شغلو لاندې ځلېده او د هغه د بشرې، حالت ته وکتل او په دې پوه شه، چې بوډا هم د خپلو پوښتو پر بې ځایتوب پوهېږي، خو بیا هم هغه یوازې د خپل غم د سړولو لپاره کوي، په زړه کې یې وویل:

-زه به هغه ته څه ووایم؟

-ښه ده، ښه ده ور یې کړه !

الپاتیچ وویل:

-که تاسو باغ داسې تالاوالا ګڼوړ وینئ، په دې کې موږ ملامت نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ، هېڅ چاره نه وه ، پوهېږئ ، درې غونډه له دې ځایه تېریدل او د شپې همدلته تم شول ، په تېره بیا درګانان. ما د هغو د قوماندان نوم او رتبه لیکلي ، چې ښښنه وغواړي.

سرداراندرې ترې وپوښتل:

- ښه ! اوس ته بیا څه کوئ؟ که دښمن راشي او دا ځای لاندې کړي ، بیا څه کوئ؟

الپاتیچ سرداراندرې ته مخ ورواړاوه ، هغه ته ځیر شو او په خورا پرتم یې لاسونه د آسمان پلو لوړ کړل او وې ویل:

-زما ساتونکی هغه دی ، هر څه چې د هغه اراده یي ، هغه به کېږي.

یوه ډله کلیوال او چوپړان چې خولۍ یې له سره پورته کړې وې ، په شنیلو کې مخ وړاندې را روان او سرداراندرې ته نېږدې کېدل.

سرداراندرې د الپاتیچ خوا ته ورخم شو او وې ویل:

-ښه د خدای په امان ! خپله هم ځه ، هر څه چې وړې ، وړه یې او نورو خلکو ته هم ووایئ چې ووزي او لاړ شي ، یا دې د ریزان ښار ته لاړ شي او یا هم د مسکو څنډو ته. الپاتیچ د سرداراندرې پښه راونیوله او په ژړا شو. سرداراندرې هغه په نرمه پورې واهه ، خپل آس یې وخوځاوه او همداسې چټک او یرغه د باغونو پلو ورشېوه شو.

کانه بوډا هماغه شان له راغلي غم نه بې خبره ، لکه پر ګران مړی ناست مچ ، ناست و او مخې ته ولاړه ګُنده (د ونې بېخ) ته یې ګوزارونه ورکول.

دوو نجونو چې لمن یې له ګلخونې نه د راټولو شویو الوچو نه ډکې وې او له هغه ځایه لرې کېدې ، له سرداراندرې سره مخامخ شوې. مشره نجلۍ د سرداراندرې په لیدو سخته وډاره شوه ، د خپلې کمکۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورلنډې لاس يې ونيو او پرته له هغه چې له لمنې نه تويې شوې الوچې راټولې کړې، له هغې سره د چنار د ونې شا ته پټه شوه.

سرداراندرې په چټکۍ له دې ډاره، له هغو نه مخ واړاوه چې هغوی پوه نه شی، چې ده هغوی ليدلی دی. دده پر دغو ښو، خو ډار شويو نجونو خورا زړه خوږ شو. هغه له دې ډاريده چې هغو ته ور وګوري، خو هم مهاله يې ډېر زړه کيده چې هغوې ته ور وګوري.

يو نوی خوښونکی او ارامه ونکی احساس پر ده لاس بری شو، يو چور پردی خو په هماغه کچه ده ته د انساني ګټو آشنا احساس، هغه څه چې دغو نجونو کول. دا څرګنده خبره وه، چې دغو نجونو يوه هيله لرله او هغه دا چې دغه شنې آلوچې وخورې او څوک هغوی ونه وينې.

سرداراندرې له هغوی سره خوا خوږی و او په دې چاره کې يې د هغو بری يې غوښته. هغه نه شو کولای هغو ته ور ونه ګورې او بيا يې هغو ته وروکتل.

نجونو چې ځان له ګواښ لرې وګاڼه، له خپل ځار ځای نه راووتلې، په نازکو آوازونه يې مرکه پيل، لمنې يې په منګلو کې کلکې، په خورا خوښۍ، لوڅې بربنډې لمر وهلې پښې په شنيليو کې منډه کړل او له هغه ځايه لرې شوې.

سرداراندرې له دې کبله چې، د سرتېرو د تېريدو د لويې لارې له دوړونه لرې لرې شوی و، ځان آرامه احساساوه، خو کله چې له ليسه ګورې نه لرې لرې شو، بيا يې ځان دغې لارې ته ځکه برابر کړ چې لږ آرامه شي، ځان يې خپل غونډ ته چې په يوه دره کې د يوې چينې خوا ته ديره شوی و، ورساوه.

د ورځې يوه بجه او څو دقيقې وې، دلمر د سرې تبې شغلې له دوړو په نه زغمېدونکي ډول د خلکو پر تندی لګېدې او د هرچا شا يې ان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالیو لاندې سوځوله، دوړې همداسې زیاتې د ولاړو پوځیانو پر مرکو او غړېدا، کېږدۍ دروله وه، باد نه لګېده. سردار اندرې د اوبو د بند لـه ځنګه د تېریدو سره، یو بوی احساس کړ او د ډنډونو سره هوا یې پـه ځېره ولګېده. زړه یې غوښتل ولامبي، هېڅ پروا یې نه لرلـه چې اوبـه ځنګه ککړې وې. د سیند نه د راجلا کېدونکو اوبو ډنډ تـه یې وکتـل او هلته یې د لوړو خنداو کړسهاری او د چغو غـږ واوریـد. د ککړو اوبو او د نهرو شنو اوبو لوړتیا د لامبووهونکو د شمېر د زیاتوالی لـه کبلـه لا لـوړه شـوې وه. د سـرتېرو سـپینو بربنـډو ځانونـه، د هغـو لمـر وهلـي لاسونه، مخونه او څټو نه، چې له دې امله تک سره شوي وو، لـه ورایـه په اوبو کې ښکاریدل.

یو ځوان ژېړ ځټی سرتېری، چې د دربېیم ټولي و، سردار اندرې هم هغه پېژانده. هغه چې د ښنګري نه یې تسمه تړلې وه، پر ټټر یې صلیب وو بست. د دې لپاره چې ښه ودانګي، شاته لاړ، منډه یې کړل او اوبـو تـه یې ورودانګل. یو بـل افسر چې تـورې، خو تـل جـرې پریشـانه ځنې یې لرلې او تر ملا پورې په اوبو کې ډوب و، خپـل ځان یې کـوږ وږ کاوه او په خپلو تر مړوندو تورو لاسونه یې پر ځان اوبه شیندلې. ..

افسر تیموخین چې سره پزه یې لرله، د نهر پرغاړه ولاړ و او ځان یې په ځان پاک وچاوه، که څه هم د سردار په لیدو وشرمېده، خو بیا یې هم وکولای شو، هغه ته مخ ورواړوي او ووایي:

- سخت خوند کوي، حضرت عالي، مهرباني به مو کړې وای.

سردار اندرې تندی ګونځ کړ او وې ویل: ککړې دي.

- سمد لاسه به یې درته پاکې کړو.

او تیموخین چې لا جامې نه وې اغوستې، منډه یې کـړل چې نهـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک کړي، هغه وويل:
- حضرت سردار غواړي ولامبي.
څو آوازونه پورته شول:
- کوم؟ زموږ کوم سردار؟
ټولو د بر تلوار او الـه ګوله جوړه کړه، چې سردار خپله اړوت په سختۍ هغوی په کرار کړي. هغه دا ښه وګڼله چې همالته په سرای کې پر ځان اوبه واچوي. هغه چې خپلو بربنډو غړو ته وکتل، وربېړديد ،خو دغې ربېړديدا ته، نه د سړوله وحشت او کرکې، چې د ناځرګند حالته پر ده راخوره شوې، بلکې د هغو بربنډو ځوانانو له ليدو نه و، چې په هغو ککړو اوبو کې لمبيدل، هغه په زړه کې وويل:
- د توپونو د خولې غوښې !
د اګست په اوومه نېټه شهزاده باګراتيون له خپل تم ځای، د ميخائيلوفسکي له کلي نه چې د سمولينسک پر لاره پروت دی، داسې ليکلي و:
- ښاغلی عاليجناب ګراف الکسي آراکچييوف !(هغه ليکنونه د اراکچييوف په نامه ليکل،خو په دې پوهېده چې هغه هرومرو ټولواک هم لولي، نو ځکه ده پوره هڅه کوله، چې هغه په خورا ځير او پوره پاملرنې وليکي).
- تصور کوم، چې وزير به پر سمولينسک د ولکې د درول راپور ورکړی و. د غم او خواشينۍ وړ او پوځ خورا ناهيلی دی چې دغه شان غوره ښار په داسې آسانۍ دښمن ته پرېښودل شوی دی. ما په خپل وار سره هڅه وکړه، چې هر څنګه کېږي هغه په دې قانع کړم،آن ورته ومې ليکل، مګر هغه هېڅ خبرې او دليل قانع نه کړ. زه په خپل وجدان قسم خورم چې ناپليون هېڅکله داسې له ستونزو سره مخامخ شوی نه و او

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هغه خپل نیم پوځ هم قربان کړی وای، بیا یې هم نه شو کولای پر سمولینسک داسې آسانه ولکه ټینګه کړي، زموږ پوځونه داسې جنګېدل او داسې جنګېږي، چې هېڅکله داسې نه و جنګېدلي. ما له پنځلسو زرو سرتېرو سره، ۳۵ ساعته د دښمن د وړاندې تګ مخه ونیوله، او همداسې مو د هغو مخه نیولې وه او جنګېدو، خو هغه ۱۴ ساعته هم د چا مخه ونه نیوله. دا زموږ د پوځ لپاره د شرم او بې ننګۍ خبره ده. ما ته داسې بریښي چې هغه هم باید ژوندی پاتې نه شي. که هغه ویلي چې مرګ خورا ډېر و، دروغ وايي. کېدای شي ۴ زره تنه وژل شوي وي، نه زیات،خو که مرګ ژوبله لسو زرو ته هم رسېدلای وای، رسېدلي دې وای،نو څه، جګړه ده، که زیات شوي وای د دښمن مرګ ژوبله به هم بې سارې شوې وای. څه کېده چې یو دوه ورځې نورې یې هم دفاع کړې وای؟ دا په ډاګه خبره وه،چې هغوی به خپله تېښتې ته اړ شوي وای. هغوی نه د څکلو او نه آسونو ته د ورکولو اوبه لرلې. هغه سهار ژبه کړې وه،نه به تسلېمېږي،خو ناڅاپه یې سپارښتنه راورسېده چې په شا کېږي به. په دې حال جګړه نه شي کېدای،که داسې وي ډېر ژر به دښمن د مسکو په کوڅو کې وګورئ...

داسې آوازې خپرې شوي دي، چې تاسو د روغې جوړې خبرې کولې، خدای دې نه کوي. تر دومره قربانیو او تر دومره، شرموونکي شاته تګ نه وروسته به روغه ټوله روسیه ستاسو پر وړاندې ودروي او موږ ټول به د پوځي دریشي له اغوستلو نه شرم کوو. او که په بله یې وواېو چې خبره داسې شوه، نو باید وجنګېږو او تر هغه وجنګېږو چې روسیه او د هغې خلک د درید و توان لري.

مشري باید د یوه تن پرغاړه وي، نه د دوو تنو، ستا دا وزیر به کېدای شي وزیر وي، خو هغه ښه قوماندان نه دی، نه یوازې ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندان نه دی، بلکه ډارن او بد قوماندان دی. تاسو هغه ته د خپل وطن برخلیک ورسپارلی دی، خو ربښتیا خبره دا ده چې زه له غمه لېونۍ کېږم، تاسو به ما له دغو سپوغو او سپیرو خبرو نه چې لیکم یې وبښې. دا ښکاره خبره ده چې هر هغه څوک چې سوله غواړي او همهاله وزیر او ستر قوماندان واوسي، هغه ته نه یوازې تولواک ګران نه دی، بلکې چې مور ټول به تالاوالا کړي. زه تاسو ته ربښتیا ربښتیا لیکم. تاسو اربکې چمتو کړئ، څکه داسې بربښې چې وزیر غواړي خپل مېلمانه په خورا ځیرکتیا ځان پسې، پلازمېنې ته راولي. د هغه یاور جنرال ولڅوګین د ټول پوځ بد ایسي او شک پرې لري. خلک وایي چې هغه تر موږه زیات د ناپلیون خواخوږی دی، حال دا چې وزیر د هغه له مشورې پرته، بل هېڅ څه نه کوي. که څه هم زه تر وزیره مشر یم، خو په ټولو کړو وړو کې، د یو سرتېري په شان د هغه خبرې او سپارښتنې اورم. دا خبره خورا زورونکې ده، خو څه وکړم، ما ته مې خپل ټولواک ګران او بله چاره نه لرم. مګر دا د خواشینۍ خبره ده چې زموږ ټولواک دغه شان ویاړمن پوځ، دغه شان یو چا ته سپارلی دی. تاسو یې تصور کولای شی، چې موږ څه شمېر خلک یوازې له ستړیا نه له لاسه ورکړل او تر ۱۵ زرو تنو پورې مو ، شا ته تګ ته اړ کړل. که شا ته تګ نه وای، دا یوه خبره به هم نه وه. ستاسو دې په خدای قسم وي، ووایئ، روسیه زموږ مور، زموږ وطن، که ووینئ چې موږ داسې په ډار او بې غیرتۍ، هغه داسې یو شمېر احمقانو او لېونیو ته سپارو او د خپلو وګړو په زړه کې د کرکې زړې کرو ، څه به ووایی؟ ولې او له چانه وډارېږو؟ زه ملامت نه یم چې وزیر، ډارن، ساده، وخت له لاسه ورکوونکی او تر ټولو بدې ځانګړتیاوې لري. ټول پوځ ژاړي او هغه ښکنځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

د ژوند د ټولنیز بې شمېره ویش لپاره چې کومې ډلبندۍ په پام کې نیول شوي دي، یوه ډله هغه ده چې منځپانګه یې پیاوړي او بله یې هغه ده چې په هغو کې اډانه او بڼه غوره وي. د پترزبورګ په تېره بیا د هغه د اعیانو ژوند کېدای شي، په دویمه ډله کې وشمېرل شي، ځکه د هغو ژوند د کلیو، بانډو د ښارونو او آن د مسکو د بنډارونو د ژوند په کچه بدلون او پر مختګ نه لاره.

موږ له **۱۸۰۵** تر **۱۸۱۲** کاله پورې څو ځله له ناپلیون سره روغه وکړه او بیا سره ونښتو. اساسي قوانین مو ومنل او بیا مو بېرته لغو کړل. د اناپاولوفنا او د ایلین بنډارونو د یو دوو کالو پخوا په شان هماغه شان چې وو، هماغه دي. په هماغه شان د اناپاولوفنا، په بنډارونو کې د بناپارت له بریو کرکه څرګندیده، د هغه برې او هغه ته د اروپا د شاهانو تسلیمي او لاس په نامه دریدل، هغه لویه دوکه بلله کېده چې یوازینۍ موخه یې د هغه وګړو زورول او په قهرول و چې د اناپاولوفنا په مشرۍ یې له دربار سره اړیکي لرل. کټ مټ همدغه شان د ایلین په بنډارونو کې چې رومیانځوف به ځان د هغه وړ او تل به په کې ښوریده، ایلین به یې بې ساري ښکلې او هوښیاره ښځه بلله، په ۱۸۱۲ کال کې هم د ۱۸۰۸ کال په شان کټ مټ د ستر ملت، د ستر مشر په اړه غږیدل او له فرانسې سره یې د اړیکو په شلولو خواشیني څرګندوله او له هغې سره یې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغې هیله لرله.

په دې وروستیو وختونو کې له جبهې نه د ټولواک تر راګرځېدو وروسته په دې دواړه ډلوکې څه ناآرامي پیدا شوې وه او دواړه خواوو یو بل غندل او څه سپکې سپورې یې سره ویلې وې، خو د هغو لارې هماغه چې وې، وې.

د اناپاولوفنې په کړیو کې یوازې تند لارو لیژمینانو لاس برې لاره. دغه راز په هغو کې د هېواد پالنې خیالات خورا پیاوړي، ژور او ویل به یې چې باید فرانسوي تیاتر ته لاړ نه شو، ځکه د یوه تیاتر ساتنه لکه د یوه پوځ د ساتنې په اندازه خرڅ غواړي. دوی د جګړې حال احوال په خورا ځیر څاره او د خپل پوځ په پلوي به یې آوازې خپرولې. د ایلین او رومیانځوف په بنډارونو کې د فرانسوي پوځیانو د تالان او وژنې په اړه هومره خبرې نه کېدې، بلکې د هغه په پلوي، د ناپلیون د سوله ایز دریځ او د سولې لپاره د هغه د هلوځلو په اړه خبرې کېدې.. د بېلبېلو وینا چې د ایلین د کور همیشنۍ مېلمه و (اوس په پترزبورګ کې هر هوښیار او ځیرک سړي د ایلین کور ته د تګ راتګ ویاړ موندلی و) اوس خورا دود شوې وه. هغه ویلي و:

- اوس نه باروت بلکې د هغه مخترعین به د جګړو لارې ټاکي. په دې ډله کې له ټولواک سره د مسکویانو د لېوالتیا په خبره چې له ټولواک سره ګډ پترزبورګ ته رارسېدلي وو، په خندا، مګر په احتیاط ملنډې وهل کېدې.

د اناپاولوفنا، په ډله کې، برعکس په داسې خوښۍ د دغو چارو هرکلی کېده لکه پلوتارک چې د لرغونو زمانو نه کاوه. شهزاده واسیلي چې په دولتي چارو کې خورا لوړې چارې لرلې، د دغو دوو ډلو د پیوند کړۍ جوړوله. هم د خپلې آشنا اناپاولوفنا کورته ورته او هم د خپلې لور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیپلوماتیک صالون ته. دغو دوو مخالفو بنډارونو ته تګ راتګ به دی کله ناکله زړه نا زړه کړ او په پریکړو کې به تېر وتو، چې چېرې کومه خبره وکړي. هغه د اناپاولوفنا په کور کې هغه ډول خبرې کولې چې باید د ایلین په کور کې یې کړې وای او یا هم برعکس.

پترزبورګ ته د ټولواک، تررا ستنېدو نه لږ وروسته، شهزاده واسیلي د اناپاولوفنا په بنډار کې د جګړې په اړه د خبرو په لړ کې بارکلي دوتولي، ښه غندل، خو حیران پاتې شوی و، چې د هغه پر ځای ځوک د جګړې ستر قوماندان وټاکل شي. له مېلمنو نه یو تن چې په خورا مخورتوب پېژندل کېده، وویل ده نن د خزانه دارۍ په ودانۍ کې د پترزبورګ د وسله والو اربکیو ټاکل شوی مشر کوتوزوف لیدلی چې د داوطلبو اربکیو د غونډې مشري یې کوله او څرګندونه یې کړې ده، چې هغه د دغې مشرۍ لپاره غوره ځانګړتیاوې لري.

اناپاولوفنا، چې یو غمجنه موسکا یې پر شونډو خوره شوه، یادونه وکړه چې: کوتوزوف لا تر اوسه له بدنامیو پرته ټولواک ته نور هېڅ کړي نه دي.

شهزاده واسیلي یې خبرې پرې کړې او وې ویل:

- ما د اعیانو په غونډه کې ډېر ټینګار وکړ، خو چا مې خبره وانه اورېده. ما وویل چې د اربکیو د مشر په توګه د هغه ټاکل به د ټولواک خوښ نه شي. هغو زما خبرې وانه اورېدلې.

یو شېبه حیران پاتې شو، آن هېره یې شوه چې د ایلین په کور کې باید د مسکویانو پر هېواد پالنې وخاندي او د اناپاولوفنا په هغه باید برعکس د هغو ستاینه وکړي. هغه زیاته کړه:

- ټولې همدا د سیالۍ خبرې، خو دا سیالۍ له چا سره؟ خو په هماغه کې یې خپلې تېروتنې ته پام شو او زیاته یې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-آیا د روسیې تر ټولو مشر او سپین ږیری جنرال ګراف کوتوزوف ته دا ښایي چې لاړ شي، په خزانه داری کې کیني او هلې ځلې یې هسې هدر لاړې شي؟آیا دا امکان لري هغه څوک د پوځ ستر قوماندان وټاکل شي، چې پر آس هم کښناستی نه شي او د جګړې په جرګه کې یې خوب وړي؟ هغه څوک چې د خورا ناوړه اخلاقي ځانګړتیاوو خاوند دی. ښه ده چې په بخارست کې یې ځانته ښه نوم ګټلی دی. زه نه غواړم د هغه د جنرالۍ د ځانګړتیاوو په اړه څه ووایم، خو آیا دا ښایي چې زموږ په او سني حالت کې دغه شان عاجز او ړوند بوډا د ټولو پوځونو ستر قوماندان وټاکل شي؟ هوکې چور ړوند؟ ړوند جنرال چا لیدلی؟ هغه هېڅ شی نهویني. هغه به د پټ پټوني لوبه کوي، ځکه هغه خو څه نه ویني، هېڅ چا له دې خبرې سره مخالفت ونه ښود.

د جولای په څلورویشتمه دا خبرې ټولې رښتیا وې، خو د جولای په ۲۹ کوتوزوف ته د شهزاده د نامه ویاړ وروبښل شو. کوتوزوف ته د شهزاده د نامه ویاړ وربښنه، کېدای شوه ددې لپاره و، چې هغه لرې او پوځ ترې بې غمه کړي. که څه هم هغه په خپل نظر ټینګار نه کاوه، خو بیا هم د هغه په اړه د شهزاده واسیلي قضاوت دوام درلوده.

د اګست په اتمه د فیلد مارشالانو جرګې د سالتیکوف، آراکچییوف، ویازمیتینوف، لوپوخین او کوچوبیه په ګډون غونډه وکړه او په هغه کې د جګړې پر بهیر خبرې اترې پیل شوې. ددغو خبرو اترو او څېړنو پایله دا وه چې د جګړې د ماتې علت په قوماندانۍ کې، دوه واکیز او له کوتوزوف نه د ټولو اک خوابدي وه، خو بیا هم تر لنډو څېړنو او خبرو اترو نه وروسته هغو کوتوزوف د پوځ د ستر قوماندان په توګه وټاکه. او په هماغه ورځ کوتوزوف د ټول پوځ د اعلی قوماندان او ټولو هغو سیمو مشر وټاکل شو، چې پوځ هلته مېشت و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اګست په نهمه سردار واسیلي، د اناپاولوفنا په کور کې بیا له هغه پېژندل شوي مخور سره مخامخ شو. هغه پېژندل شوي سړي هڅه کوله، څکه اناپاولوفنا خوشاله وساتي چې غوښتل یې د ښځینه ښوونځی مدیر وټاکل شي. شهزاده واسیلي په ورین تندی خوشاله او مست لکه د هغه نیکمرغه په شان چې خدای یې ټولې غوښتنې منلې وي، تالار ته راننوت او وې ویل:

- تاسو خبر شوئ، نوی خبر مو واورید، کوتوزوف فیلد مارشال شو. ټولې سیالۍ پای ته رسېدلي دي. پوهېږی څومره نیکمرغه او خوشاله یم.

هغه په تالار کې ټول ناست کسان په ځیر ځیر وڅارل او وې ویل:

- بالاخره هغه څوک مو چې غوښته پیدا شو. دغه هماغه څوک دی.

هغه پېژندل شوی مخور، سره له هغه چې د نجونو د ښوونځۍ مدیریت ته د رسېدلو لېوالتیا یې لرله، خو ونه یې شو کولای، سردار واسیلي ته د کوتوزوف په اړه د هغه پخوانۍ خبرې وریادې نه کړي. (دغه خبره هم د سردار واسیلي، هم د اناپاولوفنا او هم د کوربنې لپاره چې د کوتوزوف د خبر له اوریدو نه خورا خوشاله و، یو ډول سپکاوی و، خو بیا هم مخور سړي، ونه شو کولای، هغه ونه وایي).

هغه سړي ددې لپاره چې سردار واسیلي ته د هغه خبرې وریادې کړي وي، وویل:

- وایي چې هغه ړوند دی؟

سردار واسیلي په درانه ډډ غږ په تلوار او لاسي توخي، هغه ټوخي چې تل به یې د هغه په مرسته خپل دغه شان ستونزې آوارولې، وویل:

- دا چټیات دي، هغه پورهویني، باور وکړئ، پوره، هغه تکرار کړه:

- هو کې چټیات دي، هغه پوره ویني، هر څه ویني، باور وکړئ. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه چې زما د لا خوشالۍ سبب کېږي، دا ده چې ټولواک هغه د ټول پوځ اعلی قوماندان او د ټولو هغو سیمو چې هلته پوځ مېشت دی، واکمن کړی دی. دا هغه واک دی، چې هېڅکله، هېڅ چا ته او یو قوماندان ته هم ورکړ شوی نه و. هغه خپلې خبرې له بري نه په ډکې یوې موسکا پای ته ورسولې او وې ویل:

- هغه اوس یو مطلق سلطان دی.

اناپاولوفنا وویل:

- د خدای شکر ! د خدای شکر ! خدای دې د هغه ساتندوی واوسي !

پېژندل شوي سړي، چې ښکاریده نوی یې دغو بنداړونو ته تګ راتګ پیل کړی دی او ددغو محافلو له کړووړو سره ناآشنا بربښېده، اناپاولوفنې ته په چوغلۍ چوغلۍ او ددې لپاره چې خپل پخوانی اند هم بدل کړی، وویل:

- سره وایي چې ټولواک زړه نا زړه دغه شان واک کوتوزوف ته سپارلی دی. ځکه وایي کله چې کوتوزوف ته دغه خبر ورکول کېده، چې ټولواک او هېواد ، دغه شان ویاړ هغه ته وربښلی دی،د هغه پېغلوټې په شان تک سور شو ،چې د ژوکوند کیسه یې اوریدلې وي.

اناپاولوفنې ځواب ورکړ:

- دې خبرې کې به څه زیاتی شوی وي.

سردار واسیلي په چټکۍ او خوند سره د اناپاولوفنا خبره تاییده او وې ویل:

- نه، نه، اوس ټولواک ته تر کوتوزوف نه نېږدې څوک نه شته. د سردار واسیلي په اند ، کوتوزوف نه یوازې په خپله بې ساري قوماندان و ، بلکې خلکو هم د لمانځنې تر کچې هغه ستایه. هغه زیاته کړې ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دا خبره ناشونې ده، هغه ته لا پخوا او تل د پره پاملرنه لرله.
اناپاولوفنا وويل:
- شکر د خدای دی، زه اوس له خدایه یوازې دا هیله لرم چې کوتوزوف په ربښتیا ټول واک ترلاسه کړي او هېڅ چا ته دا حق ورنه کړي چې د هغه د چارو خنډ شي.
سردار واسیلي په هماغه شېبه کې پوه شو، چې د غه هېڅ چا، څوک دی او په بنګهاري یې وویل:
- زه په دې پوره خبر یم، چې کوتوزوف د پوځ مشري په دې شرط منلې ده، چې د ټولواک ولیعهد به په جبهه کې نه پاتېږي. پوهېږئ؟ هغه ټولواک ته څه ویلي دي؟ او د سردار واسیلی هغه خبرې یې تکرار کړې وې، چې کوتوزوف به ګواکې ټولواک ته کړي وې:
- که تېر وتنه وکړئ، زه نه شم کولای هغه ورتم او که ښه کار وکړي، هغه ستایلی او ویاړلی نه شم.
شهزاده کوتوزوف، خورا ځیرک سړی دی، زه هغه له د پر پخوا نه پېژنم.
هغه پېژندل شوي مخور چې لا د اعیانو په بنډارونو کې له خبرو کولو سره آشنا نه و، وویل:
- ښاغلی مبارک دا شرط هم وړاندې کړی و چې خپله اعلیحضرت ټولواک دې هم باید جبهې ته نه ورځي.
همدا چې د غه خبره یې وکړه، په هماغه شېبه کې سردار واسیلی او اناپاولوفنا له هغه نه مخونه واړاول، په خواشینۍ او ساړه اسویلي یې د هغه سادګۍ ته د حیرانۍ په نښه یو بل ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

هغه وخت چې په پترزبورګ کې دغه پېښې تېرېدې، فرانسویان له سمولینسک راواوښتل او کرار کرار د مسکو خواته رانږدې کېدل. د ناپلیون مورخ، تي یر، د ناپلیون د نورو مورخینو په شان چې د خپل اتل د کړو برحق والی هڅه کوي وايي چې د مسکو د دیوالونو زړه راښکون ناپلیون بې اختیاره د ځان لېواله کړی و. هغه د نورو هغو مورخینو په شان چې د تاریخي پېښو پېښېدل د يو تن د ارادې پايله ګڼي، په خپل دغه قضاوت کې برحقه دی. هغه د روسي مورخینو په شان چې وايي ناپلیون د مسکو زړه راښکون ته روسي سردارانو لېواله کړی و، برحقه دی. دلته له هغو قوانینو نه پرته چې ټولې پخوانۍ پېښې د اوسنيو پېښو سريزې بولي، د پديدو د خپل منځي اغېز ونډه چې هر څه سره ګډه وده وي، هم په کار ده. د شطرنج ښه لوبغاړی چې لوبه بايلي، د زړه له کومې ډاډمن دی چې د هغه د لوبې د بايلودو علت هغه تېروتنه ده، چې د لوبې په پيل کې يې کړې ده، خو هغه دا هېره وي، چې د ټولې لوبې په بهیر کې د هغه په هر ګام کې دغه شان تېروتنې وې او يوه خوځښدا يې هم بې له تېروتنو نه وه، مګر هغه تېروتنه چې دی هغه ته پام وراړوي، هغه ده، چې سیال يې له هغه نه ګټه اخېستې ده.

خو د جګړې لوبه که څه هم په ځانګړو ښکاره زماني شرايطو کې روانه وي، خو تر دې هغې ځکه خورا پېچلې ده چې په شطرنج کې بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځایه د یوه تن په ارادې، دانې وړاندې وروسته کېږي، خو په جګړه کې بې شمېره ارادې، د ګڼ شمېر ارادو په لاربنوونه سره ټکر کېږي.

ناپلیون، ترسمولینسکه وروسته غوښتل لومړی د دارګابوژ او یازوما د لاندې کولو او بیا په ځاریوا-زایمشه کې له روسي پوځ سره وجنګېږي، خو تقدیر داسې راوسته چې روسان د زیاتو ډولاډولو ټکرونو تر اغېز لاندې، د بارادینا تر سیمې پورې چې د مسکو په یو سلو شل روستي کې پراته ونه شو کولای، له ناپلیون سره مخامخ شي. ناپلیون په یازوما کې خپلو پوځونو ته سپارښتنه او فرمان ورکړ چې مخامخ مسکو لور ته لاړ شي.

مسکو، د دغې سترې امپراتورۍ آسیایي پلازمېنه، د الکساندر د خلکو سپېڅلی ښار، مسکو له خپلو بې شمېره کلیساوو سره چیني معابدو ته ورته ښار، دغه مسکو د ناپلیون خیالونه زنګول او هغه یې ناآرمه کړی و. ناپلیون چې پر خپل توربخن سپین یال لرونکي آس سپور و، د ویازما له سیمې نه د ځارو زایمیشو، د واکمنۍ پلو ته روان و. هغه، د هغه بې شمېره ګارډ، ساتونکو، یاورانو او پاژانو( )بدرګه کاوه.

د هغه د ګارد قوماندان جنرال بریته، ددې لپاره شاته پاتې شوی و، چې په خپله د هغه روسي اسیر پوښتنه وکړي چې د فرانسوي سورو منګلو ته ورغلی و، د هغه تر پوښتنې وروسته یې له خپل ژباړونکي (لونرم دیده ویل) سره ځان د ناپلیون حضور ته ورساوه او په ورین تندي او خوشاله بشرې د هغه تر څنګ ودرید. ناپلیون وپوښتل:

- ښه، څه خبرې دي؟

د پلاتوف د پوځ یو قزاق وایي چې دده پوځې ډله غواړي، له لوی پوځ سره یو ځای شي. بله خبره دا ده چې ویل کېږي، کوتوزوف د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلى قوماندان ته ټاکل شوی دی، خورا ځیرک او باتو سړی دی.

ناپلیون وموسبد او وې ویل چې دغه قزاق ته یو آس ورکړئ او دده حضور ته یې راولي، هغه هیله څرګنده کړه چې خپله دې ورسره وغږېږي. څو تنه یاوران یرغه ولاړل او یو ساعت وروسته لاورشکا، هغه چوپړ چې دینیسوف نیکولای ته پرېښی و، هغه چې د ینشځکوی نومي جمپر یې پرغاړه، د فرانسوي سورو پوځونو پر یو آس سپور، په ورین تندی موسکا پرشونډو، چې په بشره کې یې د مستۍ او نشې نښې څرګندې وې، ناپلیون ته راوستل شو. ناپلیون حکم وکړ چې د هغه تر څنګه روان شي او له هغه نه یې پوښتنې پیل کړې:

- تاسو قزاق یاست؟

- هوکې قزاق یم، جلالتمابه، مهربانه !

تې یر، ددې پېښې په اړه لیکي:

قزاق نه پوهېده، د چا په رکاب کې پر آس سپور دی، ځکه د ناپلیون بشره دومره ساده وه چې د ختیځ تخیل خاوند نه شو کولای، د هغه په دیدن تصور وکړي چې دا یو ټولواک دی. هغه په خورا ساده او خوږه ژبه له دغه قزاق سره د رښتنې جګړې په اړه خبرې کولې.

رښتیا هم لاوروشکا، یوه ورځ د مخه پریمانه شراب څکلي و، سخت نشه شوی و، خپل ارباب یې وږی پرېښی و، بیا یې ښه وهل خوړلي او کلي ته د چرګانو د رانیولو لپاره لېږل شوی و. هلته دده د چرګانو د غلا کولو تکل کړی و او د فرانسویانو لاس ته ورلویدلی و. لاوروشکا له هغو ځیرکو، چالاکو، دوکمارو چوپړانو نه و چې د ژوند ډېرې خوږې ترخې او کړکیچونه یې لیدلي و. دی د هغو کسانو له ډلې نه و، چې په هره چاره کې ځان دوکماره وي، له ټولو چارو نه خبر وي او د بادار د هرې سپارښتنې سرته رسولو ته چمتو اوسي،... خو کله چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون سره مخامخ شو ، هغه يې ډېر ژر او په آسانۍ وپېژاند ،په هېڅ ډول ګبنې وانه خېست، هغه پوهېده او هڅه يې کوله چې خپلو نويو بادارانو ته ځان وښيي او دهغو پام ځانته ورواړوي. هغه په دې ښه پوهېده چې دا خپله ناپليون دی،خو هغه شان چې له رستوف يا دلګې مشرنه ډارېده ،له ناپليونه ،ځکه نه ډارېده ،ځکه ده هسې څه نه لرل چې ناپليون به يا دلګي مشره به يې ترې واخلي.

هغه چې هر څه ويل دروغ و ، هغه به چوپړانو ته غوږ نيو او د هغو خبرې به يې بيا بيا کولې،اېلتې به يې ويلې،خو کله چې ناپليون له هغه وپوښتل، روسان څه فکر کوي، چې آيا ناپليون هغوی ماتولي شي او کنه؟ لاوروشکا سترګې ګونجې کړې او په چرت کې لاړ، هغه په دې پوښتنه کې يوه نازکه ځيرکتيا او دوکه وليدله، داسې چل او دوکه، چې د لاوروشکا په څېر خلک يې تل، هر چېرې او هر څه کې لټوي، لږ وځنډېد او وې ويل:

- څه وواېم، که جګړه پېل شي، دا چټکتيا پورې اړه لري، دا همداسې ده، که سمدلاسه جګړه پېل شي، تاسو يې ګټۍ او که درې ورځې تېرې شي او بيا جګړه پېل شي، نو بيا به کړکيچ رامنځ ته شي.

ليولورګين ديلاديول،وموسېد او دا خبرې يې ناپليون ته داسې وژباړلې:

- که جګړه د درې راتلونکو ورځو په لړ کې پېل شي، هغه به فرانسويان وګټي، خو که تر درې ورځو وروسته پېل شي، نو خدای پوهېږي چې څه به پېښ شي.

که څه هم د ناپليون طبيعت خورا ښه و ، خو ونه موسېد او حکم يې وکړ چې دغه خبرې بيا ورته وژباړي.

د لاوروشکا دې ته پام شو ، خو ددې لپاره چې ناپليون وخندوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان يې په تګې. وواهه چې ګواکې ناپليون نه پېژني او وې پوښتل، دا څوک دی؟

هغه زياته کړه:

- موږ پوهېږو چې تاسو بناپارت لرئ، هغه ټوله دنيا لاندې او ماته کړې،خو بايد ووايم چې زموږ خبره بله ده. او خپله هم پوه نه شو، چې خبرو يې په پای کې د هېوادپالنې رنګ پيدا کړ. ژباړن د هغه خبرې کټ مټ ناپليون ته وژباړلې. او ناپليون وخندل او دې ځوان قزاق ناپليون دې ته اړ کړ، چې وخاندي.

ناپليون څو ګامه وړاندې لاړ، مخ يې جنرال بيرتيه ،ته ورواړاوه او وې ويل:

- غواړئ چې د دن (ښار) د دغه ځوان بچي هغه احساس وويني، چې کله پوه شي، له ده سره خپله ټولواک غږېږي، هماغه ټولواک چې د هغه ابدي او تل له بريو سره مل نوم، پر ابدي اهرامونو ليکل شوی دی.

لاوروشکا ته يې وويل چې دی له ناپليون سره غږېږي.

لاوروشکا چې پوه شو، دا کار هغوی د دې لپاره لاسي کړی دی چې دی حيران کړي (او ناپليون تصور کاوه چې هغه يې حيران کړي) د خپلو نويو بادارانو د خوشالۍ لپاره، ناڅاپه وښوده چې حيران او هک پک شوی دی. سترګې يې وغوړولې او څېرې يې هغه بڼه پيدا کړه چې تل به يې د متروکو وهلو لپاره د وتلو په وخت کې پيدا کوله.

تې ير ليکلي: کله چې د ناپليون ژباړن خبرې پيل کړې، قزاق هک پک شو. نور له خبرو پاتې شو. د تګ وړانديز يې وکړ. سترګې يې د هغه چاله ليدو، نه چې نړۍ لاندې کړې وه او آواز يې د ختيځ له ډاګونو نه لرې، تر ده پورې رارسېدلې او پر دې يې اغېز کړی و ،برندې برندې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور يې له ناڅاپي هيبته خبرې نه شوې کولای او د هغه ټول احساس د سادګۍ په ستاينو او چوپتيا بدل شو. ناپليون هغه ته يوه ډالۍ ورکړه، ازاد يې کړ، داسې يې آزاد کړ، لکه هغه مرغه چې د خپلې لمنې غېږ ته ورالوزي...

ناپليون مخکې روان و. د هغه مسکو په خيالونو کې ډوب و، چې دده ذهن يې لاندې کړی و،خو هغه،لکه هغه مرغه چې د خپلې مينې غېږې ته پربښودل شوی و،د روسي پوځ مخکنيو مورچلونو پلو ته يې ورودانګل. هغه، هغه داستانونه او کيسې جوړولې چې پېښ شوي نه و، هغه يې ددې لپاره جوړول، چې بيا يې خپلو انډيوالانو ته ووايي. هغه د هغو څه نقل نه کاوه چې په رښتيا پېښ شوی و، هغه رښتيا نه و، هغه د ويلو وړ نه بربښېدل. هغه خپلو قزاقانو ته ورغی. هغه د خپل غونډ چې د پلاتونوف د پوځ برخه و، پوښتنه وکړه چې چېرې دی. ماښام و چې خپل بادار، نيکولای رستوف يې چې د بانکووا په سيمه کې دريدلی و، پيدا کړ. رستوف په هماغه شېبه پر آس سپور شوی و، چې له ايلين سره د هغې سيمې کليو ته د چکر لپاره لاړ شي. رستوف لاوروشکا ته بل آس ورکړ او هغه يې هم له ځانسره بوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

دهغه څه برخلاف چې د شهزادګۍ ماريا ورور، سردار اندرې تصور کاوه، دامسکو ته نه وه تللې او له ګوابنه ژغورل شوې نه وه.

له سمولينسکه د الپاتيچ تر راستنېدو وروسته، مشر سردار ګواکې ناڅاپه له خوبه راويښ شوی وي، سپارښتنه وکړه چې له کليو نه اربکي راټول او وسله وال کړې شي. هغه ستر قوماندان ته ليک وليکه، هغه ته يې خبر ورکړ، چې ده پرېکړه کړې ده، تر پايه پورې د ليسه ګورې ساتنه او د روس د يوه ويارمن سپين ږيري پوځي قوماندان د اسارت يا وژل کېدو د مخنوي پريکړه يې هغه ته (ستر قوماندان ته) پرې ايښې وه او خپلې کورنۍ ته يې هم سپارښتنه وکړه چې په ليسه ګورې کې به پاتې‌ږي.

که څه هم دی خپله په ليسه ګورې کې پاتې شو، خو سپارښتنه يې وکړه چې شهزادګۍ ماريا، دوسال او کمکی سردار (دده لمسی د اندرې زوی) به لومړی باګوچاروا او له هغه ځايه مسکو ته لاړ شي.
شهزادګۍ ماريا چې د پلار په تند او شوګيرو نه ډک طبيعت ښه پوهېده او په دې هم پوهېده چې پلار يې په چارو کې هغه پخوانۍ کراري پرېښې، نه شو کولای هغه يوازې پرېږدي، نو له دې کبله په ژوند کې يې د لومړي ځل لپاره ځان ته اجازه ورکړه او د هغه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنې نه يې غاړه وغړوله.

هغې له تګ نه ډډه وکړه، خو هماغه وچې د پلار د قهر او غضب ترسختو ښکنځلو او سپکو سپورو لاندې راغله. بوډا سردار هغې ته ټولې هغه ناروا يې وريادې کړې چې ده خپله پر هغې کړې وې او ورته وې ويل چې شهزادګۍ په خپلو کړو هغه ډېره زوروي او عذابوي. هغې ته يې وويل چې هغې، دی له زوی سره خوابدی کړی دی. دا يې هم ورته وويل چې پر دې شک او ګمان لري او دا چې ده ته يې پرته له رنځ او ستونزو په ژوند کې بل څه نه دي رسولي. هغه يې له خپل دفتر نه ووېسته او ورته يې ويل چې که ځئ که نه ځئ، دا ده ته لپاره هېڅ د پام وړ خبره نه ده. هغه دا هم وويل چې بيا يې اصلاً نوم ونه واوري او ګوابښ وکړ چې هېڅکله بيا ورسره مخامخ نه شي. خو ښه دا و چې ونه يې ويل چې هغه له کوره وشړل شي او په زوره ولېږدول شي. شهزادګۍ ماريا، د دومره ملامتۍ له امله چې پردې راغلې، ډېره ډاريده چې له کوره يې ونه باسي، نو ځکه ددې خبرې په اوريدو چې بيا يې پر مخه ورنه شي، خوشاله شوه. هغه پوهېده چې دغه حال ددې ښودنه کوي چې پلار يې د زړه په تل کې په دې خورا خوشاله دی چې هغه له ده سره پاتې او تللې نه ده.

د نيکولای جان تر تګ نه يوه ورځ وروسته، بوډا سردار خپله پوځي رسمي دريشی واغوستله، ټول مډالونه او نښانونه يې پرې وځړول او ستر قوماندان ته يې د تګ تکل وکړ. ګاډۍ لا د مخه چمتو شوې وه. شهزادګۍ ماريا، کتل چې څنګه يې پلار په پوځي جامو، نښانو او مډالونو کې له کوره، باغ ته ووت او د خپلو وګړو، ساتونکو، بزګرانو او چوپړانو چې ټول يې وسله وال کړي و، پريټ وګوري. شهزادګۍ ماريا په کړکۍ کې ناسته وه او د پلار هغه غږ ته چې له باغ نه يې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټو پلو انګازې کولې غوږ وه. په دې وخت کې ناڅاپه څو تنه له وحشت او ډاره په ډکو څېرو د باغ په لاره کې په منډو راښکاره شول.

شهزادګۍ ماریا، برنډې ته او له هغه ځایه د ګلو په منځ کې له جوړې شوې لارې نه د باغ لارې ته ورمنډې کړې. ماریا ته مخامخ د اربکیو او د دوی د چوپړانو یوه ګڼ شمېره ډله را روانه وه او د هغو په منځ کې څو تنو، زوړ او ډنګر بوډا چې پوځي دریشي اغوستې، نښانونه او مډالونه پرې تمبلي و، د تخرګ او لاسونو نه نیولی راکشکاږی یې. شهزادګۍ ماریا هغه ته ورمنډه کړې خو د الوچو د ونو د ګنو څانګو او پاڼو نه د لمر د شغلو په منځ کې یې چې دده پر څېره ځلېدله نه شو کولای د هغه د بشری بدلون ووینې. خو هغه یوازینې څه چې دې ولیدل هغه دا و چې د هغه په څېرې کې د هغه د پخوانی جدي او غوڅ حالت ځای، اطاعت او تسلیمۍ نیولی و. د لور په لیدو یې بې ځایه شونډې وښوریدې او په خرهاری شو، خو د پوهېدو وړ نه و، چې څه یې غوښتل. هغه یې له تخرګ او لاسونو ونیو او راپورته یې کړ، خپلې کوټې ته یې یووړ او پر هغه کټ یې وغځاوه، چې دی په دې وروستیو وختونو کې ډېر ترې ډاریده.

هغه ډاکتر، چې دده کتنې ته یې راوستی و، د هغه د مراندو تر کتنې وروسته یې وویل چې د سردار ښي پلو سکته کړې ده.

په لیسه ګورې کې ژوند شېبه په شېبه ګواښمن کېده. له سکتې یوه ورځ وروسته چې سردار یې باګوچاروو ته یوړ. ډاکتر هم ورسره یو ځای و. کله چې هغوی باګوچاروو ته راورسېدل، تر هغه د مخه، کمکی شهزاده او د هغه ښوونکی مسکو ته خوځېدلي و.

په هر حال، حال نه ښه او نه خرابیده او بوډا سردار درې اونۍ په داسې حال کې چې شنډ والي له خوځېدا اچولی و، په باچاګورووا کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې په نوي جوړ شوي کور کې پاتې شو. بوډا سردار بېسده او لکه مړی داسې پروت و. هغه پرله پسې شونډو لاندې څه غوښتل ویل، کله یې وروځې ښورولې او کله یې شونډې ژولې، خو په دې پوهېدل ګران و چې هغه په دې پوهېږي چې څه کېږي او څوک ورته ولاړ دي، مګر یو څه ښکاره و او هغه دا و چې دی زوریده او هڅه یې کوله، چې لا هم یو څه ووایي، خو هغه څه وه ؟ هېڅ څوک په دې نه پوهېدل. دا څه و ؟آیا د هغه ورځني نازونه او پلمې وې؟آیا ورځنیو خبرو او چارو پورې یې اړه پیدا کوله یا د کورنۍ کومه خبره وه؟ هېڅڅوک نه پوهېدل.

داکتر ویل چې د ناروغ ناارامي او خوځېدا هېڅ معنا نه لري او د هغه د ناروغۍ علت دی، خو شهزادګۍ ماریا فکر کاوه چې (د هغه تر ځنګ ددې شته والی هغه تل ناارامه و) دې ویل، هغه غواړي دې ته څه ووایي. خو دا ښکاره خبره وه چې د هغه ناآرامۍ، روحي او هم روغتیایي علت درلود.

د رغېدو تمه یې نه وه. وړل یې ناشوني و او که دا کار شوی وای او بیا په لاره کې مړ شوی وای، بیا څنګه کېدل؟ کله ناکله به شهزادګۍ ماریا فکر کاوه:

-دا به ښه نه وای چې هر څه پای ته رسېدلي وای، چور پای ته.. هغې شپه او ورځ، له خوب او ارامۍ پرته، د هغه څارنه کوله، ویل یې ګران دي، خو د هغې څارنه ددې په هیله نه وه چې د ښه والي او روغتیا نښه په کې ووینې، بلکې هغې هیله لرله چې په هغه کې د پای نښې ووینې.

که څه هم په شهزادګۍ ماریا کې ددغه احساس راپاریدل ګران و ،مګر بله لاره یې نه لرله، نو ځکه یې دا احساس په زړه کې و ،خو تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي نه شهزادګۍ ماريا ته وحشتناکه دا و چې د پلار د ناروغۍ له پيل نه (لا کېدای شو وو ايو تر هغه لاد مخه، آن هغه وخت چې د کومې پېښې سپينېدو ته سترګه په لاره، دواړه يوازې پاتې شوي وو) د هغې په زړه کې خپلې ځانګړې ويدې شوې هيلې او خيالونه په راوېښېدو شوي وو. هغه هيلې او ارمانونه چې کلونه کلونه ددې په خيال کې هم نه وو. د پلار له ابدي ډاره د آزاد ژوند خيال، آن د مينې او کورنۍ د جوړونې هيله او نور لکه شيطاني تلوسه ددې په زړه او خيالونو کې ځپې وهلې. هغې به چې ځو مره هڅه کوله، په دې اړه فکر ونه کړي، خو بيا هم دې خيالونو نه پرېښوده، چې تر دغې پېښې وروسته به خپل ژوند څنګه جوړوي،خو شهزادګۍ ماريا په دې پوهېدله، چې دا ټولې شيطاني وسوسې دي. هغه په دې پوهېده چې ددې رنځ يوازيني دارو، دعا ده، خدای ته پناه وروړل دي. هغې هڅه کوله دعا وکړي، هغې به لاسونه پورته کول، سپېڅلو شمايلو ته به يې کتل، دعا به يې ويله، خو د زړه له تله به يې دعا کولای نه شوه. هغې داسې انګېرله چې اوس د هغې لپاره بل ژوند پيل کېږي،د ورځنی ژوند نوی بهير، د هڅې او هاند ژوند، هغه ژوند چې ددې تر پخواني ژوند نه به چې په معنويت او روحانيت کې را ايساره وه، ډېر توپير لري. له هغې وينا نه چې د هغې هر څه پر دعا ولاړ و، هغې نه دعا کولای شوه او نه يې ژړلای شو. د ورځني ژوند خورا ناوړو شيانو د هغې پر زړه اغېز کړی و، په باګوچاروو ا کې يې هم ژوند ناشونی او ګواښمن کېده. د فرانسې پوځيانو د رانېږدې کېدو خبرونه او آوازې هر پلو خپرې وې. د باګوچاروو ا په ۱۵ ورستې کې فرانسوي ډاره مارو د يوه خان کور تالا کړی و.

داکتر ټينګار کاوه چې سردار د جګړې له سيمې بلې خوا ته يوړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. د ښار د اعيانو مشر، خپل استازی شهزادګۍ ماريا ته ورواستوه چې هغه دې، خپل پلار ژر تر ژره له دې ځايه بلې خوا ته بوزي. د سيمې د پوليسو مشر چې باګاچاروو ا ته راغلی و، هم په دې خبره ولاړ و او ويل يې چې فرانسوي پوځ د دوی ۴۰ ورستي ته رارسېدلی دی. هغوی په کليو کې د خبرتيا پاڼې خپرولې او شهزادګۍ ماريا ته يې خبر ورکړی و که د مياشتې تر پنځلسمې پورې له هغه ځايه لاړ نه شي او بيا کومه پېښه وشي. دوی به خپله ملامته وي.

بالاخره شهزادګۍ پريکړه وکړه چې د مياشتې په پنځلسمه نېټه وخوځېږي. د هغې، پوره يوه ورځ سفر ته د چمتووالي او د هغو سپارښتنو په اورولو تېره شوه، چې ټول يې اوريدلو ته سترګه په لاره وو. له څلورلسمه، پنځلسم ته ټوله شپه هغې د تل په شان هماغه شان ورځنۍ جامې پرغاړه په هغې کوټې کې چې تر څنګ يې د پلار کوټه وه، تېره کړه، څو واره راويښه او د پلار زګيروی يې واوريده، د پلار د زګيروی تر څنګ د تيخون د ګامونه ښښهاری او د داکتر غږ چې دده پلار يې اړخ په اړخ اړاوه، راته. شهزادګۍ ماريا ويده کېدای نه شوه او څو واره د پلار د کوټې شا ته ورغله او غوږ غوږ شوه. هغې غوښتل چې کوټې ته ورننوزي، خو زړه يې نه شو کولای. که څه هم زوړ سردار غږېدای نه شو، خو شهزادګۍ ماريا په دې پوهېده او ليدل يې چې پلار له دې نه ډېر ناارامه دی چې نور د هغه له کبله ناآرامه وي. د شهزادګۍ دې ته ښه پام کېده، چې د پلار کوټې ته د هغې بې وخته او يا د شپې ورتګ څومره هغه ناآرامه وي.

د هغې هېڅکله پر هغه داسې زړه خوږ شوی نه و، هغه، هغې ته هېڅکله داسې وحشتناکه نه و... لکه د پلار له لاسه وتل. هغې ته له هغه سره خپل ټول ژوند ورياد شو، د هغه هره خبره، د هغه په هره خبره او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرو کړو کې يې له ځانسره د هغه خپله مينه موندله. د دغو يادونو په لړ کې به کله ناکله ناڅاپه شيطاني تلوسې راوپارېدې، په هغو کې: هغه تصور چې د هغه له مرګه وروسته به د دې نوی ژوند څنګه شي؟ خپل خوار ژوند. هغې دغه شيطاني خيالونه،له دغو کرکو هغو سره د کرکې په ښودلو له سره وبستل. د سپېدو په لګېدو سردار آرام او شهزادګۍ ويده شوه.

شهزادګۍ هغه ورځ ناوخته راوېښه شوه.. د راوېښېدو سره يې غوږ پر دروازې کېښود ،د هغه د زګيرو او سا وېستلو غږ يې واورېد ،سوړ اسويلی يې ووېست او په زړه کې يې وويل

- حال يې هماغه دی، چې و.

هغه په داسې حال کې چې له ځانه يې کرکه راتله چغې کړې:

- څه دې غوښتل؟ څه ته سترګه په لاره وې؟ تاسو څه ويل؟ څه وشي؟ د هغه مرګ دې غوښته؟

کالي يې واغوستل، ځان يې ومينځ، دعا يې وکړه او برنډې ته ووتله. د برنډې مخې ته يې آسونو او ګاډۍ ولاړې وې. په هغو کې يې يو رنګه کالي بارول. سهار تود ، خو خړ و. شهزادګۍ ماريا په برنډه کې ولاړه وه، هماغه شان له خپلو شيطاني خيالونو سره لاس او ګريوان وه، هغې هڅه کوله ناروغ ته تر تګ نه د مخه، خپل خيالونه او انديښنې له سره جوړ کړي.

داکتر په زينو کې راښکته ،هغې ته ورنېږدې شو او وې ويل:

- نن لږ ښه دی،زه تا لټوم. له هغه څه نه چې وايي يوه نيمه خبره يې د پوهېدو ده،ذهن يې لږ څه سم دی،ورشه ،تاسو غواړي.

د شهزادګۍ ماريا ،زړه د دې خبر په اورېدو سخت خوږ شو ،د هغې رنګ والوت، نوځکه يې دروازې ته ډډه ولګوله چې ونه لوېږي. هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ټول ګوګل او روان يې، په شيطاني ولولو او تلوسو لړ شوی و، د خپل روح له ناولتيا نه په وحشت کې وه، د هغه ليدل، دريدل او هغه ته کتل، نه يوازې هغې ته په زړه پورې نه و بلکې له هغه نه ډاريده هم.

شهزادګۍ ماريا د پلار کوټې ته ورننوته او د هغه کټ ته ودريده، هغه لوړ پر شا پروت و. د هغه واړه اډوکيز لاسونه چې د مراندو نيلي رنګه غوټو پوښلي وو، پر پټو (څادر) پراته وو. د هغه چپه سترګه مخامخ کوم ځای ته ځير او ښی هغه يې کږه شوې وه. وروځې او شونډې يې بې له خوځېدا پاتې وې، هغه ټول ډنګر، وړوکی او سخت د رحم وړ و. د هغه بشره تا به ويل چې يا وچه شوې يا ويلې شوې او ډېره وړه شوې وه. شهزادګۍ ماريا ورنږدې شوه او د هغه لاس يې ښکل کړ. پلار د هغې چپې منګولې، د هغې لاس يې داسې کلک کېښکود چې ښکاريده، له ډېره وخته ورته سترګې په لارې پاتې شوی دی. د هغې لاس يې د ځان پلو ورکش کړ. د هغه د شونډو او وروځو ښوريدا د هغه د زړه تنګۍ ښودنه کوله.

هغې په وېرې پلار ته کتل او هڅه يې کوله پوه شي، له دې نه څه غواړي، کله چې هغې ځای بدل کړ او داسې ودريده چې څېره يې د پلار کينې سترګې ته برابره شوه. د سردار بشره ارامه او د څو شېبو لپاره يې له هغې نه سترګې لرې نه کړې. وروسته يې شونډې او ژبه وښوريدل، يو غږ وا وريدل شو او هغه څه وويل، هغه، لور ته په خورا کمينې، زاريو او هيله مندۍ ځکه کتل، چې ډاريده، کېدای شي، لور يې د دې په خبرو پوه نه شي.

د شهزادګۍ ماريا په ټول قوت هغه ته پام و او ورته کتل يې. شهزادګۍ د ژبې د ښورولو لپاره د هغه د بې ځايه او بې پايه هڅو زغم ونه شو کړای، سترګې يې ښکته واچولې او هغه ساندې او ژړا يې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ستوني کې را ایسارې کړې وې، راځرګندې او په ژړا شوه. سردار څه وویل او څو واره یې هغه تکرار کړل، خو شهزادګۍ ماریا نه پوهېده چې هغه څه وایي. هغې هڅه کوله د پلار د خبرو تصور وکړي او په پوښتنیزه توګه یې د هغه خبرې تکرارولې.

هېڅوک د هغه په خبرو نه پوهېدل. ډاکتر تصور وکړ، چې دی د هغه په خبرو پوه شوی دی او وې ویل، د هغه خبرې یې تکرار کړې او وې پوښتل:

- شهزادګۍ ډار بېږي؟

هغه د (نه) په نښه سر وښوراوه او بیا یې هماغه څه تکرار کړل.

شهزادګۍ د خپل تصور له مخې وویل:

- زړه (روح) زړه زړه دی، خوږېږي؟

د سردار له ګوګله، د هو غږ راپاڅېد. د هغې لاس یې راونیو او د خپل ټټر پر بیلابیلو ځایو یې داسې کېښکود، چې ګواکې غواړي تر ټولو غوره ځای ورته پیدا کړي.

وروسته له هغه چې په دې ډاډه شو، چې دده په خبرو پوهېږي تر پخوا نه ښه او ځرګند غږېده، هغه وویل:

- زما ټول خیالونه د تا په اړه دي، خیالونه...

شهزادګۍ ماریا خپل سر د هغه پر لاسونو ورمښه او هڅه یې کوله خپله ژړا او ساندې پټې کړي.

هغه، د شهزادګۍ په څڼو کې منګولې ښورولې او وې ویل:

- ما ټوله شپه تا پسې نارې وهلې.

شهزادګۍ ماریا په ژړا ژړا وویل:

- کاشکې زه پوهېدای.. زه ډارېدم ستا کوټې ته راشم.

هغه د هغې لاس لاپسې کېښکود او وې ویل: ویده نه وې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ ماريا وويل:

- نه، ويده نه وم. او د نه، په ننبه يې سر وښوراوه. اوس يې بې ارادې پلار ته ورته غږېده، هر څه يې د هغه په شان داسې په اشارو او ننبو ويل، چې تا به ويل هغه هم په آسانۍ ژبه ښورولی نه شي.

سردار وويل: د زړه سره ! زما روحه !

شهزادګۍ نه شو کولای پوره پوه شي، چې هغه څه وايي، خو د هغه د بشرې او کتو له حالت نه دومره پوه شوه چې د نازولو او ګرانښت کومه خبره کوي، هغه خبرې چې هغه هېڅ کله نه کولې. هغه وويل:

- ولې رانغلئ ؟

شهزادګۍ ماريا وويل:

- او ما يې مرګ غوښت.

-او هغه چپ شو.

د هغه له سترګو اوښکې راشېوه شوې او وې ويل:

- له تا نه مننه ! لورکۍ، ګرانې، زما د زړه سره، له هر څه، له ټولو ټولو له هر څه نه... ما به وبښئ.. مننه، وبښه... مننه !او همداسې يې له سترګو اوښکې راروانې وې. او ناڅاپه يې وويل:

- اندرې ته ورغږ کړئ.

او ددې هيلي سره هم مهاله يې په بشره کې ماشوم وزمه ناهيلۍ او نه ډاډ راخور شو. داسې بربښېده چې دی خپله پوهېده چې دده دا هيله بې معنا ده. که داسې نه وه، لږ تر لږه شهزادګۍ ماريا يې داسې تصور وکړ، چې همداسې ده.

شهزادګۍ ماريا ځواب ورکړ:

- ما ته يې يو ليک رالېږلی دی.

هغه په حيرانتيا خو ويرې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هغه خپله چېرته دی؟
- پلار جانه ! هغه په سمولینسک کې دی.

هغه ډېر ځند چپ و. سترګې یې پټې کړې بیا یې د تایید په نښه ګواکې خپل شک او ګمان ته ځواب موندلی، په هر څه پوه شوی او هر څه وریاد شوي، سر وښوراوه او سترګې یې پرانستې، هغه په ډاګه، خو په کراره وویل:

- روسیه قرباني شوه ! هغه یې سره ووژله !

هغه بیا په ساندو شو او اوښکې یې له سترګو راشېوه شوې.

شهزادګۍ ماریا هم، نورځان ټینګ نه شو کړای، پلار ته یې کتل او په ژړا ژړا یې ژړل.

سردار بیا سترګې پټې کړې. ژړا یې ودریده، په لاس یې د سترګو پلو اشاره وکړه. تیخون پوه شوه او د هغه اوښکې یې پاکې کړې. ...

هغه لور ته وویل:

- خپل سپین کمیس واغونده، زما هغه خوښېږي.

شهزادګۍ چې د پلار په خبره پوه شوه، لاپسې ژړا واخېسته، داکتر هغه له څنګلې ونیوله، له کوټې یې د باندې برنډې ته بدرګه کړه، هڅه یې کوله چې آرامه یې کړي او هغه ډاډه او سفر ته چمتو کړي. تر هغه وروسته چې شهزادګۍ ماریا د سردار له کوټې ووتله. هغه بیا د زوی، د جګړې او د ټولواک په اړه څه وویل. له قهره یې وروځې برنډې او تندې تریو کړ، خپل غږ یې چې خرپهاري یې کاوه، لوړ کړ او د هغه پر زړه دویم ګذر راغی او دا وروستی ګذار و. شهزادګۍ ماریا په برنډه کې ودریده، ټکنده غرمه و، لمر او تودخه وو، هغه د پلار له مینې پرته، په بل څه نه پوهېده، نه یې فکر کاوه او نه یې څه احساسول. هغې ته داسې برېښېده چې دې خپله هم دغه شان مینه نه پېژانده. په ژړا ژړا

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې د باغ پلو ته منډه کړل، له هغې نرۍ لارې نه چې سرداراندرې نوې جوړه کړې او دواړو خواوو ته یې د الوچو ونې کینولې وې، د دروازې پلو ته مخه کړه.

- هو کې، دا زه وم، زه، زه، زه.. زه.. زه وم. ما د هغه مرګ غوښت. هو کې ما غوښت چې ژر تر ژره هر څه پای ته ورسېږي. ما غوښتل چې زه ارامه شم.. اوس به څه کوم؟ اوس چې هغه نه وي، زما آرامه به څه وي؟ له ځانسره په لوړ آواز بنګېده. هغه چټکه چټکه په باغ کې ګرځېدله او په لاسونو یې ټټر ډباوه، هغه ټټر، چې په تلوار او ګڼېږ ساندې ترې راوتلې. په باغ کې تر هغه پورې ګرځېده او راګرځېده، تر هغه چې بېرته کورته راورسېده. هغې ولیدل چې دې ته مخامخ پېغله بوری ین (هغه په باګوچاروواکې پاتې وه او له هغه ځایه یې د تګ تکل نه لاره) یو نا آشنا سړي سره راروانه ده. دا د سیمې د اعیانو د جرګې مشر و چې خپله شهزادګۍ ماریا ته ددې لپاره راغلی و چې هغې ته له دې ځایه د هغې د سمدلاسي تګ اړتیا څرګنده کړي. شهزادګۍ ماریا د هغه خبرې اوریدې، خو په هېڅ څه نه پوهېده. هغه یې کورته بدرګه، چای یې ورته راوړ او له هغه سره کېناسته. بیا یې له هغه نه بښنه وغوښته او د پلار د کوټې خواته ورغله. داکتر په تلوار او خورا خواشینۍ ور وړاندې شو، د هغې مخه یې ونیوله او وې ویل:

- شهزادګۍ، اجازه نه شته، درځئ لاړه شئ !

شهزاده ماریا، بېرته باغ ته ستنه شوه. د غونډۍ په لمن کې د یوې چینې تر څنګ پر شنیلو، په داسې ځای کې کېناسته، چې چا نه لیده. هغه په دې نه پوهېده چې څومره وخت به هلته پاتې شي. د یو چا د پښو د ښځینه ګامونو د منډې غږونو هغه را په حال کړه. پاڅېده او وې لیدل چې دوینا شا، ددې ځانګړې مینځه دا لټوي او د هغې په لیدو ناڅاپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودریده. داسې بریښېده چې د خپلې مېنځې په لیدو هک حیرانه شوې وي.

مېنځې په ژړېدونکي مات غږ وویل:

- شهزادګۍ مهربانې.. سردار !

شهزادګۍ هغې ته وخت ورنه کړ، چې خپله خبره پای ته ورسوي او وې ویل:

- همدا اوس، درغلم. هغې د کور پلو داسې منډه اخېستې وه، چې ګواکې دوېناشا یې هېڅ نه یې لیدلې.

د اعیانو د سیمه ایزو جرګې مشر، دروازې ته نېږدې د هغې مخې ته راووت او وې ویل:

- هر څه چې د خدای رضا وي، هغه به کېږي، تاسو باید هر څه چې له خدایه وي د هغو منلو ته چمتو واوسئ.

شهزادګۍ له قهره چېغه کړې:

- پرې مې ږدئ.. دا دروغ دي، اپلتې دي، د نه منلو وړ نه دي.

داکتر غوښتل هغه ودروي، خو هغې هغه پورې واهه، د پلار د کوټې پلو یې ورودانګل او له ځانسره یې وویل:

- دا خلک ولې داسې ګښېږ اخېستې او په ډار ډار ما دروي؟ هېڅوک زما په کار نه دي. دوی دلته څه کوي؟ دروازه یې خلاصه کړه او په هغې کوټه کې چې څو شېبې مخکې نیمه تته وه، دلمر پیدا شوې ځلېدونکې رڼا د هغې سترګې وبرېښولې. هلته څو ښځې او ددې مېنځه ولاړ وو. هغوی ټول له کټه لرې او دې ته یې لاره پرانسته. هغه هماغه شان پر کټ پروت و. هغه، د پلار دڅېرې نه خوځېدا، خو تندوالي وویروله او له دروازې سره نږدې ودریده.

شهزادګۍ ماریا په زړه کې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نه، هغه مړ نه دی، دا ناشوني ده، مړ نه دی. هغه ته ورنېږدې شوه. په خپلې ویرې لاسبرې شوه او خپلې شونډې یې د هغه پر اننګو ورکېښودې، خو سمدلاسه ترې رالرې شوه. په یوې شېبه کې یې له هغه سره د مینې هغه پیاوړی احساس چې لاره، تري تم شو او د هغه ځای، هغه وحشت ونیو چې د خپلو سترګو په وړاندې یې لیدلی و. هغې وویل:

- نه، هغه نور نو نه شته ! هغه نه شته، خو شته، پر هغه ځای چې څو شېبې مخکې و، یو پردی، دښمن، کوم وحشتناک، ډارونکی له ځانه شړونکی راز پروت دی.

پر لاسونه یې مخ پټ کړ او د داکتر پر لاس چې ده ته یې د مرستې لپاره راغځولی و، ورولویده.

د تیخون او داکتر تر مخې، ښځو، هغه څوک چې څو شېبې مخکې بوډا سردار و پریمینځه. د هغه سر یې د دې لپاره په دستمال وتاړه چې خلاصه پاتې شوې خوله یې وچه نه شي او د هغه پښې یې چې سره جلا کېدې په بل دستمال وتړلې. بیا یې هغه ته، د هغه پوځي دریشی وروا غوستنه، نښانونه، مډالونه یې پرې وروټمبل او د هغه وچه وړوکې ځنازه یې پر میز کېښوده. خدای پوهېږي چې چا او څه وخت دا ټول کارونه وکړل، خو دا ټول تا به ویل، په خپله تر سره شوي دي. د شپې د تابوت تر شا و خوا نه شمعې لګېدې او په سر یې شال وروغړاوه. پر ډاګ یې د هغې ونې پاڼې شېندلې وې چې ښه بوی یې خوراوه. تر وچ او وړوکی شوي سر لاندې یې چاپ شوې دعاوې کېښودې او په یو کنج کې یو پاپ ناست و او سپېڅلی کتاب یې لوست. لکه هغه شان چې آسونه له لویدلي، وژل شوي آسه مخ اړوي، ترهېږي، سره ټولېږي او شنهاري کوي، همدغه شان، د سردار د هرکلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې خلک، خپل او پردي، د اعيانو د سيمه ايزو جرګې مشر، مخور او سپين ږيري، مشران او ښځې ټول په تابوت راټول او له وېرې په ډکو سترګو هک پک پاتې، په ډار ډار يې پر ټټر او تندی صليبونه وېستل او پـه خـورا درنـاوي يـې د سـردار وچ شـوي او سـاړه لاسـونه ښکلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

باګوچاروو ا ،تل او مخکې له هغه چې سردارانو دې هلته مېشت شي، د خاوندانو په غیاب کې خارل کېده او د دې سیمې او سېډونکو خلُق خوی د لیسه ګورې له هغې خورا توپیر درلود. د دغې سیمې دخلکو هم خبرو، هم کالو او هم کړو وړو توپیر درلود او هم یې هغه صحرایي ګڼل. هغوی به چې کله لیسه ګورې ته د فصلونو د ټولولو، د غنم لو، د ویالو د پاکولو، د نهرونو جوړولو ته راتلل. مشر سردار به د هغو کاراوزیار او لا زغم خوښېده، خو تندوالی او وحشت یې نه خوښېده.

سرداریه باګوچاروو ا کې دخپلې استوګنې په لومړیو ورځو کې،هلته د ښوونځي او روغتون دجوړولو او پر بزګرو د بادار د ګټې او بېګارۍ کمولو له امله، هم ونه شو کولای،د هغوی دغه تندوالی او ځېږوالی بدل کړي،برعکس هغه څه چې مشر سردار د دغو خلکو صحرایي ترهېدل والی ګاڼه، لا زیات شوی و. تل به د هغو ترمنځ ډول ډول او عجیبې و غریبې آوازې خپریدې، لکه دا چې هغوی کومې نوې عقیدې پورې تړل شوي دي، یا ټول د قزاقانو قام ګڼل شوی یا د ټولو اک د کومې ناڅرګندې وینا په اړه او کله لا په ۱۷۹۷ کال کې د اربابانو هغه ژبه چې پاول پتروویچ ته یې ورکړې وه (ویل یې چې د مرئیبو آزادي، هغه وخت منل شوې وه، خو بادارانو ونه منله) او یا به یې ویل چې اوه کاله وروسته به پیترفید رویچ بیا پر تخت کیني او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرئیي به آزاد کړي او هر څه به آزاده او داسې ساده شي چې مې کوه پوښتنه. د جګړې او بناپارت او پر روسیې د هغه د یرغل آوازې د هغو تر منځ په داسې ناڅرګند و ویناوو لکه د ژوند پای، د دجال پیدا ایښت او پوره آزادي بدلې شوې وې.

د باګوچاروو ا په څنډو کې یو کلی و چې هلته یو شمېر مخور او څېنې هم بډایان مېشت وو. د هغو بډایانو شمېر چې په خپلو جایدادو کې مېشت وو، خورا کم وو، نو له دې کبله د هغو د چوپړانو او په هغو کې په لوست لیک د پوهېدو کسانو شمېر خورا کم و. هغه مرموز او ناڅرګند دودونه چې د روسیې د خلکو په ژوند کې وو او د هغو سرچینې او معنا د اوسنیو وګړو لپاره د پوهېدو وړ نه دي، تر نورو ځایو زیات د دغې سیمې د کلیوالو تر منځ دود وو. ددغو خبرو په منځ کې یوه هغه اوازه وه چې شل کاله مخکې ددغو کلیوالو په منځ کې پیدا شوې وه او هغه دا چې دوی د یوه تاوده سیند خواته ورکډه کېږي، خو دا څرګنده نه وه چې د دغه سیند چېرته دی. د باګوچاروو ا په سلګونو کورنیو یوه ورځ ناڅاپه، خپله ټوله شتمنی او څاروي و پلورل او له خپلو ښځو او ماشومانو سره سهیل لودیز پلو وخوځېدل. دغو کلیوالو لکه د مرغانو د کتارونو په څېر هڅه کوله، د سمندرګي په پلو چېرته سهیل لودیز ته، له ښځو او ماشومانو سره، هلته چې دوی یو هم تر اوسه نه و تللي، روان وو. د هغو څېنو، کاروانونه جوړ کړل او یا یو ازې خوځېدلي وو. په هغو کې بیا څېنو ځانونه بېرته واخېستل او یو شمېر یې د جرمو په تورونو سایبریا ته وشړل شول. ډېرو یې د لوږې، تندې او سړو له لاسه په لارو کې ژوند له لاسه ورکړ او چا و کولای شول په خپله خوښه بېرته خپلو کلیو کوڅو ته راستانه شي. د خوځېدا او کډو دغه بهیر هماغه شان چې په خپل سر او له دلیله پرته پیل شوی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه شان په خپل سر او بې دليله ببرته کرار او چپ شو، خو په دغو خلکو کې ټولنيز پټ بهيرونه هماغه شان پاريدل او خوټيدل او دې ته چمتو کېدل چې کوم وخت په نوې پياوړتيا ناڅاپه او عجيب ډول لا په قهرجنه بڼه راڅرګند شي. په ۱۸۱۲ کال کې هر هغه چا چې له دغو خلکو سره نېږدې اړيکي او پېژندګلوي لرله، په دې پوهېدل چې دغه پټ خوځون به ژر بيا راښکاره او راولمسېږي.

الپاتيچ چې د مشر سردار تر مرګه څو موده مخکې، باګوچاروو ا ته راغی، د خلکو دغه خوځون او لېوالتيا يې احساس کړې وه او دليسه ګورې، د کليو او بانډو برخلاف چې له دې ځايه شپېته ورسته لرې پرته وه دلته نه څوک تښتېدل، نه يې کورونه خرڅول، نه يې شتمنی پرېښودو او هر څه يې د قزاقانو تالان ته سپارل. ويل کېدل چې د باګوچاروو ا دڅنډو په دښتو کې، کليوالو، له فرانسويانو سره اړيکي پيدا کړي دي او ځينې پاڼې د هغو تر منځ ويشل شوې دي او د نورو برخلاف يې خپل کلي نه دي پرېښي. هغه ته د خپلو هغو چوپړانو له خوا چې ده ته وفادار پاتې و، خبر را رسېدلی و، چې د کليوالو له ډلې نه يو څوک د کارپ په نامه يو چا دهغو په منځ کې يې ښه اغيز درلود، څو ورځې دمخه يې د يو دولتي کاروان مشري کړې او هغه يې خپل ځای ته رسولی دی، ببرته راستون شوی دی او خبر يې راوړی دی چې قزاقان کلي غلا او تالان کوي، خلک له هغو تښتي، او د دې برخلاف فرانسويان نه ولسي خلک او نه د هغو مالونو، له هېڅ شي سره کار نه لري. هغه په دې هم پوهېده چې د ويسلا اوخوا په نامه يوه کليوال له يوه فرانسوي جنراله داسې يوه اعلاميه راوړې چې په هغه کې خلکو او کليوالو ته دا ډاډ ورکول کېده چې هغوی ته به نه يوازې کوم تاوان نه رسېږي، بلکې هر هغه څه چې دوي فرانسويانو ته ورکوي، دوی به دهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیسې تر لاسه کوي. . له ټولو نه د پام وړ لا دا وه چې الپاتیچ پوهېده او خبر شوی و چې په هماغه ورځ چې ده د چوپړانو او ولسي مشرانو ته سپارښتنه کړې وه، د شهزادګۍ د کالیو او کډې د وړلو لپاره ګاډۍ برابرې کړي. دغه کلیوال سره جرګه شوي وو او پرېکړه يې کړې وه چې د هغې کالي ونه لېږدوي او دې ته سترګه په لارې پاتې شي او وګوري چې څه کېږي، خو وخت نه درېده، د سیمه ایزې جرګې مشر، د مشر سردار د مرګ په ورځ، د اګست په پنځلسمه ټینګار کاوه چې سمدلاسه وخوځېږي، ځکه حالات دم په دم ګوابنمن کېدل. دغه چارواکي ویل چې که تر شپاړلسمې نېټې وروسته څه پېښ شي، دی به په هغه کې ملامت نه وي، سردار د مرګ د ورځې په ماښام هغه ته لاړ او وې ویل چې سبا به ځنازې ته راشي، خو بله ورځ هغه نه شو کولای راشي، ځکه هغه خبر تر لاسه کړ چې فرانسویان ناڅاپه راوړاندې شوي او هغه یوازې وکړی شول چې کورنۍ او ځینې قیمتي ګاڼې او شتمنۍ ولېږدوي.

څه کم دیرش کاله، د باګوچاروو مشري، د درون په نامه یو چا، چې مشر سردار له نازه درون جان باله، کوله.

درون، یو له هغو کلیوالي تکړه مېړنو نه و چې له زلمیتوبه رېږه پرېږدي او آن کله چې له شپیتو اویا کلونه هم واوړي، نه لاس پرې وهي او نه يې کوم ویښته سپینېږي او غابښونه يې بشپړ وي. دغه کسان په شپیته کلنۍ کې د دیرشو کلونو په شان وي.

درون د تودو اوبو د سیند پلو ته، تر هغه عجیب سفر نه وروسته، چې دی هم له کوډو بې برخه پاتې شوی نه و، په باګوچاروو کې مشر شوی و او له هغه وخته تر اوسه پورې يې دادی پوره درویشت کاله دغه مشري کړې ده. کلیوال تر بل هر بادار نه، له هغه نه زیات ډاریدل. اربابانو، مشر سردار، د هغه زوی او نورو مشرانو د هغه درناوی کاوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ټوکو ټوکو یې هغه وزیر باله. درون د خپلې مشرۍ په ټوله موده کې نه یوه ورځ نشه کړې وه، نه ناروغ شوی و، نه د سختو شوګیرو نه وروسته ستومانه ښکاریده، ترورو ځنیو ګرانو کارونو وروسته هم همداسې و، هغه چې نه په لیک پوهېده او نه لوست، خو د خپلو پریمانه غلو دانو د خرڅلاو په حساب کې یې یو ټکی هم نه ترې زیاتېده، نه کمېده، د باګوچاروو د کروندو، د غنمو یو دانه هم بې ځایه نه تله او د بادارانو په حسابونو کې یې هېڅکله تېروتنه نه کوله.

الپاتیچ چې کله د تالان شوې لیسه ګورې نه، باګوچاروو ته راغی، د مشر سردار تر خښولو یوه ورځ وروسته یې، درون ځانته راوغوښت او هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې له باګوچاروو نه مسکو ته د شهزادګۍ او د هغې د شیانو د لېږدولو لپاره دولس آسونه او اتلس ګاډۍ چمتو کړي. که څه هم د باګوچاروو سړي مریي نه و، او هر کال یې بادار ته جبري حاصل ورکاوه، خو بیا هم الپاتیچ فکر کاوه چې د دغې سپارښتنې سرته رسول به، کومه ستونزه رامنځ ته نه کړي. ځکه د باګوچاروو کلیوالو تر دوسوو پورې باروړونکي څاروي لري او خوار هم نه وو، خو د هغوی مشر درون چې کله دغه سپارښتنې واوریدې، چپ شو او سترګې یې ښکته واچولې. الپاتیچ هغه کلیوال چې پېژندل، نومونه یې یاد کړل او وې ویل چې ګاډۍ یې ترې واخلې.

درون ځواب ورکړ چې د دغو کلیوالو آسونه په کار کې بند دي. الپاتیچ د نورو کلیوالو نوم واخیست، خو درون ځواب ورکړ چې هغه آسونه نه لري. د درون د وینا له مخې د ځینو آسونه یې بېګارۍ ته ګمارلي وو، ځینې آسونه خوار او د کار توان یې نه لاره او ځینې هم وږي وو. هغه وویل چې نه یوازې د بار بلکې د ګاډیو لپاره هم نه شي کولای آسونه پیدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتیچ په ځیر درون ته وکتل او تندی یې تریو کړ، که څه هم درون یو غوره کلیوال بزګر و او د هغو مشر و، الپاتیچ هم شل کاله د سردار د جایدادونو او حسابونو اداره کړې وه او په خپلو چارو کې به بې ساري توګه بریالی و. هغه له خلکو سره د خپل کار له برکت کولای شي، د هغو په نیت او روان ښه پوه شي. هماغه شېبه درون ته په کتلو پوه شو چې د درون ځوابونه، د هغه د زړه خبرې نه دي، بلکې د باګوچاروو ا د ټولو کلیوالو د خیال خبرې دي، چې دی یې تر خپل اغېز لاندې راوستی. الپاتیچ په دې هم پوهېده چې اوس کلیوال له درون نه څکه بېزاره شوي دي چې بدای شوی دی. هغه په دې هم ښه پوهېده چې له دې کبله درون باید ددغو دوو ډلو تر منځ زړه نازړه واوسي. الپاتیچ ددغه شک او تردید نښې د هغه په سترګو کې ولیدې، تندی یې تریو کړ او درون ته وروړاندې شو او ورته وې ویل:

- ګوره ! درون جانه ! واوره ! ته ماته اپلتې مه غړوه، د هغه حضور جناب سردار اندرې نیکولایوویچ ته سپارښتنه کړې ده چې ټول کلیوال باید وخوځېږي او پرې نه ږدو چې د دښمن لاس لاندې پاتې شي. د ټولواک فرمان هم همداسې دی. هر هغه څوک چې د ټولواک فرمان نه مني، هغه فرمان ته خیانت کوي، اورئ؟

درون چې سترګې هماغه شان ښکته اچولې وې، وویل:

- اورم !

الپاتیچ چې د درون دغه ځواب خوښ نه شو، سر وښوراوه او وې ویل:

- واک او خوښه ستا سو ده.

الپاتیچ خپل لاس د تخرګ لاندې راوویست او په یوې ګوابښمنې خوځېدا یې خپلو پښو لاندې ځمکه وروښوده او تکرار یې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تا ته وایم، درونه ! پربړده دا کارونه ! زه نه یوازې ستا د زړه بلکې ستا تر پښو لاندې تېرېدونکي حال باندې هم ښه پوهېږم.

هغه چې دا خبرې کولې د هغه پښو لاندې ځمکې ته یې کتل.

درون وشرمېد ، په سرګردانو سترګو یې الپاتیچ ته وکتل او بیا یې سترګې ښکته واچولې.

الپاتیچ وویل:

-ته دا دوکې پربړده، ټولو ته ووایئ چې چمتو شي، کورونه پرېږدئ او د مسکو پلو ته وخوځېږئ. دا هم ورته ووایئ چې سبا ته د شهزادګۍ د کور مخې ته ګاډي چمتو ودروي. او خپله هم نور نو هغو ته ورنه شي، وادې وریدل؟

درون ناڅاپه د هغو پښو ته ورولوید او وې ویل:

-یاکف الپاتیچ ! ما له دندې وشړه، ومې شړه ! دغه کیلیانې واخله او د خدای په خاطر ما له دندې نه وشړه او رخصت مې کړه.

الپاتیچ په غوڅه وویل:

-پربږده ! او تکرار یې کړه: زه ستا تر پښو لاندې درې آریش (د اندازه کول حجم) دا یې وویل، ځکه پوهېده چې د انګبینو د غومبسو په روزلو ، د کرنې د وخت د الوچو د کینولو او شل کاله له مشر سردار سره د هغه جوړښت له برکته ده د کلیوالو په منځ کې د کوډګر نوم ګټلی و...

درون، له ځمکې راپاڅېد او غوښتل یې څه ووایي، خو الپاتیچ هغه ته وخت ورنه کړ:

-دا څه نخرې دې پیل کړې دي؟ څه فکر کوئ؟ په موږ دې د څه ګمان کړی دی؟

درون وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه له دې خلکو سره څه وکړم؟ ټول لـه شرابو لېوني دي. هر څه چې وایم څوک یې نه اوري.

الپاتیچ په لنډه ډول وپوښتل: تصور یې مې کاوه، نشـه کـوي، کـه څنګه؟

-هوکې الپاتیچ یاکوف ! ټول مست دي، تر لېونتوبه پورې. دا دویـم خم دی، چې دوی یې څکي.

-ښه ده، ما ته غوږ شه ! زه ځم، د پولیسو مشر تـه ورځـم، تـه لـه هغـو سره وغږېږه او هڅه وکړه چې سم شي، خپلې دا ملنډې پرېږدي او ګاډۍ چمتو کړي.

درون ځواب ورکړ:

-اطاعت کوم.

نور نو الپاتیچ یاکوف ټینګار ونه کړ، هغـه کلونـه کلونـه د کلیوالـو اداره کولـه او پـه دې ښـه پوهېـده چـې د خلکـو د ایلولـو او اطاعـت د پارولو لپاره تر ټولو غوره چاره دا ده چې هغوی په دې پوه نه شي چې د هغوی په ایل کولو کې شک لري.

کله چې لـه درونـه، هغـه د اطاعـت کـوم خبره واورید لـه، الپـاتیچ نـه یوازې په دې شک لاره بلکې په دې یې باور لاره چې د ګاډیو ارابې بـه د وسلوال زور ه پرته ونه خوځېږي.

په رښتیا هم ماښام شو، خو د ګاډیو پته نه وه، کلیوال بیا د کلي پـه میخـانو کـې ګڼـه ګونـه جوړه او پرېکـړه یـې وکـړه چـې آسـونه ځنګـل تـه خوشې او ګاډۍ بادار ته ورنه کړي. الپاتیچ پرته له هغه چې د دې پېښـې پـه اړه شـهزادګۍ ماریـا تـه څـه ووایـي، سپارښـتنه یـې وکـړه چـې خپـل بارونه او پېټۍ چې لـه لیسـه ګـورې نـه آسـونه راوړي و، ښـکته، آسـونه یې د شهزادګۍ ګاډیو پورې وتړل او خپله پولیسو ته ورغي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

د پلار تر خښېدو وروسته، شهزادګۍ ماريا خپلې کوټې ته لاړه، هغه يې ځان پسې وتړله او هېڅوک يې نه منل. د هغې يوه مينځه راغله او وې ويل چې الپاتيچ راغلی او د خوځېدو سپارښتنه يې کړې ده (دا خبره د الپاتيچ او درون ،تر خبرو اترو نه مخکې شوې وې) شهزادګۍ ماريا چې پر خپل کټ غځېدلې وه، راکښناسته او د هماغه تړلې دروازې له شا نه وويل چې هېڅکله، هېڅ چېرې نه ځي، او هيله لري چې دا په کراره پرېږدي.

د هغې کوټې کړکۍ چې شهزادګۍ ماريا په کې غځېدلې وه، د لوديز پلو پرانستل شوې وه. هغه پر کټ داسې پرته وه چې مخ يې د ديوال خوا ته او د چرمي بالښت تنې يې په ګوتو مښلې او ددې بالښت نه پرته بل څه يې نه ليدل. د هغه ټول خيالونه د مرګ په نه راګرځېدونکې لارې او د خپل تور روح په اړه ،په فکر کولو اخته وو. په هغه خيال چې دا لا تر هغه وخته له هغه نه خبره نه وه. دا يوازې د پلار تر مرګه وروسته پر هغه پوه شوه، زړه يې غوښتل دعا وکړي، خو ونه يې کړای شول. هغې ځکه دعا ونه شوه کړای چې روحي حالت يې دې ته چمتو نه و چې خدای ته پناه يوسي او پر هغه مرګ باندې ددې د پاتې ټول ژوند نه په ډاډه زړه تېر شي. هغه ترډېرو پورې همداسې په همدې حال پر کټ کې پاتې شوه.

لمر د کور بلې خوا ته تللی و او د لمر لويد کېږې وړې پلوشې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاصې کړکۍ نه د ننه کوټې ته د چرمي بالښت په یوې برخې، چې دې هغې ته کتل، ځلېدې. د هغې د خیالاتو بهیر ناڅاپه ودرید. هغه بې ارادې پاڅېده، څنې یې سمې کړې، وخوځېده او کړکۍ ته ورنېږدې شوه او پرته له هغه چې دې یې تکل کړی وی، د ماښام سړه وږمه یې ګوګل ته تېره کړه.

هغې له ځانسره وویل:

- هو کې ! اوس دې چې هر څنګه زړه غواړي کولای شئ، کولای شئ د ماښام له پرتم او ښکلاوو نه خوند واخلې. هغه لاړ، اوس بل هېڅوک نه شته چې ستا خنډ شي.

هغې پر څوکۍ ډډه ولګوله، سر یې ښکته ولوید او تندی یې د کړکۍ په تادرۍ کېښود.

کوم چا په خواږه او نرم او له خواخوږۍ نه په ډک آواز د باغ له خوا نه پر هغې غږ وکړ او څنې یې ورته مچ کړې. شهزادګۍ سر ورپورته کړ. هغه پېغله بوري ین وه چې د ماتم په پتهارې ګاڼل شوی تور کمیس یې اغوستی و. هغه په ارامۍ شهزادګۍ ماریا ته ورنېږدې شوه، تر یو ژور اسویلي نه وروسته یې هغه ښکل او سمدلاسه په ژړا شوه. شهزادګۍ ماریا هغې ته وکتل، د هغې ټول پخواني کړه وړه، له هغې سره د دې رخه او ترخه یادونه وریاد شول. هغې ته دا هم وریاد شول، چې څنګه یې په دې وروستیو وختونو کې له دې سره د پلار کړه وړه بدل شوي وو او نور یې د پېغلې بوري ین د لیدو زغم نه لاره. هغې د خپلو کړو داسې پایله واخېسته چې دا د خپلې مینځې بوری ین په وړاندې په خپلو کړو وړو کې برحقه نه وه، په زړه کې یې وویل:

- ایا ما چې، ما چې د هغه د مرګ هیله لرله، دا حق لرم چې د کوم چا پر کړو قضاوت وکړم؟..

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هغې يې زړه خوږ شو، په خورا خوا خوږۍ او پو ښتنيز غلچک يې هغې ته وکتل او لاس يې ور اوږد کړ. پېغله بوري ين، بيا په ژړا شوه، د هغې د لاس ښکلول يې پيل او د هغه غم او مصيبت په اړه يې خبرې کولې چې دی هم ځان په کې ګډ ګاڼه. هغې وويل:

-ددې د زړه يو ازينې خوا خوږي به دا وي که شهزادګۍ ماريا ته حق ورکړي چې ځان له دې سره په دې غم او ماتم کې ګډه وګڼي. هغې دا هم وويل چې بايد تېرې خوابدۍ، ددغه لوی غم او ماتم په زوريدو او عذاب کې هېر شي. هغه د ټولو په وړاندې ځان پاک ګڼي او سردار له هغې دنيا نه ددې شاهد دی چې دا څومره له دوی سره خوا خوږې او حق پېژندونکې ده.

پېغلې بوري ين تر لږ ځنډ ه وروسته وويل:

- ستاسو حال دوه اړخيزه ګران او ستونزمن دی. زه پوهېږم چې تاسو نه شو کولای او نه کولي شي د ځان په اړه فکر وکړي، خو زه د هغې مينې له کبله چې له تاسو سره يې لرم، دنده لرم ستاسو په اړه فکر وکړم. .. الپاتيچ دلته تاسو ته راغی؟ هغه د تګ په اړه له تاسو سره وغږيد؟

شهزادګۍ ماريا ځواب ورنه کړ، هغه نه پوهېده چېرته، څوک بايد لاړ شي. ايا دا ددې وخت دی چې د کومې چارې يا سفر په اړه فکر وشي؟ ايا دا خبره زما د پاره بې تفاوته نه ده؟

پېغلې بوري ين وويل:

-ګرانې ماريا !آيا پوهېږئ !ايا پوهېږئ چې زموږ ژوند له ګوانښ سره مخامخ دی؟ ايا پوهېږئ چې موږ فرانسويانو محاصره کړي يو؟ او اوس له دې ځايه وتل او خوځېدل ګران دي. که اوس موږ لاړ شو، کېدای شي اسير شو او خدای پو هېږي. ..

شهزادګۍ ماريا خپلې خورلنډې ته کتل، خو په دې نه پوهېده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه وايي.

-اخ، کاشکې څوک په دې پوهېدای چې ټول، ټول زما لپاره بې تفاوته دي. زه په هېڅ ډول د دې هيله نه لرم چې له هغه لرې شم .. الپاتيچ زما د تګ په اړه کوم څه وويل... ته خپله ورسره وغږېږه، زه، زه نه د څه هيله لرم او نه څه غواړم..

پېغلې بوري ين وويل:

-زه له هغه سره وغږېدم او هيله لرم چې سبا ته وخوځېږو، خو زه داسې تصور کوم چې ښه به دا وي چې اوس خوهمدلته پاتې شو، ګرانې ماريا! په لاره کې د فرانسوي يا ياغي کليوالو لاس ته لويدل، خورا ګران کار دی. او له خپلې لاسې کڅوړې نه يې د فرانسوي پوځي جنرال رامو، يوه خبرپاڼه (د هغې کاغذ غير روسي او شهزادګۍ ته د ېر د پام وړ و) راوويسته. او هغې ته يې ورکړه. په دې پاڼه کې د کليو اوسېدونکو ته ويل شوي و، چې خپل کورنو پرې نه ږدي او سپارښتنه شوې وه چې فرانسوي واک به له هغو سره لازمه مرسته او د هغو ساتنه وکړي.

پېغلې بوري ين دوام ورکړ: زه داسې انګېرم، ښه به دا وي چې له همدې جنراله د مرستې هيله وشي او زه هيله لرم، چې هغه به تاسو ته د پام وړ درناوی وکړي.

شهزادګۍ ماريا خبره پاڼه ولوستله او پر بشرې يې د غم، او بې له اوښکو د ژړا نښې راڅرګندې شوې او وې ويل:

-دا خبرپاڼه تاسو ته چا رارسولې ده؟

پېغله بوری ين تکه سره شوه او وې ويل:

-کېدای شي له نامه نه مې پوه شوی يي چې زه فرانسوۍ يمه.

شهزادګۍ چې خبرپاڼه يې په لاس کې وه، د کړکۍ له څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپاڅېده، په الوتي رنګ له کوټې نه ووته، د سرداراندرې پخوانۍ کوټې ته ورغله او وې ویل:

-آدونیاشا ! الپاتیچ یا درد نوشکا یا بل کوم یو ته وو ایه چې ما ته راشي، خو چې کله یې د پېغلې بوري ین غږ واورید، زیاته یې کړه:

- خو امالیا کارلونا ته وو ایئ چې ما ته رانه شي.

له ځانسره یې وویل:

-ژر تر ژره باید لاړ شو. ژر تر ژره.

دې وحشتناکو خیالونو چې د فرانسوي پوځیانو منګولو ته ورشي او اسیره شي، سخته زوروله. باید ژر تر ژره لاړ شو.

دې فکر، که سرداراندرې خبر شی، چې دا د فرانسوي واکمنو لاس ته ورغلې، دې خیال چې د سردار نیکولای اندریوویچ لور، ځي له فرانسوي جنرال ښاغلی رامو، نه مرسته او خواخوږي غواړي، او له فرانسویانو نه د پناه هیله کوي، دا سخته په وحشت کې اچولې وه. ددې حالت انګېرنې نه ورېږدیده، تکه سره شوه، د قهر او ویاړ داسې یوې څپې چې پخوا یې نه وه لیدلې، پرې راخوره شوه. ټولې سختۍ او تر هغه هم لا بد تره ځان ته سپکاوی، چې هېڅکله یې تصور هم نه کاوه، تر مخې ولیدل. له ځانسره یې وویل:

-هغوی، فرانسویان، راځي او په دې کور کې مېشتېږي، فرانسوي جنرال ښاغلی رامو به د سرداراندرې په کوټه کې کیني، د خپلې ساتېرۍ لپاره به د هغه لیکونه او کاغذونه را اخلي او لولي به یې. پېغله بوري ین به د هغې هرکلی کوي او زموږ د باګوچاروو ا مېنه به هغو ته جلا جلا ښیي. او له ما سره د خواخوږۍ په نامه به کومه کوټګۍ ما ته راکوي، سرتېري به زما د پلار تازه قبر ددې لپاره رالټوي، چې له هغه نه صلیب او ښانونه وشکوي، هغوی به ما ته پر روس د خپلو بریو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسې کوي او د دوکمارو په څېر به له ما سره زما په ماتم کې خواخوږې ښيي.

شهزادګۍ ماریا اوس داسې فکرونه کول چې خپل یې نه و، هغې بې ارادې داسې احساسوله، چې اوس نو دې ته اړه ده چې د پلار او ورور په څېر د چارو په اړه فکر وکړي. اوس به یې، بې ارادې دا فکر هم کاوه چې که هغوی، پلار او ورور یې وای، اوس به یې څه کول او څه به یې ویل، دا هم باید هماغسې ووایي او هماغسې وکړي. د سردار اندرې کوټې ته ورغله، هڅه یې وکړه، د هغه خیالات په ذهن کې ځای پر ځای او د حالاتو په اړه فکر وکړي.

د ژوند هغه اړتیاوې چې نور د پلار له مرګ سره هغې تالا والا ګڼلې، ناڅاپه او یو وار بیا، په نوي او ناپېژندل شوي قوت د شهزادګۍ ماریا تر نظر راڅرګندې او ددې پر زړه لاسبرې شوې. ګېنې اخېستې او تکه سره اوښتې په کوټه کې ښکته پورته ګرځېده، کله به یې الپاتیچ، کله به یې معمار میخائیل ایوانوویچ یا درون ځانته راوبلل. دونیاشا، مینځې او نورو نجونو یوې هم نه شو کولای ورته ووایي چې تر کومې کچې پورې د پېغلې بوري ین خبرې سمې دي. الپاتیچ په کور کې نه و، ځکه هغه د سیمې مشرانو ته ورغلی و. معمار میخائیل ایوانوویچ یې چې رابللی و، په خوبولو سترګو راغی. خو، نه یې څه ویلی شو او نه یې کومه لارښوونه کولای شوه. هغه پوره هماغه شان د منلو له هماغې موسکا سره چې پنځلس کاله ورسره ربړدې او پرته له هغه چې خپله عقیده څرګنده کړي د مشر سردار د پوښتنو په وخت کې به یې پر شونډو خوریده، د شهزادګۍ ماریا پوښتنو ته یې هم ځوابونه ویل، خو د هغه له ځوابونو کومه ځانګړې معنا نه تر لاسه کېده. د سردار بوډا او ځانګړې چوپړ تیخون چې هم راغوښتل شوی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ماته او خوبولې خبره چې ټوله بشره يې په نه تسلا کېدونکي او ژور ماتم کې ډوبه وه، د شهزادګۍ ماريا ټولو پوښتنو ته يې يوازې، داسې ځواب وايه: په سترګو ! لـه دې نه، پرته يې بل څه ځواب نه درلوده. يوازې او يوازې يې خپلې باداري شهزادګۍ ماريا ته کتل او د خپلې ژړا مخه يې نيولی نه شوه.

او په پای کې د کليوالو بزګرو مشر درون هم کوټې ته راننوت، د شهزادګۍ ماريا چې په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، د هغې په وړاندې تر ملا خم او د دروازې په خولې کې ودريد.

شهزادګۍ ماريا درون ته د يو رښتيني دوست په توګه پېژانده. دا هماغه درونوشکا جان و چې هر کال بل کال به يې د بازار په ورځو، د راستنېدو په وخت کې د ويازمو له لوی بازار نه، دې ته د دې د خوښې د زنجفيلو پتېرې راوړې، په خندا خندا به يې دې ته ورکولې، شهزادګۍ راغله او هغه ته يې وويل:

- درونوشکا ! اوس نو، زموږ له دې بد مرغۍ نه وروسته.. هغې چې خبرې پيل کړې، داسې يې وانګېرله چې نور نه شي کولای، هغو ته دوام ورکړي.

درونوشکا ژوره ساه ووېستله او وې ويل:

-زموږ ټولو همدغه لاره ده، دواړه يو څو شېبې چپ پاتې شول.

-درونوشکا ! الپاتيچ چېرته تللی دی، زه له بل هېڅچا نه، نه شم کولای ،وپوښتم، دا رښتيا دي چې ما ته وايي، چې زه نه شم کولای لاړه شم؟

درون وويل:

- ولې نه شې کولای، لاړه شئ، حضرتې شهزادګۍ ! کولای شئ لاړه شئ، خو وايي د دښمن له ګوانښه دا کار نه شي کېدای، د زړه سره،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګواښ دی، نه څه کولای شم او نه مې په څه سر خلاصېږي، زه يوازې او يوازې يم، هېڅوک له ما سره نه شته، زه غواړم يا نن شپه او يا سبا سهار د وخته هرومرو لاړ شم.

درون چپ پاتې شو او په ګواښمن غلچک کې يې تر سترګو لاندې هغې ته وکتل او وې ويل:

- آسونه، نه شته، ما دا خبره ياکوف الپاتيچ ته هم کړې ده.

شهزادګۍ وپوښتل: ولې آسونه، نه شته؟

درون وويل:

- دا ټول د خدای اراده ده، خدای مونږ ته زمونږ د کړو جزا راکوي. يو څو آسونه وو، هغه يې پوځ ته بوتلل، څه په خپله له پښو ولويدل، سږ کال دا کال، کوم ډول بد مرغه کال دی، آن واښه هم نه شته، چې آسان يې وخوري، نو ځکه، يو څو هغه يې له لوږې نه نور تلای نه شي. کله ناکله خو درې ورځې هم څه پيدا کولای نه شو چې هغوی يې وخوري، کادانو نه تش دي او موږ يې حيران او خوار کړي يو.

شهزادګۍ ماريا په ځير سره هغه څه، چې دې ته ويل کېدل اوريدل. هغې وپوښتل:

-ښه، کليوال بزګر خوار شوي دي او د خوړو څه نه لري.

درون وويل:

- هغه له لوږې مري او دوی له هغو نه آسونه او ګاډۍ غواړي.

-نو تا ولې هېڅ نه ويل، ګرانه درونوشکا ! موږ خو دلته يو ، مرسته مو ورسره نه شو کولای؟ زما چې هر څه له لاسه وشي، هغه به کوم. ..

شهزادګۍ ماريا ، نه شو کولای دا فکر وکړې چې اوس په دغه وخت کې چې دا په داسې غم او ماتم اخته ده، ځينې کسان بډای او ځينې خوار واوسي، هغې دا تصور نه شو کولای چې بډايان دې، په داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال کې لاس تر زنې کیني او له خوارانو سره مرسته نه کوي. هغې يوازې اوريدلي و چې ناداران غنم لري او هغه بيا کليوال بزګرو ته ورکوي، هغه په دې پوهېده چې نه به د هغه پلار او نه ورور په دې حال کې ددغو خوارو بزګرو کليوالو د اړتيا په پوره کولو کې، خپله مرسته سپمولې نه وای، خو هغه يوازې له دې ډاريده په هغو خبرو کې تېر وزي، چې ددغو غنمو د ويش په وخت کې يې له دغو وګړو سره کوي. هغه په دې خوشاله وه چې ددې په دې خواشينو او ماتمي ورځو کې دې ته يوه پلمه پيدا شوې چې له هغوی سره د هغو د ستونزو په اړه وغږېږي. هغه چاره چې دا د وجدان له عذابه پرته تر سره کولی شي. په دغې خواخوږۍ کې وکولای شي لږ څه خپل غمونه هېر کړي. هغې له درونوشکای نه د کليوالو د اړتيا او د بادار د ګوچاروو په ګدامونو کې د غنمو د اندازې او د هغو د ډولونو په اړه پوښتنې پيل کړې، هغې وپوښتل:

- ګوره، هغه د باداری، زما د ورور غنم خو شته.

درون په غرور وويل:

-د باداری ټول غنم پر خپل ځای دي. زموږ سردار خو د هغو د خرڅلاو نه و ويلي؟

-ښه ده، وريې کړه، د هغو له ډلې چې هر څوک هرڅه اړتيا لري، هغوی ته يې ورکړه، زه د ورور له خوا تا ته وايم، چې هغه وويشه.

درون يوازې يو سوړ اسويلی وويست، خو ځواب يې ورنه کړ.

-دغه غنم هغو ته وروويشه، کاشکې د هغو اړتياوې پوره کړي، ټول ورکړه.. او هغو ته ووايه چې زموږ هر څه د هغو دي. دا هم ورته ووايې چې موږ به له هغو نه خپل هېڅ شی ونه سپمو. همداسې ورته ووايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې په ځير ځير شهزادګۍ ثارله، د هغې د خبرو منځ ته ورننوت او وې ويل:

-زما ادکې ! په خدای قسم درکوم، چې ما له دغه کاره لرې کړئ، دا کلۍ او قفل واخله او پرې مه ږدئ، چې خپل ژوند وکړم. درويشت کاله مې چوپړ وکړ، هېڅ بد مې نه دي کړي، او س هيله لرم ما له دې جنجاله خلاص کړئ، او چا ته وواياست چې دغه کلۍ رانه واخلي.

شهزادګۍ ماريا په دې نه پوهېده چې هغه له دې نه څه غواړي او ولې هغه غواړي چې له دې کاره خلاص شي. هغې ځواب ورکړ چې هغه يوه شېبه هم د هغه په وفادارۍ کې شک نه لاره او هغه دده او د کليوالو بزګرو لپاره هر ډول سربښندنې ته چمتو ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

تر دغې خبرې يو ساعت وروسته، دونياشا شهزادګۍ ته راغله او ورته وې ويل چې درون او ټول کليوال بزګر دذې په سپارښتنه راغلي، د انبارونو تر مخې ولاړ دي او هيله لري چې له اغلې شهزادګۍ سره وغږېږي.

شهزادګۍ ماريا وويل:

-ما خو هېڅکله هغوی نه و راغوښتي، ما يوازې درونوشکا ته ويلي و چې هغو ته غنم ورووېشي.

دونياشا وويل:

-د خدای لپاره زما شهزادګۍ ! ادکې ! ورته وواېه چې هغوی له دې ځايه وشړي، چې ته هم په هېڅ ډول ورونه وزې. دا ټولې دوکې دي. کله چې ياکوف الپاتيچ راشي، بايد لاړ شو، خو قسم درکوم چې تاسو ورونه وزی. ..

شهزادګۍ ماريا په حيرانتيا وپوښتل:

-دوکې، دوکې يې لا څه وي؟ کومې دوکې !

-هو کې، زه خو پوهېږم. يوازې زما خبرې ومنه، د خدای لپاره، د خدای لپاره ! لږ تر لږه له مينځو نه پوښتنه وکړئ، وايي چې تاسو سپارښتنه کړې ده چې کلی پرېږدئ، خو هغوی نه غواړي چې خپل شتنه او ژوند پرېږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ ماريا وويل:

-ته کوم بل څه وايې، ما هېڅکله چا ته د تګ سپارښتنه نه ده کړې، درونوشکا ته ورغږ کړئ !

درون راغی او د دونياشا خبرې يې تاييد کړې او وې ويل چې کليوال بزګر د شهزادګۍ په سپارښتنې راټول شوي دي.

شهزادګۍ وويل:

-ما خو هېڅکله نه و ويلي چې هغوی دې دلته راشي، داسې برېښي چې تا هغو ته زما خبره بله ډول رسولې ده، ما يوازې دومره ويلي و چې ته هغو ته غنم وويشه.

درون، سوړ اسويلی وکړ، ځواب يې ورنه کړ او وې ويل:

-که تاسو ووايئ، هغوی به له دې ځايه لاړ شي.

شهزادګۍ ماريا وويل:

- نه، نه، زه خپله هغوی ته ورځم.

د دونياشا او مينځې له ټينګار سره سره، شهزادګۍ ماريا برنډې ته ورووتله. درون، دونياشا ، مينځه او ميخايل ايوانوويچ هغې پسې روان وو.

شهزادګۍ ماريا فکر کاوه او له ځان سره يې ويل:

-کېدای شي هغوی فکر کوي، زه دوی ته له دې کبله غنم ويشم، چې هغوی دلته پاتې شي او خپله ځم. دوی فرانسويانو ته پرېږدم. زه هغو ته وعده ورکوم چې هغوی ته مياشتنی خرڅ ورکوم او د مسکو په څنډه کې يې مېشت کړم. زه په دې ډاډه يم، که سردار اندرې دلته وای، له دې نه زيات مرسته به يې ورسره کړې وای. شهزادګۍ ماريا د غو خيالو کې په زنګېدو زنګېدو د لمر لويد د ماښامنۍ تيارو په منځ کې، هغې ګڼه ګوڼې ته چې د انبار تر مخې پټې کې ولاړه وه، ورننوتله شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليوال بزګر وخوځېدل، سره راټول شول، خولۍ يې له سره پورته کړې، شهزادګۍ په ښکته سر او له واکه وتلو پښو، چې په لمن کې يې نښتلې، هغوی ته ورنږدې شوه. ددغو خلکو ګڼه ګونه، زاړه واړه دومره زيات وو، خبرې يې دومره ډول ډول وې، چې مه کوه پوښتنه، ټولو هغې ته داسې کتل، چې شهزادګۍ ماريا نه شو کولای آن د يوه خبره هم سمه وپېژني، خو بايد له ټولو سره هممهاله وغږېږي، نه پوهېده، څه وکړي، نو بيا ورپه ياد شول چې دا د پلار او ورور استازې ده او همدې خبرې دې ته قوت ورکاوه، نو هغې په زړورتيا خبرې پيل کړې او وې ويل:

-زه ډېره خوشاله يم، چې تاسو راغلئ ! سر يې ښکته واچوه او زړه يې رېږدېده. هغې زياته کړه:

-ما ته درونو شکا وويل چې تاسې جګړې تالان او خوار کړي ياستئ. دا زموږ ګډ غم دي، زه به له ستاسو سره په مرستې کې خپل هېڅ څه ونه سپموم، زه خپله ځم، ځکه دلته نور نو ګواښ خورا ډېر شوی دی. دښمن رانږدې شوی دی... نو ځکه زه تاسو ته، هر څه درکوم، زما ملګرو. زه له تاسو هيله کوم چې ټول واخلئ، زموږ ټول غنم، تاسو بايد اړ نه شئ، او که چا تاسو ته ويلي وي چې زه تاسو ته له دې کبله غله دانه درکوم چې دلته پاتې شئ، دا خبره رښتيا نه ده. برخلاف زما هيله دا ده چې تاسو خپل هر څه، شتمني او څاروي واخلئ او زموږ د مسکو په څنډو کې پرتو جايدادونو ته لاړ شئ. هلته زه تاسو ټولو ته د غنمو رسول په خپله غاړه اخلم او ژبه درکوم چې تاسو يو به هم اړ نه شئ. تاسو ته هلته خواړه او کورونه درکوي. شهزادګۍ ماريا چپه شوه، او د ګڼه ګوڼې نه له سړو اسويلو نه پرته بل غږ پورته نه شو.

بيا يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه دا نه له خپل نامه، بلکې د خپل خدای ښښلي پلار له نامه، چې ستاسو ښه بادار و او زما د ورور او د هغه د زوی اندرې له نامه نه، تاسو سره کوم.

هغه بیا چپ شوه او هیڅچا د هغې چوپتیا نه ماتوله.

هغې تر خپلې مخې ولاړو څېرو ته په کتو کتو کې وویل:

-زموږ غم یو غم دی، ګډ غم دی، هغه به په ګډه زغمو، زه چې څه لرم، هغه ستاسو دي.

ټولو هغې ته په یو ډول کتل، هغه کتل چې شهزادګۍ ماریا په هغې نه پوهېده، هغه نه پوهېده چې د صداقت او وفادارۍ کتل دي او که د وحشت او ډار؟ هر څه چې و، په ټولو بشرو کې یو ډول برېښېدل.

یو غږ له شا نه واورېدل شو:

-ستاسو له مهربانۍ نه ټول مننه کوي، خو زموږ د بادار غنم په کار نه دي.

شهزادګۍ ماریا وپوښتل:

-ولې، ولې مو په کار نه دي؟

هېڅ چا ځواب ورنه کړ او شهزادګۍ ماریا ددغو خلکو ګڼې ګونې ته په کتو کتو کې پام شو، دغه سترګې چې دا ورسره غږېدلې، ټولې ښکته لوېدلې وې.

هغې بیا وپوښتل:

-تاسو نه پوښتم، ولې، ولې غنم نه غواړئ؟

او بیا چا ځواب ورنه کړ.

شهزادګۍ ماریا له دغې چوپتیا نه، په حیرت او ناآرامه شوه، او هڅه یې کوله د هغو د کوم یوه، له سترګو سره سترګې مخامخ کړي. هغه بوډا ته چې د لرګي پر یوې لکړه یې ډډه لګولې او ددې تر مخ ولاړ و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ ور واړاوه او ترې وپوښتل:

-ولې نه غږېږئ؟ آیا تاسو فکر کوئ، چې تاسو څه ته اړتیا نه لرئ.
همدا چې د هغه پام یې ځانته راواړه، زیاته یې کړه:

-تاسو ووایئ هر څه چې غواړئ، هغه به درته وکړو. یو بوډا ګواکې چې له دې حاله لا پسې خفه شوی او په قهر شوی وی، سرښکته واچاوه او وې ویل:

-زه به څه ووایم، هغه ستاسو غنم دي، زموږ یې پرې څه.

د ګڼې ګوڼې له مینځه آوازونه راپورته شول:

-له موږه څه غواړئ؟ ولې خپل هر څه پرېږدو او لاړ شو؟ موږ نه غواړو، که څه هم پر تاسو مو زړه خوږېږي، خو نه ځو. که غواړئ چې لاړه شئ، ځئ یوازې لاړه شئ.

او بیا د ټولو پر بشرو هماغه یو رنګه حالت راخور شو، خو دا وار یو څه څرګند و، چې دا وار یې د هغو په څېرو کې نه پلټنه، نه پوښتنه او نه حق پېژندنه، بلکې له هغو سره مل قهر را څرګند و.

شهزادګۍ ماریا په خواشینې موسکا وویل:

-داسې تصور کوم چې زما په خبرو څوک پوره پوه شوی نه دی، ولې نه غواړئ لاړ شئ؟ زه تاسو ته ځای او خواړه درکوم، که دلته پاتې شئ، دښمن راځي او هر څه چې لري، هغه به تالا والا شي. ،خو د هغې غږ د هغو په شرو شور کې ورک شو.

-موږ نه غواړو، پرېږدئ چې تالان شي، خپل غنم دې، ستا وي، موږ هغه نه غواړو.

شهزادګۍ ماریا بیا هڅه وکړه، په ګڼه ګوڼه کې د کوم چا سترګو سره سترګې برابرې کړي، خو یو غلچک هم هغې ته ور وانه وښت. داسې بریښېده چې ټولو سترګو د هغې له سترګو نه ځان پناه کاوه. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرې او وحشت پسې اخېستې او پر زړه يې ګېڼې نښتې. نه پوهېده څه وکړي. له هرې خوا نه رنګارنګ آوازونه اورېدل کېدل:

-بيا ورسره ځه، بيا يې مريى شه، کوډ او ژوند دې پرېږده، آزادي دې تالا والا کړه، ډوډۍ درکوي، ځای درکوي.

شهزادګۍ سر ښکته واچوه، د هغو له ډلې نه راووتله او کورته يې مخه کړه. خپله سپارښتنه يې بيا درون ته ووېله چې سبا ته آسونه چمتو واوسي. او بيا خپلې کوټې ته لاړه او په خپلو خيالونو کې له خيالو سره ډوبه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

شهزادګۍ ماريا هغه شپه تر ډېرو پورې د خپلې خلاصې کړکۍ خوا ته کېناسته او د کليو، خوارو بزګرو کليوالو د غږېدا او شروشور راتلونکو آوازو ته غوږ و، خو نور يې د هغو په اړه فکر نه کاوه. داسې يې انګېرله چې څومره د هغو په اړه فکر کوي، په هماغه اندازه دا نه پرې پوهېږي. هغې د يو شي، هغه هم د خپل غم او ماتم په اړه فکر کاوه، هغه او سنی غم چې تر لږ ځنډه وروسته، اوس پخوانی شوی دی. هغې نور نو کولای يې شو هغه رایاد کړي، کولای شو، پر هغه غم اوښکې تويې کړي او يا دعا وکړي. د لمر لويد سره، باد هم ويده شوی و، شپه کراره او هوا ښکلې وه. د شپې له پخېدو او نيمايي سره، د کليوالو بزګرو غږونه هم په کرار کرار په کرار شول. کوم چرګ آذان وکړ او دالوچو ددانو له شا نه سپوږمۍ سر راهسک کړ. سپين رنګو شبنم ورونکو لړو فضا ونيوه او د سکوت بړستن پر کليو او د هغې پر کور راخوره شوه.

وروستۍ نېږدې تېرې شوې پېښې يو په بل پسې هغې ته وريادېدې، د پلار ناروغی او د هغه د ژوند وروستۍ شېبې، هغې ته په خوښۍ، خوله خواشينۍ سره په ګډه دغه تصويرونه له سترګو تېرول او په هغو کې يې يوازې د پلار د مرګ تصوير له هغه ځانه لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله، ځکه داسې يې انګېرله چې آن د ډار په دې خيال او د شپې په دې آرام او رازمن وخت کې هم د هغه د ليدو زغم نه لري. هغې ته ښه څرګند ورياديدل چې لومړی پلار ځنګه سکته وکړه او هغه يې تر تخرګ لاندې نيولی او له باغ نه يې په کشولو کشولو کورته راوست. هغې ته دا هم وريادېده چې پلار يې هغه وخت هڅه کوله چې څه ووايي، خپلې سپينې وروځې يې سره ګونځې کړې او په ناآرامه او حيا يې هغې ته څه وويل. هغې په زړه کې وويل: آن هماغه ورځ هغه غوښتل ما ته هغه څه ووايي چې ده د مرګ په ورځ ماته وويل. هغه تل د هغه څه په اړه فکر کاوه چې ما ته يې ويل غوښتل. هغې د پلار له سکتې نه مخکې يوه شپه د مخه پر پلار راتلونکې بلا احساس کړې وه او د پلار د خوښې برخلاف چې غوښتل يې دا له ليسه ګورې نه لرې کړي، هغه يې يوازې پرېښښود. هغه شپه ويده نه شوه، نيمه شپه پاڅېده، د پښو د منګولو په سر ښکته لاړه، د هغې ګلخونې شا ته ورننږدې شوه چې پلار يې هلته ويده و او د هغه غږ ته يې غوږ ونيو. پلار يې په ستړې، ستومانه او مات آواز له تيخون سره خبرې کولې. هغه غوښتل په هغه شپه د زړه خواله وکړي. هغه ولې په هغه شپه زه ورنه غوښتم؟ ولې هغه زه ور ونه غوښتم او د تيخون پر ځای له ما سره ونه غږيد؟ شهزادګۍ ماريا هغه وخت او اوس داسې فکر کاوه، نور نو هغه اوس او هېڅکله نه شي کولای، هغه څه ووايي چې هغه وخت يې په زړه کې و. بيا به هغه وخت هېڅکله راستون نه شي چې په هغه کې، هغه ما ته ټول هغه څه چې هغه يې د ويلو غوښتنه لرله، ووايي. زه خو تيخون نه يمه، ما به اوريدلي وای او پوه شوې به وای، ولې زه هغه وخت کوټې ته ور ننوتلم؟

هغې په زړه کې وويل:

-کېدای شو، هغه په هماغه ورځ غوښتل ما ته هغه څه ووايي چې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرګ په ورځ ما ته وویل. هغه، هغه وخت له تیخون سره په خبرو کې دوه ځله زما نوم یاد کړ. هغه غوښتل ما ووینې او زه د دروازې تر شا ولاړه ومه. د هغه لپاره ګرانه او د خواشینۍ وړ و چې له تیخون سره، له هغه چا سره چې دده په خبرو نه پوهېده، د زړه خواله کوله. ښه مې یادېږي چې هغه له تیخون سره د دلیزا په اړه داسې غږېده چې ګواکې ژوندۍ وي. هغه هېره کړې وه چې هغه مړه ده. تیخون هغه ته وریاده کړه چې هغه نه شته. او هغه چغه کړل. احمقه ! هغه ته خورا ډېره ګرانه وه. ما د دروازې له شا واورېدل چې کله هغه پر کټ وغځېد، په زوره زوره یې چغه وهله: او زما خدایه !

ولې هغه وخت زه کوټې ته ورننوتلم؟ که ورننوتلې وای، څه به شوي وای؟ کېدای شي، هغه وخت به زما په ورتګ هغه کرار شوی وای، او ما ته به یې د زړه خبره کړې وای. شهزادګۍ ماریا په لوړ آواز هغه خوږې خبرې چې د ده د مرګ په ورځ هغې ته کړې وې، تکرار کړې: زما نا.. ز.. ولې.. ! هغې دا خبره تکراره کړه، وېې ژړل او په ساندو ساندو یې خپل زړه تش کړ. د هغې تر سترګو د هغه څېره همداسې ګرځېده راګرځېده. نه هغه څېره چې دې د خپل یادښت له لومړۍ شېبې نه په یاد وه، نه هغه څېره چې دې تل له لرې لیدله، بلکې هغه خواره، ډنګره څېره چې د ژوند په وروستۍ ورځې دا د هغه پر خولې ورخمه شوه چې هغه څه واوري، چې هغه غوښتل دې ته یې ووایي، او دا لومړی ځل و چې دې له نېږدې هغه، د هغه له ټولو ګونځو او د زنې لاندې پیدا شویو غوښو سره یې ولید، هغې بیا د هغه خبره وریاده کړ:

-زما.. نا.. ز.. و.. لې ! زما.. رو.. حه

ناڅاپه یې په زړه کې دا پوښتنه وګرځېده، کله چې هغه دا خبره کوله، څه فکر یې کاوه؟ او اوس څه فکر کوي؟ او ددې پوښتنې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب کې يې د هغه، هغه ښېره تر سترګو راڅرګنده شوه چې هغه په تابوت کې و ، ژامې يې تړلې وې، بيا يې پر زړه د هغه وخت هغه ويره او ډار ورننوت چې دې هغه مچ کړی و او پوه شوه، هغه څوک چې په تابوت کې دی، هغه نه يوازې ددې پلار نه دی، بلکې له رازونه ډک، له ځانه لرې کوونکی او نا آشنا څوک دی. هغې غوښتل د بل څه په اړه فکر وکړي، هغې غوښتل دعا وکړي، خو نه يې شو کولای. هغې په پرانستو غټو سترګو د سپوږمۍ شغلو او تيارو ته کتل او هره شېبه دې ته سترګې په لاره وه چې د هغه ښېره ووينې او داسې يې احساسوله چې راخوره شوې چوپتيا ،کور په منګولو کې نيولی دی او پر هغه لاسبرې ده.

هغې تر شونډو لاندې وويل:

-دونياشا !

او بيا يې په لوړ او رمباړ وزمه آواز چغې کړې:

- دونياشا !

او په دې چغه يې د سکوت کړۍ ماتې او د مينځو د کوټې پلو ته چې چوپړانو او مينځو ددې خواته منډې وهلې، ورودانګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

د اګست ۱۷ مه نېټه وه چې رستوف، ايلين او د هغو مل چوپړ، د سواره پوځ سرتيري لا روشکا تازه له اسارته راستون شوي و، له خپلې قومانداني د يانکووانه، له سيمې چې د باګوچاروو ا په پنځلس ورستی کې پرته وه، د آسونو په سورولی د دې لپاره ووتل چې هغه آس و آزمايي چې ايلين نوی اخېستی و. دوی غوښتل دا پته هم ولګوي چې په شاوخوا کليو کې واښه پيدا کېږي او کنه؟

په وروستيو درې ورځو کې، باګوچاروو ا، د دوو دښمنو پوځونو ترمنځ راغلې وه، هغه هم داسې چې، د روسي پوځ وروستی او د فرانسوي پوځ لومړی کرښی له دغه سيمې نه څه کم په يوې اندازې وې. دواړو پوځونو کولای شول چې په آسانی دغې سيمې ته ورننوزي، نو له دې کبله رستوف د يوې پياوړي ځيرک او د خپل پوځ د سورو په غم کې لېوني قوماندان په توګه، غوښتل له فرانسويانو نه مخکې هلته ورسېږي چې کېدای شي په باګوچاروو ا کې څه واښه او خواړه پاتې وي.

رستوف او ايلين دواړه خورا خوشاله، تاند او تازه وو. د باګوچاروو ا په لاره کې، چې يو آباده، د شهزادګانو داوسېدو ا د بادارانو د کورونو سيمه وه، دواړو هيله لرله چې بې شمېره چوپړان او مېنځې به د ښکلو نجونو په ملګرتيا د دوی هرکلي ته راووزي. په لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې یې د لاوروشکا نه هیله کوله چې د ناپلیون کیسې ورته وکړي، پر هغه ټوکې وکړئ او پرې وخاندي او کله کله به یې ددې لپاره د آس زغلولو لوبه جوړه کړه چې د ایلین آس و آزمايي.

رستوف، نه پوهېده او تصور يې هم نه کاوه چې دغه کلي ته چې دی ورروان دی، هماغه او د هماغه بالکونسکي جایداد دی، چې دده د خور کوژدنی و.

رستوف او ایلین باګوچاروو ا ته د تلونکي غونډۍ پر سر خپل آسونه د وروستي ځل لپاره یرغه کړل. رستوف له خپل سیال نه مخکې شو او تر هغه نه وړاندې د کلي کوڅو ته ورورسېد.

ایلین چې بشره یې له ځغاستې تکه سره اوښتې وه، وویل:

-تا وګټله !

رستوف پر خپل دون (د روسيې یو ښار دی) نژاده آس، چې له خولو نه لوند خیشت و، لاس تېر کړ او وې ویل:

-هو کې، هر چېرې یې ګټم، هم په دښته کې او هم دلته.

لاوروشکا چې له شا را روان و، وې ویل:

- که ستاسو درناوی نه وای ،ما به ددې خپل فرانسوي په مرسته، له دواړو نه ګټلې وای (هغه خپل آس د فرانسوي په نامه یاداوه)

په کراره د هغو وګړو خواته چې د غنمو د انبارو مخې ته راټول شوي وو، ورنېږدې شول.

ځېنو کلیوالو له سره خولۍ پورته کړې او ځېنو هماغه شان خولۍ پر سر د رانېږدې کېدونکو کسانو څارنه کوله.

دوه بوډا لوړ وني کلیوال چې مخونه یې ګونځې ګونځې او ږېرې یې کوسه وې له یوې میکدې نه راووتل، کاږه واږه او خندیدل، خوځېدل او په داسې حال کې چې یوه نه پوهېدونکې بې وزنه سندره یې ویله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

افسرانو ته ورنېږدې شول.

رستوف په موسېدو موسېدو وویل:

-آفرین، ګورئ وانښه لرئ؟

ایلین وویل: څنګه ټول یو بل ته ورته دي.

یوه کلیوال چې نیکمرغه موسکا یې پر شونډو خوره وه، دا سندره ویله:

-زما... ښا.. سینه... ام... ام..

یو کلیوال بزګر چې له ډلې رابیل،د رستوف خوا ته ورغی او وې پوښتل:

-تاسو د کوم پوځ یاستئ؟

ایلین په خندا ځواب ورکړ:

-موږ فرانسویان یو.. لاوروشکا ته یې اشاره وکړه او وې ویل:

-دا هم په خپله ناپلیون دی.

کلیوال بیا وپوښتل:ښه نو روسان یاستئ؟

بل کلیوال چې لنډه ونه یې لرله، هغو ته ورنېږدې شو او وې ویل:

-شمېر مو زیات دی؟

رستوف ځواب ورکړ:

-خورا زیات، خورا ! اوس تاسو د څه لپاره دلته راټول شوي یاستی، اختر دی، جشن دی، که بل څه خبره؟

یو بزګر چې له هغو نه لرې کېده، وویل:

-نه اختر نه دی، دلته سپین ږیري راټول شوي دي، چې د کلي کار جوړ کړي.

په دې وخت په لاره کې د ارباب له کوره دوې ښځې او یو سړی چې سپینه خولۍ یې پر سر وه، رانښکاره شول چې د افسرانو پلو ور روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي.

ايلين دونياشا ته چې په ټينګو قدمونو د دوی خواته راروانه وه، اشاره وکړه او وې ويل:

-هغې چې ګلابي کميس اغوستی دی، زما ده، ورته ګورې به نه.

لاوروشکا ايلين ته سترګه کېښکوده او وې ويل:

-زموږ به شي.

ايلين چې موسېده، وې ويل:

-څه دي، زما ښکلې، څه په کار دي؟

-شهزادګۍ سپارښتنه وکړه چې وپوښتو، تاسو د کوم غونډ او نومونه مو څه دي؟

-دا ګراف رستوف، د سورو پوځونو قوماندان او زه ستاسو خاورې ايلين نومېږم.

يو نشه بزګر چې هماغه نه پوهېدونکې سندره يې ويله .. ز.. ما.. ښه ک.. د زړه له کومې يې خندل، ايلين ته چې يوې نجلۍ ته يې کتل، په کتو و. د الپاتيچ چې له لرې نه خولۍ (روسان کله چې درناوی کوي، خولۍ له سره جګه وي) لا لرې له سره پورته کړې وه او تر دونياشا وروسته رستوف ته ورنېږدې کېده، د درناوي په نښه يې لاس پر ټټر کېښود، په خورا درناوي خو په څه نه پرتمينې ژبې يې، چې هغه هم د رستوف د ځوانۍ له کبله و، وويل:

-ستاسو ښاغلي په اجازه، ځان ته حق ورکوم چې ستاسو د ناآرامۍ سبب شم، زما باداره، د همدې مياشتې په پنځلسمه د نوميالي جنرال سردار نيکولای اندريوويچ بالکونسکي لور دد غو خلکو له لاسه.. او کليوالو ته يې اشاره وکړه، له سختو ستونزو سره مخامخ شوې ده، تاسو نه د مرستې هيله کېږي، غواړئ چې تاسو ،هغه ووينئ، او...

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتيچ له خواشينۍ نه ډکه موسکا وکړه او وې ويل:

-که مهرباني وکړئ يو څو ګامه هغې خواته لاړ شو، ځکه د دغو خلکو په مخ کې« الپاتيچ هغو دوو کليوالو ته چې د دوی شاوخوا ته لکه مچ د آس په شاوخوا کې ګرځېدل راګرځېدل، اشاره وکړه» او دوام يې ورکړ:

-د دغو خلکو په مخ کې، خبرې کول ګراني دي.

بزګر چې د زړه له کومي خنديدل، نارې يې وهلې:

-آه، الپاتيچ، اها.. اوهوم. ياکف الپاتيچ ډېر غوره.. د خدای لپاره ښښنه غواړو، خورا غوره..

رستوف دغو نشه يانو ته کتل، او خندل يې.

الپاتيچ وويل:

-ځان ته حق ورکوم، تاسو ته عرض کوم، دغه بزګر کليوال نه غواړي چې زما باداره له دې ځايه ووزي او دوی له ګاډيو نه آسونه خلاصوي، که څه هم لا سهار بارونه او آسونه تړل شوي و، خوشهزادګۍ نه شي کولای وخوځېږي.

رستوف چغه کړل:

- دا امکان نه لري.

الپاتيچ تکرار کړه:

-څه مې چې درته وويل، دا ټول رښتيا دي.

رستوف له خپل آس نه کوز شو او خپل آس يې خپل څاروان ته ورکړ.

هغه له الپاتيچ سره د کور خوا ته لاړ. کورته، تر رسېدو پورې يې له هغه څو پوښتنې وکړې، الپاتيچ د څو تېرو ورځو ټولې پېښې هغه ته وويلې.. او زياته يې کړه، چې په رښتيا کليوالو ويلي چې څوک له کلي وتلی نه شي او کنه دوی به آسونه له ګاډيو راخلاص کړي.. شهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید پرې نښو دل شي. ..

په هغه شېبه کې چې رستوف، شهزادګۍ ماریا ته د ورتګ لپاره له دالان نه تېرېده، د زاریو او عذرونو غږ او رېدل کېده چې ویل یې:

-زما پلار جانه ! مو ږ دې ټول له تانه ځار شو، پاک خدای ته زموږ ژغورنې ته رالېږلی یې.

کله چې رستوف، شهزادګۍ ماریا ته بدرګه کېده، هغه په سالون کې هکه پکه او حیرانه ناسته وه، هغه په دې نه پوهېده چې هغه څوک دی، څه لپاره راغلی او په دې به څه راځي. شهزادګۍ د هغه د روسي بشرې په لیدو، تګ او د غږیدا له لومړیو خبرو نه پوه شوه چې خپل سړی او د دې سیال کېدای شي. په ملال غلچک او ځلندو سترګو یې هغه ته وکتل او په لړزیدلي او ګېنۍ اخېستي آواز یې له هغه سره خبرې پیل کړې. رستوف سمدلاسه په دغې کتنې کې، څه مینه ناکې شېبې پیدا کړې.

رستوف هغې ته په کتو کتو کې، غوږ هم ورته نیولی و او له ځانسره یې ویل:

-دا بې پناه نجلۍ، د پلار غم وژلې، یوازې، یو شمېر یاغي او ځیږو کلیوالو ته په لاس ورغلې، کوم عجیب و غریب قسمت زه د دې ژغورنې ته را استولی یم. د دې څېره، د هغې ادا څومره مهربانه او حالت یې څومره له خواخوږي نه ډک و.

کله چې هغې ویل چې دا پېښه د هغې د پلار تر مرګه یوه ورځ وروسته وه، آواز یې ورېږدید ،هغې مخ واړاوه او وروسته تا به ویل له دې نه ډارېږي چې رستوف فکر ونه کړي چې د دې دا خبرې د هغه د خواخوږۍ د راپارولو لپاره دي، هغه ته یې په ډار او پوښتنیزه ادا وکتل. د رستوف په سترګو کې اوښکې رابښکاره شوې. د شهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماريا دې خبرې ته پام شو او دهغې له منځنۍ ډکې سترګې دا سې وځلېدې، چې د هغې د بشرې نابښکلاوې يې په دغې ځلا کې ومروړلې.

رستوف پاڅېد او وې ويل:

-آغلې شهزادګۍ! هيڅ نه پوهېږم په کومې ژبې درته ووايم چې زه له دې نه څومره نيکمرغه يم چې ناڅاپه قسمت دې خوا ته راوستی يم، غواړم ووايم چې زه ستا هر چوپړ ته چمتو يم. هيله لرم، چې وخوځېږو او زه قسم خورم چې هيڅ څوک به ونه شي کولای ستا د تګ خنډ شي او يا تله اسو سره دښمني وکړي، خو په يو شرط چې اجازه راکړئ چې زه ستا د تګ کاروان بدرګه کړم.

او په هغه درناوي چې د شاهي کورنۍ دود وي، د هغه په وړاندې خم شو او د وره پلو وخوځېد.

دا سې برېښېده چې رستوف، په دې درناوي او ادب غوښتل چې که څه هم له شهزادګۍ سره پېژندګلوۍ ته خورا درناوی کوي، ځان له دې امله نيکمرغه ګڼي، خو نه غواړي د هغې له دې خوارۍ او ناتوانۍ نه ګټه واخلي او له هغې سره ډېر نږدې شي.

شهزادګۍ ماريا هم په دې پوه شوه، د هغه د دې کار قدر يې وکړ او په فرانسوي ژبه يې وويل:

-زه له تاسو نه ډېره ډېره مننه کوم. او هيله لرم چې دا ټولې خبرې هسې يوه تشه تېروتنه او په هغه کې څوک ملامته نه وي.

شهزادګۍ ناڅاپه په ژړا شوه او وې ويل:

-ما به وبښئ!

رستوف تندی تريو کړ، يو ځل بيا د درناوي په نښه ترملا ټيټ او له کوټې نه ووت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

ایلین چې د رستوف مخ ته کتل، وې وویل:

-نو څنګه ګرانه؟ نه وروره، هغه زما ګلابي رنګه خورا ښه ښکلې او نوم یې دونیاشا ده.

او وې لیدل چې د هغه د اتل قوماندان، حالت او خیالونه نور دي.

رستوف په قهر ایلین ته وکتل، پرته له هغه چې د هغه ځواب ووایي، په چټکو ګامونو د دروازې پلو روان شو او له ځانسره یې په بنګېدو بنګېدو وویل:

-زه به یې هغو ته وښیم، زه به یې حق ور کړم، دا غله او دوکمار !

الپاتیچ په پراخو، چټکو خو نرمو ګامونو په سختۍ ځان رستوف ته ورساوه، خو همدا چې ورورسېد، ورته وې ویل:

-د څه پریکړې، اجازه مو ورکړه؟

رستوف ودرید، سوکونه یې غوټه کړل او په ګواښ ګواښ یې الپاتیچ ته ور ودانګل او چغه یې کړل:

-پریکړه؟ کومه پریکړه؟ زړه ګنهګاره ! تا کومې خواته کتل؟ تا ته وایم؟ کلیوال بزګر پاڅون کوي او ته یې اداره کولی نه شئ؟ ته خپله خایین یې. له ټولو به پوستکی وباسم.. هغه ګواکې له دې وېریده چې د قهر لمبې یې سرې نه شي، الپاتیچ یې پرېښود او په چټکو ګامونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې لاړ. الپاتیچ د رستوف له ښکنځلو په خپتیان سترګې پټې کړې، په هماغه پراخو چټکو خو نرمو ګامونو رستوف پسې وخوځېد او هغه ته یې له هغو نه د اخېستل شوي غچ جاج اوروه. هغه ویل چې دغه کلیوال بزګر سخت لمسېدلي او له وسلوال ملاتړ نه پرته به ښه نه وي، له هغو سره ټکر وشي. بیا یې وویل ښه به دا نه وي چې لومړی وسلوالو سرېیو پسې خلک ولېږل شي؟

نیکولای چې له قهره لېونی او د دغه لېونتوب د هېرولو لپاره یې د ځناور په شان رمباړې وهلې او ژوره ژوره سا یې وېستله، هغه ته وویل:

-وسلوال سرې؟ زه خپله وسلوال یم؟ پرته له هغه چې پوه شي چې څه غواړي، په چټکو ګامونو په ټینګ تکل د ګڼه ګوڼې خوا ته ورغی. هر څومره چې هغو ته نېږدې کېده، په هماغه اندازه الپاتیچ داسې احساسوله چې د هغه بې تدبیره کړه به، خورا بد پای را منځ ته کړي. کلیوالو بزګرو چې دغه شان چټکو، چټکو ټینګو او غوڅو ګامونو او تریو تندی ته کتل، د همداسې بد پای تصور یې کاوه.

کلي ته د سورو د رسېدو او شهزادګۍ ته د رستوف د ورتګ سره سم، د کلیوالو بزګرو په منځ کې اړو دوړ او بې اتفاقي را منځ ته شوه.. هغو ځېنو ویل چې دغه نوي را رسېدونکي سړي، روسان دي، او که څوک د شهزادګۍ د تګ مخنوی وکړي، کېدای شي، دوی به په دې خپه شي. درون هم د همدې ډلې په شان فکر کاوه هغه همدا خبره وکړه، خو کارپ او څو تنه کلیوال بزګر د پخوانۍ مشرۍ (درون) په وړاندې ودرېدل.

کارپ چغه کړل:

-تا خو ټول تالا کړي دي، ته یې څه پروا لرې، خپلې پیسې دې کوته کړې، را وبه یې باسې، لاړ به شې، زموږ که کورونه ورانېږي، ستا پې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه؟

یو بل چغې کړې:

-نظم باید وساتل شي، هېڅوک حق نه لري چې څوک یا کوم شي له کلي وباسي، بله خبره نه شته. همدا پریکړه ده.

یو زوړ خوار بوډا چې ناڅاپه د ننه راداننګلي و، وویل:

-اوس وار د تا د زوی دی، چې بیګار تـه لاړ شي، خو ستا پـه خپل نـازولی زړه خـوږ شـه، او زمـا پـه وانکـای دې سر وخریـه (پـوځ تـه دې ولېږه) اخ له تا سره خو به ټول تباه شو.

-هو کې ټول به مړه شو.

درون وویل:

-زه خو د کلیوالو روغه غواړم.

-روغه غواړې، له ټنډې ګېډې نه یې ښکاري.

دوو لوړ ونو مستو نشه نارینو،چې له چا سره یې څه کار نه لاره او خپلې خبرې یې کولې. همدا چې رستوف یې دا یلین، لاوروشکا او الپـاتیچ پـه ملتیـا د خلکـو خوا تـه پـه تـګ ولیـد ، کـارپ ګوتـه د خپـل ملاوستې لاندې ومنډلـه او پـه داسې یـوه موسکا چې پرشونډو یـې ورکېده وړاندې لاړ. برخلاف درون،د خلکو د وروستیو کرښو پلو تـه ورغی او ګڼه ګوڼه لاپسې سره راټول شوه.

رستوف پـه داسې حـال کې چې پـه چټکـو ګـامونو ګڼـه ګـوڼې تـه ورنېږدې کېده ، چغه کړل:

-اها ! ستاسو مشر څوک دی؟

کارپ وپوښتل:

- مشر مو څه په کار دی؟

خو هغه لا خپله خبره پای ته نه وه رسولې چې له ککرې نه یې خولۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو خوا کېږه شوه، او سر یې د څپېړې له زوره بلې خوا ته وڅوړلیده.

د رستوف څېرې او په ټول تاوان لوړ غږ پورته شو:

-خولۍ مو لرې کړئ ! خائینانو ! مشر مو چېرې دی؟

د هغه آواز د لېونتوب تر کچې بدل شوی و.

له څو ځایونه، داسې غږونه چې د اطاعت او غاړه ایښودلو نښې په کې څرګندې وې، پورته شول:

-مشر غواړې.. درون زاخارویچ چېرې دی؟ درونه !ولې غږ نه کوئ؟

او خولۍ یې له سرونه لرې کړې.

کارپ وویل:

- دلته څوک یاغي شوي نه دي، موږ دلته یوازې نظم ساتو. او همهاله د ګڼه ګوڼې له وروستیو کرښو نه څو غږونه پورته شول:

-هر څه چې مشران وواییي، دلته مشران ډېر شوي دي.

رستوف، کارپ له ګرېوانه راونیو او له قهره یې نه پوهېدونکې چغې وهلې:

-له ما سره ژبه کوئ؟ پاڅون !تالانګر !خائینان !وتړئ !لاسونه یې سمدلاسه وتړئ !

همداسې یې چغې وهلې:

- وتړئ، خو له لاوروشکا او الپاتیچ نه پرته بل څوک نه و چې د چا لاسونه وتړي.

لاوروشکا د کارپ پلو ورودانګل، هغه یې له لاسونو راونیو او چغه یې کړل:

-غواړئ، لاړ شم او خپل سړي خبر کړم؟

الپاتیچ کلیوالو بزګرو ته مخ وروا ړاوه، د دوو تنو نوم یې واخېست

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ورته وې ویل: چې د کارپ لاسونه وتړي، رابلل شوي کسان په داسې حال کې چې سرونه یې ښکته اچولي وو، له کنې کونې نه راووتل او د خپلو ملاوستو په پرانستلو یې پیل وکړ.

رستوف چغه کړل:

-مشر چېرې دی؟

درون، په الوتې بڼې او کبڼی اخېستی ډول له کنې کونې نه راووت.

رستوف داسې چغې وهلې چې ګواکې دده له سپارښتنې څوک سر نه غړوي !

-مشر ته یې؟ لاوروشکا وې تړه ! په رښتیا هم د هغې له سپارښتنې چا سر ونه غړاوه. دوه کلیوالو د مشر د لاسونو تړل پیل کړل او مشر هم له هغو سره د مرستې په نښه خپل ملا وستی، خپله خلاص کړ.

رستوف کلیوالو بزګرو ته مخ وروا ړاوه او ورته وې ویل:

-ټول غوږ شئ ! سمدلاسه به سرونه ښکته اچوئ، له شروشوره پرته به ځئ خپلو کورونو ته چې غږ مو وانه اورم.

له هرې خوا د ځان د ملامتیې غږونه پورته و:

-موږ خو د بدیې تکل نه لاره، هسې له حماقت او سادګۍ نه مو دا کارونه کول... له اپلتو نه ستړي شوي وو... او یو بل یې سره ملامتول.

الپاتیچ چې بیا خپل واک لیدلی و، وویل:

- ما خو تاسو ته ویل، ګورئ هلکانو ! دا ښه کار نه دی، بیا غږونه پورته شول:

-یاکوف الپاتیچ ! زموږ حماقت وو، او هغه سره مل، کنه کونه خوره او خپلو کورونو ته لاړل.

دوه لاس تړلي یې د بادار کره بوتلل او دوه مست او نشه کلیوال هغو پسې روان و. ددغو نشیانو نه یو کارپ ته په کتو کې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-اخ ! چې همداسې مې درته کتلای !

بل ویل:

- آیا څوک خپل بادار سره داسې کوي، چې تا وکړل؟ تا څه فکر کاوه؟

لومړي وویل:

-احمق دی، په رښتیا چې احمق دی !

دوه ساعته وروسته ټولې ګاډۍ د بادار د کور مخې ته چمتو کتار ولاړې او کلیوالو بزګرو په خورا لېوالتیا د بادارانو شیان راوېستل او په هغو کې یې بارول او تړل یې. درون چې په یوه کوټه کې زنداني، خو د شهزادګۍ ماریا په سپارښتنه بېرته پرېښودل شوی و، د کور دانګړ په یوه کنج کې ولاړ او کلیوالو بزګرو ته یې سپارښتنې کولې، چې څه وکړي او څه ونه کړي.

یو تن چې لوړه ونه او ګرده خندنۍ بشره یې لرله او د یوې مېنځې له لاسه یې د ګاڼو صندوقچه اخېسته، وویل:

-دا ،داسې بې پروا مه یړده، ګوره پیسې پرې تللې. هسې یې ارتیږې یا یې رشمې پورې تړې،هغه خو له کاره لوېږي. زما داسې نه خوښېږي. انسان باید هر کار د زړه له کومې او دود سره سم وکړي. دغه شان یې باید وکړې، داسې یې یړدې، د پاڼو لاندې، وابښه یا پاڼې پرې اچوي، دغسې، اوس سم شو !

یو بل ته چې د سرداراندرې د کتابونو الماری را اخېستې وه، وویل: او، څه کوې؟ داسې یې مه جګوه، درانه دي، خو ګوری هلکانو، عجیبه کتابونه دي. هغه لوړ ونی کلیوال چې ګرده خندنۍ څېره یې لرله، سترګه یې کېښکوده او هغه سیند (قاموس) ته چې د ټولو کتابونو پر سر پروت و، اشاره وکړه او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو کې، بې ځايه يې وخت نه دی تېر کړي. کتابونه يې ليکلي دي.
رستوف د دې هيله نه لرله چې پر شهزادګۍ خپله پېژند ګلوي ورو تپي،نو له دې کبله هغه په کلي کې پاتې شو. هغې ته ورنغی او همالته د شهزادګۍ د ګاډيو راتګ ته انتظار پاتې شو. کله چې د هغې مل ګاډی راورسېدلې، رستوف تر هغه ځايه پورې چې د روسي پوځونو تر ولکې لاندې و او تر باګوچاروو ا پورې يې دولس ورستي واټن درلود بدرګه کړې، کله چې هغو د يانکوا سيمې ته ورسېدل، د دغې سيمې د رباط په مېلمستون کې تم شول. همدلته رستوف په خورا درناوي له هغې سره مخه ښه وکړه او د لومړي ځل لپاره يې ځان ته اجازه ورکړه، د هغې لاس ونه ښکل کړي.
د رستوف مخ چې تک سور اوښتی و او د شهزادګۍ ماريا د منښې په بدل کې چې هغه خپل ژغورونکی ګڼلی و (د هغه کړه يې خپله ژغورنه ګڼله) وويل:
-تاسو ولې داسې خبرې کوئ، که تاسو له هر ساتونکي نه دا هيله کړې وای، هغه به له تاسو سره دا مرسته کړې وای. که يوازې زموږ کليوالو بزګرو په جګړې کې ګډون کړی وای، دښمن به دومره وړاندې زموږ خاورې ته نه وای رانږوتلای.
کله چې يې دا خبره وکړه، خدای زده له څه و شرمېده، هڅه يې وکړه چې خبره په بله واړوي، او زياته يې کړه:
-زه په دې نيکمرغه يم، چې له ستاسو سره مې د پېژند ګلوۍ وياړ را په برخه شوه، د خدای په امان شهزادګۍ! ستاسو د نيمکرغۍ او آرامتيا هيله مند يم او د دې هيله لرم، چې بيا په کومه نيکمرغه او خوښه شېبه کې سره وګورو. که غواړئ چې زه له شرمه تک سور نه شم، له تاسو نه هيله کوم، چې د منښې خبرې پرېږدئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم شهزادګۍ نور له هغه نه د مننې یوه خبره هم ونه کړه، خو د هغې د ځلېدونکې څېرې حالت ټول او ټول د مننې او درناوی څرګندونه کوله .. شهزادګۍ په دې باور درلود که رستوف نه وای، هغه به یا د یاغي کلیوالو بزګرو او یا د فرانسوي پوځیانو په لاس او ډب کې نابوده شوې وای. رستوف ددې لپاره چې هغه وژغوري، په داګه ځان د وحشتناک ګواښ منګولو ته سپارلی و، دغه راز هغې په دې کې شک نه لاره چې رستوف د داسې عالي روح خاوند و، چې کولای شو د هغې غم او حالت په بشپړه توګه احساس او درک کړي.

کله چې شهزادګۍ د خپل ویر په اړه له رستوف سره خبرې کولې، د هغه په سترګو کې اوښکې راشېوه شوې، دغه له اوښکو ډکې سترګې هغې نه شوې هېرولې.

شهزادګۍ ماریا چې له هغه سره خدای په اماني وکړه، ناڅاپه یې احساس کړه چې سترګې یې له اوښکو راډکې شوي دي او په همدې شېبه کې یو ځل بیا دا زوروونکې پوښتنه په خیال ورغله چې آیا په رښتیا هغه ورته ګران دی؟

سره له هغه چې مسکو ته، په تلونکې لاره، د شهزادګۍ حالت د خوښۍ وړ نه و، خو دونیاشا چې له هغې سره په ګاډۍ کې ناسته وه، څو ځله دې ته پام شو چې کله به یې د غم او کله به یې د خوښۍ موسکا پرشونډو راخوره شوه.

شهزادګۍ ماریا وویل:

-نو څه پروا به یې لرله، که هغه ما ته ګران وای؟

هغه له دې نه ډېره شرمېده چې د لومړي ځل لپاره هغه څوک ورته ګران شوی دی چې په ژوند کې به دا ورته ګرانه نه وي. هغې په دې خیالونو ځان آراموه چې هېڅوک به هېڅکله له دې نه خبر نه شي. که

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو وار هغه په چا مينه شوه، بيا به د ژوند تر پايه پر بل چا مينه نه شي، که د غه حال چا ته ونه وايي، دا کومه ګناه نه ده.

شهزادګۍ ماريا په زړه کې ويل:

- ولې هغه په دې وخت کې باګوچاروو ا ته راغی؟ ولې د هغه خور زما د ورور کوژدنتوب پرېښود؟ دا به هم هماغه شان شي. هغې په دې ټولو پېښو کې د تقدير لاس ليده.

شهزادګۍ هم پر رستوف خورا په زړه پورې اغېز کړی و. نيکولای به چې هر وار هغه يادوله، پر هغه به د خوښۍ څپې راخورېدې. کله چې د هغه ملګري هغه ته په باګوچاروو ا کې له ورپېښ شوې پېښې نه خبر شول، رستوف ته به يې په ټوکه ټوکه ويل چې دی باګوچاروو ا ته وښو پسې لاړ، خو هلته يې د روسيې تر ټولو بډايه ناوې ور په برخه شوې ده. هغه به په دې ټوکه خپه او په قهرکېده چې وښو پسې لاړ، خو هلته يې د روسيې تر ټولو بډايه ناوې په برخه شوه، اوله دې نه هم، هغه زيات په دې په قهرېده چې له مهربانۍ او کمينې او د بې پايه شتمنې له خاوندې شهزادګۍ سره واده کولو خيالونو او هيلې بيا بيا د هغه خيال ته راتلل. خپله نيکولای هم تر شهزادګۍ ماريا د غورې او ښې ناوې هيله نه شوه کولای. له شهزادګۍ سره واده به نه يوازې دده مور مشره ګرافينه نيکمرغه کړې وای، بلکې د پلار اقتصادي ګډې وډې چارې به يې هم ورسمې کړې وای.

نيکولای دا هم احساسوله چې دغه واده به شهزادګۍ ماريا هم نيکمرغه کړي، خو سونيا؟ او هغه ژبه چې هغې ته ورکړ شوې وه؟ يوه له هغه ټوکو او خبرو نه وه چې کله به د رستوف ملګرو او اندېوالانو هغه ته وريادوله، دی به سخت پرې خپه کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

کوتوزوف، چې د سترې قوماندانۍ قومانده تر لاسه کړه، هغه ته سرداراندرې ورياد او امر يې وليکه چې قوماندانۍ ته راشي.
سرداراندرې، په هماغه ورځ او په هماغه وخت چې کله کوتوزوف د څوريوا -زيمش په سيمه کې د لومړي ځل لپاره د خپلو پوځونو پريټ کوت، سترې قوماندانۍ ته ورغی. سرداراندرې، په کلي کې د پاپ د کور مخې ته چې د ستر قوماندان ګاډی ولاړه وه، کېناست. د کلي تر شا په ډاګ کې به کله ناکله د پوځي مارش او کله هم د ګڼې ډلې د هورا او ژوندی دې وي،نارې چې د نوي ستر قوماندان په وياړ ويل کېدې،واوريدل شوې. په همدې انګړ کې د دروازې مخې ته لس ګامه له سرداراندرې،نه لرې،د کوتوزوف دوه ساتونکي، يو ياور او يو چوپړ، د خپل قوماندان له نشته والي او تودې ورځې نه په ګټه اخېستنې، کرار ولاړ و. د سورو پوځونو يو توربخون، لنډ ونی ډګرمن چې بشره يې په ګڼو بريتو او ږيرې پوښلې وه، پر آس سپور و، د دروازې خولې ته ورنېږدې شو، سرداراندرې ته يې وکتل او وې پوښتل:
-آيا د والاحضرت کور همدلته دی؟ ژر به راشي؟
سرداراندرې ځواب ورکړ،دی د والاحضرت د قوماندانۍ د افسرانو له ډلې نه دی او خپله هم نوی دلته راغلی دی. سواره ډګرمن د کوتوزوف يو ساتونکي ته چې ښکلې جامې يې اغوستې وې، مخ ورواړاوه،خو هغه د ساتونکو له ملنډو نه په ډکې ځانګړې ژبې ځواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکړ:

-څه شی؟ والاحضرت؟ باید راشي، څه یې کوئ؟

ډګرمن د ساتونکي وینا ته له ملنډو نه په ډک غلچک وکتل. له آسه راکوز شو، آس یې خپل ساتونکی ته وسپاره او په درناوي، بالکونسکي ته ورننږدې شو. بالکونسکي پر ناستې څوکۍ لږ هغې خوا ته شو او هغه ته یې تر خپل څنګه د ناستې ځای ورکړ او ډګرمن یې تر څنګه کېناست.

د سواره پوځ ډګرمن، له سردار اندرې سره خبرې پيل او وې ویل:

- تاسو هم د ستر قوماندان راتګ ته سترګه په لار یاست؟

وایي چې هغه په ورین تندي ټول مني، شکر د خدای دی، مخکې له دې مو، له هغه کالباسه (وچه غوښه) خواره سره څه حال لرو، بې ځایه نه ده چې یورمولوف، غوښتل المانی شي، اوس کېدای شي روسان هم نظر ورکړي او وغږېږي. خدای خپله ښه پوهېږي چې تر دې د مخه، په ستره قوماندانۍ کې څه تېریدل، ټول شاتګ او شاتګ و، د هغو لوی هنر دا و چې څنګه په جبهو کې شاته تګ وشي. هغه له سردار اندرې نه وپوښتل:

-تاسو خپله په جګړه کې ګډون کړی و؟

سردار اندرې، ځواب ورکړ:

-په جګړه کې مې د ګډون ویاړ درلود، نه یوازې دا چې په شاتګ کې مې ګډون درلود، بلکې هر هغه څه چې په ژوند کې تر ټولو نه راته ګران و، هغه مې هم په دې جګړه کې له لاسه ورکړل، ځمکې، جایدادونه او به او کور خو څه چې پلار مې هم له غمه مړ شو، زه په سمولینسک کې وم.

ډګرمن د سردار اندرې لاس په خورا مهربانۍ او لېوالتیا کېښکود،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مينه د بالكونسكي څېرې ته ځير شو او وې ويل:

-تاسو سردار بالكونسكي ياست؟ ستاسو له پېژندګلوۍ نه خورا خوشاله يم ! زه ډګرمن دينيسوف يم. په پوځ کې مې اندېوالان د وآسكا په نامه يادوي.

هغه تر يوې شېبې چوپتيا وروسته يې په خوا خوږۍ وويل:

-هو کې، ما ستاسو د خورا ستر غم په اړه واوريدل او د زړه له کومې خواشيني څرګندوم. دغه راز د سيكوسكي، د جګړې په هکله مې هم اوريدلي دي. دا ټول سم دي، خو نه د هغو کسانو لپاره چې په ناوړو چارو اخته وي. ښه، ښه نو تاسو سردار بالكونسكي ياستئ؟ سر يې وښوراوه او په يو غم لړلې موسكا يې بيا د هغه لاس كېښكود او زياته يې كړه:

-ډېر ډېر خوشاله يم، ستاسو له پېژندګلوۍ نه خورا ډېر خوشاله يم.

سردار اندرې، دينيسوف د هغې د خور ناتاشا ، د ستاينو له مخې، پېژاند. دينيسوف د هغې د خور لومړی غوښتونکی و. دغه يادونه خواږه ، خو همماله هغه زورونكي او ترخه يادونه چې څو موده د مخه يې دده ذهن په ځان اخته كړي و ، خو اوس يې په ګوګل کې ويده و ، بېرته راژوندوي كړل. او په دې وروستيو وختونو کې نورو ډېرو پېښو ، لكه د روسي پوځونو له خوا د ښمن ته د سمولينسک پرېښودل، د ورانې ويجاړې ليسه ګورې ليدل او د پلار د مرګ خبر هغه داسې مات كړی و ، چې نور نو ډېره موده کېدله چې دغه شان يادونه د هغه په ذهن کې نه راويښېدل او كه راويښېدل هم، د هغه پر ذهن يې هومره اغېز نه كاوه.. داندرې په ليدو دينيسوف ته هغه خاطرې وريادېدې، چې خورا لرې او د هغه د شاعرانه زمانو وې. هغه خاطرې چې يو ماښام يې د ناتاشا د دغږ په اورېدو داسې ځان هېر کړی و چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلس کلنې نجلی نه يې د واده غوښتنه کړې وه، د هغه لرې زمانې خاطرې او له ناتاشې سره يې خپله مينه هېره کړه او سمدلاسه هغو خبرو ته راغی، چې اوس دده خيالونه او فکر پرې اخته و. دا د جګړې خبرې وې. دا د جګړې هغه نقشه وه چې ده د لومړۍ کرښې د خدمت او د پوځونو د شاته تګ په وخت کې جوړه کړې وه. دا نقشه ده بارکلي دوتولي ته ښودلې وه، او اوس يې هيله لرله چې هغه کوتوزوف ته وروښيي. دا نقشه په دې ولاړه وه چې د فرانسويانو د جبهې د پراخوالي له امله،له هغو سره د مخامخ کېدو يا د هغو د مخې نيولو پر ځای به ښه دا وي چې د هغو د پوځ د بيلابيلو ډلو تر منځ بايد اړيکي پرې شي. هغه د خپلې همدې نقشې په اړه سرداراندرې ته خبرې پيل کړې. .. هغه دغلچکي ګزارونو (پارتيزني) په جګړې ټينګار کاوه.

-هغوی نه شي کولای ددې پراخې جبهې ساتنه وکړي. دا له توانه لرې خبره ده، زه وعده کوم چې د هغو ټول اړيکي پرې کړم. پنځه سوه تنه راکړئ، يوازې پنځه سوه تنه. زه پوره ډاډ لرم، تالاوالا به يې کړم، هوکې يوه خبره ده او هغه دغلچکي ګوزارونو جګړه ده. ..

دينيسوف پاڅېدا او د لاسونو ،سر او ځان په خوځېدا يې خپلې نقشې بالکونسکي ته ښودلې. دوی په خپلو مرکو لګيا ،وو چې. .. د پوځيانو مارش او د ترانو غږ، د پريټ د ځای له خوا واوريدل شو.

په دروازه کې ولاړ ځوان غږ وکړ:

- دی خپله دی، را روان دی.

بالکونسکي او دينيسوف پاڅېدل او د دروازې خوا ته چې يو شمېر ساتونکي په يوه کرښه کې هلته په خورا درناوي ولاړ وو، ورنږدې شول. هغوی وليدل چې کوتوزوف پر برګ آس سپور، دا سې آس چې منځنۍ ونه يې لرله، را روان دی. يو شمېر زياتو جنرالانو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کاوه. بارکلي دوتولي له هغه سره ځنګ پر ځنګ روان و. يو ډله افسرانو يې شاو خوا ته منډې وهلې او د ژوندی دې وي، چغې يې وهلې. يو شمېر یاوران د هغه نه مخکې انګړ ته رانږدې تل. کوتوزوف په خورا آرامۍ پر خپل آس سپور و، د هغه له درندوالی نه د آس تګ لاپسې کرار شوی و. خپل آس به يې کله په خپله و سپنيزه پونده وواهه، پرله پسې يې د سلام په نښه سر ښوراوه او خپل لاس به يې په سر د سواره پوځ سپيني خولۍ ته ورپورته کاوه، خو همدا چې د ځوانو زړورو، سورو ګريناداړو پوځيانو ګارډ ته ورورسېد، ګارد درناوی وکړ، دی يو شېبه چپ پاتې شو، د قوماندان په څېر ځيرو ږمه غلچک هغو ته ځير شو، ښه بې وکتل او مخ يې هغو ګڼ شمېر جنرالانو او افسرانو ته وروا ړاوه چې دده شا وخوا ته تاو شوي وو، د څېرې حالت يې ناڅاپه بدل او ښکلې شوه، اوږې يې پورته واچولې او په حيرانۍ يې وويل:

-له دغه شان زلميانو سره بيا شاته لاړو او بيا شاته لاړو او شاته لاړو ! او تر یوې شېبې چوپتيا نه وروسته يې زياته کړه:

-د خدای په امان جنراله !

خپل آس يې وخوځاوه او د هغې دروازې له ځنګه چې سرداراندرې او دينيسوف ولاړو، تېر او انګړ ته ورننوت.

د هغه پسې غږونه پورته شول:

- هورا ! هورا ! هورا !

له هغه وخته چې اندرې، کوتوزوف نه و ليدلی، هغه لاپسې څورب شوی او څه وازدې يې زياتې شوې وې، خو د هغه د سترګو وچې کاسې، د شقيقو حالت، د بشرې هميشنۍ ستوماني، چې سرداراندرې لپاره ښه اشنا وو، هېڅ بدل شوي نه وو. دريشي يې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان او یوه نری ښکلې متروکه یې پر اوږې ځړولې وه. څورب او دروند، سپور، متې متې له خپل ښکلي او زغم لرونکي آس سره انګړ ته راننوت.

د هغه آرام غږ لرونکی غږ متې اوریدل کېده، په څېره کې یې د هغه چا حالت څرګند و چې د پریټ له ستومانه کوونکو تشریفاتو نه وروسته، مخکې له مخکې د هوسایۍ په هیله خوشاله وي. خپله چپه پښه یې له رکابه راوویسته او خپل ټول ځان یې پر زین وچورلوه. له دغه کړاوه د پیدا شوې ستونزې نه یې پر ځنګانه زور واچاوه، پښه یې له زین نه راواړوله او په یوه زګیروي یې ځان د قزاقانو او بدرګه کوونکو یاورانو لاسو ته چې دی یې نیولی و، وروسپاره.

ځان یې نیغ کړ، سترګې یې برندې او شاوخوا یې وکتل، سرداراندرې یې ولید، له ورایه ښکاره وه چې هغه یې ونه پېژاند. په درنو درنو ګامونو د زینو خوا ته لاړ، په کراره او آرامه یې شکیلی یې واهه او بیا یې هغه ته وکتل، د سرداراندرې د څېرې یاد، نه سمدلاسه، بلکې څو شېبې وروسته (هغه شان چې د عمر خوړو کسانو له منګ سره برابر وي) د هغه په ذهن کې راژوندی شو، مخ یې ورواړاوه او په داسې یو غږ چې ستوماني په کې څرګنده وه، هغه ته وویل:

-اها ! دا ته یې؟ سلام سرداره ! سلام کرانه ! درځه چې ځو !

او په درنو درنو ګامونو پر هغو زینو چې دده تر پښو لاندې یې شغهاری کاوه، مخ پورته لاړ. خپلې تنۍ یې خلاصې کړې او پر هغې څوکۍ ګوتې کېناسته چې پر هغه ایښې وه.

-ښه پلار دې څنګه دی؟

سرداراندرې په لنډه وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پرون شپه یې د مرګ خبر راورسېد.

کوتوزوف له ډاره په ډکو او سره بېرته شویو سترګو، سرداراندرې ته وکتل، خولې یې پورته کړه، پر ځان یې صلیب وویست او بیا یې وویل:

- خدای دې جنتونه ځای کړي، دا د خدای اراده ده، پر موږ ټولو راتلونکې ده.

هغه په ټول قوت سره یوه ژوره سا وویسته او چپ شو. هغه ما ته ګران و، ما د هغه درناوی لاره او د زړه له کومې تا ته خواشیني ښکاره کوم. هغه له سرداراندرې نه غېږ تاو کړه، هغه یې په خپلې ځورب ټټر کېښکود او تر ډېرو پورې یې هغه هم داسې کلک غېږ کې نیولی و. کله چې یې هغه پرېښود، سرداراندرې ولیدل چې د کوتوزوف له واکه وتلې شونډې رېږدې او سترګې یې له اوښکو ډکې شوې دي، هغه ژوره سا وویسته، دواړه لاسونه یې پر څوکۍ ددې لپاره تکیه کړل، چې پاڅي.

کوتوزوف وویل:

- ښه ده، درځه درځه چې ځو، باید خبرې وکړو، خو په دې وخت کې دینیسوف په هماغه زړورتیا چې د دښمن په وړاندې یې لرله، پرته له هغه چې له ستر قوماندان نه حیا وکړي. پرته له هغه چې د زینو په پیل کې ولاړو یاورانو چغو ته پام وکړي او هغه یې وړاندې تګ ته نه پرېښود، په سپین سترګۍ او ټینګو ګامونو، داسې ټینګو چې د وسپنیزو پوندو غږ یې د زینو په سر انګازې جوړې کړې وې، برنډې ته راوخوت. کوتوزوف لاسونه پر څوکۍ کېښودل او په ناخوښۍ یې دینیسوف ته کتل. دینیسوف ځان وروپېژاند او وې ویل چې د والاحضرت ستر قوماندان لپاره داسې یو خبر لري، چې د هېواد د ژغورنې لپاره خورا مهم دی. کوتوزوف له ستومانۍ نه په ډک غلچک

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته وکتل او په داسې يوې خوځېدا چې د خوا شينۍ څرګندونه يې کوله. لاسونه يې له څوکۍ راپورته، سر پر سر يې په ګېډه يې کېښودل او د دينيسوف خبره يې تکرار کړه:

-د هېواد د ژغونې لپاره؟ ښه وايه، څنګه او څه خبره ده؟

د دينيسوف بشره لکه د يوې پېغلې د بشرې په څېر تکه سره شوه، (پر هغې بريتورې، پخې او تل مستې څېرې، دغه سوروالې خورا عجيبه برېښېده) هغه په ډېرې زړورتيا د سمولينسک او ويازما د ښارونو تر منځ د ځايونو او حالتو په اړه کوتوزوف ته خبرې کولې، دينيسوف په دې سيمو کې ژوند کړی و او له هغو سره يې ښه آشنايي لرله. د هغه نقشې، د هغه د ډاډ او عقيدې له مخې چې هغه درلودې، خورا ښې او پر ځای برېښېدې. کوتوزوف خپلو پښو ته ځير او کله ناکله به يې د ګاونډ د کور انګړ ته داسې وروکتل، چې ګواکې له هغې خوا کومې بدې پېښې ته سترګه په لاره دی. په رښتيا هم هغه وخت چې دينيسوف غږېده، يو څوک چې يو بکس يې تر تخرګ لاندې نيولی و، له هغه ځايه راووت.

کوتوزوف د دينيسوف د خبرو په منځ کې هغه ته وويل:

-څنګه؟ دې کار ته چمتو يې؟

يو جنرال ځواب ورکړ:

-هو کې ! والاحضرته ! چمتو يم ! کوتوزوف سر وښوراوه او په زړه کې يې وويل: څنګه کېدای شي يو تن دغه چاره ترسره کړي او بيا دينيسوف ته غوږ شو.

دينيسوف وويل:

- د رښتيني روس پوځي په څېر قسم خورم چې د ناپليون اړيکي له پوځ سره تالا والا کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوتوزوف د هغه خبرې پرې کړه او وې پوښتل:
-دغه کیریل اندریوویچ دینیسوف ستاسو څه کېږي؟
-والا حضرته ! هغه زما تره دی.
کوتوزوف په خوښۍ وویل:
-هغه زما ملګری و، ښه دی، ښه دی، ته به همدلته په قوماندانۍ کې پاتې شئ، بیا به سبا ته سره وګورو. هغه د خدای په امانۍ په ښه سر وښوراوه، مخ یې واړاوه او لاس یې هغه کاغذ ته وراوږد کړ چې کانونیڅین راوړی و.
د امنیت د ساتنې جنرال په ناخوښۍ آواز وویل:
-والاحضرت به مهرباني ونه کړي، چې دفتر ته لاړ شي؟ باید هلته نقشې وګوري او ځېنې لیکونه لاسلیک کړي. یو یاور راووت او خبر یې ورکړ چې هر څه په کوټه کې چمتو دي. خوداسې بریښېده چې کوتوزوف غوښتل لومړي هر څه خلاص او بیا کوټې ته ورننوزي.
کوتوزوف تندی تریو کړ او وې ویل:
-نه، ګرانه ! چا ته ووایه چې یو میز دلته راوړي، هر څه به دلته وګورم. بیا یې سرداراندرې ته مخ ورواړاوه او زیاته یې کړه. څه چېرې ته لاړ نه شئ ! سرداراندرې همالته په برنډې کې پاتې شو او د امنیت د ساتنې جنرال ته یې غوږ نیولی و.
د امنیت د جنرال د خبرو په وخت کې سرداراندرې ځو ځله یو ښځینه غږ او د وریښمینو کالیو شغهاری د وره له شا نه واورید. څو ځله یې هغې خوا ته وکتل، هلته یې یو څورب، سره سپینه ښکلې ښځه چې ګلابي کمیس او د وریښمینو ځیګري ټیکری یې پر سر و، ولیده، هغې چې یو قاب په منګلو کې نیولی و، داسې بریښېده چې د دروازې تر شا د کوتوزوف راتګ ته سترګې په لاره وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوتوزوف یو یاور په خورا ټیټ غږ، سرداراندرې ته وویل:

-دا ښځه کشیشه او د کوتوزوف کوربنه ده، هغه غواړي په مالګې او ډوډۍ د والاحضرت هرکلی وکړي. مېړه یې په کلیسا کې د صلیب په ښورولو او دا په کور کې د مالګې او ډوډۍ په وړاندې کولو د هغه هرکلی کوي. بیا یاور په خندا وویل:

- خورا ښکلې ښځه ده !

کوتوزوف د دې خبرې په اورېدو مخ واړاوه، د جنرال ګزارش ته (چې د هغه اصله موخه د ټولواک زایمیشیچ غندنه وه) یې هماغه شان غوږ نیولی و، لکه څو شېبې مخکې یې چې دینیسوف او اوه کاله مخکې یې په آسترولیخ کې د جګړې جرګه ګۍ ته غوږ نیولی و. هغه یوازې له دې کبله د وینااوالو ویناو ته غوږ نیوه چې اورېدونکی غوږونه لري، که څه هم په یوه غوږ کې یې سمندري ریښکۍ ایښې وه. خو هغه اړ و چې واوري. داسې برېښېده چې هر هغه څه چې جنرال وایي نه یوازې د هغه د تعجب وړ نه دی، بلکې دی له پخوا نه په هغو خبر هم دی. هر هغه څه چې دینیسوف ویلي و، ځیرکانه او عاقلانه او هر هغه څه چې جنرال ویلي و تر هغه هم خورا ځیرکانه او خورا عاقلانه و، خو دا له ورایه ښکارېده چې کوتوزوف نه د خبرو منځپانګې او نه د وینااوال ځیرکتیا او پوهې، یوه ته هم پاملرنه نه کوله، هغه دغه دواړو ځانګړتیا غوره نه ګڼلې، ځکه هغه د پېښو د آوارۍ لپاره یو بل څه ته ډېره پاملرنه کوله او هغه، هغه څه دی چې عقل او ځیرکتیا سره یې هېڅ اړه نه لرله. سرداراندرې په خورا پام د ستر قوماندان څېره څارله او هغه یوازینی څه یې چې د هغه په بشره کې لیدل هغه غم او هغه په زړه پورتیا او ځېرکتیا وه چې د دروازې شاته د ولاړې ښځې د کالیو له شغهاري سره یې لرله او دده پاملرنه چې په کړو وړو کې یې له ټولو سره کوله. دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ښکاره وه چې کوتوزوف د دینیسوف ځیرکتیا او آن هېواد پالنې ته په بې پروايي کتل، خو دا له دې کبله نه وه چې د هغه دغه ځانګړتياوې يې د خپلو کړو په انډول، بې ارزښته ګڼلې (ځکه هغه هېڅکله د خپلې پوهې، ځیرکتیا او هېواد پالنې ښودنه نه کوله) بلکې د هغه دې بې پروايي بل دلیل درلود. هغه ته دا ټول دده د زیات عمر او د پاخه عمر د تجربو د زیاتوالي له کبله و، د خپل جنرال تر خبرو وروسته، د هغه یو ازینې سپارښتنه د روسي سرتېرو د دا ړماری په هکله وه. جنرال د خپلو خبرو په پای کې په خپل لاسلیک کوتوزوف ته دا سې وړاندیز کړی و، چې هغو سرتېرو ته جزا ورکړ شي چې د يو سړی لخوا عرض او دعوا پرې شوې وه. دا عرض ددې لپاره و، چې د هغه نارسېدلې اوربشې روسي پوځيانو ريبلې دي او په دې کار کې روسي پوځيان ملامت دي.

کوتوزوف شونډې په غابښ کړې، سر يې وښوراوه او په دې اړه يې ټولې خبرې واورېدې او وې ويل:

-دا وړاندیز دې بخارۍ کې اورته واچاوه، يو وار خو د تل لپاره درته وايم، ښه غوږ شه، دا وروستی ځل دی، بايد تل دغه شان شکايتونه اور ته وارتېرېږي. د ټولو دغو شان پانو ځای اور دی. پرېږده چې څومره غنم او اوربشې ريبي ودې ريبي، لرګي غوځوي، غوځوي دې، سوځې يې، سوځي دې. زه نه غواړم چې هغوی داړې جوړې کړي، خو دا اجازه هم نه ورکوم چې څوک پوځيانو ته جزا ورکړي، جګړه، جګړه ده، چاره څه ده؟ څوک چې اور بلوي، سپخنکې هم الوزي او دلوګي زغم هم بايد ولري.

يو ځل بيا يې خپلې مخې ته، ايښودل شوي کاغذ ته وکتل، سر يې وښوراوه او وې ويل:

-آه !آه !د المانينو ځيرکتيا !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

کوتوزوف چې وروستۍ پاڼه لاسليک کړه، وې ويل:

-نو، اوس ترې خلاص شو.

په خورا سختۍ پاڅېد، خپله ثوربه سپينه ګونځې ګونځې غاړه يې هسکه کړه، په ورين تندي او خوشاله بڼه د وره پلو ته وخوځېد.

کشيشې ښځې چې څېره يې تکه سره شوې وه، په تلوار قاب راواخېست او د ټول پخواني چمتووالي سره سره يې ونه شو کولای په هماغه شېبه کې چې ستر قوماندان رانونزي، د هغه مخې ته ونيسي، بيا يې هم بې سارې درناوي وکړ او قاب يې د کوتوزوف مخې ته ونيو.

د کوتوزوف باڼه سره ورغلل او په موسکا موسکا يې د هغې ښځې زنې ته لاس وروړ او وې ويل:

-واه واه، څومره ښکلې ده ! ګرانې ډېره مننه !

هغه د پطلانه له جيبه، د سرو زرو څو خښتې راوويستې او د هغې ښځې په قاب کې يې ورکېښودې.

کوتوزوف د هغې کوټې خواته چې ورته جوړه شوې وه، وخوځېد او وې ويل:

- ښه نو، ژوند دې څنګه دی؟

کشيشه ښځه چې خوږې موسکا يې پر سروشويو اننګو کې غوچولې جوړې کړې وو، ده پسې سمدلاسه رانوته. د کوتوزوف ياور،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سـرداراندرې پسـې چې لا پـه برنـډه کې ناسـت و، راغـې او هغـه يـې سـهارنې چـاى تـه وروبالـه. نـيم سـاعت وروسـته سـرداراندرې بيـا کوتـوزوف تـه وروبلـل شـو. کوتـوزوف همـاغـه شـان خلاصې تنې پـر څوکۍ ډډه لګولې وه، يو فرانسوي کتاب يې په لاس کې و، همدا چې سرداراندرې کوټې ته راننوت، يو چاکو يې دننبې په توګه په کتاب کې کېښود، هغه يې وتاړه او پر ميز يې کېښود. سردار اندرې د کتـاب نـوم ولوست. هغه د مېرمن ژنليس د (هيلېو شهسواران) نوى رومان و.

کوتوزوف وويل:

-کينه ! دلته کينه ! راځه چې د زړه خواله وکړو. د خواشينۍ ور ده، ډېره د خواشينۍ وړ ده، خو تـه بايـد پـه يـاد ولـرئ، ګرانـه ! داسې يې وګڼه چې زه دې پلار يم، يو بل پلار.

سرداراندرې، په هر هغه څه چې د پلار او د هغـه د مـرګ پـه اړه، دد ليسه ګورې او له هغه ځايه د تېريدو په وخت کې د هغـه د سيمې پـه اړه پوهېده، ټول او ټول کوتوزوف ته وويل.

کوتـوزوف چې ګـواکې د سرداراندرې لـه خبـرو نـه د روسـيې حالـت ځانته څرګند کړى و، له ګېنې نه په ډک آواز وويل:

-ته ګوره، ښه وګوره ! چې ژوند مو دوى څنګه کړ؟

څېره يې لا پسې وخوټېده او تکه سره شوه.

-وخت، وخت راکړئ، وخت راکړئ !

داسې برېښـېده چې نـور هغـه نـه غوښـتل، دغـو خواشـينو خبـرو تـه دوام ورکړي، نو وې ويل:

-ما ته ددې لپاره راغوښتى يې، چې ماله سره دلته پاتې شې.

سرداراندرې په داسې يوه موسکا چې له کوتوزوف نه يې پټولى نـه شوه، وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ستاسو والاحضرت له مهربانۍ نه مننه کوم، خو زه په دې ډاریږم چې نور به زه د قوماندانۍ په درد ونه خورم.
کوتوزوف په سترګو کې له هغه وپوښتل.
سرداراندرې ځواب ورکړ:
-خو تر هغه لا غوره دا ده چې ما په غونډ کې ،له خدمت سره عادت کړی دی، افسران راته ګران دي، او داسې انګېرم چې زه هم خپلو سرتېرو او افسرانو ته ګران یم. زه به ډېر خواشینی شم که خپل غونډ پرېږدم. که ستاسو د خدمت له ویاړه تېرېږم، علت یې دا دی..
ځیرمنې، مهربانې او هم مهاله له ملنډو سره مل یې موسکا د کوتوزوف څېره روښانه کړه، کوتوزوف د بالکونسکي خبره پرې کړه او وې ویل:
-ښښنه غواړم، ته به زما ډېر په کار وای، خو ته برحق یې، برحق یې، د ښو کسانو ځای ستره قوماندانې نه ده. مشاوران تل ډېر دي، خو په پوځ کې د خدمت کسان خورا لږ دي. که دغو ټولو مشاورینو په پوځ کې لکه د تا په شان خدمت کولای، زموږ پوځ به دغه حالت ته نه وای رسېدلای. ما ته خو ته د اوسترلیځ (پخوانی جبهه) له وختونو یاد یې، ښه مې یادیږئ، یاد یږئ مې، یاد یږئ مې چې لویدلې جنډه دې پورته کړه او مخکې لاړې.
د کوتوزوف له خوا ددغو یادونو رایادول، د سرداراندرې څېره له خوښۍ نه تکه سره کړه.
کوتوزوف سرداراندرې له لاسه راونیو. خپل غومبوری یې وروړاندې کړ او سرداراندرې بیا ددغه بوډا په سترګو کې اوښکې ولیدې. که څه هم سرداراندرې په دې پوهېده چې کوتوزوف ډېر زړه خوږی او اوښکې یې ژر راتوییږي او دده د پلار د مړینې له امله ،له ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ډېره خوا خوږي ښيي، خو بيا هم هغه په دې ډېر خوشاله شو او وياړيده چې د اوسترليخ په جګړه کې دده مېړانه د هغه په ياد ده. کوتوزوف هغه ته وويل:

-ځه !پر خپله لاره ځه، خداى دې مل شه !زه پوهېږم ستا لاره د وياړ او غرور لاره ده. هغه يوه شېبه چپ پاتې شو او زياته يې کړه:

-په بخارست کې چې وم، ګو ځله مې ياد کړې، ته مې يوه ماموريت ته په کار وې. وروسته يې بيا د خبرې د بدلولو لپاره د عثماني امپراتورۍ سره جګړه او د روغې خبره رايادە کړه او وې ويل:

-هغه کسان چې ما ملامتوي کم نه دي، هم مې د جګړې له امله او هم مې د روغې له امله غندي، خو دا دواړه په خپل وخت تر سره شول. هم جګړه او هم روغه. کوتوزوف زياته کړه:

-هغه څوک چې د انتظار هنر لري، هغه ته هر څه په خپل خت رارسېږي. او بيا د مشاورينو خبرو ته چې دده پام يې ډېر ځان ته ورګرځولى و، راستون شو، هغه دوام ورکړ:

-او هلته هم د مشاورينو شمېر تر دې ځايه کم نه و، اوف، اوف، توبه، توبه، ددې مشاورينو له لاسه !توبه !که مې ددغو مشاورينو ټولې خبرې اوريدلې واى، اوس به په ترکيه کې واى. روغه به نه وه او جګړې به دوام درلود. ټول غواړي، چې هر څه په تلوار پاى ته ورسوي، خو په تلوار کار ځنډېږي. که کامنسکي مړ شوى نه واى، هغه به دې مشاورينو وژلي واى، هغه ددېرش زريز پوځ په مرسته، پر کلا يرغل کاوه، د کلا نيول ګران کار نه دى، ګران کار د جګړې ګټل دي. او د جګړې د ګټلو لپاره يرغل او غلچکى ګوزار په کار نه دى، د جګړې د ګټلو لپاره زغم او وخت په کار دى. کامنسکي د روشچوک لاندې کولو ته پوځ واستاوه، خو ما يوازې دغه دوه (زغم او وخت) ورولېږل، تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کامنسکي نه مې زیاتې کلاګانې لاندې کړې او ترکان مې دې ته اړ کړل چې د آس غوښه وخوري. هغه سر وښوراوه، خپل ټټر یې وډباوه او په خورا لېوالتیا یې وویل:

-او فرانسویان به هم د خپلو آسونو د غوښې خوړلو ته اړ کړم، ته ډاډه اوسه او زما په خبرو باور وکړه. او بیا یې سترګې له اوښکو ډکې شوې.

سرداراندرې وویل:

-خو له دښمن سره جګړه هم باید هرومرو وشي.

-باید وشي ! که ټول دا غواړي بله چاره نه شته، خو ګرانه ! تر دغو دوو سرتېرو زغم او وخت نه، نور زورور سرتېري نه شته. دغه دوه سرتېري له هر کړاو سره سیالي کولی شي، خو دا خبره هېڅ مشاورنه اوري او لویه بدمرغي په همدې کې ده. یو یې غواړي بل یې نه غواړي، سړی څه وکړي؟ هغه د اسې غږېده چې ګواکې د ځواب اوریدل غواړي، بیا یې وویل:

-ښه، ته څه په کې وایئ؟ او د هغه په سترګو کې د ژورې ځیرکتیا او پوهې ځلا وځلېدله، خو سرداراندرې چې ځواب ورنه کړ، ده وویل:

-اوس به زه درته ووایم چې باید څه وشي، څه وشي او زه څه کوم، که په څه کې دې شک پیدا کړ، ګرانه، هغه مه کوه. لږ شېبه چپ شو او بیا یې په ټینګه، خو جلا جلا تورو وویل:

- مه یې کوه.

هغه سرداراندرې ته وویل:

-خو ګوره ! دا په یاد لره، چې زه له تا سره د تا په ویر کې د زړه له کومې ګډ یم، دا په یاد لره، چې ستا لپاره زه نه والاحضرت یم، نه شهزاده، نه سردار، نه د پوځونو ستر قوماندان، زه ستا پلار یم. که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کومه ورځ دې څه اړتیا پیدا شوه، مخامخ به ما ته راځئ، د خدای په امان د زړه سره ! هغه بیا له اندرې نه غېږ تاو کړه، هغه یې کېښکود او ښکل کړ. او سردار اندرې لا له کوټې نه وتلی نه و چې کوتوزوف د زغم یو ژور اسویلی وویست او بیا د مېرمن ژنلیس، د هیلیو شهسواران نومې رومان چې نیمګړی یې پرې ایښی و، را واخیست.

سردار اندرې، خپله هم په دې نه پوهېده چې څنګه او له څه داسې پېښې شول، خو دومره پوهېده، چې له کوتوزوف سره تر دغې کتنې وروسته چې دی خپل غونډ ته راستون شو، د جګړې له بهیر او دا چې واک چاته سپارل شوی دی، آرامه شو. هر څومره به چې د دغه بوډا د ځانګړو ځانګړتیاو په نشته والي پوهېده او لیدل به یې چې ځیرکتیا (یعنې د پېښو ډلبندي او د هغو پایلې) خپل ځای د چارو کرار په کرار ځارلې ته پریښی دی. دی به لا پسې آرامېده او په دې به ډاډمن کېده چې کارونه او چارې به هماغه شان چې ښایي، تر سره کېږي.

سردار اندرې به فکر کاوه:

د هغه په چارو کې به هېڅ شی دده خپله خوښه نه وي، هغه به هېڅ نوښت ونه کړي او هېڅ تکل به ونه لري، خو د ټولو خبرې اوري، د ټولو خیالونه، خیال ته سپاري، هر څه او هر څوک په خپل ځای برابروي، د هېڅ ګټور خیال مخنوی نه کوي او هېڅ زیانمن خیال ته اجازه نه ورکوي. هغه په دې پوهېږي چې دده تر ارادې یو بل قوي او پیاوړی شی شته او هغه د پېښو نه راګرځېدونکی بهیر دی. هغه کولای شي هغه وویني، کولای شي د هغو په معنا پوه شي، د پایلو اټکل وکړي، کولای شي په دې پېښو کې له ګډون نه ځان وژغوري، په دې پېښو کې د خپلې ارادې سرته رسول ونه غواړي او هغه بلې خوا ته وګماري. او دا تر ټولو غوره ځانګړتیا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې له ځانسره دا هم ويل:

-ولې پر هغه باور کېږئ؟ دا له دې کبله چې هغه روس دی. سره له هغه چې هغه د فرانسوي ميرمنې دوژنليس رومان لولي، فرانسوي متلونه په خبرو کې کاروي، خو بيا هم کله چې وايي: ته ګوره چې زموږ پر پوځ يې څه راوستل، د هغه غږ رېږدي او کله چې ژبه کوي: او فرانسويان به هم د خپلو آسونو د غوښو خوړو ته اړ کړم، سترګې يې له اوښکو راډکېږي.

د همدې احساس پر بنسټ څه لږ او زيات په ټته بڼه، د ټولو د احساساتو، د ولسي يووالي او پيرزوينې له مخې، د دربار د مخالفت سره سره، کوتوزوف د ټولو پوځونو د سترقوماندان په توګه وټاکل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

له مسکوه د ټولواک، تر راستنېدو وروسته، د مسکويانو ژوند خپل پخوانی داسې دودېزې بڼې ته ورستون چې په هغو کې د څو ورځو مخکې هېوادپالنې او لوړ روح د پيدا ايښت تصور هم ګران و. هغو ته دا په رښتيا ګرانه وه دا ومني، چې روسيه په رښتيا له ګواښ سره مخامخ او د انګليسي کلوپ غړي هم دد ې هېواد زامن دي او د هغې(روسيې) په وياړ هر ډول سربښندنې لپاره چمتو دي. هغه څه چې په مسکو کې د ټولواک د استوګنې په وخت کې د ټولو هېوادپالنه رايادوله، هغه له ټولو نه د سربښندنې (د سرو او پيسو ملاتړ) غوښتنه وه، چې متې د ټولواک د يادولو سره يې رسمي، قانوني او سرته رسېدونکي بڼه پيدا کړه.

مسکو ته د دښمن د لا رانېږدې کېدو له امله، د خلکو روحيه لا پياوړې نه شوه بلکې برعکس، لکه هغه شان چې د ګواښ لاندې خلکو حالت وي، هغوی لا پسې بې پروا شول. د ګواښ په رانېږدې کېدو، هم مهاله او په يوه کچه دوه غږه په انساني روح کې انګازې کوي. يو غږ، غږ کوي چې بايد د ګواښ کچه اټکل شي، وپېژندل شي او له هغه نه د ژغورنې تکل وشي، هغه دويم يې چې تر لومړني هغه لا پسې معقول دی، وايي چې، د ګواښ په اړه فکر کول خورا ګران او عذابوونکی او د ګواښ د رامنځ ته کولو د سببونو او له هغو د ژغورنې د لاروچارو لټول، له انساني توانه لوړه ده، نو ځکه ښه به دا وي چې له دغه عذابه مخ واړول شي او د هغه تر تېريدو پورې، د کوم ښه او ښکلي څه يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپه اړه فکر وشي. انسان په یوازیتوب کې زیاتره وخت لومړي غړ. ته غوږ دی او په ټولنیزو خوځښتونو کې، دویم هغه غږ اوري. د مسکویانو ژوند هم اوس همداسې و. هېڅکله د هغو ژوند داسې له خوښیو او مینو ډک نه و، لکه سږ کال چې و.

د راستوپچین، اعلامیې (د هېواد پالنې په اړه ځانګړې پاڼې چې پر سر یې د ښار د ښه خوړنځای او د هغه د خاوند کاریوشکا چیګیرین تصویر خپور شوی و) او د واسیلي لودیچ پوشکین نظمونه یې لوستل، د غه کاریوشکا چیګیرین د مسکو له کمکیو بډایانو نه و چې په خپله خوښه یې پوځ ته د تګ تکل کړی و، ځان یې په څکلو مست کړی و، خو همدا چې پر مسکو یې د بناپارت د یرغل اورېدلي و، له ډېره قهره لېونی شوی و او فرانسویان یې په داسې ژبه، په داسې ښکنځلو کنځل، چې ساري یې نه لاره، هغه له خوړنځی نه د باندې راوتلی او د ګریت، تریو تصویر لاندې چې د پرتم او غرور نښه وه، ولاړ او هلته یې د راټول شویو وګړو لپاره نظمونه لوستل.

د کلوپ غړي د دغې اعلامیې د لوستلو لپاره د کلوپ په یوې کوټې کې راټولېدل او د ځینو دا خوښېدل چې څنګه کاریوشکا، غږېده او پر فرانسویانو یې ملنډې وهلې، هغه ویل چې کله فرانسویان روسي کرم وخوري، بادونه پرې کوي، که روسیې اش وخوري پړسېږي او روسي سوپ یا شوراو هغوی ټنډوي. ..

... هغوی ویل چې ټولې دولتي اداري له مسکوه د باندې لېږدوي او دې خبرې پسې یې د شینشین دا ټوکه زیاتوله چې ویلي و:

ددې لپاره چې مسکویان د دولتي ادارو له ستونزو و ژغورل شي، هغوی ټول باید له ناپلیونه مننه وکړي. .. خو ددې خبرو په لړ کې تر ټولو په زړه پورې دا وه چې بیزاوخوف، تکل لري خپله پوځي جامې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واغوندي، پر آس سپور شي، تر ټولو مخکې جګړې ته روان شي او د خپل دې کار په بدل کې له چا، کومه پیرزوینه هم ونه غواړي. ژولیه دربتڅکایا، یو څو کرت خپلو ښکلو او له ګناهو نه ډکو منګولو کې مروړلی او ویلي یې و:

-تاسو په هېڅ چا رحم نه کوئ.

ژولي بله ورځ، له مسکوه د وتلو تکل وکړ او په دې ویاړ یې د خدای په امانۍ لپاره، لویه مېلمستیا جوړه کړه.

هغې ویل:

-بیزاو خوف د خندا وړ دی، خو هغه دومره پاک زړی او دومره مهربانه دی چې پر هغه ملنډې هم خپل خوند لري.

هغه ځوان چې د اربکیو جامې یې اغوستې وې،ژولي هغه د خپل شهسوار ساتونکي په نامه یادوه او بله ورځ له هغه سره د نیژني ښار ته تله،وویل:

-جریمه !ناغه !

د ژولی په بنډارونو کې لکه د مسکو د نورو بنډارونو په شان داسې یو دود و چې یوازې په روسي ژبې به خبرې کېدې او که چا له روسي ژبې پرته په بله ژبه خبرې کولای او یا یې په وینا کې په تېروتنې کومه فرانسوي کلمه راشي، باید ناغه ورکړي. د دغې ناغې راټولو ته یوه جرګه ګۍ جوړه شوې وه.

د دوی په ډله کې یو ناست روسي مېلمه چې لیکوال و، وویل:

-او یو بله جریمه د فرانسوي ترکیب (خواخوږۍ لرل) د کارونې له امله..

ژولي، پرته له هغه چې د دغه لیکوال خبرو ته پاملرنه وکړي.. په دې وخت کې په ورین تندي پېیر ته هرکلی ووایه او د بنډاري ښځو په شان

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په ډېرې سپين سترګۍ زياته کړه:

-همدا اوس مو ستا خبرې کولې، او ويل مو چې ستا غونډه به د مامونتوف تر هغه خورا ښه وي.

پيير چې د کوربنې لاس ښکلول، د هغې تر څنګ کېناست او وې ويل:

-اخ ! زما د غونډه په اړه به خبرې نه کوئ، د هغه په اړه د فکر کولو نه هم بيزاره يم.

ژولي له دوکې او له ملنډو نه په ډک غلچک اربکي ځوان ته وکتل او له پيېره يې وپوښتل:

-داسې برېښي چې قوماندانې به يې هم خپله کوي؟

اربکي چې نورنو د پخوا په شان د پيير تر مخې په زړورتيا نه غږېده، د ژولي موسکا او له ملنډو سره مل غلچک حيران کړی و، نه پوهېده چې څه ووايي، ځکه پيير له خپلې ټولې سادګۍ او بې پروايۍ سره، داسې شخصيت و چې چا نه شو کولای د هغه تر مخې ځانته د ټوکو او ملنډو اجازه ورکړي.

هغه،خپل ځورب او غټ ځان ته يې وکتل، وې خندل او وې ويل:

-په دې غټوالي د فرانسوي ښه ويشتونکو لپاره، ښه ښه کېدای شم، له دې نه پرته له دې هم ډارېږم چې پر آس به هم په آسانۍ ورد انګلی نه شم.

د دې او هغه په اړه د خبرو په وخت کې، يو وخت خبرې د رستوف کورنۍ ته ورسېدې، ژولي د هغو په اړه وويل:

-وايي چې کاروبار يې خوراخراب دی،د خپله ګراف هم مزه نه شته،د رزموفسکي کورنۍ غوښتل چې د مسکو په څنډو کې د هغو کور واخلي،خو دا معامله هم همداسې ځنډېږي، ګراف يې بيه لوړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو چا وویل:
-نه، نه، داسې برېښي چې نن سبا به دغه معامله جوړه شي، خو په دې ورځو په مسکو کې د څه شي اخېستل، هسې لېونتوب دی.
ژولي وویل:
- ولې؟ تاسو رښتیا فکر کوئ چې مسکو له ګواښ سره مخامخ دی؟
-نو تاسو ولې له مسکو نه وزئ؟
-زه؟ تاسو عجیبې خبرې کوئ !زه ځکه.. زه ځکه ځم او وزم، چې ټول روان دي، زه ژاندارکه یم، نه یو آمازوني سپور.
-ښه، ښه همداسې ده، یو بل زوړ ټوکر هم راته راکړئ.
اربکي خبره بیا د رستوفیانو خواته واړوه او وې ویل:
-که هغوی دغه معامله وکړي، کولای شي خپل پورونه پرې کړي.
ژولي وویل:
-هغه یو زړه پاکی بوډا دی خو مزه یې نه شته.
ژولي له دوکې نه په ډکه موسکا پېیر ته وکتل او وې پوښتل:
-ولې هغه دومره اوږده موده په مسکو کې پاتې شول، هغو خو لا پخوا غوښتل کلي ته لاړ شي، ښکاري ناتاشا هم اوس روغه شوې ده.
پېیر وویل:
- هغوی خپل کمکي زوی ته سترګه په لاره دي. هغه د قزاقانو له پوځ سره یو ځای شوی او سپینې کلیسا ته تللی دی. هغه یې اوس زموږ غونډ ته رابدل کړی دی، هره ورځ د هغه راتګ ته سترګه په لاره دي. ګراف لا پخوا غوښتل چې لاړ شي، خو ګرافینې به په هېڅ ډول تر هغه وخته چې زوی یې را نه شي، له مسکو نه ونه وزي.
-ما پرون نه، هماغه بله ورځ د آرفاروف په کور کې هغوی ولیدل،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا بیا ښکلې او خوشاله برېښېده، یوه ښکلې مینه ناکه سندره یې بلله. په ځېنو خلکو هم ژوند څومره ښه تېرېږي.

پېیر په ناخوښۍ وپوښتل: څه شی تېرېږي؟

ژولي له خندا شنه شوه او وې ویل:

-تاسو پوهېږئ ګرافه ! لکه د تاسو په شان مېړنو ځای یوازې د مېرمن سوزا په سندرو کې وي.

پېیر چې تک سور اوښتی و، وپوښتل: کوم مېړني؟ ولې دا سې خبرې کوئ؟

-ښه ده، ګرانه ګرافه ! په دې خبره ټول مسکویان پوهېږي، خو په هر حال زه تا ته حیرانه یم.

اربکي وویل:

- جریمه ! جریمه !

-ښه ده، دا مه وایه، هغه مه وایه، ډېره د خواشینۍ خبره ده.

پېیر پاڅېد او په خواشینۍ یې وویل:

-ټول مسکویان په څه پوهېږي؟

-ښاغلیه ګرافه ! ته خپله ښه پوهېږئ.

پېیر وویل: زه په هېڅ نه پوهېږم.

-زه پوهېږم چې تاسو له ناتالیا سره دوستي لرله او له همدې کبله..

-نه، خو ما ته تل ویرا ګرانه وه، زما مهربانه ویره.

پېیر په هماغه خواشینۍ غږ دوام ورکړ:

-نه آغلې ! ما هېڅکله د پېغلې رستوفې د څارونکي دنده نه لرله، او زه دا یوه میاشت کېږي چې آن د هغو د کور خوا ته هم نه یم ورغلی، خو زه ستاسو په دغه بدنیت نه پوهېږم.

ژولي وموسېده او په خندا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- څوک چې ښېښه غواړي، هغه ملامتېږي هم.. هغې خبره بدله کړه او وې ویل: رښتیا خبر یئ؟

هغه خواره شهزادګۍ ماریا پرون ماښام مسکو ته رارسېدلې ده، تاسو اوریدلي، د هغې پلار مړ شوی دی؟

پېیر ځواب ورکړ:

- دا څه وایئ؟ نه، چیرې ده؟ زه یې ډېر د لیدلو هیله لرم.

-زه پرون ماښام ورسره وم، هغه نن یا سبا له خپل وراره سره یو ځای د مسکو څنډو ته روانه ده.

پېیر وپوښتل:

- ښه، نو هغه څنګه ده؟

-هېڅ، یوازې په ماتم کې ډوبه ده، ګوره ! پوهېږئ هغه چا ژغورلې ده.. دا لوی داستان دی، نیکولای رستوف. هغه یې سره ایساره کړې وه، غوښتل یې چې هغه ووژني، سړیان ټپیان شوي وو، نیکولای د هغې مرستې ته وردانګلي او ژغورلې یې ده.

اربکي وویل:

- ډېر ښه، یو بل داستان، رښتیا، رښتیا دغه ټولیزې ښښتې ټول دې ته اړ کړي دي، چې ټولې زړې پېغلې په مېړو شي، لومړی یې کاتیا وه او دا ده دویم یې شهزادګۍ بالکونسکایا !

-تاسو پوهېږئ؟ زه په رښتیا تصور کوم چې شهزادګۍ ماریا، څه لږ لږ په دغه ځوان (نیکولای) مینه شوې وي. (دا وروستنه خبره یې په فرانسوي وویله)

اربکي غږ کړل:

-جریمه، جریمه، جریمه

-نو دا به په روسي څنګه ووایو؟..

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

کله چې پيير کور ته راستون شو، هغه ته يې د راستوپچين، د خبرتياوو دوه پاڼې چې په هغه ورځې يې راوړې وې، ورکړې.

ددغو خبرتياوو په لومړۍ هغې کې راغلي و چې د ګراف راستوپچين له خوا له مسکوه د وتلو د بنديز آوازې رښتيا نه دي، بلکې برعکس ګراف راستوپچين په دې خوشالېږي چې مېرمنې او د سوداګرو ښځې له مسکو نه ووزي. په خبرتيا کې يادونه شوې وه چې څومره ډار کم وي، په هماغه کچه به آوازې کمې وې، زه په خپل ژوند دا ضمانت کوم چې دجال ته به مسکو ته د ننوتلو اجازه ورنه کړل شي.

دغو خبرو د لومړي ځل لپاره پيير ته دا څرګنده کړه چې فرانسويان به مسکو ته راننوزي، په دويمه خبري پاڼه کې يادونه شوې وه چې زموږ ستره قومانداني په ويازما کې مېشته شوې ده او ګراف ويتګنشتاين، فرانسويانو ته ماته ورکړې ده او دا چې د مسکو زيات اوسېدونکي غواړي وسله وال شي، نو ځکه په وسلتونونو کې زيات شمېر تورې، تومانچې او توپک چمتو شوي چې خلک کولای شي، هغه په خورا ارزانه بيه تر لاسه کړي. ددغو خبرتياوو ژبه د هغو پخوانيو دچيګرين د خبرتياو په شان ټوکيزه او له ملنډو ډکه نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پییر د دغو خبرتیاوو په اړه فکر کاوه. دا سې بربښېده هغه له تالندونه ډک دریځ چې ده یې د زړه له کومې د رارسېدو هیله لرله او هم مهاله یې د هغه په روح کې ډار او وحشت راپاراوه، هو، هغه دریځ رارسېدونکی و.

د سلم وار لپاره یې له ځانه دا پوښتنه وکړه:

-عسکری ته لاړ شم، له پوځ سره یوځای شم او که صبر وکړم؟.

د هغه مخې ته پر ولاړ میز، پرتې قطعې یې راواخېستې او د فال په لیدو یې پیل وکړ.

هغه چې قطعې ګډولې، لاس کې یې نیولې، پاس یې چت ته کتل، نیت یې کاوه او له ځانسره یې ویل:

-که دا وار همدا سې راشي، که راشي، نو څه؟

ده لا خپلو پوښتنو ته ځواب نه و ویلی، که راشي، څه معنا به لري، چې د دروازې له شا نه د مشرې ګرافینې غږ واورېدل شو:

-اجازه ده چې درننوزوو؟

پییر ځان ته وویل:

-که راشي، معنا به یې دا وي چې باید پوځ ته لاړ شم.

هغه، مشرې ګرافینې ته د ځواب په نښه زیاته کړه:

-راځئ! راځئ!

(هغه یوه له خورا مشرو ګرافینو نه وه چې لوړ تټر او د تېرو په څېر بشره یې لرله او لا تر اوسه پورې یې د ګراف په کور کې ژوند کاوه، تر هغې، دروکوچنیو هغو یې واده کړی وه).

په خورا ملامته او له ګېنې نه په ډکه ژبه یې وویل:

-وبښئ کاکازویه! وبښئ چې تاسو ته راغلم، باید یوه پریکړه وکړو، خدای پوهېږي چې څه به پېښېږي! ټول خلک له مسکوه روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، ټول یاغي شوي دي، موږ ولې پاتې یو؟

پییر له مشرې ګرافینې سره په خبرو کې له ټوکو نه په ډکه ژبه وویل:

-برعکس د کاکا لورې، هر څه په خیر تېرېږي! په خیر!

ګرافینې په پېغور وویل:

-په خیر، ډېر په خیر! خورا په خیر! نن واروارا ایوانوفنا راته وویل چې زموږ پوځونه څنګه له نورو نه توپیر لري. اوس څرګنده شوه چې ویاړ او مېړانه څه ته وایي! خلک راپاریدلي، چوپړان نور خبره نه اوري، آن زما خپل چوپړ سرغړونه پیل کړې ده او نېږدې ده چې موږ ووهي. په کوڅو کې تګ راتګ ګران شوی دی، او تر ټولو نه لا بده دا چې نن سبا فرانسویان رارسېدونکي دي، نه پوهېږم موږ څه ته سترګه په لاره یو او څه وکړو؟

ګرافینې زیاته کړه:

-د کاکا زویه، زه له تاسو نه یوه هیله لرم، سپارښتنه وکړئ، چې ما پترزبورګ ته ورسوئ. دا دعوا نه لرم چې زه یو څوک یم، خو زه نه شم کولای د بناپارت تر واکمنۍ لاندې ژوند وکړم.

-د کاکا لورې، بس کړئ، بس کړئ، نه پوهېږم دا خبرونه تاسو ته څوک رارسوي؟ هر څه په بل ډول دي، خو..

-زه به ستاسو ناپلیون ته غاړه کېنږدم، نور چې هر څه غواړی، غواړی دې، که تاسو نه غواړئ له ما سره دا مرسته وکړئ..

-ولې نه غواړم، سمدلاسه به زه سپارښتنه وکړم..

داسې برېښېده چې د ګرافینې خواشیني له دې کبله وه چې هغه څوک نه لري، چې خپل زړه ورته تش کړي، هغه وبنګېده او بېرته پر څوکۍ کېناسته..

پییر وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاسو ته چا ناسمې خبرې دررسولې دي. په ښار کې کراره کراري او هېڅ ډول ګواښ نه شته، ما همدا اوس خبرتیا لوستله، او پيير هغې ته خبرتیا وروښوده او وې ویل:

-ګراف تضمین کوي چې که د ژوند په بیه هم وي، اجازه به ورنه کړي، فرانسویان مسکو ته راننوزي.

ګرافینه په قهر شوه او وې ویل:

-اخ څه وکړم، دا ستاسو ګراف ! هغه دوکه مار او هر څه دده له لاسه دي. ده خپله خلک یاغیتوب ته ولمسول. آیا دا هماغه نه دی، چې په خبرتیا کې یې ولیکل، پر هر هغه چا ب چې ګماني شي، له ویښتو به یې راونیسي، پر ځمکه به یې کشکاږي (دا څه حماقت دی) او زندان ته به یې کړي. هر هغه څوک چې دا کار وکړي، هغه به ویاړګټي، دا د هغه مینه او هېوادپالنه ده. واروارې ایوانوفنې،وویل چې هغې یو دوه خبرې په فرانسوي کړې وې، نېږدې و چې خلک هغه ووژني. ..

پيير چې د قطعو پاڼې یې په لاس کې وې، اچول شوې هغه یې راټولې کړې او وې ویل:

-ګوره، دا سې نه ده، هر څه ته دا سې په سختۍ مه ګورئ !

که څه هم د هغه فال د پوځ تګ ته راووت،خو پيير پوځ ته لاړ نه شو. هغه له هیلو او ډاره په ډک زړه او هم مهاله د کومې بدې پېښې په تمه، په مسکو کې چې ورځ تر ورځې له خلکو نه تشیده، پاتې شو.

بله ورځ مازدیګر ناوخته،مشره ګرافینه پترزبورګ ته لاړه او پيير ته د هغه د چارو څارونکی راغی او خبر یې ورکړ چې د هغه پوځي غونډ ته د وسلو او مهماتو د اخېستو لپاره دده د یو څه جایدادونو د خرڅولو پرته پیسې پوره کېدای نه شي. د پيير د اداري چارو مشر دا ګواښ هم وکړ چې دغه پوځي چارې، د غونډ جوړول او د لښکرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسلوال کول به دي دیوالي کړي.

پېیر چې په سختۍ کولی شو خپله موسکا پټه کړي، د خپل اداري چارواکي خبرو ته غوږ و او وې ویل:

-ښه ده، باید همداسې شي، خرڅ یې کړئ، خپله خبره خو، بېرته اخېستې نه شو.

څومره به چې د پېیر چارې، په تېره بیا د هغه مالي چارې خرابېدې، په هماغه اندازه به دی خوشاله برېښېده او په هماغه اندازه دا اټکل کېده هغه بدمرغي چې دی ورته سترګه په لاره دی، رانږدې کېدونکې ده. نور نو د پېیر یو خپل یا ملګری په ښار کې پاتې نه و. ژولي لاړه، شهزادګۍ ماریا لاړه، د هغه د آشنایانو له ډلې نه، یوازې رستوفیان په مسکو کې پاتې وو، خو پېیر د هغو کور ته نه ورته.

په دغه ورځ پېیر د ورنڅوف کلي ته لاړ چې پام بدل کړي او د هغې لويې هوايي پوقانې ننداره وکړي چې لیپخ، د دښمن د وژلو لپاره جوړ اوه. د دغې پوقانې آزمايښتي بېړه سبا هوا ته لېږل کېده. دغه پوقانه لا جوړه شوې نه وه، خو پېیر په دې خبر شوی و، چې هغه د ټولواک په خوښه جوړېږي. ټولواک راستوپچین ته د دغې پوقانې په اړه لیکلي و:

((همدا چې لیپخ چمتو شو، یو ډله ځیر او د ډاډ وړ خلک د دغې پوقانې یا بالن د سورلۍ لپاره وټاکۍ. د کوتوزوف د خبرتیا لپاره به هم یو استازی ورولېږئ. ما په دې اړه هغه لا د مخه خبر کړی دی. هیله کوم چې لیپخ ته سپارښتنه وشي چې د هغه ځای په ټاکنه کې خورا ځیرک او محتاط اوسي چې د لومړي ځل لپاره هلته راکوزېږي. نه باید تېروتنه ونه شي او د دښمن منګولو ته ونه لوېږي، ده ته ښايي چې خپل بهیر او خوځېدا د ستر قوماندان له بهیر او خوځېدا سره برابر کړي)).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورنځوف له کلي نه د راستنېدو په وخت کې، کله چې د بالوتنوی له ډګر نه تېرید ،وې لیدل، چې یوه ډله خلک د پانسۍ د سیمې سره راټول دي. له خپلې ګاډۍ نه کوز شو. ده ولیدل چې فرانسوي آشپز یې د جاسوسۍ په تور په متروکو واهه. وهل هماغه شېبه پای ته رسېدلي و، جلاد ، یو ځورب، پیاوړی سړی چې خرمایي ږېره یې لرله، آسماني جورابې یې په پښو ،شین وآسکت یې په ځان او سخت زګیروي کول، د وهلو له تختې نه راخلاص شوی، یو بل ډنګر او رنګ الوتی جاني هم همالته ولاړ و. له بشرو یې ځرګندیدل چې دواړه فرانسویان دي. پېیر په ډارن او رنځېدلي حالت چې د هغه ډنګر او رنځور فرانسوي حالت ته ورته و، په ګڼه ګوڼه کې خلک دا خوا ،هغه خوا پورې وهل، وړاندې لاړ او وې پوښتل:

-څه شوي دي؟ څوک دي؟ ولې؟ خو د ټولو خلکو، مامورینو، سوداګرو، کلیوالو بزګرو یا پوستین پرغاړه ښځو پام داسې د وهلو ځای ته وراوښتی و، چې چا ،د هغه ځواب هم ورنه کړ. هغه ځورب فرانسوي پاځېد، تندی یې تریو او اوږې یې ددې لپاره پورته واچولې،چې وښیي په خپل تکل کې ټینګ دی، پرته له هغه چې شاوخوا وګوري، د جامو په اغوستو یې پیل وکړ،خو ناڅاپه یې شونډې وربږدېدې، په ځان خپله په قهر شو ،د هغه ژړا د پخو خوني کسانو ژړا ته ورته وه. ګڼه ګوڼې په زوره زوره چغې وهلې او خبرې یې کولې، خو پېیر ته داسې برېښېده چې خلک په دغو چغو نارو کې، د خپلې خواخوږۍ احساس آرامه وي.

یو تن وویل:

-دا د یو شهزاده آشپز دی.

یوګونځ مخی منشي چې د پېیر ترځنګ ولاړ و ،د فرانسوي د ژړا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدو یې وویل:

- ښاغلی (په فرانسوي ژبه ښاغلی) داسې بربښي چې روسي سرکه په فرانسوي خوله کې خورا تروشه ده ! غاښونه یې پڅوي.

منشي ددې خبرو تر ویلو وروسته، شاوخوا تـه پـه دې هیلـه وکتـل، چې د خپلې ټوکې د ستاینې هیله یې لرلـه، خو چاوخندل او چا پـه ډار جلاد ته چې له بل فرانسوي نه یې جامې وېستلې، کتل.

پېیر پزه سوغ وهله، تندی یې تریو کړ او په چټکۍ راستون او ځان یې خپلې ګاډۍ ته ورساوه، پرله پسې بنګېده او له ځانسره یې څه ویـل. د لارې پـه اوږدو کـې څـو واره وریږدیـد او داسـې یـې چغـې کړلـې چې ګاډیوان اړوت ترې وپوښتي:

-څه مو وفرمایل؟

کله چې ګاډۍ د لوبیانکا ډګر ته ورسېده، پېیر پر خپل ګاډیوان غـږ کړ:

-چېرې روان یې؟

ګاډیوان ځواب ورکړ:

-تاسو وویل چې سترقوماندان ته ورشم.

پېیر چې هېڅکله یې خپل ګاډیوان نه ښکانځه، چغه کړل:

-احمقـه ! خـره ! مـا درتـه وویـل چـې کورتـه لاړ شـه. ژر ځـه، د کـور خواته، احمقه !

او له ځانسره یې زیاته کړه:

-همدا نن باید وخوځېږم.

پېیر ددغه فرانسوي د وهلو او د هغه د ننداري لپاره د راټولې شوې ګڼه ګونې په لیدو په غوڅه پرېکړه وکړه چې نور نو په مسکو کې پـاتې نه شي، په هماغه ورځ باید پوځ ته لاړ شي. هغـه داسې انګېرلـه چې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې اړه يې يا خپل ګاډيوان ته ويلي دي او يا به هغه خپله دده په دې پرېکړه پوره پوه شوی وي.

همدا چې پيير خپل کورته ورسېد، خپله په هر څه پوه او د هرې چارې کوونکي ته، ګاډيوان ته، يوستانوويچ ته، چې ټول مسکو هغه پېژانده سپارښتنه وکړه څنګه چې دی په همدې شپه د موژآسيک سيمې ته روان دی چې له پوځ سره يوځای شي، نو ژر تر ژره دده ښه آسونه هم بايد هلته ولېږل شي، خو يوستانوويچ، هغه ته څرګنده کړه چې دا د يوې ورځې کار نه دی او پيير هم دې ته اړوت چې خپل سفر سبا ته وځنډوي، چې آسونه هم په کراره هلته ورسېږي.

د مياشتې په څلورويشتمه نېټه ،ترخورا بدې هوا نه وروسته، آسمان لږ څه شين او لمر راښکاره شو. پيير هم تر غرمې وروسته له مسکو نه وخوځېد. د پيريخواشکاو په سيمه کې، چې د شپې پيير هلته د ګاډي آسونه بدلول، خبر شو چې په هغه شپه سخته جګړه پېښه شوې ده. پيير خبر شو چې هغه ماښام سخت اخ و ډب پېښ شوی دی، ده ته وويل شول چې آن دلته د پيريخواشکا په سيمه کې هم د ډزو له زوره او ګړزهاري نه ځمکه رېږدېدلې وه، خو د پيير دې پوښتنې ته چې جګړه چا ګټلې ده، هېڅ چا ځواب پيدا نه شو کړای. (دا هماغه د څلورويشتمې نېټې جګړه وه چې په شواردينو کې شوې وه) بل ورځ په سپېدو کې پيير موژآسيک ته ورسېد.

د موژآسيک په کور کې، ټول او هره خوا پوځيان مېشت وو. د کور دد برې مخې ته چې آسوان او ګاډيوانان دده هرکلي ته راوتلي و، ټولې کوټې او دالانونه له افسرانو ډک او د پښو ايښودلو ځای هم نه و.

په موژآسيک او دهغه په شاوخوا سيمو کې يا پوځيانو دمه او يا په خوځېدا کې وو. هرې خوا ته به يې چې کتل،يا قزاقان وو يا پلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتېري یا سواره، یا ګاډۍ او کراچۍ یا توپونه او یا نور پوځي مهمات. پېير تلوار کاوه چې ژر تر ژره مخکې شي. څومره به چې له مسکو نه لرې کېده او د پوځیانو په دې سیند کې به د ننه ننوت په هماغه اندازه یې په زړه کې ډار او بې پایه خوشالۍ راپارېدلې. دغه احساس، هغه احساس ته ورته و چې د سلاباد سکي مانۍ ته د ټولو اک د راتګ په وخت کې ده ته پیدا شوی و. د یوې پرېکړې د کولو او د یوې قربانۍ او سربښندنې د ورکولو احساس. هغه، هغه ښکلی احساس احساساوه چې ټول هغه څه چې خلکو ته نیکمرغي او آرامي راوړي، یعنې شتمنۍ، جایدادونه او آن خپله ژوند ، داسې یو بې معنا شی دی او څومره ښه ده چې دغه له یو بل څه سره پرتله او له یو څه ځار شي. او دا څه شی دی، چې دا ټول ترې ځار شي؟ پېير نه شو کولای ځانته دغه ځواب پیدا کړي، او هڅه یې هم نه کوله چې دا څرګنده کړي له څه شي او له چا نه دا ټوله ښکلا ځار کړي. هغه په دې خیال کې نه و چې ولې او چا لپاره دا ښښنه او سربښندنه کوي، بلکې په خپله سربښندنې، په هغه کې د خوښۍ یو نوی احساس راپاراوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

د میاشتې په څلورویشتمه په شوادینسکي کې جګړه وشوه. په پنځه ویشتمه نېټه له یوې خوا، یو ډز هم ونه شو، خو په شپږویشتمه د بارادینو جګړه پېښه شوه.

په شواردینو او بارادینو کې د جګړې اوربل څنګه او چا وکړ؟ ولې په بارادینو کې جګړه پېښه شوه؟ دغې جګړې نه فرانسویانو او نه روسانو، دهیڅ چا لپاره هېڅ ډول ارزښت او معنا نه لرله. د دغې جګړه پایله د روسانو لپاره دا وه او باید همدا اسې وای چې دوی د مسکو لویدو ته نږدې شول (هغه څه ته چې په ژوند کې تر هر څه زیات ترې ویریدل) او د فرانسوي لپاره د دغې جګړې پایله دا و چې هغوی د خپل ټول پوځ تالاوالا کېدو او تباهۍ ته نږدې شول (او دا هغه څه و چې هغه هم په ژوند کې تر هر څه زیات ترې ویریدل) دا پایله لا د مخکې څرګنده وه، خو ناپلیون بیا هم د یرغل او کوتوزوف هم د هغه په وړاندې د دریدو فرمان ورکړی و.

که د پوځونو قوماندانانو، د عقل او منطق پر بنسټ ولاړې پرېکړې کړې وای، باید ناپلیون ته څرګنده شوې وای، که له دوه زره ورست واټن نه وروسته، جګړې پیل کړي، هغه به هرومرو دده د پوځ د څلورمې برخې وژنه وي او د کوتوزوف لپاره دا څرګنده شوې وه چې په دې جګړه کې به نه یوازې دی د خپلو پوځونو څلورمه برخه، بلکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو به هم له لاسه ورکړي. سره له دې هم باتجربه، ځيرک او هوښيار کوتوزوف په جګړه کې ګډون وکړ. ناپليون هم چې نابغه جګړه مار نومول کېده، هم يرغل پيل کړ او خپل ځلورمه برخه پوځ يې وواژه. .. کولای شو ووايو چې هغه داسې انګېرله چې د ويانا په شان، د مسکو پر لاندې کولو سره به هم جګړه ختمه شي، خو د دې خبرې پر ضد ډېر دلايل شته دي. د ناپليون د تاريخ ډېر ليکونکي، خپله ځرګندوی چې ناپليون د سمولينسک تر نيولو وروسته تکل درلود چې نور وړاندې لاړ نه شي. هغه د خپل پوځ د تيت و پرک کېدو په ګواښ پوهېده او په دې هم پوهېده چې د مسکو لاندې کول به د جګړې پای نه وي. ځکه هغه لا په سمولينسک کې په دې پوه شو چې روسان خپل ښارونه په کوم حال پرېږدي، هغه په دې هم پوه شو، چې د دې د روغې او خبرو يو وړانديز هم ځواب و نه موند.

کوتوزوف او ناپليون د برادينو په جګړه کې، دې په دفاع او هغه په يرغل کې، يوه هم په خوښه او هوښيارتيا عمل نه و، کړی. دواړه بې معنا چارې او بې باکې کړې وه، خو تاريخ ليکونکو وروسته له دغه کاره، متې راونغاړلې او په لسګونه دلايل يې راوړل چې دغه دواړه پوځيان نوميالي، ځنګه ځيرک، هوښيار او بې ساري نابغه دي، او د ا ځرګنده کړي چې دغه قوماندانان، تر نورو تاريخي پېښو نه د جبر اسير او له خپلواکۍ او ارادې نه بې برخې دي.

زموږ نيکونو موږ ته خورا ډېرې حماسي افسانې پرېښي دي، داسې افسانې چې هلته د تاريخ ټوله مېړانه او وياړ د اتلانو پرغاړه دی. او موږ لا تر اوسه دا زغملی او منلی نه شو چې زموږ په انساني زمانه کې، دغه شان تاريخ بې معنا ښکاري.

د بلې پوښتنې يعنې دا چې د بارادينو تر جګړې نه مخکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شوارد ینو جګړه څنګه پېښه شوه ، هم ، ځوا بو نه خورا بشپړ ، خو زموږ په ذهن کې ډېر ناسم ځای پر ځای شوي دي.

ټول مورخین په دې اړه داسې لیکي:

((روسي پوځ له سمولینسکه تر شاتګه وروسته، د ښې جګړې لپاره پرله پسې د خورا ښه مورچل د پیدا کولو په لټه کې و ، دوی دغه ځای او مورچل په بارادنیو کې پیدا کړ.

روسانو دغه ځای له مسکوه ، سمولینسکه ته د تلونکې لارې په کیڼې خوا کې ، څه کم له بارادینوا تر اوتیڅا پورې، په هغه ډګر کې چې وروسته جګړه پېښه شوه ، پیدا کړ، هلته یې ځان ټینګ او مورچلونه یې جوړ کړل.

د دغه سنګر او مورچل تر مخې ګواکې د دښمن د کړو او خوځښدا د څارنې لپاره د شواردینو د غونډۍ پر سر سنګرونه او څارځایونه جوړ شول. د میاشتې په څلور ویشتمه ګواکې ناپلیون د دغه مورچل په لومړیو کرښو یرغل پیل، هغه یې لاندې او په شپږویشتمه نېټه یې د روسیې پر ټول پوځ چې په بارادنیو کې ځای پر ځای شوی و او هلته یې د هغو پر جوړو شویو سنګرونو برید وکړ)).

دا هغه څه دي چې په تاریخونو کې راغلي او په بشپړه توګه رښتیا نه دي. د دغه نه رښتیا والی به هر هغه چاته، په آسانۍ څرګند شي، چې پېښو ته لږ ځیر شي.

روسانو د ښو سنګرونو د لاندې کولو خیال نه درلود ، بلکې برعکس، هغوی د شاته تګ په وخت کې تر بارادنیو ، له لا ښه مورچلو نه تېر شوي او په هغو کې نه و پاتې شوي. ځکه لومړی خو کوتوزوف نه غوښتل داسې دریځ او ځای چې دوی نه دی خوښ کړی، هغه غوره کړي یا دا چې لا تراوسه پورې د ولسي خلکو سرښندنې ته پوره اړتیا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدل کېده او بلـه دا چـې لا مـیلارادوویچ لـه خپلـو اربکیـو سـره رارسېدلی نه و او دزیاتو نورو نایادو شویو دلایلو لـه امله. دا ښکاره خبره ده چې د بارادنیو نه مخکې ځایو او مورچلو نـه غـوره او بارادنیو (هغـه ځـای چې د جګړې لپاره ټاکل شوی و) نـه یوازې تـر نـورو ځـایو غوره نه و بلکې د روسیې په امپراتورۍ کې تر بل هر ځایه چې آن کـه پـه پټو سترګو دې غوره کړای وای، څه ښه والی نه درلود.

روسانو نه یوازې د بارادنیو د دښتې د چپ واټ د مخامخ کنج لارې لاندې (یعنې په هغه ځای کې چې جګړه پېښـه شوه) مورچلونـه او ځـان پیاوړی او ټینګ کړي نه و ، بلکې د ۱۸۱۲ کال د اګست د میاشتې تـر پنځه ویشتمې پورې یې په دې اړه آن فکر هم نه وکړی چې جګړه به دلته پېښېږي. په دې اړه شواهد کم نه دي:

-نه یوازې د میاشتې په ۲۵ مـه نېټه دلتـه کـوم مورچـل نـه و بلکې د میاشتې په ۲۵ مه د دغو مورچلونو جوړول پیـل شـوي وو او پـه ۲۲ مـه د هغـو جوړیـدل پـای تـه ورسـېدل. بـل شـهادت د شـواردینو د مورچلونـو حالت و ، دا مورچلونه د هغه ځای تر مخې چې هلتـه جګـړه پېښـه شـوه ، بې معنا و. دا څرګنده نه وه چې د دغـه ځایونـه ولـې تـر نـورو هغـو نـه ډېـر تقویه شوي وو؟ ولې د ۲۴ مې نېټې د شپې تر نیمایي پورې د دغـه ځـای د ساتنې لپاره ټول قوتونه هڅول شوي وو او د شپږو زرو تنو پـه شـاوخوا کـې د هغـې پـه دفـاع کـې ووژل شـول ؟ حـال دا چـې د دښـمن د کـړو او خوځېدا د څارنې لپاره ، یوه قزاقي ډلـه هـم بس وه. دریـیم دلیـل دا چـې جګړه په هغه ځای کې پېښه شوه چې د جګړې لپاره یې اټکل نـه و شـوی او د شواردینو مورچلونه د جګړې لومړې کربښې نه وې، دا چـې بـارکلي دیتولي او باګراتیون د اګست په ۲۵ مه نېټه د شواردینو د جګړې کینـې خوا ، لومړې کربښه ګڼلې وه او آن کوتوزوف چې تر جګړې نه وروسـته پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلوار يو ګزارش ليکلی و، د شواردينو کينه خوا يې د جګړې لومړې کړښه ګڼلې وه.

... ناپليون لکه هغه شان چې په تاريخونو کې راغلی دی، د اګست په ۲۴ مه نېټه د والويوو پلو وخوځېد، خو هغه له اوتيځا نه نيولې، بيا تر برادنيو پورې د روسي پوځونو کوم مورچل او سنګر ونه ليد. (هغه دغه مورچلونه نه شول ليدلی، ځکه هغه نه و)... ځنګه چې زموږ پوځونو د اګست د ۲۴ مې نېټې پر شپه يا ونه شو کولای يا يې نه غوښتل، لويه جګړه پيل کړي، نو ځکه جګړه د ۲۴ مې نېټې په ورځې پيل شوه. د بارادنيو لومړې او خورا لويه جګړه د اګست په ۲۴ مه نېټه پيل شوه، نو ځکه اوس پوځونو هم په دغې او په هغې جګړه کې چې د اګست په ۲۲ مه وشوه، ماته وخوړله.

کله چې د ۲۵مې نېټې پر سهار شواردينو دفرانسويانو لاس ته ورغله، د جبهې کين اړخ بې ساتنې پاتې شو او موږ دې ته اړوتو، چې له هغه ځايه شاته راووزو او په تلوار سره مو چې هره ځای کېدل، سنګرونه جوړ کړل، خو د اګست پر ۲۲ مه روسي پوځ نه يوازې ټينګ مورچلونه نه لرل، په ورانو ويجاړو سنګرونو کې جنګېدل، بلکې يوه بله ستونزه هم پر دغو نيمګړتياوو ورزياته شوه او هغه دا چې روسي قوماندان، د يوه بل ترخه حقيقت نه (يعنې د کين اړخ د مورچلونو له لاسه ورکولو او کينې خواته د ښي اړخ د قوتونو له لېږدولونه) هم خبر نه و... نو ځکه، د بارادنيو جګړه لکه هغه شان چې د روسي قومانداانو د تېروتنو او نيمګړتيا د پټولو او د خلکو د وياړونو د کم ښودلو لپاره انځوريزې، نه وه پېښه شوې، دا جګړه داسې پېښه شوه چې هلته نه مورچل ټاکل شوی و، نه مورچلونه ټينګ شوي وو، نه له دښمنه د کم شمېر پوځيانو د درلودلو له امله، بلکې د شواردينو د مورچلونو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه او سوله

لاس وتو له امله، په آوارو او نه ساتونکي دښته کې، چې نه یې مورچل درلود او نه یې سنګر، د دښمن د دوبرابرو زیاتو پوځونو په وړاندې پېښه شوه. هغه هم په داسې حال کې چې آن د دې تصور هم نه کېده چې زموږ پوځ دې وکولای شي لس ساعته جګړې ته دوام ورکړي، بلکې د دې تصور چور بې معنا و چې آن زموږ پوځ وکولای شي، په درې ساعتو جګړه کې تالا، مات او ونه تښتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

پېير د پنځه ويشتمې نېټې پر سهار له موژآسيکه وخوځېد. له ښاره پر لوړو غونډيو کږه وږه وتونکې لارې، د غونډۍ پر ښي خوا د ولاړې کليسا نه چې زنګونه يې غږېدل او لمانځنه په کې روانه وه، تېر شو. پېير له ګاډۍ کوز او پلي وخوځېد. هغه پسې يو ډله پوځي سواره او د هغو مخکې د موزيک يو ډله پر غونډۍ ورکوزېدل. هغوی ته مخامخ يو کتار کراچۍ چې د پرون شپې د جګړې ټپيان يې راوړل، پورته روانه وه. کليوالو کراچيوانو د متروکو په وهلو او د چغو په شروشور، آسونه د واټ له يوې خوا بلې خواته زغلول. کراچۍ چې په هر يوه کې يې درې يا څلور ټپيان ناست يا پراته وو، پر دغه وران ويجاړ واټ کې، پر پرتو شګو او کاڼو کږې وږې مخ ته روانې وې. ټپيان چې خپل ټپونه د زړو ټوکرو په ټوټو تړلي وې، رنګ الوتي، وچې چاودېدلې شونډې، تريو تندي، چې منګولې او لاسونه يې د کراچيو په لاستيو او څوکيو کې ټينګ کړي وو، د ورانې لارې له امله د ټکانونو نه دا خوا آخوا اوښتل. څه کم ټولو، په خورا ځير او ماشوم وزمه لېوالتيا د پېير سپينې خولۍ او شنې واسکټ ډوله کرتۍ ته کتل.

د پېير ګاډيوان د ټپيو وړونکو کراچيو په کراچيوانو په قهر او غضب چغې وهلې، چې د واټ په يوې خوا کې وخوځېږي. هغه سواره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د موزيک ډله يې مخکې روانه وه، د پيير ګاډۍ ته راوړاندې شول، د هغه مخه يې بنده کړه. پيير ودريد او په دغه واټ کې وهل شوی سنګر د ديوال ته تکيه شو.

لمر د غونډۍ د څوکو د مخنوي له امله، لا نه شو کولای پر واټ چې نرۍ سره ورېمه په کې چلېده، لمن نه شوه غوړولې. د پيير لپاره د اګست د سهار هوا ښکلې او زړه راښکوونکې وه. د کليسا د زنګونو آوازونو پر زړه، خورا خوندور اغېز کاوه. د ټپيانو يوه کراچۍ، د لارې په خوا کې د پيير تر څنګ خپله کراچۍ ودروله او دغه څورب په تمبدا تمبدا او تلوار له خپلې کراچۍ نه وچورليد يوه تيره يې د کراچۍ تر وروستې ارابې لاندې کېښوده، او د خپل ولاړ آس دځل او يال په سمولو لګيا شو.

يو بوډا ټپي سرتېرى چې يو لاس يې پرغاړه کې پروت و، کراچۍ پسې پلی روان و، جوړ لاس يې په کراچۍ کېښود، پييرته يې وکتل، وې ويل:

-ګوره! وطنداره! موږ همدلته څملوئ او که مسکو ته ځو؟

پيير داسې په خپلو خيالونو کې ډوب و، چې دغه پوښتنه يې وانه وريده، کله به يې هغو سورو ته چې اوس د ټپيانو د کراچيو کتار ته ورسېدلي وو، کتل، کله به يې هغې کراچۍ ته کتل چې اوس يې دی تر څنګه ولاړ، دوه ټپيان په کې ناست او يو په کې ويده و.

په کراچۍ کې له ناستو ټپي سرتېرو نه يو تن، چې پر مخ سخت ټپي و، ککره يې په زړو ټکرو کې مروړلې وه او غومبوري يې داسې پړسېدلي و چې تا به ويل د ماشوم سر دی، پزه او خوله يې يوې خوا ته کاږه شوي وو، د کليسا پلو يې کتل او پرځان يې صليب وېسته. هغه بل ټپي زلمی، نوی سرتېری و چې د وښو په څېر ژېړې زرينې څڼې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرلې. مخ يې وچ کلک او لکه د سپوږمۍ هسې تک سپين و. تا به ويل چې يو څاڅکی وينه يې په ځان کې نه شته. هغه په خوږه موسکا پيېر ته کتل. د رنيم هغه يې پر مخ پروت او بشره يې نه ليدل کېده. د موزيک سپره ډله، د کراچۍ له څنګه تېريده او دغه سندره يې د نڅا په موسيقۍ کې غږوله:

-اخ، سر يې پرې و ښانده، ژوند لا پردې وطن کې دی.

د کليسا د سترو زنګونو و سپنيزو انګازو، په شروشور کې د سندرو آواز بل ډول پړواک لاره او د سندرو انګازې يې په خپلو کې ډوبولې...

هغه سرتېرې چې د کراچۍ تر څنګ ولاړو، مخ پيېر ته وروا ړاوه او په خواشينۍ موسکا يې وويل:

-سرتېري څه کوئ، چې نن کليوال اربکي هم لږ نه وو، نن د هيڅ چا پروا نه کوي، ټول ټولوي او ليږي يې. دوی غواړي ټول ملت پر د ښمن تباه کړي. لنډه به يې درته ووايم، د ټول مسکو د خلکو په اندازه سرتېري راټول شوي دي، دوی غواړي په يو وار کار پای ته ورسوي.

که څه هم د سرتېري خبرې ناڅرګندې وې، خو بيا هم، د پيېر پر هغو سر خلاص شو او د تاييد په نښه يې سر وښوراوه.

کله چې لاره خلاصه شوه، پيېر د غونډۍ تر لمنې پورې پلی لاړ، بيا پر آس سپور شو او لاړ. هغه په ګاډۍ کې وخوځېد، د لارې دوو خواو ته يې په دې هيله کتل، که کوم آشنا څېره وګوري، خو هغه ته ټول نا آشنا کسان په مخه ورتلل. ټول نا اشنا پوځيان، د بېلابېلو پوځونو، هغه ليدل چې ټول د هغه سپينې خولۍ او شنه کوټ ډوله واسکټ ته په حيرانتيا ګوري، مګر دی څوک نه پېژني. کله چې هغه څلور ورسته وړاندې لاړ، لومړنۍ آشنا څېره يې وليده او هغه ته يې مخ وروا ړاوه. دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

آشنا څېره يو مشر طبيب و چې په يوه ګاډۍ کې ناست او ده ته مخامخ راروان و. همدا چې پېير يې وپېژاند ، خپل قزاق ته چې د ګاډيوان پر ځای ناست و ، وويل چې کيني.

ډاکتر وپوښتل:

- جنابه ګرافه ! ښاغليه ! دلته څه کوئ؟

-هو ! راغلم چې لږ څه ننداره وکړم.

-هو کې ، هو کې ، د ننداري لپاره هر څه پيدا کېږي.

پېير له ګاډۍ راکوز او له ډاکټر سره يې د زړه خواله پيل کړ ، هغه ډاکټر ته وويل چې غواړي په جګړه کې ګډون وکړي.

ډاکټر ، بيزاو خوف ته خوښه ورکړه چې مخامخ بايد عاليجناب والاحضرت ستر قوماندان ته ورشي. هغه خپل ځوان ملګري ته وکتل راوکتل او وې ويل:

-په دې ډاکونو او غورغو کې ګرځېدل او راګرځېدل او له هر څه بې خبره پاتې کېدل څه ګټه لري؟ والاحضرت سترقوماندان خو تا پېژني ، تا به په خورا خواخوږۍ ومني. هو کې پلارجانه ! همدا کار وکړه او مخامخ هغه ته ورشه. ډاکټر چې ستړی بربښېده ، تلوار هم درلود.

پېير وويل:

-تاسو داسې فکر کوئ ، ما لا غوښتل چېله تاسو دا پوښتنه هم وکړم چې زموږ پوځونه چېرې پراته دي؟

ډاکټر وويل:

-پوځونه چېرته دي؟ زه هېڅکله له دې نه خبر نه يم. تاسو تاتارينو ته ورشئ ، هلته سنګرونه وهي ، هلته ، هلته د غونډۍ د پاسه ورشئ. له هغه ځايه هر څه له ورايه ښکاري.

-له هغه ځايه هر څه ليدل کېږي؟ که تاسو. ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ډاکټر د هغه خبره پرې کړه، کراچۍ ته ورننوتې شو او وې ویل:
-ما کولای شو تاسو هلته بدرګه کړم، ولې خدای ښه پوهیږي چې (لاس یې په دې ښه چې په چارو کې ډوب دی، ستوني ته یوړ) همدا اوس باید په منډه قوماندان ته ورشم. ګورئ زموږ کارونه څنګه دي؟ تاسو پوهیږئ ګرافه ! سبا ته جګړه ده، په سلو زرو پوځیانو کې تر سلو زرو هغو پورې یې ټپیان ګڼه. موږ آن د شپږو زرو ټپیانو لپاره نه کراچۍ لرو، نه صحرایي کټونه. نه روغتیا پال او نه ډاکټران. دا ربښتیا ده چې لس زره کراچۍ لرو، خو نورې هم په کار دي، اوس دې نو زړه خپل، هر څه چې کوئ، هغه کوه یې.
پییر د هغو خیالونو، چې له دغو زرګونو ژوندیو، روغو، ځوانو او زړو خلکو نه، د هغو خلکو له ډلې نه چې په خوښۍ او حیرانۍ یې دده خولۍ ته کتل، شل زره به یې یا وژل کیږي او یا به ټپیان کیږي (هغه کسان دي چې ده ولیدل) سخت حیران کړی و.
هغه په زړه کې وویل:
کېدای شي دغه کسان سبا ته ومري، نو ولې له مرګه پرته د بل څه په اړه فکر کوي؟ او ناڅاپه یې په خیال کې د موژآسیک په غونډیو کې، له ټپیانو نه د ډکو کراچیو تت یادونه، راژوندي او د کلیسا له خوښۍ نه ډکې انګازې، د لمر ځلېدونکې شغلې او د پوځیانو ترانې او سندرې یې پر زړه وروریدې.
سواره زلمیان جګړې ته ځي، ټپیان په مخه ورځي، خو یوه شېبه هم د هغه څه په اړه فکر نه کوي، چې دوی ته سترګه په لاره دي، د دغو ټپیانو او مړو تر څنګ تېرېږي، په خندا خندا هغو ته سترګه کېښکاږي، د دوی له ډلې نه شل زره تنه به یا وژل کېږي یا به ټپیان کېږي، خو هغوی په حیرانتیا زما خولۍ ته ګوري، د تعجب ځای دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير په همدې خيالونو کې د تاتارينو لارې ته ځان برابر کړ.

د واټ کينې خوا ته د يوه ارباب د کور مخې ته، زياتې بارورړونکې کراچۍ او ګاډۍ ولاړې او بې شمېره ساتونکي او ګمارل شوي کسان راټول شوي وو. والاحضرت ستر قوماندان هم همدلته مېشت و، خو کله چې پېير دلته راورسېد، قوماندان هلته نه و، د هغه د قوماندانۍ هېڅوک هلته نه وو. ټول د لمانځنې لپاره کليسا ته تللي وو. پېير مخ وړاندې،د کورګي پلو وخوځېد. د هغه ګاډۍ پر غونډۍ ورپورته شوه، يو واړه کلي ته ورسېده او د لومړي ځل لپاره يې کليوال اربکي وليدل چې سپين کميسونه يې پرغاړه او پر خوليو يې صليبونه انځور شوي و. هغوی د زړه له کومې، په کړس کړس خنديدل او غړېدل. هغوی په خورا لېوالتيا د شنې پراخې غونډۍ د لارې ښۍ خوا ته په کوم کار اخته وو.

چا په بيلونو غونډۍ کې ځمځې وېستې، چا په کراچيو کې د اېستلو شويو ځايونه خاورې وړې او ځېنې هم هسې بېکاره ولاړ وو او هېڅ څه يې نه کول.

دوه تنه افسران پر غونډۍ ولاړ وو، د هغو لارښوونه او څارنه يې کوله. پېير ته ددغو دووافسرانو په ليدو، چې بربښېده له خپل نوي پوځي دريځ نه خوند اخلي، بيا په موژآسيک کې ټپيان ورياد شول. دی، د هغه سرتېري په خبره اوس پوه شو چې هلته يې ويلي و. دوی غواړي چې ټول ملت پر دښمن تالا کړي. ددغو ږيرورو کليوالو ننداره چې د جګړې په ډګر کې په کار لګياوو، هغه کليوال، چې زاړه يا تنګ بوټ يې په پښو و، هغه کليوال چې د چا له اورمېږ او غاړې نه خولې روانې وې او يا د چا تنې او يا يې ګريوان شليدلی و، او له څېرې ګريوانه يې لمر وهلي وچ اډوکې ښکاريدل، پر پېير تر هغه څه نه چې ده ددغه شان شېبې د پرتم او وياړ په اړه اوريدلي و، زيات اغېز وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

پېير له ګاډۍ راکوز شو او د هغو اربکيانو له څنګه چې په کار لګيا و، تېر او هغې غونډۍ ته وروخوت چې د ډاکټر په وينا د جګړې ډګر ترې ليدل کېده.

د سهار يوولس بجې وې، لمر پېير، کينې خوا ته لږ کوز ځلېده او د سهار په ښکلې او سپېڅلې هوا کې د صحرا لمن چې د پراخې منظرې په څېر د دوی په وړاندې بند بند غوړېدلې وه، روښانوله.

د سمولينسک لويې لارې د دغه صحرا په زړه کې لاره وهله، د هغې کينې خوا ته تاويده، بيا پورته تلله او د بارادنيو له کلي نه چې سپينه کليسا يې لرله او د دغې غونډۍ له لمنې نه يې پنځه سوه ګامه واټن درلود، تېريده.

د کلي لاندې لار، له يوه پله تېريده او د زياتو لوړو ژورو نه وروسته، همدا سې پورته او پورته تله او د والويوو کلي ته چې شپږ ورسته لرې ليدله کېده او ناپليون اوس همالته مېشت و، رسېده او په هغه ځنګله کې چې د افق لمن يې ژېړوله، ورکېده. دا ځنګل د چنارونو او نښترو ځنګل و. د لارې په ښي خوا کې لرې لرې تر لمر لاندې د کولوڅکا د کليسا زنګونه او صليب په ځلا ځلېده. د دغه شنه ډاګ پر ټوله پراخه غېږه کې، د ځنګل او واټ ښي او کينې خوا او ته د خپلو او پردو سرتېرو د بل شويو اورونو د لوګيو او ناڅرګندې تياري توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وريځ ليدله کېده. ښۍ خوا ته د کالوچا او د مسکو د سيند په بهير کې، ډېرو غونډيو او شيلو دغه دښته نا آواره کړې وه، خو د بزروبووا او زاخارينو کلي ددغو غونډيو په مېنځ کې له لرې ليدل کېدل. د دغې دښتې کينه خوا صافه او د غنمو کروندې د دغې دښتې لمن پوښوله او د سميونوفسکايا له سوځېدلي کلي نه، لا تر اوسه هم لوګي پورته کېدل. هر هغه څه چې پيير ليدل، که ښۍ خوا ته که کيڼې خوا ته، ناڅرګنده وه، که هغه د دښتې ښۍ خوا ته و که کيڼې خوا ته، له هغه څه سره چې ده يې تصور کاوه، اړخ نه لګاوه. هېڅ ځای د جګړې کوم ډګر چې ده يې د ليدو هيله لرله، نه ليدل کېده. هرې خوا ته ډاګونه، ځنګلونه، په ځنګلونو کې ميدانونه، نغري، د نغريو نه پورته کېدونکي لوګي، پوځونه، کلي، غونډۍ، نرۍ نرۍ وياله او کږې وږې لارې. هر څومره به چې پيير هڅه کوله، کتل يې کتل يې، خو په دغه ژوندۍ دښته کې يې نه شو کولای، د جګړې د مورچلونو او ډګر نښې پيدا کړي او آن هغه نه شو کولای خپل پوځونه د دښمن له هغو توپير کړي.

هغه په زړه کې وويل:

- بايد له خبرو او پوه کسانو نه وپوښتم.

په دې هيله يې له يو افسر نه چې په ځير يې دده څورب ځان، لوړې ونې او غير پوځي جامو ته کتل، مخ ورواړاوه او وې پوښتل:

-که اجازه راکړئ وپوښتم، دغه مخامخ کلی څه نومېږئ؟

افسر له خپل ملګري نه وپوښتل:

-څه نومېده؟ باردنيو؟ که څه نومېده؟

بل افسر د خپل ملګري، خبره ورسمه کړه او وې ويل: نه باردينو، بارادنيو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا سې ښکارېده چې افسر له دغو خبرو اترو خوند اخلي، هغه پيير ته ورنږدې شو.

پيير وپوښتل:

-هغه زموږ دي؟

افسر ځواب ورکړ:

-هوکې ! خو هغه وړاندې فرانسويان دي، هلته وړاندې ګوره ! ښکاري، هغه دي.

پيير وپوښتل:

-چېرې؟ چېرې؟

افسر هغه لوګي چې د سيند کيڼې خوا نه پورته و، د لاس په غځولو وښودل او وې ويل:

-هغه ده، چې لږ ځير شئ، وينې يې.

هغه زړورتيا، لېوالتيا او جديت چې پيير، په هغه ورځ د ډېرو په څېره کې ليدلی و، د دغه افسر په بشره کې يې هم وليد.

پيير د غونډۍ کيڼې خوا ته چې هلته سرتېري راکوته شوي و، اشاره وکړه او وې پوښتل:

-ښه دا خوا فرانسويان دي او هغه؟

-دا زموږ دي.

-ښه ! ښه ! دا خو موږ يو او هلته؟

پيير د غونډۍ بلې، لرې خوا ته چې لويه ونه په کې ولاړه وه اشاره وکړه. ددې غونډۍ په لمنې کې يو کلی ليدل کېده، او له کلي نه د بل شويو اورونو لوګي پورته روان وو، هغه بيا اشاره وکړه.

افسر وپوښتل:

-دا بيا هغه دي (دا د شواردين مورچلونه دي) پرون دا کلی زموږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولکه کې و او اوس د هغو جنډه پرې ولاړه ده.

-ښه، ښه، زموږ موضع چېرې ده؟

افسر له خونده ډکه په یوې موسکا وویل:

-زموږ موضع؟ دا هغه څه دي، چې یوازې زه کولی شم، تاسو ته په ډاګه ووایم، ځکه ما په خپل لاس څه کم ټول دا مورچلونه جوړ کړي دي، هغوده، هغه وینئ زموږ د پوځونو زړه، په بارادنیو کې (هغه، د دوی مخې ته هغه کلی چې سپینه کلیسا په کې ولاړه وه، وروښوده) هغه دی، هغه هم د کالوچا د سیند ګودر، هغه وینئ، پر هغه ځای کې چې لا یو کتار ربېل شوي وابښه پراته دي، وینئ؟ هلته نېږدې یو پل دی. دا زموږ د پوځ زړه دی. اوس پوه شوې چې زموږ د پوځ ښی کرښه چېرې ده (په چټکۍ یې خپل لاس یوې لرې شیلې پلو وراوږد کړ او خپلې ښي خوا ته یې اشاره وکړه) او وې ویل:

-هلته د مسکو سیند دی، او هلته موږ درې ډېر قوي مورچلونه جوړ کړي دي، خو چپه کرښه، (په دې شېبه کې افسر ځنډنی شو).. پوهېږئ ددې خبرې یادونه ګرانه ده.. پرون مو کینه کرښه، هغه وینئ، هلته وه. په شواردینو کې، وینئ ! هلته چې د ښېرۍ ونه ولاړه ده. او اوس موږ شاته تللي یو، هلته کینې خواته. اوس هلته، هاغلته، وینئ هغه کلی او لوګي، وینئ ! دغه سیمه سیمیونوفسکه نومېږي، هو، هغه (هغه د رایوفسکي غونډۍ ته اشاره وکړه) هغه دلته رارسېږي. خو د جګړې د پېښېدو امکان هلته خورا لږ دی. افسر زیاته کړه:

-هغه خپل پوځیان هلته ځکه لېږلي دي، چې موږ تېر باسي، هغه هرومرو د مسکو له ښي خوا نه راتاوېږي، خو په هر حال، جګړه چې هر ځای پېښه شي، سبا به مرګ ژوبله خورا زیاته وي.

یو بوډا بریدګی چې د خپل قوماندان د خبرو په وخت کې رانېږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی او په دې هيله چپ ولاړ، خبرو ته غوږ و، چې د قوماندان خبرې پای ته ورسېږي، خو په پای کې يې زړه تنګ شو، د هغه خبرې يې پرې کړې او په خورا ناراحته ژبه يې وويل:

-د مورچلونو لپاره بايد د ښاخونو او لښتو پسې لاړ شو.

افسر ګواکې لږ څه وشرمېد او ګواکې پوه شو په دې اړه بايد فکر وشي چې سبا ته به مرګ ژوبله خورا لوړه وي، خو په دې اړه بايد په ډاګه يادونه ونه شي، هغه په تلوار وويل:

-ښه، ښه ده، درېيم ټولی بېرته ورپسې ولېږئ.

او مخ يې د پېير خوا ته وروا ړاوه او وې پوښتل:

-او تاسو څوک ياستئ؟ ډاکټر ياست؟

پېير ځواب ورکړ:

-نه، نه، زه هسې !

او همداسې، د غونډۍ لمن ته ورښوه او بيا د اربکيو له څنګ تېر شو.

افسر هغه پسې جوخت پر غونډۍ راښوه شو او د اربکيو له څنګه د تېريدو په وخت کې سپږمې ټينګې کړې او وې ويل:

-لعنت دې وي پر تاسو، اخ !اخ !

ناڅاپه له هرې خوا ،د افسرانو، اربکيانو او سرتېرو غږ او شروشور پورته شو، ټول مخ وړاندې وخوځېدل او نارې يې وهلې:

-هغه دي !رايې وړل !هغه دي، اوس رانږدې کېږي.

بوډا او کليسايي وګړي و چې د بارادنيو نه راپورته کېدل.

تر ټولو نه د مخې، پلي سرتېري، لوڅ سر، ټوپک مخ ښکته، په خورا منظم ډول، په دوړنه لار او خاورو کې مخ وړاندې را روان وو. د سرتېرو شا ته، د کليسايي نعتونو غږ اوريدل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرلوڅي سرتېري او کليوال اربکيان تر پېيره، ځان مخکې کړ او د دغې کليسايي ډلې هرکلي ته يې ورود انګل.
يو تن چغې کړل:
-ادکه يې راوړې ده !(کليسايي شمايلونه او انځورونه) د قيامت شفاعت کوونکې، اينورسکي هغه يې راوړي..
هغه بل يې خبره ورسمه کړه:
-نه، د سمولينسک سپېڅلې مور يې راوړې..
د کلي اربکيو او هغو چې د توپخانې په شاوخوا کې کار کاوه، ټولو، بېلونه وارتېرل او د کليسايي ډلې هرکلي ته يې ورود انګل.
د پلي ټولي پسې، له دوړو خاورو نه په ډکه لاره، کشيشان، يو ډنګر خوار سپين ږيری چې يوه ځانګړې خولۍ يې پر سر وه، له سندرغاړو سره تر ټولو د مخه راروان وو. تر هغو وروسته يو ډله سرتېرو او افسرانو يو ستر توربخن شمايل چې په سپين چوکاټ کې اېښودل شوی و، وړ. دا هماغه شمايل وو چې له سمولينسک نه رالېږدول شوی و او له هماغه وخته تر اوسه پورې تل له پوځ سره و. يوې ډلې سرلوڅو پوځيانو د دغه شمايل تر مخې تر شا او دواړو څنګو ته، منډې وهلې، د هغه په وړاندې په ګونډو کېدل، خمېدل او سرونه يې پر ځمکه وهل.. يو شمېر ډېر پېژندل شوي افسران.. د کشيشانو پسې.. ولاړ وو.
.. پېير چې د دغو کليوالو په منځ کې ولاړ و، د مخورو کسانو له ډلې نه خپل څو تنه ياران، اندېوالان وپېژندل، خو هغو ته يې نه کتل. د هغه ټول پام د سرتېرو افسرانو او ناپېژندل شوي کسانو جدي څېرو ته وراړول شوی و، چې ټول هم مهاله او په لېوالتيا شمايل ته ورکتل. د کشيش مرستيالانو په خورا ستومانۍ دعا (شل واره دعا تکرارولـه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیل کړه:

-د عیسی سپېځلې مورې ! خپل بندګان دې له بد مرغۍ نه وژغوره ! پر موږ رحم وکړه.

کشیش له خپلې خوا ورغږ کړل:

-موږ ټول ستا دربار ته پناه دروړو ځکه ته زموږ یوازینۍ ملاتړ او لاربښوونکې یې !

پر ټولو بشرو بیا هماغه د پرتم او لوړتیا حالت چې د موژآسیک د غونډۍ په لمنه کې ده لیدلی و، را خپور شو. هغه ځلا بیا د ډېرو په مخونو کې لیدل کېده، ډېر سرونه د عذر په نښه ښکته کېدل، ځنې لا پسې ریږدېدې او جړېدې. د عذر وزاریو غږ او پر تندي او ټټر د صلیبونو انګازې لا پسې زیاتېدې.

د شمایل شا و خوا ته راټول شوي خلک ناڅاپه تیت و پرک شول او پېږیې سره پورې واهه. یو څوک چې په تلوار را روان و او شمایل ته ورنږدې کېده او د ټولو له خوا هغه ته د لارې له پرانستلو دا ښکارېده چې خورا مخور سړی دی.

دا سړی کوتوزوف و چې د جګړې سنګرونه یې کتلي او تاتارینوو ته د راستنېدو په لاره، دلته راغلی و. ده غوښتل په دغې لمانځنه کې ګډون وکړي. پېیر په هماغه لومړي شېبه کې کوتوزوف، د هغه د بشرې د ځانګړتیاوو نه چې له نورو یې توپیر لاره وپېژاند. هغه چې اوږده دریشي اغوستې، په څورب پیاوړي ځان، خمې ملا، لوڅې ککرې، وتلو سپینو سترګو، پړسېدلې بشرې او درنو ګامونو، د شمایل شا و خوا ته راټولې شوې ګڼه ګوڼې منځ ته ورګډ او د کشیش شا ته ودرید. هغه د دود له مخې پر ځان صلیب وویست، ملا یې خمه، لاس یې ځمکې پورې ورساوه، ژورې ساه یې وویسته او خپل سپین سر یې ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچاوه. د کوتوزوف پسې بينيګسين او د هغه ملګري ولاړ وو. که څه هم د کوتوزوف راتګ د ټولو جګ پوړو چاروا کو پام ځان ته ور واړاوه، خو اربکيو او سرتېرو پرته له هغه چې هغه ته پام وکړي، خپلې لمانځنې ته دوام ورکړ.

کله چې لمانځنه او دعا پای ته ورسېده، کوتوزوف شمايل ته ورنېږدې شو، په ګونډو کېناست، په خاورو ولويد او تر ډېرو پورې يې له ډېر دروندوالي او ضعيفوالي ،نه شو کولای پاڅېږي. د هغه سپين سر له ډېره زوره رېږديده. په پای کې هغه پاڅېد ، او په ماشوم وزمه سادګۍ يې خپلې شونډې شمايل ته ورنېږدې، بيا خم او ګوتې يې ځمکې ته وررسولې. جنرالانو هم د هغه پېښې کولې، بيا نورو افسرانو او بيا هغو پسې اله ګوله اخېستي سرتېري او اربکي چې يو بل يې سره پورې وهل او ګبنې اخېستي وو، د شمايل په شاو خوا کې پر ځمکې لويدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

په ګڼه ګوڼه کې را ایسار شوی پيير، چې هرې خوا ته پورې وهل کېده، خپل شاو خوا ته کتل.

د چا غږ يې واوريده چې نارې يې کړې:

-پيتر کيريلوويچ ! تاسو دلته څه کوئ؟

پيير سر وروا ړاوه.

باريس دروبتڅکوی، چې خپل په خاورو ککړ شوی زنګون يې پاکاوه (داسې بربښېده چې هغه هم د شمايل په وړاندې ګونډه شوی وي) په موسکا موسکا پيير ته ورنږدې کېده. باريس ښکلې جامې، چې په پوځي نښانونه ګاڼل شوې وې، اغوستې وې.

هغه اوږده پوځي دريشي اغوستې وه او د کوتوزوف په شان يې خپله متروکه پرغاړه کې ځړولې وه.

په دې لړ کې کوتوزوف يوه کلي ته رسېدلی و او هلته د لومړي کور سيوري ته پر يوه څوکۍ چې يو قزاق په منډه ورته راوړې او بل قزاق قالينه پرې غوړولې وه، ناست و. د هغه د پام وړ بې شمېره چوپړان شاو خوا پرې راټول شوي وو.

شمايل چې ګڼه ګوڼې بدرګه کاوه، مخ وړاندې وخوځول شو. پيير ديرش ګامه لرې له کوتوزوفه ولاړ او له باريس سره يې د زړه خواله کوله.

پيير په جګړه کې د تکل او د جګړې د لومړيو کړښو د کتنې په اړه خپل نيت باريس ته څرګند کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باريس وويل:

- پوهېږې څه وکړئ؟ زه به تاسو په جبهه وګرځوم، خو تر بل هر ځايه ښه، ته کولای شئ هر څه له دغه ځايه، چېرې چې ګراف بينيګسين و، ښه ووينئ. زه هم له هغه سره خدمت کوم. زه هغه ته دا ووايم. که غواړئ مورچلونه وګورئ. څه چې له هغه سره ولاړ شو، موږ د کرښې کينه خوا ګورو بيا به راستانه شو او زه له تا نه هيله کوم چې د شپې به هم له ما سره پاتې شئ. کېدای شي مېلمستيا جوړه کړو. هو رښتيا ! تاسو خو له ديميتري سرګيوويچ سره پېژند ګلوی لرئ؟ هغه، هلته مېشت دی. هغه په غونډيو کې درېيم کور ته اشاره وکړه.

پيير وويل:

-ما غوښتل چې ښی، کرښه وګورم، وايي چې ښه کلک مورچلونه لري. ما هيله لرله چې د مسکو د سيند له لارې ټول سنګرونه وګورم.

-ولې، دا کار وروسته کولای شئ، خو مهمه يې کينه کرښه ده.

پيير وپوښتل:

- دا د سردار بالکونسکي قطعه چېرته ده؟ هغه راته ښودلای نه شئ.

-اندري نيکولايوويچ يادوئ؟ موږ يې له څنګه تېرېږو، زه تاسو هغه ته ورولم.

پيير بيا وپوښتل:

- ښه، د کينې کرښې په اړه راته ووايئ.

باريس لکه کوم راز چې سپړي، آواز ټيټ کړ او وې ويل:

-که رښتيا تاسو ته ووايم، خبره دې زما او ستاسو تر منځ وي، خدای خپله پوهېږي، چې زموږ کينه کرښه په حال ده. ګراف بينيګسين بل وړانديز درلود. هغه چوربل وړانديز درلود او هغه ويل چې بايد هغه غونډۍ پياوړې شي. باريس اوږې پورته واچولې او دوام يې ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-خو والاحضرت ونه منله او یا هم چا څه ورته ویلي، له دې خبرې نه يې اړولی دی. ځکه چې..

هغه خپله خبره ونه شوه کړای، ځکه په دې وخت کې د کوتوزوف یاور قیصروف پېير ته راغی.

باریس د ملګرتیا یوه موسکا وکړه او قیصروف ته يې وویل:

-آه، پایسي سرګییچ ! ما ښاغلي ګراف ته د کربښې او سنګرونو په اړه خبرې کولې. د حیرانتیا خبره ده چې ځنګه او په څه ځیرکتیا والاحضرت د فرانسویانو د تکل او خیال پوره تصور کړی و.

قیصروف وپوښتل:

-تاسو د کينئ کربښې په اړه غږېږئ؟

-هو کې، هو کې، کټ مټ د کينې کربښې په اړه، زما او تاسو کينه کربښه اوس خورا پیاوړې ده.

که څه هم کوتوزوف د خپلې قوماندانۍ نه زيات کسان شړلي وو ،خو بیا هم باریس په دې بریالی شوی و چې په ستره قوماندانۍ کې پاتې شي. هغه ګراف بینیګسین په دفتر کې ځان ته کار پیدا کړی و.

ګراف بینیګسین د ټولو هغو نورو کسانو په څېر چې باریس له هغو سره کار کړی و ، ځوان سردار دروبتځکوی یو ښه او پیاوړی افسر ګاڼه.

په ستره قوماندانۍ کې دوې،خو خورا توپیر لرونکې ډلې وې. یوه د کوتوزوف د سترقوماندان ډله او بله هغه د بینیګسین ډله چې د قوماندانۍ مشر رو. باریس د همدې دویمې ډلې غړی و. هېڅ چا د هغه په شان نه شو کولای کوتوزوف ته د مریيتوب درناوي سره سره، ټولو ته دا څرګنده کړي چې د ستر قوماندان، د زاړه بوډا مزه نه شته او د چارو ټول واک له بینیګسین سره دی. نور نو د جګړې ټاکونکې شېبې رارسېدلې وې. دغې جګړې یا باید ناپلیون وهلی او واک يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بینیګسین ته لېږدولای وای او یا که کوتوزوف جګړه هم ګټلې وای، باید ټولو داسې فکر کړای وای چې دا بری، د بینیګسین د پوهې له برکته دی، خو په هر حال، د سبا ورځې پېښو هر څه ټاکل، باید لویې جایزې، لوړې رتبې او نوي خلک رامخ ته کړي. له همدې کبله د دغې ورځې د رارسېدو په هیله پیاوړی، خو ګڼې اخبستل شوی بربښېده.

تر قیصروف نه وروسته، د پېیر نور آشنایان هم راغلل. هغه نه شو کولای د مسکو په اړه د هغو ټولو پوښتنو ته چې په بې شمېره توګه یې له ده نه کولای، ځواب ووایي او یا هغه څه ته چې هغوی یې ده ته وایي ورته غوږ شي. په ټولو بشرو لېوالتیا او هم مهاله ګڼې او ډار خپور و، خو پېیر ته داسې بربښېده چې د ځېنو وګړو پر بشره خوره ګڼې زیاتره د هغو د ځانګړو بریاوو له کبله دی. دهغه له خیاله دا خبره هم نه لرې کېده چې ده د نورو پر بشرو لیدله. ددغو څېرو حالت د ځانګړو غوښتنو له امله نه، بلکې د مرګ او ژوند او ټولیزو پوښتنو لپاره د ځواب د پیدا کولو له امله وي. کوتوزوف د ګڼه ګوڼې په منځ کې، د پېیر غټ ځان او لوړ ونه ولیدله او وې ویل، چې:

-ما ته یې راوغواړئ.

د کوتوزوف یاور د والاحضرت ستر قوماندان غوښتنه پېیر ته ورسوله. پېیر د کوتوزوف پلو ته چې پر اوږده څوکۍ ناست و، وروخوځېد، خو تر ده مخکې یو اربکی سرتېری کوتوزوف ته ورننېږدې شو. دا اربکی دولوخوف و.

پېیر وپوښتل:

- دا دلته څه کوي؟

هغه یې ځواب ورکړ:

-دا ځیرک دوکمار هر چېرې، منډې وهي. هغه نه رتبه اخېستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې وه او اوس غواړي هغه بېرته واخلي. پوهېږئ، خدا چې څه تکل لري، څه لارې يې جوړې کړي او د شپې په تياره کې يې آن د دښمن د کربښو تر شا ځان رسولی و، پر هغه دې آفرين وي.

پښير له سره خولۍ پورته کړه او په خورا درناوي د کوتوزوف په وړاندې خم شو.

دولوخوف وويل:

-ما داسې پرېکړه وکړه، که زه تاسو والاحضرت ته خپل عرض وکړم، يا به ما وشړئ، يا به راته ووايئ چې په خبرو کې مې څه نوی وړانديز نه شته، خو په هر حال، زه څه له لاسه نه ورکوم..

-ښه، ښه.

-خو که زه برحقه يم، خپلې خاورې او هېواد ته به خدمت وکړم، داسې خدمت چې تر هغه نه ځان ځارولو ته هم چمتو يم.

-ښه، ښه..

-نو اوس که د والاحضرت داسې څوک په کار وي، چې له مرګه هم ويره نه لري، نو ښه به دا وي چې ما درياد کړئ.. کېدای شي زه ستاسو والاحضرت په کار شم..

کوتوزوف چې په موسکا او تنګو سترګو پښير ته کتل، بيا وويل:

-ښه،.. ښه، ډېر ښه..

په دې وخت کې باريس له خپل درباري خواخوږو الي سره، د پښير په څنګ کې د ستر قوماندان تر خوا، په داسې خورا نرمه ژبه چې ګوا کې خبره يې نيمايي کړې وي، پښير ته وويل:

-دا اربکيان يادوم، سر له همدا اوس يې تک سپين کميسونه اغوستي، هغوی مخکې له مخکې ځانونه مرګ ته چمتو کړي دي، آفرين څه مېړني کارونه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

باریس دا خبره پېیرته کوله، خو موخه یې دا وه چې هغه والاحضرت ستر قوماندان هم واوري. هغه پوهېده چې کوتوزوف دغو شان خبرو ته پاملرنه کوي او په رښتیا هم والاحضرت باریس ته مخ وروا ړاوه او وې پوښتل:

-تا د اربکیو په اړه څه وویل؟

-د والاحضرت حضور ! هغو ځان چمتو کړی دی چې سبا ته ومري، نو له نن یې سپین کالي اغوستي دي.

کوتوزوف وویل:

-آه څه افسانوي ملت دی، ساري نه لري.

کوتوزوف سترګې پټې کړې، سر یې وښوراوه، سا یې وویسه او وویل:

-څه بې ساری ملت دی. هغه پېیر ته وویل:

-ښه، غواړئ باروت بوی کړئ؟ هو کې، ښه بوی دی، ویاړ لرم چې ستاسو د ښځې له لېوالو نه یو لېواله یم، څنګه ده هغه ؟ زما دا ځایګوټی ستاسو په چوپړ کې دی.

دا یې وویل او لکه څنګه چې تل پوخ عمرو ته ورپېښېږي. سرسام یې ،دا سې یې دې خوا هغې خوا ته کتل، چې ګوا کې هېر کړی یې و، چې څه یې غوښتل وو ایي یا یې وکړي.

دا سې بریښېده هغه ته وریاد شول چې څه یې لټول، هغه د خپل یاور ورور اندرې سرګییوویچ قیصروف، ځان ته راوباله او وې ویل:

-څنګه، څنګه، څنګه، هغه د مارینا شعرونه څنګه وو؟ شعرونه څنګه وو؟ هغه د ګیراکوف په اړه څه لیکلي و؟ ته به په پوځ کې ښوونکی شئ..

داسې تصور کېده چې کوتوزوف د زړه له کومې د خندا تکل لري،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هغه يې ټينګار وکړ او وې ويل:

-وايه ! شعرونه وايه !

قيصروف شعرونه لوستل او کوتوزوف شعرونو ته غوږ، او سر يې ښوراوه.

کله چې پيير له کوتوزوف نه راجلا شو، دولوخوف هغه ته ورنږدې شو، د هغه لاس يې راونيو او پرته له هغه چې د پردو خلکو خيال وساتي، په ځانګړي او پرتمين غږ يې ورته وويل:

-ښاغليه ګرافه !د زړه له کومې خوشاله يم چې تاسو مې دلته وليدلئ. د هغې ورځې په درشل کې چې خداى پوهېږي زموږ کوم يو به تقدير ژوندى پرېږدي، خوشاله يم، بخت ياري راسره وکړه، له تاسو نه د هغو تېروتنو له امله ښښنه غواړم چې زموږ تر منځ پېښې شوې وې. له تاسو نه مې غوښتل چې له ما نه خوابدى ونه اوسئ او هيله لرم چې ما وبښئ.

پيير موسېده، دولوخوف ته يې کتل، خو نه پوهېده چې هغه ته څه ووايي. دولوخوف چې سترګې يې له اوښکو راډکې شوې وې، له پيير نه غېږ تاو کړ او هغه يې ښکل کړ.

باريس خپل قوماندان ته کوم څه وويل، ګراف بينيګسين پيير ته مخ وروا ړاوه، هغه ته يې وړانديز وکړ چې د جبهې د لومړيو کرښو د کتنې لپاره ،له دوى سره لاړ شي او وې ويل:

-دا به ستاسو لپاره ډېره په زړه پورې وي.

پيير ځواب ورکړ:

- هوکې، ډېره به په زړه پورې وي.

کوتوزوف نيم ساعت وروسته د تاتارينو پلو وخوځېد. بينيګسين له خپلو چوپړانو سره چې پيير هم ،له هغو سره و، د جبهې کتنې ته لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

بینیګسین لـه غونډۍ نـه راښکته او د لـویې لارې نـه، هغـه پلـه تـه ورورسېد چې د هماغې غونډۍ له سره یو تن افسر پېښې ته ورښودلی او دغه ځای یې د روسي پوځونو زړه ګڼلی و، د دغه مرکز څنګ ته نېږدې، د سیند په خوا کې د نویو رېبل شویو وښو یو کتار، چې بوی یې پـه هوا کې خپور و، د ځمکې پر مخ لیدل کېده. له پله نه وا وښتل او د بارادنیو کلي ته ورسېدل او له هغه ځایه کیڼې خوا ته تاو شول، بیا د بې شمېره سرتېرو او توپونـو لـه منځـه پـر هغـې لـوړې غونـډۍ وروختـل چـې اربکیانو هلته مورچلونه جوړول. دا هغه مورچلونه و چې لا تر اوسه یې نوم نه درلود، خو وروسته هغو د رایوفسکي د مورچلونو نوم وګاټه.

پېیـر دغـو مورچلـو تـه ځـانګړې پاملرنـه ونـه کـړه، هغـه پـه دې نـه پوهېده چې دغه ځای به د هغه لپاره د بارادنیو د ډګر تر ټولو نه، نه هېریـدونکی ځـای کېـږي. بیـا هغـوی لـه یـوې شـیلې نـه تېـر شـول او سیمیونوفسکایا سیمې ته چې سرتېرو د هغو له کورونو او انبارونو نه وروستي لرګي او د ستکونه راوښستل او وړل یې ورسېدل او تـر هغـه وروسته یې د ډېرې لوړې ژورې ووهلې، د کروندو لـه منځـه تېرشول .. او په پای کې نیمه جوړ شویو سنګرونو ته ورسېدل.

بینیګسین، د مورچلونو پر سر ودرید او د شواردینو مورچلونو تـه چې پرون له موږ سره او اوس څو سواره هلته ګرځېدل، کتل. افسرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل چې دا د ناپلیون او یامیورات، پوځیان دي. ټولو په کرکې او ځیر هلته کتل، پیېر هم هغو سورو ته کتل او هڅه یې کوله، پوه شي،د هغو سورو نه، چې متې لیدل کېدل، کوم یو ناپلیون دی،خو په پای کې سواره له غونډۍ نه ور شېوه او له سترګو پناه شول.

بېنیګسین،له هغه جنرال سره چې ده ته ورنږدې شو ،خبرې یې پیل او زموږ د سرتېرو په اړه یې هغه ته معلومات ورکول. پیېر ، په خورا ځیر د بېنیګسین خبرو ته غوږ غوږ واو ځومره یې چې کولای شول،هڅه کوله،دې خبرې ته پام وکړي چې د پېښېدونکې جګړې پر ماهیت ځان پوه کړي. خو هغه دا ډېره کمه احساسوله چې د هغه ذهني توان ددغو خبرو له پوهېدو نه عاجز دی. د بېنیګسین همدا چې پام شو چې پیېر د هغه خبرو ته غوږ نیولی دی، لږ ځنډنی شو ، هغه ته یې مخ ورواړاوه او ناڅاپه یې وویل:

-دا سې فکر کوم، چې ستاسو لپاره به په زړه پورې نه وي.

پیېر چې له خبرو نه یې د نه صداقت غږ راته، وویل:

-اخ ! برعکس، ډېرې په زړه پورې دي.

... هغوی لا پسې وړاندې لاړل.. په ځنګله کې،تر دوو ورستو مزله وروسته، هغې دښتې ته ورسېدل چې د توچکوف قطعه په کې ولاړه وه. دغو پوځیانو د جبهې د کینې خوا د ځارنې او ساتنې دنده لرله.

دلته،د کینې کرښې په وروستې برخه کې،بېنیګسین ډېر خو په خورا لېوالتیا وغږیدا او پیېر ته داسې وبرېښېد چې له پوځي پلو یې سرتېرو ته خورا اغېزمنې سپارښتنې وکړي. د توچکوف د سرتېرو مخې ته،یوه غونډۍ پرته وه، دغه غونډۍ پوځونو لاندې کړې نه وه، بېنیګسین دغه کار تېروتنه بلله او په لوړ آواز یې د هغه غندنه کوله چې وليې،هغه غونډۍ لاندې شوې نه ده، چې د عملیاتو پر سیمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاسبرى ده. هغه ددې غونډۍ نه نيول او د هغې په لمنه کې يې د سرتېرو مېشتول، لېونتوب ګاڼه، څو تنو جنرالانو هم همدا سې فکر کاوه، د هغو يو تن لا په خورا ځيرېه ژبه ويل چې په دې کار سره موږ په لوى لاس سرتېري وژلو ته برابروو. بېنيګسين په خپل مسووليت سپارښتنه وکړه چې پوځيان دغه غونډۍ لاندې کړي.

پېير د جبهې په کينې کرښې کې، ددغو چارو په ليدو، د جګړېزو چارو په اړه په خپلې پوهې لاشکمن شو. د بېنيګسين او د هغو جنرالانو دخبرو په اوريدو چې د غونډۍ په لمن کې يې د پوځيانو مېشتېدل حماقت ګاڼه، پوه شو، چې دى هم ددغه نظر پلوي کوي. کله چې په دغې خبرې پوره پوه شو، هک حيران و چې څنګه چا او ولې، دغه شان لويه تېروتنه کړې ده.

پېير، په دې نه پوهېده چې دغه سرتېري د بېنيګسين د تصور برخلاف نه د دغې غونډۍ د ساتنې، بلکې د هغې غونډۍ تر شا ددې لپاره پټ ساتل شوي وو چې د دښمن د رارسېدو او نېږدې کېدو په وخت کې پر هغو ناڅاپي شبخون ووهي. بېنيګسين په دې نه پوهېده او پرته له هغه چې ستر قوماندان د خپل دې کار نه خبر کړي، پوځ يې د خپل ځانګړي نظر له مخې پر غونډۍ ځاى پر ځاى کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴

سردار اندرېٔ د اګست د میاشتې پر پنځه ویشتمه ورځ په ماښام د کېنار کووا د کلي، په یوه کنډواله شوي سرای کې، په خپل جوړ شوي مورچل کې غځېدلی او پر خپلې څنګلې یې ډډه لګولې وه. هغه د سرای د دیوال له سوري نه د دیوال څنګ ته د هغو ولاړو دېرش کلونو چنارونو کتار ته کتل، چې د لاندنۍ برخې څانګې یې وهل شوې وې، په پراخو کروندو کې د رېبل شویو اوربشو پرتو کودو او هغو ونو ته چې له منځه یې د سرتېرو له خوا د پخولو لپاره د بل شویو اورونو لوګی پورته کېده.

هر څو مره به چې ژوند ورته تریخ او د ټولو لپاره ځان ورته بې ګټې ښکاریده، خو بیا هم د اوو کالو پخوا په څېر، د اوسترلیځ د جګړې د وخت په شان به یې زړه په ولولو اوله احساسه ډک و.

د سبا ورځې د جګړې د اوربل فرمان یې ترلاسه کړی او خپلو پوځیانو ته یې په دې اړه لازمي سپارښتنې ورکړې وې. هغه نور نو هېڅ کار نه درلود، خو ډېرو ساده خیالونو، روښانه فکرونو او له هغه سره هم مهاله وحشتناکو یادونو هغه په کرار نه پرېښود. هغه په دې پوهېده چې د سبا ورځې جګړه به تر ټولو هغو جګړو نه چې لا تر اوسه ده ګډون په کې کړی دی، زوروره او وحشتناکه وي او د لومړي ځل لپاره و چې د مرګ اند ېښنې دی پسې اخېستی و. د غې اند ېښنې، پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هر ډول اړیکو ، دا خیال چې دغه مرګ به نه یوازې پر نورو څه اغېز ولري، بلکې دده د خپل ځان په وړاندې چې له ده سره به څه پېښېږي، د هغه روح به څنګه کېږي، ژوند به یې څه رنګه وي، په خورا یقیني،خو په ساده ډول دده په ذهن کې څپې وهلې. ناڅاپه یې.. ټول ژوند لکه یوه کوډېزه شمعه تر پامه ورغلی و او تر ډېرو پورې یې د دغې شمعې رڼا ته د خیالي هینداري له شا نه کتلي و ، ، ، خو اوس یې د ژوند دغه تصاویر له جادویي هینداري پرته ،د ورځې تر رڼایي لاندې لیدل. هغو ته یې کتل.. هغه یې د مرګ د اند ېښنو په رڼا کې څارل او ویل به یې:

-هغه دی، هغه خیال او ذهن ته نه راتلونکي دروغجن تصاویر، هغه تصاویر چې زما زړه یې لمساوه، په ځان یې مینوولم، زه یې زورولم. دا هغه تصاویر و چې ښکلي او له رازونو ډک وو. د ویاړ، ټولنیز دریځ، لوی نوم، له ښځې سره مینه، هېواد ، خاوره، څومره ما ته دا تصویرونه ستر او نه هېریدونکي برېښېدل. څومره ماته ګران او پرتمین وو ، او ددغه سهار، ددغه سپین سهار په سړه وړمه کې چې زه یې پر ځان راخوریدلي احساسوم، اوس څومره بې رنګه او بې خونده دي.

د ژوند درې سترو غمونو چې په ځانګړي توګه یې دده پر ژوند اغېز کړي و ، دده پام ځانته وراړاوه.

-له ښځې سره مینه، د پلار مرګ او پر روسیې د فرانسویانو یرغل او د هغې نیمایي لاندې کول. مینه ! دغه نجلۍ چې ما ته د رازمینې جذبې سرچینه برېښېده، څنګه راته ګرانه وه ! ما د مینې په هکله شاعرانه تکلونه کړي و ، له هغې سره د نیکمرغۍ تکلونه. هغه په ترخه او لوړ آواز وویل:

-مینه ! آه مهربان ماشومه ! څنګه ما په داسې یوې رښتیني مینې باور درلود ، چې زما د یو کال مودې په نشتوالي کې ما ته وفاداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاتې شي ! ما تصور کاوه چې زما په نه شتوالي کې به هغه د ښکلې سپينې کوترې په شان د بېلتون سندرې وغږوي، خو هر څه ډېر ساده وو... هر څه وحشتناکه ساده او کرکجن وو.

پلار مې په ليسه گورې کې آبادي کوله او فکر يې کاوه چې دا دده هېواد، دده جايداد ونه، دده ځمکې، دده مريي، کليوال بزگر دي، خو ناپليون راغی، څوک د هغه شتوالی نه ويني، هر څه لکه د يوې بڼکې په شان تالاوالا شول. د هغې ليسه گوره او ټول ژوند په دې توپان کې لکه د يوې بڼکې په شان ټوټې ټوټې او تالا والا شول. شهزادگۍ ماريا وايي چې دا د لوی خدای اراده ده چې موږ آزمايي، خو دا آزموينه د څه او چا لپاره ؟ چې هغه نور نه شته او هېڅکله به بيا نه وي. نو دا ازمايښت د چا په کار دی؟ د وطن؟ مسکو خو ولويد... سبا به ما ووژني، هغه هم نه يو فرانسوي، بلکې کوم خپل، لکه هغه شان چې پرون يو سرتېری زموږ له غوږ سره توپک تش کړ. فرانسويان به راشي، له پښو او سر نه به مې ونيسي، کومې کندې ته به مې ورواچوي، چې زما دبوز بوی يې سپوږمو ته ورنه شي. د ژوند شرايط بدلېږي او د ژوند نوي شرايط به د نورو لپاره همداسې دوديزه او ورځنی شي، لکه اوسني، زه به نور نو له هغو نه خبر نه شم او خپله به هم نه يم. هغه د ن چنارونو د ونو کتارونو، د هغو سپينو ژېړو نا خوځېدونکو تاجونو او د هغو د پوټکي سپينوالي ته، چې د لمرتر شغلو لاندې ځلېدل، کتل او له ځان سره يې وويل:

-مرگ، سبا ته به ما ووژني، زه به نور نه يم... دا ټول شيان به وي او زه به نه يم. په څرگنده يې دا ژوند له خپل ژونده پرته تصور کړ. دا د چنار ونې، د هغو دروند سيوري، دا کنډک کنډک سپينې وريځې او دا د سرتېرو د نغريو لوگي، دا ټول د هغه پر شاوخوا کې، دا ټول شيان ده ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحشتناکه او ګواښمن وبرېښېدل. سړه لړې یې پر ځان راخوره شوه، په چټکۍ پاڅېد، له انباره ووت او په ګرځېدو شو. د انبار له شا د غږېدا آوازونه راتلل، سرداراندرې غږ وکړ:

-څوک دي؟

تیموخین د دولو خوف د ډلې تورن، اوس د افسرانو د کموالي له امله د کنډک قوماندان شوی و، په حیا او ډار رانښوت او د کنډک محاسب او یاور هم ورپسې ورننوتل.

سرداراندرې په چټکۍ پاڅېد، او هغه څه یې چې افسرانو د دندې له مخې ده ته وویل، واورېدل. ده هغو ته سپارښتنې وکړې، له هغو سره په خدای په امانۍ کې و، چې د باندې د یو آشنا غږ انګازه واورېدل شوه ،د یو چا غږ چې له کوم شي سره ټکر شوی و، پورته شو !آخ، بلا دې درپسې وي.

سرداراندرې، له انباره د باندې وکتل او وې لیدل چې ده ته پیېر راروان دی او ښه یې په څه شي کې بنده او نښړېدې و چې ولوېږي. سرداراندرې ته د خپلو آشنایانو په تېره بیا د پیېر لیدل ځکه خورا ګران تمامېدل چې هغه ته یې ټولې هغه بدې خاطرې وریادولې، چې ده ته د مسکو په وروستی سفر کې ورپېښې شوې وې. هغه وویل:

-ښه داسې !دلته څه کوئ؟ قسمت خپل کار کوي؟ هېڅ مې دې د لیدو انتظار نه درلود.

کله چې یې دا خبرې کولې، د هغه له سترګو او بشرې نه، نه یوازې بې پروایي بلکې کرکه ورېدله. پیېر، سمدلاسه په دې خبره پوه شو. پیېر به چې هر کله د سرداراندرې دیدن ته راته، طبیعت به یې ښه او مینه ناک و ،خو کله چې یې اوس د سرداراندرې څېرې ته وکتل، د هغه خوښۍ او لېوالتیا په خواشینۍ بدل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير وويل:

-زه راغلم.. پوهېږئ.. راغلم.. ما ته په زړه پورې ده.

پېير، هغه ورځ، څو ځله، دغه خبره، چې ده ته په زړه پورې ده، تکراره کړه. ما غوښتل چې د جګړې ننداره وکړم.

سرداراندرې له پېغوره په ډکه ژبه وويل:

-ښه ! ښه ! رښتيا د ماسون ورونه ددې جګړې په اړه څه وايي؟ څنګه د هغې مخه ونيسي؟ او بيا يې لږ په ځيږه ژبه وويل:

-ښه د مسکو راته ووايه؟ زما خپل خپلوان څنګه وو؟ په پای کې مسکو ته راغلل؟

-هو کې، راغلل ! ژوليا دروبتخکايا ما ته وويل چې راغلل. زه د هغو ديدن ته ورغلم، خو ومې نه شو ليدلای، ځکه هغوی، بېرته له مسکو د باندې کلي ته لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

افسرانو غوښتل لاړ شي، خو سرداراندرې نه غوښتل چې له خپل ملګري سره یوازې پاتې شي، هغوی ته یې بلنه ورکړه چې کیني او چای وڅښي.

څو څوکۍ او چای یې راوړل. افسرانو په خورا تعجب د پېیر څورب او غټ ځان ته کتل، د مسکو او زموږ د پوځونو د ځایونو په اړه یې چې ده خپله لیدلي وو، د هغو کیسو ته غوږ غوږ وو. سرداراندرې چپ و او بشره یې داسې له خواشینۍ ډکه وه چې پېیر د هغه پر ځای، د کنډک بل مهربان قوماندان، تیموخین ته مخ وروا اړاوه او له هغه سره یې خبرې کولې.

سرداراندرې زیاته کړه:

-څنګه د پوځونو ټول مورچلونه دې وکتل؟

پېیر وویل:

- هو کې ! خو باید وګورئ چې څنګه؟ د یو غیر پوځي په توګه نه شم کولای ووایم چې هر څه مې وکتل، خو بیا هم د پوځونو په ټولیز موقعیت او ځای پوه شم.

سرداراندرې وویل:

-خو په هرحال، تر بل هر چا نه ته ښه پوهېږئ.

پېیر د عینکو له شا نه سرداراندرې ته کتل او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-آه ! اوس تاسو دا راته ووایئ چې د کوتوزوف د ټاکنې په اړه څه وايي؟

سرداراندرې وویل:

-زه په دې ټاکنه ډېر خوشاله شوی یم، خو تر دې زیات څه ویلی نه شم.

-ښه ورکه وه يې، ته دا راته ووایه چې ستا نظر د بارکلي دیتولي په اړه څه دی؟ خدای خبر په مسکو کې يې د هغه په اړه څه ویل. تاسو د هغه په اړه څه قضاوت کوئ؟

سرداراندرې افسرانو ته اشاره وکړه او وې ویل:

- له هغو نه وپوښته !

پیېر په مهربانه او له درناوی نه ډکې موسکا چې له تیموخین سره يې د خبرو په وخت کې بې ارادې پرشوندو وه، هغه ته وکتل.

تیموخین په درناوي او په داسې حال کې چې د خپل غونډ قوماندان ته يې کتل، وویل:

-که اجازه راکوئ چې ووایم، پر موږ توره شپه وه، خو د والاحضرت په ټاکنې سره شپه سبا شوه.

پیېر وپوښتل:

-څنګه، څنګه داسې؟

-څه درته ووایم، لومړی خو دا د لرګیو او وښو خبره درته ووایم، موږ چې کله د سوینځیان له سیمې شاتګ راپیل کړ، هیڅچا دا زړه نه شو کولای آن د ځنګلونو یا وچو وښو ته وګوري. مخ يې سردار ته وروا ړاوه او وې ویل:

- ښه کله چې پوځ شا ته درومي، ددغو شیانو ګټه هغو (دښمن) ته رسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یې سردار ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل:
-داسې نه ده عالیجنابه؟ موږ هېڅ نه شو کولای، زموږ په غونډ کې یې دوه تنه په همدې ډول جرمونو محکمې ته ولېږل، خو اوس چې والاحضرت وټاکل شو دا کارونه خورا آسانه شول. رښا راخوره شوه. ..
-ښه ولې یې په دې کارو بندیز لګولی و؟
تیموخین ډېر وشرمېد، دې خواته، هغې خواته یې وکتل. نه پوهېده چې څنګه ددې پوښتنې ځواب ووایي. پېیر له سرداراندرې نه همدا پوښتنه وکړه:
سرداراندرې په خواشینۍ او ملنډو وویل:
-ددې لپاره چې تالان شوې او ورانې شوې ځمکې دښمن ته پرې نه ږدو. دا ډېره جدي خبره ده، باید اجازه ورنه کړو، چې وطن تالان او پوځیان غلاوو ته وهڅوو. .. د جګړې ګټل هېڅکله، نه مورچل او نه دریځ، نه د وسلو کیفیت او آن نه د سرتېرو د شمېر پورې، هېڅ شي پورې اړه نه لري. ..
-نو څه پورې اړه لرئ؟
-هغه احساس پورې چې زما او د بل هر یو سرتېري (تیموخین ته اشاره وکړه) په زړه کې رالمسېږي.
سرداراندرې، تیموخین ته چې خپل قوماندان ته یې له حیرته او وحشته په ډکو سترګو کتل ځیرو، وروکتل. د پخوانۍ آرامۍ او چوپتیا پر ځای، اوس ګبنۍ اخېستی او ناآرامه و. داسې برېښېده چې هغه نه شو کولای هغه څه ناڅاپه چې خیال ته ورځي، ونه وایي:
-جګړه هغه څوک ګټي چې د هغې د ګټلو ټینګه پریکړه یې کړې وي. ولې موږ د اوسترلیځ په ځنډو کې جګړه بایلوده؟ موږ چې مرګ ژوبله مو تر فرانسویانو زیاته نه وه، خو ډېر ژر او پخوا مو ځان ته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې موږ په جګړه کې ماته خوړلې ده، نو ځکه مو بایلوده. او موږ ځانته ځکه داسې وویل چې هلته د سربښندنې لپاره ځانته څه نه و غوره کړي، موږ غوره ګڼلي وو چې ژر تر ژره د جګړې له ډګره ووځو. موږ ځانته وویل:

-جګړه مو بایلوده، باید وتښتوو !او موږ وتښتېدو. که په هغه ورځ مو تر ماښامه د تېښتې او ماتې خبره نه وای کړې، خدای خبر دی چې څه به پېښ شوي وای، خو که سبا موږ دغه خبره ونه کړو، او تر یوې شېبې چوپتیا نه وروسته یې وویل:

- ته وایې زموږ د لومړې کرښې کینه خوا ضعیفه او ښی، هغه یې پراخه او اوږده ده. دا هسې ملنډې دي، تشې خبرې دي، سبا موږ له څه سره مخامخ کېږو؟ څه مو په انتظار دي؟ سل میلیونه ډولاډول تصادفونه چې په یوه شېبه کې هلته پېښېږي. په دې پورې اړه پیدا کوي، چې هغوی وتښتي یا د تښتې خیال ورشي، یا زموږ سرتېري دي چې د تېښتې خیال ورته پیدا شي. یا د هغوی یا د دوی څوک ووژل شي، خو هغه څه چې اوس تېرېږي، دا ټول یوه لوبه ده. ربښتیانی، خبره داده، له هغو کسانو سره چې ته د جبهې د لومړیو کرښو د کتنې لپاره لاړې، نه یوازې د جګړې ټولیز بهیر ته ګټه نه شي رسولی، بلکې هغه ته خنډ هم پېښوي. هغوی یوازې د خپلو کوچنیو ګټو په خیال کې دي.

پېیر په کرکجنه ژبه وویل:

-په دغه شان شېبو کې؟

سرداراندري تکرار کړه:

-هوکې په دغه شان شېبو کې، د هغوی لپاره دغه یوازینی، شېبې دي چې د خپل سیال، تر پښو لاندې نقب ووهي او خپله دیو بل نښان یا صلیب یا کوم بل ویاړ تر لاسه کړي. زه تصور کوم سبا ته به هم چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې وي:

سل زره روسي او سل زره فرانسوي پوځيان به سره لوېږي، دا يو حقيقت دی، چې دوه سوه زره سرتېري به سره وهي. هر هغه څوک چې بې ډاره او په زړورتيا سربښندنه او جګړه کوي، هغه به بری ګټي. غواړې درته وايم، څه به پېښ نه شي. څومره به هغوی پورته او به خړې نه کړي، سبا ته موږ جګړه ګټو، سبا ته چې هر څه کېږي او هر څه پېښېږي، موږ جګړه ګټو.

تيموخين وويل:

-دغه ده ستا حضور والاحضرت ! دغه رښتيا او حقيقت دی. اوس به په ځان ډارېږو ! زما د کنډک سرتېري، باور کوي او کنه، هغوی خپل شراب هم ونه څکل. هغوی وايي چې اوس ددې خبرو وخت نه دی، او ټول چپ شول.

افسران پاڅېدل، سردار اندرې له انباره له هغو سره ووت او د کنډک ياور ته يې وروستې سپارښتنې ورکړې. کله چې افسران لاړل، پېير، سردار اندرې ته ورنېږدې شو، همدا چې غوښتل يې سردار اندرې ته څه ووايي، د انبار خوا ته په لاره کې يې د درې آسونو د پښو غږ واورېد. سردار اندرې هغې خوا ته وکتل، ولځوګين، کلاورويڅ يې چې يو قزاق يې ملګرتيا کوله وپېژندل. هغه رانېږدې او غږېدا ته يې دوام ورکړ. سردار اندرې او پېير بې له ارادې د هغو خبرې چې په الماني غږېدل، واورېدې، يو تن وويل:

-د جګړې ډګر بايد لا پسې پراخ شي، په دې اړه چې څومره وغږېږو، لږ مووېلي دي.

بل غږ ځواب ورکړ:

-همداسې ده ! اصلي موخه د دښمن ضعيفول دي، نو ځکه د ولسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو وژلو ته هم باید پام ونه شي.

لومړي غږ د هغه خبره تصدیق کړه:

-هو کې ! همدا سې ده !

همدا چې سواره تېر شول، سردار اندرې له قهره ډکه په ملنډیزه موسکا ،د هغو خبرې تکرار کړې:

-هو کې !د جګړې ډګر باید پراخ شي. هو !زما لپاره د جګړې ډګر لیسه ګورې دی او هلته ما ته له پلاره، زویه او خوره پرته بل څوک پاتې نه دي،خو دغه بناغلی دغو کارو ته هېڅ پام نه کوي، هماغه شان چې ما تا ته وویل:

-سبا ته به دا پردي نه وي، چې زموږ د برې خنډ کېږي، دغه دوی دي، چې د چارو د کړکیچنوالي لپاره، څومره یې چې له لاسه کېږي، هڅه کوي، ځکه د دوی الماني تفکر یوازې هغو دلایلو پسې ګرځي، چې هسې دلایل دي. د هغوی زړونو له هغه څه نه تش دي، چې زموږ زړونه یې غواړي او دا هغه څه دي چې د تیموخین، په زړه کې ځپې وهي. هغوی، ټوله اروپا په خورا درناوي هغه ته وسپارله او اوس راغلي موږ ته هېوادپالنه رازده کوي. څه بې ساري استادان !

د هغه غږ بیا له قهره تېره شوی و.

پېیر وویل:

-نو تاسو فکر کوئ چې موږ د سبا په جګړه کې بری ګټو؟

سردار اندرې په خورا پریشانۍ وویل:

-هو !هو !خو که پرېکړې ما پورې اړه درلودای، ما به اسیران نه نیول. اسیر یعنې څوک؟دا د غیرتیانو خبرې دي.

فرانسویانو زموږ کور تالان کړ او اوس به مسکو تالان کړي، ما ته یې سپکاوی وکړ، پر ما یې تېری وکړ او تر دې وروسته هم چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېه وغواړي، کولای شي. هغه زما دښمن دی او زما له نظره هغوی جانیان دي. تیموخین او نور ټول هم همداسې فکر کوي. هغوی باید اعدام شي. که هغوی زما دښمنان دي، هغوی زما دوستان کېدای نه شي او هغه خبرې چې هغو یې په تیلیزیت کې کړې وې، هسې تشې اپلتې دي.

پېیر، چې سترګې یې له حیرانتیا ځلېدلې، سرداراندرې ته کتل او وې ویل:

-هو !هو !زه په پوره توګه ستا خبرې منم.

هغه څه چې د موژاسیک په غونډۍ کې ټوله ورځ دی پریشانه کړی و، اوس ټول ورته په ډاګه شوي و، هغه اوس د دغې جګړې په اهمیت او په ټولیزه توګه د سبا ورځې د نښتې په ځانګړتیا ښه پوهېده. د هغو څېرو ځیرو الی او په سلو ژبو غږېدونکې له معنا نه ډک حالت چې لکه برېښنا دده له سترګو تېر شوي و، اوس ورته روښانېده. دده اوس د جذبې او فزیکپوهانو په وینا نغښتې هېواد پالنې په معنا چې د ټولو خلکو په زړونو کې راخوټېدله، پوره سرخلاصېده او په دې پوهېده چې ولې په داسې ورین تندي، زغم او آرامۍ بې پروایي ته ورته دی، مرګ ته ځان چمتو کوي.

سرداراندرې دوام ورکړ:

- باید څوک اسیر نه کړو. د اسیرانو نیول د جګړې ځانګړتیا بدلوي او د هغې وحشت راکموي. د اسیرانو په نیولو موږ جګړه په لوبه بدلوو، د رحم او ښښنې په یوه لوبه او داسې نور او همدا رحم دی چې کار خرابوي. زموږ د مهربانۍ او رحم دغه احساس د یوې ښځې د مهربانۍ او رحم هغه احساس ته ورته دی، چې د یوه خوسکي په وژلو یې هم زړه خوږېږي. هغه داسې مهربانې او خواخوږې وي چې د وینو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليدو زغم نه لري، خو د همدې خوسکي غوښه بيا له مرچو او مالګې سره په مزه مزه خوري. او موږ د جګړې او جګړه مارو د حق، د ښځې او سخاوت، د ريبارانو د ساتنې او له بدمرغيو سره د مرستې لپاره هڅوي. دا ټولې اپلتې دي. ما په ۱۸۰۵ کال کې دا ټول حقوق، ښځې او مرستې ليدلي، موږ يې غولولو او موږ هغوی غولول. د ولسي خلکو کورونه غلا او تالانه وي، جعلي پيسې خپروي او له ټولو نه لا لويه بدمرغي دا ده چې زموږ ماشومان وژني، زما پلار وژني او بيا د حقوقو خبرې کوي، د جګړې د حقوقو او پر دښمن د رحم او مهربانۍ. نه، اسيران بايد ونه نيول شي. بايد ووژل شي او خپله د مرګ هرکلی وکړي. په هرچا چې زما غوندې حال راغلی وای، هماغه شان به زوريدلی و لکه زه چې زوريدلی يم..

سرداراندرې، چې فکر يې کاوه، نور يې ددې پروا نه لرله چې فرانسويان به پر مسکو ولکه کوي او که به يې نه کوي. ناڅاپه چپ شو، يوه درانه غم يې ستونی کېښکود. په همدې چوپتيا کې څو واره دا خوا هغه خوا لاړ، خو د هغه تبجنې سترګې ځلېدلې، کله چې يې په خبرو پيل وکړ، شونډو يې رېږديدې:

-که ستر دروغجن په جګړه کې نه وای، موږ به يوازې هغه وخت او هغه هم د يو څه لپاره جګړې ته تللو چې لکه دنن په شان يې د ځاريدنې ارزښت لرلای. نور به نو نه له دې کبله چې پاول ايوانوويچ، له ميخائيل ايوانوويچه خپه شوی، جګړه به پېښېدله، که هغه وخت جګړه داسې جګړه وي، لکه او سنۍ هغه، بيا به د جګړه مارو سرښندنه هم بې ساري وای. هغه به بيا د غه وستافالځيان، ګيسنځيان او المانيان چې اوس ناپليون پسې روان دي، روسيې ته نه وای راغلي. موږ به هم اتريش او پروس ته نه تلو او په هغې جګړې کې به مو سرښندنې نه کولې چې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېږم د چا او د څه لپاره دی. جګړه خوا خوږي او مهرباني نه ده، داد ژوند تر ټولو بدمخې او بده چاره ده، باید په دې پوه او له هغې سره لوبه ونه کړو. باید ددې اړتیا باید په تریخ حقیقت په ټینګه او په زغرده پوه شو. ټوله خبره په همدې کې ده، چې دروغ باید له رښتیا نه جلا کړو، په جګړه کې باید داسې واوسي لکه په جګړې کې، نه داسې، لکه په لوبه کې چې وي، حال دا چې اوس جګړه د بیکاره او بې عقلو کسانو په کار بدله شوې ده. پوځیان د ټولنې تر ټولو لوړه او ویاړمنه پاړکه ده. جګړه څه شی ده؟ په جګړیزو چارو کې د بري لپاره څه ته اړتیا شته؟ او د پوځي ټولنې اخلاق څنګه دي؟ د جګړې موخه، انسان وژنه او وسله یې جاسوسي، خیانت او خیانت ته لمسول، د خلکو بدمرغه کول او په هغو تالان ګډول دي، د سرتېرو د مړولو لپاره د هغو د شتمنیو غلا کول، دروغ ویل، او دوکه کول. په دوکې او دروغو د پوځي ځیرکتیا نوم ایښودل دي. د پوځیانو اخلاق یعنې د آزادۍ وژل. دې ته وایي پوځي نظم. ځان پالنه، ناپوهي، بیکاري، ظلم، بداخلاقي، نشه، دې ته وایي پوځي اخلاق، خو سره له هغه هم پوځیان د ټولنې تر ټولو غوره او لوړه طبقه ده، له چینه پرته ټول شاهان پوځي جامې اغوندي او هر هغه څوک چې تر ټولو زیات خلک ووژني، هغه تر ټولو زیاتې ډالۍ او جوایز تر لاسه کوي. سبا ته هم د یو بل د وژنې تکل سره سره کوي، د یو بل د وژلو او نابودولو سیالۍ جوړېږي او په سلګونه زره خلک یا له ژونده او یا هم له روغتیا نه بې برخې کوي. او بیا د مننې او لمانځنې مراسم جوړوي، چې خدای دوی ته د زیاتو وګړو د وژلو قوت ورکړی دی. (دوی د وژلو شویو شمېر په لاسي لاپسې زیاته وي). د بري جنډې او چغې پورته کوي، ویاړ غواړي او په دې توګه هر څومره چې یې زیاتې وژنې کړې وي، په هماغه کچه خپل خدمت او ویاړ نه زیاته ګڼي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرداراندرې له رنځه په نرۍ خو قهرجنه چغه وويل:

-ښنګه لوی خدای له هغه ځایه دوی ته راګوري، او د هغوی خبرې اوري. آه !د زړه سره ! په دې وروستيو وختونو کې ژوند ډېر راته زورونکی شوی دی. زه وينم چې کرار کرار په ډېرو شيانو پوهېږم. انسان بايد د خير او شر د پېژندنې او پوهې ونې ته ورنږدې نه شي او ميوه ونه څکي. هغه زياته کړه:

-ښه، ډېر ښه، وخت هم ډېر پاتې نه دی. تا ته هم خوب درځي، زه هم بايد ويده شم.

ناڅاپه يې وويل:

- ځه، د ګورکي ښارګوټي ته لاړ

پېير په ډار خو له خواخوږۍ نه په ډکو سترګو هغه ته کتل او ځواب يې ورکړ:

-آه، نه !

سرداراندرې بيا وويل:

-ځه، ځه لاړشه، تر جګړې مخکې بايد خوب پوره شي.

هغه په چټکۍ پېير ته ورنږدې شو، له هغه يې غېږ تاو او ښکل يې کړ او چغه يې کړل:

-د خدای په امان، درځه، خو ځېږه ! هېڅ نه پوهېږم چې بيا به سره وګورو او کنه !

په چټکۍ راستون شو او انبار ته ننوت.

هوا تکه تياره وه او پېير نه شو کولای د سرداراندرې د مخ حالت ووينې، چې هغه خواشينی، قهرجنه او که خوښ او تاند و.

پېير يو څو موده هک حيران او چپ ودريد او فکر يې کاوه چې هغه پسې ببېرته او که کورته لاړ شي، خو په پای کې يې ځانته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-نه، نه هغه ما ته اړتیا نه لري او زه پوهېږم چې دا زموږ وروستی دیدن و، هغه یو لوړ ژور اسویلی وویست او د ګورکي سیمې ته خپل کورته لاړ.

سردار اندرې، چې انبارته راستون شو، په خپل کټ کې پریوت، خو خوب چېرته و.

هغه سترګې وتړلې، یو خیال په بل بدلیده، خو ده ته خوب نه ورته. په دغو خیالونو کې یوه هغه، دی ډېر په ځان اخته کړ. هغه ته په پترزبورګ کې، خپل یو ماښام داسې وریاد شو لکه پرون. دا هغه ماښام و چې د ناتاشا بشره له خوښۍ او لېوالتیا نه لکه اور داسې ځلېدله او ده ته یې نقل کاوه چې څنګه تېر اوړی دا د مرخیړیو د ټولولو لپاره یوه لوی ځنګله ته تللې او هلته ورکه شوې وه. هغې په ګډوډو خبرو کې، د ځنګل چوپتیا، خپلو احساساتو او له هغه بوډا سره چې د شاتو مچۍ یې ساتلې وې، خپلې خبرې اترې انځورلې. هغې په هره شېبه کې خپلې خبرې پرې کولې او ویل به یې:

-نه، نه شم کولای، زه نه پوهېږم چې تا ته یې سم نقل وکړم. نه شم کولای، ټول هغه څه کټ مټ درته ووایم، لکه څنګه چې و، نه نه ته نه پوهېږئ !

سره له هغه چې سردار اندرې هغه آراموله چې دی پوهېږي، په ټولو هغو خبرو چې هغه یې وایی، پوهېږي، خو بیا هم ناتاشا له خپلې وینا نه ناراضې وه. هغې غوښتل د خپل ګوګل د هغې ورځې شاعرانه احساسات څرګند کړي، خو هغې نه شو کولای:

- ته نه پوهېږئ. هغه بوډا څه ښکلی و او هغه ځنګل څه تت او تیاره .. د هغه داسې مهربانه.. نه، نه زه نه شم کولای درته وې وایم.

هغه لاپسې سره کېده او لاپسې ګېنۍ اخېسته. سردار اندرې اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسبږده، هماغه موسکا چې په هماغه ورځ د ناتاشې د نقل کولو په ورځ، د هغې سترګو ته په کتو کتو کې دده پرشونډو راخوره شوې وه، بیا راخوره وه،له ځانسره یې وویل:

-زه د هغې په خبرو پوهېدم، نه یوازې پوهېدم، بلکې هغه احساس چې د هغې ګوګل یې لمساوه، پر هغه صداقت او د هغې د روح پرربښتینتوب او سادګۍ چې په هغې کې نغښتي و، هغه مې هم احساسول او پرې پوهېدم. دا هغه څه و چې دد ې روح او ځان یې سره ښلول. دا هغه روح و چې زه پرې مین وم او راته ګران و، څه بې ساري او څه د زړه کومي او لېونۍ مینه، څنګه نیکمرغی وم. او ناڅاپه وریاد شول چې دغه مینه څنګه پای ته ورسېده. هغه،اناتول کوراګین، دغو احساساتو ،هو، له دغو احساساتو او خیالونو نه یوه ته هم اړتیا نه لرله، هغه دغه شیان نه لیدل او نه پرې پوهېده، هغه په ناتاشا کې یوازې یوه تانده ښکلې پېغلوټې لیدله، چې آن له هغې سره خپل قسمت یو کړي او زه؟

... او هغه لا تر اوسه ژوندی او خوشاله ګرځي.

سرداراندرې، داسې چې ګواکې چا اور پرې ورایښی وي،په چټکۍ پاڅېد او دانبارتر مخې بیا په ګرځېدو راګرځېدو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶

د اګست په ۲۵ مه نېټه د باراد نیو تر جګړې د مخه، مسیو دوبوسیت، د ټولواک د دربار د تشریفاتو مشر او ډګروال فابویر، لومړی له پاریس او دویم هغه له مادریده له ټولواک ناپلیون سره د کتنې لپاره والویوا، ته راورسېدل.

دوبوسیت، جامې بدلې او درباري کالي یې واغوستل، بیا یې سپارښتنه وکړه، هغه غوټه چې ده له پاریس نه ځانسره ټولواک ناپلیون ته راوړې ده، ده مخکې له مخکې د ټولواک کېږدی ته وروړي او خپله د کېږدی لومړې برخې ته ورننوت. هلته یې د ناپلیون له یاورانو سره چې په ده راټول شول، خبرې یې پیل کړې او خپلې غوټې په خلاصولو شو.

فابویر، لاکېږدی ته تر ننوتلو د مخه، له هغو جنرالانو سره چې پېژندګلوي درلوده، خبرې اترې پیل کړې. که څه هم ټولواک لا دځان په جوړیدو و او کالي یې اغوستل، خو لا د خپل خوب په کوټې کې و. کله به یې پزه ګروله او کله به یې ستونی خلاصوه، وبه چورلید، را وبه چورلید، او د چوپړ برس ته د برابرۍ لپاره به یې کله ځوربه ملا او کله هم غوړ ټټر هغه ته وربرابر کړ. یو بل ځانګړی چوپړ چې د ادکلن (کلونیا) د بوتل پر خولې ګوته ورایښې او د هغه په نازک بدن یې عطر ورشیندل، داسې یې ښودله چې ګواکې یوازې دی، دی چې پر کوم ځای او څومره عطر پر هغه وروشیندي. د ناپلیون لنډې څڼې لمدې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پر تندي راپرتې وې.

د هغه بشره که څه هم پړسېدلې او ژېړه وه، خو د نيکمرغۍ او خوښۍ نښې ترې وريدې. ځان يې رابرابروه، ستونی يې خلاص، آواز يې ډډ او خپل چوپړ ته چې په ده يې برس واهه وويل:

-ټينګ، لږ نور ټينګ.

هغه ياور چې دده کېږدۍ ته راغلی او د پرونۍ شپې د جګړې په لړ کې يې د نيول شويو اسيرانو خبر ورکاوه، دخوب د کوټې تر مخې په دې هيله ولاړ و چې د ننوتلو اجازه واخلي.

ناپليون تندی تريو کړ، تر سترګو لاندې يې خپل ياور ته وکتل، د هغه خبره يې تکرار کړه او وې ويل:

-اسيران مه ساتئ، هغوی مو ږدې ته اړوي چې ويې وژنو. واه د روس د پوځ په حال ! او خپله ملا يې خمه او ښورېې اوږې يې د چوپړ تر برس لاندې وربرابرې کړې او غږ يې پرې وکړ:

-ټينګ، ټينګ، لا ټينګ !

بيا يې وويل:

-بس دی، نور بس دی ! په سر يې ياور ته اشاره وکړه او وې ويل:

-ښاغليو دوبوسيت او فابوير ته ووايئ چې راشي.

ياور ځواب ورکړ:

- ښه دی ټولواک !

او د خوب د کوټې له دروازې ووت.

دوو چوپړانو اعليحضرت ټولواک ته دريشي وروا غوسته او ټولواک د ګارد آبي رنګه دريشي پرغاړه په چټکو ګامونو د هرکلو کوټې ته ورووت.

ښاغلي دبوسو، هغه سوغاتونه چې د ملکې له خوا راوړي و، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلوار د ټولواک د راوتلو د ځای پر مخامخ مېز کېښودل،خو ناپليون په دومره چټکۍ کالي اغوستي او داسې ژر راوتلی و چې دوبوسو ، وخت نه و پيدا کړی، کارونه داسې جوړ کړي چې د ناپليون لپاره نوی والی ولري. ..

ناپليون .. د خپلې خبرې جديتوب څه نرم کړ او وې ويل:

- ښه په پاريس کې څه حال و ؟

دوبوسيت،بايد هغه شان چې ښايي ځواب ورکړ:

-معظم ټولواک ! پاريس بې له تا نه په غم کې ډوب دی.

که څه هم ناپليون په دې پوهېده چې دوبوسيت،به دغه ډول يو ځواب ورکوي او هغه هم د ښه تفکر په وخت کې په دې پوهېده چې دغه شان ځوابونه ناسم دي، خو بيا هم د دوبوسيت له ژبې نه ددغه شان خبرو په اوريدو خوشاله، له هغه سره يې خواخوږي وښوده او وې ويل:

-ډېر خواشينی يم، چې تاسو مې تر دې ځايه ځان پسې راوستئ.

-اعليحضرتا ! ما له دغې ورځې پرته، د بل څه انتظار نه درلود چې تاسو د مسکو په دروازو کې وګورم.

ناپليون وموسېد او په پريشانۍ يې سر پورته کړ او ښۍ خوا ته يې وکتل. يو ياور په نرمو او خښېدونکو ګامونو راوړاندې شو او هغه ته يې يوه زرينه تنباکمروړه ورکړه، ناپليون هغه واخېسته.

تنباکمروړه يې پزې ته ونيوه او وې ويل:

-تاسو خو په عذاب نه شوئ، سفر مو خوښېږي، درې ورځې وروسته به، مسکو وګورئ. زه پوهېږم تاسو ددې هيله نه لرله چې دغه آسيايي پلازمينه وګورئ، خوندور سفر به وي. ..

د ناپليون پام شو چې ټول درباريان د پردې لاندې پټ شوي شي ته ګوري، وې پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا څه شی دی؟

دوبوسیت، له درباري دود سره سم، پرته له هغه چې ټولو اک ته شا ورواړوي، دوه ګامه شاته ولاړ او د پردې د لوړولو په ترڅ کې یې وویل:

-د اعلیحضرت ټولواک حضور ته د ملکې ډالۍ !

دا د ناپلیون د هغه ماشوم زوی او ښکلی، تصویر و، چې د اتریش د امپراتور له لور نه پیدا شوی، هغه د ژوار، نومي نقاش له خوا انځور او خدا زده ولې د روم د پاچا په نامه یادیده، ښکلی ماشوم و چې ګڼې کړې کړې څڼې یې درلودې، د هغه غلچک او کتل د مور په غېږ کې د مسیح کتو ته پاتې کېدل. ..

ناپلیون په یوې ښکلې شاهانه خوځېدا، تصویر ته اشاره وکړه او وې ویل:

-د روم باچا، خورا ښکلی دی. د ایتالویانو د ښکلا یز مهارت په ډول یې خپله څېره بدله کړه، په مینه مینه تابلو ته ورنږدې شو او داسې یې وښودله، چې ګواکې په فکرونو کې ډوب دی. هغه داسې احساس کړه، هر هغه څه چې دی وو ایي یا یې وکړي، هغه خپله تاریخ دی. هغه ته داسې وبرېښېده چې تر ټولو ښه کار چې دی کولای شي، خپل پرتم، واک او ځانغوښتنې ته په پام سره، چې د هغه زوی به د هغه له برکته، له نړۍ سره د (بیلبو)لوبه وکړي، هغه ددې لپاره چې ددغه پرتم، واک او ځانغښتې برخلاف، باید بل څه په ځان کې ځرګند کړي او ځان د نړۍ تر ټولو ساده او مهربان پلار وښيي. سترګې یې له اوښکو راډکې شوې، تصویر ته وروړاندې شو، څوکۍ ته یې وکتل (سمدلاسه یې څوکۍ د هغه مخې ته کېښوده) هغه پر څوکۍ مخامخ تصویر ته کېناست. د هغه یو اشاره ددې لپاره بس و چې ټول په پښو پاڅي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ووزي او دغه ستر انسان له خپلو احساساتو سره یو ازې پرېږدي.

ښه ډېره موده چې هغه د تصویر په وړاندې پاتې شو ، پرته له هغه چې خپله پوه شي، پر هغه د رڼا پرتې شغلو ته یې ګوتې وروړې، بیا پاڅېد ، دوبوسیت او د څارنې ساتونکي یې راوغوښتل او سپارښتنه وکړه چې دغه تصویر ددې لپاره د باندې وباسي، چې د کېږدۍ د باندې شاوخوا راټول شوي کسان د روم باچا د تصویر له نیکمرغه کتنې او د خپل ګران ټولواک او لارښود د زوی او راتلونکي واکمن له لیدو نه بې برخه نه شي.

له هغه شا ن چې ده هیله لرله، په هغه موده کې چې ده له خپل دولتي مشاور دوبوسیت، سره سهارنۍ خوړله (هغه ویاړ چې د دوبوسیت په برخه شوی و) د کېږدۍ په وړاندې د افسرانو او د زاړه ګارډ د سرتېرو د منډو او شروشور یوه هنګامه چې د تصویر د لیدو هڅه یې کوله، پورته شوه.

له هغه سره هم مهاله له لېوالتیا نه ډکې چغې اوریدلې کېدې:

-ژوندی دې وي ټولواک ! ژوندی دې وي د روم باچا ! ژوندی دې وي ټولواک !

تر سهارنۍ نه وروسته، ناپلیون د دوبوسیت، تر مخې خپل منشي ته وویل چې د پوځ په نامه دده فرمان ولیکي:

خپل فرمان یې یو ځل بیا له تېروتنو پرته او ښه لیکل شوې ښه ولوست او وې ویل:

- هوکې ! لنډ او هر اړخیز !

په فرمان کې راغلي و:

-جګړه مارو نومیالو ! داده هغه جګړه چې موږ دومره ورته سترګه په لاره وو ، ددې جګړې بری تاسو پورې اړه لري. بری زموږ لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرومرو دی. هغې ته موږ زیاته اړتیا لرو. بری به موږ ته هر څه راکړي. د ژمي لپاره تاوده او آرام کورونه او بېرته خپلې مېنې ته راستنېدل. هغه شان چې په اوسترلیڅ، فریدلاند، ویبتکس او سمولینسک کې وجنګېدئ، دلته هم وجنګېږئ. وجنګېږئ چې راتلونکي په خورا غرور او مېړانه ستاسو د سربښندنې یادونه وکړي. هغوی چې ستاسو د هر یو په اړه غږېږي، وایي به چې ده، د مسکو په لویه جګړه کې ګډون کړی و.

ناپلیون د خپل فرمان وروستۍ خبره بیا وویله: هو، د مسکو په جګړې کې !

او ښاغلي دوبوسیت ته یې، چې د سفر خورا لېواله و، بلنه ورکړه چې له هغه سره په ګرځېدا کې ملګرتیا وکړي. بیا له کېږدۍ نه ووت او د زین شویو آسونو خواته وروخوځېد.

دوبوسیت له ټولواک سره د ګرځېدو لپاره، له هغه مننه وکړه او وې ویل:

-ستاسو اعلیحضرت حضور پر ما خورا مهربان یاستئ.

هغه له آسه هم ډاریده، خوب هم ورته، او سورلۍ یې هم زده نه وه.

خو ناپلیون د سفر دغه لېواله ته سروښوراوه او دوبوسیت، اړو چې باید له هغه سره تللی وای. کله چې ناپلیون له کېږدۍ نه ووت، د کېږدۍ تر مخې دده د زوی د تصویر په وړاندې دګارډ د راټول شویو پوځیانو چغو او نارو لاپسې قوت واخېست، خو دناپلیون تندی تریو شو، په یوه شاهانه خوځېدا یې تصویر ته اشاره وکړه او وې ویل:

-یوسئ، له دې ځایه یې یوسئ ! لا تر اوسه پورې وخت دی چې هغه د جګړې ډګر ووینې.

دوبوسیت، سترګې وتړلې او سر یې ټیټ کړ او دا ددې ښنبه وه چې تر کومې اندازې پورې د ټولواک خبرې احساسوي او پرې پوهېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

لکه هغه شان چې د هغه تاریخ لیکونکي وايي، ناپلیون د اګست په ۲۵ مه نېټه له سهاره تر ماښامه پورې پر خپل آس تېره کړه.

هغه، ځایونه او سیمې کتلې او ځارلې، پر هغو سپارښتنو چې د هغه مارشالانو ورته وړاندې کول، خبرې اترې کولې او خپلو جنرالانو ته یې خپل ځانګړي وړاندیزونه سپارل:

-د اګست په ۲۴ مه نېټه، د شواردینو دمورچلونو تر نیولو وروسته، د روس د پوځ لومړۍ کرښې د کالوچا، د سیند د غاړو په اوږدو کې ماتې او یوه برخه، یعنې کینه خوا یې شاته اوښتې وه. په دغې برخه کې نه کوم سنګر او نه کوم ځارځای و. سیند هم د دښمن د پوځونو د یرغل په وړاندې کوم خنډ جوړولای نه شو او یوازې همدا برخه وه چې مخې ته یې پراخه ډاګونه پراته وو. هر ځارونکی او لیدونکی، پوځي یا غیر پوځي په لومړۍ کتنې او لیدنې کې په دې پوهېده چې د فرانسویانو یرغل به له همدې ځایه پیل کېږي. داسې برېښېده چې ددې خبرې په اړه فکر کول په کار نه دي او د ټولواک او مارشالانو لپاره دا د پریشانۍ او زیات غم خبره نه وه. هغوی په دې اړه نه ځانګړې پلټنې ته اړتیا لرله او نه ځیرکتیا ته، په تېره بیا چې اوس دغه پیاوړتیا د نبوغ نوم ګټلی و او ټولو هڅه کوله هغه د ناپلیون حق وګڼي، خو هغو تاریخ لیکونکو چې وروسته دغه پېښې لیکلي، دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راز د ناپلیون مل کسانو او یا خپله ده، په دې اړه بل نظر درلود.

ناپلیون، پر دغه ډاګونو وګرځېد، په خورا ځیر یې ټول ځایونه وکتل، خپله یې له خپل ځان سره د ځېنو ځایونو د خوښېدو او یا نه خوښېدو له امله سر ښوراوه، پرته له هغه چې په دغه اړه خپل ژور خیالات چې دده د پریکړو بنسټ یې جوړاوه، خپل مل کسانو یا جنرالانو ته وواییي، ددغو څېړنو وروستې پایله یې د فرمانونو په بڼه هغو ته اوروله. د داوو (چې په ګیرخوک اکمولسکي پېژندل شوی و) ددغه وړاندیز چې له کیڼې خوا باید د روسي پوځ نه راتاو شو، په اوریدو وویل چې دغه کار باید ونه شي، خو په دې اړه یې چې ولې ونه شي، هېڅ نه ویل. د جنرال کمپان دغه وړاندیز یې چې د هغه له مخې باید په فلیشی یرغل او خپل پوځونه د ځنګل له لارې قومانده کړي، ومانه. که څه هم مارشال ني، چې په ګیرخوک الخنګینسکی مشهور شوی و او زړه یې وکړی شو وواییي چې په ځنګله کې پرمختګ کېدای شي، د پوځ د تباهۍ سبب شي، له دغه وړاندیز سره یې په ډاګه مخالف کړی و.

د شواردینو د شاوخوا د سیمو تر کتنې وروسته یو څه وخت چپ پاتې شو، په خیالو کې ډوب شو او د توپونو د ډزو لپاره دوه هغه ځایونه چې سبا ته باید د روسیې مورچلونو، تر اور لاندې نیولو لپاره جوړ شي او د هغه تر څنګ هغه ځایونه چې صحرایي توپونه په کې ځای پر ځای شي، په نښه کړي.

وروسته له هغه چې یې دغه او نورې څه سپارښتنې وکړې، بېرته خپلې قوماندانۍ ته راستون او هلته یې د دغې جګړې د نظم کړنلاره د لیکلو لپاره خپل منشي ته واوروله.

دغه کړنلاره چې فرانسوي او ځېنو نورو درناوی وړ تاریخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليکونکو په خورا درنښت د هغه يادونه کړې، داسې وه:

هغه دوه مورچله چې د شپې له خوا د ګيرځوک اکمولسکي له خوا په لاندې شوې دښته کې جوړ شوي وو . له سهاره د دښمن پر هغو دوو مورچلونو بريد پيل کړ، چې مخامخ ورته پراته وو.

له دې سره هم مهاله د لومړۍ توپخانې قوماندان جنرال پيرينتي، له کمپان ديرشو توپونو او د بېسې او فريان له وسايلو سره ،يعني په ټوليزه توګه دوه شپېته عرادې(په هغو کې ځلورويشت د ګارد توپونه،د بېرش د کمپان د پوځ زغروال،او اته د بېسې او فريان د پوځ زغروال و) وړاندې ځي او د دښمن مورچلونه او توپخانه تر اور لاندې نيسي.

جنرال سوربيه بايد دې ته چمتو وي چې د لومړنۍ قوماندنې په اوريدو ، خپل ټول مهمات د دښمن د مورچلونه پلو ورولېږي.

شهزاده پنيتوفسکي د همدغو ډزو په لړ کې د ځنګله له لورې، بايد کلي ته لاړ او د دښمن پر مورچلونو راتاوشي.

جنرال کمپان بايد په ځنګل کې وړاندې لاړ شي، چې لومړي سنګرونه لاندې کړي. په دې توګه جګړه پيل او وروستې قومانده به دناپليون له خوا په خپله د دښمن د عملياتو په ليدو ورکول کېږي.

د ښي خوا د توپخانې د ډزو په پيل سره پر کينې خوا بايد ډزې پيل شي. د موران د پوځونو وسلوال او د وليعهد لښکر د ښي اړخ د اوربل په ليدو ، بايد په چټکۍ بريد پيل کړي. د وليعهد لښکر به کلي (بارادنيو) لاندې کوي او د هغه د درې پلونونه،تر اوښتونه وروسته به، د جنرال موران او جنرال ژي رار ،له پوځونو سره چې دده تر قوماندې لاندې دي،د دښمن پر مورچلونو يرغل کوي. وړاندې به ځي او هلته به له نورو پوځونو سره يوځاى پاتې کېږي.

دغه ټولې يادونې به په خورا ځير تر سره کېږي او د هغه تر ځنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید پوره احتیاط پوځونه هم چمتو وساتل شي.
موژآسیک ته نېږدې
د ټولواک اردو د ۱۸۱۲کال د سپتمبر ۲ مه

که ځان ته اجازه ورکړو او د ناپلیون دغه کړنلاره د هغه د نبوغ په وړاندې د هر ډول مذهبي ویرې نه لرې، وڅېړو. په ډاګه به څرګنده شي، خورا ناڅرګنده او پېچلې ده. هغې څلور خبرې او څلور سپارښتنې لرلې، خو له هغو نه یوه هم عملي کېدای نه شو او عملي هم نه شو.

په دې کړنلاره کې راغلي و چې:

-لومړی باید هغه ځایونه چې ناپلیون په نښه کړي، تر برید لاندې راشي. ..

دویم، جنرال پنیتوفسکي باید د ځنګله له لارې د کلي پلو وخوځېږي. ..

دریېم دا چې جنرال کمپان له ځنګله نه تر تېرېدو وروسته باید کلی اشغال کړي. ..

او څلورم دا چې: د ولیعهد لښکر به کلی (بارادنیو) لاندې کوي او درې پلونو ته به اوړي. ..

دغه کړنلارې لکه د هغه د نورو سپارښتنو او غوښتنو په شان عملي نه شوې او عملي کېدای هم نه شوې. له بارادنیو نه تر تېرېدو وروسته، ولیعهد د کالوچا په سیمه کې په شا وتمبول شو او نور وړاندې تلای نه شو. د موران او فریان لښکرې، نه یوازې کوم مورچلونه لاندې نه شو کړای، بلکې شا تګ ته اړ وتل او د هغو خپل مورچلونو روسانو ولکه کړل (دا هغه څه و چې ناپلیون په هېڅ ډول نه شو کولای د هغو اټکل وکړي او تصوریې هم نه کاوه). .. په کړنلاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم راغلي و چې تر دغو سپارښتنو وروسته، نورې قوماندې به ناپليون په خپله د دښمن د عملياتو په ليدو او د هغو د بهير د پرمختک له مخې ورکوي، خو دا کار هم ځکه ناشونی و چې د دغو جګړېزو پېښو د پېښېدو په ټوله موده کې ناپليون دومره لرې و، چې له هغو نه دده خبريدل خورا ګران و (دا هغه څه و چې وروسته څرګند شوه) او هغه فرمانونه چې ده په دې اړه ورکول، هم له پېښو نه د ناخبرتيا په حال کې ورکول کېدل، نو ځکه د هغه عملي کېدل ،خورا ګرانه خبره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸

ډېر تاريخ ليکونکي داسې وايي چې د بارادنيو جګړه ناپليون ځکه ونه ګټله چې هغه، د هغې په ترڅ کې والګي نيولی و، که هغه والګي نه وای نيولای، تر جګړې مخکې او د هغه په لړ کې به د هغه فرمانونو د لا لوړ نبوغ نه سرچينه اخېستې وای، روسيه به نابوده او د نړۍ نقشه او څېره به بدله شوې وای.

د هغو مورخينو لپاره چې وايي روسيه د يوه سړي، ستر پتر، په خوښه او تکل جوړه شوې، فرانسه د يو تن ناپليون، په امپراتورۍ بدله شوې او د فرانسې پوځونه د يو تن په قوماندې روسيې ته راغلل او جګړه يې پيل کړه او روسيه ځکه ستر او بريالۍ شوه چې ناپليون د اګست په ۲۲ مه نېټه په سخت والګي اخته شوی و، دا د هغو لپاره د منلو وړ ده.

که د بارادنيو د جګړې پيل يا نه پيل، د ناپليون ارادې پورې اړه لرلای، که د دې يا هغه فرمان ورکول د هغه په خوښه يا نه خوښه کېدای، نو په دې توګه دا په ډاګه ده چې د ناپليون والګی د روسيې ژغورونکی وګڼل شي، خو له دې کبله چې د اګست په ۲۴ مه د هغه له يو چوپړ هېر شوی و، چې هغه ته تودې او نه لمدېدونکې موزې ورکړي، بايد دغه چوپړ د روسيې اصلي ژغورونکی وګڼو.. له بله پلوه که دغه دلايل چې روسيه يوازې د يوه تن (ستر پتر) په اراده جوړه شوې امپراتوري ده، د فرانسې د امپراتورۍ جوړېدل او پر روسيې د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېواد د پوځ يرغل،د يوه تن ناپليون په خوښه او اراده تر سره شوې ده، هغه دلايل دي چې يوازې ناسم او له عقله لرې، بلکې له انساني طبيعت سره هم اړخ نه لګوي،خو د دغې پوښتنې چې د تاريخي پېښو دلايل دا دي چې د نړۍ د چارو بهير له مخکې د لوی خدای په اراده ټاکل شوی او د ټولو هغو انسانانو د ارادې محصول ذی،چې په دغه بهير کې يې ګډون کړی دی او ددغه شان کسانو لکه د ناپليون د ارادې اغېز رښتينی نه برېښي..

د بارادنيو په جګړه کې ناپليون نه څوک وويشتل او نه يې څوک ووژل، دا کارونه ټول سرتېرو تر سره کړل او دا هغه څوک نه و چې خلک يې وژل.

فرانسوي سرتېرو د بارادنيو په جګړه کې روسي سرتېري نه له دې کبله چې ناپليون فرمان ورکړی وژل، بلکې هغوی له دې کبله روسي سرتېري وژل چې هغوی هيله لرله هغه ووژني. د فرانسې ټول پوځيان،فرانسويان،ايتالويان،المانيان،هنګريان،ټول او ټول وږي، بې جامو او له جګړو ستړي وو، دوی،د هغه پوځ په وړاندې چې مسکو ته يې ددوی د تګ لاره تړلې وه،ځان داسې انګېره چې ګواکې د بوتل سر خلاص شوی او بايد مې يې هرومرو وڅکل شي، که هغه وخت ناپليون هغوی له جګړې نه منع کړي وای، هغوی به هغه وژلی وای او خپله به يې د روسانو وژلو ته وردانګلي وای، ځکه هغو دا کار خپله دنده ګڼله.. هغوی نارې وهلې: ژوندی دې وي ټولواک !د هرې اپلتې په اوريدو سره يې بيا هم همداسې نارې وهلې او چغې يې آسمانو ته رسېدلې. هغوی له دې نه پرته چې چغې ووهي: ژوندی دې وي ټولواک ! او ځان د مسکو تر لاندې کولو وروسته ښه خوړو او کالو ته ورسوي بله لاره نه درلوده. نو ځکه دوی د ځان په شان نور انسانان يوازې ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره چې ناپليون يې غوښتونکی و ،نه وژل. په دې جګړه کې دا ناپليون نه و ، چې د جګړې لارښوونه کوي، ځکه د هغه يو فرمان هم عملي نه شو. .. که څه هم دې جګړې ته جوړه شوې کړنلاره، په هېڅ ډول تر نورو هغو کړنلارو نه چې پخوا له دې د نورو جګړو لپاره جوړې شوې وې، خرابه نه وه بلکې تر هغو ښه هم وه او د جګړې په موده کې ورکړل شوي فرمانونه هم تر پخوانو هغو خرابه نه وه ،خو د بارادنيو د جګړې فرمان له دې کبله دې ته،ورته پخوانيو فرمانونو ته توپير درلود ،چې د بارادنيو جګړه، لومړې جګړه وه چې په هغه کې ناپليون ماته کړې وه. ټولې ښه او غوره بې سارې کړنلارې او فرمانونه، چې کله بری رانه وړي، تل ناوړه او احمقانه برېښي او دهغو پوځي کارپوهانو له خوا غندل کېږي، چې جګړه ونه شي ګټلی او برعکس که ډومره ناوړه او بېکاره کړنلاره او فرمان جګړه وګټي، هغه خورا ښه د پام وړ او غوره ګڼي او خورا ښه پوهان د هغو د ښېګڼو او غوره ځانګړتياو د اثباتولو لپاره کتابونه پرې ليکي.

هغه کړنلاره چې (وای روتر) د اوسترليځ د جګړې لپاره جوړه کړې وه، د پوځي کړنلارو په تاريخ کې غوره او بېلګييزه وه، خو هغه يې د زياتې پاملرنې، بشپړتيا او هراړخيزتوب له امله سره وغندله. ناپليون د بارادنيو په جګړه کې د واک د ستر استازي په توګه په هماغه شان غوره او تر پخوا هغه ښه او لا ښه تر سره کړه، آن د جګړې د بهير لپاره يې کوم ناوړه څه هم ونه کړل. هر غوره وړانديز يې ومانه، هغه کومه تېروتنه ونه کړه، خپله يې هم متناقض نظريات او څرګندونې نه لرلې، نه ډار شوی و او نه د جګړې له ډګره وتښتېد ، په جګړه کې د خپلې پوهې او تجربې په مرسته يې، په کراره او عزت خپله جګړيزه مشري او غوره دنده په پوره ايمانداری تر سره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

کله چې ناپليون د جګړې د کرښو ،تر دويمې هراړخيزې کتنې وروسته راستون شو ،وې ويل:

-د شطرنج دانې اېښودل شوې او ټولې شوې دي. لوبه به سباته پيل شي.

هغه هيله وکړه چې تودې جامې ورکړي او دوبوسيت، يې هم ځانته راوغوښت، له هغه سره يې د پاريس په اړه خبرې اترې پيل کړې او د هغو بدلونونو په هکله يې د هغه نظر وغوښت چې د ملکې په کور کې د راوستلو هيله لرله. د تشريفاتو رئيس د ټولواک د حافظې قدرت څکه حيران کړی و، چې د ژوند ورځني خورا واړه شيان او د هغوی ځای او بدلول يې هم په ياد و.

له ډېرو وړو او بې معنا شيانو سره يې لېوالتيا ښودله، له سفر سره د دوبوسيت، پر بې پايه ميني ټوکې کولې او د هغه ډاکتر په څېر چې ښه په ځان ډاډمن او په خپل کار ښه پوهېږي، بې پروا غړېږي، خپله چپنه اغوندي او د ناروغ پر سر درېږي او وايي:

-هر څه زما په واک او ذهن کې دي، ما ته هر څه څرګند دي، هر وخت چې وړوي، پيل کوم او له بل هر چا نه ښه پرې پوهېږم. او س کولی شم ټوکې هم وکړم، څومره چې په کراره کراره زياته ټوکې کوم، په هماغه اندازه بايد تاسو ډاډمن، آرام واوسئ او زما نبوغ مو حيران کړي.

د خپل دويم جام تر څکلو وروسته، ناپليون لاړ چې دده تر نظره سبا ته دمهم کار د سرته رسولو نه مخکې بايد ويده شي. هغه د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکي کار له امله دومره سودايي و چې خوب يې ترينه تښتولی و. سره له هغه چې د شپې د لمدبل له مخې د هغه والګی لا زيات شو، د شپې تر نيمايي وروسته په درې بجو له خپلې کېږدۍ نه، بلې لويې کېږدۍ ته ورووت. او وې پوښتل:

-روسان شته که لاړل؟

هغه ته يې ځواب ورايه چې د دښمن ډزې له هماغه ځايه رواني دي. او د ښه ده، په نښه يې سر وښوراوه.

د څارنې ياور کېږدۍ ته ورننوت.

ناپليون له هغه نه وپوښتل:

-ښه راپه ! ته څه فکر کوئ، زموږ نننې کارونه به ښه وي؟

راپه ځواب ورکړ:

-بېشکه چې به ښه وي، معظم ټولواکه !

ناپليون هغه ته وکتل.

راپ وويل:

-ستاسو به په يادوي معظم ټولواک چې په سمولينسک کې مو ماته وياړ راوباښه او راتهومو ويل چې بوتل خلاص شوی دی او بايد وڅکل شي. ناپليون وروځې ګونځې او تندی تريو کړ، سر يې په منګلو کې کېښود، تريو مودې پورې چپ شو او بيا يې وپوښتل.

-دې خوار پوځ له سمولينسکه، تردې ځايه پورې ډېره مرګ ژوبله ليدلې ده، وګوره ! ما تل ويلي دي راپه ! بخت دوکه ماره کمچنۍ غوندې ده او اوس دغه حال خپله احساسوم. رښتيا پوځ خو لا تر اوسه بشپړ دی؟

راپ ځواب ورکړ:

-هوکې معظم ټولواکه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون يو تابليت راواخيست، هغه يې په خوله کې کېښود. او خپل ساعت ته يې وکتل. خوب نه ورته او سهار هم لا لرې و. داسې فرمان نه و چې د وخت د تېرولو لپاره وليکل شي، ځکه ټول فرمانونه ورکړ شوي و او اوس يې د عملي کېدو وخت و.

ناپليون په ټينګه او ځېږه وپوښتل:

-پوځ ته ډوډۍ او وريځې ورکړل شوي دی؟

-هو کې، ټولو اکه !

-وريځې څنګه !

راپ ځواب ورکړ چې د وريځو په اړه يې هغه د ټولو اک سپارښتنې ټولو ته رسولي دي، خو ناپليون د نه رضايت په نښه سر وښوراوه، ګواکې هغه په دې باور نه لاره چې د هغه سپارښتنې دې تر سره شوي وي. چوپړ جام په لاس راننوت. ناپليون ورته وويل چې راپ ته هم يو جام ورکړئ، کرار چپه خوله کېناست او په خوند خوند يې غړپ غړپ خپل جام څکه.

هغه خپل ګيلاس بوی کړ او وې ويل:

- زه خو نه په مزه پوهېږم او نه په بوی. نور نو ،له دې والګی نه ستومانه شوی يم، ټول د ډاکټر خبرې کوي او د يوې والګې دارو نه شي کولی !کورودېزار، دغه تابليتونه راکړل، خو د ناروغۍ علاج هسې تشه خبره ده.

زموږ ځان د ژوند لپاره د يوه ماشين په څېر دی، هغه د همدې لپاره جوړه شوی دی. هغه بايد په خپل حال پرېږدو. هغه بايد خپله د خپل ځان ساتنه او پالنه وکړي. هغه تر هغه نه چې موږ دارو پرې کوو، کله چې يوازې وي، زيات کار کوي، زموږ ځان لکه ساعت داسې دی چې بايد هماغه خپل ټاکلی وخت ووهي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې برېښېده چې ګواکې لاره يې پيدا کړې وه، دا هغه څه و چې ناپليون له هغه سره خورا لېوالتيا لرله. هغه بيا ناڅاپه يوه پوښتنه او تعريف رامنځ ته کړ او وې پوښتل:

-راپه ! تاسو پوهېږئ چې د جګړې هنر څه شی دی؟

او خپله يې ځواب ورکړ:

-د جګړې هنر هغه دی چې په ټاکلې شېبه کې تر دښمن نه پياوړی او قوي واوسې.

او راپه، ځواب ورنه کړ.

ناپليون وويل:

-سبا به موږ له کوتوزوف سره مخامخ کېږو، ګورو به چې څه کېږي، ياد به يې مو، هغه پر براونا، کې قوماندانې کوله، خو د درې اونيو په اوږدو کې يو وار هم نه پر آس سپور شو او نه يې د جبهې کرښې وکتلې، ګورو به چې څه کېږي؟

هغه ساعت ته وکتل، د شپې څلور بجې شوې وې، خو خوب نه ورته او جام يې ټول څکلی و. کوم کار يې نه درلود چې وې کړي. پاڅېد، ښکته پورته وګرځېد، يو تود کوټګی يې واغوست، خولۍ يې پر سر کړه او له کېږدۍ نه د باندې ووت. هوا تياره او لړې خورې وې. لړې له آسمان نه په سختۍ راشېوه وې. د فرانسوي پوځيانو د قطعاتو مخې ته بل شويو اورونو شغلې نه لرلې، خو هلته لرې لرې د روسي پوځونو، د بل شويو اورونو شغلې د لوګو په منځ کې ځلېدلې. چوپه چوپتيا خوره وه، خو د فرانسوي آسونو د سمونو تکهارې او ښهارې وو، چې مورچلونو ته خوځېدلي وو، هغه له ورايه اورېدل کېدل.

ناپليون د کېږدۍ تر مخې ګرځېده راګرځېده، د اور شغلو ته يې کتل، د سرتېرو ګامونو او د آسونو د سمونو غږ ته غوږ و، کله چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږدی، مخې ته د ولاړ ساتونکی له مخې چې د بڼکوخولۍ یې پر سر و ،تېرېده ،هغه د ټولواک په لیدو په وچه تېږه بدل شوی و ، د هغـه مخـې ته ودرید او پـه هماغـه پـوځي قهرجن،خو هم مهالـه لـه خواخوږۍ سره مـل، غـږ چې تـل بـه سـرتېرو سـره پـه دې ژبـه غږیـده لـه سـاتونکي نـه وپوښتل:

-ته له څه وخت راهیسې خدمت کوي؟ همدا چې ځواب یې واوریـد ، وې ویل:

-ښه ! پخوانی یې، په غونډ کې یې تاسو ته وریځې درکړئ؟

-هو ! ټولواک، رایې کړې.

ناپلیون سر وښوراوه او له هغه نه لرې شو.

د سهار پنځه نیمې بجې وې چې ناپلیون سپور شو او د شـواردینو کلي ته لاړ.

هوا مخ په رڼیدو وه، آسمان کـه څـه هـم تـک شـین و ، خـو یـوازې یـو کنډک وریځ په ختیځ کې ولاړې وې. پرېښودل شوی نغري د سبایي پـه رڼایي کې کرار کرار په سړو کېدو و.

ښي اړخ ته د توپ یو دروند غږ انګازې جوړې کړې، پـه آسمان کـې یې کرښه جوړه او بېرته چوپتیا خوره شوه. یوڅو دقیقې وروسـته دویـم او بیـا دریـیم غـږ واوریـدل شـو. فضـا ولړزیـده او بیـا څلـورم او پـنځم ډزونه، نېږدې او نېږدې چېرتـه ښـۍ خوا تـه یې پـه پـرتم انګـازې جوړولې.

لا د لومړیو ډزو غږ نه و ورک شوی، چې نورې ډزې او نـورې نـورې یو په بل پسې پرله پسې پیل شوې.

ناپلیون له مل چوپړانو سره د شواردینو د کلي مورچلونو تـه ورغـی او هلته له آسه کوز شو، لوبه پیل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰

پېير چې له سرداراندرې نه ګوركي ته راستون شو ، خپل څاروان تـه يـې سپارښـتنه وكـړه چـې سبا سـهار د وختـه آسـونه چمتـو او دى هـم د وخته راويښ كړي. او سمدلاسه د باريس له خوا بـه هغـه كـنج كـې ويـده شو چې دده لپاره يې جلا كړى و.

كله چې پېير بله ورځ سهار پوره راويښ شو ، هېڅوك د باريس پـه جونګړو كې نه و ، د وړې جونګړې هينداړې لړزيـدې او دده څاروان ده ته ولاړ او ښوراوه يې.

داسې ښكاريده چې څاروان د هغه له راوېښـېدو نـاهيلى شوى دى، پرته له هغه چې پېير ته وګوري، هغه يې لـه اوږې نيـولى، پـه ښـوريدو ، ښوريدو كې يې ويل:

-تاسو حضور، ستاسو حضور، ستاسو حضور ! د ډزو غږ اورئ. ..

پېير چې نور پوره راويښ شوى و ، وويل:

-څه وايې، پيل شوه !

د جونګړې مخې ته ناست ساتونكى وايي، ستاسو حضور لكـه چـې اورئ، ډزې پيـل شـوې. ټـول ښـاغلي تللـي او پـه خپلـه والاحضـرت هـم پخوا له همدې ځايه تېر شو.

پېيـر، پـه تلـوار جـامې واغوسـتې او د جـونګړې مخـې برنـدې تـه ورووت. د بانـدې هـوا صـافه، تـازه شـبنم پـروت، طبيعـت او آسـمان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښې نښې ورولې. لمر چې همدا شېبه د وريځو له پردې نه ځان راژغورلی و، خپلې نيمايي شغلې يې کړۍ کړۍ د وريځو له کړۍ نه راڅلولې، د کوڅې د بل پلو بامونو له شانه، په لاروکې پر پرتو خاورو د پراته شبنم، پر کورونو او د هغو پر کړکيو او د پېيرپر آسونو چې د هغه جونګړې ته نږدې ولاړ و، د رڼا شغلې شيندلې، د باندې د توپونو غړمبهار، دم په دم ښه اوريدل کېده، يو ياور له خپل قزاق ملګري سره په کوڅه کې روان و.

ياور چغې کړل:

-ښاغلی ګرافه ناوخته شوې ده، ناوخته شوې !

پېير، خپل ساروان ته وويل چې آس يې ورپسې ورولي، خپله لاړ او پر هغې غونډۍ وروخوت چې پرون يې له هغې نه د جګړې د ډګر ننداره کوله. پر دغې غونډۍ خورا ګڼ شمېر پوځيان راټول شوي وو، د قوماندانۍ د افسرانو د غږيدا غږ، چې په فرانسوي ژبه غږيدل، اوريدل کېده. د کوتوزوف سپين سر چې سپينه سره پټاره لرونکې خولۍ يې پر سره وه او سپين څټ يې د اوږو په منځ کې ډوب و، له ورايه ښکاريده. د کوتوزوف لرليد (دوربين) په لاس کې و او تر غونډۍ لاندې لويه لاره يې څارله.

پېير، پله په پله پر غونډۍ وروخوت. هغه د سترګو په وړاندې منظر ته وکتل او دی د هغه له پرتم هک پک پاتې شو. هماغه پرونۍ دښته او ډاګ و او ښکلا يې دده زړه وړی و، خو اوس ټوله دښته له سرتېرو ډکه او د توپونو له ډزو نه راولاړ شوی کنډک کنډک لوګي هغه پوښلې وه. د لمر زرينې وړانګې چې د هغه د شا له کينې خوا راپورته کېدې، لکه زرينې ګلابي رنګه نيزې له اوږدو سيوريو سره غبرګې غځولې او د سهار په سپېڅلې هوا کې يې د دښتې پر لمنه د رڼا لړې خپرولې.. هلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري لري زرين فصلونه او يو نيم خال، شنه هغه له ورايه ځلېدل. وړاندې، مخکې، ښي او کيڼې خوا ته د ښته کې، د سرتېرو ګڼه ګوڼه وه. دا او نور ټول هر څه دا سې د ژوند له خونده لېوا له وه چې پېير د دغه شان يو پرتمين حال هيله نه لرله، خو له هر څه زيات هغه د جګړې ډګر او د هغې دواړه خوا ته د بارادنيو کلي او د کالوچا، ډېر حيران کړی و.

د کالوچ، پر سر، په بارادنيو کې د هغه په دواړو خواوو کې په تېره بيا د هغه کيڼ څنګ ته د ککر ساحل په خوا کې ولاړې لړې چې د راڼه لمر په را ځلېدو او خوريدو، دغو لړو لمن ټولوله.. د توپونو لوګي به د لړو سره ګډ شو، د لوګي او لړو په دغه سيند کې به د لمر سهارنيو شغلو کله د اوبو پر څېر، کله د شبنم پر بستر، کله د بارادنيو او د سيند پر سواحلو د خپرو سرتېرو د سر نيزو پر څوکو، د ځلاوو رڼا خوروله. د دغو لړو په منځ کې به کله سپينه کليسا، يو نيم ځای به د بارادنيو د کلي، ديو نيم کور بامونه او يا د توپونو له شنو بخونو صندوقونو سره دولاړو سرتېرو ډلې ليدل کېدې. دا هر څه په ښوريدا او په خوځېدا ښکاريدل. ځکه چې د لوګي او لړو څپې په دغې ټوله بې پايه سيمه کې په کراره روانې وې..

که څه هم عجيبه برېښېده، خو د دغه منظر ښکلا د توپونو همدغه لوګي او د هغو د ډزو غړمبهاری وو.

ناڅاپه ګړز شو او له هغه سره هم مهاله، يو ګرد، پنډ، سپين خړ رنګه لوګی پورته او بيا ګړز !

ګړز، ګړز ! بيا دوه کنډکه لوګي په هوا کې را ښکاره شول، په هوا کې سره مخامخ، وړاندې لاړل او ګړز ګړز ! او غړمبهاری، هغه څه رښتيا کول چې سترګو ليدل.

کيڼې خوا ته د کروندې او بوټو پر سر، همدا سې پرله پسې د لوګيو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنډکونه راښکاره او لرې لرې چېرې روان وو. او هلته په ځنګلونو کې د توپکو نريو نريو لوګيو ټوټو، د ګرديدو او وړاندې تګ وخت نه شو پيدا کولای، خو د هغه نري نري غړونو خپل آوازونه تر غوږونو پورې رسول..

پېير غوښتل همالته، د همدې لوګو، د همدې سرنيزو په ځلا او شروشور کې او د همدې خوځېدا او منډو په منځ کې پاتې شي. هغه کوتوزوف او له هغه سره مل چوپړانو ته ددې لپاره وروکتل چې له هغو سره له پېښو نه د اخېستل شوي احساس آزموينه وکړي. ټولو کتې مټ لکه دده په شان، يا ده ته داسې وبرېښېدل، په هماغه شان لکه دده احساس مخ وړاندې کتل، مخامخ د جګړې ډګر ته. د هغو ټولو په بشرو کې هماغه پټه او ناڅرګندده توده لېوالتيا راځلېدله چې ده پرون شپه احساس کړې وه او د سردارانډرې سره تر غږېدا وروسته د هغه په رښتينتوب پوه شوی و.

کوتوزوف، چې هماغه شان ډګر ته کتل او پرته له هغه چې له هغه ځايه بلې خوا ته وګوري، هغه جنرال ته چې تر څنګه يې ولاړ و، وويل:

-درځه !درځه ګرانه !خدای دې مل شه.

جنرال د قوماندې په اوريدو، له غونډۍ نه ښوه شوې لارې پلو وخوځېد او د قوماندانۍ د يو افسر ددې پوښتنې په ځواب کې چې چېرې ځي، په خواشينۍ او قهر ځواب ورکړ:

-د سيند آپلو !

پېير چې په خيالو کې زنګيده، د جنرال پسې وخوځېد او په زړه کې وويل:

- او زه؟ زه څه وکړم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پر هغه آس سپور شو ، چې قزاق ورکړ. پېیر هم د خپل ځاروان پلو چې د آس جلو یې نیولی و ، ورغی. له هغه نه یې وپوښتل چې کوم آس تر نورو آرامه دی. هغه پر آس سپور شو ، د خپل آس یال یې راونیو ، د آس پر ګېډه یې د خپلو پرانستو ځنګنو او وسپنیزو پوندو نه احساس کړه ، چې عینکې یې له سترګو لوېږي، خو نه یې شو کولای، د آس له یال نه لاس راپورته کړ ، هماغسې یې جنرال پسې آس یرغه کړ او پر غونډۍ د قوماندانۍ د ولاړو افسرانو خندا یې راولمسوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

هغه جنرال پسې چې پيير له غونډۍ نه راښکته شوی و، د غونډۍ په لمن کې په خورا چټکۍ کينې خوا ته تاو شوی او پيير هغه ورک کړی او خپله د پليو سرتېرو کرښو ته چې د هغه مخې ته ور روان و، ورګډ شو.

هغه هغه کوله چې د هغو له ډلې ځان وباسي، کله به ښۍ او کله به کينې خوا ته تاوراتاو شو، خو هرې خوا ته ګڼ شمېر سرتېري ولاړ وو... د هغو پر څېرو يو ډول خواشينۍ راخوره وه. هغوی ټول په ناڅرګندو، خو مهمو کارونو لګيا وو. ټولو په ناراضي، خو پوښتنيزه غلچک د غه شورب سواره ته چې سپينه خولۍ يې پر سر وه او هېڅ څرګنده نه و چې ولې او د څه لپاره پر آس سپور و، د دوی کرښو ته ورننوتلی دی، کتل. يو تن چغه کړې:

-دا ولې د کنډک په منځ کې سپور ګرځي؟

-بل تن د توپک په قنداق د هغه آس پورې واهه، پيير ځان پر زين برابر کړ او په خورا ستونزو يې متې ځان ټينګ کړ، د سرتېرو له منځه ووت او ځان يې آزاد او پراخ ډګر ته ورسست.

د هغه مخې ته يو پل ورغی، پله ته نېږدې نور سرتېري ولاړ وو او ډزې يې کولې، پيير هغو ته ورنېږدې شو. هغه پر ته له هغه چې خپله پوه شوی وي، له هغه پله نه چې په کالوچا، کې د بارادنيو او ګورکی تر منځ پروت و ورنېږدې شوی و. دا فرانسويان و چې د جګړې په لومړيو شېبو کې يې د بارادنيو د لاندې کولو وروسته، ډزې کولې. پيير تر خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې او د هغه دوارو خوااووته سرتېرې ليدل چې په ريبل شويو پرتو وښو چې ده پرون ليدلی و، د ډزو سختو لوګو په منځ کې هلې ځلې کوي. سره له هغه چې د هغه شاوخوا او په سرپورې بې ساري ډزې رواني وې، په هېڅ ډول يې دا فکر نه شو کولای چې هغه د جګړې په ډګر کې دی.

هغه نه ډزې اورېدې او نه يې هغه مرمۍ او ګولۍ ليدلې چې له هرې خوا او دده له سره تېرېدې.. دښمن هم چې د رود آپلو او تر ډېرې پورې يې وژل شوي کسان چې په بې شمېره توګه دده شاوخوا پراته وو، نه ليدل. د هغه داسې يوه موسکا وه چې له شونډو يې نه ورکېده، خپل شاوخواته يې کتل، يو تن بيا پر ده ورچغه کړل:

-دا د څه لپاره، لومړۍ کرښې ته راغلي دي؟

پر هغه يې غږ وکړ:

-زغله، ښۍ خواته زغله کينې خواته !

پېير کينې خواته تاو شو او بې خبره له ياور جنرال دايوسکی سره چې پخوا يې هم پېژانده، ټکر شو. دغه ياور په کرکه هغه ته وکتل او د خپل طبيعت له مخې يې غوښتل لکه د بل هر چا په شان پر هغه هم وربرګ شي، خو هغه يې وپېژاند، سر يې وښوراوه او وې ويل:

-تاسو دلته څه کوئ؟ او سمدلاسه په منډه له هغه ځايه لاړ.

پېير چې پوه شو، دا په ربښتيا هم دده ځای نه دی، هلته کوم کار نه لري، له دې وېرې چې د چا د کارو خنډ نه شي، هماغسې يې دغه ياور پسې ور هه کړل.

هغه ته يې ځان ورورساوه او ترې وې پوښتل:

-دا څه خبره ده؟ اجازه لرم چې له تاسو سره لاړ شم؟

ياور ځواب ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-کولای شئ، همدا شېبه کولای شئ ! او د هغه ځورب جنرال خوا ته یې چې هلته د وښو په منځ کې ولاړ، ورودانګل، یو څه شی یې هغه ته ورکړل او تر هغه وروسته یې پېیر ته مخ وروا ړاوه او په موسکا موسکا یې هغه ته وویل:

-ګرافه ! تاسو څنګه دلته راغلی یاست؟ همدا سې، د ننداري لپاره که څنګه؟

پېیر وویل:

-هو، هو ! خو یاور د خپل آس مخ ترې وا ړاوه او په خپله مخه وخوځېد ، هغه ورته وویل:

-د خدای شکر دی، دلته کراري ده. خو د کیڼې خوا په کرښه کې، د باګراتیون په قطعه کې قیامت دی، خدای دې ترې ساته !

پېیر وپوښتل: دا څه وایي؟ خدای مه کړه، دا چېرې؟

یاور وویل:

-له ما سره راځه، د غونډۍ سرته لاړ شه، د مورڼ له ځایه ،هو زموږ له مورچله هر څه ښه لیدل کېږي، څه کوئ؟ راځئ او کنه؟

پېیر خپل شا وخوا ته ددې لپاره وکتل چې وګوري څاروان یې چېرې دی، او ځواب یې ورکړ:

-ښه، درځم درسره.

او په همدې وخت کې یې د لومړي ځل لپاره ټپیان ولیدل چې ګوډ و مات روان دي او یا یو نیم چې د تګ نه دي، په بسترو کې وړل کېږي. په هماغه شنیلیو کې چې پرون شپه له هغو تېر شوی و او د هغو ریبل شویو وښو د کودو کتارونه په ځمکه لیدل کېدل، چې خوندور عطرجن بوی ترې لګیده، پر ځمکه د پرتو وښو پر همدغو عطرجنو ریبل شویو وښو پر کودو یو وژل شوی سرتېری غځېدلی پروت و. سر یې کوږ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويدلې خولۍ تر څنګه معلومېده. پيير غوښتل وپوښتي چې هغه ولې نه راپورته کوي، خو کله چې يې د ياور برګو سترګو ته چې هماغه خوا ته ځير و، وکتل چپ پاتې شو.

پيير چې ونه شو کولای خپل څاروان پيدا کړي، له ياور سره د تنګې درې د لوړو، ژورو تر شا، د رايوسکي د غونډۍ پلو روان شو. د پيير آس د ياور د هغه نه ښېرته پاتې کېده او په هر ګام کې ريږدېده.

ياور وپوښتل:

-داسې برېښي چې تاسو له سورلۍ سره روږدي نه ياستئ ګرافه !

پيير وپوښتل:

-نه، نه، هېڅ خبره نه شته !خو تر لږې حيرانتيا نه وروسته يې وويل:

-خو ددې آس مزه نه شته، سم نه زغلي.

ياور وويل:

-هوکې، هغه ټپي شوی دی. د مخې ښۍ پښې زنګون يې لګېدلی، کېدای شي مرمۍ پرې لګيدلې وي، مبارکي درته وايم، ګرافه !دا په لمبو د مبارکۍ اودس دی.

د لوګو په منځ کې د شپږم پوځ د موضع په اوږدو کې، د يوه نښه ويشتونکي پسې چې پرله پسې ډزې يې کولې وړاندې لاړل او يوه واړه ځنګله ته ورسېدل. په ځنګله کې هوا سړه، آرامه او د منې بوی يې درلود. پيير او ياور له آسونه راکوز او پلي د غونډۍ پلو وخوځېدل.

ياور چې غونډۍ ته نږدې کېده، وپوښتل: جنرال دلته دی؟

هغه ته يې ښۍ خوا وښودله او وې ويل:

- دغې خواته لاړ، تر اوسه پورې همدلته و.

ياور پيير ته داسې وکتل، چې ګواکې نه پوهېده اوس له هغه سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وکړي.

پيير وويل:

-هو، تاسو مه نا آرامه کېږئ، زه ځم، غونډۍ ته ورخېږم ! اجازه ده؟

-څه، لاړشه، له هغه ځايه هر څه ښه ښکاري او هلته ګواښ هم کم دی، زه هم درپسې درځم.

پيير د مورچل پلو ته وروخوت او ياور مخ ته لاړ. هغوی بيا سره ونه ليدل، خو وروسته بيا پيير خبر شو د دغه ياور لاس د هغه ورځ په ډزو کې پرې شوی و.

هغې غونډۍ ته چې په هغه ورځ پيير ورختلی و، هغه پېژندل شوی ځای و چې (وروسته روسانو هغه د اوربل مورچل او يا د رايوسکي د مورچل په نامه يادوه او فرانسويانو هغه د ستر يا مرګ مرکزي مورچل په نامه پېژانده) شاو خوا يې په لسګونو زره وژل شوي خلک پراته وو او فرانسويانو هغه د جګړې تر ټولو اغېزمن او غوره مورچل ګاڼه.

د دغه غونډۍ پر سر درې خوا وته مورچلونه، کيندل شوي وو او د دغو درې مورچلونو په اوږدو کې لس عرادې توپونه ځښ شوي وو، چې د هغو مخې نه ولاړو ديوالونو له سيوريو نه يې ډزې کولې..

پيير چې د غونډۍ سرته وروخوت، د يوه هغه سنګر په پای کې چې توپونه په کې ځای پر ځای شوي وو، کېناست او په موسکا موسکا، له ځان او جهانه ناخبره يې شاوخوا ته کتل. کله ناکله به هماغه موسکا پرشونډو له خپل ځايه پاڅېد او هڅه يې کوله د هغو سرتېرو خنډ نه شي، چې توپونه يې وړاندې وروسته کول، په هغو کې يې ګولۍ کېښودې او په تلوار تلوار به يې د باورتو کڅوړې ښکته پورته زغلولې او دده له څنګه به تېريدل. دغو توپونو پرله پسې ډزې کولې، داسې غرمباری او شراوشور چې غوږونه يې کڼول او د هغو لوګي ټوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضا تیاره کړې وه.

برعکس پلي سرتېري چې د مورچلونو د ساتنې دنده یې لرله او ښکاره وه چې له ډاره ناآرامه او ګبنې اخېستي دي د مورچلونو د چارو د سرته رسولو، د چوپړانو په منځ کې چې تل په خپلو چارو لګیا او تل په خپلو مورچلونو کې را ایسار شوي او له نورو جلا وو. یو ډول ګډه ولوله لیدل کېده، داسې یوه ولوله لکه چې د یوې کورنۍ ټول غړي سره نږدې کوي.

د پېیر، راتګ هغه هم په ولسي جامو او سپینه خولۍ پر سر په لومړي سر کې په سر تېري بده اغېزه وکړه، د هغه له څنګه به چې تېرېدل هک حیران او آن په ډار به یې هغه ته کتل. د توپ قوماندان چې یو اوږد لینګی لوړ ونی احمق وزمی افسر و، په دې پلمه چې د وروستي توپ حال ګوري، د پېیر پلو ته ورغی او په ځیر ځیر یې ورته کتل.

یو ځوان ګرد مخی افسر چې لا تنکی ماشوم برېښېده او داسې ښکارېده چې نوی حربي ښوونځي نه فارغ شوی وي او د هغو دوو توپونو په ساتنه پالنه کې یې خورا هڅه کوله چې ده ته سپارل شوي وو، په زغرده پېیر ته وویل:

-اجازه راکړئ تاسو ته ووایم، چې دا لاره پرېږدئ، دلته مه درېږئ، دلته اجازه نه شته.

سرتېرو به په شک او ګمان پېیر ته کتل او سرو نه به یې ښورول، خو کله چې ټول په دې پوه شول چې د غه سپین خولی سړی کوم ناوړه کار نه کوي، بلکې په مینه پر خاورو پلترۍ وهي. په درناوي ټولو ته موسېږي، د دښمن تر ډزو لاندې داسې ګرځي ګرځي، لکه په باغ کې چې روان وي، د هغوی کرکه او حیرانتیا کرار کرار د هغه په وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه د هغو په منځ کې له ګرځېدونکو سپيانو چرګانو او وزو سره په خوا خوږۍ او ټوکو بدل شول. دغو سرتېرو سمدلاسه هغه د کورنۍ دغړي په توګه ومانه، هغه يې خپل وګاڼه، هغه ته يې د زموږ ارباب نوم ورکړ، په خپل منځ کې به پر هغه غړېدل او خنديدل. يوه ګولۍ راغلله او له پيېره دوه ګامه لرې ولګېده او وچاودېده. هغه، هغه خاورې چې د دغې ګولۍ چاودنۍ دده پر جامو ورشيندلې وې، له جامو پاکې کړې، وې خندل او شاوخوا يې وکتل.

يو سور مخی پنډ سرتېری چې ټينګ او تک سپين غاښونه يې له ورايه ښکاره وو، وويل:

-څنګه اربابه ! ته په رښتيا نه ډارېږې؟

پيېر وپوښتل:

- ته ډارېږې، که څنګه؟

سرتېری ځواب ورکړ: څنګه ونه ډار شم؟ ګولۍ ده، رنده ده، رحم نه لري، يو وار سړی ټوټې ټوټې کوي، که په چا ولګېږي، نو رنو ژوند نه پاتېږي، آيا کېدای شي ونه ډار شو؟

يو څو تنه سرتېري د پيېر له شاوخوا نه راټاو شول، هغوی داسې نه انګېرله چې ګواکې دی دې هم د نورو په شان وغږېږي او له دې چې دوی په دې پوه شوي وو له خپلې دې خبرتيا نه خوشاله و، د هغوی نه يو تن وويل:

- دا عسکري خو زموږ کار دی، دی خو ارباب دی، خو عجب ارباب !

ځوان افسر د پيېر شاوخوا ته پر راټول شويو سرتېرو غږ وکړ او قوماندې يې ورکړه:

-خپلو ځايونه ته ! له ورايه ښکاره وه، چې دا لومړی يا دويم وار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، چې ورسپارل شوې چارې ترسره کو ،نو له همدې کبله هر څه يې په خورا ځير او په خپل وخت کول، له دود سره سم يې سرتېرو ته سپارښتنې او مشرانو ته ګزارش ورکاوه.

د توپونو د ډزو غرمبهاري او د توپکو د ډزو آوازونه، په ټوله دښته په تېره بيا د هغې په کين اړخ کې،چېرې چې د باګراتيون قطعه مېشت او په سنګرونو کې يې سربښندنه کوله، لاپسې زياتېدل،خو چېرې چې پېير ولاړ و ، د ګڼ ټينګ لوګي له کبله څه کم هېڅ نه ليدل کېدل. دغه راز د پېير ټول خيال د توپچي د سنګرونو د چوپړانو د وړې ډلې، يووالی ته چې له نورو نه جلا د يوې کورنۍ د غړو په شان برېښېدل، اخته و ، هغه لومړنۍ لېوالتيا او خوند چې د پوره ناخبرۍ له امله د جګړې د ډګر د لومړي وار له ليدنې او د هغه له ډزونه هغه ته پيدا شوي و ، اوس په شنيلو کې د وژلو شويو سرتېرو مړو په ليدو ، ځای بل احساس ته پريښی و ، اوس له مورچلونو نه د رااېستل شويو خاورو پر سرناست او خپل شاوخوا کې يې د سرتېرو څېرو ته کتل.

څه کم لسو بجو پورې يې شل تنه وژل شوي يا دغونډۍ پر سر ټپيان د توپچي له مورچله لرې يوووړل. دوه توپونه هم له منځه تللي وو ، له هر ځايه زيات پر توپونو زياتې ګولۍ وريدې. د مورچل سرتېري ګواکې دا ډزې او غړمبهاري نه اوريد ، ځکه د هغو د خندا ، ټوکو ټکالو او مستۍ دغږيدا شور له هر پلوه اوريدل کېده.

يوه سرتېري، يوې ګولۍ ته چې په غړمبهاري راروانه و ، اشاره کوله او نارې وهلې:

- ګولۍ !

بل سرتېري چې ليدل، ګولۍ د دوی له سره تېرېږي او د مدافع سرتېرو منځ ته لوېږي، په کړس کړس خندل او نارې يې وهلې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دې خواته نه راځي، پلیو ته ور روانه ده، پلیو ته !

بل سرتېري ولیدل چې یو اربکي د را روانې ګولۍ له امله سر ټیټوي، او کیني، وې خندل او وې ویل:

-څنګه !ورسره آشنایي که څنګه؟

څو تنه نور سرتېري دیوال ته نېږدې راټول شوي او د هغه څه ننداري یې کولې چې د دوی تر مخې تېرېږي.

هغو له دیوال نه لرې مخامخ اشارې کولې او ویل یې:

-وینئ، کربنه یې ماته شوې، شاته تللې.

یو زوړ بریدګي په دوی غږ وکړاو وې ویل:

- خپل کار ته ګورئ، هغوی څه کوئ، شاته لاړل، نو لاړل، ستاسو یې څه، شا کې به کار لري. هغه یو سرتېری له اوږې راټینګ کړ، هغه یې په زنګانه پورې واهه او نور سرتېري له خندا نه شنه شول.

قوماندان له کومې خوا راغږ کړل:

-پنځم توپ راکش کړئ !

د توپ د راکش کوونکي غبرګ مست غږ واوریدل شو او ټولو په ګډه توپ را پر ځای کړ.

سورمخي ټوکمار چې له خندا نه یې غاښونه له ورایه برېښېدل وویل:

-نږدې وه چې د هغه له سره ولوېږي !او په ښکنځلو یې هغې ګولۍ ته چې د توپ څرخ او د یوه سرتېري پښه یې الوزولې و، ښکنځلې کولې:

- نو، ګېدړانو !وویشتل !

یو بل، دغو کلیوالو اربکیانو ته چې زړه نازړه راغلی و چې خپل ټپیان پورته کړي، په خندا خندا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ای دو که ماره !دو که ماره !

سرتېرو چې ولیدل، اربکیان د هغه چا په پورته کولو کې چې پښه یې الوتې زړه نا زړه دی، ورچغې کړې او وې ویل:

-څه ته ګورئ !زموږ ورغستلي خوند نه درکوي، که څنګه؟...

پېیر لیدل چې د هرې ګولۍ تر لګېدو او د هر سرتېری د وژل کېدو نه وروسته، تولیزه لېوالتیا لا پسې زیاتېږي.

د سرتېرو په ګوګل کې پټ اورونه، شغلو کېدو ته نېږدې وو، داسې لکه د تورو ګڼو وریځو د زړه په تل کې د برېښنا په شان...

پېیر هغه څه ته چې دده تر مخې د جګړې په ډګر کې تېریدل نه کتل او لېوالتیا یې هم نه درلوده چې په هغه خبر شي، د هغه ټوله پاملرنه د سرتېرو په ګوګل کې راپسخېدونکي اور ته چې دم په دم را په بلیدو و، وه. (هغه دا احساسوله). داسې برېښېده چې دده په ګوګل کې هم دا اور رابلیدونکی دی... نور نو پېیر ته چا نه کتل، یو دوه ځله چا پر هغه چغې کړې چې د لارې خنډ نه شي... سرتېرو ګولۍ او مهمات وړل راوړل. تلل راتلل. په توپونو کې یې ګولۍ اېښودې، خپلې چارې یې د زړه له کومې او کله ناکله په ځانښودنې تر سره کولې. د هغو تګ راتګ نڅا ته ورته وو او داسې برېښېده چې ګواکې په فنرونو روان وو.

دغه له تندره نه ډکه وریځ رانېږدې شوې وه او هغه اور و چې پېیر یې د لګېدو په تمه و، په ځلېدونکو شغلو، د ټولو پر څېرو رڼا خپره کړه. هغه د توپچي د قوماندان تر څنګ ولاړ و. په دې وخت کې یو ځوان افسر په سلامۍ راوړاندې شو او وې ویل:

-ویاړمن یم، تاسو ته خبر درکړم ښاغلیه ډګروال چې د توپ اته ګولۍ پاتې دي، ډزو ته دوام ورکړو که څنګه؟

مشر افسر پرته له هغه چې سترګې له هغه دیواله چې ده په ځیر ځیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته کتل، راوړاوې چغه کړل:

-ډزې !ډزې !

ناڅاپه کوم څه پېښ شول، ځوان افسر اخ کړل او لکه مرغه چې په هوا کې په غشی لګېدلی وي، تاوراتاو شو او پر ځمکه کېناست. هر څه د پېير تر سترګو عجيب، تياره او تت شول. ګولۍ يو په بل پسې راوريدلې او په سرتېرو او د هغو په مخ کې په ولاړو ديوالونو او توپونو لګېدلې. پېير، چې تر دې پورې د دغو غړمبهارو او ډزو آوازونو ته پام نه کاوه، اوس يې پرته له هغه نه بل څه نه اوريدل. د مورچل له ښۍ خوا سرتېرو د هورا ناري وهلې، منډې منډې وې او پېير داسې انګېرله، چې سرتېري نه مخکې بلکې شاته زغلي.

ګولۍ مخامخ هغلته، د ديوال پر څوکې د پېير مخې ته ولګېده او په ده يې خاورې ايرې راوشيندلې. د بربښنا د چټکۍ په شان يې يو تياره پر سترګو راخوره شوه.. يو بريدګی قوماندان ته په منډه ورغی (او د هغه چوپړ په څېر، په داسې ژبه يې کوربه ته خبر ورکاه چې دده د خوښې شراب پای ته رسېدلي دي) په وير او زګيروی يې وويل:

-ګولۍ خلاصې شوې.

مشر افسر د پېير پلو راتاو شو او چغه يې کړل:

- دا داړه ماران څه کوي؟

د هغه بشره تکه سره اوښتې، خوله خوله و او برندې سترګې يې ځلېدلې. د هغه سترګو او غلچک غوښتل چې د پېير له سترګو سره مخامخ نه شي.

پر سرتېري يې ورچغه کړل:

-منډه کړه، منډه کړه، وسلتون ته ورشه !د ګوليو صندوقونه راوړه.

پېير وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه ځم.

افسر پرته له هغه چې هغه ته څه ووايي په چټکو او لوړو ګامونو بلې خواته لاړ او چغه يې کړل:

-هغه سرتېرى چې ورته ويل شوي و د ګولۍ صندوقونه راوړي، د پيير سره ټکر شو او وې ويل:

-اخ، باداره، دلته څه کوئ؟ دلته خو د تا ځاى نه دى.

سرتېرى دا وويل او د غونډۍ نه ښکته شېوه شو.

پيير سرتېري پسې رامنډه کړه او له هغه ځايه چې ځوان افسر ناست و لږ ورتاو شو، يو، دوه، درې ګولۍ يې له سره تېره شوې، د هغه تر مخې شاوخوا او شاته ولګېدې، د غونډۍ لمنې ته وروروسېد. کله چې د مهماتو شنه صندوق ته وررسېده، پام يې شو او وې ويل:

-زه چېرى روان يم؟

هغه ځاى پر ځاى ودريد او نه يې شو کولاى ځانته ځواب ورکړي، مخې ته لاړشي او که شاته وګرځي. خو ناڅاپه يو ګړز او د ځمکې درنې ريږديدا هغه شاته وغورځاوه او پر ځمکه ولګېده، خو په همدې شيبه کې د يو ستر اور ځلا، د هغه سترګې وبرېښولې او د يوې چاودنې داسې درانه کنه ونکى غږ په فضا کې وچورليد، چې غوږونه يې کڼول.

پيير چې را په حال شو، پر ځمکه ناست او په لاسونه يې تکيه کړې وه، د مهماتو هغه صندوقونه يې چې تر مخې ايښي وو، نښه يې هم نه وه پاتې، يوازې د شنو اور اخېستو تختو زړې ټوټې پر شنيلو، خورې ورې پرتې وې او لوګى ترې پورته کېده او يو آس چې د بار څه برخې يې ترې ځړېدې، ځان پسې کشکوه او په ځغاسته زغليده. يو بل آس لکه د پيير په شان په ځمکه لګېدلى پروت او زړه زورونکې زګيروى يې کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲

پېير، چې له ډاره ځان هېر کړی و، پاڅېد او له ځانه شاخواته د توپ مورچل ته چې هلته، يوازينۍ پناه ځای و، ورمنډه کړل.

پېير، چې کله مورچل ته ورننوت، پوه شو چې نور نو له هغه ځايه ډزې نه کېږي او هلته يې يوازې څو تنه وليدل چې په کوم څه اخته دي.
پېير،ددې لپاره وخت پيدا نه کړ، چې پوه شي دغه خلک څوک دي،هغه د مورچل ډګروال قوماندان وليد چې ديوال ته مخامخ پروت او شا يې ده ته ده، داسې چې ګواکې د غونډۍ په لمن کې څه ته ګوري او يو سرتېری يې ليده چې څو تنو له څنګلو نيولی، او دی له هغو نه د ژغورنې هڅه کوي، هغه سرتېری چغې وهلې:

-ورونو !

او کوم نور ډېر عجيب شيان يې وليدل.

خو دی لا په دې پوه شوی نه و چې ډګروال وژل شوی دی او هغه سرتېری چې چغې وهلې، ورونو ! دهغه اسير شوي د سترګو تر مخې يې د بل د اوږو په منځ کې نيزه ورومنډل شوه،خو لا سنګر ته پوره ننوتلی نه و چې يو ډنګر وچ ژېړ بشرې سړی يې وليد چې له څېرې نه يې خولې راروانې وې، شنه دريشي يې پرغاړه او توره يې په لاس، دده خواته راروان او چغې يې وهلې، پرته له هغه چې يو بل سم ووينې، يو او بل پلو ته يې سره ودانګل. پېير، چې هغه ته ورنېږدې شو، پر خپل سر يې له هغه سره د ټکر د مخنوي لپاره خپل لاسونه وروغځول، د ځان او د هغه تر منځ يې خنډ کړل او هغه سړی يې(چې فرانسوي افسر و) راونيو. يو لاس يې پر اوږې او بل يې د ستوني پر بيخ ورکېښود ، له هغه سره غېږ په غېږ شو ، افسر هم خپله توره وارتېږله او پېير يې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګريوانه راونيو.

يو ځو شېبې هغو دواړو، له ډاره په ډکو سترګو د يو بل نا آشنا څېرو ته کتل، دواړه حيران و چې څه کوي او څه بايد وکړي او هر يو له ځانسره ويل:

-زه د هغه اسير يم او که دی زما اسير دی؟ خو فرانسوي افسر ځکه زيات ګمان کاوه چې اسير شوی دی، چې د پيير له وحشته ډک زورور لاس پر هغه لاسبری دی او پرله پسې يې د هغه ستونی پسې کېښکود. فرانسوي افسر غوښتل چې څه ووايي، خو ناڅاپه د دوی له سره د يوې تېرېدونکې ګولۍ غږ دواړه له ډاره ورېږدول. فرانسوي افسر په داسې يو چټکۍ ولويد چې پيير فکر وکړ د هغه اورمېږ مات او سر يې له ځانه جلا شوی دی.

پيير سر خم کړ او د هغه ګريوان يې پرېښود، پرته له هغه چې فکر وکړي چې څوک د چا اسير دی. فرانسوي د مورچل پلو منډه کړې او پيير د غونډۍ د لمنې پلو راښوه شو. په منډو منډو کې يې په وژل شويو او ټپيانو کې پښې بنديدې او داسې يې انګېرله چې پراته کسان يې له پښو رانيسي، خو پيير لا د غونډۍ لمنې ته رسېدلی نه و چې تصور يې وکړ، د روسي سرتېرو يوه ډله چې مخامخ ده ته په ځغاسته ده، په چغو نارو منډې راوهي، په شروشور اله ګوله او مستۍ کې يو بل کېښکاږي، يو له بله غبرګ چاپېروي، يو بل ته پښې رډي، لوېږي، پاڅېږي او لکه يو نه ايساريدونکی توفان د مورچلونو پلو وردرومي. (دا هماغه يرغل و چې يورمولوف ځان پسې ليکلی دی او دعوا لري چې يوازې د ده د مېړانې او زړورتيا له برکته و چې د غه يرغل ته لاره آواره شوه. ويل کېږي چې په همدې يرغل کې و چې د ګيورکي صليب چې ده په جيب کې درلود، د غونډۍ د لاس ته راوړلو په وياړ ګټلی و)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه فرانسويانو چې غونډۍ يې لاندې کړې وه، په تښتېدو شول، زموږ پوځيان د هورا ،هورا په چغو چغو هغوی داسې پسې واخېستل چې د هغو درول او نيول هم خورا ګران کار و.

له مورچلونو نه يې ټېپيان راښکته کړل چې د هغو په منځ کې يو فرانسوي جنرال هم و او فرانسويان ترې راتاو شوي و.

ډېر اسيران پېير هغه پېژندل او ډېر هغه يې نه پېژندل، که روسان و او که فرانسويان، بشرې يې خورا رنځېدلې او کړېدلې برېښېدې، ټولو هڅه کوله ځان له مورچلونو نه لرې کړي، ځينې په خپلو پښو روان و، ځينې په ځمکه رغړېدل او ځينې يې پر کراچيو اچولې وو. پېير غونډۍ ته وروخوت او له يو ساعت نه زيات هلته پاتې شو، خو له هغې ډلې نه يې چې د يوې کورنۍ غړي ګڼل کېدل او ده يې هم خپل غړی ګاڼه، هېڅوک پيدا نه کړل. ډېر داسې مړي (وژل شوي) يې وليدل چې ده هغه پېژندل، خو يو څو تنه هغه يې ونه پېژندل. يو ځوان افسر چې د ديوال بيخ ته د وينو په ډنډ کې کړوپ ناست و،سورمخي سرتېري، که څه هم لا ښوريده ،خو چا راجګ نه کړ.

پېير مخ ښکته منډه کړه، له خو ځانسره يې ويل:

-نه، نور نو هغوی له دې لاس اخلي، نور به دوی له هغه څه نه چې کړي دي، په وحشت کې شي. او په لالهانده توګه هغو ګڼو کراچيو پسې چې د جګړې له ډګره وتلې، لاړ.

لمر، چې لوګي يې پر مخ پرده غوړولې وه، لا لوړ ولاړ او مخې ته وړاندې په تېره بيا کينې خواته سيمونوسکايا ته نږدې په لوګيو کې يو څه ايشېدل، د توپونو او ټوپکو ډزې نه يوازې کرارې شوې نه وې، بلکې په وار وار لا پسې زياتې شوې وې، داسې بې کچې چې تا به ويل کوم ناهيله مند انسان په خپل وروستي قوت سره چغې او رمباړې وهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

د بارادنیو د جګړې اصلي عملیات د زرو ساژینو (۲/۱۳ کیلومتره) په اوږدو کې د بارادنیو او د باګراتیون د پوځونو تر منځ په واټن کې پېښه شوه، له دغه ډګره بهر، د ماسپښین په وخت، یو خوا روسي پوځونه او د اووارو، سوروځان وښود او له هغې بلې خوا ،له اوتیځیه نه آپلو، د پنیتوفسکي او توچکوف پوځونه سره ولویدل،خو دا د هغه څه په کچه چې د جګړې د ډګر په منځنۍ برخه کې تېریدل، دوه واړه او کمزوره عملیات وو. تر ټولو سخت عملیات د بارادنیو او د باګراتیون د مورچلونو تر منځ، ځنګله ته نږدې، په پراخه فضا کې چې دواړو خوا ته پرانستې وه، په خورا ساده او له دوکو او چل ول نه لرې، روان و. جګړه د دواړو خواوو نه په ډزو چې په سلګونو توپونو په کې ګډون درلود، پیل شوه.

وروسته له هغه چې لوګی پر ټولې دښتې وغوړید، د فرانسویانو له خوا د دیسي او کمپان دوې قطعې له ښي پلوه ،د باګراتیون پلو، او د کینې خوا د ولیعهد غونډ د بارادنیو په لور د لوګیو په غبږ کې وړاندې ورروان شول.

د شواردینو له سنګرونو نه چې ناپلیون هلته ولاړ و، د باګراتیون مورچلونه یو ورسته او د بارادنیو هغه دوه ورسته (ښي پلو) لرې لیدل کېدل، نو له دې کبله یې هغه څه چې د جګړې د ډګر په منځنۍ برخه کې تېریدل نه شو لیدلای. په تېره بیا چې لوګی او لړو ټوله دښته پوښلې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوسه د پوځ سرتېري چې د باګراتيون د هغو خوا ته ورروان و، تر هغه وخته پورې ليدل کېدای شو چې د دوی او مورچلونو تر منځ شيلې ته ورکوز شوي نه وو. همدا چې دوی شيلې ته ورکوز شول، د توپونو او توپکو لوګی دومره ګڼ شوي وو چې د غونډۍ آپلو ته يې د هغو ورختل چور له سترګو پناه کړي و، کله ناکله به توري نښې هرومرو د سرتېرو سيوري، او کله ناکله به هم د سرنيزو د سرونو ځلاوې د لوګو په منځ کې وليدل شوې، خو له شواردينو نه، نه شو کېدای په دې پوه شي چې آيا دغه کسان خوځېږي، ولاړ دي، فرانسوي دي او که روسان. ختلی لمر، د هغه شغلې او ځلا مخامخ د ناپليون پر مخ ورځلېده. هغه چې لاس يې سايوان کړی و، په ځير يې د باګراتيون د پوځ ځارنه کوله. لوګی د دغه پوځ په وړاندې پرده شوی و، کله به داسې وبرېښېده چې لوګی خوځېږي او کله به ښکاره شوه چې پوځ روان دی. او کله به هم د توپونو د ډزو د غړمبهاري په منځ کې د خلکو چغې واوريدل شوې، خو دا نه پوهېدونکې وه چې دوی هلته څه کوي. ناپليون د غونډۍ پر سر ولاړ و او په لرليد (دوربين) کې يې کتل. د لرليد په وړه کړۍ کې يې لوګی ليده او د لوګي په منځ کې يې کله خپل او کله هم روسي پوځيان تر سترګو کېدل، خو کله به يې که لرليد له سترګو لرې کړ، په دې به نه پوهېده چې په لرليد کې ليدلی څه، چېرې و.

هغه له غونډۍ راکوز شو، کله به شا، کله به مخې ته وخوځېد، کله به ودريد، د ډزو غږ ته به غوږ شو او د جګړې د ډګر خوا ته به يې وکتل. نه يوازې له هغه ځايه ښکته چې دی پرې ولاړ و، نه يوازې پر هغه غونډۍ چې اوس دده څو تنه جنرالان پرې ولاړ وو، بلکې په خپله د نيزوالو سرتېرو په سنګرونو کې چې اوس روسي يا فرانسوي پوځيان وژل شوي يا ټپي يا ژوندي، يا له ډاره، له عقله وتلي سرتېري په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټول شوي وو، نه پوهېدل کېدل چې په دې ځای کې اوس هلته څه تېرېږي او څه کېږي.

د څو ساعتونو په اوږدو کې په دې ځای کې د توپونو او توپکو د نه آرامه کېدونکو ډزو په منځ کې کله روسان او کله هم فرانسویان، کله پلي او کله سواره، پر غونډۍ راښکاره کېدل، لویدل به، پر یو بل به یې ډزې کولې، سره نښتل به او نه پوهېدل به چې څه غواړي او څه کوي، چغې به یې وهلې او بېرته به ستنېدل.

د ناپلیون له خوا د جګړې ډګر ته لېږل شوي یاوران او هغه ریباران چې ده خپلو مارشالانو او قوماندانانو ته ورلېږلي وو، راستنېدل او د جګړې د حال او جاج خبرونه یې ورته رارسول، خو دغه خبرونه ټول دروغ او ناسم وو، ځکه د جګړې په اور کې څوک په بشپړه توګه نه شي کولای وواېي چې په دې شېبه کې اوس څه، چېرې تېرېږي. او هم له دې کبله چې دغه یاوران او ریباران د جګړې تر خونړیو کرښو پورې نه تلل او هغه خبرونه یې چې ناپلیون ته راوړل، نه د دوی خپل د سترګو لیدلی حال بلکې له بل چا به یې په بل ځای کې اوریدلي و. بله خبره دا وه چې د جګړې له ډګره تر ناپلیون پورې دوه درې ورسته لاره به چې کله دغه استازو وهله، جګړې به د خپل زور له کبله بله بڼه او تګ لاره پیدا کولو، او ده ته رارسېدلی خبر به نور نو سم نه و. د ساري په توګه، هغه یاور چې له ولیعهده دا خبر راوړی و چې بارادنیو لاندې شوې ده، د کالوچا پر سر ولاړ و پلیو فرانسویانو نیولې ده او له ناپلیونه یې پوښتنه کوله، چې آیا دی قومانده ورکوي چې له پله نه واوړي او کنه؟ ناپلیون فرمان ورکوي چې له پله واوړي، هلته مېشت او دده بل فرمان ته سترګې په لاره پاتې شي، خو نه یوازې هغه وخت چې ناپلیون دغه فرمان ورکړ، بلکې آن هغه وخت چې د دغه خبر یاور ناپلیون ته ورروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، دغه پل روسي پوځیانو بېرته له فرانسویانو نه نیولی او لا د وخته یې هغه ته اور ورته کړی و. دا د دغې جګړې د هغو لومړیو یرغلونو نه و چې پېښیږ هم ګډون په کې کړی و. یاورانو او ریبارانو د نیزوالو پوځونو د مورچلونو نه په خورا ډار او وحشت ناپلیون ته راغلل او خبر یې راوړ چې د فرانسویانو یرغل په شا تمبول شوی، کمپان ټپي شوی او داوو ، وژل شوی دی، حال دا چې هماغه وخت د نیزوالو مورچل، نورو پوځیانو نیولی و او په هماغه شېبه کې چې ناپلیون ته ویل کېده چې داوو وژل شوی، هغه ژوندی او ډېر کم ټپي شوی و. د دغو ناسمو خبرونو له امله و چې ناپلیون به د داسې چارو په اړه فرمانونه ورکول چې یا له دغه فرمانه مخکې تر سره شوې وې او یا د سرته رسېدو وړ نه وه او یا خو نه سر ته رسېدونکې پاتې کېده. هغه فرانسوي مارشالان او جنرالان چې د جګړې ډګر ته نېږدې ،خو هغو هم لکه د ناپلیون په څېر خپله په جګړې کې ګډون نه درلود او یوازې به یې کله ناکله تر اور لاندې هلته ورغلل، پرته له هغه چې د ناپلیون خوښه او مشوره تر لاسه کوي خپله به یې ځینې فرمانونه ورکول چې څوک او کوم پلو ډزې وکړي، سپاره پوځونه چېرته لاړشي او پلي هغه څه وکړي. نو آن د هغو فرمانو نه کټ مټ لکه د ناپلیون د فرمانونو په څېر هغه هم په ناسم او بې پایه توګه ترسره کېدل او زیاتره وخت خو به د هغه فرمان د غوښتنو برخلاف کړه کېدل. د سرتېرو زیاترې برخې چې د پرمختګ سپارښتنه ورته شوې وه، بېرته راتښتېدل او هغو ته چې د درېدو حکم یې شوی و ، د دوی له هیلې نه لرې د روسي پوځیانو په لیدو به یا شا ته تلل، یا به یې په خپل سر یرغل پیل کړ. او یا به سورو پوځو د روسي تښتېدونکو سرتېرو په لیدو په خپل سر هغو پسې منډې وهلې... هغو قوماندانانو چې په جګړه کې و ،هم دغه شان ټولې پرېکړې، په خپل سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خپله خوښې کولې. هغوی نه يوازې له ناپليون نه بلکې له نی، داوو يا مورا ،نه هم پوښتنه نه کوله. هغوی نور نو د خپل سرچارو او پريکړو نه، نه ډاريدل. ځکه په جګړه کې پريکړه د انسان له ټولو نه ګران ځيز يعنې ژوند پورې اړه لري. کله داسې بريښي چې ژغورنه په تېښته کې ده او يا مخې ته تګ کې، نو ځکه سرتېرو د جګړې په خونړو شېبو کې د وخت او خپلې خوښې له مخې پريکړه کوله،خو رښتيا خبره دا و چې دا شا يا مخې ته خوځېدا ،د سرتېرو حال ته ځه ګټه نه رسوله، د هغو پېټې يې نه سپکاوه او د هغو حالت پلې نه شو بدلولای. پر يو بل د سورو يا پليو يرغل هومره مرګ ژوبله او ژوند ته ګواښ نه پېښاوه،د مرګ ژوبلې او ټپي کېدو ګواښ، له توپونو او توپکو وو ، دهغو له ګوليو او مرميو نه،چې له هرې خوا نه په هوا کې چورليدې.

همدا چې سرتېري به له هغه ځايه چې ګولۍ او مرمۍ وريدلې ځان ووېسته، د قوماندانانو د قوماندې غږ به هغو پسې انګازې جوړولې، او د نظم او ګواښ تر سخت اغېز لاندې به يې په منډه،تر اورلاندې سيمې ته راستانه کړل،خو هغو به بېرته د مرګ د ګواښ له امله د قوماندان ګواښ هېر او د ټولو او ډليزو کړو تر اغېز لاندې به يې خپله پريکړه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴

د ناپليون جنرالان، داوو، نې او ميورات چې جګړې ته نږدې وو او کله ناکله به هغې ته ورګډېدل، څو وارې يې د جګړې سيمې ته لوېې منظمې قطعې ور استولې وې، خو د هغه څه برخلاف چې پخوا به په ټولو جګړو کې پېښېدل، د ښمن د تېښتې پر ځای دا وار له وحشت او ډاره په ډک حالت، په ډله ايزه توګه خپل پوځيان بېرته تېښتې ته هڅول. هغوی به بيا راتلل او منظم کېدل به، خو وار تر وار به يې شمېر په کمېدو و، غرمې ته نږدې ميورات خپل استازی ناپليون ته ورولېږه او د مرستندوی پوځ هيله وکړه.

ناپليون د غونډۍ په لمن کې ناست و او جام په لاس، (پونس) يې څکل چې د ميورات استازی ورته راورسېد او په ډاډ يې ووي، که ټولواک دوی ته يوه بله مرستندويه قطعه ورکړي، نو دوی به وکولای شي په ډاډ روس پوځ مات کړي.

ناپليون په حيرت د ميورات ځوان او ښکلي استازي ته چې د ميورات په شان يې توري اوږدې کړې کړې څڼې لرلې وکتل او داسې چې ګواکې د هغه په خبره پوه شوی نه وي، په ځيرېږه ژبه د هغه خبره تکرار کړه:

-مرستندويه قطعه ! ناپليون له ځانسره فکر وکړ او وې ويل:

-کوم مرستندوی پوځونه؟ څنګه هغوی مرستندوی قوتونه غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال دا چې نیم پوځ له دوی سره دی او د دوی په وړاندې یوازې د ښمن یوه خواره ضعیفه او بې مورچله خوا ولاړه ده، هغه په خورا ترخه ژبه دغه استازی ته وویل: د ناپل شاه ته ووایه چې لا غرمه شوې نه ده او زه لا په ښه توګه د شطرنج د تختې پر مخ، دانې ښې لیدلای نه شم. مارش، درځه!

ښکلي، تنکي، ځوان استازي چې لا لاس له خولۍ نه کوز کړی نه و، یوه سوړ ژور اسویلی یې ووېست او بیا یې هغې خوا ته ورودانګل چې خلک وژل کېدل. ناپليون پاڅېد او ځانته یې د کولینکور او بیرتیه په نامه افسران وروغوښتل او له هغو سره یې د هغه څه په اړه د زړه خواله پیل کړه چې جګړې پورې یې اړه نه لرله. د هغو خبرو په نیمایي کې چې د ناپليون ټول پام یې ځانته ورواړولی و، بیرتیه ولیدل چې یو سپور جنرال له خپلو یاورانو سره په خولو کې خیشت، په ځغاسته د غونډۍ پلو ورنږدې کېږي. دا سړی جنرال بیلیار و. هغه له آسه راکوز، په چټکو ګامونو ټولواک ته ورنږدې شو او په خورا زړورتیا او لوړ آواز یې د مرستندوی پوځونو اړتیا ثابتوله. هغه په خپل شرف قسم وخوړ که ټولواک دوی ته یوه بله قطعه ورکړي، روسي پوځ به تالا والا کړي. ناپليون اوږې پورته واچولې او پرته له هغه چې څه ووایي، خپلې ګرځېدا ته یې دوام ورکړ. بیلیار په لوړ آواز او لېوالتیا هغو جنرالانو ته غږېده چې ترې تاو شوي وو.

ناپليون بېرته، رارسېدلی جنرال ته راستون شو او وې ویل:

-بلیاره! تاسو یې ډېره توده خورئ! د جګړې په لمبو کې سړی په آسانۍ تېر وزي، ځه لاړ شه، هر څه ښه وګوره او بیا بېرته ما ته راشه!

بلیار، لا له سترګو پناه شوی نه و چې د جګړې د یوې بلې خوا، یو بل نوی استازی دوی ته راورسېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون په داسې يوه ژبه چې له ستونزو په تنګ شوی وي، وويل:
-نور څه شوي دي؟
استازی پيل وکړ:
-ټولواک، شهزاده..
ناپليون په داسې يوې خوځېدا چې قهر ترې څرګنديده وويل:
-مرستندوی پوځ غواړئ؟
استازی د هو په نښه سرښکته خواته وښوراوه او د حالاتو په اړه يې خبرې پيل کړې، خو ټولواک مخ ترې واړاوه، څو ګامه لرې شو، ودريد او بيا يې هغه ته مخ راواړاوه، بيرتيه، يې ځانته وروباله. خپل لاسونه يې له خواری، نه وښورول او وې ويل:
-بايد له احتياطو نه يو څه مرسته وروليږو ! بيا يې بيرتيه ته(وروسته بيا ناپليون ويل دا هغه هيلې و چې ما باز ترې جوړ کړ) مخ وروا ړاوه او له هغه نه يې وپوښتل:
-څه فکر کوئ، کوم قوتونه وروليږو ؟
بيرتيه ،چې له ټولو قوتونو ، کنډکونو او نورو ټولو نه ښه خبرتيا لرله، وويل:
-معظم ټولواک د کلاپاريد ، فرقه وروليږئ.
ناپليون د تاييد په نښه سر وښوراوه.
استازي د کلاپاريد فرقې پلو ته ورغی، دغه فرقه څو دقيقې وروسته د غونډۍ شا ته ولاړه وه، ناپليون چپه خوله ولاړ او د فرقې د خوځېدو بهير ته يې کتل،خو ناڅاپه يې مخ بيرتيه ،ته وروا ړاوه او وې ويل:
-نه، د کلاپاريد ، فرقه ورلېږلی نه شم، د فريان فرقه وروليږئ.
که څه هم د کلاپاريد د فرقې پر ځای د فريان د فرقې لېږل، کومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړې ګټه نه لرله او آن په ډاګه یې دا تاوان لاره چې د کلاپارید د فرقې د بېرته درولو او د نوې فرقې د خوځېدو، د پوځیانو په لېږلو کې څه ځنډ راوست، خو بیا هم د ټولواک فرمان کټ مټ ترسره شو. ناپلیون دا نه لیدل چې د خپل پوځ په وړاندې اوس د داکتر دنده لري او په خپلو دغو درملو د هغو روغتیا ته تاوان رسوي، خو بیا هم هغه په خپلې دغې دندې ښه پوهېده او هغه یې غندله.

د فریان، فرقه هم د نورو هغو په شان د جګړې د ډګر په تورو لوګو کې ورننوته او هلته د لوګو په غبږ کې ورکه شوه. له هر پلو په منډه منډه د استازو رارسېدل دوام درلود، تا به ویل چې ګواکې دوی په ګډه سره پریکړه کړې وه. ټولو یوه خبره کوله او هغه د نویو مرستندویو قوتونو غوښتل و. هغوی ټولو په یوه ژبه ویل چې له روسي پوځونه پر خپل ځای، ځای پر ځای ولاړ دي او پر دوی یې د لمبو باران جوړ کړی دی. داسې اور چې د هغه له تودوخې نه فرانسوي پوځ ویلي کېږي.

ناپلیون پر یوې ټیټې څوکۍ کېناست او په چرتونو کې ډوب و.

لا له سهاره وږی پاتې شوی ښاغلی دوبوسیت، هماغه څوک چې د ټولواک په وینا د سفر ښه لېواله و، ټولواک ته راغی، زړه نازړه یې زړه وکړ او په خورا درناوي یې ټولواک ته د سهارنۍ د خوړلو وړاندیز وکړ او وې ویل:

-زه هیله لرم اوس ددې وخت رارسېدلی دی چې ستاسو حضور ته د بري مبارکي ووایم.

ناپلیون په پټه خوله، د نه په نښه سر وښوراوه، ښاغلی دوبوسیت په دې ګمان چې د سر ښورول د بري د مبارکۍ نښه ده، نه د سهارنۍ د نه خوړلو، په خورا درناوی یې د ټوکې په بڼه وویل:

-کله که څوک غواړي سهارنۍ وکړي، په نړۍ کې داسې دلیل نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته چې د هغه د دغې چارې خنډ شي.

ناپلیون په ترېو تندی ناڅاپه وویل:

- ځه ورکېږه ! او مخ یې ترې واړاوه.

د ښاغلي دوبوسیت، پر غم لړلې څېرې ،ساده خو هم مهاله د خواشینۍ او پښېمانۍ موسکا راخوره شوه او په داسې خوځېدا چې ګواکې د اوبو پر سر روان وي، د نورو جنرالانو پلو ورغی.

ناپلیون د هغه جوارګر په څېر احساس درلوده چې تل نیکمرغه ګڼل لري، تل یې خپلې ناشمېره پیسې په بې پروایۍ پر میز ارتېږلې، هغه یې ګټلې،خو هغه کله چې په دې تصور بیا هر څه سنجوي، د لوبې ټولې لارې چارې په پام کې لري، داسې انګېري چې هر څومره زیات په دې اړه فکر کوي، په هماغه کچه د هغه بایلودل هرومرو کېږي.

هماغه پوځ و ،هماغه جنرالان وو ،جګړې ته چمتووالی هماغه شان و ،د جګړې تګلاره په هماغه ځیرکتیا شوې وه، هغه هماغه ډول هر اړخیزه او لنډه وه، دی هم هماغه و چې و، هغه په دې پوهېده، هغه پوهېده چې دده تجربې او پوهه تر پخوا زیات شوي دي، آن دښمن هماغه دښمن و، هماغه د اوسترلیڅ او فریدلاند په څنډو کې دښمن، خو دده پر توان چې فرمانونه یې ورکول، څه کوډې شوي دي .

پخوا به تر دوو، درې فرمانونو او تر دوه درې خبرو نه وروسته مارشالان او د هغو یاوران په خورا خواشینۍ او نیکمرغه څېرو په توپکو او ځغاسته شول، د بریو مبارکۍ به یې ویلې او د سر او مال د نیولو زیري به یې کول او ویل به یې:

-سرتېري مو اسیر کړي، د دښمن بې شمېره جنډې او علمونه یې نیولي او د هغو توپونو او ګاډۍ یې تر لاسه کړي دي. میورات به اجازه غوښتله چې د دښمن د پوځي کتارونو او مهماتو د نیولو لپاره سواره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځونه ولېږي.. هر چېرې حال همدغه حال و، خو اوس څه شوي او پر پوځ څه بلا رالويدلې ده؟

که څه هم هغه ته د نيزوال پوځ د ماتې او دده د پوځ له خوا د لاندې کولو خبر را رسېدلی و، خو ناپليون ليدل چې د جګړې حالت پخوانی نه و، هغه وليدل، هغه احساس چې ده احساساوه، دده شاوخوا ټولو نورو هغو کسانو چې په جګړې کې يې تجربه لرله هم احساسوه. ټولې څېرې خواشينې او ټولو سترګو هڅه کولو چې يوله بل سره مخامخ نه شي. يوازې دوبوسيت، په دې نه پوهېده چې څه تېرېږي، ناپليون په جګړه کې د خپلو تجربو له مخې په دې پوهېده چې تر اتو ساعته جګړې وروسته، له ټولو هڅو سره سره د يرغليز پوځ نه برې څه معنا لري، هغه په دې پوهېده چې دغه حال څه کم د ماتې معنا لري، هغه په دې هم پوهېده چې په دې کړکيچن بې انډوله حالت کې يو کمکی تصادف هم کولای شي، دی او دده پوځ نابود کړي.

کله به چې هغه د روسيې دغه عجيبه جګړه له پيل نه تر دې ساعته پورې په خيال کې راڅرګنده کړه، ليدل به يې چې په دې جګړه کې آن يوه نښته هم دوی نه ده ګټلې، دوی، د دوو مياشتو په هلوځلو کې آن يوه جنډه يا کوم توپ هم غنيمت کړی نه دی، يا يې يو تن اسير نيولی نه دی، خو کله به يې چې خپل شاوخوا کسانو ته کتل د هغوی پټ غم به يې ليده، د روسي پوځ په اړه به يې د هغو خبرونه اوريدل، نو له دې ټولو نه به يې داسې ويره په زړه ورننوته لکه چا ته چې په خوب کې په زړه ورننوزي او هغه غمرلي خيالونه به يې پر ذهن ورخوريدل، چې کېدای شي دده د تباهۍ سبب شي. دده په خيال کې ګرځېدل چې روسان کېدای شي، د پوځ له کيڼې خوا يرغل وکړي، کېدای شي دده د پوځ پر منځنۍ برخه يا زړه وروخېژي او يا په بوې مرمۍ دی خپله نښه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژني. د دې ټولو پېښو امکان و. هغه په پخوانيو جګړو کې يو ازې د هغو اټکلونو په اړه فکر کاوه چې د بري زيرى به يې راوړ، خو اوس د بري بې شمېرې ناوړې پېښې خيال ته ورتلې او دى د هغو هر يوې پېښېدو ته سترګه په لاره و، هو کې، هغه د هغه چا احساس لاره چې خوبويني، کوم جاني غواړي هغه ووژني او ده په ټول توان هڅه کړې ده، په خپل سوک هغه ته داسې ګوزار ورکړي چې ډاډه وي، هغه به له منځه يوسي، خو دى احساسوي چې لاس يې نرم او ناتوانه شوى و لکه يو زوړ ټوکر چې د لاندې لوېږي، ځان بېچاره احساسوي او د حتمي مرګ وېره پرده لاسبره کېږي.

دغه خبر چې روسان د فرانسوي پوځ پر کينې خوا بريد کوي، همدغه وحشت د ناپليون په زړه کې راولمساوه، د غونډۍ په لمن کې پر څوکۍ چپ ناست و. سر يې ښکته اچولى و او څنګلې يې پر زنګنو ايښې وې. جنرال بيرتيه، هغه ته راغى او هغه ته يې وړانديز وکړ، چې ټولواک خپله د جګړې لومړۍ کرښې ته لاړ شي او د جګړې جاج خپله واخلي.

ناپليون وويل:

-څه شى؟ څه مو وويل؟ ښه ده، ښه ده، ووايئ چې آس مې راولي. پر آس سپور شو او د سميونوفسکايا خواته لاړ.

ناپليون هغې سيمې ته ورغى چې د باروتو لوګى له هغه ځايه کډه باروله او په ټولو ځايو کې آسونه، يا يو نيم سړي يا هم ډله ډله په وينو کې لت پت پراته وو. دغه شان وحشتناک منظر او په لنډ تنګ ځاى کې دومره زيات وژل شوي کسان، نه ناپليون کله ليدلي و او نه يې کوم يو جنرال.. ناپليون د سميونوفسکايا پر لوړو ورپورته شو او له هغه ځايه يې د لوګو د لړو تر شا و د سرتېرو داسې کتارونه ليدل چې دريشۍ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته نا آشنا وې، دا روسي پوځيان وو.

د روسي سرتېرو منظم کتار د سيميونوفسکايا د لوړو آپلو ولاړوو، د هغو د توپونو غړمبهاري نه کراريده او له هغو نه پورته کېدونکو لوګيو هغه ټول کتارونه پټول، هغه څه چې ناپليون ليدل، نور نو جګړه نه وه، پرله پسې انسان وژنه وه چې نه يې روسانو ته ګټه لرله او نه يې فرانسويانو خپل ارمان ته نږدې کول. ناپليون خپل آس ودراوه او بيا په هغو خيالونو کې ډوب شو چې جنرال بيرتيه، له هغه راوبستلی و. هغه نه شو کولای هغه جګړه ودروي چې دده تر مخې دده شاوخوا ته روانه وه، ده يې لاربنوونه کوله، ده پورې يې اړه لرله، دا لومړی ځل و چې دغه جګړه د ناکامۍ له امله دده تر پامه بېهوده او وحشتناکه وبرېښېده.

يو تن جنرال چې هغه ته نږدې شوی و، دا زړه يې وکړ چې هغه ته وو ايي هغه پخوانۍ زړه فرقه، جګړې ته ورمخ ته کړئ. مارشال، نی او بيرتيه چې د ناپليون تر څنګ ولاړ وو، يو بل ته وکتل، او د هغه جنرال پر بې معنا وړانديز يې له سپکاوي نه ډکه يوه خندا وکړه. ناپليون سر ښکته واچاوه، يوه شېبه چپ پاتې شو، او بيا يې وويل:

-د فرانسې د پولو نه درې زره او دوه سوه ورستې لرې، نه شم کولای خپل پخوانۍ زړه فرقه تباه کړم.

هغه د خپل آس مخه راواړوله او بېرته شواردينو پلو ته ستون شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵

کوتوزوف، خپل سپین سر ښکته اچولی او په درانه او څورب ځان پر هغې اوږدې څوکۍ چې قالینه پرې پرته وه او د هغې ورځې پرسهار یې پېیر هلته لیدلی و ،ناست و. هغه هېڅ ډول سپارښتنې نه کولې او یوازې یې هغه وړاندیزونه چې ورته کېدل، یا منل او یا یې نه منل.

د بیلا بیلو وړاندیزونو په ځواب کې چې ده ته کېدل، ویل به یې:

-هو، هو، همداسې وکړئ! خپله به یې دې یا هغه چوپړ ته ویل:

-هوکې د زړه سره لاړ شه، پام کوه! بیا به یې ویل:

-نه، دا مه کوه، ښه به دا وي چې صبر وکړو!

هغو خبرونو ته به یې په خورا ځیرتیا غوږ نیو چې دلته ویل کېدل او هر کله به چې له ده نه،د څه غوښتنه کېده ده به سپارښتنې کولې،خود خبرونو د اورېدو په لړ کې به داسې بربښېده چې ددغو خبرونو کلماتو او جملو ته چې ده ته ویل کېږي، پام نه کوي، ډېرو نورو شیانو لکه دوینا وال دڅېرې یا د وینا حالت او ډول دده پاملرنه ځانته وراړوه.

د پوځي اوږد ژوند له تجربو نه دی پوهېده او د پاخه عمر د عقل په مرسته ده کولای شول دا درک کړي چې د سلګونو زرو هغو وګړو مشري او لارښوونه چې د جګړې په ډګر کې له مرګ سره جنګېږي، باید یو تن ونه کړي، هغه په دې پوهېده چې د جګړې بهیر او برخلیک ،نه د ستر قوماندان پریکړو او سپارښتنو ،نه د پوځیانو د ځای پر ځای کېدو د ځای، نه د توپونو شمېر، یا د مرګ ژوبلې کچې پورې،یوڅه پورې، هم اړه نه لري،بلکې د جګړې بهیر هغه نه لیدونکی او نه لاس ته راوړونکی قوت ټاکي چې د وګړو روحیه نومېږي. هغه همدا قوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاره، پسې کتل یې او تر هغه ځایه پورې چې دده په واک کې و، د هغه لارښوونه یې کوله.

د کوتوزوف، د بشرې ټولیز حالت آرامه، ځیرکه او د هڅې هاند څرګندونه کوله چې په سختۍ یې د هغه د پاخه عمر او درانه ځان نه په پیدا شوي ستومانۍ لاسبرې کاوه.

د سهار پر یوولسو بجو یې هغه زیرې راوړ چې د نیزوالو پوځونو هغه سنګرونه چې فرانسویانو نیولي و، بېرته روسي پوځونو لاندې کړې دي، خو دهغو قوماندان شهزاده باګراتیون ټپي شوی دی، کوتوزوف سوړ اسویلی وویست او سر یې وښوراوه.

خپل یوه یاور ته یې وویل:

-ځه لاړشه، پیوتر ایوانوویچ (باګراتیون) ته ورشه، ځان ښه پوه کړه چې هغه څنګه دی، تر هغه وروسته یې مخ شهزاده ویرتمبرګسک، ته چې دده تر شا ولاړ و، ورواړاوه او ورته وې ویل:

-والاحضرت ! دا به ښه نه وي که تاسو د لومړۍ فرقې قوماندانی وکړی؟

د شهزاده تر خوځېدا نه ډېر ژر وروسته د هغه استازی، سیمیونوفسکایا ته راغي او وې ویل چې شهزاده د مرستندویو قوتونو غوښتنه کوي.

کوتوزوف تندی تریو کړ او دوختورف، ته یې فرمان ورکړ چې د لومړۍ فرقې قومانده واخلي او شهزاده ته یې خبر ورکړ چې په دغه شان مهمو شېبو کې به ښه دا وي چې دی یوازې پرې نه ږدي او بېرته دده څنګ ته ورستون شي. کله چې یې د فرانسوي جنرال میورات د اسیرولو خبر ورته راوړ، د سترې قوماندانۍ افسرانو هغه ته مبارکي وویله، دی وموسېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-صبر وکړئ ښاغلو ! جګړه ګټل شوې ده او د میورات اسیریدل، کوم غوره او لویه پېښه نه ده، ښه به دا وي چې له وخته مخکې خوشالي ونه کړو ،خو له دې سره سره یې خپل یاور وګماره چې لاړ شي او په ټولو مورچلونو کې مېشتو پوځیانو ته دغه خبر ورورسوي.

کله چې له کینې خوا شیربینین، په چټکۍ راغی او د فرانسویانو له خوا یې د مورچلونو او سیمیونوفسکایا د لاندې کولو خبر راوړ، کوتوزوف د جګړې د ډګر له شروشوره او د شیربینین د بشرې له حالت نه دا اټکل کړی و چې ښه خبرېې نه دی راوړي. هغه له ځایه پاڅېد او د پښو د شخۍ د اېستلو په پلمه لږ وړاندې لاړ، شیربینین، یې له څنګلې ونیو ، هغه یې لږ څنګ ته کړ او یرمولوف ته یې وویل:

-لاړ شه د زړه سره، وګوره څه کولی شو او کنه؟

کوتوزوف،د ګورکي په ښارګوټي، د روسي پوځ په زړه کې و ، زموږ د پوځ پر کینو کرښو دناپلیون یرغل، څو واره په شا تمبول شوي و. په منځنۍ برخه کې فرانسویانو ونه شو کولای، له بارادنیو نه وړاندې د کینې خوا په پای کې د اوراروف سواره پوځ وکولای شو ، فرانسویان پسې واخلي.

تر دوبجو نه وروسته، د فرانسوي پوځ یرغلونه بند شول. کوتوزوف د ټولو هغو کسانو چې له جبهې نه راستنېدل او دغه راز دهغو کسانو په څېرو کې چې دده په شاوخوا کې وو ، یو ډول ګبهۍ او تلوار لیده، دی د هغه ورځې له بري نه خورا خوشاله و ،خو ددغه بوډا ځانی توان نور نو پای ته رسېدلی و ، څو واریې سرښکته راولوید ، تا به ویل چې خوب وړی دی. هغه ته یې غرمنۍ راوړه.

جنرال یاور ولځوګین، هماغه جنرال چې د سرداراندرې له څنګه د تېریدو په وخت کې یې په الماني ویلي و:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-جګړه باید آوار ډګر ته وبستل شي، هماغه چې باګراتیون د هغه له لیدو کرکه لرله، هماغه جنرال د غرمنۍ په وخت کې کوتوزوف ته راغی. ولځوګین، له بارکلي نه راغلی و. له دویتو بارکلی نه. او د جګړې د کینې کرښو په اړه یې ګزارش راوړی و. منطقي بارکلي دویتولي، چې هر څه د عقل په تله تلل، د ډلو ډلو تښتېدونکو او ټپي سرتېرو د پوځ تر شا اله ګولې په لیدو او دجګړې د ټولو شرایطو په پام کې نیولو سره دې پایلې ته رسېدلی و چې جګړه روسانو بایللې ده، نو ځکه یې خپل ګران یاور، ستر قوماندان ته ورلېږلی و، چې دغه خبر هغه ته ورسوي. کوتوزوف چې په سختۍ الول شوی چرګ ژووه، له خوښۍ نه په ډکو سترګو ولځوګین ته کتل. ولځوګین په احتیاط پښې خښولې او په داسې یوې موسکا چې د سپکاوی نښې په کې څرګندې وې، وړاندې ورغی او په نرمۍ یې د درناوي په نښه لاس خولۍ ته ورپورته کړ.

ولځوګین،له والاحضرت ستر قوماندان سره په یو ډول بې پروایۍ مخامخ شو او غوښتل یې داسې څرګنده کړي،دغه جنرال چې زده کړې یې کړې او په جګړېزو پوهې کې د نظر خاوندان دی، روسانو آزاده پرېښې دی چې دغه زوړ بې ګټې او ناتوان بوډا ته د یو لاربښود بت په توګه، د لمانځنې ترکچې درناوی وکړي. دی خپل هم پوهېده چې له چا سره مخامخ دی، هغه له ځانسره ویل:

-دغه بوډا (المانیانو په خپل منځ کې کوتوزوف داسې یاداوه) دغه ښاغلی بوډا ځانته ښه ژوند جوړ کړی دی.

د کوتوزوف مخې ته ایښی قاب ته یې وکتل او د جبهې د کین اړخ د حالاتو (هغه شان چې بارکلي سپارښتنه کړې وه) په اړه یې خبرې پیل کړې. کوتوزوف ته هغه شان چې ده انګېرله، دغه عمر خوړلي قوماندان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته:

-زما ټولې کرښې دښمن لاندې کړې او د هغو شاته وهل ناشونې دي، ځکه موږ نور نو پوره سرتېري نه لرو، پوځيان تښتي او د هغو د تښتې د مخنوي وړتيا نه لرو. کوتوزوف له ژولو پاتې شو، داسې حيران شو چې ګواکې په دې نه دی پوه شوی چې هغه ته څه ويل شوي هغه ولځوګين ته هک حيران کتل، ولځوګين چې د بوډا حيرت ته وکتل، وموسېد او وې ويل:

-ما ځانته دا حق نه شو ورکولی، هغه څه له تاسو والاحضرته پټ کړم، چې په خپلو سترګو مې ليدلي دي. زموږ د سرتېرو کرښې چور ماتې شوي دي..

کوتوزوف تندی تريو کړ، په چټکۍ پاځېد، د ولځوګين خواته ورغی او چغه يې کړل:

-تاسو وليدل؟ تاسو خپله وليدل؟ د ګوابښ په نښه يې خپل ريږديدونکی لاس د هغه پلو ورپورته کړ، په چغو چغو يې وويل:

-څنګه؟ تاسو څنګه؟ دا زړه کولای شی ما ته داسې خبره وکړئ؟ تاسو په هېڅ شی نه پوهېږئ، څه، وزه ! زما له خوا جنرال بارکلي ته ووايه چې ستا ټول معلومات ناسم دي او تر تاسو نه ستر قوماندان د جګړې له بهير نه ښه خبر دی.

ولځوګين غوښتل چې د هغه برخلاف څه ووايي، خو کوتوزوف د هغه خبره پرې کړه او وې ويل:

-دښمن په کينې خوا کې شاته تمبول شوی او ښۍ خوا کې يې ما ته خوړلې ده. تاسو ښاغلی ! که سم ليدلای نه شئ، بايد ځانته اجازه ورنه کړئ، هغه څه ووايئ چې نه پرې پوهېږئ. هغه په خورا ترخې ژبې دوام ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-لاړ شئ او جنرال برکلي ته ورشئ او پر دښمن د سبا د يرغل فرمان ورته ووايئ.

ټول هک پک او د بوډا ، ستر قوماندان له ژوري ستمهاري نه پرته، بل غبرګ نه اوريدل کېده. کوتوزوف چې پر ځان يې صليب انځوراوه دوام ورکړ:

-د جګړې په ټولو کرښو کې دښمن په شا تمبول شوی دی، زه له دې کبله د لوی خدای او بيا د خپل پوځ من منت باره يم. دښمن ماته خوړلې ده او سبا به يې د روسيې له سپېڅلې ځمکې نه باسو. او ناڅاپه يې ساندو ستونی ونيو او په سترګو کې يې اوښکې راشېوه شوې. ولڅوګين اوږې پورته واچولې، خولې يې کږه او په پټه خوله د هغه بوډا ځانستاينې او غرور ته هک حيران او ځان يې له هغه نه يو پلو کړ.

کوتوزوف، په دې وخت کې ښوروب ښکلي تور څڼي جنرال ته چې د غونډۍ له خوا راروان و، اشاره وکړه او وې ويل:

-هغه دی، هغه دی، زما اتل !

دغه سړی جنرال رايوفسکي و چې ټوله ورځ يې د بارادنيو د جګړې په ډګر کې تېره کړې وه.

رايوفسکي خبر راوړی و چې د دوی پوځيان په خپلو ځايو او په مورچلو کې په ټينګه ولاړ دي او نور نو فرانسويان له يرغله پاتې دي.

کوتوزوف د هغه خبرې واورېدې او په فرانسوي ژبه يې وپوښتل:

-نو تاسو د ځينو نورو په شان داسې فکر نه کوی، چې موږ بايد شاته لاړ شو؟

رايوفسکي ځواب ورکړ:

-نه، والاحضرته ! په هغو چارو کې چې لاپای ته نه دي رسېدلي، بری د هغه چا په برخه وي چې ټينګار کوي او زما په اند....

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو کوتوزوف د هغې خبرې پرې کړې، خپل یاور ته یې ورغږ کړ:
-قیصروف !راشه او کینه !د سبا ورځې فرمان ولیکه !او بل یاور ته یې وویل:
-او ته لاړ شه، ټولو جبهاتو او کرښو ته خبر ورکړه چې سبا ته یرغل کوو. د کوتوزوف او رایوفسکي خبرو لا دوام درلود او فرمان لا پوره لیکل شوی نه و چې ولڅوګین بېرته له بارکلي نه راستون شو او وې ویل چې بارکلي دویتولي هیله لري چې د سبا د یرغل فرمان په لیکلي بڼه ترلاسه کړي، خو کوتوزوف پرته له هغه چې ولڅوګین وګوري سپارښتنه وکړه چې پخوانی ستر قوماندان په رښتیا له ځان نه د مسوولیت د پېټي د لرې کولو لپاره له هغه غوښتنه کوله، نو فرمان دې ولیکل شي. هغه ناڅرګند او مرموز اړیکي چې په ټول پوځ کې یې یو ګډوالی او خواخوږي رامنځ ته کړي وو او د سرتېرو د روحیې نوم یې ګټلی و د جګړې زړه بلل کېده. د جګړې په اړه د کوتوزوف خبرې یو ورځ وروسته په خورا لنډه موده کې په ټول پوځ کې انګازې جوړې کړې وې. هغه څه چې د کوتوزوف د خبرو په نامه د پوځ وروستیو کړیو ته ورسېدلي وې، په هېڅ ډول د هغه د فرمان ویناو ته ورته نه وې، آن د هغو خبرو معنا یې هم نه لرله چې کوتوزوف ویلې او اوس سرتېرو یو بل ته اورول، خو سره له دې هم د هغه موخه، د هر سرتېری او پوځي زړه ته ځکه ځان ورساوه چې هر څه کوتوزوف ویلی، هغه نه د دلایلو بلکې له هغه احساسه سرچینه اخیسته چې د سترقوماندان له زړه نه راپاڅېدلي و، هغه احساس چې دده او د روسي د هروګړي په زړه کې و.
هغه سرتېري او پوځیان چې لا تر اوسه په شک او تردید کې و، له پوځي مشرانو نه، پر دښمن د سبا ورځې د یرغل د خبرتیا د رښتیاوالي په اورېدو، خوشاله او لاپسې زړور شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۶

د سرداراندرې، غونډ، په هغو احتياطي غونډونو کې و چې د شپې تر دوو بجو پورې د سيمينوفسکايا تر شا وزګاره د دښمن د توپونو تر سختو ګوزارونو لاندې انتظار ولاړ و. دغه غونډ چې په دوو بجو لا جګړې ته ورګډ شوی نه و او له دوو سوو نه زيات وژلي يې لرل، د مختګ امر تر لاسه کړ. د اوربشو تر پښو لاندې شويو کروندو او د سيميونوفسکايا او د مورچلونو د غونډۍ ترمنځ يې چې په دې ورځ په زرګونو کسان هلته وژل شوي وو او اوس هلته د دښمن په سلګونه اور وروونکي توپونه ځای پر ځای شوي و، سنګر ونيو.

پرته له هغه چې غونډ له دغه ځايه وخوځېږي يا يو ډز وشي، دريمه برخه سرې يې دلته ووژل شول. هلته وړاندې په تېره بيا ښۍ خواته چې نه خوريدونکی لوګی ولاړ و، د توپونو غړمبهاري همداسې روان و او د لوګي له رازه ډکې پردې له منځه تر مخې ټول منظر يې له سترګو پناه کړی و، له توپونو ګولۍ په چټکۍ او له شر او شوره ډک غړونه او لاسي بمونه، دې پلو راالوتل. کله به تا ويل لس پنځلس دقيقې دمه ورکوي، دغه ګولۍ او ګوزارونه خطا وتل او کله به يې د څو دقيقو په اوږدو کې څو تنه د غونډ پر سرسړې له پښو وغورځول او مړي او ټپيان به د جګړې له ډګره راټول شول. له هر نوي ګوزار سره د هغه چا لپاره چې په تصادفي توګه، ژوندي پاتې وو، د ژوندي پاتې کېدو هيله کمېده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کمېده..

په هر حال د غونډ د ټولو پوځیانو طبیعت یو ډول وو. ټول خلک په یو ډول چپ او په یو ډول خواشیني وو. کله ناکله به د کتارونو تر منځ د غړېدا غږ اوریدل کېده، خو د غړېدا دغه شروشور به هر وار د ګولۍ تر لګېدو وروسته په دې غږ چې کراچۍ راوړئ ! چپ شو. بل ځل یوه ناڅاپه ګولۍ یو سپي ته نېږدې ولګېده، وچاودیده، سپي خپله لکۍ تر ګیډې لاندې ورټوله کړه ،په وحشت او زګیروي ډوله غپا یوې خواته وتښتېد. پر ټول غونډ د خنداو دکړسهاري ځپه خوره شوه،خو د ټوکو او خندا دغه شان شېبې زیاتې نه اوږدیدې، ځکه دوی ټول داده، اته ساعته کېدل چې بې خوړو او اوبو د مرګ ترنه بشپړیدونکي ډار لاندې ولاړ وو او د هغو لـه ورېږ او ډاره سپینې تښتېدلې ځېرې لاپسې سپینېدلې او ګونځېدلې.

سرداراندرې، هم د خپل غونډ د نورو وګړو په څېر خواشینی او رنګ الوتی، لاس ترشا سر ښکته د اوربشو د کروندې تر څنګ په شنیلیو کې ښکته پورته ګرځېده. نه یې د سرته رسولو او نه یې د سپارښتنې لپاره څه درلودل. هر څه په خپل سر تر سره کېدل. وژل شوي یې وړل، ټپیان یې وبستل او کرښې بیا سمبدلې او ډ کېدلې. هغه سرتېري چې له کوم کبله له خپل ځای لرې کېدل، ډېر ژر به بېرته په خپل ځای ولاړ وو. په لومړیو وختونو کې سرداراندرې خپله دنده ګڼله چې په سرتېرو کې مېړانه راولمسوي او خپله د هغو لپاره بېلګه واوسي، له دې کبله به د هغو په کتارو کې ګرځېده راګرځېده، خو وروسته دی په دې ډاډه شو ، دې ته اړتیا نه شته چې هغو ته مېړانه وروښودل شي. د هغه ټوله روحي پیاوړتیا لکه د بل هر یو سرتېری د روحي پیاوړتیا په شان، د دوی له ارادې پرته، پر دې ولاړه وه چې د خپل وحشتناک حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لیدو نه سترګې پټې کړای شي. د هېڅ شي په اړه یې فکر نه کاوه، ستومانه غوږونه به یې هماغه آوازونو ته، هماغه شان چې و، غوږ غوږ کړل. هغه یې کوله د ګولیو غږ د توپونو له آوازونو توپیر کړي. کله به یې د لومړي غونډ خورا زیاتو آشنا څېرو ته وکتل او انتظار به پاتې شو. هغه د ګولۍ غږ ته، چې د لوګیو تر شا له کوم لرې ځایه را روانه وه، غوږ نیو او له ځانسره یې وویل:

-هغه ده، هغه بیا زموږ پلو راروانه ده. دا وار زموږ لپاره ده،، یوه بله، بله! دا وار بې ځایه نه لګېږي. ودرید، لږ شېبه یې د خپلو سرتېرو کربنو ته وکتل، له موږه واوښته، خو دا بله خطا کېږي نه... او بیا په ګرځېدو شو، هغه هڅه کوله چټک او لوړ ګامونه اوچت کړي، چې په شپاړلسو ګامونو کې د دوو پوځونو جلا کېدونکې پولې ته ور ورسېږي.

ګړز او ګروز!

تر ده نه پنځه ګامه وړاندې ګولۍ ولګېده، خاورې یې وشیندلې او همالته ورکه شوه. سرړلې یې پر شا راخوره شوه، بیا یې د سرتېرو کربنو ته وکتل، دا ښکاره وه چې مرګ ژوبله ډېره شوې وه.، په دویم کنډک کې اله ګوله پیل شوې وه.

سرداراندرې چغه کړل:

-ښاغلیه یاوره! سپارښتنه وکړئ چې سره ټول نه شي!

یاور د دغې سپارښتنې د سرته رسولو وروسته بېرته سرداراندرې ته راستون شو او له بلې خوا د سواره کنډک قوماندان چې پر آس سپور و راورسېد.

د یو سرتېري له ډاره ډکه چغه پورته شوه:

- پام کوه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـولۍ پـه غړمبهـاري لکـه الوتـونکې مرغـۍ چې ناڅاپـه پرځمکـه ولـوېږي، لـه سـردار اندرې نـه دوه ګامـه وړانـدې، د سـواره کنـډک د قوماندان څنګ ته بې له کومې درنې چاودنې پر ځمکه ولګېده. آس تـر ټولو د مخه، پرته له هغه چې پروا یې وکړي چې د ډار ښکارول ښـه دي او که بد ، په لوړه وشنېده، پښې یې لوړې کړې، او څه پاتې نـه و چې جګړن وغورځوي او یوې خوا ته وتښتېد.

د یاورچغه پورته شوه: ځان واچوه !

او خپله پرځمکه وغځېد ، سردار اندرې پـه شـک او ګمـان کې ولاړ و ، ګولۍ د سردار اندرې او پـر ځمکـه غځېدلي یـاور او د کولبه شوي پټې او شـنيليو تـر مـنځ لکـه څرخېدونکې لاټـو د لوګـو پـه لـړه کې پـر ځمکې ولګېده.

سردار اندرې له رخې نه په ډک غلچک ، چې دده لپـاره يـې سـاري نـه لاره ، شنيليو بوټو او څرخېدونکي لـوګي تـه چې لکـه تـور تـوپ داسې برېښېده وکتل او له ځانسره يې ويل:

-رښتیا مرګ راغی که څنګه؟ زه نه شم کولای، زه نه غواړم ومرم. مـا ته ژوند ګران دی، ما ته دغه شنیلیي ګران دي، دغه ځمکه او دغـه هـوا. .. هغه په دغو خیالو کې ډوب و او دا یې هم نـه هېرولـه چې ټـول هغـه تـه ګوري.

هغه یاور ته وویل:

-شرم دی ښاغلیه افسره.

هغه دا وویل ولې ونه یې ویل چې له څه شي یا له چا شرم.

هـم مهالـه د څـو چـاودنو ، د ګولیـو د لګېـدو ، د هینـدارو د ماتېـدو شرنګهاری او د خفه کوونکي دود لړې پورته شوې. سردار اندرې یـوې خوا ته ولوید ، لاس یې پورته کړ او پر ټټر په ځمکه ولګېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو تنو افسرانو هغه ته ورمنډه کړې، د هغه ښی خواته پر شنیلیو د وینو لوی ځاځکي لیدل کېدل. راغونښتل شوي اربکیان له کراچیو او بسترو سره د افسرانو تر شا ولاړ وو. سرداراندرې چې پر ټټر پروت و، مخ یې په شنو شوی و، په سختۍ یې سا وېسته او خرهاری یې کاوه.

-نو څه ته ګورئ راوړاندې شئ!

کلیوال اربکیان راوړاندې شول. سرداراندرې چا له لاسه، چا له پښو او چا له تخرګه راونیو او راپورته یې کړ، خو هغه سخت زګیروی کاوه. کلیوالو یو بل ته وکتل او هغه یې بېرته پر ځمکه کېښود.

کوم چا غږ کړل:

- درپورته یې کړئ، پر کراچۍ یې کېږدئ، چاره څه ده؟

هغه یې بېرته راپورته کړ او پر بستره یې واچاوه، افسرانو په خپل منځ کې سره ویل:

-لویه خدایه! لویه خدایه! دا لا څه وشول؟ ګیډه یې، خلاص دی! اخ اخ خدایه! یو یاور وویل: ګولۍ زما د غوږ له څنګه تېره شوه.

کلیوالو اربکیانو بستره راپورته او اوږو ته یې کړه او په چټکۍ په شنیلیو کې پر هغې جوړه شوې لاره چې راغلي وو، بېرته، د صحرایي روغتیاوو مرستنځای خواته وخوځېدل.

یو تن افسر د هغو اربکي کلیوالو نه، دیوه تن اوږه راټینګه کړه چې په خورا چټکۍ او بې احتیاطۍ روان وو، او ورته وې ویل:

-پام کوه! ګامونه څه کاږه واږه ږدې، سم څه، چې ونه غورځې.

هغه چې تر ټولو مخکې روان و، خپل انډیوال ته یې وویل:

-رښتیا وایي پام کوه، وا دې وریدل، څه یې وویل.

او هغه چې وروستی روان و، خپل ګامونه یې له مخکې هغه سره برابر کړل او په خندا خندا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو کې، ربنتیا هم، همداسې ښه ده.

تیموخین چې په منډه یې ځان راورسوه، هغه بسترې ته چې اندرې په کې پروت و وکتل او په لړزیدلي آواز یې وویل:

-عالیجناب سرداره !

سردار اندرې سترګې پرانستې، له هغه بسترې نه چې دی پرې اچول شوی و او سریې ښکته لویدلی و، هغه چا ته چې غږ یې پرې کړی و، وکتل او بېرته یې سترګې وتړلې.

کلیوالو اربکیو سردار اندرې هغه ځنګل ته چې ځو مرستندویه کراچۍ په کې ولاړې او د روغتیايي مرستو مرکز ترې جوړ شوی و، ورساوه. د روغتیا مرستو مرکز، هغه درې وړې کېږدۍ وې، چې د ځنګله په یوه کنج کې د بلوطو لرګیو په مرسته دریدلې وې. د کېږدیو پردې پورته شوې وې. څو ګاډۍ او آسونه هم هلته ولاړ وو. د آسونو توبرۍ پرغاړه او وربشې یې خوړې. مرغۍ، تر توبرو لاندې د شنیدل شویو اوربشو په ټولولو لګیا وې. کارغان چې د وینو بوی دې خواته راهڅولي وو په خورا بې صبرۍ له دې ونې نه هغې ته او له هغې نه هغې بلې ته الوتل. تر شلو زیات په وینو لړلي ټپیان چې رنګارنګه جامې یې اغوستې وې، ددغو کېږدیو شاوخوا ته، څوک پراته، څوک ناست او څوک ولاړ وو. بستر کشوونکي سرتېري د ټپیانو شاوخوا ته په خورا غم لړلو څېرو، مګر پوره پاملرنه ولاړ وو. د نظم څارونکو افسرانو هڅه کوله چې هغه خپلو چارو ته ولېږي، خو هغوی هومره د دوی خبرو او سپارښتنو ته پام نه کاوه. هغوی په خپلو بسترو ډډې لګولې وې او په خورا ځیر یې هغه څه ته کتل چې د دوی په شاوخوا کې تېریدل. ګواکې دوی هڅه کوله د دغه منظر په معنا ځان پوه کړي، خو داسې بریښېده چې د هغو سر نه پرې خلاصېږي. له کېږدیو، کله له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرکې نه ډکې چغې او کله هم د عذرو زارۍ زګیروي اوریدل کېدل. کله ناکله به کوم روغتیا پال له کېږدۍ نه د باندې او بو پسې راووت او پر هغه چا به یې ورچغه کړې چې باید اوبه یې راوړې وای. ټپیان له کېږدیو نه د باندې په زګیرو زګیرو خپل وار ته سترګه په لاره وو، چا ژړل، چا زارۍ او چا چغې وهلې. چا ښکنځلې کولې او چا هم ودکا غوښتنه. چا هم چټیات ویل، ځینې هم هسې سرګردانه وو. سرداراندرې یې د غونډ د قوماندان په توګه د هغو ټپیانو له منځه چې لا تر اوسه یې ټپونه تړل شوي نه وو، راتېر کړ، د یوې کېږدۍ مخې ته یې ورساوه او هلته سپاربښتني ته سترګې په لاره شول. سرداراندرې سترګې پرانستې، خو تر ډېرې پورې په دې نه پوهېده چې شاوخوا یې څه تېرېږي. شنیلي، کولبه شوي پټي، لکه څرخېدونکی لاټو د لوګیو تور توپ او له ژوند سره بې پایه لېونۍ مینه، ټول او ټول وریاد شول. تر ده دوه ګامه لرې، ښکلی، لوړ، تور څټی افسر چې سریې په ټوکر تړلی و، ونې ته ډډه لګولې وه او د لوړې غږېدا له امله یې د خلکو پام ځانته وراړاوه، هغه سر تر پښو د مرمیو له لاسه ټپي ټپي و. له هغه نه زیات شمېر ټپیان او بستره وړونکي راټول شوي وو او د هغه خبرې یې په خورا تلوسې اورېدې.

د هغه تورې ځلېدونکې سترګې له شوقه لاپسې ځلېدلې، شاوخوا ته یې کتل او چغې یې وهلې:

-کله چې موږ د هغو مخه ونیوله، هر څه یې پرېښودل او وتښتېدل، او هغوی مې پسې واخېستل، که احتیاطي قوتونه په خپل وخت رارسېدلي وای، هو کې وروڼو ! د هغو تخم به مو تباه کړی وای. که رښتیا راباندې وایي وروڼو...

سرداراندرې هم د کیسه کوونکي شاوخوا ته د نورو ولاړو کسانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څېر، په ځلېدونکو سترګو هغو ته ورکتل، خبرو ته يې غوږ غوږ، د آرامۍ او خوند احساس يې کاوه او له ځانسره يې ويل:

-آيا نوره نو بې تفاوته نه ده؟ هلته به څه وي او دلته څه و؟ ولې زه دا سې له مرګه ويريدلم؟ په دې ژوند کې کوم څه و چې زه نه پرې پوهېدم او نه پرې پوهېږم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

یو ډاکتر چې په وینو لړلې چپن او ښکلو په وینو ککړ لاسونه، چې په یوه لاس کې یې د لوېې او وړې ګوتو په منځ کې سګرت نیولی و (ددې لپاره چې په وینو نه شي) له کېږدۍ نه راووت. ډاکتر سر پورته کړ او له ټپیانو نه آ پلو لږ لوړ یې وکتل. داسې بربښېده چې غواړي لږ استراحت وکړي. یو څو موده یې خپلې ښۍ او کینې خواته وکتل، یو سوړ اسویلی یې وویست او سر یې ښکته واچاوه.

د یوه روغتیا پال د پوښتنې په ځواب کې یې څه وویل، بیا یې سرداراندرې ته اشاره وکړه او وې ویل:

-همدا اوس ! او سپارښتنه یې وکړه چې کېږدۍ ته یې راوړئ.

د انتظار ولاړو ناروغانو په منځ کې یو شروشور پاڅېد او د هغو یو تن وویل:

-داسې ښکاري چې په هغه دنیا کې هم باداران دي.

سرداراندرې یې پر هغه میز چې هماغه شېبه وزګار شوی و او یوه روغتیاپال له هغه نه څه لرې کول، څملاوه. سرداراندرې نه شو کولای پر هغه پوه شي او په ځانګړي توګه پر هغه څه یې سر خلاص شي، چې په کېږدۍ کې و. له هرې خوا زګیروي او ریدل کېدل، خو د هغه د ورانه په لوړه برخه، په ګېډه او په ملا کې یې بې ساري دردونو پام په ځان اخته کاوه. ټول هغه څه چې هغه شاوخوا کې لیدل، هغه ته، د هغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال کې د یوه بربنډ په وینو لړلي انسان دځان په شان برېښېده چې، تر ټېټې کېږدۍ لاندې ټوله فضا یې ډکوله، دا هماغه اندامونه وو چې څو اونۍ د مخه یې د اګست د میاشتې په همداسې یوې تودې ورځې کې د سمولینسک په لارو کې یوه ګډه چینه ډکوله. هو کې، دا هماغه بدن و، هماغه د توپ د خولې غوښه، چې لا هماغه وخت یې دده په زړه کې ویره او وحشت راویښ کړی و، نن یې بیا په هغه کې دغه احساس راپارولی و.

په کېږدۍ کې درې میزونه وو، له هغو نه پر دوو نورو، نورټېپیان پراته وو او پر درېیم هغه یې سرداراندرې څملاوه. د یو څو دقیقو لپاره یې هغه یوازې پرېښود، هغه په دې وخت کې بې ارادې لیدل چې پر هغو دوو نور میزونو څه کېږي. د هغه میز پر سر چې ده ته نږدې و، یو تاتاري ناست و. له هغې دریشي نه چې د هغه تر څنګ پرمیز پرته وه، ښکاریده چې قزاق دی. څلور سرتېرو هغه نیولی و او یو عینکي ډاکتر د هغه له قوي او څوربې ملا نه څه پرې کول.

تاتاري سړي لکه د خنځیر په شان رمباړې وهلې: اخ، اخ، اخ! ناڅاپه یې خپله توره او غټ غومبورې بشره له هغه لنډې سر پورته پزې سره لوړه کړه، خوله یې پرانسته، سپین غاښونه یې ښکاره شول، پاڅېد، تاوراتاو شو، داسې چغې او رمباړې یې وهلې، چې غوږونه یې کڼول... هغه عینکي ډاکتر چې له تاتاري سړي نه وزګار شو، د هغه کوټ یې پرې ورواچوه، په داسې حال کې چې لاسونه یې پاکول، سرداراندرې ته ورنږدې شو، د هغه بشرې ته یې وکتل او سمدلاسه یې بېرته مخ واړاوه، په روغتیا پالو یې ورچغه کړل او وې ویل:

-څه ته ګورئ، کالي ترې وباسئ!

کله چې روغتیا پال په چټکۍ د هغه تنۍ خلاصولې او کمیس یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترې وو ېست سرداراندرې ته ،دهغه د خورا وړکتوب او ماشومتوب خاطرې وریادې شوې. داکتر پر هغه ورخم شو، د هغه پر تېپ یې لاس ورکېښود، یو ژور اسویلی یې وو ېست او بیا یې چا ته اشاره وکړه، د ګېډې مرګني درد سرداراندرې بیسده کړ. کله چې را په حال شو، پوه شو چې د هغه له ورانه نه یې مات شوي اډوکي راوېستلي دي. د هغه تپ یې ورګنډلی او وینې یې ورپاکې کړې وې. پر مخې یې اوبه ورشیندلې وې. همدا چې سرداراندرې سترګې پرانستې، داکتر پرې ورټیټ شو، چپه خوله یې د هغه شونډې ښکل کړې او په چټکۍ ترې لرې شو.

سرداراندرې، تردغه شان زوریدنې وروسته ځان داسې ښه احساساوه چې ډېره موده یې دغه شان احساس نه و لیدلی. د ژوند خورا ښې شېبې په تېره بیا د هغه د هماغه لرې ماشومتوب نه، چې کله به مینځې له ده نه جامې وېستلې، هغه به یې په واړه کټ کې څملاوه، هغه به یې په للو للو ویده کاوه.. دا ټول او ټول دده په خیال کې نه د پخوانې او تېر ژوند بلکې د اوسني ژوند په څېر انځوریدل. د هغه ټپي پر شاو خوا چې سره یې سرداراندرې ته آشنا برېښېده، داکتران راټول شوي وو، د هغه پالنه یې کوله، رالوړاویې اوخواخوږي ورسره کوله.

د هغه د ژړا او زاریو غږ اوریدل کېده: هـ هـ هغه روحیات بایللي او د هغه دژړا او زګیرویو غږ پورته و او ویل یې:

-وای وای، ما ته یې راوښیئ.

سرداراندرې،ددغه زورونکې ژړا او زاریو په اوریدو نېږدې و چې خپله په ژړا شي. آیا دا حال له دې کبله و چې هغه بې ویاړه مرګ ورپه برخه کېده؟آیا دا له دې کبله و چې هغه له ژوند بېلیده؟ یا د ماشومتوب،هغه یادونه چې ده راستنولی نه شو؟ یا له دې کبله چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د نورو په زوریدو ، زوریده؟ او یا له دې کبله چې دده تر ځنګ ددغه سړي زګیروی دده زړه سوری کاوه؟ هر څه چې و ،و ،خو هغه غوښتل په ماشوم وزمه سادګۍ، مهربانۍ او خواخوږۍ د زړه له کومي وژاړي.

هغه ټيپي سړي ،خپله پرې شوې پښه چې لا په وینو ککړه موزه کې وه، هغه ته وروښوده. دغه ناروغ لکه ښځې داسې هې هې ژړل او ساندې یې وهلې. داکټر چې د هغه مخې ته ولاړ و او د هغه څېره یې پناه کوله ولاړ او لرې شو. سردار اندرې د هغه په لیدو وویل:

-لو یه خدایه !دا څه وینم؟ هغه دلته څه کوئ؟

دغه بدمرغه، ژړیدونکی او بېچاره انسان چې همدا اوس یې پښه ترې پریکړه.. ده وپېژاند. هغه اناتولي کوراګین و. د کوراګین ملا ته یې لاسونه تکیه کړي وو ، هغه ته یې په ګیلاس کې اوبه ورکولې. هو د هغه ریږدیدونکو ،خو پړسېدلو شونډو نه شو کولي د ګیلاس څنډه خولې ته کړي. د هغه زګیروي او ساندې سختې زورونکې وې.

سردار په چرت کې لاړ او لا تر اوسه هم په هغه څه چې دده تر مخې تېریده نه پوهېده، وې ویل:

-هو ، دا هغه دی، دا سړی له ما سره څه نېږدې او دردونکي اړیکې نیږدې کوي. دا څه دي چې دغه سړی زما له ماشومتوب او زما له ژوند سره نېږدې کوي؟

سردار اندرې له ځان نه دا پوښتنې کولې ،خو هغه ته یې ځواب پیدا کولای نه شو. ناڅاپه سردار اندرې ته نوې او دده له انتظار لرې سپېڅلی د مینې او صفا د نړۍ او ماشومتوب خاطره وریاده شوه. هغه ته ناتاشا هغه شان وریاده شوه چې ده د لومړي ځل لپاره په ۱۸۱۰ کال ،د نڅا په یوه بنډار کې لیدلې وه، نرۍ غاړه، ښکلي تاند لاسونه، له

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوالتیا مسته، ویریدلې خو نیکمرغه بشره، هو همدا اسې همدا حال له پخوانه لا ژوره، لا ژوندۍ او هڅوونکې مینه د هغې په وړاندې دده په ګوګل کې راویښه کړه. اوس ده ته هغه څه وریاد شول، چې دی یې دغه سړي سره نېږدې کاوه، د هغې پردې له شا نه چې اوښکو دده په پړسېدلو سترګو کې راځړولې وه، په تتته تتته ده هغه ته کتل. سردارانډرې ته هر څه ورپه یاد شول. ټول هغه څه چې دغه دوه کسان یې سره نېږدې کول. له دغه سړي سره یې د زړه خواخوږي او له مینې ډکه لېوالتیا او نیکمرغي په زړه کې راولمسېدل.

سردارانډرې، نور نو ونه شوه زغملای، هغه وژړل. هغه په مینه مینه او د زړه له کومې د ټولو او ځان په حال د هغو او پر خپل بې لاریو او تېروتنو ژړل.

ترحم، له ورونو سره مینه، له هغو سره چې موږ ورته ګران یو، له هغو سره چې له موږه کرکه کوي، له دښمن سره مینه، هو کې، مینه، هغه مینه چې خدای موږ ته په دې دنیا کې د هغه لارښوونه کوله. هماغه مینه چې شهزادګۍ ماریا زه په هغې روزلم. هغه مینه چې زه نه پرې پوهېدم. اوس پوه شوم چې ولې ما نه شو کولای له ژونده لاس واخلم. دا دی هغه څه چې په ما کې پاتې دي. که زه ژوندی پاتې وای، ما به هغه ته پنا وروړې وای، خو نو اوس وخت له وخته تېر دی. پوهېږم زه په دې پوهېږم چې ناوخته شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۸

د جګــړې د ډګــر وحشــتناک منظـر لــه مــړو او ټپيــانو نــه ډک لــه سرسامتيا سره مل د شلو پېژندل شويو جنرالانو تپي او وژل کېدو خبر او د خپل پخواني قوي مټ په ناتوانۍ پوهېدل، پـه هغـه ناپليون کې چې تل يې د مړو او ټپيانو له ليدو خوند اخېست،او په هغو کې (هسې چې ده فکر کاوه) ده خپله روحي پياوړتيا موندله،يو نا آشنا احساس راڅوندي کړی و پـه هغـه ورځ د جګړې د ډګر وحشـتناک او ډارونکی منظر د هغـه پـر هغـه واک لاسبری شوی و چې ده د خپلې پياوړتيا او لوړتيـا نښـه ګڼلـه. هغـه پـه چټکـۍ د جګړې لـه ډګـره لـرې د شـواردينو غونـډۍ تـه ورسـتون شـو. بشـره يـې تکـه ژيـړه، پړسـېدلې، ځړيـدلې، سترګې يې تتې او پزه يې سره شوې وه، آواز يـې ځير،جړ او پـر خپلـې اوږدې څوکې کېناست او پرته له هغه چې وغواړي، پـه داسـې حـال کـې چې سريې ځوړند و ، د ټوپونو او ټوپکو غړمبهاري او آوازونـو تـه غـوږ شو. هغه په خورا زورونکې خواشينۍ د دغـې جګړې د پـای تـه رسـېدو پـه تمـه و چـې دی پـه کـې را ايسـار شوی و او د هغـې مخـه يـې نـه شـوه نيولې. د هغه ځانګړی انساني احساس د يوې لنډې شېبې لپاره د هغه د ژوند پر هغه لاسي او ناځرګند تصوير لاسبری شو چې هغه ډېره موده د هغه په خدمت کې و. هغه د زورېدنې کړېدنې او مرګ هغه پېښې د زړه له کومې احساس کړ چې د جګړې په ډګر کې يې ليدلې و. د سرسامتوب او د سينې درد ، هغه ته ور په ياد کړل چې مرګ او دغه زوريدنه له ده نه هم لرې نه دي. په هغه شېبه کې ده ،نه مسکو غوښت نه بری او نـه ويـاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(نورنو د هغه څه ویاړ په کار و) هغه یوازینی شی چې ده اوس غوښت، استراحت، آرامي او آزادي وو، خو کله چې دی د سیمیونوفسکایا په غونډیو کې و، د توپونو د قوماندان هغه وړاندیز یې ومانه چې دغو لوړو ته دې څو توپونه ددې لپاره ولېږدول شي چې د کنیازکوا، په ځنډو کې پر روسي قواوو ګوزارونو لا پسې زیات شي. ناپلیون نه یوازې دغه وړاندیز ومانه، بلکې سپارښتنه یې وکړه چې د هغو اغېزو خبرونه ده ته رواړي چې دغه ګوزارونه یې کوي.

یو یاور راغی او وې ویل چې دوسوه توپونه د روسانو په وړاندې جګړې ته ورلېږل شوي، خو بیا هم روسان په ټینګه د خپلو پولو او مورچلونو ساتنه کوي، دغه یاور زیاته کړه:

-زموږ توپونو مخامخ د هغو په کرښو ډزې کوي، پر هغو لګېږي، هغو ته مرګ ژوبله رسوي، خو هغوی هماغه شان د خپلو ځایونو ساتنه کوي، ناپلیون په ډډ غږ وویل:-نور غواړي، ورزیاته یې کړئ. یاور چې د ټولواک خبره سمه نه اوریدلې، وویل:

-معظم ټولواک څه وفرمایل؟

ناپلیون چې تندی یې تریو کړی و په ډډ آواز یې وویل: -نور غواړي، ورې کړئ.

که څه هم د ناپلیون له دې سپارښتنې نه پرته هم هغه څه تر سره کېدل چې ده یې غوښتنه کوله، خو بیا هم ده دغه سپارښتنه ځکه وکړه چې فکر یې کاوه له ده نه دغه فرمان غوښتنه کېږي او بیاد خپلې ځان غوښتنې هغې خیالي موهومي نړۍ ته راستون شو او بیا یې (هغه آس چې په کوم څرخېدونکي ځای کې ګرد چاپېر ګرځي، لکه په درمندو کې چې ګرد ګرځي او فکر کوي چې د ځان لپاره څه کوي او آزاد دی) لکه مطیع بنده هغه بې رحمه غمرلي،غیر انساني او زورونکي کار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې برخلیک ورپه برخه کړی و ، دوام ورکړ.

یوازې په دې ساعت او په دې ورځ نه و چې د دغه سړي د وجدان رڼا ، چې د دغې جګړې تر ټولو نه زیات پیټی تر نورو نه زیات دده پر اوږو بار دی، تته شوه ، بلکې د ژوند تر پایه پورې یې ونه شو کولای، نه د رحم، نه د رښتیا او نه د ښکلا له حقیقته یو څه ډیر څه په معنا پوه شي ، ځکه د هغه کړه دومره له رښتیا او ښو سره په ضد کې او د هر انساني تکل برخلاف و چې هغه وکولای شي، د هغه په معنا پوه شي. هغه نه شو کولای په خپلو کړو ځکه سترګې پټې کړي چې نیمې نړۍ د هغو ستاینه کوله ،نو له دې کبله دی اړ و چې له رښتینتوب ، حقیقت او ښکلا نه مخ واړوي.

یوازې نن نه و چې د جګړې د ډګر د کتنې په لړ کې او په هغه ډګر کې یې د پرتو وژل شویو او ټپیانو (هغه تصور کاوه چې دده په فرمان وژل شوي دي) شمېر ددې لپاره کاوه ،چې څو روسي وژل شویو مړي د یوه فرانسوي ارزښت لري. هغه ځان په دې غولاوه او دا یې د خوښۍ سبب هم کېده چې د یو فرانسوي مړی تر څنګ پنځه روسان کېږدي.

یوازې هغه ورځ نه و چې هغه فرانسې ته لیکل:

تر جګړې وروسته ډګر ځکه خورا پرتمین و چې په هغه کې پنځوس زره جنازې پرتې وې ، بلکې هغه د سنت هلن په وچه کې په کرارۍ، آرامۍ او یوازیتوب کې هم ویل چې تکل لري، خپل وزګاره وختونو د هغو سترو چارو پلټنې او شننې ته وروښنې چې ده خپله ترسره کړي دي، هغه په دې اړه لیکل:

د روسیې جګړه باید د نوې زمانې تر ټولو ستره او نه هېریدونکې جګړه وای، دا جګړه د رښتینو ګټو لپاره د عقل جګړه وه، د آرامۍ او د ټولو د ژغورنې جګړه او هغه د سولې او ساتنې جګړه وه.

دده یو ستر ارمان، د تصادفونو د پای او د آرامۍ د پیل جګړه وه. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نويو چارو او نوښتونو د لارو چارو لپاره د ښه نيت جګړه وه. د اروپايي نظام جوړښت او د هغه عملي کېدل به پيل شوی وای.

د دغو اصولو په رڼا کې د لاس ته راغلي رضايت له برکته به هر چېرې آرامي او سوله خوره وای، ما به هم ځانته يوه جرګه ګۍ جوړه کړې وای او خپله سپېڅلي ټلواله به مې لرلای. زما اند ښښنې وې چې را نه غلا شوي دي. مور به د سترو هېوادنو د ټلوالې په دغې جرګه کې خپلې ګټې، د خپلې کورنۍ د چارو په څېر څېړلای او له ملتونو سره به مو اړيکي لکه د بادار او منشي اړيکي وای.

اروپا به ډېر ژر په رښتيا د يوه ملت په څېر وای او هر چا به کولای شول هر چېرې سفر وکړي او هر ځای به ځان لکه په خپل وطن کې وانګېري.

ما به هيله کړې وای چې ټولو، په ټولو سيندونو کې د بېړۍ د چلولو حق لرلای، ټول سمندرونه د ټولو وای. او دايمي لوی پوځونه د شاهانو د ګاردونو په کچه کم شمېره شوي وای او نور...

کله چې فرانسې ته خپلې مېنې ته، سترې، پياوړې، ښکلې، آرامې او وياړمنې خاورې ته ستون شوی وای، د هغې بريدونه به مې ټاکلي او نه بدليدونکي ګڼلي وای. راتلونکې جګړې به يوازې د ساتنې او دفاع لپاره وای او هر ډول نوې پراخ پالنه او د نورو پر خاورو يرغل به ضد ملي ګڼل شوي وای. خپل زوی به مې د ټولواک چوپړ ته ګمارلی وای. زما مطلقه واک به پای ته رسېدلای وای او مشروطه ټولواکي به پيل شوې وای... پاريس به د ټولې نړۍ پلازمېنه وای او له فرانسويانو سره به ټولو قامونو او مليتونو رخه کولای.

بيا به زموږ ټول وخت او زما د ژوند وروستۍ ورځې د ملکې په مرسته، زما د زوی د شاهانه روزنې په چوپړ کې ددې لپاره وای، چې لږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر لړه د کليوالي کورنۍ په شان په خپلو آسونو ، د هېواد په ټولو سيمو کې ګرځېدای، د خلکو شکايتونه به مې اورېدلای، د ظلم مخه به مې نيولای، هر چېرې به مې ودانۍ کولې او خيريه کارونه به مې سرته رسولای.

له هغو څلور سوه زره تنو نه چې د ويسلا له سيند نه واوښتل، نيمايي اتريشي پروسي، ساکساني، پولندي، باويري،... اسپانوي، ايتالوي او يا ناپلي و. د پوځ دريمه برخه هالندي، بلژيکي او د راين او پيه موتي د غاړو سويسي، ژينوي، ، ،رومي... او نور وو. په دې پوځ کې فرانسوي ژبې ،په سختۍ يو سلو څلويښت زرو پورې رسېدل. پر روسيې يرغل فرانسوي پوځ ته څه کم د پنځوس زرو په مرګ تمام شو ، روسي پوځ او له ويلنا نه مسکو پلو ته شا تګ او نورو ښلابېلو جګړو کې د فرانسويانو د مرګ ژوبلې په کچه څلور برابره زيات پوځيان له لاسه ورکړل. د مسکو سوځېدل روسي پوځ ته د سلو زرو کسانو په مرګ تمام شو او له لوږې او سړو نه هم په ځنګلونو کې مړه شول. په پای کې روسي پوځ له مسکو نه د اودر پلو ته د خوځېدو په وخت کې، د سختيو سړو او لوږو له امله بې مرګ ژوبلې پاتې نه شو ، د روسي پوځ چې په ويلنا کې يې شمېر پنځوس زرو تنو ته رسېده، کله چې کاليش ته ورسېد له هغو نه اتلس زره پاتې وو.

بناپارت داسې تصور کاوه چې په روسيه کې جګړه دده په ارادې پيل شوې وه ،خو دغه وحشت دده روح نه آزاراوه ، هغه په زړورتيا د دغې جګړه مسووليت ځکه پرغاړه واخېست چې د هغه ناقص عقل داسې انګېرله چې په هغې کې د سلګونو وژل شويو کسانو په منځ کې د فرانسوي وژل شويو کسانو شمېر تر ليسنيانو او باواريانو نه کم وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

په لسګونو زره تنه وژل شوي کسان په بېلابېلو بڼو او په ډولا ډولو دريشيو کې د جګړې په ډګر ښاغلي داوو يوف پورې اړوندو ځمکو، غونډو او شنيليو کې پراته وو. بزګرو او مالدارانو پر هماغه ځمکو د بارادنيو، ګورکي، شواردينو او سيميونوفسکايا په کليو کې په سلګونه کلونه کرکېله او مالداري کړې وه او فصلونه يې په کې کرل رېبل.

د يوه د سياتين (۱. ۹ هکتاره) په واټن شنو کې ټوله ځمکه په وينو لړل شوې وه. ټپي او نه ټپي سرتېري ډله ډله وحشته په ويريدلو څېرو، ګوډمات، په تګ او منډه يا په ځنبېدو له يوې خوا موژاسيک او له بلې خوا واليف ته ستنېدل. نورې سترې ستوماني او ورې ډلې، د قوماندانانو په امر وړاندې رواني وې، دربيمه برخه پوځ پرخپل ځای پاتې او ډزو ته يې دوام ورکاوه.

په ټول هغه ډګر کې چې څو ساعته وړاندې د سهارني ژيړ لمر تر شغلو لاندې د نيزو څوکې ځلېدلې او د توپو د ډزو لوګي ولاړ و او هره خوا خوښۍ خپرې وې، اوس د لوګو تور څادر غوړېدلی او د وينو خوسا بوی ترې راته.

باراني وريځې راغوړېدلې او نرۍ نرۍ باران پيل شوی و، دغه اورښت، پر وژل شويو، پر ټپيانو، پر ډار شويو، پرستومانه شويو او شک لرونکو وريده، تا به ويل دغه باران ګواکې وايي:

-بس دی، بس دی، اې خلکو بس دی، نور نو وژل پرېږدئ، لږ په حال

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ. تاسو څه کوئ.

دې او هغې خوا عذاب ليدلو ، وربو ستړو ستومانو وګړو ته يو ډول شک پيدا شو او فکر به يې کاوه چې آيا دا ښايي چې نور هم پر يو بل ډزې وکړي.

په ټولو ځبرو کې دغه شک څرګند و او په هر زړه کې دې پوښتنې آواز پورته کاوه چې زه ولې او د چا لپاره څوک ووژنم او ولې ووژل شم؟

تر مازديګره پورې دغه شان خيالونو د هر چا په خيال او ګوګل کې ځای ونيو ، هغو به ويل:

-ولې؟ زه ولې او د چا لپاره څوک ووژنم او ولې ووژل شم؟ هر څوک چې غواړي چې څوک ووژني ، وژني دې. هر څوک چې هر څه غواړي ، کوي دې ، خو زه يې نور نه کوم. دغو خيالو هره شېبه دوی ټول دې ته هڅول چې له هغه څه په وحشت کې شي چې تر اوسه پورې يې کړي دي ، دا ټول پر برېدي او هرې خوا ته چې کولای شي وتښتي.

که څه هم ټول خلک د جګړې په پای کې د خپلو کړو په ټول وحشت پوه شوي وو ، که څه هم هغوی په دې خوشاله و چې کولای يې شول د وژلو له وحشت نه لاس واخلي ، خو لا تر اوسه هم يوه ناپېژندل شوی او مرموز قوت د هغو لارښوونه کوله ، که څه هم د توپچيانو له دريو نه دوه برخې لګېدلي وو ، خو بيا هم په خولو لامده خيشته ، سر تر پښو په وينو ککړ ، له پښو لويدلي ستړي ستومانو ، په ټول قوت مهمات راوړل ، ګولۍ يې په توپونو کې کېښودې او دواړو خواوو په شيطاني چټکتيا او خورا بې رحمۍ د پخوا په شان پر يو بل ډزې روانې کړې وې. انسانان په وينو کې لمبېدل او هغه وحشتناکه کار چې نه د انسانانو په خوښې او ارادې بلکې د هغه چا په غوښتنه چې د انسانانو او د نړۍ لارښوونه يې کوله ، تر سره کېده او دوام درلود. که چا د روسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اردو د کرښو ترشا الهګوله او خورو ورو پوځیانو ته کتلي وای، ویل به یې چې که فرانسویان خپلې هلې ځلې او قوت لږ زیات کړي، نو د روسي پوځ ښښه به هم نوره پاتې نه شي.

خو نه فرانسویانو خپلې هلې ځلې او قوت لږ زیات کړ او نه روسانو.

روسانو له دغه شان قوته ځکه کار وانه خېست چې دا دوی نه وو چې پر فرانسویانو یې یرغل کړی و. د جګړې په پیل کې هغوی یوازې مسکو ته په تلونکو لارو کې ددې لپاره ولاړ و چې دغه ښار ته د فرانسویانو د تګ لار بنده کړي. دوی د جګړې په پای کې هم کټ مټ په هماغه حالت ،چې ولاړ وو ، خپلې دریدا ته دوام ورکړ. آن که روسانو دغه تکل هم لرلای، چې فرانسوي پوځ په شا وتمبوي او مات یې کړي، هغوی به په خپل ټول او وروستي توان سره هم دا نه شو کولای، ځکه چې د روسي پوځ ټول قطعات مات شوي، مرګ ژوبله یې لیدلې او یوه داسې قطعه هم نه وه چې روغه رمټه وای او د جګړې تاوان یې نه وای لیدلای. روسان که څه هم ځای پر ځای ولاړ وو ، خو بیا هم هغوی خپل نیمایي پوځیان له لاسه ورکړي وو.

خو فرانسویانو چې د تېرو پنځلسو کالو د بریاوو یادونه ورسره وو ، د ناپلیون په نه ماتېدونکي دریځ یې باور درلود ، په دې پوهېدل چې د جګړې ډګر پریوې برخې یې ولکه درلوده، په دې چې دوی د خپل پوځ لا څلورمه برخه پوځیان له لاسه ورکړي نه و او په دې هیله چې دوی لا شل زره داسې احتیاطي پوځیان لري، چې هېڅ کارول شوي نه دي په آسانۍ کولای شو ، دغه شان یو زیاتي خوځون پیل کړي.

په روسانو د فرانسویانو د یرغل موخه او هدف دا و چې باید روسان مسکو ته د تلونکو مورچلونو نه چې لا هماغه شان په کې ولاړ و وباسي، دوی باید دغه شان خوځون ځکه کړی وای چې دوی خپلې دغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

موخې ته نه وو رسېدلي او د دوی دومره مرګ ژوبله هسې خړو اوبو وړې وه، خو فرانسویانو دغه وروستې هڅه ونه کړه. ځينې تاريخ ليکونکي په دې باور دي، چې د دغې جګړې د ګټلو لپاره دا هم بس و، چې ناپليون خپل شل زريزه د ګارد پخوانۍ قطعه جګړې ته ولېږي. کله چې وايو څه به شوي وای که ناپليون خپل ګارد لېږلی وای، په هر حال دا معنا لري چې وو ايو څه به شوي وای، که منی، پسرلی شوی وای. دا کارناشونی و. ناپليون خپل ګارد ځکه جګړې ته ونه لېږه. چې نه يې غوښتل، بلکې دا کار يې ځکه ونه شو کړای چې ناشونې وه. د فرانسوي پوځ ټول جنرالان او سرتېري په دې پوهېدل چې دا کار ناشونی دی، ځکه د فرانسوي پوځ تښتېدل او خرابه روحيه د دې کار اجازه نه ورکوله. نه يوازې ناپليون ته هغه خوب وريادوه چې د وژنې ګوزار ته اوچت شوی وحشتناک لاس، په ناتوانۍ ببرته رالوېږي بلکې ټول جنرالان، په جګړه کې ورګډو او نه ورګډو سرتېرو، له ټولو پخوانيو تجربو نه چې په جګړو کې يې (چې تر دې نه په لس وار کم قوت يې ټول تښتول) لرلې، ټولو له دښمن نه د ويرې يو ډول دا سې احساس درلود چې دښمن د خپل پوځ د نيمايي وګړو د وژلو کېدو سره سره بيا هم د جګړې په پای کې د هغې د پيل په شان پر خپل ځای او دريځ کلک او ګواښمن پاتې دی.

د فرانسوي يرغل کوونکي پوځ روحيه خورا ضعيفه شوې وه. روسي پوځ د بارادنيو په ډاګونو کې بری ګټلی، خو دا بری هغه بری نه و چې غنيمت اخېستل شوې جنډه چې بيرق نومول کېږي په نيزې يا لکړې پورته کوله، يا د هغې پراخې ځمکې د لاس ته راوړلو له امله چې پوځ پرې ولاړ و يا ولاړ دی، وټاکل شي، بلکې دا بری روحي او رواني بری و. دا هغه ډول بری و چې پوځ د دښمن د روحيې په لوړوالی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې روحيې په ناتوانۍ باور پيدا کوي. فرانسوي يرغلګر پوځ لکه ترهېدلي ځناور چې د بريد په وخت کې تښتي شوی وي، خپله رارسېدونکي تباهي ليدله، خو نه يې شو کولای ودرېږي، لکه هغه شان چې روسي پوځ سره له بې ساري مرګ ژوبلې د هغو له مخې لرې شي. فرانسوي پوځ تر دې خوځون نه لا وروسته هم کولای شو مسکو پورې ورسېږي. خو هلته د روسي پوځ د نوې پياوړتيا نه پرته هم، په مرګ محکوم و. هغه بايد ځکه تباه کېدلی چې د بارادنيو په جګړه کې د ټپي کېدو له امله د مرګنيو ټپونو نه وينې بهېدلې.

د بارادنيو د جګړې پايله او اغېز نه يوازې له مسکو نه د ناپليون د بې علتې تېښتې مخامخ پايله وه بلکې د سمولينسک د پخوانۍ لارې نه شا ته تګ او بېرته ستنېدل، د پنځه سوه زريزه يرغليز پوځ ماته او د ناپليوني فرانسې تباهي هغه څه و چې د لومړي ځل لپاره فرانسويانو له روحي پلوه د دښمن د پياوړي لاس د ګوزار نه احساس کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم کتاب

دریمه برخه

۱۸۲۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

د انساني عقل لپاره د خوځون مطلق پرله پسې والی نه پوهېدونکی دی.

د انسان لپاره د هر خوځون قانون، یوازې هغه وخت د پوهېدو وړ دی، چې ذهن وکولای شي دغه پرله پسې خوځون پر هر هغه چې دی یې غواړي وتلي او وڅېړي، خو د خوځون دغه په خپل سر او تصادفي ویش او د هغه ارزونه، پرله پسې د انساني ذهن د بې لاریتوب بنسټيزې سرچینې دي.

که څه هم د لرغونو صوفیانو (په روسي متن کې صوفي راغلی دی) ویونکو دا خبره چې دعوا لري، د باد په څېر الوتونکی اخیلوس چې تر کیشپ (سنګ پشت) نه لس برابر چټک خوځېږي، هېڅکله به کیشپ پسې ونه رسېږي، ځکه تر هغه پورې چې آخیلوس د ځان او کیشپ تر منځ واټن وهي، کیشپ بیا د دغه واټن یو په لسمه برخه وړاندې تللی وي او چې آخیلوس بیا دغه واټن ووهي، کیشپ بیا هم د دغه واټن یو په سلم لاره وهلي وي او آخیلوس به هېڅکله سنګ پشت ته ورونه رسېږي.. دغه معما به هېڅکله حل نه شي، دغه هم چې اخیلوس به هېڅکله کیشپ ته ورونه رسېږي په دې کې ده، چې د آخیلوس او کیشپ د خوځون د کچې د اندازې لپاره د خپلې خوښې تلې چې دواړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل په خوځون کې دي کارول شوي دي.

د هغو تلو (ترازو) تاکنه چې پرله پسې ورېږي او وړېږي، موږ یو ازې حل ته ورنېږدې کوي، خو هېڅکله هغه پوره حل کولای نه شو، د مسالې حل یو ازې هغه وخت کېدای شي چې د سنجش خورا کوچنۍ اندازه د اندازه کولو لپاره وټاکو.. د ریاضیاتو په نویو سنجشونو کې چې د سنجولو د خورا کوچنیو معیارونو له مخې اندازې کېږي، د خورا پیچلي خوځون مسایل چې پخوا نه حل کېدونکي بلل کېدل، حل کېږي..

د ریاضي نوې څانګه چې پخوانیو خلکو له هغه سره پېژند ګلوي نه لرله، د اندازه کولو د خوراکوچنیو هنري معیارونو او نورو پېچلو مسالو په مرسته د خوځون مطلق پرله پسې والی راڅېړي او هغه تېروتنه چې بشري ذهن د خوځون مطلق پرله پسې والی په جلا جلا معیارونو څېړې نه تکراروي.

د تاریخ د خوځون د قوانینو په څېړنه کې هم کټ مټ همدغه تېروتنه تکرارېږي، د تاریخ تګلوری او د بشریت خوځون چې د بې شمېره وګړو د پریکړو محصول دی، په بشپړه توګه پرله پسې دی. ددغه خوځون د قوانینو پېژندنه د تاریخ موخه ده. خو بشري ذهن د تاریخ د پرله پسې خوځون د قوانینو د پېژندنې، یعنې د ټولو انسانانو د ټولو پریکړو لپاره د خپلې خوښې د سنجولو معیار ټاکي. د تاریخ پېژندونکو لومړنۍ کړنلاره دا وه چې د خپلې خوښې یو لړ پرله پسې پېښې خوښوي او هغه له نورو پېښو نه جلا څېړي، خو دوی له دې نه ناخبره وي چې هېڅ پېښه نه شته چې مطلق پیل ولري، ځکه هره پېښه په پرله پسې او نه جلا کېدونکې بڼه له بلې هغې نه رازېږي. هغه دویم کار چې تاریخپوهان کوي دا دی چې د یو چا، ټولواک یا پوځي سردار کړه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت او خلکو د ارادې نښبه ګڼي، حال دا چې د خلکو یا ملت د آزادې ارادې کړه او پریکړه، هېڅکله د یو تاریخي شخصیت په پریکړو کې نه څرګند یږي. ..

د نولسمې پېړۍ په لومړیو پنځلسو کالو کې په بې ساري بڼه د میلیونونو وګړو خوځون پیل شو. خلک خپل دودیز ورځني کارونه پرېږدي او په تلوار د اروپا له یوې څنډې نه بلې او له بلې نه بلې ته درومي، تالانونه کوي، او یو بل وژني. څوک پر بری ویاړي او څوک ناهیله کېږي او د ژوند بڼه د څو کلونو په موده کې چور بدلېږي. د غه خپله د تاریخ د چټک خوځون نښه ده چې په پیل کې خورا زیات او وروسته په کرارېږي. انساني عقل پوښتي:

د دغه خوځون علتونه څه وو او د کومو قوانینو پر بنسټ رامنځ ته شول؟

تاریخ لیکونکي ددې پوښتنو په ځواب کې د هغو څو لسګونو خلکو خبرې او چارې چې د پاریس په کومه ودانۍ کې راټول شوي، موږ ته رایادوي او د هغو خبرو او کړو ته د انقلاب نوم ورکوي. بیا د ناپلیون او د هغو د څو تنو پلویانو د ژوند ببلابیل اړخونه او کړه وړه راسپړي او دهغو پر هغه اغېز چې کوم تن یې پر نور درلو ،د خبرې کوي او پایله داسې راسپړي:

دا دي هغه څه چې له هغه نه دغه غورځنګ رامنځ ته شوی او دادي د هغه قوانین.

خو انساني تفکر نه یوازې په دغو ډول سپړنو باور نه لري، بلکې په ډاګه وایي چې دا ډول سپړنې سمې نه دي، ځکه خورا وړې پېښې د خورا لویو چارو سرچینه ګڼل کېږي.

د خلکو ګډې ارادې انقلاب او ناپلیون رامنځ ته کړل. او یوازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغې ګډې ارادې هغه وزغمل او بیا یې نابود کړل.

تاریخ وایي:

هر وار چې یو بری او فتح وه، یو فاتح هم و او هر وار چې کوم انقلاب کېده لوی خلک هم را منځ ته کېدل.

انساني ذهن ځواب ورکوي:

رښتیا هم هر وار چې فاتحان راپیدا شوي دي، جګړه هم پېښه شوې ده، خو دا ثابتولی نه شي چې دغه فاتحان د جګړې عاملین وو او یا د جګړې قوانین د یو تن په ځانګړو چاروکي پیدا کړې. هر وار چې زه خپل ساعت ته ګورم او وینم چې د ساعت ستنې لس بجې ښیي، زه اورم چې د ګاونډې کلیسا زنګونه خلکو ته د لمانځنې بلنه ورکوي، خو له دې کبله چې هر وار د ساعت ستنې لس بجې ښیي په کلیسا کې لمانځنه پیل کېږي، زه حق نه لرم وو وایم چې زما په ساعت کې د ستنو لس بجې ښودل، د کلیسا د زنګونو د شرنګهارې علت دی..

کلیوال بزګر په دې باور دي چې د پسرلي په وروستیو ورځو کې د سړې ورږمې لګېدلې، د څېړۍ د ونو د غوټیو ګل کېدل. په رښتیا هم هر کال د پسرلي په وروستیو وختونو کې چې کله د څېړۍ د ونو غوټۍ کېدو لامل دي، سړه ورږمه لګېږي. که څه هم د پسرلي په وروستیو وختونو کې د څېړې غوټیو د ګل کېدو په وخت کې د سړې ورږمې د لګېدو په علت نه پوهېږم، خو نه شم کولای د کلیوالو دا خبره هم و منم چې د پسرلي په وروستیو وختونو کې د سړې ورږمې لګېدل د څېړي د غوټیو غوړېدل وګڼم، دا ځکه چې د ورږمې لګېدل د غوټیو له اغېز نه وتلې خبره ده.. د دغو علتونو د پوهېدنې لپاره باید زه چور خپل نظر او د څېړنې ډول بدل کړم، او د.. زنګونو د شرنګهار او باد قوانینتو ته ځیر شم. د تاریخ په اړه هم همداسې ده او په دې برخه کې هڅې هم شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي.

پر تاریخ د څارونکو قوانینو د پېژندنې لپاره موږ باید چور خپل نظر بدل کړو، پادشاهان، جنرالان او وزیران په کراره پرېږدو او یو رنګه، بې ساري واړه عوامل چې د پرګنو لارښوونه کوي، وڅېړو، هېڅوک نه شي کولای دا ووایي چې انسان تر کومې اندازې کولای شي له دغې لارې د تاریخ په قوانینو پوه شي، خو دا څرګنده ده چې پر دغو قوانینو پوهېدنه، له دې لارې پرته ناشونې ده او دا هم څرګنده ده چې په دې لارو کې، لا د انساني تفکر د هغو میلیون میلیون هڅو نه چې تاریخ لیکونکو د پادشاهانو، پوځي سردارانو او وزیرانو د چارو په ستاینو او د هغو د چارو او اندېښنو په سپړنه کې یې کړې دي، لا یوه هم کارولې نه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

هغه پوځي قوتونو چې په دولسو اروپايي ژبو خبرې کولې، پر روسيې يرغل راوکړ، روسي پوځ او خلک شاتګ او تښتې ته اړوتل او هغوی د روسيې له پولو نه نيولې، تر سمولينسکه، له سمولينسکه تر بارادنيو پورې له دغو پوځونو سره له نښتې مخ اړاوه. دفرانسوي پوځ د يرغل قوت لاپسې زياتېده او د مسکو يعنې د خپلې موخې په لور يې تلوار کاوه. ددغه يرغلګر پوځ قوت لکه د رالويدونکي جسم د قوت په شان څومره چې ځمکې ته رانېږدې کېږي، لا درنېږي، خپل هدف ته په نېږدې کېدو لا پسې زياتېده. د قحطي وهلې هېواد په زرګونه ورسته لاره ووهل شوه ،دهغه له کرکه ډک وګړي شاته پاتې شوه،او څو ورست لاره لا هدف ته پاتې نه ده. دا د ناپليون د پوځ د هرسرتېرې احساس دی او هغه پرمختګ او لاندې کول چې په کومې چټکۍ شوي و، په خپل سر روان و. د روسيې په پوځ کې د پرمختګ په انډول چې څومره شاته تمبول کېږي، په هماغه کچه د دښمن په وړاندې کرکه زياتېږي. څومره چې شاته تلل په هماغه اندازه دوی لا ځيرکه کېدل. د بارادنيو په څنډو کې نښتې پيل کېږي. بل هېڅ يو پوځ له نښتې سره سم داسې نه تالا والا کېږي لکه روسي پوځ، چې د نښتې سره سم سمدلاسه شاتګ ته اړه کېږي، داسې لکه يوه پوقانه چې له بلې هغه سره د لګېدو سره سمدلاسه چټکتيا زياتوي او له خپلې بې ارادې چټکتيا نه شاته لوېږي..

روسي پوځ د مسکو تر سلو شل ورسته پورې په شا ځي. فرانسويان

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسکوه رارسېږي او هلته درېږي. تر دغه پنځه ورسته د پنځو او نيو په اوږدو کې يوه نښته هم نه کېږي. فرانسوي پوځ وړاندې نه راځي. د هغه ځناور په څېر چې مرګني ټپي شوی وي، له ټپو يې وينې څڅېږي، خپل ټپونه څټي، فرانسوي پوځ هم پنځه اونۍ په مسکو کې ولاړ پاتېږي. هېڅ تکل او کړه نه لري او ناڅاپه له هر نوي لامله پرته، ببرته زغلي او تښتي. فرانسوي پوځ د کالوژسکايا لارې ته وردانګي (ځکه تر بري نه وروسته ،مالاياروسلاوسکايا ، کې د جګړې ډګر د دوی تر ولکې لاندې پاتېږي) او پرته له هغه چې په يوې نښتې کې هم ونښلي، په زيا تېدونکې چټکتيا تر سمولينسکه او بيا له سمولينسکه تر ويلنا او له هغه ځايه تر برزينا پورې او بيا شاته تښتي.

د اګست د ۲۶ مې ورځې په ماښام کوتوزوف او د روس ټول پوځ په دې ډاډه کېږي چې جګړه ګټل شوې ده. کوتوزوف ټولواک ته په همدې توګه وليکل. کوتوزوف امر وکړ چې ټول د دښمن د بشپړې ماتې لپاره يوې جګړې ته چمتو شي، خو نه له دې کبله چې دی څوک وغولوي، بلکې دی د جګړې د نورو ټولو ګډونکوونکو په شان پوهېده چې دښمن مات شوی، خو هغه بايد په بشپړه توګه مات شي.

نو د هغې ورځې په ماښام او بله ورځ يو په بل پسې د زياتې مرګ ژوبلې خبرونه رارسېدل. نيم پوځ نابود شوی او د نوې جګړې دوام دانساني قوت له مخې ناشونی و.

څنګه دې خبرې امکان لاره چې د اطلاعاتو د نه لرلو، د ټپيانو د نه راټولولو، د وسلو او مهماتو د نه برابرولو، د وژلو شويو د شمېر د نه معلومولو او د وژلو شويو قوماندانانو پر ځای د نويو هغو له ټاکنو نه پرته او مخکې له هغه چې سرتېري ماړه، ويده او هوسا شي، بيا د اوربل فرمان ورکړ شي؟ خو ددې پر ځای، د بلې ورځې پر سهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسوي پوځونو په هماغه پخوانی قوت او چټکتیا... په خپل سر پر روسي پوځ ورودانګل. کوتوزوف هم غوښتل بله ورځ یرغل وکړي او نور ټول پوځ هم همداسې غوښتل، خو د یرغل لپاره یوازې هیله او غوښتنه پوره نه دي، بلکې د یرغل لپاره باید امکانات چمتو شي، خو دغه امکانات نه و. پوځ په داسې حال و چې باید یو مزل شاته تللی وای، بیا بل سهار هم کټ مټ د همداسې یو بل مزل، شاته تګه پرته نه کېده او بل وار بیا دریېیم مزل تـه شاته تګ. په پای کې د سپتمبر په لومړۍ ورځې، چې کله پوځ مسکو ته ورسېد ، سره له هغه چې د ټولو په زړه کې لېوالتیا او د سرښندنې مینه هڅېدله، یو نه ایلیدونکی قوت، پوځ شاته، د مسکو بلې خواته تګ ته اړ کړ. او پوځ یو بل مزل چې وروستی مزل و ، شاته لاړ او مسکو یې دښمن ته پرېښود.

دهغو کسانو لپاره چې د عادت له مخې ګمان کوي، قوماندان د ښتو او په ټولیزه توګه د جګړې نقشه، هماغه زموږ د هر یو په شان طرحه کوي، یعنې په خپل دفتر کې د نقشې په وړاندې کیني، خریطې جوړوي، چې څنګه او چېرې به دا یا هغه برید کوي او یا څنګه به دا یا هغه جګړه پیل کېږي. او دا پوښتنې کوي چې ولې کوتوزوف د شاتګ وخت داسې یا هسې ونه ټاکه؟ یا ولې هغه د فیلي له سیمې مخکې دریځ او سنګر، ونه نیو ؟ یا ولې هغه د مسکو د پرېښودو نه سمدلاسه وروسته د کالوژسکا یا لارې ته ورودانګل، او نورې نورې پوښتنې، هغه کسان چې په دغه راز فکر کولو عادت شوي دي، دا هېروي او یا په دې نه پوهېږي چې قوماندان یا ستر قوماندان په څه جبري شرایطو کې دندې ترسره کوي، د قوماندانانو کار او پریکړې د هغه څه سره هېڅ ورته نه دي، چې موږ یې فکر کوو او یا په خپلو کوټو کې ناست یو او په هغه یا دغه ډګر کې ددې یا هغه شمېر پوځیانو په ګډون په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکلي، وخت کې د جګړې تصوير باسو. هېڅ کله، هېڅ ستر قوماندان د جګړې په پيل کې په هغه حالت کې نه وي، چې موږ ولسي خلک يې تصور کوو، هغه تل د يو شمېر پرله پسې وده په حال پېښو په منځ کې راګير وي، چې آن يوه شېبه هم نه شي کولای د پېښو اهميت او ارزښت ومونډلی شي او هغو ته ځير شي. پېښې په نامحسوسه بڼه، شېبه په شېبه راڅرګندېږي او اهميت پيداکوي. او ستر قوماندان د دغې پرله پسې ودې په هرې يوې شېبه کې د کړکيچونو جړولوبو، دوکو، خيالونو، ناوړه اړيکو تراغېزو لاندې، وړانديزونو، لارښوونو، ګواښونو او د سيمو ناپېژندنې په منځ کې راګير وي او تل دې ته اړ وي چې بې شمېره متضادو او يو له بل سره بې اړوندو بې شمېره پوښتنو ته، بې شمېره ځوابونه ووايي.

پوهان او پوځي څېړونکي په خورا زغرده وايي چې کوتوزوف بايد ډېر پخوا پوځ د کالوژسکايا د لارې پلو ته خوځولای وای، او ويل کېږي چې آن چا داسې وړانديز هم ورته کړی و، خو قوماندان په تېره بيا په سختو شېبو کې نه يوه، بلکې هم مهاله لسګونې طرحې لري، دغه طرحې چې ټولې يو له بله توپير هم لري، قوماندان، د دغو طرحو هر يوه د تاکتيکي او ستراتيژيکي څېړنو په رڼا کې سنجوي او د ستر قوماندان دنده داده چې د دغو طرحو نه يوه وټاکي، خو هغه دا کار نه شي کولای. وخت او پېښې د چا انتظار نه کوي، د ساري په توګه هغه ته وړانديز کوي چې د مياشتې په اته ويشتمه نېټه د کالوژسکايا د واټ پلو خوځېږي، خو په دې وخت کې د ميلارادوويچ له خوا ناڅاپه او په چټکۍ يو استازی راځي او پوښتنه کوي چې آيا سمدلاسه پر فرانسويانو ورودانګي او يا شاته لاړ شي؟ هغه بايد په همدې شېبه کې پريکړه وکړي او ځواب ووايي. که د شاتګ قومانده ورکړي، له هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واټه به لرې شي، چې دوی یې د ورنېږدې کېدو وړاندیز کړی و، بیا سر یاور پوښتنه کوي خواړه او کالي چېرې یوسي؟ او بل ډاګي استازی د ټولواک یو لیک راوړي او په هغه کې د مسکو په نه تسلیمېدو ټینګار کوي، او د صحرایي روغتون مشر بیا پوښتي چې ټپیان چېرې ولېږدوي؟ له بله پلوه د هغه سیال د کالوژسکا یا د لارې په اړه نوي وړاندیز کوي چې په دې اړه د لومړي هغه سره چور توپیر لري. د ستر قوماندان ستوماني او ستړیا داسې ده چې خوب او آرامۍ ته اړتیا لري. په دې وخت کې یو زوړ او د درناوي وړ جنرال راځي وايي چې د هغه حق خوړل شوی، هغه نښان او سوغات یې چې باید اخیستی وای، چا نه دي ورکړي.. هغه افسر چې د سېمې ښار ته لېږل شوی و، راځي او د هغه څه برخلاف خبرونه راوړي، چې همدې ښارنې ته پخواني ګمارل شوی افسر راوړي وو..

او داسې کسان هم شته چې عادت شوي، د ستر قوماندان د کار په دغو شرایطو یا نه پوهېږي او یا هغه هېروي. د ساري په توګه هغوی د فیلي په سیمه کې د پوځ حال څېړي او تصور کوي چې ستر قوماندان د سپتمبر په لومړۍ نېټه کولای شو په لوی لاس او آزاده توګه د مسکو د ساتنې یا تسلیمي په اړه پریکړه وکړي، حال دا چې کله روسي پوځ د مسکو په پنځه ورستۍ کې و، اصلا دغه شان پوښتنه چا یادوله هم نه. نو ویل کېږي چې دغه پریکړه څه وخت شوې ده؟ دا دریسا په څنډو کې، هم د سمولینسک په شاوخوا کې او له ټولو نه د پام وړ د اګست په ۲۴ مه نېټه په شواردینو کې او د اګست په ۲۲ مه نېټه په بارادنیو کې، او د بارادنیو نه د فیلي پلو ته د شاتګ په هره ورځ هر ساعت او هره دقیقه کې شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

روسي پوځونو د بارادنيو تر پرېښودو وروسته په فيلي کې ودرېدل. يورمولوف چې د ځايونو او سيمې د کتنې او څارنې لپاره تللی و، راستون شو. فيلډ مارشال ته ورغی او وې ويل:

-په دې موضع او ځای کې جنګېدل ناشوني دي.

کوتوزوف، په خورا تعجب هغه ته وکتل او له هغه يې وغوښتل چې خپله خبره تکرار کړي. کله چې هغه خپله خبره وکړه، کوتوزوف هغه ته لاس وروړاندې کړ او وې ويل:

-لاس دې راکړه !

د هغه لاس يې داسې واړاوه چې نبض يې وګوري او ورته وې ويل:

-ته خو جوړ يې ګرانه ! پام دې ده، چې څه وايې ؟

کوتوزوف، د پاکلونايا له غونډۍ سره د دارګاميليوفسکي له تم ځايه شپږ ورسته لرې، له خپلې ګاډۍ نه کوز او د واټ څنګ ته پر يوې اوږدې څوکۍ کېناست. د جنرالانو يوه لويه بې شمېره ډله يې شاوخوا ته راټول شول. ګراف راستوپچين له مسکوه راورسېد او له دوی سره يو ځای شو. د مشرانو ټوله دغه غوره ټولنه چې په څو ډلو ويشل شوې وه، په خپل منځ کې د دغې پوځې موضع د ګټې او تاوان، د پوځونو د درېځ او موقعيت، د يادو شويو وړاندېزونو، د مسکو د حالاتو او په ټولې ډول د جګړې په اړه غږېدل. که څه هم ټول په دې پوهېدل چې په پوځي شورا کې د ګډون لپاره رابلل شوي نه دي، که څه هم غونډه يې د شورا په نامه نه يادېده، خو په حقيقت کې د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټولیدل پوځي شورا ته ورته و. ټولې خبرې اترې د عمومي حالاتو په اړه وې. که چا د خپل ژوند یا کومه بله ځانګړې خبره کوله، هغه به یې په پټه پټه او په کراره کوله او سمدلاسه به بېرته ټولیزو خبرو اترو ته راستنېدل. ددغو ټولو خلکو په منځ کې نه کومه ټوکه، نه خندا او نه آن کومه موسکا لیدله کېدای شوه. داسې برېښېده چې ټول هڅه کوي، له حالاتو سره سم ځان برابر کړي. ټولو ډلو د غږېدا او خبرو اترو په لړ کې هڅه کوله، ځان ستر قوماندان ته نږدې وساتي. (هغه اوږده څوکۍ چې دی پرې ناست و، ددغو ډلو په منځنۍ برخه کې اېښودل شوې وه). دوی داسې غږېدل چې هغه کولای شول، د دوی خبرې واوري. ستر قوماندان د هغوی خبرې اورېدې، که څه هم کله به یې د هغه څه په اړه چې دده په شاوخوا کې غږېدل، پوښتنې کولې، خو خپله به یې په هغو کې نه ګډون کاوه او نه یې خپل نظر په کې څرګنداوه. کله به یې چې ډېر وخت د یوې ډلې خبرې واورېدې، په ناخوښۍ به یې له هغې نه داسې مخ واړاوه چې ګواکې هغوی اصلا د هغه څه په اړه چې دی یې غوښتونکی دی، نه غږېږي. که کوم چا به، د غوره شوي دریځ او موضع په اړه، هغه هم نه ددغه دریځ د پوځي ځانګړتیاوو، بلکې د هغه چا فکري توانایي ته ګوته نیوله، چې دغه دریځ یې غوره او ټاکلی دی. بلې ډلې هڅه کوله دا په ډاګه کړي چې تېروتنه لا د مخه شوې ده، ځکه د جګړې د پیل پریکړه باید درې ورځې د مخه شوې وای.. په بله ډله کې ګراف راستوپچین په دې اړه غږېده چې دی چمتو دی د مسکو له اربکیانو سره د پلازمینې د ساتنې لپاره ددغه ښار په کوڅو کې ځان ځار کړي، خو دی به خپله هغه خوابدي هېره نه کړي چې دده د نه خبرتیا له امله ده ته پیدا شوې وه او زیاته یې کړه، که دی په هر څه پوره خبر وای، نن په حالات بل ډول وای.. یوې بلې ډلې هسې اپلتې غږولې. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوتوزوف پر ځېرې دم په دم د خواشینۍ او پریشانۍ نښې زیاتېدې، له دغو ټولو خبرو اترو نه یو څه کوتوزوف ته څرګند یدل:

د مسکو ساتنه په هېڅ ډول امکان نه لري. ..

افسران څه چې آن سرتېرو هم په دې اړه خبرې کولې او د پوځ دریځ یې خورا ژوبل او خراب او داسې ګاڼه چې د دفاع کولو نه دی، نو له همدې کبله دوی نه شي کولای هغه ځای کې وجنګېږي چې هلته ماته هرومرو ګټي. که څه هم چې بینیګسین پر دغه نظر ټینګار کاوه او نورو هم لا په دې اړه خبرې کولې، خو دې خبرې په اصل کې هېڅ معنا نه لرله، دا یوازې د خبرو اترو لپاره یوه پلمه او د لوبې دوکې لپاره یوه وسیله وه. او کوتوزوف په دې ښه پوهېده.

بینیګسین ددې دریځ په غوره کېدو، په ټینګه د خپلې روسي هېواد پالنې یادونه کوله (دا هغه څه و چې نه یې شو کولای د کوتوزوف تندی تریو نه کړي) او له مسکوه یې د دفاع په دریځ سخت ټینګار کاوه. کوتوزوف ته لکه د لمر په شان د بینیګسین نظر څرګند او په دې پوهېده چې که دا جګړه بایلودل شي، د ماتې ګناه به د کوتوزوف پر غاړه وراچوي. ځکه چې پوځ یې پرته له هغه چې کومه ښتنه کړې وي، د وربیووې (مرغیو غرونو) پورې رسولې دی. او که جګړه وګټل شي ټول ویاړ به یې ځکه دده وي چې خریطه دده ده او که چور دده وړاندیز منل شوای نه وای، د مسکو د تسلیمۍ ددوکې له پړې به یې ځان خلاص کړی و، خو بوډا قوماندان اوس د یوې دوکې خیال هم نه ساته، هغه د یوې وحشتناکې پوښتنې په اړه فکر کاوه او ددغې پوښتنې ځواب ده له هېڅ چا نه اوریده، د هغه لپاره اوس دې پوښتنې ځواب نه شو پیدا کولی چې:

- آیا دا زه وم چې پرې مې ښودل، ناپلیون تر مسکو پورې راشي؟ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت مې دا کار وکړ؟ پرون شپه مې چې پلاتونوف ته د شاتګ قومانده ورکړه؟ یا درې ورځې مخکې چې یوه شپه ویده شوم او قومانده مې بېنیګسین ته وسپارله؟ او یا لا له هغه نه مخکې؟ نو څه وخت؟ څه وخت دغه وحشتناک کار شوی دی؟ په هر حال مسکو باید پرېښودل شي، پوځ باید شاته لاړ شي او دا قومانده باید ورکړل شي، د دغه شان قوماندې ورکول او له سترې قوماندانۍ نه لاس اخېستل هغه ته یو شان وبرېښېدل. د دې ترخنګ هغه د واک لېواله او له هغه سره روږدی شوی و. (هغه درناوی چې په ترکیه کې شهزاده پرازروفسکي چې ده خدمت ورسره کاوه، کېده، دده رخه راپاروله) هغه په دې ډاډمن و چې د روسیې د ژغورنې برخلیک ځکه دده په نامه لیکل شوی دی چې دی سترې قوماندانۍ ته د ټولواک د خوښې برخلاف، ولس ګمارلی دی. هغه په دې ډاډمن و چې دی دی، چې په او سنیو سختو شرایطو کې کولای شي د پوځ د مشر په توګه پاتې شي، هغه په دې ډاډه و چې هغه په نړۍ کې یو له هغو یوازینو کسانو نه دی چې توان لري، نه ماتېدونکی ناپلیون خپل دښمن وګڼي، نو له دې کبله د هغو قوماندو له خیاله به په ویره کې شو چې ده باید ورکړې وای.

نو باید کومه پرېکړه شوې وای، باید هغه خبرې اترې چې دده په شاوخوا کې روانې وې او کرار کرار یې د واده د جرګو مرکو بڼه غوره کوله، پای ته رسېدلې وای.

هغه مشر جنرالان ځانته وروبلل، له خپلې اوږدې څوکۍ نه پاڅېد او د فیلي خواته چې ګاډۍ یې هلته ولاړه وه ورغی او وې ویل:

-دا زما ککره بڼه ده او که خرابه ده، هر څه چې ده، ده. په بل هېڅ چا باور نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

د ورځې په دوو بجو د کليوال اندرې سوآستيانوف په کور کې چې د کلي تر ټولو لوی او غوره کور و، جرګه راټوله شوې وه.

بزګر کليوال، ښځې او ماشومان د ساده کليوالو بزګرو لويه کورنۍ، په لوګې وهلې توره کوټه کې، له دالانه آپلو راغونډ وو. يوازې د اندرې شپږ کلنه لمسۍ، کمکۍ مالاشا، چې والاحضرت (کوتوزوف) پر هغې لاس تېر کړی و او د چای څکلو په وخت کې يې يوه ټوټه قند ورکړی و، د لويې کوټې د بخارۍ ښی خواته ناستې پاتې وه. کمکۍ مالاشا، دبخارۍ له څنګه، په حيا خو خوشالۍ د هغو جنرالانو دريشېو، نښانونو او صليبونو ته کتل، چې يو په بل پسې کوټې ته راننول او د کوټې په کنج کې د سپېڅلي شمايل تر لاندې پر ولاړې اوږدې څوکۍ کېناستل. مشر بابا (مالاشا په زړه کې کوتوزوف په دې نامه يادولو) له نورو نه جلا، د بخارۍ شاته، په يوه تياره کنج کې پر يوې ټيټې څوکۍ ناست و. پرله پسې يې غاړې تازه کولې او د خپلې دريشۍ غاړه يې سره له هغه چې تنګه يې خلاصې وي، او ګواکې غاړه يې تخنوله. پرله پسې لاپسې خلاصوله. رارسېدونکي کسان يو په بل پسې فيلډمارشال ته ورنږدې کېدل. کوتوزوف به د يو نيم تن لاس کېښکوده او يو نيم تن ته يې يوازې سر ښوراوه. دده ياور قيصروف غوښتل د کوتوزوف تر مخې د کړکۍ پرده لرې کړي، خو کوتوزوف په خواشينۍ د هغه خواته لاس وښوراوه او قيصروف پوه شو، چې والاحضرت نه غواړي چې څوک يې څېره ووينې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښېښتر دلرګي نه د جوړ شوي ميز شا او خواته، چې خريطې، نقشې، پنسلونه او کاغذونه پرې پراته وو، دومره خلک راټول شوي وو، چې ګمارل شوي لاړل او نورې څوکۍ يې راوړې او ميز ته يې کېښودې. پر دغو اوږدو څوکيو د راغلو کسانو نه، يورمولوف، قيصروف او تول کېناستل. بارکلي دوتولي، چې رنګ يې الوتی، ناروغو ته ورته، سپين تندی، چې د شنه سر له امله ډېر اوږد برېښېده، او د ګيورګي نښان يې په غاړه کې پروت و، تر شمايل لاندې د غونډې تر ټولو نه په بر سر کې ناست و. دا دويمه ورځ و چې تبې په عذاب کړی و او د هغه له بدمرغۍ نه همدا اوس ريږديدا پسې اخېستی و او ځان يې سخت خوږېده. اوواروف، يې تر څنګه ناست و. د تل په شان په چندان نه لوړ آواز يې (د ټولو په شان) په داسې حال کې چې لاسونه يې يو ډول ښورول، له هغه سره غږېده. ګردی دختوروف چې لنډ ونې او ثورب و، وروځې پورته وړې، لاسونه يې پر ګېډه ايښي وو او په خورا پام يې غوږ نيولی و. بلې خواته يې ګراف آسترمان تولستوی ناست و، خپل ځيږسر يې چې غبرګې ځيرکې سترګې يې ځلېدلې، په لاس تکيه کړی او په خپلو خيالونو کې ډوب و. رايوفسکي، چې د عادت له مخې يې خپلې ځړوندې څڼې تر غوږو تاوولې په تلوار سره کله کوتوزوف او کله ناکله د کوټې دروازې ته کتل. د کونوفينځينه، زغرده، ښکلې او مهربانه څېره تانده ځلېدله او ځيرکه موسکا يې پر شونډو خوره وه، سترګې يې د مالاشا له سترګو سره ولګېدې، هغې ته يې سترګه کېښکودې او هغه يې په خندا کړه، ټول بينيګسين ته چې د جبهې د کتلو په پلمه يې خپله خوږه غرمنۍ پای ته رسوله، سترګه په لاره وو. له څلورو نه تر شپږو بجو پورې د هغه د راتګ په هيله غونډه پيل نه شوه او په هسې خبرو چې جګړې پورې يې هېڅ اړه نه لرله، وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر شو.

همدا چې بېنيګسين کوټې ته راننوت، کوتوزوف له ناست کنج نه راووت او ميز ته په دې اندازه ورنږدې شو چې دده پر مخ، پر ميز د لګېدلو شمعونو رڼا نه لګېده. بېنيګسين جرګه په دې پوښتنې پيل کړه:

-آيا د روسيې سپېڅلې پخوانۍ پلازمېنه بې جګړې تسليم شي او يا له هغې نه دفاع وشي؟ پر ټولو يوه اوږده او درنه چوپتيا خوره شوه، پر ټولو څېرو خواشيني راپريوته او په دې چوپتيا کې د کوتوزوف د خريدو او ټوخېدو کرار جرړ او خواشيني غږ اوريدل کېده. ټولو سترګو هغه ته کتل. مالاشا هم بابا ته ځير وه. هغه تر ټولو نه هغه ته نږدې ناسته او وې ليدل چې څنګه يې مخ ګونځې ګونځې او تکل يې کړی و چې وژاړي، خو ناڅاپه يې په خورا قهر په دې تمه چې د هغه دوکه والی راڅرګند کړي، د بېنيګسين خبره تکرار کړه:

-د روسيې سپېڅلې او لرغونې پلازمېنه ! جلالتمابه اجازه راکړئ درته ووايم چې د يوه روسي لپاره دا پوښتنه چور بې معنا ده. (خپل درون ځان يې لږ راوړاندې کړ). دا پوښتنه بايد داسې ونه شي او دا پوښتنه بې معنا پوښتنه ده. هغه پوښتنه چې تاسو ما د هغې په اړه خبرو ته دلته رابللي ياستئ، هغه د جګړې خبره ده. پوښتنه يا خبره داسې ده: روسيه يوازې د هغې پوځ ژغورلی شي، ښه به دا وي چې جګړه پيل شي؟آيا دا به مو په ګټه وي چې ګوابښ ومنو، پوځ او مسکو له لاسه ورکړو او يا مسکو بې له جګړې پرته تسليم کړو؟ هو، د دغې پوښتنې په اړه مې غوښتل ستاسو نظر واورم. (او هغه بېرته په خپله څوکۍ کې شاته تکيه وکړه)

خبرې اترې تودې شوې. بېنيګسين لا لوبه بايللې نه وه ګڼلې. که څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د فيلي له سيمې نه د باندې يې د دفاعي جګړې د ناشوني والي په اړه، د بارکلي او ځينو نورو نظر ومانه، هغه د روسي هېواد پالنې او د مسکو په مينه کې تر لېونتوبه ډوبتيا په ښودنې، دا وړاندېز وکړ چې د شپې له خوانه پوځونه د جبهې له ښي خوانه کيڼې خواته ولېږدوي او سباته د فرانسوي کرښو په کيڼې خوا يرغل وکړي. دلته نظرونو، خورا تو پير درلود، ځوک ددې نظر په پلوي او ځوک هم له هغه سره په مخالفت کې ودرېدل. يورمولوف، دوختورف او رايوفسکي د بينيګسين ملاتړ وکړ. د مسکو د تسليمۍ نه مخکې، د سرښندنې د احساس يا د ځينو ځانګړو خبرو له مخې ددغو جنرالانو په دې سر نه خلاصېده چې دغه جرګه ددې واک نه لري، چې د روانې جګړې بهير بدل کړای شي او په دې نه پوهېدل چې مسکو لا وخته تسليم شوی دی. نور جنرالان په دې پوهېدل او د مسکو په اړه له خبرو نه په ډډه کولو سره يې غوښتل په دې اړه پريکړه وشي. چې پوځونه تر شاتګ نه وروسته څه وکړي. مالاشا چې دا ټول يې تر مخې تېرېدل، دې جرګې او د هغو مرکو او خبرو ته په بله سترګه کتل. هغې داسې تصور کاوه چې ټوله خبره د لوی بابا (کوتوزوف) او د اوږد لمنې (دې په زړه کې يې بينيګسين په دې نامه نومولی و) بينيګسين تر منځ روانه ده. هغې ليدل چې خبرو د ناندريو بڼه پيدا کړې او دې په زړه کې د بابا ملاتړ کاوه. د خبرو اترو په منځ کې يې د بابا يو ځير خو له ملنډو سره مل غلچک ته پام شو، چې بينيګسين ته ګوري او تر هغه نه وروسته يې پام او په دې خوشاله هم شوه چې بابا اوږدلمنې ته څه وويل، د بابا تردې خبرې وروسته، بينيګسين تک سور شو، پاڅېد او دې خوا هغې خوا په ګرځېدو شو. هغې خبرې چې په بينيګسين دومره اغېز کړی و، د کوتوزوف هغه يادونې وې چې د بينيګسين د هغه وړانديز په اړه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته کړې وې، چې ده ویلي و:

-د شپې له خوا به د جبهې د ښي خوا پوځونه کیڼې خوا ته ولېږدول شي او سبا به بیا د فرانسویانو د جبهې په ښي خوا یرغل وشي.

کوتوزوف وویل:

-زه نه شم کولای د ګراف وراندیز ومنم. د ښمن ته نېږدې د پوځونو ځای پر ځای کول، تل ګوا ښمن کار او د جګړو تاریخ د دې خبرې خورا ښه شاهد دی. د ساري په توګه.. (کوتوزوف ګوا کې چې په فکر کې ډوب او د خپلو خبرو د تایید د لټولو لپاره په ساده غلچک بینیګسین ته وکتل) هو کې ! د ساري په توګه دا به ښه بېلګه وي چې د فریدلاند جګړې ته وګورو. زه داسې تصور کوم چې د ګراف به ښه په یاد وي چې په دغې جګړې کې زمونږ د ماتې یوازینی علت دا و چې زمونږ پوځونه د ښمن ته خورا نېږدې پراته او خپل دریځ یې بدل کړی و. تر دې وروسته یوه چوپتیا چې ټولو ته خورا اوږده وبرېښېده، راخوره شوه.

خبرې اترې بیا پیل شوې، خو لېوالتیا یې ځکه نه درلوده، چې ټولو داسې احساسوله چې نور نو د غږېدو لپاره څه پاتې نه دي.

د دغو پرله پسې چوپتیاوو نه د یوې په اوږدو کې، کوتوزوف یو ژور سوړ اسویلی وویست، داسې برېښېده چې هغه غواړي څه ووایي، ټولو هغه ته وروکتل، هغه وویل: ښاغلو !

-لاس چې مات شي غاړې ته راځي، اوس د هر شي تاوان باید زه ورکړم.

هغه په کراره پاڅېد، د میز خوا ته ورغی او وې ویل:

-ښاغلو ! ما ستاسو خبرې واورېدې، کېدای شي ستاسو ځېنې له ما سره دا ومنی، چې (لږ ځنډ نی شو او بیا یې وویل) د هغه واک له مخې چې ټولواک او ولس راکړی د شاتګ قومانده ورکوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوتوزوف تر دغې خبرې وروسته، جنرالان په داسې، رسمي، چوپې چوپیا او احتیاط خواره واره شول، لکه په ادیرې کې چې د مړې تر خښېدو وروسته خلک خورېږي.

ځينې جنرالان په ټيټ او داسې ژبه له هغه سره غږېدل چې له همیشني حالت نه يې زيات توپیر لاره.

مالاشا (له پخوا نه ورته سترګه په لاره وه، چې ماښامنۍ وخوري) چې پښې يې په تبۍ تبلې او شا يې ديواله ته لګولې وه، له تبۍ نه راکوزه شوه د جنرالانو له منځه راتېره او په تلوار له دروازې نه ووته، له هغه وروسته چې جنرالان ووتل، کوتوزوف تر ډېرې پورې هلته پاتې شو، څنګلې يې پر مېز لګولې وې او په پرله پسې ډول په خیال کې له هماغې وحشتناکې پوښتنې سره لاس و ګريوان و: څه وخت؟ څه وخت د مسکو تسلیمېدو ته اړ شوو؟ هغه څنګه پرېښودل شو؟ په هغه کې د چا ګناه وه؟ په تلوار يې خپل شنايدر، نومي ياور ته چې د شپې ناوخته ده ته راننوتلی و، وويل:

-ما ددې هيله نه لرله، نه ما ددې هيله نه لرله! ما اصلا په دې اړه فکر هم نه کاوه.

شنايدر ده ته وويل: والاحضرت، تاسو بايد استراحت وکړئ.

پرته له هغه چې د هغه ځواب ورکړي، ميز يې په پړسېدلي سوک وواهه او چغه يې کړل:

-نه، نه، د آسونو غوښه به يې خواړه شي، لکه هماغه شان چې ترکان يې خوړو ته اړ وتل، هو کې، دوی به يې هم وخوري، ای کاشکې!

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

هماغه وخت، د مسکو د پرېښودو او هغه ته د اور د ورته کېدو سره هممهاله چې له جګړې پرته د پوځ شا ته تګ لا ډېر ګواښمن و، راستوپچین چې زموږ په اند د دې ټولو پېښو لارښوونکی ګڼل کېده، چور نور څه کول.

د مسکو پرېښودل او هغه ته اور ورته کول، همداسې ضروري و لکه د بارادنيو تر جګړې وروسته پرته له جګړې نه پوځ ته د شاتګ قوماندې ورکول.

هر روسي د منطقي دليل له مخې، بلکې د هغه احساس له مخې چې موږ هر يو يې لرو، زموږ پلرونو درلود، کېدای شول دا احساس او اټکل کړی وای، چې څه کېدونکي دي.

له هماغه سميلينسکه رانيولې، د روسيې د خاورې په ټولو ښارونو او کليو کې د راستوپچين له ګډون او د هغه له خپرونو پرته، هماغه څه پېښ شول چې په مسکو کې پېښ شول. خلک بې پروا دښمن ته سترګې په لاره وو، نه ياغي شول، نه چا ځوک وداړل، په کراره يې د خپل قسمت انتظار درلود او داسې يې انګېرله چې په خورا سختو شېبو کې به هغه څه پيدا کړي چې بايد وې کړي. او همدا چې دښمن رارسېده، بډايانو به چې څه درلودل، هغه يې پرېښودل، او تلل، بې وزلي او خواران پاتې کېدل او هغه څه چې به پاتې و، هغو ته يې اور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته کاوه او نابودول يې.

دغه انګېرنه، چې دا به داسې کېږي او تل به همداسې کېږي، د روسي انسان په خټه کې نغښتې ده او وروسته له دې به هم نغښتې وي. او دغه احساس او له هغه نه لا غوره دا چې دغه اټکل چې مسکو به دښمن ته تسليمېږي، د مسکو د روسي ټولنې په زړونو کې لا په ۱۸۱۲ کال کې څرګند و، هغه کسان چې د جولای او د اګست په پای کې له مسکوه وتل پيل کړل. دا وښودله چې هغوی دې ورځې ته سترګې په لاره وو. هغو دا وښودله چې هغوی هر څه کولای شول، څه له ځانسره واخلي، څه يې چې غوښتل، هغه يې واخېستل، مسکو يې پرېښود، خپل کورونه او نيمايي شتمني يې پرېښوده، هغوی په ځان کې د نغښتې هېوادپالنې له مخې داسې وکړل. هغو دا کار نه د هېواد د ژغورنې، د ځان او ماشومانو د قربانولو او ځينو نورو د لوړو چغو سورو په بڼه، بلکې بې له چغو او نارو او په ساده توګه دا څرګنده کړه، نو له همدې کبله د هغو کړو ښه پايله لرله. هغوی ته ويل کېدل:

-له ګواښه ځان ژغورل او تښتېدل شرم دی، يوازې ډارن له مسکوه تښتي، راستوپچين به په خپلو خبري پاڼو کې هغو ته ويل چې له مسکوه وتل، رسوايي او بې ننګي ده. هغوی ته له مسکوه وتل او تېښته ننګ و، شرم و، هغوی نه غوښتل د ډارن او بې ننګه نوم وګټي، خو بيا هم هغوی وتښتېدل، له مسکوه ووتل، ځکه هغوی پوهېدل، چې بايد همداسې وشي. ولې هغوی لاړل؟ نه شو کولای تصور وکړو چې د راستوپچين او ناپليون له خوا په لاندې شويو سيموکې د پيدا شوي وحشت بيان وکولای شي، د اوسيدونکو په زړه کې د تېښتې ويره راوسپړي. هغوی تښتېدل او له هر چا نه د مخه، عمرخوړلي او د لوړو زده کړو خاوندان وتښتېدل او لاړل. دوی ښه پوهېدل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسویانو ، ویانا او برلین وران کړي نه دي، هغه سم پاتې دي، هغوی پوهېدل چې د ناپلیون له خوا د دغو ښارونو دلاندې کولو په وخت کې خلکو له ښکلو فرانسویانو سره چې د روسانو په تېره بیا د هغو د ښځو خوښېدل، وخت په خوښۍ او کرارۍ تېر کړی و. هغوی تلل، هغوی له دې کبله تلل چې د روسي وګړو لپاره دا مهمه نه وه چې د فرانسوي پوځ تر واک لاندې په مسکو کې ژوند ښه تېرېږي او که بد؟ هغه تلل او تښتېدل، ځکه تر فرانسوي واک لاندې ژوند د هغو لپاره د زغم وړ نه و. دغه ژوند تر بل هر څه نه دوی ته سپک بریښېده، هغوی د بارادنیو تر جګړې مخکې تښتېدلي او تر دغې جګړې وروسته، سره له هغه چې د مسکو مشر قوماندان هغوی له مسکوه دفاع ته راهڅول، لا زیات او په تلوار تلل او تښتېدل. د مسکو ستر قوماندان ویلي و چې دی تکل لري په ایفیرسکایا (خورا د قدر وړ شمایل) شمایل لوړ او وړپوي او د هغه تر سیورې لاندې به د دښمن جګړې ته ورځي. هغه ویلي و چې بالونونه به هوا ته الوزوي او فرانسویان به نابود وي، مسکویانو د راستو پچین هغو خبرې پاڼو ته چې دغه راز ملنډې یې خپرولې، پاملرنه نه کوله او تښتېدل. هغوی پوهېدل چې جګړه او ساتنه د پوځ کار دی، پوځ باید وجنګېږي او هلته چې پوځ نه شي جنګېدلی، دوی به له خپلو ښځینه او چوپړانو سره پاڅېږي، د مسکو درې غونډیو ته به وخېژي او د ناپلیون په وړاندې به ودرېږي. هغوی پوهېدل چې باید وتښتي، سره له هغه چې د خپلو شتمنیو په پرېښودو او د هغو پر تالان والان کېدو یې سخت زړه خوږېده. هغوی تښتېدل او په دې اړه یې فکر نه کاوه چې د هغوی د لوړو معناوو شاهانه، پرتمینه، لویه، بډایه پلازمېنه په اور کې ایره کېږي (ځکه دغه لوی ښار چې له لرګیو جوړ شوی او اوسېدونکي یې هغه پرېږدي، خود به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوځي) هغه وتښتېدل، هغوی لاړل، هر يو په خپل سر لاړل، خو يوازې همدغه لېږديدل، کوچيدل ستره پېښه وه چې تر ابده پورې به د روسي ملت د وياړ شمله شي. هغه بډايه مېرمن چې لا د جون په مياشت کې پاځېده، له خپلو تورو مرييانو او چوپړانو سره يې مسکو پرېښود او د خپلو جايدادونو په تکل د سراتوف د ولايت په لور وخوځېدله، همدا پټ احساس يې په زړه کې نغښتی و چې د ناپليون واک ته به غاړه نه ږدي، خو له دې ډاريده چې دراستوپچين په سپارښتنه د هغه تګ ته خنډ پېښ نه شي، په خورا سادګۍ او رښتينتوب يې په هغه لوړه چاره کې ګډون وکړ چې روسيه يې وژغورله، خو ګراف راستوپچين چې له يو پلوه مسکوه تېښبه بې ننګي بللله له بله پلوه يې خپلې دولتي څانګې له مسکوه لېږدولې، هغه، هغه وسلې چې له کاره لويدلې وې، نشيانو او لوچکانو ته ويشلې، کله به يې خپله شمايل لوړول او ډلې به يې جوړولې او بيا يې خپله د پاپ اګوستين له خوا له ښاره د شمايلو او د هغه د سپېڅلو شيانو د لېږدولو مخنوی کاوه، کله به يې په ملنډو ويل چې مسکو ته اور ورته کوي او خندل به يې چې خپل کور يې خپله سوځولی دی، بيا يې په يوه پاڼه کې ليکل چې دده روزنتون ته فرانسويانو اور ورته کړی دی.. کله به يې مسکويانو ته حکم وکړ چې، که په هر چا د جاسوس ګمان وشي، هغه دې ونسي او ده ته دې وسپاري او کله به يې ددغه شان چارو سرته رسوونکي په خپلو کړو ملامتول. کله به يې ټول فرانسويان له مسکوه شړل او کله به يې بيا مېرمن اوبرشالمي، ته چې د فرانسويانو مرکز يې په مسکو کې جوړ کړی و، اجازه ورکوله په دې ښار کې پاتې شي. يا به يې په زغرده سپارښتنه وکړه چې د پوستې د ادارې سپين ږيری مشر کلوچاروف چې د درناوی وړ بوډا و، پرته له هغه چې ګناه يې معلومه وي، ونيسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له ښار یې وشړي، کله به یې د ښار خلک د ښار درې غونډیو (یو ځای نوم دی) ته له ناپلیون سره د جګړې لپاره وروبلل او کله به یې بیا کوم ځوان فرانسوي یوازې پرېښود. هغه به ووژل شو او دی به د کور د شا دروازې له لارې وتښتېد، کله به یې ویل چې د مسکو تر سقوط وروسته به ژوندی پاتې نه شي او کله به یې د فرانسوي شعرونو په کتابګوټي کې په دې جګړه کې د خپل ګډون په اړه شعرونه لیکل. د غه سړی، د دغه شان پېښو په اغېز او اهمیت نه پوهېده، هغه غوښتل یوازې داسې یو څه وکړي چې دده له خوا شوی وي، دی په کې ځرګند شي او دی په کې د پام وړ وي. هغه غوښتل داسې یوه چاره تره سره کړي چې هېوادپالنه او اتلواله وګڼل شي اولکه د ماشومانو په څېر دیوې سترې هېوادپالنې او اتلوالۍ لپاره، لکه له خلکو نه د مسکو تشیدو ته خوښي وکړي، وخاندي او د هغه د سوځېدو اور ته وګدېږي. هغه هڅه کوله په خپلو وړو لاسونو د ولس د هغه سیلاو مخه ونیسي، لږ یې وځنډوي، هغه سیلاو چې دی یې هم لکه نیزه ولی له ځانسره وړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

ایلین ،له درباریانو سره مل،له ویلنا نه پترزبورګ ته راستنه شوه،خو د حال مزه یې نه وه.

هغه، په پترزبورګ کې د یوه داسې لوړ پوړي چارواکې تر ځانګړي ملاتړ او پاملرنې لاندې وه چې په دولت کې یې خورا لوړ دریځ درلود. هغې په ویلنا کې له یوه بهرني شهزاده سره هم پېژندګلوي پیدا کړې او ډېر سره خواږه شوي وو. کله چې ایلین پترزبورګ ته راستنه شوه،شهزاده او دغه بډای مخور دواړه په پترزبورګ کې وو ، دواړو له هغې سره د دوستۍ خبرې کولې، ایلین ته په ژوند کې د لومړي ځل لپاره داسې ستونزه چې دې ته یې نوې والې لاره راپیدا شوه، دې غوښتل له دواړو سره خپلې نږدې اړیکې وساتي او یو هم له ځانه خفه نه کړي.

دغه شان ستونزه چې بلې هرې ښځې ته ګرانه برېښېده،یو ځل هم ګرافینه بیزاوخوفا (ایلین) پریشانه نه کړه، هغې هسې د خورا ځیرکې او هوښیارې ښځې نوم، نه و ګټلی. که هغې غوښتای هر څه پټ کړي او په دوکو دوکو له دغه کړکیچن دریځه ځان وژغوري او ځان ملامت وګڼي، هر څه به خراب شوي وای، خو ایلین ددې برخلاف، لکه د رښتینې لوړ انسان په توګه چې هر څه کولای شي، ځان په بشپړه توګه یو په یو هغه رښتینتوب ته چې دې باور پرې لاره وسپاره او ټوله ګناه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په نورو ورواچوله.

لومړی ځل چې ځوان شهزاده، زړه وکړ او هغه ته يې د هغې د کړو له امله د ملامتۍ په نښه څه وويل، هغې خپل ښکلی سر راوچت او نيم پلو يې هغه ته وروکتل او په زغرده يې وويل:

-دا هم د نارينو بې رحمه ځانغوښتنه ده، البته ما هم تر دې نه ښه هيله نه لرله. ښځه له تاسو نه ځان ځاروي، زوربړي او دا يې هم پالنه او آفرين، تاسو والاحضرت ته وايم ! تاسو څنګه ځان ته دا حق ورکوئ، چې نور زما د دوستۍ او پېژندګلوئ په اړه وپوښتئ ؟ دا سړی پر ما تر پلاره هم زيات حق لري.

بهرني شهزاده غوښتل څه ووايي، خو ايلين د هغه خبره پرې کړه او وې ويل:

-نو ،ښه ده ،کېدای شي. زما په وړاندې د هغه احساسات د پلار احساساتو ته ورته نه دي، خو دا ددې دليل نه دی چې زه د خپل کور دروازه د هغه په وړاندې وتړم، زه نارينه نه يم چې د ښو ځواب په ناشکرۍ ادا کړم. خپل لاس يې پر خپل ښکلي او وتلي ټټر کېښود ، سترګې يې آسمان پلو ته وغړولې او زياته يې کړه:

-تاسو والاحضرت بايد پوه شئ، چې زه د خپلو ژورو احساساتو حساب يوازې خدای او خپل وجدان ته ورکوم.

-نه، نه د خدای لپاره، زما خبرو ته لږ غوږ شئ.

-ښه ده، له ما سره واده وکړئ، ستاسو مينځه به شم.

-آغلې ! دا خو ناشونې خبره ده.

ايلين په ژړا شوه او وې ويل:

-تاسو ځانته دا حق نه ورکوئ چې ما سره د واده کولو تر کچې راټيټ شئ، تاسو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده هڅه کوله هغه آرامه کړي، ایلین چې اوښکې یې راتویېدې (هغې ګواکې ځان هېر کړی و) ویل چې هېڅ څوک نه شي کولای د هغې د مېړه کولو خنډ شي، ځکه د څو وار واده کولو ډېرې بېلګې شته (که څه هم په هغه وخت کې د څو ښځو درلودل، خورا کم و، خو هغې د ناپلیون او څو نورو لوړ پوړو چارواکو نوم واخېست) هغې زیاته کړه، چې هغې هېڅکله دا سې رښتیني مېړه نه درلود او دا تل د نارینو قرباني شوې ده.

بهرني شهزاده چې تسلیمۍ ته چمتو و، وویل:

-خو قوانین څنګه کېږي، مذهب..

ایلین ځواب ورکړ:

-قوانین، مذهب.. که قوانین او مذهب ونه شو کولای دا ستونزې حل کړي، نو د څه لپاره دي.

ځوان شهزاده هک حیران و چې څنګه یې دغه ساده دلیل ته، تر هغه وخته پورې پام شوی نه و، نو له دې کبله په دې اړه د مشورې لپاره یوې روحاني ټولنې ته چې ده له هغې سره نېږدې اړیکې لرل، ورغی.

تر دغې پېښې څو ورځې وروسته په یوې هغې پرتمینې مېلمستیا کې چې ایلین د کامنې په وچه کې په خپل یوه کلیواله باغچه کې جوړه کړې وه، هغې ته یو سړی چې لنډ روحاني کمیس اغوستی و، سره وروپېژاند. هغه ښاغلی ،ژوبر نومېده. ښاغلی دوژبر ژوزوییت په عمر پوخ او څنې یې سپینې وې،. تورې ځلېدونکې سترګې درلودې او د هر چا پر زړه یې سخت اغېز کاوه.

هغه د څراغونو تر ځلېدونکې رڼا او د موسیقۍ په شروشور کې تر ډېرې مودې پورې په باغ کې له ایلین سره د زړه خواله وکړه. دوی له خدای او مسیح او مریم سره د لېوالتیا او هغو لذتونو په اړه چې په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هغې دنیا کې د مومنانو په برخه کېږي، وغږېدل او د هغه یوازیني رښتینتوب په اړه یې چې د کاتولیک په دین کې دی، خبرې وکړې. د غو خبرو په ایلین خورا بې سارې اغېز وکړ او ځو واره د دواړو په سترګو کې اوښکې راځرګندې او آوازونه یې وربېږدیدل. نڅا دوام درلود او یو ځوان راغی ایلین ته یې د نڅا بلنه ورکړه او له دغه روحاني او د وجدان له وېښوونکی سره یې د هغې خبرې وشلولې. خو بله ورځ ماښام دغه ښاغلی ژوبر یوازې د ایلین کورته راغی او دغه راتګ یې وروسته په وار وار تکرار شو. دغه روحاني مشر یوه ورځ، ایلین یوې کاتولیکې کلیسا ته بوتله، ګرافینه یې د لمانځنې ځای ته بدرګه کړه، هغه د لمانځنې ځای کې په ګونډو شوه. زړه راښکوونکی بوډا فرانسوي، د هغې پر سر لاس، ورکېښکود ، ایلین خپله وروسته ویل:

-دې په ګوګل کې داسې یوه خوږه پسرلنۍ وږمه احساس کړه چې د هغې د زړه تر تله پورې یې لاره وموندله او هغې ته یې وښوده چې دا د خیر او ثواب ښبه ده. بیا وروسته یو اوږد کشیش چې اوږد کمیس اغوستی و، راغی، ایلین هغه ته په خپلو ټولو ګناهونو اعتراف وکړ او ټول ګناهو نه یې وبښل شول.

ټول هغه څه چې په دې اوږده موده کې د هغې په شاوخوا کې تېرېدل، هغه پام چې دې پوه او ځیرکو خلکو دې ته کاوه او په دې خوږو ژبو او بې سارې ادا تر سره کېدل او هغه معصومانه سپېڅلتیا چې دې خپله شاوخوا کې احساسوله (په ټوله دې موده کې د هغې په سپینو پتارو سپین کمیس پرغاړه و) خورا خوند یې ترې اخېسته. خو دغه خوندونه هغه څه نه و چې له خپلې موخې ددې پام بلې خوا ته واړوي. لکه هغه شان چې تل ځرګنده ده، د چالاکۍ په چارو کې، احمق، تل پوه او ځیرک خلک غولوي. ایلین چې پوه شوه چې ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو خبرو او زړه راښکوونکو چارو موخه دا ده چې له دې نه کاتولیکي ټولنو ته مرسته تر لاسه کړي (هغوی په دې اړه څه یادونې کړې وې) خو هغې مخکې له هغه چې مرسته وکړي، په دې ټینګار کاوه چې داسې دلایل دې پیدا شي، چې دا وکولای شي، له مېړه طلاق تر لاسه کړي. (پخوا په روسیه کې طلاق اخېستل خورا ګران کار و). هغې له روحاني سره په خپلې یوې مرکې کې ټینګار وکړ چې دوی، به دې پوښتنې ته ځواب ووایي چې نکاح تر کومې اندازې مېړه پر دې واکمنه وي.

هغوی ماښام مهال په مېلمستون کې کړکۍ ته ناست وو، تیاره په خوریدو وه، له کړکۍ نه د ګلو بوی راته. ایلین سپین نازک کمیس اغوستی و او تر هغه لاندې د هغې سپینې اوږې او ټټر له ورایه ښکاریدل. روحاني چې ډېر ځلېدونکي غومبوري یې د ښه خوړو نښه وه، ږیره یې ښه رخییلې، غاښونه یې ښکلي، خوله او شونډې یې زړه راښکوونکي و، خپل سپین لاسونه یې په زنګونو ایښي وو، ایلین ته نېږدې ناست و. په داسې حال کې چې خوږه موسکا یې پر شونډو خوره وه، په مینه ناک غلچک یې کله کله هغې ته کتل او د هغې موضوع په اړه یې خپل نظر څرګندو، چې دوی خبرې پرې کولې. ایلین چې نازکه موسکا یې پرشونډو نښېدله، د هغه خورو پرانستو کړۍ کړۍ راځړیدلو څڼو، ځوربو غومبورو او ښې خرییلې ږیرې مخ ته کتل او هره شېبه یې د دې هیله لرله چې خبرې بل پلو واړوي، خو کشیش چې په څرګنده د خپلې مرکچۍ له خبرو او ښکلا نه خوند اخېست، په دې هڅه کې و چې خبرې په استادي مهارت هغه شان چې دده هیله ده پای ته ورسوي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

ایلین پوهېده چې له روحاني پلوه کار خورا ساده او آسانه دی، خو روحاني مشرانو په داسې ډول کړکیچن او ستونزمن کړی دی، چې غیر روحاني ټولنې او ولسي مشران د هغې په اړه څه فکر کاوه.
ددې خبرو پایله ته په پام کې ایلین پرېکړه وکړه، لومړی ددې کار د منښې لپاره ټولنیز افکار چمتو کړي، هغه د مخور بډای چارواکي رخه راپاروله او هغه ته یې هماغسې څه وویل، چې دې، خپل لومړي سیال بهرني شهزاده ته ویلي و. هغې دا خبره داسې یاده کړه چې که هر څوک غواړي، ددې شتمنې وګټي یوازینۍ لاره یې دا ده چې له دې سره واده وکړي. بوډا مخور چارواک بډای هم د بهرني شهزاده په څېر ددې خبرې چې له داسې ښځې سره، چې مېړه یې جوړ او ژوندی دی، واده وکړي، لومړی له حیرته هک پک شو، خو د ایلین ډاډ چې دا هم کولای شي، د یوې پېغلې په څېر واده وکړي، پرده هم هغه شان اغېز وکړ لکه پر شهزاده یې چې کړی و. که ایلین په خپلو کړو کې کوم د پام وړ شرم او پټ پټوني کړای وای، ټولې چارې به یې هسې هدر تللې وای، خو خبره نه په شرم کې وه نه په ټګۍ او دوکو کې. او د ایلین په چارو کې نه یوازې د شرم او حیا نښې نه لیدل کېدل، بلکې په خورا سادګۍ او بې پروایۍ یې خپلو ټولو دوستانو او آشنایانو ته (د پترزبورګ ټول مخور) ویل چې شهزاده او بوډا مخور چارواکي دې ته ریباران

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورلېږلي او غواړي له دې سره واده وکړي. هغې دا هم ويلي و چې د غه دواړه دې ته ګران دي او نه غواړي چې يو هم له ځانه خپه کړي.

په پترزبورګ کې د ايلين په اړه آوازې خورا په چټکۍ او په لنډه موده خپرې شوې، خو دا آوازې په دې اړه نه وې چې ايلين له خپل مېړه نه جلا کېږي (که دا آوازه خوره شوې وای، دا به ډېرو ناقانونه ګڼلې وای او دا به يې ملامته کړې وای) خو آوازې دا وې چې بد مرغه زړه راښکوونکې ايلين هکه حيرانه ده او دا پريکړه نه شي کولای چې د خپلو ريبارانو نه، له کوم يو سره واده وکړي. نور نو خبره په دې کې نه وه چې دا کار څومره کېدونکی دی او کنه؟ بلکې خبره په دې کې ده، چې د دغو کوم يو د دې په ګټه دی او دربار هغه ته څنګه ګوري؟ څوک په دې اړه نه غږېدل، چې مېړه ښه ښځه د واده اجازه لري او کنه؟ ښه دی او که بد؟..

يوازې ماريا ديميتريوفنا اخروسيموو ا ، وه چې سږ کال اوړی، د خپل زوی د ديدن لپاره پترزبورګ ته راغلې وه، هغې زړه وکړ چې په ډاګه د ټولنيز نظر پر ضد ودرېږي، د نڅا په يوه بنډار کې هغه له ايلين سره مخامخ شوه، هغه يې ځای پر ځای ودروله او همدا چې ټول چپ شول، په قهر سره يې وويل:

-ستا مېړه ژوندی دی او تا د بل واده تکل کړی دی. دا سې تصور کوې چې نوښت دې کړی دی؟ تاسو نه پخوا هم دا کارونه شوي دي، دا نوښت تر تا نه مخکې شوی دی. په هرحال.. دا کار کوي.

ماريا ديمتريوفنا دا وويل او په خپل ځانګړې ګوا ښمنې خوځېدا يې، خپل لستوني پورته وهل، برند برند يې شا وخوا ته وکتل او د بل تالار خوا ته لاړه..

سردار واسيلي چې په دې وروستيو وختو کې هر څه ويل هغه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېرول او په دې ډول يې هره خبره سل وار تکراروله، هر وار به يې چې خپله لور (ايلين) ليدله، هغه به يې ګوښه کړه، لاس به يې راونيو، ښکته به يې کېښکود او ويل به يې:

-ايلين، غواړم له تاسره وغږېږم او څه درته ووايم. ستا د ځينو پريکړو په اړه خبرې مې اورېدلې دي، هوکې ګرانې! ته پوهېږې زما زړه له پلارنۍ مينه ډک دی. پوهېږم چې تا په ژوند کې ډېر زغم لرلای دی، خو پوهېږې د زړه سره! ته په ژوند کې يوازې د زړه آواز ته غوږ اوسه، دا هغه څه دی، چې زه يې تا ته ويلی شم.

هغه د تل په شان د خپل يوازيتوب ګښۍ پټه کړه، خپل غومبوري يې د لور په غومبوري ورکېښکود او لاړ.

بيلبين چې لا تر اوسه هم د خورا ځيرک او هوښيار سړي نوم ساتلی و، له پخوا نه د ايلين نېږدې او بېغرضه ملګری و، دا سې يو ملګری چې ښکلې مخورې ښځې يې لرې او د هغو اړيکې هېڅکله له ملګرتوبه، مينتوب ته نه لوړېږي. بيلبين يوه ورځ په يوې کوچنۍ ډله او دوستانه فضا کې خپلې دغې ښکلې ملګرې ايلين ته د دغو پېښو په اړه خپل نظر څرګند کړ. ايلين خپل سپين او په ډېرو ښکلو ګوتو ګاڼل شوی لاس، د هغه د جمپر په لستوڼي ورکېښود او وې ويل:

-بيلبين (هغې خپل دغه شان ملګري لکه بيلبين تل د هغو د کورني نوم په نامه نومول) ګوره! راته ووايه، تا به دې خور ته څه ويلي وای، زه څه وکړم؟ په دغو دوو کې کوم يو؟

بيلبين تندی ورين او موسکا يې پرشونډو خپره کړه، په چرت کې لاړ او بيا يې وويل:

-تاسو ما په دې پوښتنو مه سرسامه کوئ، تاسو پوهېږئ، زه د يوه رښتيني دوست په توګه تاسو ته وايم، مخکې له هغه چې تاسو له ما نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وپوښتئ ،ما ستاسو ددې ستونزې په اړه ډېر فکر کړی دی، ګوره !که تاسو له دغه ځوان شهزاده سره واده وکړئ (هغه چې دا خبره کوله، یوه ګوته یې قات کړه) له هغه بل سره د واده کولو بخت د تل لپاره لـه لاسه ورکوي او دا خبره به د دربار خوابدي هم راوپاروي، دلته یو ډول خپلوي هم شته، او که له دغه بوډا بډای مخور سره واده وکړی، د هغه د ژوند وروستې ورځې به نیکمرغه شي،خو بیا به دغه ځوان شهزاده د بډای سړي له کونډې سره واده کول ځانته سپکاوی ګڼي.

ددغو خبرو په اوریدو دایلین څېره وغوړیده او بیا یې خپل لاس،د بیلبین پر لستوڼي ورکېښود او وې ویل:

-دې ته رښتیني دوست وایي. خو ګورئ !ما ته هم دا ګران دی او هم هغه بل، او نه غواړم چې یو هم خپه کړم. او چمتو یم چې خپل ژوند د دواړو له نیکمرغۍ نه ځار کړم..

بیلبین په زړه کې وویل:

-آفرین دې په دې ښځه وي !دغه ته زغردې او په ډاګ خبرې وایي ! هغه غواړي هم مهاله د ټولو درې واړو ښځه واوسي.

هغه چې د خپل ښه نامه له برکته، له دې نه ویریده چې په داسې ساده پوښتنو به یې څوک وغندي، وپوښتل:

-دا راته ووایه چې مېړه دې په دې اړه څه وایي؟ هغه دا به ومني او کنه؟

ایلین چې ښکاره نه وه، ولې په دې ډاډه وه چې مېړه (پېیر) ته هم ګرانه ده، ځواب ورکړ:

-اخ !څه ووایم، هغه ته خو زه داسې ګرانه یم چې هر څه زه غواړم هغه یې مني.

د بیلبین څېره بیا وغوړیده او دا ددې نښه وه چې غواړي په ټوکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ووايي او وې پوښتل:

-آن طلاق به هم ومني؟

ايلين کړس کړس وخندل.

د هغو کسانو په ډله کې چې کولی شي په دې اړه څه ووايي او دغه واده په روا والي(قانوني والي) کې يې شک درلود، يوه هم شهزادګۍ کوراګين، د ايلين مور وه. هغې نه يوازې تل د لور له کړو په عذاب وه، بلکې له خپلې لور سره يې رخه هم کوله. او اوس چې د هغې رخه د دې زړه ته دغه شان يوه نږدې ستونزمنه خبره وه، چپه پاتې کېدای نه شوه، هغې له روسي کشيش سره په دې اړه مشوره وکړه او وې پوښتل چې دا څنګه شونې ده، چې له ژوندي مېړه نه دې څوک طلاق واخېستلی شي او له بل سره دې واده وشي، کشيش هغې ته وويل چې دا خبره هېڅ امکان نه لري او روا، نه ده. کشيش د خپلې خبرې د ښه تاييد لپاره د انجيل هغه څو ټکي وښودل چې دده په ګمان، له ژوندي مېړه نه جلا کېدل او له بل سره واده کول يې چور ناروا ګڼل. د کشيش دې خبرې، شهزادګۍ کوراګينا ډېره خوشاله کړه.

شهزادګۍ د کشيش له دغو دلايلونه په ملاتړ، څکه سهار د وختـه د خپلې لور کوټې ورغله، چې وکولی شي، هغه يوازې وګوري.

ايلين چې د خپلې مور خبرې واورېدې او له خپل تکل سره يې د هغې مخالف نظر واورېد، له ملنډو ډکه موسکا يې پرشونډو خوره شوه.

مشرې شهزادګۍ وويل: ګوره دلته په زغرده او په لنډه ويل شوي دي چې هر هغه څوک چې مېړوښې ښځې سره واده وکړي. ..

ايلين په غړېدا کې له روسي ژبې نه فرانسوي ته څکه واوښته چې هغې تـه روسـي ژبـه د خپلو خيالونو د څرګندولو لپاره، بشپړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

برېښېده، نو په فرانسوي ژبه يې وويل:

-اخ ادکې ! اپلتې مه غږوه ! تاسو په هېڅ شی نه پوهېږئ،زه په دې حالت کې خپلې دندې لرم.

-نو زما گرانې !..

-آه مورجانې ! ته ولې په دې نه پوهېږې، چې د سپېڅلی واک خاوندان کشيشان حق لري د هر ناروا کار اجازه..

او په دې وخت کې له ايلين سره او سېدونکې ښځه کوټې ته راننوته او هغې دې ته خبر ورکړ چې والاحضرت په صالون کې دې ته سترگې په لاره او ددې د ليدو هيله لري.

-نه، نه هغه ته ووايه، چې زه نه غواړم هغه ووينم. زه د هغه له لاسه ډېره په عذاب شوې يم، ځکه هغه په خپله خبره ونه درېد.

په دې وخت کې يو ژېړځنی، چې اوږد مخ او پزه يې لاره، راننوت او وې ويل:

-گرافينې ! داسې گناه نه شته چې د ښښنې وړ نه وي.

مشره گرافينه د درناوی په نښه پاڅېده او بېرته کېناسته،راغلی ځوان هغې ته هېڅ پاملرنه ونه کړه. شهزادگۍ لور ته سر وښوراوه او د دروازې پلو وخوځېدله. د والاحضرت په ليدلو يې ټول باور او عقيدې رېږدلې او پرزېدلې وې. مشره گرافينه چې کله په خپله گاډۍ کې کېناسته وې ويل:

-هو کې، هغه برحقه ده ! خو موږ ولې په خپله نه راستنېدونکي ځوانۍ کې په دې نه پوهېدو ؟

د اگست د مياشتې په پيل کې چې په پوره توگه د ايلين چارې ځرگندې شوې، هغې خپل مېړه ته (چې تصور يې کاوه ډېره هغه ته گرانه ده) وليکل چې پرېکړه يې کړې ده، له ن. ن. سره واده وکړي. هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم ویلي و چې هغه یوازینی رښتینی مذهب کاتولیک منلی دی. او هغه ته یې دا خبر لیکلی و چې غواړي له ده نه جلا شي او دا هیله لري چې د طلاق لپاره د ټولو لازمو آسنادو په راټولولو کې له دې سره مرسته وکړي، دې (ایلین) د لیک په پای کې مېړه (پېیر) ته لیکلي و:

په پای کې له خدایه هیله کوم چې تاسو د خپل سپېڅلي دربار په پناه کې له هر ډول غم او درد نه په امان وساتي.

ستاسو دوست

ایلین

دا لیک د پېیر کورته هغه وخت وروړل شو چې دی د بارادنیو د جګړې په ډګر کې و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

پېير، د بارادنيو د جګړې په وروستيو وختونو کې د دويم ځل لپاره د رايوفسکي له مورچله وتښتېد. هغه له يوه ډله سرتېرو سره يو ځای د غونډيو له لمن نه د کنيازووا پلو ته ور روان شو. د مرستو يوې ځانګې ته ورورسېد او هلته يې وينې وليدې، د سلګونو ټپيانو چغې او زګيروي يې واوريدل، په چټکۍ وړاندې لاړ او د سرتېرو په ډله کې يې ځان ورک کړ.

يوازينی څه چې اوس پېير په ټول قوت او د زړه له کومي غوښتل، دا و چې څومره ژر کېږي، له هغه وحشتناک حالت نه راووزي چې په هغه ورځ دی په کې راګير و. هغه هيله لرله چې هر څنګه کېږي هغه خپل ورځني ژوند ته راستون او په خپله کوټه کې، په خپل کټ او بستر کې په کراره او آرام ويده شي. هغه احسا سوله چې يوازې په دوديز ورځني ژوند کې کولای شي، پر ځان، پر خپل روان او ټول هغه څه پوه شي چې ده په هغه ورځ وليدل او ويې زغمل، خو د ژوند هغه دوديز حالت نه چېرې و او نه پيدا کېده.

که څه هم په دې لارو کې چې دی روان و، نه ډزې وې او نه ګولۍ، نه چاودنې او نه د هغو شروشور خو هرې خوا ته هغه څه ليدل کېدل لکه د جګړې په ډګر کې چې ليدل کېږي، هماغه له رنځه او درده زوربېدلې څېرې، له تعجبه ډکه بې دردي، هماغه هر چېرې توييې شوې وينې، هماغه د سرتېرو شلېدلي پراته کوټونه، آن کله ناکله هماغه شان په زړه کې بېره اچوونکي ډزې او ددې تر څنګ دوړې، درنه او ولاړ ساه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګوونکې هوا.

پيير چې درې ورسته د موژايسک په ښارګوټي کې وړاندې لاړ، د واټ څنګ ته کېناست.

د تيارو لمن خوره او د توپونو ډزې ويدې شوې. پيير څنګله ولګوله، وغځېد او تر ډېرې پورې همدا سې پروت او هغه تيارو ته ځير و چې په تته تياره کې دده له څنګه تېريدې. پرله پسې يې داسې انګېرله چې مرګنۍ ګولۍ يې پر سر راورېږي. هغه به وريږدېد او ټکان به يې وخوړ. د هغه هېڅ په ياد نه و چې څومره وخت هلته پاتې شو. شپه چې نيمايي شوه، درې سرتېرې چې وچې لښتې يې ځان پسې راکشولې، راغلل او ده ته نږدې يې اور ولګاوه.

سرتېرو به کله ناکله پيير ته مخ ورواړاوه او خپل اور کې به يې اور لړونې وواهه. ديګ يې پر اور کېښود. په هغه کې يې وچه ډوډۍ وره کړه او لږ د لم وازده يې هم ورواچوله. د خوړو ښه او زړه راښکوونکې بوی له لوګي سره يو ځای شو. پيير سر را هسک کړ او سوړ اسويلی يې ووېست. سرتېرو (هغوی درې تنو) پرته له هغه چې پيير ته پام وکړي، خپله ډوډۍ خوړه او خبرې يې کولې.

له سرتېرو نه يو تن ناڅاپه پيير ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل: ته، د کومې ډلې نه يې؟ پيير فکر وکړ چې له دې پوښتنې نه د سرتېرو موخه دا ده چې ډوډۍ غواړې او کنه؟ که غواړې يې، وو ايه ته ښه سړی يې او يا څوک يې؟

پيير وويل: زه، زه،

هغه داسې انګېرله چې خپل دريځ ددې لپاره ټيټ وښيي، چې سرتېرو ته ورنږدې او هغو ته د پام وړ و اوسي. هغه وويل:

-که رښتيا غواړئ، زه يو اربکي افسر يم، خو زما پوځي ډله دلته نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته، زه په جګړه کې وم او خپل کسان مې ورک کړل.

يوه سرتېري وويل:

- ګوره !ته خو !

بل سرتېري سر وښوراوه.

لومړي سرتېری پيېير ته وويل: که زموږ آش خورې، مهرباني وکړه، هغه خپله لرګينه کاچوغه وڅټله او هغه ته يې ورکړه.

پيېير، نغري ته نېږدې کېناست او د آش په خوړو شو. دغه خواړه ده ته په ټول عمر کې د خوړو شويو خوړو په منځ کې تر ټولو خوارږه خواړه و. په هغه وخت کې چې دی پر ديګ ور خم و، په اشتهايي آش خوړ، کاچوغه يې ډکوله او پرله پسې خولې ته رسوله، د هغه څېره د اور د شغلو په رڼا کې ښه څرګنده وه، سرتېرو په چوپه خوله هغه ته کتل.

له هغو نه بيا يو تن وپوښتل:-ته وو ايه، ته چېرې روان يې؟

-زه موژايسک ته ځم.

-ښه، ښه ته ارباب يې؟

-هو کې !

-نوم دې څه دی؟

-پيوتر کيريلوويچ

-ښه پيوتر کيريلوويچ !درځئ چې ځو، موږ به تا موژايسک ته وررورسوو.

په تپه تياره کې سرتېري له پيېير سره مل د موژايسک پلو وخوځېدل. سپېدې او چرګ بانګ و چې هغوی موژايسک ته ورسېدل. پر هغو لارو چې ښار پروت و،ورختل. پيېير له سرتېرو سره ګډ روان و او چور يې هېره شوې وه چې دده انګړ ډوله مېلمستون د دغو لوړو په لمنه کې دی او دوی له هغه ځايه تېر شوي دي. د هغه چرت داسې خرابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، که دده چوپړ چې دده پـه لټه پسې ښار تـه تللی او اوس بېرتـه انګړ ډوله مېلمستون ته راستنېده ، د غونډۍ په نیمایي کې ده تـه پـر مـخ نـه وای ورغلـی، دده بـه نـه و پـه یـاد شـوی، چـې چېـرې روان دی. دی بـه همداسې وړانـدې تللـی وای. د هغـه چـوپړ، پېيـر د هغـه لـه ځـانګړې سپینې خولۍ نه چې تل به یې پر سر وه، د شپې په تیاره کې وپېژاند. او غږ یې پرې وکړ:

-والاحضـرته ! مـوږ نـو ناهیلـه شـوي وو ، تاسـو ولـې پلـې روان یاستئ؟ چېرې ځئ مهرباني وکړئ !

پېیر وویل: اخ، رښتیا هم، چېرې روان یم؟

سرتېري ودریدل.

له هغو نه یو تن وویل: -نو څنګه؟ تاسو خپل سړي پیدا کړل؟

د یو بل سرتېری غږ پورته شو:

-د خـدای پـه امـان پیـوتر کیریلېـوویچ ! پـه مخـه ښـه پیـوتر کیریلوویچ !

پېیـر وویـل: د خـدای پـه امـان. او لـه خپـل چـوپړ سـره د کـور پلـو وخوځېد.

پېیر لاس جیب ته کړ او ځانسره یې وویل: یو څه باید هغو ته ورکړم، خو کوم غږ، غږ پرې وکړ: -نه، مې یې ورکوئ !

په دغه انګړ ډوله مېلمستون کې ځای پاتې نه و ، ټولې کوټې ډکې وې. پېیـر انګـړ تـه ننوت، خپلـې ګـاډۍ تـه وخـوت او وغځېد. سـر یـې ومروړه او ویده شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

پېير سر پر بالښت ايښی و، په ويده کېدو و چې ناڅاپه يې د ټوپونو د ډزو غرمبهاری، بوم، ډز، ډوز، د ټپيانو د زګيرو نه ډکې زاری او چغې د لګېدو نه مخکې د ګولۍ وحشتناکو آوازونو يې په غوږو کې شرنګهاری جوړ کړ، د باروتو او وينو بوی يې تر سپږمو شو، په زړه يې د مرګ وحشت او ګېنې ورننوته او د مرګ ويرې وويراوه. سر يې له مروړل شوي کوټ نه راووېست او غاړه يې هسکه کړه. د مېلمستون ډوله کور په انګړ کې آرامه آرامي وه. يوازې د مېلمستون د دروازې ساتونکی ګرځېده راګرځېده او په خټه کې د هغو د ګامونو آواز او د لويې دروازې له ساتونکو سره د غږېدا غږ راته. په ګراچ کې چې د پېير سر پورې دده ګاډی ولاړه وه، د کوترو په جاله کې، دده د سر پورته کېدو سره کوترې وډارې شوې. په ټپه تياره کې يې وزرونه وپړکول. په ټول انګړ کې د تازه ريبل شويو وښو بوی، چې د سوله ايز وخت زيری يې درلود او د پېير ډېر خوښېده، ولاړ و. د دوو تر څنګ ولاړو انبارونو، تر منځ. له ستورو ډک شين آسمان ځلېده.

پېير په زړه کې وويل: د خدای شکر دی، چې دا هر څه پای ته ورسېدل او بېرته يې سر په کوټ کې ومروړه. بيا په زړه کې وويل:

-دا ډار څومره وحشتناکه دی او څومره شرم دی، چې زه وډار شوم. او هغوی.. هغوی تر پايه ټينګ ودريدل، آرام ودريدل.

له هغوی نه د پېير موخه سرتېري وو. هغه سرتېري چې په مورچلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ولاړ وو او هغه سرتېري چې ده ته يې ډوډۍ ورکړه او هغه سرتېري چې د شمايلو په وړاندې ګونډه او د خدای دربار ته يې دعا کوله. هغوی، هغه عجيب کسان چې تر هغې ورځې پورې ده نه وو ليدلي، ده نه پېژندل، هغوی، په ډاګه او برالا دده په خيال کې د نورو نه توپير پيدا کړ.

پيير چې بيا د ويدو کېدو هڅه کوله، په زړه کې يې ويل:

-څومره ښه دی چې سړی سرتېری وي. ساده سرتېری. د زړه له کومې د هغو دنيا ته ورننوتل او هغه څه چې دوی يې داسې زړور کړي دي، په ځان کې روزل او نغښتل! خو دا څنګه کېږي چې، دا شيطاني ناولتوب، او پر انساني اوږو دا اضافي پېټی له ځانه لرې کړای شو؟ يو وخت و چې ما کولای شول، د دوی په شان واوسم. کولای مې شول، هغه شان چې مې کولای شول، د پلار له کوره وتښتم. آن له دولوخوف سره تر دوئيل نه وروسته کېدای شي چې ما جبرا پوځ ته ولېږي. هغه ته د هغه ورځ غرمنۍ وريادې شوه چې په هغې کې يې دولوخوف ته د دوئيل بلنه ورکړه او هم يې په تاوژک کې له خپل روحاني مشر سره کتنه لکه بريښنا داسې په خيال کې وروځلېدله. د لوژ پرتمينه غرمنۍ وريادې شوه. دغه غرمنۍ په انګريزي کلوب کې جوړه، هغه ده، يو څوک آشنا نېږدې ګران سړی د ميز سرته ناست دی. هوکې دا، دی دی. دا روحاني مشر دی. پيير له ځانسره وويل: ګوره! هغه مړ شوی نه و، هوکې مړ شو، خو زه خبر نه وم چې هغه ژوندی دی. او زه څومره غمجن وم چې هغه مړ شو او اوس څومره خوشاله يم چې هغه بېرته ژوندی شوی دی! د ميز يوې خوا ته اناتول، دولوخوف، نيفيځکي او دينيسوف او څو تنه نور ناست وو او ددغه ډلې خلک پيير ته په خوب کې هماغه شان څرګنده ښکاريده لکه هغه بله ډله چې ده (هغوی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومول. دغه خلک اناتول، دولوخوف، لوړ لوړ غړېدل، سندرې يې ويلې، خو د روحاني مشر غږ تر هغو نه هم لوړ و. پرله پسې غړېده او د هغه د غږ انګازې هماغه هيبت او غړمبهارې درلود، لکه د جګړې په ډګر کې د توپونو اواز، خو د روحاني آواز له دې ځانګړتياوو سره سره، خوږ او آراموونکی و، پيير په دې نه پوهېده چې روحاني مشر څه وايي، خو په دې پوهېده (ځکه د هغه خبرې هم په خوب کې خورا څرګندې وې) ځکه هغه دنيکۍ په اړه او په دې اړه چې کېدای شي د هغوی په شان شي، غږېده.. که څه هم هغوی مهربانه وو، خو پيير ته يې نه کتل، هغوی پيير نه پېژانده. پيير غوښتل د هغو پام ځانته راواړوي،له هغوی سره وغږېږي، غواړي ودربېږي، خو په همدې شېبه کې يې پښې لوڅېږي او يخېږي.

وشرمېد او په رښتيا يې پښې ځکه لوڅې شوې وې، چې کوټ ترې ښوييدلی و او ده بېرته په لاس راپټې کړې. په يوه شېبه کې پيير کوټ راسم کړ. سترګې يې وغړولې، هماغه انبار، هماغه په انبار کې ولاړې ستنې، او هماغه انګړ يې وليدل، خو اوس هر څه په تور تم کې ډوب نه و، لږه رڼا شوې وه، او پر هر څه شبنم او لړې ليدل کېدل او د يخنۍ احساس کېده.

پيير فکر وکړ: سپېدې شوې دي ! خو پروانه لري، زه بايد د روحاني مشر خبرې تر پايه واورم، بيا يې سر په کوټ کې ومروړه، خو نه هغه غرمنۍ او نه روحاني مشر يو هم نه و، يوازې خيالونه پاتې وو، هغه خيالونه چې په څرګنده ويل شوي، هغه خيالونو چې چا ويل او يا په خپله پيير په خپل ذهن کې تصورول.

پيير، وروسته دغه خيالونه وريادول، که څه هم دغه خيالونه دده د هغې ورځې د سترګو ليدلی حال، خبرې وې، خو دی په دې ډاډه و چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته، دا دده له خیاله بهر چا ویلي دي. هغه داسې انګېرله چې هغه هېڅ کله دا توان نه درلود چې په ذهن کې د دغه شان خیالونو تصور او داسې یې څرګنده بیان کړای شي.

دغه غږ هغه ته ویل:

-جګړه د خدای د قانون په وړاندې، د انساني آزادۍ د تسلیمي تر ټولو خورا ګرانه بڼه ده. سادګي د خدای اطاعت دی، له هغه تېښته نه شته، او هغوی ساده دي. هغوی غږېږي نه، هغوی کړه کوي. ویل شوې خبره سپین زر دي. او ناویل شوي وینا سره زر. تر هغه پورې چې انسان ډارېږي پر هېڅ څه لاسبری کېدای نه شي او هغه څوک چې نه ډارېږي هر څه د هغه دي. که زوریدل، نه وای، انسان به نه خپلې پولې، نه به یې خپل ځان، یو هم نه پېژاند. تر ټولو نه ګرانه خبره (هغه لا په خوب کې لیدل یا اوریدل) داده چې وکولای شو د ټولو اند ښنو معنوي یووالی په روح کې ونغاړو. پېير په روحي تلوسې یې تکرار کړه: د ټولو شیانو یووالی، نه، یووالی نه، اند ښنې نه شو کولای سره یو ځای او یو کړو، هغه باید سره پیوند کړو. هوکې، باید پیوند شي، هوکې باید پیوند شي، باید پیوند شي ! پېير هغه داسې انګېرله، چې یوازې په دغو، کټ مټ په دغو کلمو او تورو، یوازې او یوازې په دغو کلماتو، هغه څه چې دی یې ویل غواړي، انځوریدای شي. او هغه زوریدنه چې دی یې زغمي، پای ته نه رسېږي. هغه زیاته کړه:

-هوکې اند ښنې باید سره پیوند شي، نور نو باید پیوند شي.

یو غیبي اواز تکراروله:

-ښاغلی والاحضرت ! باید پیوند شي ! نور نو باید پیوند شي ! والاحضرت ! باید پیوند شي ! نور نو ددې وخت راغلی چې سره وتړل شي.. والاحضرت.. باید وتړل شي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د پېير د ځاروان غږ و چې هڅه يې کوله، پېير راويښ کړي. لمر مخامخ د پېير په مخ ورلګېده. هغه ناولي او له دوړو خاورو ډک مېلمستون ته وکتل. د مېلمستون د انګړ د ځاه په شاوخوا کې سرتېرو ډنګرو آسونو ته اوبه ورکولې. او ګاډۍ د مېلمستون له دروازې وتلې، پېير په کړکۍ کې ددې ټولو تر ليدلو ،مخ واړاوه، سترګې يې وتړلې، په تلوار يې د ګاډۍ پر څوکۍ کې بيا ځان وارتيږه او وې ويل:

-نه، نه زه دا نه غواړم، زه نه غواړم دا ووينم او نه غواړم پرې پوه شم. زه غواړم په هغه څه پوه شم، چې په خوب کې راته څرګند شوی دی. که يوه شېبه نور نه وای راويښ شوی، په ټولو به پوه شوی وای، اوس نو څه وکړم؟ پېير په وحشت دا احساسوله، هغه څه چې ده په خوب کې ليدلي او دی پرې پوه شوی ټول رژيدلي او پرزيدلي دي.

ځاروان او څوکېدار پېير ته ويل چې يو افسر راغلی او خبر يې راوړی دی، چې فرانسويان موژايسک ته نږدې کېږي او روسان شاتګ ته اړ شوي دي. پېير پاڅېد او سپارښتنه يې وکړه، ځان جوړ، آسونه چمتو او ده پسې راشي او خپله پلی د ښار پلو وخوځېد.

پوځ له ښاره په وتو و او د لس زرو په شاوخوا کې ټپيان يې په ښار کې پرېښودل، دغه ټپيان په انګړو کې، د کورونو په کړکيو کې او ډلو ډلو په کوڅو کې ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه. په کوڅه کې د هغه ګاډۍ تر څنګ چې بايد ټپيان يې وړي وای، چغې، ښکنځلې او د وهلو ټکولو غږ اوريدل کېده. پېير ده پسې خپله رارسېدونکې ګاډۍ خپل ټپي شوي آشنا جنرال ته ورکړه او دی هم له هغه سره په ګډه مسکو ته لاړ، هغه د لارې په اوږدو کې د خپل اوښي او د سردارانډرې له مرګه خبر شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

پییر د اګست په ۳۰ مه نېټه مسکو ته راستون شو. د مسکو رسېدونکي تم ځای ته نېږدې، د راستوپچین یاور دی ولید.
یاور وویل:
-مورږ هره خوا تاسو لټوو، ګراف غواړي هرومرو له تاسو سره وګوري. ښه به دا وي چې همدا اوس هغه ته ورشئ، ځکه هغه هیله لري،له تاسو سره د یو مهم کار په اړه وغږېږي.
پییر پرته له هغه چې خپل کور ته لاړ شي، یوه ګاډۍ یې ونیوله او مخامخ د مشر قوماندان کورته ورغي.
ګراف راستوپچین د همدې ورځې پر سهار د سکولنیکي په سیمه کې له خپل کلیوال کور نه ښار ته راغلی و. د مشر قوماندان کور له هغو بې شمېره مامورینو نه چې د سپارښتنو او آوامرو داخېستو لپاره راغلي وو، ډک و. هغو د انتظار په خونه او دهلیز کې راټول شوي وو. واسیلچیکوف او ګراف پلاتوف لا د مخه له مشر قوماندان سره کتلي و او هغه ته یې ویلي و چې د مسکو ساتنه ناشوني ده او هغه به تسلیم شي. که څه هم دغه خبرونه له ولس نه پټ ساتل کېدل،خو د بېلابېلو ادارو چارواکي او مامورین هم د ګراف راستوپچین په څېر پوهېدل چې مسکو به د دښمن لاس ته لوېږي. هغوی ټول راغلي وو چې له خپلو دندو استعفا وکړي او له مشر قوماندان نه وپوښتي چې د هغوی تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واک لاندې ادارو سره څه وکړي.

کله چې پيير د ګراف د هرکلي کوټې ته ورننوت په دې وخت کې له پوځه راغلی استازی له هغه ځايه راووت.

دغه استازي، د هغو پوښتنو په ځواب کې چې له هغه نه کېدې، په خورا ناهيلۍ لاسونه وښورول او له تالاره ووت.

پيير د انتظار په کوټه کې پاتې شو، په ستومانه او ستړو سترګو يې په هغه ځای کې ناستو بېلابېلو کسانو، زړو، ځوانانو، پوځيانو ولسي او نورو خلکو ته کتل. د ټولو په څېرو کې د ناآرامۍ او ناخوښۍ نښې څرګندې وې. پيير د مامورينو يوې ډلې ته چې يو تن يې په کې پېژانده ورنږدې شو. هغوی،له پيير سره تر ستړي مشي وروسته خپلو خبرو اترو ته دوام ورکړ.

-هماغه شان يې چې لېږلي دي، هماغه شان دې راستانه کړي. څه ټکه خو نه رالوېږي، خو خبره په دې کې ده چې اوس هېڅوک د هېڅ شي ځواب نه وايي.

يو بل تن،هغې چاپ شوې پاڼې ته چې په لاس کې يې وه، اشاره کوله او ويل يې:

-ګورئ ! دلته ليکل شوي دي کنه؟

هغه لومړي تن وويل:

-دا بيا بله خبره ده، دوی اړ دي چې دا د خلکو لپاره وليکي.

پيير وپوښتل: دا څه شی دي؟

-نوې اعلاميه ده.

پيير هغه راواخېسته او په لوستو يې پيل وکړ:

« د دې لپاره چې والاحضرت دې خواته له راتلونکو پوځونو سره ژر تر ژره يوځای شي، له موژايسک نه اوښتی او په يوه ټينګ او ډاډمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې يې مورچل نيولی دی، پـه داسې ځـای کې چې دښمن پـر هغـه ناڅاپي برید ونه شي کولای. هغـه تـه لـه دې ځايـه اتـه څلو ښت عـرادې توپونـه او څـه نـور مهمـات ورلېـږل شـوي دي. والاحضـرت وايـي چې د وينې تر وروستي څاڅکي پـورې د مسکو سـاتنه کوي او آن چمتـو دی چې کوڅه پـه کوڅـه وجنګېـږي. ورونـو ! تاسو دې تـه هم پـام کـوئ چې دولتي اداري تړل شوي دي، موږ بايد هغه منظمې کړو، ډاډمنو ځايونـه ته يې واستوو او يا به ظالمانو او شر اندازو سره ګورو، خو ددې لپـاره چې خبرې دې ته ورسېږي، زه ښاري او کليوالو زړو او ځوانانو ته اړتيا لرم. ددې لپاره به مو دوه ورځې مخکې خبر کړم، خو اوس دې تـه اړتيا نه شته، نو ځکه څه نه وايم. تېرونه راواخلئ، نېزې هم بـدې نـه دي، خـو شاخې تر ټولـو بيـا ښې دي. يـو فرانسـوي خـو د جودرو تـر يـوې بـوجۍ درونـد نـه دی. سبا تـر غرمنۍ وروسـته يـو(ا فيرسکانو مي) شـمـايل را اخلم او د ټپيـانو د ديـدن لپـاره د ايکـاترين روغتـون تـه ورځم. هلتـه بـه اوبه مبارکې کړو او هغوی به ژر روغ شي. زه اوس روغ يم،زمـا سـترګې خوږېدې اوس مې دواړه سترګې ويني. »

پـيېر وويـل: خو ما ته پوځيانو ويلي و چې په ښار کې جګړه ناشونې ده او مورچلو نه هم..

هغه لومړني چاروا کي وويـل:

-موږ هم په همدې اړه غږېدلو.

پـيېر وويـل: دا بيـا څـه معنـا لـري چې ليکلي يې دي، زمـا سـترګې خوږېدې او اوس دواړه ويني.

يـاور پـه موسـکا وويـل: د ګـراف پـر سـترګو بخـار راختلـی دی، کله چې ما هغه ته وويل خلک راغلي چې تا وګوري، هغـه خـورا نـا آرامه شو. او ناڅاپه يې هماغه موسکا پرشونډو خپله پـيېر ته وويـل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-رښتیا ښاغلی ګراف مورږ اوریدلي چې تاسو هم له کورنیو ستونزو سره لاس ګریوان یاست؟ داسې ویل کېږي چې ستاسو مېرمن ګرافینه ...

پېیر بې پروا وویل: ما خو څه نه دي اوریدلي، ښه وایه، تاسو څه اوریدلي دي.

یاور چې هماغه موسکا یې پر شونډو خوره وه، وویل:

-نه، نه، پوهېږئ ! خلک هسې آوازې هم خپروي، خو زه وایم ما هسې اوریدلي دي.

-وایه څه دې اوریدلي؟

یاور بیا په هماغې موسکا وویل: هو کې، داسې ویل کېږي، چې ګرافینه ستاسو میرمن تکل کړی دی، بهر ته لاړه شي، کېدای شي، دا هسې آوازه وي..

پېیر په ګېنې خپلې شاوخوا ته وکتل او وې ویل:

-کېدای شي ! هغه، هغه لنډ ونې زاړه سړي ته چې پاکې جامې یې اغوستې، تکه سره بشره یې لرله، لوړه ږیره، او ګڼ بانه یې لکه واوره تک سپین و، اشاره وکړه وپوښتل:

-دا بوډا څوک دی؟

-دا یو سوداګر دی، هو تلي، هغه ویریشیاګین نومېږي. تاسو به د هغې خبرپاڼې کیسه اوریدلې وي؟

پېیر د بوډا آرامې، ټینګې څېرې ته وکتل او په داسې حال کې چې په هغې کې یې د خیانت نښې لیدې وویل:

-ښه ویریشیاګین همدا دی !

یاور وویل: نه دا خپله هغه نه دی، دا یې پلار دی، دا هماغه څوک دی چې خبرپاڼه یې لیکلې ده، هغه ځوان دی، هغه نیول شوی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکاري چې تور يې درونه دي.

يو بوډا چې يو ستورى يې پر ټټر ځړيده او يو بل په ختمه المانې مامور، چې صليب يې په غاړه کې پروت و ، له دغې ډلې سره يو ځاى شول.

ياور کيسه کوله: ګورئ ! دا جړه کيسه ده، دا خبر پاڼه دوه مياشتې مخکې راپيدا شوه دا پاڼه چا ګراف ته راوړه او هغه سپارښتنه وکړه چې دا دې وځبېړل شي. هماغه و چې ګاوريل ايوانوويچ د څېړنې لپاره وګمارل شو ، تر هغه پورې دغه خبرپاڼه د درې شپېتو تنو لاس په لاس ګرځېدلې وه. ګاوريل ايوانوويچ يو ته ورځي او پوښتنه ترې کوي: دا پاڼه مو له کومه کړه؟ هغه ورته وايي: پلانې راکړه. بيا هغه پلانې ته ورځي او ورنه پوښتي چې دا پاڼه تاسو له چا نه اخېستې ده؟ همداسې خوله په خوله، تر هغه چې خبره او وار ويريشيا ګين ته رسېږي. دلته ياور وخندل او وې ويل: پوهېږئ، يو چا چې ښوونځى هم پاى ته نه دى رسولى، يو سوداګر ګوټى، له هغه نه پوښتي: تاسو دا خبر پاڼه له کومه کړه؟ خو غوره خبره دا وه چې موږ پوهېدو چې هغه خبرپاڼه يې له چا اخېستې وه، هغه د پستې له مديره پرته له بل چا نه اخېستې نه شوه. خو هغو ،په خپل منځ کې جوړه کړې وه، نو ځکه وايي:

-له هېڅ چا مې نه ده اخېستې، ما خپله ليکلې ده. که هر څومره يې وپوښتو ، هر څومره يې وګواښوه ،هغه په خپلې خبرې ټينګار کاوه او ويل يې:

- خپله مې ليکلې ده. خبره يې په همدې ډول ګراف ته سره ورسوله. ګراف هغه وروغوښت. دا پاڼه تا له کومه ځايه راوړې ده؟

-خپله مې ليکلې ده.

د ياور پرشونډو له غروره ډکه د خوښۍ موسکا خوره شوه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ويل:

-ګوره ته خو ګراف پېژنې، هغه خورا په قهر شو او وې ويل:

-دا سپين سترګی ګوره، دروغ او تېنګار د څه لپاره !

پېير وويل:

-ښه ښه پوه شوم ! ګراف غوښتل چې هغه د کلوچارف په لاس ورکړي او د هغه نوم ياد کړي.

ياور په ډار سره وويل: نه، هېڅکله نه ! د کلوچارف له توره پرته، نور تورونه هم ډېر وو، دې تورونو ته هېڅ اړتيا نه وه. هغه لا پخوا شړل شوی و. خو خبره په دې کې وه چې ګراف سخت په قهر شوی و او وې ويل:

-تا څنګه کولی شول هغه وليکي ! هغه له ميز نه، د هامبورګ ورځپاڼه راواخېسته، او وې ويل: وګوره ! دلته خپره شوې ده. تا هغه ليکلې نه ده، تا هغه ژباړلې ده، هغه هم ناسمه ژباړه، ځکه ته احمق خو په فرانسوي هم نه پوهېږې. تاسو څه فکر کوئ ؟

هغه ځواب ورکړ: نه، هېڅکله نه، ما هېڅ کومه ورځپاڼه لوستې نه ده، دا پاڼه ما خپله ليکلې ده.

-ښه چې دا سې ده، ته خايين يې، تا محکمې ته سپارو چې ځړوند دې کړي. ګوره ! وو ايه خبر پاڼه دې له چا اخېستې ده؟ خو ځوان ويل:

-ما هېڅ کومه ورځپاڼه ليدلې نه ده، ما هغه خپله ليکلې ده. څېړنه او پلټنه ځای پر ځای ولاړه او تر دې نه مخکې لاړه نه. ګراف د هغه پلار راوغوښت، خو هېڅ ګټه يې ونه کړه. محکمې ته يې سپاره، تورن يې کړ او شاقه کار ته يې ولېږه. اوس يې پلار راغلی او د هغه د بښنې شفاعت کوي. خو لچک ځوان، هسې يو باغي ياغي د سوداګر زوی، د نجونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غوړو جامو لېوال اوس داسې کبرجن شوی چې له شيطان نه ځان زيات ګڼي. ګورئ ! داسې زلمی دی ! پلار يې د کامن پله ته نېږدې يوه کافي لري، په دې کافي کې يې د حضرت مسيح يو شمايل.. ځړولی دی چې په يو لاس کې يې يوه سپېڅلې لکړه او په بل لاس کې نړۍ نيولې ده. هغه دغه انځور کورته وړی دی، ځو ورځې يې هلته ساتلی دی او يو احمق انځورګر يې پيدا کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

د دغې نوې کیسې په منځ کې و چې پېير يې مشر قوماندان ته وروغوښت. پېير د ګراف راستوپچين دفتر ته ورننوت. راستوپچين د پېير ورننوتلو سره په داسې حال کې چې سترګې او تندی يې مښل، سترګې برندې او تندی يې تريو کړ. لنډ ونې سړي چې هغه ته څه ويل د پېير د ننوتلو سره سم چپ شو.

همدا چې هغه لنډ ونی سړی ووت، راستوپچين وويل:

-سلام عليکم ستر جنګياله ! ستاسو د سترو سرښندنو په اړه مې اوريدلي دي، خو اوس نه ددې په اړه ،خبره دې زما او ستا ترمنځ يي ګرانه.

ګراف راستوپچين وپوښتل:

- دا راته ووايه چې ته ماسون (يو مذهبي ډله) يې؟

د راستوپچين خبرې له داسې يوې ملنډې نه ډکې وې، چې تا به ويل ماسون والی کومه ګناه ده او دی غواړي، هغه وبښي. ګراف راستوپچين وويل:

-ما ته په پوره توګه څرګنده ده، ګرانه ! چې ماسون تر ماسونه پورې دی، زه هيله لرم تاسو له هغو ماسونانو نه، نه ياستی،چې د بشر د ژغورنې په نامه غواړي روسيه ووژني.

پېير ځواب ورکړ: هو زه ماسون يم.

-دغه ده، ګورې ګرانه ! تاسو به هرومرو خبر ياستي چې ښاغلي سپرانسکي،ماګنبځکي هغه ځای ته چې لېږل شوي وای، ولېږل شول،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه راز ښاغلی کلوچاروف سره هم همداسې وشول او له نورو هغو کسانو سره چې د سلیمان د معبد د جوړولو تر نامه لاندې یې هڅه کوله د خپل هېواد معبد وران کړي. تاسو باید پوه شوي وای چې له هغوی سره د دغه راز کړو لپاره کلک دلایل و، که د دې ځای د پست مدیر ناوړه ګواښمن سړی نه وای، ما هسې بې دلیله تبعید ولی نه شو. اوس دا هم راته څرګنده ده چې تا له ښاره د هغه د لېږدلو لپاره خپله ګاډۍ هم هغه ته ورلېږلې او د هغه ځینې کاغدونه دې هم د ساتنې لپاره له هغه اخیستي دي. تاسو ما ته ګران یاست، زه نه غواړم تا ته کومه ستونزه پیدا کړم، زه تر تاسو دوه برابره مشر یم او تاسو ته د پلار په څېر لارښوونه کوم چې له دغه راز خلکو سره خپلې اړیکي بند کړئ او خپله هم ژر تر ژره له دې ځایه لاړ شي.

پیېر وپوښتل: ښه ښاغلیه ګرافه، د کلوچاروف ګناه څه ده؟

راستوپچین چغه کړل:

-د هغه په ګناه زه پوهېږم، دا ستاسو په صلاحیت کې نه دی، چې په دې اړه له مانه پوښتنې وکړئ.

پیېر پرته له هغه چې راستوپچین ته وګوري، وویل:

- که هغه مو د ناپلیون د خبر پاڼو، په خپرولو تورن کړی دی، ښه ده، نو دوی څنګه دا ثابتولی شي؟

راستوپچین له پخوانه لا په لوړ آواز، د پیېر خبرې پرې کړې او وې ویل:

-دا همداسې ده، هغه لا په قهرجن آواز چې د سپکاوی نښې یې یادولې، وویل:

-ویریشیاګین خائین دی او وطن پلورونکی دی او په حق سر یې خپله جزا لیدلې ده. خو ته ما دلته د دې لپاره نه یې راغوښتلی چې زما د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارونو په اړه وغږېږو، بلکې د دې لپاره مې راغوښتلې یې چې تا ته مشوره درکړم او یا سپارښتنه درته وکړم چې ته دې له دغو شان کسانو لکه کلو چاروف سره خپل اړیکې وشلوې او بیا ژر تر ژره له دې ځایه لاړ شې. د هر چا په سر کې چې داسې لېونتوب وي، زه به یې ترې خلاص کړم، خو ناڅاپه یې دې ته پام شو چې بېزاو خوف سره له هغه چې هېڅ ګناه یې نه ده کړې، غږېږي او پر هغه چغې وهي. په مینه یې د هغه لاس راونیو او وې ویل:

- مورې د یوې سترې بدمرغۍ په درشل کې یو، زه د ټولو هغو کسانو د نازولو او پاللو وخت نه لرم چې زما دیدن ته راځي، ما به وبښې، اوس ستاسو خوښه چې هر څه کوئ ګرانه! تاسو اوس څه کوئ؟ زما موخه داده چې تاسو خپله څه کوئ؟ تاسو خپله؟

پېیر پرته له هغه چې سر پورته او د بشرې حالت بدل کړي، وویل:

-هېڅ، هېڅ څه نه کوم.

ګراف تندی تریو کړ او وې ویل:

-د یو دوست مشوره واوره، ځنډېږه مه، ژر تر ژره له دې ځایه ځان باسه، څه خومره ژر چې کولای شئ، له مسکوه ووزه، روغ او نیکمرغه به هغه څوک وي چې خبره اوري او غوږ ورته نیسي، د خدای په امان ګرانه! کله چې پېیر له کوټې نه وت، هغه له دروازې نه ورپسې غږ کړ:

-هو، رښتیا له یاده مې ووتل، له تاسو نه وپوښتم، دا رښتیا ده چې ګرافینه (د هغه مېرمن – ایلین) د مسیحي کاتولیک کشیشانو منګلو ته ورلوېدلې ده؟

پېیر هېڅ ونه ویل، تندی یې تریو او خوا یې داسې شنه شوه چې هېڅکله هغه چا په دې ډول نه و لیدلی او همداسې لاړ او ووت.

کله چې کورته راورسېد، هوا تیاره شوې وه. په هغه ماښام

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګارنګ کسان دده دیدن ته راغلي وو. د کمیټې سکرتر، د هغه د کنډک ډګروال، د اداري مشر، دوه چوپړان او یو څو تنه ګدایان. هغو ټولو هر یو خپله هیله لرله او داسې غوښتنې یې کولې چې د هغو د ستونزو لپاره پېير باید پریکړه کړې وای، پېير په دې خبرو هېڅ نه پوهېده، پروایې نه لرله او پوښتنو ته یې یوازې ددې لپاره ځوابونه ورکول چې د هغو له غمه ځان وژغوري، خو وروسته له هغه چې پېير، د هغو ارباب یوازې پاتې شو، هغه د خپلې ښځې لیک پرانست او هغه یې ولوست.

هغوی – په مورچلونو کې سرتېري، سردار اندرې ووژل شو... بوډا...
سادګي د خدای تابعیت دی، باید وزوربېږو... ټولې معناوې باید سره پیوند شي... ښځه غواړي مېړه وکړي... باید هېر کړو او پوه شو...
هغه د کټ پلو ته ورغی. پرته له هغه چې کالي وباسي، ځان یې پر کټ ورواچاوه او سمدلاسه خوب یوړ.

کله چې بل ورځ سهار راویښ شو، د هغه د چوپړانو مشر راغی او ده ته یې خبر ورکړ چې د ګراف راستوپچین نه یو مشر پولیس راغلی او غواړي پوه شي آیا ګراف بېزاوخوف له مسکو نه وتلی دی او کنه؟

تر لسو پورې بېلابېل کسان چې د پېير دیدن ته راغلي وو، د هر کلو په تالار کې هغه ته سترګه په لاره وو. پېير په تلوار کالي بدل کړل او ددې پر ځای چې هغو ته ورشي، د ودانۍ د شا د لارې له زینو ښکته شو او له دروازې ووت.

له هغه ورځې، بیا د مسکو د تالان او ورانولو تر پایه پورې، د بېزاوخوف د کورنۍ له غړو نه یو هم، سره له ټولو هڅو او لټولو نه، هېڅ چا نور هغه ونه لید او په دې نه پوهېدل چې هغه چېرې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

د رستوف کورنۍ د سپتمبر تر لومړي نېټې يعنې پر مسکو د دښمن د يرغل تر درشله پورې په دې ښار کې پاتې شوه.

وروسته له هغه چې پيتيا د قزاقانو په ابالنسکي نومې غونډ کې دنده واخېسته او بيا (د بيلايا څرکوف) کليسا ته چې هلته دغه غونډ په کې جوړېده دده تګ، د ګرافينې په زړه کې تلوسه راوپاروله. دې خيال چې د هغه دواړه زامن، جګړې ته تللي، دواړه دده له پامه لرې شوي، نن يا سبا کېدای شي يو يو يا دواړه يو ځای ددې د يوې خورلنډې د درې زامنو په شان ووژل شي، دا ډېره زوروله او سږکال په اوړي کې دا د لومړي ځل لپاره و چې دې تصور د هغه خيالونه په خورا عذابوونکی ډول په ځان اخته کړي وو. دې غوښتل او هڅه يې کوله نيکولای له جګړې راوغواړي، دې هيله لرله چې خپله پيتيا ته ورشي او هغه يو ښه ځای لکه پترزبورګ ته واستوي، خو نه دا کار وشو او نه هغه.. هېڅ معلوم نه و چې نيکولای چېرې دی اوتر خپل وروستي ليکه چې په هغه کې يې له شهزادګۍ ماريا سره د خپلې کتنې يادونه کړې وه، هېڅ حال معلوم نه و.

مشرې ګرافينې هېڅ خوب نه درلود او که به ويده شوه خوب به يې ليده، چې دواړه زامن يې وژل شوي دي. ګراف تر ډېرو مشورو او خبرواترو نه وروسته په پای کې د ګرافينې د کرارولو لپاره لاره پيدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. هغه پیتیا د ابالنسکي له غونډه د پېیر بېزاوخوف غونډ ته چې د مسکو په ځنډو کې مېشت و رابدل کړ. که څه هم پیتیا بیا هم په پوځ کې پاتې کېده، خو د خدمت د ځای په دغه بدلون کې، ګرافینه ځکه لږ آرامه شوه چې لږ تر لږه د هغه یو زوی دې ته نېږدې او ددې تر څارنې لاندې وي. او هیله یې لرله دا سې یو چاره وکړي چې پیتیا دا سې په یوه ځای کې وګماري چې نور له هغې لرې نه شي. او هغه په دا سې یوه قطعې کې وساتي چې هغه هېڅکله په جګړه کې ګډون ونه کړي. تر هغه پورې چې نیکولای تر ګواښ لاندې و، ګرافینې دا سې انګېرله چې د هغه مشر زوی دې ته د هغې تر نورو ټولو اولادونو ګران دی. دې به له دې امله ځان ډېر ملامتاوه، خو کله چې به پیتیا وریاد شو، د هغې کمکۍ زوی، هغه شیطان پیتیا چې سبقونه یې نه ویل، په کور کې یې هر څه ماتول، ټول یې له ځانه ستومانه کړي وو، هغه پیتیا چې توري سترګې، خندنۍ څېره او لوړه پزه یې درلوده او پر اننګو یې سوروالی ناست و، ددغو پخو، بې رحمو او قهرجنو خلکو لاس ته ورلویدلی و، هېڅ ځرګنده نه وه چې د څه لپاره جنګېږي، خو بیا هم له هغه خوند اخلي، هوکې هغې ته خپل پیتیا وریاد شو، نو دا سې به یې انګېرله چې هغه تر ټولو اولادونو نه زیات ورته ګران دی. هر څومره به چې مسکو ته د پیتیا د راستنېدو موده لنډېده، په هماغه اندازه به د ګرافینې ناآرامي لا زیاتېده او زیاتېده. هغې دا سې تصور کاوه چې دغه نیکمرغه ورځ به هېڅکله راونه رسېږي. هغه نه یوازې د سونیا بلکې د ګرانې ناتاشې او آن د خپل مېړه تر مخې به بې صبري او ناآرامي کوله. هغې به په زړه کې ویل:

-دا ټول څه کومه، زما له پیتیا پرته بل یو هم په کار نه دی.

د اګست په وروستیو ورځو کې د نیکولای بل لیک راورسېد. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ليک له ورونژ نه رالېږلی و. هلته يې دی، د آسونو پلورلو پسې استولی و. دغه ليک ګرافينه آرامه نه کړه. وروسته له هغه چې پوه شوه چې يو زوی يې له ګوابښ نه لرې شوی دی، د بل زوی، پيتيا د ژوند په اړه يې زوريدنه لا پسې زياته شوه.

سره له هغه چې لا د اګست په شلمه د رستوف ټول نبږدې خپل خپلوان او پېژندګلوي له مسکو نه وتلي وو، سره له هغه چې ټولو پر مشرې ګرافينې ټينګار کاوه چې ځومره ژر کېدای شي دوی هم له مسکو نه ووزي، خو هغې تر هغه پورې چې ددې د ژوند پانګه، دهغې کمکی زوی پيتيا له مسکوه را ونه رسېږي، اصلا له مسکوه د وتلو په اړه د چا خبره هم نه اوريده. د اګست په ۲۸ مه نېټه پيتيا مسکو ته راورسېد. د مور له خواخوږۍ، ناز او اند ېښنې نه ډک هرکلی، د ځوان شپاړلس کلن افسر خوښ نه شو. که څه هم مور خپل دغه تکل چې زوی، نور له ځانه، نه لرې کوي، له هغه نه پټ ساته، خو پيتيا د مور په دغه خيال پوه شو او د مورني احساس او غريزې له مخې په دې پوهېده چې د مور نازول او پالل به دی له کاروباسي او نور به يې هم نازولی کړي (دده په وينا) دده د مېړنتوب او ربه آرامه کړي. هغه مسکو ته د راتګ په وخت کې له مور سره خورا سوړ تګ راتګ کاوه او له هغې سره د مخامخ کتنې نه يې ډډه کوله. او تل يې له خپل خور، له ناتاشا سره چې پر ده ډېره مهربانه وه او د ورور ګلوۍ مينه يې ورسره کوله، خپل وخت تېراوه.

ګراف د خپل هميشني دريځ له مخې د اګست تر ۲۸ مې پورې له مسکوه د وتلو لپاره هېڅ ډول چمتووالی نه درلود، خو د اګست په ۳۰ مه د ريزان له ولايت او د مسکو له څنډو نه د دوی لېږدولو ته ګاډۍ راورسېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اګست له ۲۸ مه تر ۳۰ مې پورې ټول مسکو په شروشور او خوځښت کې و. د ګاډيو کتارونو هر ورځ د بارادنيو د جګړې په زرګونو ټپيان، د دراګاميلووا له دروازې نه مسکو ته راوړل، په ښار کې دې خوا هغې خوا رسول. د مسکو په زرګونو او سپدو نکي او د هغو کډې يې د ښار د نورو دروازو له لارې له ښاره ووېستل. د راستوپچين د خبر پاڼو سره سره، يا له هغو پرته، يا د هغو د اغېز له مخې ډول ډول ضد و نقيض او عجيبې غريبې آوازې به په ښار کې خورېدې. يوه، به ويل چې ځوک له ښاره وتلو ته نه پرېږدي، بل به برعکس ويل چې ټول شمايل يې د ښار له کليساوو نه راټول او ټول خلک په زوره له ښاره باسي. چا به ويل چې د بارادنيو تر جګړې وروسته روسي پوځ د پخوا په شان جګړې ته دوام ورکړي او فرانسويانو ماته کړې ده، کوم تن به بيا د هغه ضد خبره کوله او ويل به يې چې روسي پوځ تالا شوی دی، بل به ويل چې د مسکو اربکيان، له روحانيونو تر مخې شوي دي او ځان درې غونډيو ته رسوي، چا بيا په پټه پټه ويل چې کشيش اګوستين ته له مسکو نه د وتلو اجازه نه ده ورکړ شوې، د وطن خايينان نيول شوي کليوالو پاڅون کړی او هغو کسانو چې کډه کړې ده، په کورونو يې تالان ګډ کړی دی، داسې او داسې نورې آوازې، خو دا ټولې آوازې وې، په اصل کې ټول هغه چې کډه شوي وو او هغه ځوک چې پاتې شوي وو (او هغه جرګه چې په هغه کې د مسکو د تسليمي پريکړه کېده، لا په فيلي کې جوړه شوې نه وه) ټولو داسې احساسوله (او خپل احساس يې پټاوه) چې مسکو به هرومرو تسليمېږي. هر ځوک بايد ژر تر ژره وتښتي او خپلې شتمنۍ خوندي ځای ته ورسوي. خلکو داسې ګڼله چې او سني هر څه بايد راوپرزېږي او د هغه پر ځای بل دولت جوړ شي، خو د سپتمبر تر لومړۍ نېټې پورې هېڅ شی بدل شوی نه و، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان چې يو جاني د پانسي رسی ته بدرګه کېږي او هغه په دې پوهېږي چې اوس بايد هر څه بدل او دی اعدام شي، خو بيا هم شاو خوا ګوري او خپله کړه خولې راجوړولي، د غه شان مسکو هم سره له هغه چې انګېرل کېده، ژر به سقوط وکړي او ټول هغه اړيکي چې خلکو د هغو له مخې ژوند کاوه او ورسره رږدی و، وشلېږي خو بيا يې هم بې ارادې خپل ورځني ژوند ته دوام ورکاوه.

د مسکو تر سقوطه د درې ورځو په اوږدو کې د رستوف د کورنۍ ټول غړي هر يو د خپل ژوند په بېلابېلو غمونو کې ډوب وو، ګراف اليا اندريوويچ د کورنۍ مشر پرله پسې د ښار بېلابېلو سيمو ته تګ راتګ کاوه، هلته به يې رنګارنګ آوازې اورېدې، بېرته به کورته راستنېده او په تلوار سره به يې له ښاره وتلو ته د چمتووالی سپارښتنې کولې.

ګرافينه د کالو او د کېږو د ټولولو څارنه کوله، له ټولو نه خپه وه او پرله پسې پيتيا پسې، چې له هغې نه تښتېده، دې خواته او هغې خواته تلله راتلله. ناتاشې سره به يې ځکه رخه کوله چې پيتيا به ټول وخت له هغې سره و. يوازې سونيا وه چې په رښتيا يې کارونه کول، کالي يې ټولول، خو هغه هم په دې وروستيو وختو کې ټول وخت ځکه خواشينې وه. چې د نيکولای هغه ليک يې ددې په مخ کې لوستې و، چې په هغه کې له شهزادګۍ ماريا سره د هغه د کتنې يادونه شوې وه. ګرافينه، د ليک تر لوستلو ډېره خوشاله شوې وه او ويل يې و چې د نيکولای او شهزادګۍ په دغه کتنه کې د خدای ارادهويني.

ګرافينې ويلي و:

- زه هېڅکله په دې نه وم خوشاله چې سردار اندرې بالکونسکي (د ماريا ورور) له ناتاشې سره کوژده وکړه، تل مې داهيله لرله، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیکولای له شهزادګۍ ماریا سره واده وکړي.

سونیا داسې احساسوله چې د ګرافینې دا خبره رښتیا هم ده، ځکه د رستوف د کورنۍ د دیوالي کېدو د مخنوي یوازینۍ لاره دا وه چې نیکولای له یوې بډایې نجلۍ سره واده وکړي، له شهزادګۍ ماریا پرته، بله ښه ناوې نه پیدا کېده، خو د سونیا لپاره دا ستره بدمرغي وه، ددغې خواشینۍ او د غم له لوی پېټي سره سره بیا هم هغې په ځان کې دا توان پیدا کړ چې د چوپړانو لارښوونه وکړي، د پړو او پېټیو په تړلو او راټولولو کې ونډه واخلي، نو ځکه ټوله ورځ همداسې اخته وه. ګراف او ګرافینې به چې کله غوښتل کومه سپارښتنه او غوښتنه وکړي، هغې ته به یې ورغږ کړ. پیتیا او ناتاشا نه یوازې له خپلې مور او پلار سره مرسته نه کوله، بلکې په خپلو نازونو او کړو وړو به د نورو خنډ کېدل. ټوله ورځ د هغو د خندا کړسهاری شروشور او خپل منځ کې د هغو د ناندریو غږ او چغې پورته وې. خوشاله به وو، خندل به یې، خو دې خندا کوم ځانګړې علت نه درلود.. پیتیا وروسته له هغه چې پوځ ته تللی و، نور نو هغه وړوکی هلک نه و (لکه هغه شان ټولو ورته ویل) بلکې پوه تکړه او زړور زلمی و. هغه له دې کبله خوشاله و چې له (بیلې څرکوې) له سیمې نه چې هلته نن سبا جګړه پیل کېده، مسکو ته را بدل شوی دی، خو دا ځای هم ژر د جګړې ډګر کېدونکی و، خو دی له ټولو نه زیات په دې خوشاله و چې ناتاشا هغه څوک چې ددې ساعت به ورسره ښه تېروه خوشاله و. ځکه ناتاشا له دې امله خوشاله وه چې تر اوږدو غمونو وروسته اوس، بې غمه شوې وه، او داسې څه نه و، چې هغه ته څه غم ورپه یاد کړي او خوا یې شنه کړي. د هغې روغتیا هم ښه شوې وه، ددې تر څنګ هغه په دې خوشاله وه چې یو څوک یې تر څنګ و چې ددې ستاینه یې کوله.. پیتیا سر تر پایه ددې په ستاینو لګیا و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیتیا د خوشالۍ بل غوره علت دا و چې جګړه د مسکو دروازو ته رارسېدلې وه، ډېر ژر دد غو دروازو تر شا ډزې پیل کېدونکې او د خلکو تر منځ به وسلې ویشل کېدونکې وې، خلک تښتېدل، کومې خواته تلل او کوم عجیب غیر معمول څه پېښېدل. دا ټول د هر چا په تېره د ځوانانو لپاره یو عجیب څه برېښېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

د اګست په يود برشمه د سه شنبې په ورځ، د رستوف په کور کې هر ځـه لانـدې بانـدې او ګـډوډ وو. ټـولې دروازې پرانېسـتې، څوکۍ او ميزونه يې راټول کړي او يا يې د باندې راېستلي وو او يا يې همالتـه ځای پر ځای کړي وو. هينداري او تابلو ګانې يې له ديوالونو نه ښکته کړې وې. هرې خواته صندوقونه ايښي و او دې خوا هغې خوا وابنـه ،د پوښولو کاغذونـه او رسۍ پرتـې وې. هغـو کليوالـو او چوپړانو چې دا ټول شيان او کپړې ځای پر ځای کول، په درنو درنو قدمونو پـه لـرګين غولي، دې خوا هغـې خواتـه تلـل راتلـل. د کـور پـه انګـړ کې بې شمېره کليـوالي ګـاډۍ او کراچـۍ چې ځينـې يـې بارشـوې او ځېنـې لا تشـې ولاړې وې.

د کـور او انګـړ فضـا د هغـو چوپړانـو او کليوالـو لـه غـږيـدا ، نـارو او شروشور نه چې له خپلو ګاډيو او کراچيو سره له کلي نه راغلي وو ، ډکه وه. هغوی يو بل ته نارې وهلې او پر يو بل به يې غږ کاوه. دا ښکاره نـه وه چې ګراف لا سهار د وخته چېرې تللی و. ګرافينه چې له شروشور نـه يـې سر په درد شوی و او په لامده شوي دستمال يې تړلی و ، پـه واړه تـالار کې ويده وه. پيتيا په کور کې نه و او هغه د خپل هغه ملګري کورته چې دواړو غوښتل د اربکي پوځ نـه ځـان رسمي پـوځ تـه بـدل کـړي، تللی و. سونيا په تالار کې وه، د چينو او کرېسـتالو د کپـړو د تړلـو شـويو پيټـو ساتنه يې کوله. ناتاشا په خپله کوټه کې چې تـالان شـوې هغـې تـه پـاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدله، د خپلو کميسونو او د غاړې د دستمالونو په منځ کې ناسته وه. .. هغې خپل ځېنې کالي چوپړانو ته وروښودل، خو کله چې خبره دې ته ورسېده چې يو څه بايد ټول کړي، هغه ښه او بد جلا کړي، حوصله يې په تنګه شوه او دونياشا ته يې وويل:

-ته، ګرانې دونياشا ، ته به يې راته ټول کړې، هـ؟

همدا چې دونياشا ژبه وکړه چې په مينه به دا کار ورته وکړي، ناتاشا پر غولي کېناسته او د نڅا هغه پخوانی کميس يې را واخېست او په خيالونو کې ډوب شوه.. بيا بېرته له ځايه پاڅېده، له کړکۍ نه يې د باندې وکتل. په کوڅه کې، له ټپيانو نه ډکه يوه کراچۍ ولاړه وه.

مينځې،چوپړان،آشـــــپزان،ګاډيوانان،تحويلداران،دګاډيوانانو ملګري د آشپزانو شاګردان، ټول او ټول د دروازې خواته ولاړ او ټپيانو ته يې کتل.

ناتاشې سپين دستمال پر سر واچاوه، دد ستمال دوه څوکې يې په لاس ټينګې ونيولې او لاړه کوڅې ته ووتله.

بوډۍ ماوراکوزمينيشنا ،پخوانی تحويلداره د دروازې په شا و خوا کې له ګڼه ګونې راجلا او هغې ګاډۍ ته چې په پړو تړل شوې او کېږدۍ ډوله وه، ورنېږدې شوه. هغې په ګاډۍ کې له ځوان پراته افسر سره چې رنګ يې الوتی و، خبرې پيل کړې. ناتاشا څو ګامه وړاندې لاړه په داسې حال کې چې خپل د سر دستمال يې، هماغه شان په دواړو لاسونو کلک نيولی و، په حيا ودريده او د ځوان افسر هغو خبرو ته يې غوږ ونيو چې هغې زړې کلې دارې ته يې کولې.

ماورا کوزمينيشنا وويل:

-ښه، ته نو په مسکو کې هېڅوک نه لرئ؟ ښه به داوي چې په کوم کور کې آرام وکړئ، بلکه بل ځای نه وي، له موږ سره واوسه، زموږ خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادارن هسې هم روان دي.

افسر په خورا ناتوانه غږ وويل:

-نه پوهېږم ما به څوک پرېږدي او کنه؟ دغه زموږ قوماندان دی، له هغه نه و پوښتئ. هغه يو څورب جګړن ته چې په کوڅې کې د ولاړو کراچيو له کتاره راستنېده اشاره وکړه.

ناتاشې چې له وحشته يې سترګې وتلې وې. د ټپي افسر مخ ته يې کتل، په هماغه شېبه کې د جګړن خواته ورغله او وې ويل:

-کولی شي دغه ټپيان زموږ په کور کې پاتې شي؟

افسر چې موسېده، لاس يې خولۍ ته ورپورته کړ. سترګې يې له خندا نه تنګې شوې او وې پوښتل:

-دا پېغله څه هيله لري؟

ناتاشا خپله پوښتنه په آرامۍ تکرار کړه، که څه هم د سر دستمال يې په دواړو لاسونو کلک نيولی و، څېره يې داسې ځيره وه چې د جګړن له شونډو موسکا ورکه شوه، په فکرکې لاړ، ګواکې په دې اړه يې فکر کاوه چې آيا دا کار شونی دی او کنه. هغه وويل:

-آه، هوکې، څه وايي، هو، اجازه ده.

ناتاشا په کراره سروښوراوه، په چټکۍ د ماوراکوزمينيشنې خواته چې د افسر تر څنګ ولاړه او په خواخوږۍ يې هغه ته کتل، ورغله. هغې په کرار او نرۍ آواز د ماوراکوزمينيشنې په غوږ کې وويل:

-کېدای شي، اجازه ده، هغه وويل اجازه ده.

په ګاډۍ کې پروت افسر د رستوف دوی انګړ ته ورننوت. او له ټپيانو نه ډکې په لسګونو ګاډۍ او کراچۍ د خلکو په غوښتنه، د پاورسکايا کوڅې (هلته د رستوف کورو) پلو ته ور روانې او د کلا د دروازې خواته ورنږدې شوې. د ناتاشا دغه غير معمول کړه خوښېدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له دغو ناپېژندلو شويو وګړو سره اړيکو خوند ورکاوه. هغې هڅه کوله چې د ماوراکوزمينيشنې په مرسته، لا زيات شمېر ټپيان د خپل کور انګړ ته بدرګه کړي.

ماوراکوزمينيشنا وويل:

-هر څه چې وي، ښه به دا وي چې پلار دې خبر کړې.

-نه، نه هېڅ پروا نه لري ! مورې کولي شو يوه ورځ په مېلمستون کې تېره کړو. کولي شو، خپل نيمايي کور هغو ته ورکړو.

-دا ته څه وايې؟ لږ فکر وکړه ! که دې خواته، هلته د چوپړانو په کوټو کې يا د مېنځو په کوټو کې. هر چېرې چې ځای ورکوې، بايد له پلاره اجازه واخلې.

-ښه ده، اجازه به واخلم.

ناتاشا په چټکۍ خو د پنجو پر سر، د هغه تالار له لارې چې دروازه يې نيمه خلاصه او د سرکې اوکوفمان د څاڅکو بوی ترې راته، تالار ته ورننوتله او وې پوښتل:

-مورجانې ته ويده يې؟

ګرافينه چې هماغه شېبه يې سترګې پټې شوې وې، راويښه او وې ويل:

-څه بد خوب.

ناتاشا د هغې مخې ته ګونډه ووهله، مخ يې د هغې مخ ته ورنېږدې کړ، پرله پسې، پرته له هغه چې ساه بدله کړې، وې ويل:

-موري ګرانې ! وبښې چې راويښه مې کړې، ډېره بښنه غواړم، ډېره ملامته يم، بيا به دا کار نه کوم. زه ماوراکوزمينيشنې راولېږلم. پوهېږې ټپيان يې راوستلي دي، ټپي افسران، اجازه راکوې؟ هغوی هېڅ ځای نه لري، پوهېږم چې اجازه ورکوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرافینې وویل: کوم افسران؟ چا راوستي يې؟ زه خو په دې هېڅ نه پوهېږم !

ناتاشا وموسېده او ګرافینې هم وخندل.

-پوهېدم چې هغوی پرېږدئ، زه به همدا اسې ورته ووایم. ناتاشا خپله مور بښکل کړه، پاڅېده او په منډه د دروازې پلو لاړه. په تالار کې له خپل پلار سره چې د بدو پېښو خبرونه يې درلودل، مخامخ شوه. ګراف په خورا تریو تندي او قهر او بې له ارادې وویل:

-مورږ ډېر ځنډيدلي یو ، دلته هسې تر اوسه پورې پاتې یو ، کلوپ تړل شوی او پولیس وزي.

ناتاشې هغې ته وویل:

-پلارجانه ! پروا خو نه لري چې ما ټپي افسران کورته راوستل؟

ګراف په خواشینۍ هغې ته وویل:

- نه، نه هېڅ پروا نه لري، خو اوس ددې وخت نه دی، تر دې نه لا مهم کارونه تر مخې دي. هیله ده چې ته دغه کارونه پرېږدې او بارونو په تړلو او بارولو کې مرسته وکړې، ځکه ژر تر ژره باید له دې ځایه لاړ شو ، لاړ شو، لاړ شو. هغه چوپړانو او د کور ساتونکو ته هم دغه سپارښتنه ورکړه. پیټیا چې غرمنۍ ته راستون شوی و ، هم نوي خبرونه درلودل.

هغه ویل چې خلک کرملین ته تللي او وسلې يې اخېستې دي. که څه هم راستوپچین په خپلو خبرپاڼو کې ویلي دي چې خلکو ته به دوه ورځې مخکې خبر ورکوي، خو له همدې اوس يې سپارښتنه کړې ده چې خلک دې سره له وسلو دښار درې ګونو غونډیو ته لاړ شي. ځکه ویل کېږي چې هلته به سخته جګړه پېښه شي.

ګرافینې په حیرانتیا او وحشت د خپل زوی خبرې ته چې په خورا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوالتيا يې خبرې کولې او د خبرو په وخت کې لاپسې ځلېدله، کتل. هغې انګېرله او غوښتل يې له زويه هيله وکړي چې دې جګړې ته لاړ نه شي، (هغه پوهېده چې زوی يې په دې جګړه کې د ګډون له شوق په جامو کې نه ځايېږي) هغه د مېړنتوب، وياړ، خاورې او داسې نورو په اړه خبرې پيل کړې. لنډه دا چې هغه پوهېده چې هغه اوس دې ته د سيالۍ، تربورګلوۍ او هسې د نارينوب، بې ګټې او بې معنا خبرې چې ځواب هم نه لري، وايي. ګرافينې هڅه کوله، داسې يو کار وکړي چې مخکې تر بل هر کاره دوی له دې ځايه لاړ شي او پيتيا د خپل ساتونکي په نامه له ځانسره بوزي. هغې پيتيا ته هېڅ ونه ويل او تر غرمنۍ نه وروسته يې ګراف يوې خواته کړ، په ژړا او عذروزاريو يې له هغه هيله وکړه چې که کېدای شي بايد همدا نن شپه هغه له دې ځايه بوزي. ګرافينې چې تر هغه پورې د ګوابښ په وړاندې بې اعتنا وه، په ښځينه دوکې چې د مينې زېږنده وه، وې ويل:

-که هغوی نن شپه لاړ نه شي، دا به له ډاره ومري. هغې ټګي نه کوله، هغه په ربښتيا اوس له هر څه ډاريده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

مېرمن شوس چې د خپلې لور دیدن ته تللې وه، همدا چې کور ته راستنه شوه، د میانسکایا په کوڅه کې، د چیني خرڅولو د مغازې تر مخې د لیدلي پېښې په اړه خبروېږي، ګرافینه لا په وحشت کې واچوله. هغې نه شو کولای کورته د راستنېدو په وخت کې د چیني خرڅولو د مغازې په وړاندې د نشیانو د مستۍ او ګڼه ګوڼې له امله، ځان کورته ورسوي، هغې کورته د رسېدو لپاره، یوه ګاډۍ کرایه کړې وه، او د کوڅو، وړو کوڅو او نا آشنا کوڅو له لارو یې ځان کورته رسولی و. ګاډیوان هغه ته کیسې کولې، چې څنګه وګړو د څکلو ګیلاسونه او خمونه ماتول او سپارښتنه ورته شوې وه چې پاڅون وکړي.

تر غرمنۍ نه وروسته، د رستوف د کورنۍ ټولو غړو په خورا تلوار او چټکۍ د کالو او کپړو په ټولو او د سفر د چمتووالی لپاره، منډې وهلې. بوډا ګراف چې تر غرمنۍ وروسته ښه په ولولو راغلی و، کله به انګړ ته ووت او کله به بېرته راغی. هسې به یې نارې سورې وهلې او هغه چوپړان به چې د دروازې خواته تلل لا چټکۍ ته هڅول. پیتیا په انګړ کې ولاړ و او چوپړانو ته به یې سپارښتنې کولې. سونیا نه پوهېده چې د ګراف له ډېرو سپارښتنو سره څه وکړي، ډېره سترې ستومانه بربښېده. د کور چوپړانو نارې سورې جوړې کړې وې، یو له بل سره په ناندرۍ وو، شروشور یې کاوه او په ټولو کوټو او انګړ کې یې منډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهلې...

هر څومره چې ټولو چوپړانو هڅه کوله، خو د شپې تر ناوخته پورې د کالیو ټولیدل او په ګاډیو کې د هغو ځای پر ځای کېدل خلاص نه شول. ګراف هم ویده شوه، ګراف هم خوځېدل سبا ته وځنډول او خپله هم کټ ته لاړ.

سونیا او ناتاشا پرته له هغه چې جامې بدلې کړي، په کوچني تالار کې ویدې شوې.

په هغه شپه یې بل ټپي د پاورسکایا له کوڅې نه چېرته وړ او ماورا کوزمینیشنا چې د دروازې په خولې کې ولاړه وه، هغه یې له ځانسره رستوفیانو ته راوست. دغه ټپي د ماورا کوزمینیشنا په خیال، خورا مخور سړی و. هغه یې په داسې یوې ګاډۍ کې چې ښه پوښل شوې وه، وړ. هغه څوک چې د ګاډیوان تر څنګ ناست و، یو خورا د درناوي وړ چوپړ و. یو ډاکټر او دوه سرتېري هم د ګاډۍ د شا په څوکۍ کې ناست وو.

ماورا کوزمینیشنا بوډا سړي ته مخ وروااړاوه او وې ویل:

-راځئ، راځئ، زموږ باداران هسې هم روان دي. کور تش دی، مهرباني وکړئ، هیله کوم راځئ.

بوډا یو سوړ اسویلی وکړ او وې ویل:

-هو کې، څه ووایم. رسولی یې نه شو، زموږ تر کوره په مسکو کې لاره لرې ده، هېڅ‌څوک هلته ژوند نه کوي.

ماورا کوزمینیشنا وویل:

-راځئ، راځئ، له موږ سره راشئ، زموږ د بادارانو هر څه پریمانه دي.

هغې زیاته کړه: حال یې ډېر خرابه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګاډیوان لاس وښوراوه او وې ویل:

- د رسولو هیله یې نه شته، ښه به دا وي چې ډاکټر وپوښتي.

ګاډیوان له ګاډي نه راکوز شو ، کراچۍ ته ورنږدې او څه یې وویل:

ډاکټر وویل: ډېر ښه..

ګاډیوان بیا د کراچۍ خواته ورغی،د هغې منځ ته یې وروکتل. سر یې وښوراوه او کراچیوان ته یې وویل چې انګړ ته راننوزي او خپله د ماوراکوزمینیشنا تر څنګ ودریده.

ماوراکوزمینیشنا وویل:

-یا حضرت مسیح مرسته راسره وکړي.

هغې هیله وکړه چې ټپي کورته ولېږدوي او وې ویل:

-باداران به هېڅ ونه وایي.

خو له زینو نه د ټپي پورته کول، څه آسانه کار نه و ، نو ځکه دې ته اړ شول چې هغه د څنګ کوټې ته چې پخوا هلته مېرمن شونس اوسېده ورسوي. دا ټپي سرداراندرې بالکونکسي و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

په مسکو کې د اوسېدو وروستۍ ورځ راورسېده. د مني صافه او له خوښۍ نه ډکه هوا وه، د يکشنبې ورځ وه. د هرې يکشنبې په څېر د کليسا زنګونو خلک لمانځنې ته وربلل. داسې برېښېده چې ګواکې لا تر اوسه پورې هم په دې نه پوهېدل چې پر مسکو څه راتلونکي دي.

يوازې دوه ځانګړتياوې وې چې د مسکو د حالت ښه ثرګندونه يې کوله. د کوڅې او بازار يعنې د بې وزلو خلکو حالت او بل د خوړولو او کالو لوړه بيه.

د فابريکو کارګران، چوپړان او هسې کليوال بزګر. د بې شمېره ډلو په شان چې د ښوونځو زده کوونکي د ديني علومو د مدرسو طلاب او آن مخور خلک هم ورسره مل شوي وو، د مسکو د درې ګونو غونډيو پلو روان وو. هلته يو څه موده ودريدل، خو دا چې د راستو پچين پته ونه لګېده، په دې ډاډه شول چې مسکو به تسليم شي. هغوی بېرته مسکو ته راستانه او د ښار په هوتلونو او سماوارونو کې خواره شول. د مسکو دغه حالت په دې ورځ په قيمتونو هم خپل اغېز کړی و. د وسلو، زرو، ګاډيو او آسونو قيمتونه آسمان ته رسېدلي و او د پيسو، ښاري اړتياوو او نورو شيانو قيمت سخت لويدلی و. د ساري په توګه د غرمې په شاوخوا کې د قيمتي ټوکرو بيه له نيمايي راولويده او د ګاډيو او آسونو بيه ډېره لوړ او آن پنځه سوه روبله ته لوړه شوه، حال داچې ميز، څوکۍ، هينداري او نور د ښکلا وسپنيز يا برنجي شيان آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړیا ورکول کېدل.

د رستوف په پخواني او پرتمين كور کې د ژوند کچه هو مره د پام وړ نه و. د خلکو په اړه دغه حالت دا سې ثرګند شو، چې د رستوف د کورنۍ د بې شمېره چوپړانو له ډلې نه هم درې تنه په دې شپې ورک شول. یا لاړل، خو هېڅ شی نه غلا شوي او نه ورک شوي و او د شیانو د بيې په اړه خبرې دا سې وې چې هغه دیرش ګاډۍ او کراچۍ چې له کلي نه راغلې وې، خورا د سترو شتمنو کسانو کېږي بلل کېده. ډېرو خلکو د هغو د لرلو ارمان لاره، ډېرو د رستوف پر کورنۍ رخه کوله او د هر څه په بدل کې يې ښې بيې ورته وړاندې کولې. دغه راز د پرون شپې او د سپتمبر د لومړۍ نېټې د سهار راهيسې چې کله ټپيان د رستوف او د هغه په ګاونډيو کورونو کې مېشت شول. هر يوه دا هيله لرله چې کوم يوه ګاډۍ ده ته ورکړل شي، چې ځان له مسکوه د باندې چېرې ورسوي. هر چوپړ ته چې به دغه وړانديز کېده، که څه هم پر ټپي به يې زړه خوږېده، خو دهغه خبره او هيله به يې ځکه نه منله چې خپل بادار ته يې آن ددغه شان وړانديز د ويلو زړه هم نه شو کولای. که څه هم ددغو ټپيانو حال خوار د زړه سوی و، خو دا ښکاره خبره وه که يوه کراچۍ يا ګاډۍ يې کوم يوه ته ورکړې وای، بايد نورنو دويم، درېيم او بيا ټولو ته ګاډۍ ورکړل شوې وای.. خو دغه ديرش ګاډۍ د ټولو ټپيانو د وړلو لپاره پوره نه وې. له بله پلوه دا هغه ورځ نه وه چې د ځان او خپلې کورنۍ بدمرغۍ ورځې ته ونه کتل شي، چوپړانو هم د خپلو بادارانو په اړه دغه شان فکر کاوه.

د سپتمبر په لومړۍ ګراف ايليا اندريوويچ د راويښېدو سره سم ځکه په خورا کراره د خوب کوټې نه ووت چې مېرمن يې د سهار پلو ته ويده شوې ګرافينه له خوبه راويښه نه کړي، دهغه سپين وريښمين د خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کميس پرغاړه برنډې ته ووت. بار شوې کراچۍ په انګړ کې او سورلو ته سترګه په لارې ګاډۍ يې د برنډې مخې ته ولاړې وې. يو چوپړ تر زينو لاندې ولاړ له بوډا ګاډيوان او رنګ الوتي افسر سره چې لاس ترلى و، غږېدل.

چوپړ د خپل بادار ګراف په ليدو، هغه ته زغرده اشاره وکړه چې له دې ځايه لرې شي.

ګراف په خپل تک شين سر لاس تېر کړ، په خورا لېوالتيا يې ګاډيوان او افسر ته وکتل، هغوى ته يې سر وښوراوه (ګراف د نويو خبرو په ليدو خوشاليده) او وې ويل:

-ښه واسيليچه! څنګه؟ هر څه چمتو دي؟

-هو کې، جلالتمابه! تاسو امر وکړئ، همدا اوس آسونه تړل کېږي.

-ښه ده، ډېره ښه ده! همدا چې ګرافينه راويښه شي، توکل په خداى، بيا نو خوځېږو! هغه افسر ته مخ وروا‌ړاوه.

-ښه ښاغلو! تاسو زما کور ته راغلي ياستئ؟

افسر ور وړاندې شو، په رنګ بايللې څېرې کې يې ناڅاپه وينه وځلېده او وې ويل:

-جلالتماب ګراف! که مهرباني وکړئ او اجازه راکړئ.. په خپله يوه ګاډۍ کې ځاى راکړئ. د خداى لپاره! دلته زه هېڅ شى له ځانسره نه لرم. هر ځاى چې وي، آن که د بارونو پر سر، بل هر ځاى..

هغه لا خپله خبره پاى ته نه وه رسولې، چې ګاډيوان هم همدغه شان غوښتنه ترينه وکړه.

ګراف ګېنې پسې واخېست او په تلوار يې وويل:

-هو، هو، ولې نه.. زه به په دې کار ډېر ډېر خوشاله شم. واسيليچه ته وګوره، جوړه يې کړه، يوه يا دوې کراچۍ به له مالونو نه تشې کړې..

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو.. تشې يې کړه.. ښه نو، څنګه يې کوئ؟

ګراف په يو ناڅرګنده ډول دغه سپارښتنه وکړه، خو افسر په هماغه شېبه کې د تودې مننې په توګه دغه خبره پسې ټينګه کړه. ګراف خپلې شاوخوا ته وکتل او په هره خوا کې يې ټيپي افسران، د هغو اردليان (چوپړان) وليدل. په انګړ کې، د دروازې په خوله کې، د ګاونډۍ ودانۍ د کړکيو مخې ته، هرې خوا ته به يې چې کتل، دغه شان کسان ټول د ګراف او برنډې پلو ته ور روان و.

چوپړ ګراف ته وويل:

-جلالتمابه ! د دالان د تابلو ګانو په اړه څه سپارښتنه کوئ؟

ګراف هغه له ځانسره کورته را دننه کړ، خپله سپارښتنه يې هغه ته تکرار کړه او وې ويل:

- هغه ټپيان چې له دوی سره د تګ غوښتونکي دي، بايد دلته پاتې نه شي. ګراف خپل غبرګ راټيټ او ګواکې کوم پټ څه ويل غواړي، ډاريده چې آواز يې څوک وانه اوري، وويل:

-کېدای شي څه صندوقونه يا شيان له کومې ګاډۍ راکوز کړئ؟

نهې بجې وې چې ګرافينه راويښه شوه او ماترينه تيموفييونووا چې پخوايې ددې اشپزه وه، اوس يې ددې د پټې خبرلوڅې دنده هم پيدا کړې وه، خپلې باداري ته خبر ورکړ چې ماريا کارلونا، سخته خوابدې شوې ده او وايي چې د نجونو اوړني کالي بايد دلته پاتې نه شي. د ګرافينې تر پوښتنو او پلټنو وروسته څرګنده شوه چې مېرمن شوس، له دې کبله خوابدې ده چې د هغې صندوق يې له کراچۍ نه راښکته کړی دی، نورو کراچيو نه هم پنډونه راښکته کوي او هغو ټپيانو ته ځای پيدا کوي، چې ګراف د زړه خوږي له مخې له ځانسره د هغو د اخېستلو سپارښتنه کړې ده. ګرافينې وويل چې ژر تر ژره ګراف

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ورغږ کړئ. هغې خپل خاوند ته وويل:

-ښـه ګرانـه ملګريـه ! دا څـه پېښـه ده، مـا واوريـدل چـې بيـا بارونـه رانښکته کېږي؟

-ګرانې ما غوښتل تا ته ووايم.. زما ګرانې ګرافينې جانې ! يـو تـن افسر راغی او له ما يې هيله وکړه چې يو څو ارابې کراچـۍ د ټپيـانو د وړلو لپاره جلا کړم. ګوره ! ګرانې دا شيان، شيان دي، خو هغـه ژونـدي کسان، ټپيان څنګه دلته پرېږدو، لږ فکر وکړه. رښتيا خبره خو دا وه چې خپل انګړ ته مو ږ هغوی خپله رابللي دي، د هغـوی پـه منـځ کـې افسـران هم شته.. پوهېږې ګرانې ! ښه به دا وي چې هغوی سپاره کړو، موږ سره لاړ شي، څه ته تلواره کوو؟ ګراف دا خبرې په ويره او حيا کولې، دا سې ډار او حيا چې دی به کله د پيسو په اړه غږيده، دی هم همدا سې کېده. ګرافينې د مېړه له دغه حالت او ژبې سره چې دده د ماشومانو د ژونـد د خرابيدو سبب کېده ښه آشنا وه. ګرافينې له دې سره عـادت کړی و چـې تر دغه شان حالت وروسته به يا کوم نندارتون جوړيده يا بـه د کومې نوې باغچګۍ خبرې وې يا به د کومې نڅا او موسيقي او يا د کـوم لـوی بنډار مېلمستيا وه. نو ځکـه يـې دا خپلـه دنـده ګڼلـه چـې د ګراف ددغـه شان کړو پـه وړاندې ودرېږي.

هغې خپله آرامه ښه غوره کړه او پـه ژړغوني اواز يې وويل:

-ګوره ګرافـه ! تـا زمـوږ ژونـد دې تـه راورسوه چـې اوس زمـوږ کـور څوک په يوه ټنګه هم نـه اخلـي او دغـه څـو کـالي او شـيان هـم چـې زمـوږ ماشومانو ته پاتې دي، ته داړه مارانو ته پرېږدې. ته خپلـه وايـې چـې پـه دې کـور کـې د سلـو زرو پـه شـاوخوا کـې کـالي او کېـړې شـتـه دي. ګـوره ګرانـه ! زه دا ستا خبرې نه منم او نه منم، نور نو خپله پوهېږې، د ټپيـانو ساتنه د دولت کار دی، چـاروا کـې پـوهېږي چـې لـه هغـو سره څـه وکـړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته وګوره، زموږ مخامخ کورته، د لاپوخين، کورته وګوره، لا درې ورځې د مخه يې چې هر څه درلودل، بار يې کړل او لاړل. ښه ګوره چې خلک څه کوي او موږ څه کوو؟ نور خلک څه کوي او موږ لکه باڅاري او داسې يو او خدای خبر په څه لګيا يو... هيله کوم که په ما رحم نه کوې لږ خو په ماشومانو رحم وکړه.

ګراف لاسونه وښورل، پرته له هغه چې څه ووايي له کوټې نه ووت.

ناتاشا چې پلار پسې د مور کوټې ته راننوتلې وه، پلار پسې يې غږ کړ:

-پلار جانه ! دا څه خبره ده؟

پلار په ترخه ژبه ځواب ورکړ:

-هېڅ خبره نه شته، ستا يې څه؟

ناتاشا وويل: نه، ما هر څه واوريدل، ولې مور نه غواړي؟

ګراف چغه کړل: تا پورې څه اړه لري؟

ناتاشا د کړکۍ خواته لاړه، په خيالو کې ډوبه شوه، د باندې يې کتل او غږ يې کړ:

-پلار جانه ! بيرګ زموږ کره راغی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶

د رستوفیانو زوم بیرګ اوس ډګروال شوی و، هغه د ولادیمیر او انا ښبانونه ګټلي او د پوځ د درستیزوال د مرستیال آرام دریځ او د دویم پوځ د مشری دنده یې لرله. هغه د سپتمبر په لومړۍ نېټه له پوځ نه مسکو ته راغلی و.

ده په دې ښار کې کوم ځانګړی کار نه درلود، خو خپله یې دې ته پام شوی و چې ټول له پوځ نه رخصت اخلي، مسکو ته ځي او هلته کوم څه شی کوي. هغه هم د ځېنو کورنیو چارو لپاره مسکو ته تللی و. هغه په خپلې ښکلې پاکې ګاډۍ کې چې د شهزادګانو د آسونو په څېر دوو یرغه آسونه کشوله، راغلی و. هغه په انګړ کې درېدلو کراچیو او ګاډیو ته په ځیر ځیر وکتل. پورته خواته پر زینو د ختلو په وخت کې یې یو سپین دستمال له جیبه راوویسته او د دستمال څنډه یې غوټه کړه.

بیرګ په نرمو چټکو ګامونو له دالانه تالار ته راننوت، له ګراف سره یې ستړي مشي وکړه، هغه سره یې ښکل کړل، د ناتاشا او سونیا لاسونه یې مچ کړل او د ګرافینې د روغتیا جاج یې واخیست.

ګراف وویل:

- کومه روغتیا؟ ښه به دا وي چې راته ووایې، پوځ څه حال لري؟ پوځ شاته راځي، که به جګړې ته دوام ورکړي؟

بیرګ وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-پلار جانه ! یوازې لوی خدای پوهېږي، چې زموږ د وطن برخلیک وټاکي. پوځ د اتلوالۍ په اور کې سوځي او مشران ګواکې اوس په خورا لېوالتیا جرګې کوي. دا چې راتلونکې کې به څه کېږي نه پوهېږم، خو غواړم تاسو ته ووایم پلار جانه ! د روسي پوځ د دغه شان کلیوالي مېړنتوب او لېوالتیا روح، هغه مېړنتوب او لوړ روح چې هغوی د اګست په ۲۶ مه نېټه ښودلی دی، هغه رښتنې سرښندنه او مېړانه ده چې له پخوا راهیسې روسي مېړنې او زړورو سرتیرو ښودله، هغه سرښندنه او مېړانه ده چې په هېڅ ډول تورو او کلمو کې انځوریدای نه شي. غواړم تاسو ته ووایم پلار جانه ! خپل ټټر یې وډباوه، هغه ټټر باید د ((روسي زړور پوځ)) د کلمې د ویلو په وخت کې ډبولی وای،... ناتاشا په خورا ځیر هغه ته کتل. هغه، د هغې همدې کتلو نا آرامه کاوه، خو دا ښکاره نه وه چې په دې کتلو کې هغې له ده نه د کومې پوښتنې ځواب غوښت.

بیرګ به کله ناکله ناتاشې ته داسې وروکتل چې ګواکې غواړي هغه لږ نرمه او د ځان خواخوږې کړي. دی چې د هغې له تندو او پرله پسې کتو نه موسېده او وې ویل:

-هغه مېړانه او سرښندنه چې روسي پوځیانو ښودلې، په آسانۍ انځوریدای نه شي، هغه د روسي پوځیانو دغه کړه، هغه شان چې ښایي ښه وستایل. هغه ګراف ته مخ وروااړاوه او وې ویل:

-روسیه په مسکو کې نه ده، هغه د هغې د زامنو په زړه کې نغښتې ده، داسې نه ده پلار جانه !

په دې وخت کې ګرافینه چې خورا ستړې او ستومانه بریښېده، له کمکي تالاره راووته، بیرګ په چټکۍ له ځایه پاڅېد ، د هغې لاسونه یې ښکل کړل، د هغه د روغتیا او حال پوښتنه یې وکړه. له هغې سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا خوږې، څرګند ه، سر يې ورته وښوراوه او په ځنګ کې يې ودريده، هغه وويل:

-هوکې ! ادي جانې ! غوارم د زړه خبره درته ووايم،د هر روس لپاره، خورا کړکيچن او له غمه ډک وختونه دي، تاسو ولې داسې ناکراره ياستئ؟ تر اوسه لا وخت ډېر دی، لاړ به شئ.

ګرافينې خپل مېړه ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

-زه نه پوهېږم دا خلک څه کوي؟ ما ته يې همدا اوس سره وويل چې هېڅ شی چمتو نه دی. ګوره ! يو څوک بايد پر هغو څارنه وکړي..

ګراف غوښتل څه ووايي، خو داسې برېښېده چې خوله يې پټه کړه. هغه له خپلې څوکۍ پاځېد او د دروازې پلو لاړ.

بيرګ په دې وخت کې خپل دستمال، د دې لپاره چې خپله پزه پرې پاکه کړي له جيبه راوويست. د دستمال غوټې ته يې وکتل، په چرت کې لاړ، په خواشينۍ او چرت چرت کې يې سر وښوراوه. هغه وويل:

-پلار جانه ! زه له تاسو نه يوه لويه هيله لرم.

ګراف ودريد او وې پوښتل: څه... پو..؟

بيرګ وخندل او وې ويل:

-همدا اوس د يوسوپوف د کور له مخې تېريدم، د هغه د چارو مشر زما آشنا دی، هغه له کوره رامنډه کړل. او وې ويل:

-تاسو کوم شی نه اخلئ؟

زه د ننه ورغلم،هسې د زړه تلوسه مې وه، هلته مې يوه د کالو او د سينګار الماری وليده، هغه شان چې د ويروچکا (ويره جانې) هغه خوښېږي. (په هغه شېبه کې چې د دغې الماری په اړه غږيده،ژبه يې لا خوږه کړه) نه پوهېږې څومره ښکلې وه، څه ښې دړې يې درلودې، انګريزي قفلونه، پوهېږئ ! له ډېرې مودې راهيسې ويروچکا داسې يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي پسې ګرځېده، زړه مې غواړي چې دغه ورنه واخلم. دا به هغې ته يوه ناڅاپي ډالۍ وي. يو نابېره زيری، ماوليدل په انګړ کې مو کليوال بزګر خورا ډېر دي، يو تن به له ما سره ملګری کړې، مهرباني وکړئ، ورته ووايئ چې راسره لاړ شي، زه به يو څه مزد هم ورکړم او... ګراف تندی تريو کړ او ژور ژور وټوخېد او وې ويل:

-ګرافينې ته ووايئ، زه د دې چارو واک نه لرم.

بيرګ وويل: که څه ستونزه پيدا کوي، پروا نه لري، زه يوازې د ويروچکا لپاره دا غواړم.

بوډا ګراف چغه کړل: ووزئ، ټولو پسې مو بلا، بلا درپسې، بلا درپسې، بلا درپسې. سرسام مو کړم. دا يې وويل او له کوټې نه ووت.

ګرافينه په ژړا شوه.

بيرګ وويل: هو کې ادکې، ډېره سختې ورځې دي.

ناتاشا له پلار سره غبرګه ووته. هغه هم سخته پريشانه وه، هغه له خپل پلار سره ووته، بيا بېرته راستنه شوه او بيا ښکته لاړه.

پيتيا په برنډې کې ولاړ او هغو کسانو ته يې وسلې وېشلې چې له مسکوه وتل. په کالو، جامو او کپړو ډکې بار ګاډۍ او کراچۍ هماغه شان په انګړ کې ولاړې وې. له دوو ګاډيو نه پړي خلاص شوي و او يو افسر چې ګاډيوان يې له تخرګه نيولی و، د دغو ګاډيو نه يوې ته وروخوت.

پيتيا له ناتاشې نه وپوښتل: ته پوهېږې څه خبره ده؟

ناتاشا پوه شوه چې له دې پوښتنې نه د پيتيا مقصد د مور او پلار ناندرۍ او خوابدي ده، نو ځکه يې هېڅ ځواب ورنه کړ.

پيتيا وويل: او که له دې کبله په قهر شوه، چې پلار غوښتل ټولې ګاډۍ ټپيانو ته ورکړي. واسيليچ راته وويل زما په اند...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا له قهره تکه سره شوه، ناڅاپه يې مخ ورور ته وروا ړاوه او په داسې غږ لکه چغې چې وهي، وويل:

- زه فکر کوم، زه فکر کوم، دغه شان رذالت او دغه شان سپکاوی.. زه نه پوهېږم ! موږ خو څه المانيان نه يو؟

ستونی يې له سلګيو نه ريږديده، هغه ډاريده چې کېدای شي ډار او قهر يې هسې تش تېر شي، بېرته ستنه شوه او مخ پورته پر زينو يې منډه کړه. بيرګ د ګرافينې څنګ ته ناست و او د يوه خپل په توګه يې په درناوی له هغه سره خواخوږي کوله او آراموله يې. ګراف چې پيپ يې په لاس کې و، په کوټه کې ګرځېده، په دې وخت کې ناتاشا له قهره تکه سره اوښتې، کوټې ته راننوته. په چټکو ګامونو د مور خواته ورغله، په لوړه يې چغه کړل:

-دا رذالت او سپکاوی دی، دا امکان نه لري چې چا دغه شان سپارښتنه کړې وای.

بيرګ او ګرافينې په وحشت او حيرانتيا هغې ته کتل. ګراف د کړکۍ تر څنګ ولاړ او غوږ يې نيولی و.

هغې چغې وهلې: مورجانې ! دا ناشونې خبره ده، ته يو وار انګړ ته وګوره، هغه دلته پرېږدي.

-دا په تا څه شوي دي؟ هغه يعنې څوک؟ ته څه غواړې؟

-ټپيان يعنې څوک؟ مورجانې ! داسې مه کوئ ! دا ستاسو کړو ښو خلکو ته ورته نه دی. ته ګرانې مورې ! ما به وبښئ دا کارونه چې تاسې کوئ، د نه منلو دی، مورجانې ! ته دا راته ووايه چې دغه شيان چې موږ بار کړي او وړو يې. دا زموږ څه په کار دي؟ ته يو وار انګړ ته وګوره، مورجانې ! دا امکان نه لري چې دلته يې پرېږدو.

ګراف مخ کړکۍ ته ولاړ و، پرته له هغه چې مخ راواړوي، د ناتاشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرو ته غوږ و، ناڅاپه یې پزه و سوغوله او سر یې کړکۍ ته ورنېږدې کړ.

ګرافینې لور ته وکتل، د هغې خبرې ته چې د مور له لاسه شرمېدلې بربښېده، له قهره تکه سره شوې وه، په دې پوه شوه چې ولې یې مېړه ده ته نه ګوري. هغې په پریشانۍ او خوارۍ خپل شاوخوا ته کتل. پر ته له هغه چې د هغو خبرو ته پوره غاړه کېږدي، وویل:

-ښه ده، ښه ده، هر څه چې کوئ، کوې یې، آیا زه د چا د کړو خنډ شوی یم؟

-مورجانې !ګرانې !ماوبښه !

ګرافینې لور پورې وهله، ګراف ته ورنږدې شوه، د ملامتۍ په ښنه یې سر ښکته واچاوه، او وې ویل:

-ګرانه !خپله هر کار چې کوې، کوه یې. زه خو ګوره په دې خبرو نه پوهېږم. ګراف چې له خوښۍ نه اوښکې نه شوې ټینګولې، د خپلې ښځې شرمېدله څېره چې دده پر ټټر یې ور ایښې وه، کېښکوده او وې ویل:

-اوس هګۍ چرګوړو ته زده کړې ورزده کوي. (کشران مشرانو ته لار ښيي)

ناتاشا وپوښتل:

-پلارجانه !مورجانې !اجازه راکوئ چې دا ټولې چارې زه وکړم؟

-اجازه ده؟ بې غمه اوسئ زه هغه شیان اخلم چې ډېر ه اړتیا ورته لرو.

ګراف د سر په ښورولو، هغې ته هو کړل او ناتاشا په هماغې چټکۍ چې کله یې د ماشومتوب په لوبو کې منډې وهلې، له تالاره واوښته.. او له زینو نه انګړ ته ورښکته شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چوپړان د ناتاشا شاوخواته ورټول شول، خو هغوی چې تر هغو په خپله د ګراف نه وانه وریدل چې ټپیانو ته کراچۍ پرېږدئ او صندوقونو تحویلخانو ته یوسئ. د ناتاشا سپارښتنو ته په شک کتل.

د کور ټولو غړو ددې لپاره چې تر اوسه پورې یې د ټپیانو پوره غم نه دی خوړلی، په خورا لېوالتیا په دې کار لګیا شول. ټپیان له هرې خوا، په ځنبېدو، پاځېدو او لویدو له کوټو نه راوتل او په الوتو بڼو او هیله د کراچیو خواته ورتلل. دغه خبر چې د رستوف په کور کې د ټپیانو د لېږدولو لپاره کراچۍ او ګاډۍ ولاړې دي، ګاونډو کورونو ته ورسېد او ټپیانو له هرې خوانه هغه پلو مخه کړه. د هغو ډېرو نه غوښتل چې له کراچیو نه بارونه راښکته شي، بلکې یوازې دوی ته اجازه ورکړل شي چې که کېږي د کالیو پر سر هم کیني، خو د کالیو راښکته کول پیل شوي و او مخه یې چا نه شوه نیولې. ..

ګرافینې وویل:

-هغه کراچۍ چې زما کالي په کې بار دي هغه هم واخلئ، دونیاشان دې له ماسره کیني.

د ګرافینې د کالیو صندوقونه یې راښکته کړل او لاړل. له ګاونډو کورونو نه یې څو تنه ټپیان راوستل او په هغې کې یې ځای پر ځای کړل. د کورنۍ غړي او ټول چوپړان په لېوالتیا او مینه لګیا وو. ناتاشا په داسې خوښۍ او مینې سره چې له ډېره وخته یې داسې لېوالتیا نه درلوده، بیا هلې ځلې کولې. چوپړانو چې د یو کراچۍ شاته په یوې نرۍ څوکۍ ایښې یو صندوق ایښی و، پوښتل یې هغه چېرته کېږدي؟ کاشکې یې یوه کراچۍ ورته پریښې وای.

ناتاشا وپوښتل:

-په دې صندوق کې څه شی دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

-د ګراف کتابونه دي.

-پربېږدئ، واسیلیچ به يې پوره کړي.

کراچۍ له خلکو ډکې شوې وې، هېڅوک نه پوهېدل چې پیوتر کیریلېوویچ چېرې کیني.

ناتاشا وویل:

-د ګاډیوان تر څنګ ! پیتیا داسې نه ده؟ ته د ګاډیوان تر څنګه کینې !

سونیا هم هلې ځلې کولې او لګیا و، خو د هغې د هلو ځلو هدف د ناتاشا برخلاف بل هدف و. هغې هیله لرله هغه شیان چې پاتې کېږي راټول کړي او د ګرافینې د سپارښتنې له مخې ټول پاتې شوي شیان یې لیکل، هغه یې حسابول او هڅه یې کوله، څومره چې کېږي، په هماغه اندازه زیات شیان له ځانسره واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

یوه بجه او څو دقیقې وې چې د رستوف د کورنۍ څلور بار ګاډۍ د دروازې خواته ولاړې وې، له ټپیانو نه ډکې ګاډۍ او کراچۍ یو په بل پسې له انګړ نه وتلې.

هغه ګاډۍ چې سردار اندرې په کې اچول شوی و او د برنډې تر مخې تېریده، د سونیا پام هغه وخت ځانته ورواړاوه چې دې په هغې ښکلې او پرتمینې ګاډۍ کې د ګرافینې د ناستې ځای جوړاوه.

سونیا سر له ګاډۍ نه وویست او وې پوښتل:

-دا د چا ګاډۍ ده؟

یو چوپړ ځواب ورکړ: څنګه یې نه پېژنې؟ د سردار ګاډۍ ده. هغه ټپي شوی دی. پرون شپه له موږ سره و او اوس هم له موږ سره روان دی.

-کوم سردار؟ نوم یې څه دی؟

یوې مینځې سوړ آسویلی وویست او ځواب یې ورکړ:

-زما او ستا پخوانی زوم، سردار بالکونسکي.

سونیا لـه ګـاډۍ نـه ودانګل او د ګرافینې خواتـه یـې ورمنـډه کـړل. ګرافینې د سفر جامې اغوستې وې، شال یې په اوږو او خولۍ یې پر سر وه، ستړې ستومانه په تالار کې ګرځېده راګرځېده. دې ته سترګه په لاره وه چې د کورنۍ ټول غړي سره راټول شي، دروازې وتړي، کینې (روسان هر سفر نه مخکې یو وار کینې) د سفر دعا وکړي، ناتاشا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه کې نه وه...

سونیا وویل: آغلې ګرافینې! سردارانډرې دلته دی، ټپي شوی دی، د مرګ په حال دی، هغه له موږ سره روان دی.

د ګرافینې سترګې له وحشته ووتې، د سونیا لاس یې راونیو او شاوخوا یې وکتل. هغې وویل:

-ناتاشا؟

د ګرافینې او سونیا لپاره دې خبر یو ډول اغېز درلود. هغو ناتاشا ښه پېژندله او له دې نه ویریدل که هغه دا خبر واوري څه به وشي. هغوی په دې حیرت کې پر هغه چا چې ورته ګران و، د خواخوږۍ احساس هېر کړ.

سونیا وویل:

-ناتاشا لا تر اوسه خبره نه ده، خو سردارانډرې له موږ سره روان دی.

-تا وویل چې مرګنی حال لري؟

سونیا د هو په نښه سر وښوراوه.

ګرافینې له سونیا نه غېږ تاو کړه، وې ژړل او وې ویل:

-د خدای حکمت زموږ لپاره د پوهېدو وړ نه دی.

هغې احساس کړه، هر هغه څه چې اوس تر سره کېږي، په هغه کې د خدای نغښتې اراده، کرار کرار رابرالا کېږي.

ناتاشا په لېوالتیا او شوق په منډه کوټې ته راننوته او وې ویل:

- مورې! هر څه چمتو دي، خو تاسې ولې؟

ګرافینې وویل:

- هېڅ، هېڅ چې چمتو دی، درځئ چې ځو، هغې سر پر خپلې لاسي کڅوړې ددې لپاره ورکېښود چې خپله تښتبدلې بشره پټه کړي، سونیا له ناتاشې نه غېږ تاو او ښکل یې کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا په پوښتنيز غلچک هغې ته وکتل او وې پوښتل:

-څه درشوي؟ څه پېښ شوي دي؟

-نه، نه هېڅ څه نه دي پېښ شوي.

ځيرکې ناتاشې وپوښتل:

-ما ته کوم بد څه پېښ شوی دی که څنګه؟ راته ووايه څه شوي دي؟

سونيا سوړ اسويلی ووېست او ځواب يې ورنه کړ. ګراف، پيتيا، مېرمن شوس، ماروا کوزمينيشنا او واسيليچ تالار ته راننوتل. دروازې قفل شوې، ټول چپ کېناستل او پرته له هغه چې يو بل ته وګوري، يو څو شېبې چوپه چوپتيا خوره شوه.

ګراف تر ټولو نه د مخه پاځېد، د شمايل په وړاندې ودريد او پر ټټر او تندی يې صليب ووېست. نورو ټولو هم دا کار وکړ. تر هغه وروسته ګراف تر ماوراکوزمينيشنا او واسيليچ نه، له هر يو نه جلا جلا غېږ تاو کړه، هغوی په مسکو کې پاتېدونکي وو، هغه يې ښکل کړل او د دې په لړ کې چې د هغوی لاسونه يې کېښکودل، پر اوږو يې مچول، په کرار کرار يې هغوی پر اوږو ډبول او د هغو د آرامې لپاره يې د خواخوږۍ څه داسې خبرې ورته کولې چې د پوهېدو وړ نه وې. ګرافينه د لمانځنې کوټې ته ورننوتله. سونيا هغې پسې ورغله، وې ليدل چې هغه د لمانځنې په کوټه کې د بيلابيلو شمايلو په وړاندې چې پر ديوالونو ځړيدلي پاتې وو، ګونډه وهي (هغوی يوازې هغه شمايل چې خورا قيمتي و او يا هم د نيکه او غور نيکه نه ورته پاتې وو، له ځان سره اخېستی و).

هغو، چوپړانو چې له پيتيا نه تورې او چړې تر لاسه کړې وې په برنډې او انګړ کې ولاړ وو. هغوی پايځې په موزو کې منډلې او ملايې تړلې وې. ټول روان وو او له هغو کسانو سره چې پاتې کېدل، مخه ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله..

ګرافينې وويل:

-هيڅ وخت مو کار زده نه شو. ولې ته نه پوهېږې چې زه دا سې کېناسئ نه شم؟ دونياشا، غابنونه کېښکودل او د ملامتۍ نښې يې په بشره کې څرګندې وې. ځواب يې ونه ويل او په چټکۍ ګاډۍ ته وروختله او په هغې کې يې هغه ځای چې ګرافينه بايد په کې کيني هغه شان جوړ کړ چې هغې يې غوښتنه کوله.

ګراف سربنوراوه او ويل يې:

-آه، عجيب خلک دي.

زوړ ګاډيوان ايفيم، يوازينی څوک و چې ګرافينې پر هغه د خپلې ګاډيوانۍ باور کاوه، پر خپل لوړ ځای ناست و. او هغه څه ته چې دده تر شا تېريدل، آن ورکتل هم نه. په ګاډيوانۍ کې تر ديرش کاله تجربې نه وروسته هغه په دې پوهېده ډېر ژر پر هغه د وروستې ځل لپاره (د خدای په امان) غږ ونه شي. او که دا غږ هم وشي بيا به هغه ودرول شي، بيا به يې څوک هېر شويو شيانو پسې ولېږي، بيا به هغه ته يو دوه واره د (صبر وکړه) غږ نه کېږي او بيا به يې څوک هېر شويو شيانو پسې ولېږي، تر دې نه وروسته به متېې ګرافينه له ګاډۍ نه سر وباسي، هغو ته به له خدای نه د پناه غوښتنه او دا سپارښتنه وکړي چې په سختيو ،لوړو او ژورو کې احتياط وکړي، نو له دې کبله دی تر خپلو آسونو نه هم (په تېره بيا د کين سره بخوند هغه نه چې شهباز نومېده چې سم شخوند يې واهه) زيات ځيرک و.. بالاخره ټول ځای پر ځای شول.. يو څوک يې بيا هېر شوی صندوقچې پسې ولېږل. ګرافينې سر راهسک او وروستې سپارښتنه يې وکړه، هغه وخت و چې بوډا ايفيم خولۍ له سره پورته کړه، پرځان يې صليب وويسته، دهغه شاګرد او نور ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه کار وکړ.

ایفیم خولۍ بېرته پر سر کېښوده او وې ویل:

-د خدای په امان !.. د ګاډیو کتار وتړل شو او کتار پورته خوا ته وخوځېد. کله چې هغوی د کور له مخې کلیسا نه تېرېدل، په ګاډیو او کراچیو کې ناستو ټولو کسانو په ځان صلیبونه وویستل. هغه چوپړان چې په مسکو کې پاتې کېدل، د ګاډیو دواړو خواو ته روان وو او مسافر یې بدرګه کول.

ډېره کمه داسې پېښېده چې ناتاشا داسې د خوښۍ احساس وکړي لکه د هغې ورځې په شان چې په ګاډۍ کې د ګرافینې تر څنګ ناسته وه. هغې د مسکو د کورونو دیوالونو ته چې کرار کرار ددې تر مخې تېریدل، کتل. کله ناکله به یې د ګاډۍ له کړکۍ نه سر وویست، تر دوی شاته او تر دوی مخې ته له ټپیانو نه ډکو کراچیو اوږده کتار ته به یې وکتل، څه کم تر ټولو نه د مخه د سرداراندرې ګاډۍ چې چور له هر پلو تړل شوي او دریچې یې هم پورې شوې وې او پردې یې ښکته وې، روانه وه. ناتاشا نه پوهېده چې په هغې ګاډۍ کې څوک سپاره دي. هغې به چې هر وار د کتار د اوږدوالي اندازه معلومولـه، همدا ګاډۍ به یې لټوله، هغه یوازې په دې پوهېده چې هغه لومړنۍ ګاډۍ ده.

د کودرین په ډګر کې د نیکیتسکایا ، پرسنیا او پادنووینسکي له کوڅو نه هم د دوی ګاډیو ته ورته ګاډۍ د دوی له کتار سره یوځای شوې. ګاډۍ داسې ډېرې شوې چې د سادوویا په واټ کې نور نو ګاډۍ او کراچۍ په دوو کتارونو کې روانې وې.

کله چې کتار د سوخاروف له برجه راتاویده، ناتاشا په خورا لېوالتیا او ځیرکو سترګو ټولو خلکو سورو او پلېو ته کتل، خو ناڅاپه یې په حیرانتیا چغې کړل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-وای مورجانې ! سونیا ! وګورئ، هغه دی، په خپله هغه.

-څوک؟ څوک دی؟

ناتاشا چې د ګاډۍ له ورې کړکۍ نه سر ایستلی و ، هغه لوړ ونی او شډل سړي ته چې ګاډیوانانو ته ورته کالي یې اغوستي، خو کړه وړه یې بادارانو ته ورته و ، کتل. هغه له یوه زړه مخې بوډا سره چې کوسه ږیره یې او وریښمینې جامې یې اغوستې وې، د سوخاروف د برج لاندې د دوی خواته را روان وو.

ناتاشا چغه کړه:

-بیزاوخوف دی (پیېر) په خدای قسم دی چې بیزاوخوف دی. هغه د ګاډیوانانو په جامو کې دی. دا هلک ، له هغه سره دا بوډا څوک دی،له هغه سره؟ تاسو او خدای ورته وګورئ.

-نه، دا امکان نه لري، دا بیزاوخوف نه دی، دا کړه وړه یې هغه ته ورته نه دي.

ناتاشا چغه کړې: مورې ! مورجانې ! زما دې په خپل سر قسم وي، که به دروغ وایم، خپله دی دی. زه تاسو ته ډاډ درکوم چې هغه دی. اوپر ګادیوان یې غږ وکړ:

-ودرېږه ! ودرېږه !

خو ګادیوان ځکه درید ای نه شو چې د میشانسکایا له کوځې نه د ګاډیو بل کتار د دوی خواته را راون و او د رستوفیانو پر ګاډیوانانو یې چغې وهلې چې خوځېږه ! لاره مه بندوه.

په رښتیا هم د رستوف د کورنۍ غړي که څه هم اوس لږ وړاندې تللي وو ، ټولو ،پیېر یا هغه ته،خوراورته سړی چې د ګاډیوانانو جامې اغوستې وې، ولید. دهغه بشره ځیږه او سر یې ښکته اچولای و. هغه چې چوپړانو ته ورته و ، په واټ کې د ټیټ ونې او کوسه سړي تر څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

روان و. د بوډا هغه سر ته چې د ګاډۍ له کړکۍ نه راوتلی و، پام شو، په درناوی یې پېير په څنګه ووا هه، څه یې هغه ته وویل او ګاډۍ یې هغه ته وروښودله. پېير داسې په خپلو خيالونو کې ډوب و چې تر ډېرې پورې د هغه په خبره پوه نه شو، خو په پای کې چې کله هغه پوه شو، هغې خواته چې بوډا ورښودلې و وکتل، ناتاشا يې وپېژندله، د ليدنې لومړنی اغېز يې احساس کړ او د ګاډۍ پلو خواته ورغی. هغه لس ګام لا نه و تلي چې کوم شی وریاد شول او ودرید. له ګاډۍ نه د ناتاشا راوتلې بشرې، په مينې، خواخوږۍ چې له ملنډو سره مل وه وځلېدله. خپل لاس يې د هغه خوا ته وروغځاوه او چغه يې کړل:

-پيتر کيريلېوويچ ! راځه کنه، ولې نه راځې؟ مورږ تاسو وپېژندلئ ! دا عجيبه ده ! دا څه حال دی؟ دا څه شی مو اغوستي دي؟

پېير په تګ تګ کې د ګاډۍ نه راوتلې لاس راونيو (ځکه چې ګاډۍ همداسې روانه وه) او هغه يې بې ارادې ښکل کړ.

ګرافينې په مينه ناک خو حيرانې غږ وپوښتل:

-څه درشوي دي، ګرافه !

پېير وويل: څه شوي دي؟ څه شوي؟ ما نه پوښتنې مه کوئ. او ناتاشې ته چې ځلېدونکې زړه راښکونکې ښکلا او سترګو يې (هغه پرته له هغه چې هغې ته وګوري) دی يې لېونی کړی و، وکتل.

هغې وپوښتل: څه کوئ ؟ تاسو په مسکو کې پاتې کېږئ که څنګه؟

پېير هېڅ ونه ويل، خو يوه شېبه وروسته يې په پوښتنيزه بڼه ځواب ورکړ:

-په مسکو کې؟ هو کې په مسکو کې، د خدای په امان !

ناتاشې وويل:

-اخ، که زه نارينه وای، زه به هرو مرو له تا سره پاتې شوې وای. اخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخ چې څومره به ښه وای ! ناتاشې زياته کړه:

-مورجانې ! اجازه راکړئ چې زه هم پاتې شم.

پېير په حيرت ناتاشې ته کتل او غوښتل يې چې څه ووايي خو ګرافينې د هغه خبره پرېکړه او وې ويل:

-مور. اوريدلي چې تاسو په جګړه کې وي؟

پېير ځواب ورکړ: هو ومه، سبا ته بيا جګړه پيل کېږي او.. خو ناتاشې د هغه په خبرو کې ورولويده: ښاغليه ګرافه ! څه درشوي دي؟ ته هېڅ آن ځانته ورته نه يې..

هغه وويل: اخ ! مه پوښتئ، ما مه پوښتئ، زه خپله هم په هېڅ نه پوهېږم. سباته.. هو کې.. نه، نه ! د خدای په امان.. د خدای په امان، څه بده زمانه ده.

هغه له ګاډي نه لرې او بېرته يې د پليو لار ته ځان ورساوه.

ناتاشې تر ډېرې پورې خپل سر د ګاډي له دريڅې راوېستلی و او خپله مينه ناکه له خوښۍ او خواخوږۍ نه ډکه موسکا يې د هغه پلو ورخوروله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

پیېر له خپل کوره تر تري تم کېدو نه وروسته، دا دویم ورځ و چې د خدای بښنلي بیزاو خوف په تش شوي کور کې اوسېده. دا هر څه داسې پېښ شوي و.

پیېر، مسکو ته تر راستنېدو او له راستوپچین سره تر کتنې وروسته بل ورځ سهار وختي چې کله له خوبه راویښ شو، تر ډېرو پورې په دې سر نه خلاصېده چې دی چېرې دی او له هغه نه دوی څه غوښتل.

کله چې ده، د هغو خلکو دنومونو په منځ کې چې له ده سره یې د لیدو هیله لرله، دهغه یو فرانسوي نوم ولید چې ده ته یې د ګرافینې ایلین وآسیلوفنا (دده ښځه) لیک راوړی دی، هسې یوه پریشاني او ناهیلي پرې راخوره شوه، چې کله ناکله یې دی له پښو اچاوه. ناڅاپه یې داسې وانګېرله چې نور نو هر څه پای ته رسېدلي دي، هر څه پرزیدلي دي، هر څه تالا والا شوي دي. نور نو نه حق معنا لري او نه ګناه، په راتلونکې کې به هم هېڅ حق او ناحق نه وي او له دې کړکیچ نه وتل به خورا ګرانه خبره وي. یوه روسي موسکا یې پر شونډو راخوره شوه، ترشونډو لاندې به یې څه وویل او په خورا حیرانۍ او خوارۍ کې به کله پر اوږدې څوکۍ کېناست او کله به پاڅېد د دروازې خواته به ورغی، د دروازې له سوري نه به یې د ننه د انتظار کوټې ته وروکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله به یې لاسونه وغورځول، بیا به راستون شو، او کوم کتاب به یې راواخېست. دده چوپړ بیا راغی او ده ته یې خبر ورکړ، هغه فرانسوي چې له ګرافینې نه یې لیک راوړی دی ډېره زیاته هیله لري چې که څه هم د یوې دقیقې لپاره وي ورسره وګوري. د ا. بازدییوف د کونډې له خوا هم یو څوک راغلي او غواړي چې تاسې یې ومنئ او هغه کتابونه چې راغلي هغه واخلئ. هغه ویل چې مېرمن بازدییوفه خپله کلي ته تللې ده.

پېیر چوپړ ته وویل:

-هوکې، هوکې ! یوه شېبه صبر وکړه ! ځه ورشه ! ورته ووایه چې اوس راځي.

خو همدا چې چوپړ له کوټې نه ووت، پېیر پر میز خپله پرته خولۍ راواخېسته او د کوټې د شا دروازې له خوا ووت. په دهلیز کې هېڅ څوک نه و. پېیر ددغه اوږده دهلیز لاره ووهله، زینو ته ورسېد، تندی یې تریو کړ، په داسې حال کې چې په دواړو لاسونو یې تندی سولاوه، په زینو کې د لومړي پوړ تر دالانه پورې ښکته شو. د دروازې مخې ته یو ساتونکی ولاړ و. له دغه دالانه چې پېیر ورښکته شوی و، د ودانۍ د شا دروازې پورې زینې ورښکته شوې وې. پېیر پر همدې زینو ورښکته او انګړ ته ورسېد. هېڅ چا هغه ونه لید، خو همدا چې له ګرځنۍ نه تاو شو، هلته ولاړ ګاډیوان او څوکېدار خپل بادار (پېیر) ولید او د هغه په درناوي یې خپلې خولۍ له سره پورته کړه. کله چې پېیر ددغو کسانو د کتو اغېز احساس کړ، هغه، لکه فیل مرغ چې له خلکو نه د پټېدو په وخت کې سر په بوټو کې منډي، سرښکته واچاوه، ګامونه یې چټک کړل او همداسې په کوڅه کې وخوځېد.

له ټولو هغو چارو او کارونو نه چې باید هغه ورځ پېیر سرته رسولي وای، د یوسف الکسي یوویچ د کتابونو او پاڼو سمول او ځای پر ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو تر پامه غوره ورغلل.

پيير مخ ته ورغلې په لومړۍ ګاډۍ کې سپور شو او ورته وې ويل چې د پاترياشي د چينو د واټ پلو ته چې هلته د بازدييوف کونډه او سېډه لاړه شي.

پرله پسې به يې شا ته مخ اړاوه، چې له مسکوه، دهرو راتلونکو او وتونکو ګاډيو او کراچيو د کتارونو ننداره وکړي. هغه دې ته هم پام و چې د هغې زړې ګاډۍ ته چې د زوړوالي نه يې له هر پلو نه چغې پورته وې، دده څورب او شډل بدن ونه غورځېږي او يا ونه ښوييږي. د ښوونځي نه لکه د تښتېدلی ماشوم په شان خوښ او خوشاله و او له ګاډيوان سره يې مرکه پيل کړه.

ګاډيوان ورته وويل چې نن په کرملين کې وسلې ويشل کېږي او سبا به ټول د درې غونډيو تم ځای ته مرش کړي او هلته به لويه جګړه پيل شي.

پيير چې د پاترياشي د چينو کوڅې ته ورسېد، هلته يې د بازدييوف کورځکه ډېر ولټاوه، چې ډېره موده کېده چې دی هغې خواته نه و، ورغلی. کله چې د هغوی د کور دروازې ته ورورسېد ګراسيم هماغه ژيړمخی کوسه بوډا چې پنځه کاله مخکې پيير هغه له الکساندر يوسيفوو يچ سره په تاوژک کې ليدلی و، د دروازې ټکولو نه وروسته راووت.

پيير وپوښتل: په کور کې ده؟

-جلالتمابه ! په دې بده ورځ، تاسو هرومرو پوهېږي چې حال څنګه دی. سوفيا دانيلوفنا له ماشومانو سره کلي ته لاړل. تاوژک ته.

پيير وويل:

-په هر حال، زه کورته ورننوزم. زه بايد کتابونه وګورم او سره جلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې کړم.

بوډا چوپړ وويل:

-مهرباني، هرکله راشئ ! جنتونه دې ځای شي، د هغه خدای بښلي پلار ماکار الکسيوويچ په کور کې دی، خو هغه شان چې تاسو پوهېږئ لږ ژوبل او ناتوانه غوندې دی.

پيير په دې پوهېده چې ماکار الکسيوويچ د يوسيف الکسيوويچ ورور لږ څه باڅاری او نشه يې غوندې دی.

پيير وويل: هو، هو پوهېږم ! درځه، درځه چې ځو.. او کورته ورننوت. تک شين سر، يو لوړ ونی سور پزيي بوډا چې کميس يې پرغاړه و، جورابې يې نه درلودې او کلوشې يې په پښو وې د کور په بر سر کې ولاړ و. د پيير په ليدو يې طبيعت تريخ شو، وبنګېده او وړاندې دهليز ته ورننوت.

ګراسيم وويل:

-خورا هوښيار سړی و، خو اوس لکه هغه شان چې ګورئ، اعصاب يې نا آرامه دي، مهرباني وکړئ دفتر ته ! پيير سر وښوراوه، خو بوډا دوام ورکړ:

-د دفتر کوټه مهرلاک شوې او هماغه شان پاتې ده. سوفيا دانيلوفنا ويلي وو که ستاسو له خوا څوک راشي، کتابونه ورته وسپارو.

پيير هماغې غملړلې کوټې ته ورغی چې لا د خپل استاد د ژوند په وخت کې په به په ويرې او ريږديدا ورننوت. دغه دفتر ته چې د يوسيف الکسيوويچ تر مرګه وروسته څوک ورننوتلي نه و، له دوړو ډک او له پخوا نه لا غمړلی بربښېده.

ګراسيم د يوې کړکۍ نه پرده لرې کړه او خپله له کوټې نه ووت. پيير

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې وګرځېد ، یوې الماری ته ورنږدې شو چې هلته خطي نسخې په کې ایښودل شوې وې او له دغو خطي نسخو نه یې، یو هغه ،چې یو وخت د ماسون د ډلې یو له پخوانیو او غورو اسنادو نه یو سند ګڼل کېده، راواخېسته. دغه سند د ماسون د ډلې د آسکاتلندي تګ لارې او د اسنادو له اصلي نسخو نه یوه نسخه وه، چې د بازدییوف سپړنې او شننې په کې راغلې وې. د لیکنې د دوړو لړلي میز تر شا کېناست، هغه خطي نسخه یې تر مخې کېښوده، خلاصه یې کړه، بېرته یې وتړله او په پای کې یې هغه له مخې پورې وهله، سر یې په لاسونو کې کېښود او په خیالونو کې ډوب شو.

ګراسیم څو واره په احتیاط سره دفتر ته وروکتل او هر وار به یې چې ورکتل،هغه به، په هماغه فکرونو کې ډوب و. دوه ساعته په همدې حال تېر شو. ګراسیم یو زړه سل زړونه کړل، دروازې یې ددې لپاره خلاصه کړه چې د هغه پام راواړوي، خو پییر د هېڅ شي او هېڅ چا غږ نه اوریده، ګراسیم وپوښتل:

-که اجازه وي، ګاډیوان رخصت کړم؟

د پییر پام بدل شو ، په چټکۍ پاڅېد او وې ویل:

-اخ، ګوره !واوره !ګراسیم یې له ګریوان نه راونیو ، په داسې حال کې چې سترګې یې له اوښکو ډکې وې او په ګېنۍ یې بوډا ته کتل وې ویل:

-اورې، ته اورې او پوهېږې، سبا به دلته جګړه پیل شي.

ګراسیم ځواب ورکړ: هو ، ویل کېږي.

-زه له تا نه هیله کوم چې هېڅ چا ته مه وایه چې زه څوک یم، ته به هغه څه کوې چې زه درته وایم.

ګراسیم وویل: ډوډۍ ته مو خوښه کېږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير چې ناڅاپه يې رنګ تک سور شو، وې ويل:

-نه، خو زما يو بل څه په کار دي، زما کليوالي کالي او يوه تومانچه په کار دي.

ګراسيم فکر وکړ او وې ويل: وا مې وريدل.

پېير د دغې ورځې پاتې ټول وخت يوازې د خپل مشر په دغه کوټه کې تېر کړ، په خورا ناآرامۍ د کوټې له يوې خوا نه بلې او له بلې خوا نه بلې خواته، ته او راته او ګراسيم يې د ګامونو غږ اوريده. هغه له ځانسره غږېده. هغه د شپې هم په هماغه کوټه کې په هغه کټ ويده شو چې ګراسيم همالته ورته جوړ کړ.

ګراسيم چې په خپل ژوند کې خورا عجيبې پېښې ليدلې وې، د ژوند له خوږو ترخو سره عادت و، په هغه ځای او کوټه کې نه يوازې د پېير مېشته کېدو حيران نه کړ، بلکې ډېر خوشاله و چې يو باداريې پيدا کړ چې چوپړ يې وکړي. ګراسيم په هماغه شپه پرته له هغ چې په دې اړه فکر يا له ځانه پوښتنه وکړي، د پېير لپاره کليوال کالي او خولۍ راوړل او ژبه يې وکړه چې سبا به تومانچه هم ورته پيدا کړي. ماکار الکسيوويچ چې کلوشې يې په پښو وې او ګامونه يې ځان پسې کشول، په هغه شپه دوه واره د دفتر دروازې ته نېږدې شو، ودريد او په غوره مالۍ يې پېير ته وکتل، خو همدا چې پېير مخ وروا ړاوه وشرمېد، خپل کميس يې راټول کړ او په خورا قهر او چټکۍ له هغه ځايه لرې شو.

په هغه ورځې چې پېير د ګاډيوان هغه جامې چې ګراسيم ورته راوړي وه، واغوستلې او له هغه سره ګډ د سوخاروف د برج خواته د تومانچې د اخېستلو لپاره تللي و، د رستوف له کورنۍ سره مخامخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

کوتوزوف، د سپتمبر په لومړي نېټې فرمان ورکړ چې روسي پوځ له مسکو نه د تېرېدو وروسته د ريزان د واټ پلو ته، په شا لاړ شي.

د پوځ لومړۍ ډلې د شپې وخوځېدلې..

د سپتمبر په دويمه نېټه په لسو بجو د داراګاميلوفسکي په سيمه کې يوازې د شا ډلې د استراحت په حال کې وې، د پوځ نورې ټولې ډلې د مسکو له سيند نه اوښتې او د دې ښار بلې څنډې ته رسېدلې وې. کټ مټ په همدې وخت کې يعنې د سپتمبر په لسمه د سهار په لسو بجو ناپليون د پاکلونيا د غونډۍ پر سر د خپل پوځ په منځ کې ولاړ او خپلې مخې ته د پراته ښکلي پرانستي منظر ننداره کوله. د اګست له ۲۶ مې نه د سپتمبر تر ۲ مې پورې آن د بارادنيو د جګړې له پيله تر هغه وخته پورې چې دښمن مسکو ته راننوت، په ټولو دغو له ګڼېيو نه ډکو ورځو او نه هېرېدونکې اونۍ کې، داسې ښکلې غير معمولي هوا وه چې هر څوک ورته حيران پاتې کېده. لمرد پسرلي تر لمره کوز او تود و، هر څه په پاکه هوا کې داسې ځلېدل چې سترګې يې سوځولې، ګوګل د مني پاکه هوا وېستله او له دې کبله انسان د خوښۍ او توان احساس کاوه، آن د شپې له خوا هم هوا توده وه، او پرله پسې په تورو تيارو شپو کې له آسمان نه زرين ستوري راوريدل. د سپتمبر د دويمې نېټې د سهار پر لسو بجو همداسې هوا وه. د سهار ځلا کوډې کولې. د پاکلونيا د غونډيو نه به دې چې ښکته کتل، مسکو له خپل سين، باغونو او کليساوو سره لمن غوړولې وه او داسې برېښېده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ورځني ژوند کې ژوند کوي. د کليساوو ګنبدې يې د لمر تر شغلو لاندې داسې ځلېدې لکه ژوندي ژوي.

ناپليون د دغه غير معمولي ښار د هغه د ناليدونکو غير معمولي زړه راښکوونکی ودانيو په ليدو، په زړه کې رخه او يوه ناآرامه تلوسه احساس کړه. دا هغه احساس او تلوسه وه چې خلک يې د ژوند يو ناپېژندل شويو شيانو، په ليدو چې خپل ليدونکو ته هېڅ پام نه کوي په زړه کې احساسوي. داسې برېښېده چې ښار په خپل ټول قوت سره خپل ژوند ته دوام ورکوي. ناپليون د هغو نه بياني دونکو نښو له مخې چې آن له لرې يې کولی شو ژوندي له مړو توپير کړي، د هماغې پاکلونيا له غونډۍ نه د دغه ښار د ژوند تلوسه ليدله او داسې برېښېده چې د دغه ستر او ښکلي ژوندي بدن ساه وېستل احساسوي.

روسانو د مسکو په ليدو هلته خپله مور ليدله، خو پردي چې له مورنۍ عاطفي نه بې خبره وو، په هغه کې يوازې د ښځتوب ځانګړتياوې موندلې. او ناپليون هم يوازې همدا ځانګړتيا په کې ليدله.

ناپليون وويل:

-دا آسيايي ښار سره له خپلو بې شمېرو کليساوو سره، مسکو سپېڅلی مسکو ! هغه دی ! هغه ! بالاخره هغه پېژندل شوی ښار. نور نو راورسېد !

هغه له آسه راکوز شو او سپارښتنه يې وکړه چې د دغه ښار، د مسکو نقشه د ده تر مخې وغوړوي. هغه خپل ژباړونکی ليلورګين دليديفيلی، ځانته راوباله. هغه په زړه کې وويل:

-هغه ښار چې د دښمن لاس ته ورولېږي، هغې نجلۍ ته ورته دی چې پېغلتوب يې بايللي وي. (هغه دغه خبره په سمولينسک کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

توچکوف ته هم کړې وه) او اوس يې دده په وړاندې د پراته، نالیدونکي ښکلي ختيځ شمايل ته هم په دې سترګه کتل. هغه ته د نه منلو وړ وه چې بالاخره دده خورا پخواني او لاس ته نه راتلونکي ارمان تر سره شوی و. پر سهارنۍ صافې او سپېڅلې هوا کې يې کله ښار او کله نقشې ته کتل. ددې ښار ټولې خواوې، لاندې باندې يې ښارل، ددغه ښار پر لاندې کولو يې باور نه راته او له دې کبله يې وحشت کاوه.

هغه له ځانسره وويل:

- خو آيا پرته له دې بل ډول هم کېدای شو؟ هغه ده، دغه پلازمېنه، دا دی زما تر ګامونو لاندې خپل برخليک ته سترګې په لاره ده. چېرې دی اوس الکساندر؟ چېرې دی او څه فکر کوي؟ دغه عجيب، ښکلی او پرتمين ښار! هغه اوس په دې شېبه کې هم عجيب او پرتمين دی.

هغه ته خپل پوځيان او سرتېري وریاد شول او وې ویل:

- اوس به، زه هغو ته څنګه خيال ته ورځم؟

هغه خپلو هغو سرتېرو نه چې رانېږدې شوي وو، هغو ته چې رارسېدونکي وو، هغو ته چې کتارونه يې جوړول، ټولو ته کتل او له ځانسره يې ويل:

-هغه ده، ددغو ټولو سست ايمانو لپاره ډالۍ! زما يوه خبره او زما د لاس يو خوځېدا ددې لپاره بس دی چې د ښارانو (شاهانو) دغه لرغونې پلازمېنه تالا والا شي، خو زما د ښېښنې او رحم ښاپيرۍ په خورا چټکۍ پر پرزيدلو نازلېږي. زه بايد با رحمه او په رښتيا لوړ او ستر واوسم. ناڅاپه يې په خيال کې تېر شول چې:

-نه، نه، دا رښتيا نه ده، دا زه په مسکو کې يم؟ مګر هغه ده، مسکو زما تر پښو لاندې پروت دی. مسکو له خپلو زرينو ګنبدو او د هغو له صليبونو سره د لمر تر شغلو لاندې راپرزېږي او ريږدي، خو نه، زه هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپلې مهربانۍ او زړه سوي نه، نه بې برخې کوم، د ظلمت، بربریت او وحشت په یادګارونو به د عدالت او ښښنې رانه تورې انځور کړم. الکساندر له ټولو په زورېدلي احساس ما احساسوي او پوهېږي زه هغه پېژنم، هغه مې په خبره پوهېږي (ناپلیون داسې انګېرله چې د دغو پېښو تر ټولو نه غوره اغېز له الکساندر سره دده په سیالۍ کې ده) د کرملین له څوکو، هو، د دغه کرملین، هو کې د دغه کرملین له څوکو به زه د عدالت قوانین نافذ کړم، زه به هغوی ته د رښتیني تمدن معنا وښیم. زه به د روس سپېڅلی نسل دې ته اړ کړم چې د خپل فاتح او ایلوونکي نوم په درناوی او مینې سره په یاد ولري. د خلکو استازو ته به ووایم چې ما جګړه نه غوښته او نه یې غواړم. زه به هغوی ته ووایم چې ما یوازې د هغوی د دربار له رښتیا او حقیقت نه لرې سیاست سره جګړه پیل کړې ده، زه به هغو ته ووایم چې الکساندر ما ته ګران دی او درناوی یې کوم. زه به په مسکو کې داسې سوله ټینګه کړم چې زما او زما د خلکو وړ وي. زه نه غواړم د جګړې نیکمرغي، د درناوي وړ ټولواک د سپکاوي لپاره وکاروم. زه به ووایم چې د روس نومیالیو ! زه د جګړې غوښتونکی نه یم، زه د خپل ټول رعیت لپاره سوله او نیکمرغي غواړم. تر دې سر بېره د هغوی شته والی به ما لا پسې لېوالـه کړي او زه به له هغوی سره لکه هغه شان چې زما دود دی، په ډاګه، په پرتم او په لوړتیا وغږیږم، خو آیا دا رښتیا دي چې ما مسکو لاندې کړی او زه په مسکو کې یم؟ هو کې، هغه دی. هغه دی مسکو !

هغه خپلو یاورانو ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

-لاړ شئ او د مسکو مخور راولئ.

جنرال له یوې ډلې غوره افسرانو سره د مسکو د مخورو د راوستلو لپاره لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ساعته تېر شول. ناپليون سهارنۍ وخوړه، بېرته خپل پخواني ځای د پاکلونايا غونډۍ ته راستون شو او د مسکو مخورو ته سترګه په لاره پاتې شو. د مسکو مخورو ته يې خپله وينا په خيال کې جوړوله. دغه وينا د هغه پرتم او ځانستاينې انځوروه چې ناپليون احساسوله. هغه مبېړنې بڼه چې ده يې په مسکو کې د ځان لپاره د سرته رسولو تکل کړی و، په خپله دی په ځان مين کړی و. هغه په خيال کې هغه ورځ تاکلې وه چې د روس د ټولواک په ماڼۍ کې به د روسي مخورو او نوميالي د فرانسې د امپراطورۍ له مخورو سره ګوري. په خپل ذهن کې يې مسکو ته داسې يو والي وټاکه چې خلک پرې راټول شي. کله چې پوه شو چې په مسکو کې خورا ډېرې خيريه موسسې د خلکو په چوپړ کې دي، هغه په تصور کې دا پريکړه وکړه دغه ټولې ټولنې به په بې سارو مرستو سره له ځانسره ملګرتيا ته وهڅوي. هغه تصور کاوه هماغه شان چې ده په افريقا کې اوږد کميس اغوستی او جومات ته تللی و، په مسکو کې هم بايد د ځار په شان سخاوت وښيي. ددې لپاره چې په بشپړه توګه د هر روس زړه ته لاره پيدا کړي، د ټولو فرانسويانو په څېر چې نه شي کولای هېڅ ښکلی احساس زما د ګرانې، مهربانې او خوارې مور له يادونې پرته تصور کړي. پريکړه يې وکړه چې امر وکړي ددغو ټولو خيريه ټولنو د دروازو پر سر په زرينو تورو وليکي:

-زما د ګرانې مهربانې مور په وياړ! زما د مور خونه! د هغه په خيال کې همداسې ګرځېده:

-آيا په رښتيا زه په مسکو کې يم؟ هو! هغه دی، مسکو زما تر مخې دی، خو دغو د خلکو مخورو استازو او نوميالو ولې دومره ځنډ وکړ؟ ولې رانغلل؟

خو په همدې لړ کې دده د پوځ جنرالانو او مارشالانو په ګونګسې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټه پټه دا خوا هغه خوا مشورې روانې کړې وې. د مسکو مخورو پسې لېږل شوي استازي راستانه شول او خبر يې راوړ چې له مسکوه ټول خلک او په تيره بيا مخور وتلي او دغه ښار تش شوی دی. د جرګمارو رنګونه الوتي او ګڼهۍ اخېستي وو. د هغو ډار نه له دې کبله چې د مسکو او سپڅونکو ښار پرېښی (که څه هم دا خبره ډېره زورونکې وه) بلکې دوی له دې ډېر ډارېده چې معظم ټولواک ته دغه خبر څنګه ووايي. په څه ډول پرته له هغه چې د ستر ټولواک خاطر له هغه وحشت سره مخامخ کړي، چې فرانسويان يې د ملنډو وړ بولي او هغه ته ووايي چې هسې دومره ډېر ځنډ د مسکو مخورو ته سترګه په لاره پاتې شوی دی. هغه ته څنګه خبر ورکړي چې په مسکو کې له يو څو ډلو نشيانو نه پرته بل هېڅوک پاتې نه دي. يوې ډلې به ويل هر څنګه چې کېږي په کوم ډول نه کوم ډول، څو تنه د مسکو د مخورو د استازو په نامه ټولواک ته راټول کړي، بلې ډلې به بيا ويل چې نه، ښه به دا وي چې ټولواک په خورا احتياط د رښتيا اوريدو ته چمتو شي. دغه ځانګړی حالت له دې کبله کړکيچن و چې ټولواک د خپلو سترو تګلارو د څېړلو په لړ کې، د خپلې کبږدۍ په وړاندې ګرځېده راګرځېده، کله به يې لاس لمر ته سايوان کړ، مسکو ته تلونکي واټ ته به يې وکتل او د کبر موسکا به يې پر شونډو خوره شوه.

دله هغه سره مل مشاورينو اوږې پورته واچولې، هغوی چې نه شو کولای څه سپکه سپوره خبره وکړي، يوازې دا يې ويل:

-د شرم خبره ده، دا ناشونې ده، څنګه دا سې شول؟

په دې وخت کې ټولواک له ځنډنۍ انتظار او چوپتيا نه ستومانه شو او د خپل احساس له احساسه يې داسې انګېرله چې د دغې پرتمينې شېبې رارسېدل، دومره ځنډنۍ شوې، چې کرار کرار خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتم له لاسه ورکوي، نو ځکه يې لاس وښواروه. د توپ د ډزيو غږ واوريدل شو. دغه ډزې د خوځېدو نښه وه. فرانسوي پوځ چې مسکو له درې خواوو کلابند کړی و، د مسکو پلو وخوځېد. دغه پوځ د توريسکايا، کالوژسکايا او دروګاميلوسکايا د دروازو له لارو، مسکو ته ورننوت. د سورو او پلو ډلو يو بل نه دوړاندې تګ سيالي کوله، ژر ژر يو له بل نه مخ ته کېدل، هغه دوړې چې د دوی له خوا ځېدا نه پورته کېدې، فضا تته کړې او د دوی شروشور او چغو، غوږونه کڼول.

ناپليون له خپلو مشاورينو سره چې د پوځ خوځېدا او پرمختګ لېواله کړی و، له هغو سره د دروګاميلوسکايا تر تم ځايه پورې وړاندې لاړ. هلته بيا ودريد، له آسه راکوز شو. تر ډېرو پورې د کامرکلوژسکي په نری کوڅې کې ګرځېده راګرځېده او د مسکو د مخورو راتګ ته يې شېبې شمېرلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

خو مسکو تش و، په دې ښار کې لا د پخوانيو او سپدونکو پنځوسمه برخه خلک پاتې وو، هغه تش و، د انګبينو د هغه کندو په شان تش و چې ملکه يې تړې کړه شوې وي او کرار کرار لا پسې تشيږي.

بې ملکې کندو، د ژوند له نښو بې برخې وي، که څه هم په لومړي نظر د غه کندو، د نورو کندوانو په څېر له ژونده ډک بريښي، خو بيا هم هغه له ژونده تش وي. د شاتو مچۍ د غرمې د لمر تر زرينو او تودو شغلو لاندې د بې ملکې، کندو په شاوخوا کې د هماغه ژوند يو کندوانو د مچيو په شان، په هماغه شروشرنګ الوزي را الوزي. له هغه نه هماغه شان د شاتو د خوند بوی راځي او هماغه شان مچۍ په کې وزي، ننوزي، خو د ډاډ لپاره بايد په ځير دغه کندو ته وکتل شي چې پوه شو چې په دغه کندو کې نور نو ژوند نه شته. د دغه کندو ژوند يو کندو ته ورته نه دی، د دې کندو د مچيو الوتل، د نورو کندوانو د مچيو الوتو ته ورته نه دی، نه يې د شاتو بوی هسې دی او نه يې د مچيو شروشور هغه ته ورته وي. پر دغه کندو کې د مچيو خاوند د پخوا په شان د خواخوږي او د ډله ايز غږ پر ځای، د لسګونو زرو مچيو د آوازو پر ځای او د دې پر ځای چې خپلې لکۍ يې په ګوابښمنه توګه پر ځان خښولې، وزرونه يې رپول او د ژوند له ولولو ډک غږونه يې جوړول. د دې ټولو پر ځای د کندو د بيلابيلو ځايونو نه ساړه او بې خونده آوازونه اوريدل کيږي. د کندو د وتلو او الوتو له دريچې نه، نورد پخوا په شان مستونکی او پالونکی بوی چې لږ په زهرو هم لړلی وي، نه اوريدل کيږي. نور نو له خونده ډک بوی له هغه نه راځي بلکې د داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګبينو بوی ترې راځي چې ورستېدو ته نږدې شوی وي. د دريچې په شاوخوا کې نور سربښندونکي ساتونکي چې لکۍ يې ځېږې کړې وي او د چغو غږونکو استازو په څېر د خوښۍ چغې پورته کوي، نه ليدل کېږي. ..

دلته غلې تور اندامې مچۍ د کندو د تالانولو لپاره پټې پټې راځي او په شاتو کې په لړو شوي ځان په چټکۍ بېرته له هغه ځايه راوزي. هغوی نور چيچل نه کوي، هغوی خپله له ګوابنه تښتي. پخوا به مچۍ له شاتو ډکې درنې درنې کندو ته راتلې او د بار له ښکته کېدو نه وروسته به تشې بېرته وتلې. اوس خالي راځي او له انګبينو ډکې بېرته وزي. د مچيو خاوند د کندو سر خلاصوي، د هغه لاندنۍ برخې ته ورګورئ، تورې له شاتو ډکې مچۍ چې د هڅوله شوقه به مستې وې او يو له بل به سره تښتېدلې او لکه کړۍ به سره ځړوندې وې او تل به يې په بنګېدو بنګېدو کې دزبېښلو په شان له ځانه انګبين نښتيځل، خو اوس د هغو مچيو پر ځای ستومانه له ژوند پاتې او خوبولي کارګران ليدل کېږي چې د کندو په غولي هرې خواته بې هدفه روان دي او لکه د مستو نشه يي سرسامو په څېر د کندو له يوه ديواله په بل او له بله په بل لګېږي.

د کندو غولی چې يو وخت په خورا ځير او ښکلا ،د مچيو له خوا ګاټل شوی او دهغو په وزرونو به جارو شوي و او د موم شويو او بويناکو شاتو ،هغه سريښناک شات چې نيم ځانه مچيې ،هغه د مرګ په حال مچۍ چې په خورا ستونزو لاس او پښې وهي او هغه مړې مچې يې چې اوس يې څوک خيال نه ساتي هلته پرې پرتې دي. ..

مچۍ پالونکی د کندو لوړ پوړ ،پورته کوي او د هغه ښکتنۍ برخه ګوري، خو د مچيو د کتارونو پر ځای، چې د شاتو د ږمنځو واټنونه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هګیو د تودولو لپاره ډکول او س د ښه کار او استادۍ په لاس جوړې شوې ړمنځې وینې، نور هغه د پېغلتوب ډوله پخوانۍ سپېڅلتیا کومه نښه نه لیدل کېږي، هر څه ګډوډ او لړلي دي. تالانګرې غلې مچۍ بې شرو شوره په چټکۍ هر پلو الوزي، خپل تالان کوي خو کوربنې وچې ډنګرې بې حسه او بې حاله لکه د زړو او عمر وهلو په شان متې متې خوځېږي، نه چا ته ګوابښ پېښوي او نه له چا نه هیله کوي، د مرګ په سرسامۍ کې شپې ورځې تېروي. ډولاډول مچۍ سرې، تورې وړې او غټې په ناخونده او ګډوډو الوتو کې د کندو په دیوالونو لګېږي، کله ناکله خو له دې یا له هغې خوا نه د شاتو له ړمنځو، او یا نویو زوکړ، خو مړو شویو مچیو له مینځه کوم قهرجن آواز راپورته کېږي. یو چېرې خو دوه کارګرې مچۍ د پخوانیو یادونو په یاد کندو پاکوي او په ټول قوت سره د مړو شویو مچیو مړي د باندې باسي، هغوی دا کار کوي، خو په دې نه پوهېږي چې دا ټولې هلې ځلې د څه لپاره دي. د کندو په بلې خوا کې دوه زړې مچۍ په خورا تربګنۍ یا یو بل سره وهي یا یو بل پاکوي او یا ډوډۍ خوري، خو په دې نه پوهېږي چې دا کار له خواخوږۍ کوي او یا له تربګنۍ. او د کندو په بله خوا کې دربیمه ډله پر یو بل وارونه کوي او بیا ټول په ګډه یوه بله بدمرغه تر مرګه وهي، هغه خپه کوي او دغه د مرګ په حال کې مچۍ لکه کراره الوتونکې ښاپیرۍ د نورو مړو په سر رالوېږي. د مچیو خاوند دوه منځنۍ ړمنځې لرې کوي. چې د کندو یا ځالې منځ وګوري، د پخوانیو زرګونو مچیو پر ځای چې پخوا یې یوې سترې تورې کړۍ دیوه رازمن او ستر ارمان لپاره کار او ځارنه کوله، څوسوه غمړلې او خواشینۍ مچې وینې. هغوی ټولې پرته له هغه چې خپله پوه شي، وړې شوې دي. هغوی د خپلې سپېڅلې خزانې د ساتنې په لاره کې ژوند بایللی او نور خزانه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار نه ده. له هغوی نه د مرګ او خوساوالي بوی لګېږي. د هغو ځو دانې خوځېږي، پاځېږي، الوزي د دښمن په لاسو نه کيني او پرته له هغه چې د مرګ توان ولري، نېښسونه وهي. نوري ټولې مړې شوې دي او لکه د کبانو د پوټکي په شان سولېږي او تويږي. د مچيو خاوند د کندو سر ترې د غه کندو د ګچ په انځور سره ددې لپاره په ښه کوي چې وروسته يې مات کړي.

کله چې ناپليون سترې ستومانه ناآرامه وړاندې وروسته د کامروکالوژسکي په کوځه کې ګرځېده او د مسکو مخورو ته سترګې په لاره و او لږ تر لږه د ورځني درناوي له مخې بايد هغوی دده هرکلي ته راوتلي وای. مسکو تش تش و.

د مسکو په بېلابېلو څنډو کې يوازې هغه خلک چې هسې يې موخه او د ورځني عادت له مخې چکرې وهلې، ګرځېدل راګرځېدل. لا تر اوسه هم په ښار کې ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه.

کله چې يې په ډېر احتياط ناپليون ته خبر ورکړ چې مسکو له خلکو تش شوی دی، هغه په تند غلچک خبر لوځ ته وکتل. بيا يې له هغه مخ واړاوه او په پټه خوله يې ګرځېدو ته دوام ورکړ او وې ويل:

-ګاډی مې راولئ.

هغه په ګاډي کې د خپل نوکريوال ياور تر څنګ کېناست او د لومړې کرښې پلو وخوځېد او له ځانسره يې ويل:

-مسکو تش شوی دی، د نه منلو وړ خبره ده.

هغه ښار ته نه لاړ او دروګوميلوفسکي د تم ځای په يوه مېلمستون کې پاتې شو.

هغه تياتري ننداره چې هغه جوړ ل غوښتل ،جوړه نه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

روسي پوځ د شپې له دوو بجو نه د ورځې تر دوو بجو پورې له مسکو نه تېر او له ښار يې وروستي تلونکي او سېدونکي او ټپيان هم له ځانسره واخېستل.

د پوځ د تېريدو په وخت کې د خلکو تر ټولو زياته ګڼه ګوڼه د کامن مسکواريځکي او يوزوفسکي د پلونو پر سر وه.

کله چې پوځ له کرملين نه د راتاويدو لپاره دوه ډلې شو، ډېرو سرتېرو د مسکواريځکي او کامني پر پلونو ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه، يو زيات شمېر سرتېرو له تمېدو او ګڼه ګوڼې نه ګټه واخېسته، په کرار او په پټه د واسيلي بلژانسکوا او باراويځکي د دروازې له لارې پورته غونډيو ته وروختل، ځان يې سره ميدان ته ورساوه او هلته يې دوی داسې وانګېرله او ځانته يې اجازه ورکړه، چې هر پردی شی چې پر مخه ورځي، اخېستی يې شي. د خلکو داسې ډلې او ګڼې ګوڼې لکه د بازار د ورځو په شان د ګاستني دفور(د مېلمستونو مانۍ) ټول دالانونه او لارې ډکې کړې وې. ،خو نه د پلورونکو د غولوونکو آوازو شروشور، نه د ګرځندو سوالګرو غږ او نه د ښځو بېلابېلې ډلې، يو هم نه ليدل کېدل. يوازې بې وسلې دريشي لرونکي سرتېري چې پوځې کوټونه يې پرغاړه وو، تش لاس راننوتل او له درنو پېټيو سره وتل.

دوکانداران او د هغوی شاګردان (شمېر يې هومره زيات نه و) هک حيران پاتې او د سرتېرو او پوځيانو په ګڼه ګوڼه کې ګرځېدل، کله به يې دوکانونه تړل او کله به يې هغه ددې لپاره خلاصول چې له خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاګردانو سره خپل کالي او سودا کوم خوندي ځای ته ورسوي. د ګستيني دفور (د مسکو لوی بازار) په لوی ډګر کې سازيانو ډولونه غږول، خو د ډول غږ د دود برخلاف سرتېري، په تېره بيا تالانګر هغه د پخوا په شان نه د ساز او په کتار کې دريدو ته، بلکې له هغه ځايه لرې کېدو ته هڅول. په دوکانونو او د بازار په دالانونو کې د سرتېرو په منځ کې ځينې کليوال چې خړ کالي يې اغوستي او سرونه يې خريلي و، هم ليدل کېدل. دوه تنه افسر چې ديوه يې د غاړې دستمال پر اوږه او ټټر پروت و، پر خړ ډنګر آس سپور و او بل يې کوټ اغوستی، خو پلی و، د ايلينکا د واټ څنډې ته ولاړل او سره غږيدل. دريم افسر هغو ته په ځغاسته راغی او ورته وې ويل:

-جنرال امر وکړ چې هر څنګه کېږي، بايد ټول سمدلاسه له بازاره ووېستل شي. دا څه حال دی؟ دا کړه، د چا کړو ته ورته دي، نيمايي سرتېري تښتېدلي دي.

هغه، پر هغو دري بې وسلو سرتېرو چې د کوټونو لمنې يې په منګلو کې رانيولې وې، او په چټکۍ د هغو له څنګه د بازار دالان ته ورننوتل غږ وکړ:

-چېرې روان ياستئ؟ تاسو ته وايم چېرې؟

بل افسر ځواب ورکړ:

-هوکې، اجازه راکړئ هغوی سره راټول کړو، دا د راټوليدو نه دي، ژر تر ژره بايد لاړ شو، ټولی وتښتېدل، چې دا نورې يې هم ونه تښتي.

-څنګه لاړ شو؟ د پله پر سر لاره بنده شوې ده، ځوک مخکې تلای نه شي. څه وکړو؟ اوس ځځير ترې کړی کړو، چې ونه تښتي.

مشر افسر غږ وکړ:

-هلته ورشئ ! ټول ،له هغه ځايه، له بازاره وباسئ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه افسر چې د غاړې دستمال یې پر اوږې او ټټر غوړولی و، له آسه راکوز شو، ډولچي ته یې ورغبرګ کړ او له هغه سره یو ځای د بازار د لوېپې دروازې خوا ته ورغی. یو شمېر سرتېري په ډله ایزه توګه وتښتېدل. یو سوداګر چې د پزې ځنګ ته یې پر مخ سره بخارونه راوتلي وو، د هغه له مړې څېرې نه آرامي او تکل کېده کړې وه، د ځانښودنې لپاره یې تند تند لاسونه ښنډول، افسر ته ورنږدې شو او وې ویل:

-جلالتمابه! پر موږ رحم وکړئ، موږ وساتئ. زموږ په دوکان کې څه نه شته، خو هر څه چې شته، هغه له تاسو نه ځار. که غواړئ تاسو عالیجناب ته به همدا اوس، وریښمینې جامې راوړم، موږ په حق او حق پالنه پوهېږو، خو هغه څه چې دوی کوي، دا خو غلا ده، تالان دی. مهرباني وکړئ موږ له دغو وساتي، لږ تر لږه دومره وخت راکړئ چې دوکانونه وتړلای شو.

څو تنه سوداګر پر دغه افسر راټول شوي وو.

د هغو له ډلې نه یو تن چې ډنګر و او قهر یې له څېرې وریده، وویل:

- بس کړه، اپلتې مه غږوه، سر یې ور پرې کړه او ته د وینښتو غم کوې. پرېږده هر څوک چې هر څه وړي شي، وړي دې. هغه په ډېر قوت لاس وخوځاوه او له افسر نه یې مخ واړاوه.

لومړی سوداګر په خواشینۍ وویل:

-ایوان سېډوریوویچ! تا ته هسې خبرې آسانې دي، تاسو جلالتمابه مهرباني وکړئ!

ډنګر سړي چغه کړل:

- کومې خبرې آسانې دي؟ د څه شي خبرې؟ زما په درې دوکانونو کې د سلو زرو روبلونو مال پروت دي، که پوځونه لاړ شي، بیا دا ساتلی شئ؟ هی هی، څه خلک یو؟ دا به د خدای اراده وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړي سوداګر په درناوي وويل:

-مهرباني وکړئ، جلالتمابه!

افسر هک پک ولاړ و، په څېره کې يې د شک او ترديد حالت ترګند و، خو ناڅاپه يې چغه کړل:

-زما يې څه؟ او په چټکو ګامونو د دوکانو د کتار خوا ته وړاندې روان شو.

د يوه خلاص دوکان نه د وهلو او ښکنځلو غږونه اوريدل کېدل، کله چې افسر د هغه مخې ته وررورسېد يو سړی چې خړ کليوال کالي يې اغوستي او سر يې خريلی و، له هغه نه د باندې راوداںګل، سر يې ټيټ او ځان يې خم خم کړ، د سوداګرو او افسر له څنګه تېر شو. افسر هغو سرتېرو ته چې په دوکان کې و، ورودانګل، خو په دې وخت کې د مسکو اريځکې د پله له خوا د بې پايه ډلې د شروشور يو وحشتناک غږ واوريدل شو او افسر په چټکۍ څلور لارې ته راستون شو. هغه پر له پسې په لوړ آواز وپوښتل:

-څه شوي دي؟ څه خبره ده؟ خو د هغه ملګری د واسيلي بلاژنسکي د کليسا له څنګه هغه پلو ته چې چغې ترې راتلې ځغاستل. افسر پر آس سپور شو او هغه پسې وروخوځېد. پل ته چې وررورسېد، وې ليدل چې دوه توپونه له توپ کشونو نه جلا شوي وو. سرتېري پلې پر پله روان او څو کراچۍ اوښتې پرتې وې. څو تنه يې وليدل چې ګېڼۍ اخېستي او ورخطا وو، خو څو تنو سرتېرو په کړس کړس خندل. د توپونو تر څنګ يوه ګاډۍ ولاړه وه. دوه آسونه پورې تړلي وو، د ګاډۍ ارابو پورې څلور پټاره لرونکي آسونه هم تړلي وو. پر کراچۍ ډېر شيان بار وو، د بار پر سر د ماشومانو د څوکۍ څنګ ته چې پښې يې پورته وې، يوه ښځه ناسته وه. هغې له خواشينۍ او ناهيلۍ نه زګيروی کاوه. افسر ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ملګرو افسرانو وویل چې د خلکو د چغو او د دغې ښځې د زګیروی علت دا دی چې جنرال یورمولوف د غه ګڼه ګوڼې ته په رسېدو سره پوه شو چې سرتېري په بازار کې خواره شوي، تالان یې ګډ کړی دی، نو ځکه خلکو د ښار پر پله پاټک اچولی او هغه یې تړلی دی. نو له دې امله هغه سپارښتنه کړې ده چې توپونه را خلاص کړي او داسې ځرګندونه کړي چې غواړي پر پله ډزې وکړي، د خلکو د ګڼه ګوڼې له ډاره، کراچۍ او ګاډۍ اړوي، یو بل سره ناندرۍ کوي او وهي، له ناهیلۍ نه یې چغې سورې ګډې کړې، د پله لاره یې آزاده کړې او سرتېري بریالي شوي دي چې خپل پرمختګ پیل کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

په دې وخت کې ښار چور تش و، په کوڅو کې هېڅ څوک نه ليدل کېدل،د دوکانونو او کورونو دروازې تړلې وې، يو نيم ځای په يو نيم سماوار(کافی) کې يو نيم غږ يا د مستانو له مستۍ نه پوهېدونکې سندرې اوريدل کېدې. په واټونو کې هېڅ ګاډۍ يا کراچۍ نه ليدل کېده، خو کله ناکله به د کوم پلي د ګامونو غږ واوريدل شو. د پاورسکايا کوڅه چور تشه او چوپه چوپتيا په کې خوره وه. د رستوف د کور د سترې ماڼۍ په انګړ کې، د ګاډيو او کراچيو آسونو واښه او خوشايي پاتې وو، خو هېڅ څوک هلته نه ليدل کېدل. له رستوفيانو نه د پاتې شوي کور په مېلمستون کې دوه تنه ليدل کېدل، يو ايګنات، چې څوکېدار و او بل د واسيلي لمسی ميشکا چې په مسکو کې له خپل نيکه سره پاتې شوی و. ميشکا د پيانو دړه پورته کړې وه او په يوې ګوتې يې غږوله. ساتونکي څوکېدار لاسونه تر ملا نيولي وو، د هينداري تر وړاندې ولاړ و او په خوښۍ خوښۍ موسېده.

هلک ناڅاپه په دوو لاسو د پيانو په وهلو پيل وکړ او وې ويل:

-ګوره ! کاکا ايګنات، څومره ښه پيانو وهم.

ايګنات له دې چې خپله څېره يې په هينداره کې ليده،لا پسې خوښېده،موسېده، هغه ته په تعجب ځواب ورکړ:

-راته ګوره ! راته ګوره !

ماوراکوزمينيشنا چې په کراره کورته راننوتې وه، د هغو له شانه په ټيټ آواز پرې غږ وکړ:

-بې وجدانو، رښتيا وايم بې وجدانو ! ته يې اوربوز ته ګوره، خولۍ ته يې ګوره ! دی څنګه خاندي، يوازې همدې کارونو ته خدای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا کړي یاست. هلته هر څه ګډوډ پراته دي، واسیلي له پښو ولوید، اوس به زه د رسره ګورم !

ایګنات مړاوستی(کمربند) ټینګ کړ، موسکا یې له شونډو وتښتېده، سر یې په اطاعت ښکته واچاوه، له کوټې ووت، زلمي وویل:

- تروري ! زه ښه پیانو وهم.

ماورا کوزمینیشنا پر هغه لاس پورته او چغه کړل:

-زه به اوس ښه پیانو وهل دروښیم، ځه، پاڅېږه بابا ته دې سماوار ولګوه.

ماوراکوزمینیشنا له پیانو نه دوړې پاکې کړې، هغه یې وتړله، یو سوړ آسویلی وویست له مېلمستون نه ووته او دروازه یې پورې کړه.

انګړ ته چې ووته په دې فکر کې شوه چې اوس څه وکړي، له واسیلېوویچ سره د څنګ په ماڼۍ کې چای وڅکي او یا انبار ته لاړه شي او هلته ګډوډ پراته شیان سره ټول کړي.

د آرامې کوڅې نه د چټکو ګامونو غږ واوریدل شو، دغه ګامونه له کوره د چاپېرې وسپنیزې کټارې دروازې ته ورسېدل، ودریدل، د لاسونو د هغو هڅو غږ تر غوږه شو، چې د دروازې د خلاصول تکل یې درلود.

ماوراکوزمینیشنا د کټارې دروازې ته ورنږدې شوه او وې پوښتل:

-څوک مو په کار دي؟

-ګراف، ګراف الیه اندریوویچ رستوف.

-تاسو څوک یاستئ؟

یو روسي بادار وزمي خواږه غږ وویل:

-زه افسر یم، باید هغه ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماوراکوزمینیشنا د کتارې دروازه خلاصه کړه او یو اتلس کلن افسر چې ګرده بشره یې رستوفیانو ته ورته وه، انګړ ته راننوت.
ماوراکوزمینیشنا په مهربانۍ وویل:
-هغوی لاړل پلار جانه ! پرون ماښام یې کډه بار کړه او لاړل.
ځوان افسر د وسپنیزې دروازې مخې ته ودرید، زړه نازړه شو چې راننوزي یا رانه ننوزي، وبنګېده او وې ویل:
-وي دې، افسوس دی، کاشکې پرون راغلی وای، بد کار و شو.
ماوراکوزمینیشنا په دې لړ کې خورا ځیر او خواخوږی د دغه ځوان څېرې ته چې دې ته یې د رستوفیانو د آشنا څېرې څرګندوله کوله، کتل او د هغه څېري کوټ او شلیدلي موزې یې ځارلې، هغې وپوښتل:
-له ګراف سره مو څه کار و؟
افسر دروازې ته داسې لاس وروړ، چې ګواکې غواړي لاړ شي او په خواشینۍ یې وویل:
-افسوس دی، نه پوهېږم څه وکړم.
بیا زړه نازړه شو، خو ناڅاپه یې وویل:
-پوهېږئ زه د هغو خپلوان یم، هغه تل له ما سره ډېره خواخوږي کوله، خو اوس ګورئ چې (هغه په موسکا او مهربانۍ خپل شلیدلی کوټ او موزې ته کتل) کالي مې شلیدلي، پیسې هم نه لرم، ما غوښتل چې له ګرافه..
ماوراکوزمینیشنا د هغه خبره پرېکړه او وې ویل:
-یوه دقیقه به مو صبر کړی وای پلار جانه ! یوازې یوه دقیقه !
همدا چې افسر لاس له دروازې پورته کړ، ماوراکوزمینیشنا راستنه او په چټکو ګامونو، د شا انګړ ته خپل کورته لاړه. کله چې ماوراکوزمینیشنا خپل کورپلو روانه وه، افسر سرښکته اچولی، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځیر او موسکا یې خپلو شلیدلو موزو ته کتل، په انګړ کې یې قدم واهه او په زړه کې یې ویل:

-ډېره بده شوه او افسوس دی چې له کاکاجان سره مې دیدن ونه شو، خو خیر، ډېره مهربانه بوډۍ ده. خو دا مهربانه بوډۍ اوس چېرې لاړه؟ خیر، خو نه پوهېږم. د کومو کوڅو له لارو به زه ژر خپل غونډ ته ورسېږم. اوس به غونډ روګوژسکایا ته رسېدلی وي.

ماوراکوزمینیشنا له ډاره په ډکې خو زغردې څېرې چې یو چارخانه مروړل شوی دستمال یې په لاس کې له ګرځني بېرته راتاو شوه. لا څو ګامه افسر ته پاتې و چې د دستمال غوټه یې خلاصه کړه یو سپین پنځه ویشت روبلی لوټ یې ترې راووېست او په چټکۍ یې افسر ته ورکړ.

-که جلالتماب خپله په کور کې وای، دا ښکاره ده چې هغه به هرومرو د خپلوان په توګه کولای شول.. خو خیر سمدلاسه خو همدغه...

ماوراکوزمینیشنا شرمېده او ګېڼې اخېستې وه، خو افسر هېڅ نه او نو ونه کړ. پرته له تلوار یې لوټ واخېست او ماوراکوزمینیشنا نه یې مننه وکړه. هغې پرله پسې ښېننه غوښته، عذرا یې کاوه او ویل یې:

-که خپله ګراف په کور کې وای.. حضرت مسیح مو مل شه پلارجانه! خدای دې له بدې ورځې وساته!

هغې په درناوی درناوی افسر بدرګه کړ، افسر موسېده او داسې بربښېده چې خپل ځان او حال پورې خاندي. هغه خپل سر ښوراوه او لاړ، له چوپتیا نه په ډکو کوڅو کې په دې هیله چټک روان و چې د یاوزرسکي له پله سره ځان خپل غونډ ته ورسوي.

ماوراکوزمینیشنا تر ډېرو پورې په لمدو سترګو د تړلې دروازې مخې سره ولاړه پاتې، په فکر کې وه، سر یې ښوراوه او له دغه ناآشنا افسر سره یې غیر منتظره مورنۍ خواخوږۍ او زړه خوږي احساساوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

د واورکا د کوڅې تر یوې ودانۍ لاندې چې لا پـوره جوړه شوې نـه وه، پـه یـوه سـماوار کـې د مسـتو نشـیانو د مسـتۍ او سـندرو ویلو غـږ اوریـدل کېـده. پـه یـوه هـومره نـه لـویې مـرداري کـوټې کـې د میزونـو شاوخوا کې پر څوکیو تر لسو پورې کارګران ناست وو. هغه ټول مست او نشه وو. بشرې یې له خولو نه لمدې، سـترګې خـړې خـړې، پـه زور یـې خـولې ښـورولې، پـه خـورا زحمـت، بې پروایـۍ او بې سُـره یـې کومـه سندره ویله.

هغوی هر یـو جلا او د زړه پـه زور سندرې ویلې، خو هغـوی نـه ددې لپاره سندرې ویلې چې زړه یې غوښت، بلکې دوی ددې لپـاره سـندرې ویلې چې غواړي وښیي چې نشـه دي او تفـریح کـوي. لـه هغـو نـه یـو لـوړ ونـی، ژیـړ څټی چې ښـکلې شـین بخونې ښایسـته جـامې یې اغوسـتې وې، پر هغو ولاړ و. که د هغه نازکې سره نښتې پرله پسې خوځېدونکې شونډې او تـتې ناځلېدونکې او ناخوځېدونکې سـترګې نـه وای دهغـه څېره به د هغه په دې نری او وتلې پزې سره خورا ښکلې وای. هغه د هغو کسانو پر سر ولاړ و چې سندرې یې ویلې. داسې بربښېده چې پـه خپلـو سپینو لاسونو چې لستوڼي یې تر څنګلو پورې بډ وهلي، خپلـې نـاولې ګوتې یې پـه زور سـره جـلا کـړې، پـه خـورا زغـرده او لاسې خوځېدا او کږېدو وږېدو ددغو سندرغاړو لارښوونه کوي. دغه لستوڼي پرله پسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رانښکته کېدل او هغه هر وار او په ډېر ټينګار په خپل کين لاس هغه بېرته بېول، داسې چې ګواکې تصور يې کاوه دده دغه سپين او په هغو کې له ورايه د ليدونکو مراندو او خوځېدونکو لاسونه بربنډ والي ځانګړې ځانګړتيا لري.

سندره لا نيمايي ته رسېدلې نه وه چې د کور د زينو د سر په دالان کې د اخ و ډب او وهلو شروشور واوريدل شو.

لوړ وني ځوان لاسونه وارتېرل او په مشر وزمه ښه يې چغه کړل:

-هلکانو نانډرۍ بس دي !

هغه چې هماغه شان لسټونې بېول، د زينو د سر دالان ته ووت، کارګران هم ورپسې وو. دغو کارګرانو چې هغه سهار ددغه ځوان په مشرۍ په هغه سماوار کې مستي او ځکل کول، له فابريکې نه د سماوار د خاوند لپاره يوه ټوټه چرم راوړی او د هغه په بدل کې يې ځکل اخېستي و. د سماوار په ګاونډ کې د پښ (آهنګر) په دوکان کې ناستو کارګرانو په دې ګمان چې پر سماوار تالان ګډ شوی، هځه کوله په زور، سماوار ته ورننوزي او دوی هم برخه وکړي.

د سماوار خاوند له پښ سره لاس و ګريوان و، خو همدا چې کارګران له سماوار نه ووتل، پښ ځان له سماوارچي، نه وژغوره، خو پر مخ پر غولي ولويد. يو بل پښ د دروازې پلو ورودانګل، سماوارچي يې راونيو او پر خپل ټټر يې هغه ته ګوزار ورکړ.

لسټونې بېولي ځوان له سماوار نه د راوتلو په شېبه کې هغه پښ ته چې له دروازې نه يې رادانګلي و، پر مخ ځپېړه ورکړه او چغه يې کړل:

-هلکانو زموږ انډيوالان وهي !

په دې وخت کې لومړي پښ له غولي راپورته شو، خپل ژوبل شوی مخ يې نور هم وشکاره، مخ يې وينې وينې شو او په ژړغوني آواز يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چغه کړل:

-پیره داره ! وې واژه ! سړي يې وواژه ! ورونو مرسته وکړئ !

يوه ښځه چې له ګاونډي ګرځني نه، راوتلې وه چغې وهلې:

-اې پلارکه ! په مرګ يې وهلی، وژلی دی، سړی يې وژلی !

پر وينو لړلی پښن د خلګو ګڼه ګوڼه راجوړه شوه، يو تن ،سماوارچي يې ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

-نه يوازې دا چې په خلکو يې تالان جوړ کړی، اوس آن جامې هم ترې باسي، دا دې څه وکړل سړی دې وواژه داړه ماره !

هغه لوړ ونی ځوان پر برنډه ولاړ و، په تتو سترګو يې کله سماوارچي او کله پښن ته کتل، زړه نازړه و چې له چا سره لاس و ګريوان شي، خو ناڅاپه يې پر سماوارچي غږ وکړ:

-قاتله ! اوس سړي وژنې، هلکانو ! وې تړئ !

سماوارچي چغې کړې:

-څه شی، څو مو داسې تړلي؟ ځان يې پر ده د يرغل راوړونکو خلکو نه وژغوره، هغوی يې پورې وهل، خپله خولۍ يې له سره پورته او کلکه يې پر ځمکه ووهله. دده دغو کړو، ګواکې کوم له رازه ډکه ښه درلوده چې سمدلاسه پر ده راولويدلي کارګران، په خپلو کړو کې زړه نازړه شول.

سماوارچي خپله خولۍ، له ځمکې راپورته کړه او چغې يې کړې:

-قانون، ورونو، زه په قانون ښه پوهېږم. اوس د پوليسو ماموريت ته ورځم، تاسو فکر کوئ، نه ورځم؟ نن هېڅ څوک نه شي کولای د چا په شتمنۍ تالان ګډ کړي.

لوړ ونی ځوان او سماوراچي دواړه په ګډه په کوڅې کې وخوځېدل او يو بل ته يې تکرارول:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-درځه چې ځو ! اوس به وګورو، درځه، درځه چې ځو !

هغه په وینو لړلی پښې هم د دوی تر څنګه روان و. کارګران او هغه نور کسان چې په اخ و ډب کې ورګډ شوي نه وو، هغوی پسې ورروان وو.

د ماروسیکا د کوڅې په یوه کنج کې، د یوې لویې ودانۍ تر مخې چې کړکۍ یې تړلې او یوه لویه لوحه چې موچي پرې لیکل شوي ولاړه وه، د شلو په شاوخوا کې موچیان ولاړ وو. ټول ډنګر ډنګر خواشیني، وچ کلک، جامې یې شلیدلې، او زړې وې.

یو موچي چې نرۍ ږیره او وتلې وروځې یې لرلې، وویل:

-هغه شان چې ښایي خلک یې تالان کړل. څه وو ایم، هغه،زموږ وینې وزبېښلې، او اوس حسابونه پوره ګڼي. پوره یوه اونۍ یې کار راباندې وکړ، وې زورولو، وې زورولو، موږ یې خوارۍ ته کینولو، او خپله لاړ.

غږېدونکی موچي چې په وینو لړلی سړی ولید، چپ شو او ټول شل تنه موچیان په خورا پاملرنې له دغې راتلونکې ډلې سره یو ځای شول، هغوی ویل:

-دا خلک چیرې روان دي؟

-ښکاره ده چېرې ځي، ماموریت ته ورځي !

-دا څه وایې، دا رښتیا ده چې زموږ د انډیوالانو زور نه دی پرې رسېدلی؟

-نو تا څه فکر کاوه؟ ته را شه چې خلک څه وایي؟

هر پلو نه پوښتنې او ځوابونه اوریدل کېدل. سماوارچي له دغې ګڼه ګونې نه ګټه واخیسته، له خلکو وروسته پاتې شو او په کراره خپل سماوار ته راستون شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړ وني ځوان پرته له هغه چې د خپل سيال سما وارچي ورکېدو ته پام شي، خپل بربنډ لاس ځنډاوه او ځانته يې د خلکو د پام را اړولو لپاره پرله پسې همداسې غړېده. او خلک د خپلو ستونزو د آوارۍ او خپلو ټولو پوښتنو ته د ځوابونو د اوريدو په هيله پر هغه ورټول شوي وو.

د لوړ وني ځوان پرشونډو چې د پام وړ موسکا خوره وه، ويل:

-قانون بايد راوښودل شي، نظم بايد وښودل شي، دا چارواکي د همدې لپاره چارواکي دي او ورونو تاسو وو ايئ زه برحقه يم او کنه؟

هغه دا سې فکر کاوه چې چارواکي نه شته که څه بلا؟ که چارواکي نه وي، هر څه به تالا والا شي، غلا او داړه ماران خوډېر دي.

يو چا د ګڼه ګوڼې له منځه غږ وکړ:

-دا څه اپلتې غږوي؟ څنګه؟ څنګه کېدای شي مسکو پرېښودل شي؟ تا ته يې په ټوکه وويل او تا ومنله، پرېږدئ چې پوځيان لاړ شي، ځي دې، ته دا منې چې هغو پرېږدي چې دښمن رانننوزي؟

هغه چې لوړ وني ځوان ته اشاره کوله،او ويل يې:

-وګوره ! خلک څه وايي؟

د چينايي ديوال خواته يوه بله ډله پر يوه سړي چې شين بخون کوټ يې اغوستی او يو کاغذ يې په لاس کې و، ورټول و.

د ګڼه ګوڼې نه يو چا غږ وکړ:

-فرمان، فرمان لولی ! فرمان سره لولی !

شين کوټي سړي د اګست د ۳۱ مې نېټې خبرتيا ولوستله. خلک ښه پرې ورټول شول، لږ ګڼې واخېست، خو کله چې لوړ وني ځوان د خلکو له ګڼه ګوڼې نه ځان هغه ته وررساوه، له هغه نه يې هيله وکړه چې خبرتيا بيا ولولي، بېرته لږ ډاډمن او غږ يې، نور نه رېږديده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرتیا یې بیا ولوستله.

-زه سبا ته د جلالتماب شهزاده حضور ته ورځم.

لوړ ونی ځوان چې موسکا یې پر شونډو خوره وه، خو تندی یې تریو و، ورپسې یې تکرار کړه:

-جلالتماب !

لوستونکي دوام ورکړ:

-چې له هغه سره خبرې وکړم، موږ باید له پوځیانو سره مرسته وکړو، مرسته وکړو چې د ظلمت او شیطنت جرړې وباسو. هغه لوړ ونی ځوان د بري له خوند په ډکه ژبه چغه کړې، ودې لیدل؟ اوس به د ټولو غم درته وخوري.

لوستونکي دوام ورکړ:

ددې مېلمنو جرړې باید ووېستل شي او بلا پسې ولېږل شي. زه به د غرمنۍ په وخت کې بېرته راستنېږم، کار به پیل کړو، کار به پای ته ورسوو او دغه شر به خاورو ته وسپارو.

کله چې لوستونکي وروستې خبرې ولوستلې، ټول چپ شول، هغه لوړ وني ځوان په خواشینۍ سر ښکته واچاوه. داسې برېښېده چې په دې وروستیو خبرو په تېره بیا ددې خبرې –زه سبا ته د غرمنۍ په وخت کې راستنېږم، په معنا هېڅوک پوه نه شول. په ډاګه څرګنده وه ټول د خبرتیا په اورېدو خواشیني وو. هم د خبرتیا لوستونکي او هم د هغې اورېدونکي. د خلکو د احساساتو کچه خورا لوړه، خو دا خبرتیا ډېره ساده او د نه پوهېدو وړ وه، داسې ساده چې د هغو هر یو کولای شول داسې ووایي او دوی له واکمنو نه د داسې فرمان د اورېدو تمه نه لرله.

ټول خورا خواشیني او چپ وو. لوړ وني ځوان شونډې ژوولې او خوځېده راخوځېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکو د ګڼې ګوڼې په وروستيو کتارونو کې ناڅاپه څه غږونه واوريدل شول:

-له هغه بايد پوښتنه وشي !.. مهرباني وکړئ، دا هم دی په خپله ! څنګه پوښتنه ترې وشي؟ ښکاره ده چې پوښتنو ته به يې.. خپله بيا هر څه ووايي، د ټولو پام د پوليسو د سر مامور ګاډی ته چې په ډګر کې راروانه او دوو دراګونو سورو بدرګه کوله، ورواوښت.

د پوليس سرمامور د ګراف په سپارښتنه نن سهار د سيند پرغاړه څو ببېډيو ته اور ورته کړی او ښې پيسې هم ترلاسه شوې وې. دغه پيسې همدا اوس دده په جيب کې وې. کله چې هغه وليده چې ګڼه ګوڼه ټوله دده خواته ورروانه ده. خپل ګاډيوان ته يې د دريدو امر وکړ.

د پوليسو مشر دغو خلکو ته چې په حيا او زړه نازړه د ګاډي پلو ورنېږدې کېدل ورغږ کړ:

-دا خلک څوک دي؟

کله چې هغه ځواب وانه وريد ، بيا يې وپوښتل:

-زه تاسو ته وايم، څوک ياستئ؟

هغه افسر چې کوټ يې پرغاړه و، وويل:

-جلالتمابه ! دا ستاسو خدمتګاران دي.. جلالتمابه هغوی د ښاغلي ګراف دا علاميې ترلوستلو وروسته، ستاسو له اطاعته پرته د بل څه هيله نه لري، دا څه ياغيان باغيان نه دي، هغه څه به کوي چې جلالتماب ګراف ويلي دي.

د پوليسو مشر وويل:

- ګراف دلته دی، هغه چېرې تللی نه دی، د تاسو په اړه يې به هم پريکړه وشي. او خپل ګاډيوان ته يې وويل درځه خوځېږه !

ګڼه ګوڼه ځای پر ځای ودريده. هغوی د هغو څو تنو شاوخواته چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه چاروا کي خبرې يې اوريدلې وې، ورتول شول او له دوی نه خوځېدونکې ګاډی پسې يې وروکتل.

يو ځوان غږ واوريدل شو:

-هلکانو دوکه يې کړئ ! مې پرېږدئ ! هماغه غږ لا پسې زورور شو: پرېږدئ حساب ورکړئ ! راونيسئ ! او ګڼه ګوڼه ګاډی پسې وروخوځېده.

دغه ګڼه ګوڼه چې په شور او چغو سورو سره غږېدل، د پوليسو د مشر د تګ پلو، د لوبيانکا د کوڅې خواته ورروانه شوه.

په ګڼه ګوڼه کې پرله پسې غږونه پورته وو:

-څه ښه کار، سوداګر او باداران وتښتېدل او مونږ دلته پاتې شو، مونږ سپيانو که څه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴

د سپتمبر د لومړۍ نېټې په ماښام ګراف راستوپچين له کوتوزوف سره تر کتنې وروسته، له دې کبله چې دی يې د جګړې جرګې ته نه و وربللی، خواشينی او ځان يې سپک شوی ګاڼه، له دې کبله چې کوتوزوف دده دې وړانديز ته چې د مسکو د ساتنې په چارو کې دی ګډون وکړي، هېڅ پاملرنه نه وه کړې، او دې خبرې هم حيران کړی و چې د پلازمېنې د آرامۍ موضوع او د هېواد پالنې روحيه ددغو ښاغلو لپاره نه يوازې لومړی دريځ نه درلود ، بلکې چور د نه اړتيا وړ او بابيزه ګڼل شوی و. لنډه دا چې ګراف راستوپچين خواشينی، سپک شوی او هک پک مسکو ته راستون شوی و. هغه ماښامنۍ وخوړه او پرته له هغه چې دريشي بدله کړي، همداسې په ناسته او پرهماغې اوږده څوکۍ غځېدلی او ويده شوی و. د شپې له دولسو بجو نه اوښتې وې چې له کوتوزوف نه راغلي يو استازي راويښ کړ او هغه ته يې يو ليک وسپاره. په ليک کې غوښتنه شوې وه: له دې کبله چې پوځ د مسکو نه آپلو د ريزان د واټ پلو ته په شا کېږي، بايد د پوځ د لارښودنې لپاره هغو ته د پوليس قوتونه ورواستول شي. دې خبر د راستوپچين لپاره نوی والی نه لاره. ګراف راستوپچين نه يوازې له کوتوزوف سره د پاکلونيا په غونډۍ کې تر کتنې بلکې د بارادنيو تر جګړې وروسته چې مسکو ته ټولو راتلونکو جنرالانو په يو آواز ويل چې له دښمن سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا تر او سه مخامخ کېدل امکان نه لري، او اجازه ورکړې چې دولتي اداري دې د شپې له خوا له مسکو نه کرار کرار ووزي او د مسکو تر نيمايي نه زيات اوسېدونکي له پلا زمېنه وتلي وو، په دې پوهېده چې مسکو به تسليمېږي. خو ددې ټولو خبرو سره سره ده ته د پام وړ ټکی دا و چې دغه خبره ده ته د کوتوزوف له خوا د يوه ساده ياددښت په توګه هغه هم د سپارښتنې په ډول بيا د شپې له خوا هغه وخت چې دی کلک ويده دی، رسېږي. دی سخت حيران او خوابې ورشنه کړې وه.

وروسته بيا ګراف راستوپچين ددې مودې په اوږدو کې د خپلو کړو وړو په اړه ځو ځله ليکلي و چې ده هغه وخت دوه غوره هدفه لرل: په مسکو کې د آرامتيا ساتنه او له دې ښاره په کراره د خلکو بدرګه کول. که د راستوپچين ددغو دوو هدفونو په اړه خبرې وشي، د هغه پر هېڅ کړو نه شو کولای نيوکې وکړو. ولې د مسکو د سپېڅلو معابدو قيمتي شمايل، وسلې، کارتوس، باروت، د غنمو زېرمې، نه وې لېږدول شوې؟ او ولې ددې ښار زرګونه اوسېدونکي دوکه شوي وو؟ ولې هغوی ته ډاډ ورکول شوی و چې مسکو نه تسليمېږي او نه به دوی قحطۍ او خوارۍ ته سپارل کېږي..

خو ۱۸۱۲ کال په مسکو کې د خلکو له پاڅون او ناآرامۍ نه د ګراف راستوپچين د ډار علتونه څه وو؟ د خلکو پاڅون د پيل لپاره کوم علتونه ښودل کېدل؟ خلک له مسکوه وتل او پوځ له مسکوه په تېريدو د هغو ځايونه ډکول. نو ولې خلک ددغه چارو په نتيجه کې پاڅون وکړي؟

نه يوازې په مسکو کې بلکې په بل هېڅ ځای کې د دښمن ولکه پاڅون ته ورته کومه پېښه نه وه رامنځ ته کړې. د سپتمبر په لومړۍ او دويمه له لسو زرو نه زيات وګړي په مسکو کې پاتې شول، خو که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستر قوماندان د قوماندانۍ په وړاندې له ګڼه ګوڼې نه سترګې پټې کړو (هغه خلک هم ده په خپله هغې خوا ته هڅولي و) بل کوم څه د پام وړ پېښېږي نه وه پېښه شوې. دا ښکاره خبره ده چې که د بارادنیو تر جګړې وروسته چې د مسکو د تسلیمېدو امکان زیات شوی و، په خلکو کې یې د وسلو په ویشلو او د خبرپاڼو په خپرولو ډار لاپسې نه وای لمسولای، د کلیساوو ټول سپېځلي شمایل، نورې وسلې، باروت، مهمات او پیسې په کراره له ښاره لېږدول شوي وای او په رښتیني او زغرده توګه خلکو ته ویل شوي وای چې ښار پرېښودل کېږي، نو د خلکو د پاڅېدو امکان به لاپسې کم شوی وای.

راستوپچین چې خورا تندمزاجه او احساساتي سړی و، خپل ټول ژوند د لوړو اعیانو، اشرافو او مخورو سره تېر کړی و، که څه هم د هېواد پالنې له احساساتو بې برخې و، خو د هغو خلکو له ژوند سره چې ده یې د مشرۍ او لارښوونې دعوا لرله هېڅ ډول آشنایي نه لرله. له هماغه پیله، له هماغه شېبې نه چې د ښمن سمولینسک لاندې کړ، راستوپچین ځان لپاره د خلکو د ملي احساساتو د لارښوونې مشري یعنې د روسیې د زړه مشري وټاکله. هغه ته داسې برېښېده (داسې چې بل هر مشر ته برېښي) چې نه یوازې دی د مسکو د خلکو د مادي او ورځنی ژوند مشري کوي، بلکې داسې یې انګېرله چې په خپلو خبرپاڼو او لارښوونو کې چې هسې په بازاري ژبه لیکل کېدې، د هغوی د روحیاتو او ولولو لارښوونه هم کوي. په داسې ژبې چې خلک یې هر ورځ په ورځني ژوند کې په سپکاوی اوري، خو کله که هغه د کوم مشر له خولې اوري، بیا یې سمې نه اوري او نه یې منې. د خلکو د احساساتو د مشرۍ ښکلې دنده داسې د راستوپچین خوښه او داسې ورسره رږدی شوی و چې د دغې دندې پرېښودل او بې له هر ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربښندنې د مسکو تسلیمېدل، هغه ته د تصور وړ نه و. هغه په دې توګه ناڅاپه ځان د پانې پرغاړه احساس کړ او هېڅ په دې نه پوهېده چې څه وکړي. هغه که څه هم په دې پوهېده، خو تر پایه یې په دې باور نه لاره چې مسکو به تسلیمېږي، نو ځکه یې د دې لپاره هېڅ ډول هڅه او هاند هم نه کاوه. خلک دده د ارادې برخلاف له ښاره وتل. دولتي ادارې ځکه له ښاره ولېږدول شوې، چې مامورینو هغه غوښتل او دی اړ شو په درناوي دې غوښتنې ته غاړه کېږدي. هغه خپله ځان په هغې ونډې او دریغ اخته کړی و چې خپله یې په خپل خیال کې ځانته جوړ کړې و. داسې خیال او چاره چې زیاتره هغو کسانو ته پېښېږي چې تند مزاجه او دژور خیال خاونده وي..

د هغه تولـه هڅه او هاند ددې لپاره و چې په خورا لېوالتیا او پیاوړتیا (دا چې دا هڅه څومره د خلکو په ګټه او د هغو د زړه غوښتنه وه، دا بله خبره وه) په خپل زړه کې د هېواد پالنې او په ځان باور او د فرانسویانو په وړاندې د کرکې احساس نورو ته ورولېږدوي، خو کله چې پېښو رښتینی تاریخي بڼه پیدا کړه، خو کله چې فرانسویانو سره کرکه یوازې په وینا کې بس نه وه، خو کله چې نور ددغې کرکې د څرګندولو جګړه هم بسه دلیل نه و، خو کله چې نور په ځان باور او مېړانې مسکو ژغورلی نه شو، خو کله چې د مسکو ټولو او سېدونکو لکه دیو تن په شان خپله شتمنی پرېښوده او ښار یې پرېښود او په دې توګه یې خپل ناوړه کړه څرګند او ملي احساساتو ته شا کړه، نو هغه وخت و چې د راستوپچین ځانته غوره کړی دریغ چور بې معنا شو. ناڅاپه یې ځان بې کسه یوازې او د خندا وړ احساس کړ. داسې ناتوانه چې تا به ویل له پښو لاندې یې ځمکه تللې وي. کله چې راستوپچین له خوبه راویښ کړل شو او هغه ته د کوتوزوف یادښت او ترخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنه وسپارل شوه، هغه ځان د قهر په اور کې ډوب ولید، نه یوازې د قهر په اور کې بلکې ځان یې ګنهکار هم احساس کړ. هر هغه څه او اداري چې دده تر لارښوونې لاندې وې، ټولې په مسکو کې پاتې او ژغورل او لېږدول یې هم نورنو ناشونی و، هغه فکر کاوه:

-څوک ملامته دي؟ چا خبره تر دې ځایه راورسوله؟ خو دا ښکاره خبره ده چې نه ما، زما هر څه چمتو و. ما مسکو لکه د سترګو تور داسې ساته ! خو ته ګوره چې هغو څه وکړل او په موږ بې څه راوستل ! دا سپک ! دا خائینان !

هغه فکر کاوه، خو دا یې نه شو ویلای چې دغه سپک او دا خائینان څوک دي. هغه یوازې دا انګېرله او تصور یې کاوه چې له دغو خائینانو سره کرکه لري. هغه خائینان چې په دې پېښه کې ملامته او دی د هغو د کړو له کبله او س دغې بد مرغۍ ته رارسېدلی دی.

ګراف راستوپچین ټوله دغه شپه په هغو سپارښتنو او لارښوونو تېره کړه چې د مسکو د ټولو برخو سیمه ایز مشران د هغو د اخېستو لپاره ده ته راتلل. هغه ته نږدې کسانو ګراف هېڅکله داسې خواشینی او قهریدلی نه و لیدلی.

ټوله شپه به یې هغه ته خبر ورکاوه چې: جلالتماب ! د املاکو له څانګې نه راغلي، د سپارښتنې غوښتنه کوي. .. د ښاروالي نه راغلي او د کتنې هیله لري. .. د روحانیونو له ټولنې راغلي او پوښتنه کوي. له مشرانو جرګې. .. له پوهنتون نه. .. له وړکتون نه. .. راغلي او پوښتنې کوي. له اطفایې نه. جلالتماب تاسو څه امر کوي؟ له زندان نه، له روغتون نه. .. ټولو دغو پوښتنو ته ګراف لنډ او په خوابدۍ ځوابونه ویل. دده ځوابونه ددې څرګندونه کوله چې نور نه دده لارښوونو او سپارښتنو ته، هېڅ څه ته، اړتیا نه لیدل کېږي. هغه داسې انګېرله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه چې ده په پاملرنه او مينې چمتو کړي و، کوم بل چا بل ډول خراب کړي او اوس بايد د غه نور د د غو پښېښېدونکو ناوړه بد مرغه پېښو مسووليت ومني.

هغه د املاکو د ادارې د مشر د غوښتنې په اړه وويل:

-دې احمق ته ووايئ چې هغه دې پاتې شي او د خپلو دفترو او کاغذونو پيره او ساتنه دې وکړي. او د اطفاييې ډله بيا ولې پوښتنې کوي؟ هغوی خو آسونه لري، لاړ دې شي، ولاديمير (د مسکو د څنډو يو ښارګوټی) ته دې لاړ شي، فرانسويانو ته خو به يې نه پرېږدي.

د لېونتون د روغتون د مشر په ځواب کې يې وويل:

-څه سپارښتنه، سپارښتنه دا ده چې ټول دې لاړ شي او لېونيان دې په ښار کې خوشې کړي،ولې؟ ولې،دا چې زموږ د پوځ مشري لېونيان کوي، خدای دوی ته هم ورکړې ده.

د هغو زندانيانو په اړه يې چې په کوټه قفليو کې زنځير او زولانه ناست دي، په خورا قهر او چغې وويل:

-څه وکړم، اوس د هغو د ساتنې لپاره دوه کنډکه درکړم؟ زه سرتېري نه لرم، پرېږدئ پرېږدئ چې لاړ شي.

-جلالتماب د زندانيانو په منځ کې سياسي زندانيان هم شته، مکشوف او ويريشياګين؟

راستوپچين چغه کړه:

-څه وايئ؟ ويريشياګين لا ځړول شوی نه دی؟ هغه ماته راولئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

د سهار تر اتو بجو وروسته چې پوځونو نورنو له مسکو نه تېریدونکي وو، نورنو هېڅ‌څوک ګراف راستوپچین ته د لارښوونو او سپارښتنو د اخېستو لپاره نه ورتلل. ټولو هغو کسانو چې کولای شول له مسکو ه لاړ شي، خپله تلل. هغه څوک چې پاتې و، هغوی خپله د پاتې کېدو او دا چې څه وکړي، پریکړه کړې وه.

ګراف سپارښتنه کړې وه چې آسونه چمتو شي، هغه غوښتل د سکولنیک سیمې ته لاړ شي. هغه تریو تندی، رنګ الوتی، چپه خوله، یو لاس یې په بل ایښی د خپل کار په کوټه کې ناست و.

په سوله ایز او آرام وخت کې هر چارواکي ته داسې بربښي چې د خلکو د ژوند ټوله اداره، خوځون او واک ده ته سپارل شوي دي، یوازې دده په قوت چورلېږي او په دغه بهیر کې دده د اړتیا تصور، دده د ټولو کړو او هڅو لپاره تر ټولو نه غوره پالنه او ډالۍ ده. دا څرګنده ده چې تر هغه پورې چې د تاریخ سمندر آرامه دی، مشران او چارواکي آن خپل بیکاره بېړۍ د ولس له بېړۍ سره نښلوي او په مخ روانه وي، خو کله چې توفان راولوزي، د سمندر لېونۍ څپې غاړې وغړوي، بېړۍ د هغو په څپو کې راګیره شي، نورنو دغه انګېرنې او تصور ناشونی کېږي. بېړۍ په خپل ناپېيلی واک روانه وي، واکمن او لارښود پر هغه واک له لاسه ورکوي او په یوه شېبه کې د واک دغه چینه ړنده او په خپله هم د یوه واکمن له دریځه، په یوه ساده، ناتوانه او چا ته ګټه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوونکي سرې بدلېږي.

راستوپچين دغه حالت احساساوه او سخت يې عصبي کاوه.

د پوليسو مشر چې د خلکو ګڼه ګوڼې درولې و، د ګراف راستوپچين له ياور سره په ګډه راغلی و ياور ددې لپاره راغلی و چې هغه ته خبر ورکړي چې آسونه خوځېدا ته چمتو دي. د دواړو رنګ الوتی و. د پوليسو مشر خبر ورکړ چې ده ته سپارل شوې دنده يې سرته رسولې ده او دا يې هم ورته وويل چې زيات شمېر خلک د ودانۍ انګړ ته راغلي او غواړي چې ګراف ووينې.

راستوپچين يوه کلمه هم ونه ويله، پاڅېد او په چټکو ګامونو د خپل پرتمين مېلمستون پلو ته وخوځېد، د مېلمستون دبرنډې دروازه يې خلاصه کړه، ورتېر شو، د هغې کړکۍ شاته ودريد چې له هغې نه د خلکو دغه ګڼه ګوڼه ليدل کېده. هغه لوړ ونی ځوان په لومړي کتار کې ولاړ و، له څېره يې قهر وريده، لاسونه يې ښورول او څه يې ويل. په وينو لړلی پښ چې غم لړلی او خواشينی برېښېده، د هغه څنګ ته ولاړ و. د تړلي کړکۍ له شا نه د غې ګڼه ګوڼې شروشور اوريدل کېده.

راستوپچين له کړکۍ نه را لرې شو او وې ويل:

- ګاډۍ چمتو ده؟

ياور يې ځواب ورکړ:

-هو جلالتمابه ! چمتو ده.

راستوپچين بيا د برنډې د دروازې خواته ورغی او د پوليسو له مشر نه يې وپوښتل:

-دغه خلک څه غواړي؟

-جلالتمابه ! دوی وايي چې راټول شوي او ستاسو په قوماندې به له فرانسويانو سره جګړې ته ورشي. هېڅ څرګنده نه وه خو دا ښکاره نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې هغه د کوم خیانت پر ضد یې ناري وهلې، خو جلالتمابه ! خورا باغي ګڼه ګوڼه ده. ما په سختې خوارۍ ځان ترې راوژغوره. ما به وبښې چې ځان ته اجازه ورکوم او وړاندیز کومه چې..

راستوپچین په خواشینۍ چغه کړل:

-مهرباني وکړئ، ووزئ، ووزئ، زه ستاسو لارښوونو ته اړتیا نه لرم.

هغه د برنډې د دروازې تر څنګ ودرید او ګڼه ګوڼې ته یې کتل. داسې یې انګېرله چې د هغه چاپه وړاندې یې نه ایلیدونکې کرکه په زړه کې رالمسېږي چې ددې ټولو بدمرغیو پړه پرې وروا چوي، هغه له ځانسره ویل:

-وګورئ، هغوی له روسیې سره څه وکړل ! وګورئ، هغوی له ما سره څه وکړل !

لکه هغه شان چې زیاتره د تند مزاجه او عصبي وګړو ځانګړتیا وي، تر هغه نه هم د عصبیت لمبې چاپیرې شوې وې، مګر دی د هغو د ځرګندولو لپاره د پلمو په لټولو لګیاو. هغه ګڼه ګوڼې ته کتل او فکر یې کاوه:

-ښه ورته وګورئ ! دا سپک داړه مار ! د ټولنې ناولتیا، څه ناولې او ډاړه مار چې دوی رالمسولي او هغوی هم له دوی سره راپاڅېدلي دي.

هغه لوږ ونی ځوان ته یې وکتل، چې لاسونه یې ښورول او په خیال کې یې تېره شوه:

-سربښند نه او قرباني غواړي !

دغه خیال یې ځکه ذهن ته ورغی، چې ده خپله قربانۍ ته اړتیا لرله، هغه د خپلې کرکې د ځرګندولو لپاره پلمه لټوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بيا يې وپوښتل: ګاډی چمتو دی؟

ياور ځواب ورکړ:

-جلالتمابه ! چمتو دی، خو تاسو به د ويريشياګين په اړه څه سپارښتنه کوئ، هغه د برنډې څنګ ته ولاړ دی.

راستوپچين په داسې حيرانتيا چې ګواکې ناڅاپه يې څه شی ورپه ياد شوي وي، نابېره چغه کړل:

-آه !

هغه په تلوار دروازه ببرته کړه او په چټکو او غوڅو ګامونو د مېلمستون برنډې ته ورووت. د ګڼه ګوڼې شروشور ناڅاپه خاموشه شو، ټولو خولې له سره پورته او سترګې يې په برنډې کې راښکار شوي ګراف پلو ورپورته کړې.

هغه په لوړه او چټکې وويل:

-سلام هلکانو !له تاسو مننه چې دلته راغلي. زه اوس تاسو ته دروزم، خو تر هرڅه نه د مخې بايد موږ ځان له جانيانو او خائينانو وژغورو، موږ بايد هغه شر اچوونکي او خائينينو ته جزا ورکړو چې مسکو د هغه له لاسه تباه او تالان شو. تاسو يوه شېبه تم شئ.

او ګراف په هماغې چټکې دروازه پورې وهله، وې ترله او راستون شه.

د خلکو د ګڼه ګوڼې په منځ کې د مننې او قناعت څپه خوره شوه، هغوی ويل:

-وينئ، د ټولو ظالمانو غم به وخورئ !او تا ويل چې فرانسويانو ته کار کوي.. هغه به اوس هر څه راڅرګند کړي، تجربه لري، ګڼه ګوڼه داسې سره غړېدل چې ګواکې يو بل سره ملامتوي.

يو څو دقيقې وروسته له تشريفاتي دروازې نه يو افسر راووت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

قومانده یې ورکړه او د تشریفاتو پوځیان تیارسئ شول. ګڼه ګوڼه د برنډې له مخې نه د زینو پلو وروخوځېده، راستوپچین چې په چټکو او ټینګو ګامونو د زینو سر ته راوتلی و، په تلوار یې خپل شاوخوا ته داسې کتل، چې ګواکې څوک ګوري، هغه وویل:

-هغه چېرې دی؟ دده د پوښتنې سره سم د ودانۍ له یوه کنجه یو لوړ نرۍ غاړی ځوان چې دوو تشریفاتي سرتېرو بدرګه کاوه راښکاره شو، د ځنو په منځ کې یې د ککرې خریل شوي ویښتان، بیا څه رالوړ شوي وو. دغه ځوان د ګېدړې شغال ډوله پوست، پوستین اغوستی و او د پوستین مخ یې شین بخوند، بل ټوکر درلود. داسې ښکاریده چې یو وخت به ښه ښایسته و، خو اوس له کاره لویدلی و. ناولی د زندانیانو ځانګړې دخمتا پرتوګ چې پایڅې یې ،په پونده سولیدلو موزوکې ورننېستلي وې، اغوستی و، نریو او ضعیفو پښو ته ،وراچول شویو درنو کړیو او زولنو یې تګ ګران او بې نظمه کاوه.

راستوپچین د ګېدړ له پوسته جوړ شوی پوستین خاوند ځوان ته غلچک راواړاوه او د خپلې مخې زینې لومړې زینې ته یې اشاره وکړه او وې ویل:

-دلته یې راولي !

ځوان د زنځیرو زولنو له دروندوالي د عذاب له امله په سختۍ ده ته ښودل شوې زینې ته وروخوت. د پوستین تنګه غاړه یې چې دده ستونی په عذاباوه په ګوتو لږ څه پراخه کړه او خپله اوږه او اورمېږ یې دوه واره وخوځاوه، سوړ آسویلی یې وویست، په خورا اطاعت یې خپل نري او کار نه کړل شوي لاسونه په خپله ګېډه کېښودل.

یوه څو شېبې تر هغه پورې چې دغه ځوان ده ته پر ښودل شوې زینې ته، ځان برابراوه چوپه چوپتیا خوره شوه. یوازې د ګڼه ګوڼې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروستيو کتارونو کې چې ټولو يو ځای ته زور واهه، بنګهاری، توخهاری او د پښو د ښسهاری غږونه اوريدل کېدل.

راستوپچين دې ته سترګې په لاره و چې ځوان هغه ته په ښودل شوی ځای کې ځای پر ځای شي، وروځې يې برندې او لاس يې پر مخ وښه.

راستوپچين په رسا او کلک وسپنيز غږ وويل:

-دا سړی ويريشياګين نومېږي. دا هغه بد مخی سپک انسان دی چې د هغه له لاسه مسکو تسليمېږي.

ځوان چې د ګېډړې پوستين يې پرغاړه و، د اطاعت په نښه سرښکته اچولی، نري خوار لاسونه يې يو پر بل پر ګېډه ايښي و. له ملنډو نيم خريل شوی سر يې ښکته ځوړند او په ناهيلۍ سرښکته ولاړ و. د ګراف د لومړيو خبرو په اوريدو يې په کرار سر راجګ او له ښکته يې پورته ګراف ته وروکتل. داسې چې ګواکې غواړي يو څه شی ګراف ته ووايي اويا لږ تر لږه له هغه سره سترګو شي، خو راستوپچين هغه ته نه کتل، د ځوان په اوږده نرې غاړه کې، يوه مرانده (رګ) لکه رشمه تر ختې پورې پړسېدلې وه او ناڅاپه يې بشره تکه سره شوه.

ټولې سترګې هغه ته وراوښتې وې، هغه ګڼه ګوڼې ته کتل، ګواکې د هغو د څېرو په کتلو کې دی يوه هيله وينې، پر شونډو يې يوه غم لړې، خو له حيا ډکه موسکا راخوره شوه، بېرته يې سرښکته وځړاوه او پښې يې په زينه کې برابرې کړې.

راستوپچين په يورنګي، خو تند غږ وويل:

- هغه خپل ښار(شاه) او وطن ته خيانت کړی دی. هغه پر بناپارت ځان پلورلی دی. هغه په ټولو روسانو کې يوازينی څوک دی چې د روس

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم يې شرمولی او د هغه له لاسه مسکو سقوط کوي.

خو ناڅاپه يې په تلوار ښکته وکتل او وې ليدل يې چې ويريشياګين سر ځوړند په اطاعت او نرمه غاړه ولاړ دی. دا سې وبرېښېده چې د غو کتو راستوپچين ته اور ورته کړی وي، لاس يې پورته کړ، خلکو ته يې مخ ورواړاوه او چغه يې کړل:

-د هغه محکمه ستاسو پرغاړه ده، زه هغه تاسو ته در تسليموم !

خلک ټول خاموشه و او يوازې لاپسې سره نښږدې کېدل. دومره سره نښږدې او کېښکو دل شوي وو چې په هغه لړې او خفه هوا کې سا ايستل او ښوريدل ورته ګران و. د کوم ناڅرګند ، ناپوهېدونکي او وحشتناک څه پېښېدو انتظار، نور نو د زغم نه و...

راستوپچين چغه کړه:

-وهی يې ! پرېږدئ دا خائينين ومري. ومري چې بيا د روس نوم ونه شرموي !وژنه يې !زه امر کوم !

خلکو د راستوپچين خبرې نه اوريدې، هغوی د هغه د خبرو د قهر شور اوريده، خلکو زګيروی وو ښت لږ وړاندې وخښېدل او بيا ودريدل.

ويريشياګين د ګراف پلو سر ور اوچت کړ او بيا يې د نرمې غاړې پړسېدلی رګ لا وپړسېد ، مخ يې تک سور شو او په هغه لنډه چوپتيا کې چې بيا پر ټولو راخوره شوې وه، د هغه ريږدېدونکی غږ چې نندا ريزه ژبه يې لړله واوريدل شو ، چې وايي:

-ګرافه، يوازې خدای مو پر سر ولاړ دی.. او هغه څه يې چې غوښتل ووايي، نيمګړی پاتې شول او بيا يې رنګ تک سپين شو.

د راستوپچين د بشرې رنګ هم چې ناڅاپه د ويريشياګين د رنګ په شان تک سپين شوی و ، چغې کړې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-وهئ يې ! ټوټه ټوټه يې کړئ، تاسو ته امر کوم !

يو افسر چې خپله يې هم خپله توره راوویستله، خپلو درګونو ځانګړو سرتېرو ته قوماندہ ورکړه:

-په توره يې ووهئ !

يو بله خو تر ښخوا قوي څپه پر خلکو راخوره شوه، دغه څپه تر لومړيو کتارو وروررسېده، هغو ته يې ټکان ورکړ، څپڅپانده شول او هغوی يې تر زينو پورې پورې وهل. هغه لوړ ونی ځوان چې لوړ کړي لاس يې ځای پر ځای پاتې شوئ و او ښه يې لکه تيږه وچه شوې وه، د ويريشياګين تر څنګه ولاړ و.

افسر په ټيټ زګيروی ډول آواز خپلو سرتېرو ته وويل:

-ټوټه ټوټه يې کړئ !

او يو تن سرتېري په تريو تندي او غضب لړلې څېرې، ناڅاپه په توره د ويريشياګين ککرۍ ته ګوزار ورکړ.

لنډه، خو له حيرته ډکه چغه د ويريشياګين له ستوني پورته شوه:

-اخ !

له وحشت او ډاره په ډک غلچک يې مخ واړاوه او ګواکې غواړي وواييې، نه پوهېږي ولې، له ده سره داسې کوئ. د وحشت او ډار هماغه څپه پر ټولو ورخوره شوه.

د يو چا غمرلي آواز له کومې خوا واوريدل شو: يا خدايه !

د ويريشياګين له حيرت او ډکې چغې نه وروسته، يو وژونکی درد د هغه ګوګل لکه چاړه داسې وخېره او همدغه درد د هغه چاره وکړه. د انساني احساس هغه ولوله چې ترپايه يې د وحشت او شرارت نه ددغو خلکو مخنوی کاوه، په يوه شېبه کې ولويده. پيل شوی جنايت چې پيل شوی و، بايد بشپړ شوی وای. د ياغيتوب او شکايت چغه د ګوابښ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

غضب په څپو کې ډوبه شوه.. هغه سرتېري چې ویریشیاګین ته د توري ګوزار ورکړی و، غوښتل یې بل ګوزار ورکړي. ویریشیاګین له ډار او وحشته چغې کړې، لاسونه یې د ساتنې لپاره تر سر تاو کړل او ګڼه ګوڼې ته یې ځان ورواردتېر. هغه لوړ ځوان سره له هغه چې لګېدلی و، د ویریشیاګین نرۍ غاړې ته لاس ورواچاوه، چغې سورې ګډې شوې، او ویریشیاګین له یو ډول چغیو او سورو سره په ګډه د هغو خلکو تر پښو لاندې ورولوید چې دده خواته یې یرغل کړی و.

چا ویریشیاګین واهه او چا یې کالي څېرول، خو چا هغه لوړ وني ځوان، د هغو کسانو چغې او سورې چې د خلکو تر پښو لاندې وو او هغو کسانو چې د لوړ وني ځوان د ژغورنې لپاره یې هلې ځلې کولې، د خلکو قهر لا پسې زیاتوه.

جلادو سرتېرو تر ډېرو پورې نه شو کولای په وینو لړلی تر مرګه ژوبل کارګر د خلکو له پښو لاندې راوباسي. خلکو تر ډېرو پورې ونه شو کولای هغه په وینو لړلی کارګر چې تر وهلو لاندې تر مرګه پورې رسېدلای و، سره له ټولې کرکې او تربګنۍ نه ونه شو کولای ویریشیاګین مړ کړي.. یو تن وویل:

- په تبر یې ووهو که څنګه؟ خپه کړل شوی دی ! خائین، ده مسیح ته خیانت کړی دی ! لا ژوندی دی؟ اوه ساګانې لري. خپل حق یې تر لاسه کړ، ژوندی دی، که مړ شو؟

دوی تر هغه وهل کول، چې ویریشیاګین له زاریو ولوید، د هغې دفاع او زارۍ په یو رنګ او پرله پسې خرهارۍ بدل شو، خلک په تلوار پر ځمکه د لویدلی په وینو لړلی مړي له څنګه لرې شول. هر څوک راتلل کتل یې چې څه پېښ شوي دي او په وحشت ملامتۍ او تعجب یې د لرې کولو هڅه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګڼه ګوڼې غږونه راتلل:

-لویه خدایه ! خلک د ځناور په شان دي، څنګه به ژوندي پاتې شوي وي؟ ځوانو، خوار په خټه سوداګرو، وایي دا دده کار نه و، د چا کار و؟ خدای دې مور ترې وساتي ! یو بل یې سره وواژه، چا ویل چې لا ژوندی دی..

یو غیرتي پولیس چې د جلالتماب په انګړ کې پروت مړی، د هغه د دریغ سپکاوی ګاڼه، خپلو سرتېرو ته سپارښتنه وکړه چې هغه له انګړه د باندې لارې ته وباسي. دوو سرتېرو، مړی له ماتو پښو راونیو او هغه یې د باندې یوور. کله چې ویریشیاګین پر ځمکه ولوید او د خلکو ډلې په وحشت او الهګولې د هغه خواته یرغل راوړ، ناڅاپه د راستوپچین له بشرې رنګ وتښتېد، هغه دده پر ځای چې د ماڼۍ مخې ته دده انتظار ګاډۍ ته ورشي، سرښکته واچاوه او پرته له هغه چې پوه شي، چېرته او د څه لپاره روان دی، په چټکو ګامونو هغې لارې ته ځان برابر کړ چې د کور لاندنې پوړ ته رسېدلې وه، د هغه رنګ الوتی و او نه یې شو کولای د خپلې لاندنې زنې رېږدېدا ودروي.

یو رېږدېدونکی او له وحشته ډک غږ یې له شانه واورېدل شو:

-جلالتمابه ! دې خواته، چېرې ځئ؟ دې خواته راشئ !

ګراف راستوپچین دده توان نه درلود، چې ځواب ورکړي، هغه د خبرو په اورېدو په اطاعت سره راوګرځېد او هغې خواته لاړ چې ده ته ښودل شوې وه. ګاډۍ د ماڼۍ د شا د زینو مخې ته ولاړه وه، د خلکو ګڼه ګوڼه او شروشور له لرې اورېدل کېده، راستوپچین په ګاډۍ کې کېناست، خپل ګاډیوان ته یې امر وکړ چې د دوی کلیوال کور، سکولنیکي خواته لاړ شي. کله چې د میانیځکایا واټ ته ورسېد، نور یې د خلکو د ګڼه ګوڼې غږ وانه اورید. ګراف د پښېمانۍ احساس وکړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته په خورا ناآرامۍ هغه تلوار، ډار او ګبنهيتوب وريـاد شو چې د خپلو لاس لاندې مامورينو تر مخې يې احساس کړی و. په فرانسوي ژبه يې له ځانسره وويل:

-د خلکو پاڅون خورا وحشتناکه دی، هغه کرکجن دی، هغه لکه دلېوانو په څېر دی، تر هغه چې غوښه وروانه چوي، نه آرامېږي. ناڅاپه هغه ته د ويريشياګين خبره وريادہ شوه:

-ګرافه !يوازې خدای دی چې زموږ په سر ولاړ دی. او يوه ناآرامه او خواشينی احساس يې پر ځان راخپور ش، خو دغه احساس ډېر اوږد نه و او پرشونډو يې پر ځان له ملنډو نه ډکه موسکا راخوره شوه. هغه له ځانسره وويل:

- زما دنده دا وه چې بايد خلک آرامه کړم، زيات شمېر خلک د ولسي ګټو له پاره قرباني شوي دي او بايد نور هم قرباني شي ! هغه د خپلو هغو مسووليتونو په فکر کې شو ،چې د خپلې کورنۍ، د خپلې پلازمېنې (چې د ساتنې واک يې، ده ته سپارل شوی و) او د خپل ځان په اړه يې لرل، خو د ځان په اړه يعنې نه د فيودرواسيلوويچ راستوپچين (له ځانسره به يې ويل چې فيودرواسيلوويچ جان ځان د ولس او ملت تر ګټو خاورې) هوکې، د ځان په وړاندې مسووليت يعنې د پلازمېنې د ستر قوماندان د واکمن واک او د ښار د ستر استازي په توګه:

- که زه يوازې فيودر واسيلوويچ وای، زما کړه وړه به بل ډول وای،خو زه بايد د سترقوماندان د دريځ نوم او ژوند ساتنه او درناوی وکړم.

د ګاډۍ پر پستې څوکۍ، نرمې خوځېدا ، د خلکو او ګڼه ګوڼې د شروشور نه اوريدل، دی جسما آرامه کړ. راستوپچين جسما آرامه شو ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه هغه شان چې تل همدا سې وي، جسمي آرامتيا هم مهاله د روحي آرامتيا سبب شي. هغه څه چې راستوپچين د روحي آرامۍ سبب و، څه نوې خبره نه وه، له هغه ورځې چې دنيا پيدا شوې ده، هېڅکله داسې نه دی شوي چې کوم انسان څوک وژلی وي او ځان يې ملامت ګڼلی وي. هغوی تل په دې خيال ځان آرامه او تسلا کوي چې دا کار د ولسي ګټو لپاره کوي، هو کې د نورو د ګټو لپاره.

هر هغه انسان چې پر انساني هوسونو لاسبری پيدا نه کړي، هغه پر دغو ګټو نه پوهېږي، خو هر هغه څوک چې کوم جنايت کوي، تل ښه په دې پوهېږي چې انساني خير او ګټې په څه کې دي. او راستوپچين اوس په دې پوهېده.

هغه نه يوازې په خپلو دلايلو کې، دده له خوا د سرته رسولو شويو چارو له امله ځان نه غانده، بلکې په هغو کې يې د ځان ستاينې او ډالۍ دلايل هم پيدا کول او دا يې ويل چې دده تولو نه يې د چارو د بريالي سرته رسولو لپاره ګټه هم اخېستې ده. دده يوه جاني ته په جزا ورکولو دغه ګڼه ګونه آرامو له.

راستوپچين له ځانسره ويل:

-ويريشياګين محکمه او په مرګ محکوم شوی و (حال دا چې هغه يوازې په اجباري کار محکوم شوی و) هغه خائين او هېوادپلورونکی و. ما نه شو کولای هغه ته جزا ور نه کړم، نو له دې کبله مې په يوه غشي دوه ښښې وويشتې. هم مې يو خائين مجرم ته جزا ورکړه هم مې خلک آرام کړل.

راستوپچين چې کله خپل کليوالي کورته ورسېد او په خپلو کورنيو چارو اخته شو، خپله بشپړه هوسايي او آرامي يې پيدا کړه.

نيم ساعته وروسته ګراف، په خپله ګاډۍ کې چې يرغه آسونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځغلوله د سکولنیکي له دښتې تېرېده، تېرې پېښې یې چور هېرې کړې وې، هغه یوازې د راتلونکې په اړه فکر کاوه. اوس د هغه پله خواته چې ده ته ویل شوي و کوتوزوف هلته دی، روان و. ګراف راستوپچین په خپل تصور کې هغه کرکجنې او د ملامتی خبرې را جوړولې چې دی به یې کوتوزوف ته دده د غولولو له امله وایي. هغه غوښتل دغه عمر خوړلې درباري ګېډړې ته داسې خبرې ووایي چې هغه، هغه مسوولیت احساس کړي چې د مسکو د تسلیمېدو (او د هغه په اند) او د روسیې د تباهی نه وروسته په خلکو راغلی دی. دا مسوولیت ټول دده پرغاړه دی. د هغه چا پرغاړه، چې د ډېر زړښت نه یې خپل عقل له لاسه ورکړی دی. راستوپچین هغه څه چې کوتوزوف ته یې ویل غوښتل، په تصور کې یې لاندې باندې کړل، په قهر یې په ګاډی کې ډډه واړوله او په خواشینی یې شاو خواته وکتل.

د سکولنیکي دښته خالي وه، یوازې د دښتې په پای کې د مرستون او روغتون سره یو څو تنه چې سپینې جامې یې اغوستې وې، راټول شوي وو او ددغو سپین جامو څو تنه هغه هم جلا جلا په دښته کې روان وو، نارې سورې یې وهلې او لاسونه یې ښورول. د هغو یو تن مخامخ دګراف د ګاډی پلو منډې راوهلې. ګراف راستوپچین د هغه ګاډیوان او ساتونکو ټولو، د وحشت، حیرت او ځیرتیا په احساس هغو لېونیانو ته چې له لېونتون نه راخوشې شوي و، په تېره بیا هغو ته چې د دوی خواته په ځغاسته وو، کتل.

یو لېونی چې ډنګرې وچې پښې وې، کالي یې باد تر ده نه تاوول، مخامخ دوی ته په چټکی منډې راوهلې. هغه مخامخ ګراف ته کتل، په جړ او شډل آواز یې چغې وهلې، څه یې ویل او لاسونه یې ښورول چې ګاډی ودروي. ژیړ ډنګر مخ چې ببره خو ناجوړه شوې رېږه یې لرله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېښانه خو خورا عصبي ښکارېده. د سترګو تور او ځلېدونکو ګاټو يې ښکته کتل.. هغه په زوره او زړه رېږدېدونکې غږ چغه کړل:

-ودرېږئ! تاسو ته وايم ودروئ! زه درته وايم! غږ يې ټيټ شو، خو بېرته يې په ټينګ او د چاروا کي په شان غږ وکړ.

هغه ګاډۍ ته وررسېد، د هغې تر څنګ يې منډې وهلې او ويل يې:

- زه يې درې ځله ووژلم، درې ځله بېرته له مرګه راژوندی شوم، سنګسار يې کړم، په دار يې وځړوم، خو زه بېرته را ژوندی کېږم.. بېرته به ژوندی شم.. بيا به راژوندی شم. زه يې ټوټه کړم، د خدای جنت به ونړېږي، درې ځله به هغه ړنګ او درې ځله به هغه ودان کړو، همدا خبرې يې کولې او غږ يې لا پسې کرکجن او زورونکی کېده. د راستوپچين رنګ ناڅاپه تک سپين شو، لکه هغه وخت چې ګڼه ګوڼې پر ويريشياګين يرغل کړی و، هغه مخ راواړاوه.

هغه په لړزيدلي آواز پر ګاډيوان چغه وکړه:

-ځه، ځه ژر ځه!

آسونو په ټول قوت سره ګاډۍ کشوله، خو ګراف راستوپچين تر ډېرو پورې د هغه لېوني ناهيلې چغې او بې معنا ويناوې له شانه اورېدې. هغه کرار کرار لرې کېده، خو د هغه خائين ځوان په وينو لړلې او حيرت وهلې بشره او د هغه د ګېډړو له پوسته جوړ شوی پوستين يې تر سترګو ګرځېده راګرځېده.

که څه هم دغه خاطرې خورا تاندې وې، خو په راستوپچين د هغه اغېز دومره ژور و چې د هغه په زړه انځور شوې او له هغه يې وينې څڅولې وې. هغه په ډاګه دا احساسوله چې ددغو وينو ياد او انځور به هېڅکله د هغه له ياده ونه وزي. او برعکس د دغې غمرلې او وحشتناکې پېښې ياد چې هر څومره زړېږي د هغه عذاب او زوريدنه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاپسې زياتيږي او دی به هېڅکله په کرار پرې نهږدي. هغه داسې انګېرله چې د خپلو خبرو غږ اوري:

-وژنه يې، ځواب يې زه ورکوم ! څنګه ما دا خبره کولای شوه؟ هسې نابېره ! ما کولای شو ، هغه ونه کړم، اوس به هېڅ پېښه نه وای، هغه په خيال کې هغه سرتېري ته کتل چې ويريشيا ګين يې وهلی و. هغه ډار اخېستی او ځناور ډوله شوی و. هغه ته د هغه ځوان د سترګو غلچک وریاد شو چې د ګېدړې د پوست نه جوړ شوی پوستين يې اغوستی و. د هغه غلچک وریاد شو او له ځانسره يې وويل:

-خو ما دا کار نه د ځان لپاره، دا زما ولسي دنده وه چې بايد هغه مې کړای وای. داړه مار، وطن پلورونکی، ولسي ګټې. ..

د يااوزا ،د پله شاوخوا ته بې شمېره سرتېري راټول شوي وو. هوا ډېره توده وه. کوتوزوف د پله څنګ ته پر يوې اوږدې څوکۍ خواشينی او شين زړه ناست و. هغه د خپلې متروکې په څوکه له شګو سره لوبې کولې چې په دې وخت کې په يرغه آس ده ته په شرنګ و شرونګ يوه ګاډۍ راورسېده. يو سړی چې جنرالي دريشي يې اغوستې وه، په خولۍ کې يې بنې ټمبلې، سترګې له غضبه ډکې، خو هم مهاله له ډاره وارخطا په چټکو ګامونو ده ته رانېږدې او په فرانسوي ژبه يې له هغه سره غږېدا پيل کړه. دا سړی راستوپچين و. هغه کوتوزوف ته وويل:

-هغه ځکه دلته راغلی چې نور نه مسکو شته او نه پلازمېنه. يوازې پوځ پاتې دی. هغه زياته کړه:

-اوس به حال بل ډول وای، که جلالتماب ماته ويلي وای چې مسکو پرته له جګړې نه تسليموي، دا پېښې به اوس چور بل ډول وای.

کوتوزوف راستوپچين ته داسې کتل چې ګواکې د هغه په هغه خبرو نه پوهېږي چې هغه يې ده ته وايي. هغه هڅه کوله ده ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غړېدونکي سړي په خبره کې ځانګړې خه ولولي. راستوپچین چې ګبنهې اخېستی و، همداسې چپ پاتې شو. کوتوزوف لږ شانته سر وښوراوه او پرته له هغه چې خپلې پوښتېدونکې سترګې د هغه له څېرې واړوي، په کراره وویل:

-هوکې! زه مسکو نه تسلیوم، زه به له جګړې پرته هغه تسلیم نه کړم.

آیا ددې خبرو د ویلو په وخت کې کوتوزوف چورد بل شي په اړه فکر کاوه یا یې قصدي دا خبره ځکه وکړه چې د هغو په بې معنا والی پوهېده، خو ګراف راستوپچین پرته له هغه چې څه ووایي، په تلوار له کوتوزوف نه لرې شو. عجیبه خبره ده، د مسکو ستر قوماندان، مغرور ګراف راستوپچین خپله متروکه راواخېسته، د پله خوا ته ورننېږدې شو او په چغو چغو او د متروکو په ګوزارونو یې له هغه ځایه راکوټه شوي کراچۍ لرې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶

د ماسپښــین درې بجــې او څــو دقیقــې وې چــې د میــورات پــه قوماندانۍ پوځونه مسکو ته راننوتل. د ورتیمبیرګسیکي د سورو ډلـه تر ټولو نه مخکې روانه وه. او تر هغه وروسته خپله ټولـواک نـاپلیون پـر آس سپور، سره له خپلو ساتونکو او ملګرو سره روان و.

د اربات (دمسکو یوه تاریخي کوڅه)د کوڅې په منځنۍ برخه کې، د نیکولای کلیسا ته نېږدې میورات ودرید او دې ته سترګې په لاره شو چې د لومړیو کرښو نه خبرونه راورسېږي چې د ښار کلا، کرملین په څه دریځ او حالت کې ده.

په مسکو کې لـه پـاتې کسـانو نـه یوه کمکۍ ډلـه خلـک د میـورات شاوخوا ورټول شوي وو. ټولـو لـه شرمه پـه ډک حالـت او حیرانتیـا دغـه اوږد څښي عجیب قوماندان ته چې په خولۍ کې یې ښکې وهلې وې او ځان یې په زرو او ګاڼو ګاڼلی و، کتل.

په کرار یې یو له بله پوښتل:

-دا څوک دی؟ دا د هغوی خپل ټولواک (ځار) دی که څنګه؟

ژباړونکي دغو خلکو ته راغی.

خلکو یو بل ته ویل:

-خولۍ خو دې پورته کړه، خولۍ دې..

ژباړونکي یوه بوډا څوکېدار ته مخ وروواړاوه او وې پوښتل:

-کرملین لرې دی که نېږدې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا څوکېدار چې د ژباړن پولندي لهجه ورته پردۍ برېښېده، ښه ورته غوږ شو، خو همدا چې د هغه وینا ورته روسي ونه برېښېده، په دې پوه نه شو چې هغه څه وايي، ځان يې د نورو تر شا وواهه.

میورات خپله د ژباړونکي خواته وروړاندې شو او هغه ته يې وویل چې له خلکو وپوښتي چې روسي پوځ چېرې دی؟ يو روس په دې پوه شو چې له هغو نه څه پوښتي او ناڅاپه څو آوازونو ژباړن ته ځواب ورکړ، يو فرانسوي افسر د لومړيو کړښو نه راستون شو او خبر يې راوړ چې د کرملين دروازې تړل شوي او کېدای شي د هغو شاته بريد نيول شوی وي.

میورات وویل:

- ډېر ښه !

او سمدلاسه يې د خپلو مشاورينو يوه ته سپارښتنه وکړه چې څلور عرادې توپونه هلته ورولي او پر دروازو اور بل کړي. د میورات له شا نه د توپونو د ولاړ کاروان نه توپونه جلا او د اربابات په واټ کې په چټکۍ وړاندې وخوځېدل او د وزدويژنکي د واټ تر پايه لاړل او هلته ودريدل. په مېدان کې ځای پر ځای او مورچلونه يې جوړ کړل، څو فرانسوي افسرانو توپچيانو ته د توپونو د پوره ځای پر ځای کېدو او ډزو ته د چمتووالي قومانده ورکړه. دغو افسرانو په لرلید (دوربين) کې د هدف يعنې کرملين ليدنه او څارنه پيل کړه.

په دې وخت کې د کرملين د کليساوو زنګونه وجرنګېدل او خلکو ته يې د ماښام د لمانځنې بلنه ورکړه. فرانسويان د دغو جرنګونو د آوازونو په اوريدو ځکه وډارشول چې فکر يې وکړ د زنګونو دغه جرنګهارۍ خلکو ته د ولسي پاڅون د پيل کېدو نښه ده. د پلي پوځ څو تنو سرتېرو مخ پورته د کوتافيوفسکي د لويې دروازې پلو منډه کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه دروازې د لرګيو او تمبو په اچولو ، بندې شوې وې. د دروازې پلو د افسرانو لـه خوځېدو سره هم مهالـه د دروازې لـه شانه د توپـک دوه ډزې وشوې. د توپ تر څنګ ولاړ جنرال چغه کړې ، پر افسر يې غږ وکړ او هغه له سرتيرو سره بېرته راستون شو.

د دروازې له شا ،د توپک درې نورې ډزې هم واوريدل شوې. يو ډز د يوه فرانسوی په پښه ولګېد او له هغه سره د دروازې لـه شانه د څو تنو نورو سرتېرو غږ واوريدل شو. د فرانسوي جنرال، افسرانو او سرتېرو پـه څېـرو کـې د پخـوانۍ آرامـۍ او خوشـالۍ ځای، تـا بـه ويـل پـه قوماندې، ناڅاپه ژورې ځيرتيا ،سيالۍ ته چمتووالی او زوريدا ونيو. د هغو ټولو لپاره له مارشاله نيولې بيا تر وروستي سرتېري پورې دغه ځايونـه نـور نـو د وزدويژنکا ،ميخواوايا ،دکوتـايوا او تريـوڅکي دروازې نه وې، دا د هغو لپاره په نويو ځايو کې د جګړې نوي ډګرونه وو ، د نوي توييدونکې وينې، جګړې ډګرونه. ټول د دغې جګړې لپاره چمتو شوي وو. د دروازو لـه شانه چغې آرامې شوې، توپونه وړاندې وخوځول شول، توپچيان اور بل ته چمتو وو ، افسر قومانده ورکړه:

-اور بل !

دوه انګازه لرونکو ډزو يو په بل پسې په فضا کې انګازې خورې کړې او څو شېبې وروسته پر هغو دروازو چې د دستک لرګي او تمبو بندې کړې وې، د توپونو ګولۍ ولګېدلې. او له هغه سره سم په ډګر کې د لوګيو دوه کربښې پورته شوې.

څـو شـېبې وروسـته چـې د ډزو غړمبهـار او انګـازې د کـرملين د ديوالو تر منځ په کراره شوې، پر فرانسويانو يو لـه شوره ډکه غوغـا جوړه شوه. د کرملين په ديوالونو په زرګونه کارغان راوالوتل، پـه فضـا کې يې الوتنې کولې، د کارغانو د کيغيدو او وزرونو شور يو بله غوغـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړه کړه. د دوی د دې غوغا سره هم مهاله د دروازې نه د ننه یوه چغه واوریدل شوه او یو سړی چې نری کوټ یې اغوستی و او سر یې تک شین و، له هغه ځایه راووت. د هغه توپک په لاس کې و او فرانسویان یې په نښه کړي و. توپچي افسر بیا د اوربل قومانده ورکړه او هم مهاله د توپک یو وزری او د توپ دوه غبرګ ډزونه واوریدل شول. او دروازه بیا په لوګیو کې ورکه شوه، په هغه دروازه کې چې د توپونو ډزې شوې وې،نور هیڅ څوک او هیڅ شی نه ښوریدل. فرانسوي پلي سرتېري له خپلو افسرانو سره یو ځای دروازې ته ورننوتل، هلته یې درې تنه ټپي او څلور تنه وژل شوي ولیدل، دوو تنو نورو هم چې کلیوالي جامې اغوستې وې، د دیوال له بیخ نه د زنانسکا د دروازې پلو په منډه مخه وکړه.

افسر وژل شویو او د تمبو لرګیو ته اشاره وکړه او وې ویل:

-دا ټول کړئ !ګورو به !

فرانسویانو ټپیان په ډزو له درده بې غمه کړل او د هغو مړي یې،له دیواله، لاندې وارتیړل.

دا د کرملین ساتونکي څوک وو؟ هیڅوک په دې پوه نه شو،خو یوازینۍ خبره چې د هغو تر مرګه وروسته هغوی پسې واوریدل شوه، هغه دا وه چې وویل شو:

-دا ټول کړئ، بیا به ګورو !هغوی یې له دیوال نه د باندې واچول. هغه یې لرې وارتیړل چې د هغو له بویه ځان وژغوري. یوازې (تېیر) و چې په ریښتیا یې د خپلې وینا څو خوږې کرښې دهغه په ویاړ ولیکلې:

دغو بدمرغو،دغه سپېڅلې ودانۍ لاندې کړه، توپک او وسلې یې واخېستل او په فرانسویانو یې ډزې کولې. او بیا ددغو بدمرغو څوتنو،فرانسویان په تورو ووهل او کرملین یې ترې پاک کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میورات ته خبر ورکړ شو چې لاره پاکه شوې ده. فرانسویان له دروازې نه کرملین ته ورننوتل او د سنا په ډګر کې ځای پر ځای شول. سرتېرو له کړکیو نه څوکۍ ددې لپاره ارتیرلې چې ځانته اور بل کړي.

د فرانسویانو بله ډله د کرملین له لارې تېر شول او د ماروسکایا، لوبیانکا او پکروفسکایا په کوڅو کې ځای پر ځای شول. دریمه ډله فرانسویان د وزدویژنکا، زنامینکا او نیکولسکایا او تفریسکایا په سیمو کې موضع ونیوله. هرې خواته چې فرانسویان لاړل، هېڅوک یې په ښار کې ونه لیدل، داسې بربښېده چې دوی نه په ښار، نه د هغو په کورونو بلکې په ښار کې جوړ شویو کمپونو کې ځای پر ځای شوي وي.

فرانسوي سرتېري که څه هم وږي تږي، جامې یې زړې او څیرې و، سترې او ستومانه وو، خپل دریمه برخه ملګري یې له لاسه ورکړي وو، خو بیا هم هغوی په ډېره منظمه بڼه مسکو ته راننوتل. دغه پوځ که څه هم ستړی ستومانه او جګړه ځپلي و خو بیا هم جنګیالی او مېړنی بربښېده. دغه پوځ تر هغه وخته پورې کېدای شو پوځ وبلل شي چې سرتېري یې د مسکو کورونو ته خواره واره شوي نه وو. همدا چې دوی دمه شول او د ښار تش او پرتمین کورونه یې لاندې کړل، د پوځي دود له مخې نور هغوی ته پوځیتوب ورپاتې نه شو. هغوی هغو کسانو ته ورته شول چې نه پوځي و نه ولسي. هغوی د همدې دوو ډلو پوځي او ولسي خلکو تر منځ یو څوک و: غله او تالانګر. دغه ډله:غله او تالانګر په مسکو کې تر پنځو اونیو پاتې کېدو وروسته چې کله له دغه ښاره وتل، هغوی سرتېرو ته ورته نه وو، هغوی یوه ډله غله وو چې هر یو پلي او سورو د خپل توان او واک په کچه هغه شیان چې دوی ته قیمتي او اړتیا وړ بربښېدل له ځانسره اخېستي وو. له مسکو نه د وتلو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت، نور نو هغوی د پخوا په شان پر ښار د ولکې او بري هیله نه لرله، د هغوی یوازینۍ هیله دا وه چې تالان او غلا کړي شیان څنګه وساتي. هغوی هغې بیزو ته ورته و چې په یوه خم یا منګي کې یې لاس ننوېستلی، له هغه یې یو موټی مندکې را اخېستي، خو موټی له خمه راوېستی نه شي، که موټی خلاص کړي را اخېستل شوې مندکې نه شي راوېستي او که خلاص یې کړي، لاس ته راغلی شی یې لا لاسه ځي. فرانسویانو هم له مسکوه د وتلو په وخت کې همدا ستونزه لرله، هغوی باید له هغه لامله تباه شي چې له مسکو نه یې د تالان په وخت کې ځان پسې تړلي وو. هغوی د بیزو په شان تالان شوي شیان نه ورېی شول او نه یې د پرېښودلو امکان و. مسکو ته تر ننوتلو وروسته د فرانسې د پوځ، یو پوځي هم پوځي پاتې نه و. د کورونو له کړکیو داسې کسان له ورایه ښکاریدل چې کوټونه یې اغوستي، موزې یې په پښو او په خورا خوشالۍ او خندا کور په کور او کوټه په کوټه ګرځېدل. دې ته ورته کسانو په زیرخانو او ګدامونو کې د کالیو او خوړو په تالان لګیا و، هغو د تړلو کورونو، انګړونو، دروازې ماتولې، اور یې ورته اچاوه، وره یې لمدل، ډوډۍ یې پخوله، بنداړونه یې کول، ماشومان یې ډارول، ښځې یې نازولې، دغه شان وګړي هرې خوا ته پریمانه وو، په دوکانونو کې وو، په کورونو کې وو، هر هر چېرې وو، خو نور نو هغوی، پوځیان نه وو.

مسکو ته د فرانسویانو د ننوتلو د لومړې ورځې نه، فرانسوي قوماندانانو پرله پسې فرمانونه ورکول چې ښار ته د سرتېرو د تګ مخنوی وکړي، ښار کې تالان او وهل ټکول ونه کړي. د خلکو شتمني ته درناوی ولري. هغوی فرمان ورکړ چې نن شپه به عمومي حاضري وي، خو سره له دې ټوله پریکړو او سپارښتنو هغه وګړي چې تر هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته پورې با نظمه او فرمان ته غوږ سرتېري وو، اوس پـه بـده ای خو لـه او سپړو نکو نه په تش ښار کې چې د خوړو او څکلو پریمانـه زېرمې یـې لرلې، خواره واره ګرځېدل. هغوی هغې وړې ګلې ته پـاتې کـېدل چې پـه ګډه په وچه او له ونو نه په تشه د ښته کې خوځېدل، خو کله چې بـه شـنه څرځای ته ورسېدل، د دې ګلې مخنوی به ګرانـه وه او خـوره وره بـه شـوه. فرانسوي پوځونه هم چې کله بده ای ښار ته ورننوتل، ټول له واکه ووتـل، او مخنوی یې ګران و.

مسکو له خپلو او سپړو نکو نه تش شوی و. سرتېري لکه او به چې په شګه کې ننوزي، داسې په دې ښار کې ورکېدل. دوی له کرملین نـه چې لومړی ورننوتلي و، لکه د ستورو پلوشې هرې خواتـه خوریـدل. سـواره پوځیان به بې خاونده کورنو ته چې له کپړو او قیمتي کالو نـه ډک پـاتې و، ورننوتل. که څه هم دوی به له خپلو اړتیا او هوس نه زیات شیان هلته موندل، خو بیا به یې هم که بـل کـور تـر سترګو ښـکلی او بـده ای ورغـی، هغه به یې هم لاندې کاوه. زیاترو خو بیـا څـو کورونـه لانـدې کـول، پر یـو نیم کور خو به یـې پـه تباشـیر د ځـان لپـاره کومـه نښـه هـم وویسـتـه او لـه نورو ډلو سره به یې پـرې وهـل کـول. لا سـم بـه پـه کـور کـې ځـای پـر ځـای شوي نه و، کوڅو ته به یې منډې کړې او د ښـار پـه ننـداره بـه شـول ځکـه هغو اوریدلي و چې د مسکو او سپړونکي کورونه پریښي او تښتېدلي دي. دوی به په دې تمه چې کوم قیمتي شی یا ګاڼې تر لاسه کړي هر پلـو ته یرغل کـاوه. قومانـدانان بـه هـرې خـوا تـه د دې لپـاره تلـل چې د خپلـو سرتېرو مخنـوی وکړي، خـو خپلـه بـه بې ارادې پـه چـور او تـالان ورګـډ شول.

په کریتني ریدو (د کریت ګذر=کوڅه) کې اوس هم یو شمېر ګاډي او کراچۍ ولاړې وې، جنرالانو هغه پلو ګڼه ګوڼه جوړه کړې او ورتلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی هر یو ځان لپاره ګاډی او کراچۍ خوښولې. په مسکو کې ځېنې پاتې ښاریانو به ځېنې فرانسوي قوماندانان په دې هیله خپلو کورونو ته وربلل چې د دوی په کور کې د دغه فرانسوي، په لیدو به د دوی کور له تالان نه وژغورل شي. شتمنی دومره ډېره وه چې پای یې نه لیدل کېده. هغه ځایونه چې فرانسویانو لاندې کړي وو، شاوخوا ته یې لا ډېر داسې ناولکه شوي کورونه او ځایونه پیدا کېدل چې دوی تصور کاوه هلته به شتمنی تر ولکه شوي هغو نه زیاته وي. مسکو دم په دم او لاپسې دوی په ځان کې رانغښتل. کله چې اوبه پر وچه ځمکه تويېږي، سمدلاسه ورکېږي، هم اوبه او هم وچه ځمکه دواړه ورکېږي. دغه شان اوس کله چې د وږیو سرتېرو یوه ډله ماره ډله،بډای ښار ته ننوتل، نه سرتېري پاتې شول او نه بډای ښار. هغه څه چې پاتې شول هغه مرداري وه، غلا وه ،تالان و او سوځېدل.

فرانسویانو د مسکو سوځېدل د راستوپچین د وحشت نه ډکې هېوادپالنې پایله ګڼله او روسانو هغه د فرانسوي تعصب نښه. ،خو که د مسکو سوځېدل په ریښتیا داسې وګڼو چې ملامتي یې د یوه یا څو تنو پر غاړه وراواچوو، بېشکه چې دغه شان لامل نه شته او نه شي کولای واوسي. مسکو له دې کبله وسو چې د بل هر ښار په شان چې له لرګیو جوړ او په دې حال پاتې شوی وای، او سره له هغه چې د اور وژنې ښې یا بدې ۱۳۰ څانګې یې لرلای یا یې نه لرلای، سوځېدلای به وای. مسکو څکه باید سوځېدلای چې د هغه اوسېدونکو هغه پرېښی وو، هغه باید د هغو لرګیو د ټوټو (پرخچې) په شان څکه باید سوځېدلې وای چې د څو ورځنې اور ترسپخنکو لاندې پاتې شوی و.

هغه لرګین ښار چې اوسېدونکي یې په کې اوسېدل، پولیسو په کې څارنه کوله، په اوړي کې داسې ورځ نه و چې په هغه کې اور ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګېږي،نو څنګه کېداى شي په کې اور ونه لګيږي چې او سېدونکي يې تللي، پرديو هغه لاندې کړى، دغه پردي په کې پيپونه څښوي. پوځونه يې آن د هغه د سنا په ډګر کې د سنا د دفترونو د څوکيو په سوځېدلو، نغري تودوى. که يو پوځ په يوه کلي کې يا بل هر چېرى چې وي مېشت شي، دا به آن په سوله ايز وخت کې ددې لپاره بس وي چې په هغه کې د اورلګېدل څو برابره زيات شي،نو څکه په هغه لرګين ښار کې چې بې څښتنه پاتې او پردي پوځيان په کې ديره شوي، هرومرو د اورلګېدل زياتېږي. نو څکه د مسکو اور اخېستنې نه د راستوپچين وحشيانه هېواد پالنې پورې اړه لرله. نه د فرانسويانو تعصب پورې، مسکو د فرانسويان د پيپ څښولو، په پخلنځيو کې د اورونو د بلولو، په هر ځاى کې د نغريو د لګېدلو، د دښمن د پوځيانو د بې احتياطۍ، د هغو پوځيانو د بې احتياطۍ چې د کورونو خاوندان يې نه وو او پردي په کې مېشت وو، سوځېده او ايره کېده. کېداى شي چې څوک ووايي، مسکو د لاسي اور اچونې له امله سوځېدلاى وي (خو دا خبره څکه په شک کې ده چې هېڅ چا لاسي اور اچونې ته لامل نه درلود. څکه هر څنګه چې وي ښارونو ته لاسي اور اچونه خورا کړکيچن او ستونزمن کار دى) نو څکه د مسکو سوځېدل، د لاسي اور اچونې پايله نه شو ګڼلى، څکه له لاسي اور اچونې نه پرته هم هغه سوځېده.

هر څو مره چې فرانسويان د راستوپچين وحشي وزمه هېوادپالنه د مسکو د سوځېدو لامل خپل ويار وګڼي، په هر کچه چې روسان د بناپارت ظلمت او وحشت ددې ښار د ايره کېدو دليل وګڼي او ددې عواملو له امله هر يو ځان او خپل ولس وياړمن وبولي، نه شو کولاى په رښتينى لامل سترګې پټې کړو، نه شو کولاى وو ايو چې ددغه سوځېدلو لپاره کوم په ډاګه علتونه په کار وو، څکه مسکو هرومرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید سوځېدلی وای، هره کلی، هره فابریکه او هر کور چې د هغه څښتنان،له هغه کډه کېږي، هر هغه څوک چې خپل نغری بل چا ته پرېږدي، پر هغه کې به بل څوک خپل دیګ باره وي. ربښتیاني خبره داده چې مسکو ته،نه د هغه اوسېدونکو اور ورته کړ، خو نه هغو اوسېدونکو چې په کې پاتې شول، بلکې هغه اوسېدونکو چې ترې وتښتېدل، تري لاړل او ترې ووتل. مسکو د برلین، ویانا او نورو ښارونو په شان د ښمن تر ولکې وروسته ځکه آباد پاتې نه شو چې د هغه اوسېدونکو ډوډۍ او مالګه (روسانو مېلمنو ته د هر کلي په وخت کې هغه وړاندې کوي) په لاس، فرانسویانو ته وړاندې نه کړه. د مسکو ښاریان له هغه لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

له کرملین نه د فرانسویانو خوریدل چې لکه د ستورو د پلوشو په شان د مسکو شاوخوا ته خوریدل، د سپتمبر په دویمه نېټه ماښام مهال د دغه ښار هغې سیمې ته ورسېدل چې اوس پېیر په کې اوسېده.

پېیر ،دغه دوه وروستې ورځې په داسې یوازیتوب تېرې کړې وې چې دی ورسره رړېدی نه و ، نو ځکه نېږدې و چې لېونی شي. د هغه ټوله هستي په یوه سودایي حالت کې راګیره وه. خپله دی هم په دې نه پوهېده چې څنګه او کله، خو دغه حالت اوس په ده داسې لاسبری و چې د هغه نه پخواني څه په یاد و ، نه یې په اوسنیو پېښو سر خلاصېده او هغه څه یې چې لیدل، یا یې اوریدل، لکه د خوب لیدل داسې و.

پېیر ، یوازې د دې لپاره له خپل کوره ووت چې ځان د ژوند د اړتیاوو له دغه نه پوهېدونکې کړکیچن حالت نه راوباسي ، هغه حالت نه چې دی په کې راګیر او ژغورل. له هغه نه ده ته ګران و. هغه د یوسف الکسیوویچ کورته د هغه خدای بښلي د کتابونو او کاغذونو د جوړولو په پلمه د دې لپاره لاړ چې خپله یوازینۍ هیله پوره کړي او هغه دا وه چې د ژوند له ناآرامو نه پریشانو نه په هلته خپله آرامۍ ولټوي.

د یوسف الکسیوویچ، له یادونو سره د هغه روحي حالت غوټه و ، د هغه آرام او ښکلي یادونه، د هغو پریشانه او نا آرامه یادونو ضد چې ده اوس ځان په کې راګیر احساساوه. هغه یو آرام ځای لټاوه او هغه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رښتیا د یوسف الکسیوویچ په کوټه کې وموند. کله چې هغه د دغې کوټې په مرکنۍ آرامتیا کې د هغه خدای بښلي د دړو لړې میز ترشا کېناست، په لاسونو یې تکیه وکړه، هغه په خیالونو کې په آرامه، خو په ښکاره یو په بل پسې د څو وروستیو ورځو په تېره بیا د بارادنیو د جګړې او د هغه ډلې د صفا او رښتینتوب په وړاندې چې ده به په ذهن کې "هغوی "بلله، خپل هغه ناڅرګند یاغي او له سپکاوي ډک احساسات یو په بل پسې وریاد او په ګوګل کې راژوندي کړل. کله چې ګراسیم دی له دغو خیالونو نه راووېست، پېیر تکل وکړ چې دی به په هغې ټاکل شوې ولسي جګړه کې ګډون کوي چې د مسکو خلک یې د خپلې ساتنې لپاره پیل کوي. په همدې هیله یې سمدلاسه له ګراسیم نه غوښتنه وکړه چې دده لپاره یو جوړه کلیوالي کالي او یوه تومانچه پیدا کړي. هغه ته یې خپل دغه نیت هم ووایه چې غواړي همداسې په ناآشنا نوم د یوسف الکسیوویچ په کور کې پاتې شي. بیا یې ددغه یوازیتوب او بیکارۍ ورځې د تېریدو نه وروسته (پېیر څو ځله هڅه وکړه خو ونه یې شو کولای خپل پام د ماسوني خطي نسخو نه وواړوي) څو ځله یې په تته بڼه د خپل او ناپلیون د نومونو تر منځ مرموزه اړیکي وریاد کړل. د مخه هم څو ځله دغه خیال، خیال ته ورغلی و، خو دغه هیله چې تقدیر د زمانې د انسان خوړونکي ځناور واک پای ته رسولی، ده (اوس بېزاو خوف) هېره کړې ده. دغه هیله یوازې او یوازې په یوه خیال بدله شوې چې هسې یې په خیال کې ګرځي او پایله نه لري.

کله چې پېیر کلیوالي کالي واخېستل (یوازې له مسکوه په ولسي دفاع کې د ګډون لپاره) او په هغو کې دی د رستوف د کورنۍ له غړو سره مخامخ شو، ناتاشې هغه ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تاسو پاتېږئ؟ څومره ښه !

د هغه په خیال کې راتېر شو ، په رښتیا به دا ښه خبره وای چې دښمن پر مسکو ولکه وکړي، دی به پر ښار د دښمن د ولکې پر وخت هلته پاتې شي او هغه پور به ادا کړي چې دده پر غاړه ایښودل شوی دی.

بله ورځ دهغه یوازینی خیال دا و چې پر ځان یې زړه خوږ نه شي له هغو نه هم ډېرته پاتې نه شي، ځان یې خلکو پسې د مسکو د ښار د درې غونډیو سیمې ته ورساوه، خو کله چې بېرته کورته راستون شو ، دی په دې ډاډه شو چې له مسکوه دفاع کېدای نه شي. هغه ناڅاپه دا احساس کړه، هر هغه څه چې تر اوسه ده ته یوازې کېدونکي ،ههمهاله او یوه اړتیا بربښېدل اوس باید هرومرو تر سره شي. هغه باید خپل نوم پټ وساتي او په مسکو کې پاتې شي،له ناپلیون سره مخامخ شي او هغه ووژني، یا خپله ووژل شي او یا هم ټوله اروپا له دغې بدمرغۍ نه چې د پېیر په خیال د یوه سړي، ناپلیون له لاسه دی وژغوري.

پېیر ته، د هغه الماني محصل ټولې هڅې معلومې وې چې پر ۱۸۰۹ کال په ویانا کې دناپلیون د وژلو لپاره تر سره کړې وه. هغه له دې نه خبر و چې هغه محصل چانواري شو ، هغه ګوابن چې دی به د خپل دغه تکل د سرته رسېدو نه وروسته ورسره مخامخ شي، دی لاپسې لمساوه.

دوو ژورو او یو رنګه قوي احساساتو پرله پسې پېیر خپل دغو کړو ته هڅاوه. لومړی احساس د سربښندنې د اړتیا او د رنځ د زغملو احساس و چې د بدمرغۍ د راتګ په وخت کې یې هرڅوک احساسوي. دا هماغه احساس و چې د اګست په **۲۵** مه نېټه یې دی د موژایسک سیمې او د بارادنیو د جګړې ډګر ته، تګ ته وهڅاوه. اوس همدغه احساس دی له کوره تېښتې ته هڅولی او ده خپل ورځني پرتمین او ارام ژوند ته شا کړې وه. پرته له هغه چې جامې بدلې کړي، پر وچه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه څو کې ويده کېده او ده هم هغه ډوډۍ خوړله چې ګراسيم خوړله. دويم احساس هغه احساس و چې د روسانو ځانګړتيا ده، او هغه دا چې دوی ټول هغه لاسي شرايط او قواعد چې د نړۍ نور خلک، هغه د نړۍ تر ټولو غوره ښېګڼه ګڼي، په سپکه کتلي و. پيير دغه عجيب او له ادا نه ډک احساس، د لومړي ځل لپاره د سلبود سکي په ماڼۍ کې احساس کړ. ده هلته ناڅاپه احساس کړه چې دغه بډايتوب، واک، ژوند او هر هغه چې خلک د هغو د ساتلو لپاره بې پايه هڅې کوي، ټول دا که کوم خوند او ارزښت ولري، هغه په دې کې دی چې له هغو نه سترګې پټې کړي.

دا هماغـه احساس دی چې اربکـي (داوطلب سـرتېری) خپلـه وروستۍ ټنګه (کپيک) تر شرابو ځاروي، نشه سړی سره له هغه چې پوهېږي دی به خپلې وروستۍ پيسې د هغه په تاوان کې ورکوي، خو بيا هم پرته له هر دليله، هينداري او آيينې ماتوي. دا هماغه احساس دی چې هغه په چور لېونتوب (د هغې په بدې معنا) سرته رسوي. ..

که څه هم له هماغې ورځې چې پيير د سلبود سکي په مـاڼۍ کـې د لومړي ځل لپاره، دغه احساس احساس کړ، هغه پرلـه پسې د دغـه احساس تر اغېز لاندې و، خو يوازې اوس په دې پوه شو چې ده پـه هغه کې خپل پوره قناعت موندلی دی. ددې تر څنګ پيير په اوسني وخت کې هغه څه چې ده په دې لاره کې ترسره کړي و، دی لا پسې ډاډه کاوه، او پـه دې لاره کـې يـې لا پرمختـګ تـه هڅـاوه، لـه خپـل کوره د پيير تېښته، د هغه کليوالي جامې اغوستل، تومانچه پيدا کول، د رستوف کورنۍ ته په ماسکو کې د پاتې کېدو يادونه، دا ټول به هسې ده ته د سپکاوي او خندا وړ شوي وای، که دی هم د نورو په شان له مسکوه د وتلو تکل کړی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پيير جسمي او روحي حالت، د تل په شان، يو له بل سره پوره اړخ لګاوه، غيرعادي سخت خواره ،هغه وډکا چې ده په دې ورځو کې ځکله، د واين (نرمو شرابو) او سيګارو نشتوالی، ناولې او نه بدليدونکې بستره، دوه بې خوبه شوګيرې شپې، بې له توشکې او برستنې پر وچې ځوکۍ ويديدل، دې ټولو پيير د ګبنيۍ او عصبيت په حالت کې ساته او تر لېونتوبه پورې يې رساوه.

د غرمنۍ نه وروسته د يوې بجې نه اوښتی وخت و چې فرانسويان مسکو ته ننوتل. پيير له دې کاره خبر و ،خو ددې پر ځای چې څه وکړي، هغه د خپل تکل د پوره سرته رسېدو په تړاو فکر کاوه. پيير په خپل خيال او هيله کې نه د ځان د ژوندي پاتې کېدو ، نه پر ناپليون د ګوزار او ډزو او نه د ناپليون د وژل کېدو تصور کاوه، خو په بې ساري څرګند ډول او غمرلي لذت يې د ځان د وژل کېدو ، او خپلې اتلوالې او مېړانې تصور کاوه.

هغه له ځانسره فکر کاوه:

-هوکې ! يو له ټولو ځار ! زه بايد يا دا کار وکړم او يا ووژل شم ! هوکې، زه ځم..

خو وروسته يې بيا فکر وکړ:

-په تومانچه که په توره؟ په هر حال پروا نه لري او هغه خبرې يې چې د ناپليون د وژل کېدو (ده تکل کړی و ناپليون ووژنی) په وخت ويل غوښتل،له ځانسره وويلې:

-دا زه نه يم، چې تا وژني، دا تقدير دی چې تا ته جزا درکوي !

بيا يې د ناپليون تر وژلو کېدو وروسته د وخت تصور وکړ، په تريو تندي، غمرلې ځبرې خو ټينګې ارادې يې سرښکته واچاوه، خپله يې ځانته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نو څه ته ګورئ؟ واخلئ اعدام مې کړئ !

کله چې پيېر د کوټې په منځ کې ولاړ و، په خپلو خيالونو کې ډوب و، د کوټې دروازه راخلاصه شوه او ماکارالکسيوويچ چې تل به حياناکه او خواشيني برېښېده، چور په بل بدل حالت راننوت. د هغه د کميس تڼۍ خلاصې او داسې برېښېده چې ښه نشه دی. مخ يې تک سور او له حاله وتلی و. د پيېر په ليدو د څو شېبو لپاره وشرمېد، خو همدا چې د پيېر په څېره کې يې ناآرامي او ګبنېيتوب وليد لږ څه زړور شو او په ناسمو ناسمو ګامونو د کوټې تر نيمايي پورې وړاندې راغی، په ټيټ خو هيلمند آواز يې وويل:

-وډار شول، زه وايم چې زه خو نه تسليمېږم، زه وايم ! داسې نه ده ښاغليه ! هغه په چرت کې لاړ، پر ميز پرتې تومانچې ته يې پام شو، ناڅاپه او په چټکۍ يې هغه راواخېسته او دهليز ته يې منډه کړه.

ګراسيم او ساتونکی چې ماکارالکسيوويچ پسې ورغلل هغه يې وډراوه او له هغه نه يې د تومانچې د اخېستو هڅه کوله.

پيېر دهليز ته راووت. په زړه سوی او کرکه يې لېونتوب ته رسېدلی، دغه بوډا ته کتل. ماکارالکسيوويچ چې له زوره يې مخ ګونځې ګونځې شوی و، تومانچه يې کلکه نيولې وه، په خرپهاری يې چغې وهلې او ځان ورته برحق او غوره برېښېده

-وسله واخلئ، بېډۍ ولکه کړئ، دا ومنئ، اخېستی يې نه شی !

ګراسيم په احتياط ماکارالکسيوويچ له څنګلې راونيولی و، هڅه يې کوله هغه د دروازې خواته پورې وهي او ويل يې:

-ښه ده، ښه ده مهرباني وکړه، هيله لرم چې دا پرېږدئ. مهرباني وکړئ، باداره، پرېږده، هيله کوم !..

ماکارالکسيوويچ چغې وهلې: ته څوک يې؟ بناپارت يې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ګوره دا ښه کار نه دی باداره ! مهرباني وکړئ، تاسو کوټې ته راشئ. تاسو استراحت وکړئ، هيله کوم تومانچکۍ راکړئ.

ماکارالکسيوويچ تومانچه ښوروله او چغې يې وهلې:

-لرې شه، سپکه مريیه ! ما ته لاس رانه وړې. دا دې نه ده ليدلې (تومانچې ته يې اشاره کوله) بېدې، ولکه کړئ.

ساتونکي په کرار ګراسيم ته وويل:

-وې نيسه !

ماکارالکسيوويچ يې له لاسه راونيو او د دروازې پلو يې بوت.

په کوټه کې د مست نشه سړي، د ډډ آواز چغې سورې اوريدل کېدې.

ناڅاپه له دهليز نه د يوې ښځې زړه زورونکې چغې واوريدل شوې او د کور آشپزې ورمنډه کړه.

هغې چغې وهلې: هغوی، پلارجانه ! راغلل ! د خدای لپاره، هغوی ځلورتنه سواره دي.

ګراسيم او ساتونکي ماکارالکسيوويچ پرېښود او په آرام د دهليز کې له ورايه پر دروازې د څو لاسونو د وهلو ټکهاری واوريدل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸

پښیر چې له ځانسره یې پریکړه کړې وه، د خپل تکل د سرته رسېدو پورې، هم خپل نوم پټ وساتي او هم په دې باید ځوک پوه نه شي چې دی په فرانسوي ژبه پوهېږي، دد هلیز د دروازې یوه پټ شانته ځای کې ولاړ و، تکل یې وکړ د فرانسویانو له راننوتلو سره همهاله ځان ځرګند کړي. فرانسویان راننوتل، خو پښیر ددروازې له شان نه رادې خواته نه شو، یوې ناپېژندلې تلوسې هغه له ځایه راوتلو ته نه پرېښود.

راننوتي فرانسویان دوه تنه وو، یو تن افسر، لوړ زړور ښکلی سړی و او بل تن ښایي یا سرتېری او یا هم د افسر ساتونکی و. هغه ټیټ ونی ډنګر لمر وهلی سړی چې غومبوري یې لویدلي او ساده څېره یې لرله. افسر چې لکړه یې لګوله او ګوډګوډ کېده لومړی راننوت. هغه ځو ګامه وړاندې راغی، ګواکې خپله یې له ځانسره پریکړه وکړه چې کور ښه کور دی، ودرید، بېرته هغه سرتېرو ته چې د کلا له دروازې سره ولاړ و، ورستون شو. په آمرانه لوړ آواز یې هغو ته ورغږ کړل چې آسونه انګړ ته راننباسي. تر دغې سپارښتنې نه وروسته یې، په یوې ځانښودنې خوځېدا خپلې ځنګلې لوړې کړې، خپل بریتونه یې تاو کړل، او لاس یې تر خولۍ پورې وروړساوه، وموسېد، شاوخوا یې وکتل او په خوښۍ یې وویل:

-پرتهولو سلام!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅ چا، هېڅ ځواب ورنه کړ.

افسر له ګراسيمه وپوښتل:

-د کور خاوند تاسو ياست؟

ګراسيم په ډار او پوښتنيز غلچک افسر ته وکتل..

افسر له خوښۍ او خواخوږۍ نه په ډکې موسکا له پاسه ښکته دغه واړه سړي ته وکتل او وې ويل:

-کور ! دا کور ! دا فرانسويان ښه هلکان دي، بيا يې له ډاره چپ ګراسيم پر اوږو ووهه او وې ويل:

- بلا ورپسې، هر څه چې شوي شوي، ناندرۍ ماندرۍ به نه کوو بابا جانه !

تر هغه وروسته يې دې خوا هغې خوا ته وکتل، په پېير يې سترګې ولګېدې، پېير د دروازې له شا راووت. فرانسوي وويل:

-څه کوئ، رښتيا دلته داسې څوک نه شته چې په فرانسوي ژبه پوه شي او بيا يې ګراسيم ته مخ ورواړاوه. هغه له ګراسيم نه غوښتنه وکړه چې هغه ته د کور کوټې وروښيي.

ګراسيم په دې هيله چې دغه فرانسوي سړی په خبره پوه کړي شي، خپلې روسي خبرې يې داسې ادا کولې چې ناسمې او جلا جلا وې:

-د کور.. خاوند.. نه.. شته.. نه پوهېږ... ی... زما.. ستا....

فرانسوي افسر چې موسکا يې پرشونډو خوره وه، لاسونه د ګراسيم تر مخې خلاص او غوښتل يې هغه پوه شي چې دی يې هم په خبرو نه پوهېږي. ګوډ ګوډ د هغې دروازې خوا ته ورننېږدې شو چې پېير يې تر شا ولاړ و. پېير غوښتل دباندې ووزي، له هغه نه ځان پټ کړي، خو وې ليدل چې له پرانستې دروازې تومانچه په لاس ماکارالکسيوويچ رانوت. په ځير خو باځاري ډول يې فرانسوي افسر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وڅاره. تمانچه يې د هغه پلو ورپورته او هغه يې په نښه کړ. دغه بوډا چې ښه نشه و غوښتل د تومانچې ماشه کېښکاږي، چغه کړل:

-ښېړه لاندې کړئ !

فرانسوي افسر د چغې په اوريدو مخ راواړاوه او په همدې شېبه کې پيير پر هغه مست سړي ځان وروارتيره. هغه وخت چې پيير تومانچه ټينګه او راپورته کړه، ماکار الکسيوويچ ګوته ماشې ته برابره، د ډز کنګونکی غږ پورته او د ډز له باروتو پيدا شوی دود هره خوا خور شو. د فرانسوي رنګ تک سپين واوښت او د دروازې خواته يې ودانګل.

پيير چې په فرانسوي د پوهېدو د پټولو تکل يې هېر کړی و ،تومانچه واخېسته اولرې يې واچوله. پيير د فرانسوي پلو ورمنډه کړل او په فرانسوي ژبه يې له هغه وپوښتل:

-تاسو ټپي شوي ياست؟

فرانسوي افسر په ځان لاس تېر کړ او وې ويل:

-ښکاري چې نه ! هغه د ديوال هغه ځای چې مرمۍ پرې لګېدلې وه، وروښود ، او وې ويل:

-خو دا وار نږدې و چې ټپي شم. هغه تندی تريو کړ او په قهر يې پيير ته وکتل او وې ويل:

-دا څوک دی؟

پيير چې د ځان په اړه هر څه هېر کړي وو ، وويل:

-اخ، په رښتيا هم د زړه له کومې په دې خواشينی يم، دا بدمرغه لېونی په دې نه پوهېږي چې څه وکړي.

افسر د ماکار الکسيوويچ خواته ورنږدې شو ، هغه يې له ګرېوان نه راونيو ، خوله يې وازه پاتې شوه، داسې چې ګواکې خوب يې وړی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوړ وړ کېده او دیوال ته یې ډډه ولګوله.

فرانسوي افسر د هغه ګریوان پرېښود او وې ویل:

-حرمونیه ! اوس به درسره وګورو !

وروسته یې په تریو تندي، خو لږ ځیرې مګر ښې څېرې، په خورا چټک او ښکلي انداز وویل:

-موږ فرانسویان تر بري وروسته ډېر خواخوږي یو، خو خائین نه شو بښلی.

پېیر په فرانسوي ژبه هماغه شان هڅه کوله فرانسوي افسر په دې قانع کړي چې دغه نشه بد مرغه باڅاري سړي ته جزا ورنه کړي، فرانسوي همداسې چو په خوله غوږ غوږ و، خو اشینه بڼه یې نه بدلیده، خو ناڅاپه وموسېد او پېیر ته یې مخ ورواړاوه. پرته له هغه چې څه ووايي، څو شېبې یې، هغه ته کتل. د هغه ښکلي څېرې، خواشینې خو خواخوږې بڼه غوره کړه، خپل لاس یې پېیر ته ور اوږد کړ او وې ویل:

-تاسو زما ژوند وژغوره ! تاسو فرانسوي یاستئ؟ دغه شان تصور د فرانسوي لپاره یوه عادي خبره وه، ځکه د هر کار ښه سرته رسول یې د فرانسویانو ځانګړتیا ګڼله، د هغه د ژوند ژغورنه، د ښاغلي رامبال د فرانسوي د ۱۳ غونډ د تورن، ژغورنه د هغه لپاره یو له غورو نه غوره چاره وه.

که څه هم د فرانسوي افسر دغه خیال د شک وړ نه و، خو پېیر دا ښه وګڼله چې دغه زورونکی رښتیا هغه ته په ډاګه کړي او په ترخه ژبه ورته ووايي:

-زه روس یم !

فرانسوي چې خپله ګوته د خپلې پزې په وړاندې ښوروله، وموسېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا کیسې دې نورو ته کوه، اوس به ربښتیا خبره راته وکړئ، ډېر خوشاله یم چې خپل وطندار وینم !
فرانسوي بیا مخ پېیر ته وروااړاوه، داسې چې ګواکې له خپل ورور سره غږېږي او زیاته یې کړه:
-نو له دې سړي سره اوس څه وکړو؟
فرانسوي د څېرې په څرګندونې او د ځانګړي فرانسوي افسر په ادا ویل که پېیر فرانسوي هم نه وي، خو آن که یو وار هم دغه د نړۍ تر ټولو نه غوره او ویاړمن ویاړ(فرانسوي ګڼل) هغه ته وروبښل شو، بیا نو ده ته نه ښایي چې ځان ترې خلاص کړي.
پېیر د فرانسوي افسر د وروستې پوښتنې په ځواب کې وویل چې ماکارالکسیوویچ څوک دی، هغه یو لېونی نشیي دی او آن د هغوی، تر راتک نه مخکې دده تومانچه چې چوپړ سمه ځای پټه کړې نه وه، د هغه په لاس ورغلې وه.
فرانسوي ټټر وړاندې کړ، په شاهانه خوځېدا یې لاس وښوراوه، په درانه خو تند غږ یې وویل:
-تاسو زما ژوند وژغوره، تاسو فرانسوي یاستئ او تاسو غواړئ چې زه هغه وبښم؟ زه هغه ښښم، دا سړی بوزئ.
فرانسوي افسر پېیر چې ده خپل ژغورونکی باله، له تخرګ لاندې راونیو او په ګډه کور ته ننوتل.
هغه سرتېرو چې د ډزو غږ په انګړ کې اوریدلي و، دهلیز ته ننوتل او پوښتل یې چې څه پېښه ده. هغوی دې ته چمتو والی ښوده چې ګنهکار ته جزا ورکړي، خو افسر په خورا مهربانه د هغو مخه ونیوله، آرام یې کړل او وې ویل:
-هرکله چې تاسو ته اړتیا پیدا شوه، درغږ به کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتېري ووتل، چوپړ چې له دې وخت نه په ګټې اخېستو بیا پخلنځي ته ننوتلی و، بېرته راستون، فرانسوي ته ور نږدې شو او وې ویل:

-تورن صاحب ! د هغو په پخلنځی کې سوپ او د پسه سره شوې غوښه شته، امر کوئ چې راېې وړو؟

تورن وویل: هوکې، له شرابو سره !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

کله چې فرانسوي افسر او پيير په ګډه کورته ننوتل، پيير غوره وګڼله چې يو ځل بيا فرانسوي افسر ته ډاډ ورکړي چې دی فرانسوي نه دی او غوښتل يې چې لاړ شي، خو هغه نه غوښتل چې د پيير خبرې واوري. هغه تر هغې کچې خواخوږی، مهربانه، زړه سواند او د خپلې ژغورنې له کبله منت باره و چې پيير نه شو کولای د هغه په خبره سترګې پټې کړي او له هغه سره. په هغه لومړنۍ کوټه کې چې دوی ورننوتلي و، کيننې...

فرانسوي چې د پيير ککړو خو نازک جامو او د هغه په ګوتې ګوتمۍ ته کتل، وويل:

-فرانسوي يې يا روسي شهزاده، هرڅه چې يې زه د خپل ژوند د ژغورنې له امله ستا پوروړی يم او تا ته د دوستۍ لاس درغځوم. يو رښتينی فرانسوی نه د چا سپکاوی هېروي، نه د هغه خدمت. هيله لرم چې زما درغځېدلی لاس کېښکاږې او نور نو څه ونه وايې.

د فرانسوي په غږ او د بشرې په حالت کې دومره خواخوږي او مهرباني نغښتې وه (د هغه په فرانسوي معنا سره) چې پيير د هغه خندا ته په خندا ځواب ورکړ او بې ارادې يې د هغه ورغځېدلی لاس کېښکود.

فرانسوي افسر چې کبرجنه موسکا يې د بريتو لاندې شونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګونځې کولې، ځان پېير ته ورو پېژاند:

-تورن رامبال، د ديارلسم خفيفه غونډ پوځي، د سپتمبر د اوومې نېټې د جګړې په وياړ د مډال ګټونکی. (د روسي د پخوانۍ جنترۍ له مخې د بارادنيو د جګړې ورځ) زه ډېره خوشاله يم هر څه چې و، که تاسو نه وای زه به د هغه لېوني د مرمۍ ښکار شوی وای، تاسو مهرباني وکړئ اوس راته ويلی شی چې له چا سره د خبرو وياړ لرم؟

پېر ځواب ورکړ چې نه شي کولای خپل نوم ووايي. تک سور واوښت. او ځانته د يوه نامه او يوې کيسې د جوړولو په فکر کې شو چې د نوم د ويلو علت په کې پټ کړي، خو فرانسوي سړي ژر د هغه خبره پريکړه او وې ويل:

-تاسو ناآرامه کېږي مه ! زه ستا په خبرو ښه پوهېږم، تاسو افسر ياست، کېدای شي لوړپوړی افسر، تاسو زموږ په وړاندې جنګېدلي ياست، زه ستا منت داره يم، تاسو زما ژوند ژغورلی دی، زه له همدې امله له تاسو نه خورا خوشاله او ټول ستاسو په چوپړ کې يم، تاسو د کومې مخورې کورنۍ ياست، کنه؟

پېير سرښکته خواته وښوراوه.

تاسو خپل نوم ووایاست، نور نو زه بله پوښتنه نه لرم، تاسو څه وويل، ښاغلي پېير؟ ډېر ښه، همدا زما په کار و او بس.

کله چې د پسه د غوښې کباب، پخې شوې هګۍ، سماوار، ودکا، واين او هغه شراب چې فرانسويانو د روسي کورونو له زېرمځايو نه راخېستي و، ټول د سترخوان ته راوړل شول، رامبال پېير ته بلنه او ست وکړ چې دی دې په دې غرمنۍ کې له دوی سره ګډون وکړي. فرانسوي ځوان په خپله، هماغه شېبه کې، په وږسترګۍ او تلوار لکه د بل وږي ځوان په شان په خوړلو پيل وکړ. هغه هره مړۍ تر خپلو پياوړو غاښونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې په مزه مزه ژووله، خوله يې شړپېدله او پرله پسې يې ويل:
-خورا ښه ده، بې ساري توګه ښه ده !
د هغه بشره تکه سره او وروسته هم خولې خولې شوه. پېير هم چې وږی و، په خورا لېوالتيا يې له هغو سره ډوډۍ وخوړله..
د فرانسوي تورن ګېډه مړه شوې وه، شراب هغه زړور کړی و، هغه چې د ډوډۍ په ټوله موده کې يې خپلې غړېدا ته دوام ورکړ، وويل:
-هو کې زما مهربانه ښاغليه پېيره ! زه بايد د تا په وياړ له دې کبله يوم شمع ولګوم چې تاسو زه ددغه لېوني نه وژغورلم. پوهېږئ، زما بدن ډېرې ګولۍ خوړلي دي، دا وينی (ځانته يې اشاره وکړه) دغه ګولۍ مې د واګرم د جګړې ټپ دی. دا بل ټپ بيا د سمولينسک د جګړې دی، دا پښه مې ګوره ! نه غواړي وخوځېږي. دا د مسکو په څنډو کې د سپتمبر په اوومه د بارادنيو د لويې جګړې سوغات دی. واه، واه، څه پرتمينه وه ! دا دې بايد ليدلای وای، يو اورنی باران و. لوی کار ته مو وهځولو، بايد تاسو په ځان وياړئ.. زه چمتو يم، يو ځل بيا دا ټول راپيل کړم چې دا جګړه يې نه ده ليدلې، هغوی اصلاً جګړه نه ده ليدلې.. هرچا..
پېير وويل:
- زه خپله په دې جګړه کې وم.
افسر وويل:
-ښه ! رښتيا وايي؟ ډېره ښه ده کنه؟ بايد اعتراف وکړو چې تاسو مېړني دښمنان ياستئ ! سخت مورچلونه مو جوړ کړي وو او په هغو کې څه جانانه جنګېدئ. بلا پسې، ورکه وه يې. موږ مو اړ کړو چې ډېره قيمته راته تمامه شي. هغه شان چې ګورئ زه هلته درې واره وم، درې واره، تر توپونو پورې ورسېدلو او درې واره يې لکه دلرګيونه دجوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي سرتېري په شا وتمبولو. خدای دې ساتي، ستاسو ګرنادېران سيال نه لري. ما خپله په خپلو سترګو وليدل چې شپږ ځله کرښې ماتې شوې، خو بېرته يې سره جوړې او داسې منظم شول لکه د پريټ لپاره. مېړني خلک دي. زموږ د ناپل ټولواک چې په دې چارو کې بې ساري تجربې لري، د هغو په ليدو چغې وهلې: ها !ها !تاسو زموږ ورونه ياست ئ سرتېرو !

هغه وخندل او تر يوې لنډې چوپتيا نه وروسته يې وويل:

-خورا ښه !خورا ښه !ښاغليه پېيره !فرانسويان په جګړه کې بې رحمه او له ښکلو سره خورا مهربانه دي، همداسې نه ده ښاغليه پېيره !

د فرانسوي تورن خوښې تر هغې کچې له ساده والي او رښتينتوب سره ملګرتيا لرله او له ځان راضيتوب يې دومره بې اندازې و چې پېير له خندا نه نېږدې و چې سترګګ ته اړ وزي. پېير په خوشالۍ هغه ته کتل. کېدای شي د ښکلو د زړونو لاس ته راوړل، دغه فرانسوي تورن ته د مسکو حالات وريادکړل، هغه وويل:

-او، مهرباني وکړه، دا رښتيا ده چې له مسکو نه ټولې ښځې وتلې دي؟ عجيبه ده، دوی له څه شي ډارېږي؟

پېير وخندل او وې ويل:

-که روسان پاريس ته ننوتي وای، فرانسوي ښځې به له هغه ښاره نه وای وتلې؟

فرانسوي چې په لمسوونکې شهواني بڼې خندل، پېير يې په اوږه وواهه او وې ويل:

-ها، ها، ها، ته هم خبره کوه !پاريس؟ نو پاريس.. پاريس..

او پېير د هغه خبره وربشپړه کړه:

-او پاريس د نړۍ پلازمېنه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورن، پيير ته وکتل. هغه دا عادت لاره چې د خبرو په منځ کې چپ شي او په خوشالۍ او مينه ناک غلچک هغه چا ته چې ورسره غږيږي وګوري.

هغه وويل:

-که تاسو ما ته ويلي نه وای چې روس ياست، زه به چمتو وای چې شرط وواهم چې تاسو پاريسي ياستئ، خو په هر حال په دې کې کومه خبره نه شته.

تر دغو ستاينو نه وروسته بيا چپ او هغه ته ځير شو.

پيير وويل:

-زه په پاريس کې وم او ځو کاله مې هلته ژوند کړی دی.

-آه، دا څرګنده خبره ده، پاريس ! هر سړی چې پاريس ليدلی نه وي، هغه وحشي دی. پاريسي له دوه ميله لرې پېژندل کېږي، پاريس يعنې تالما، دوشنوا، پوتيه، سورين او باغي کوڅې...

د هغه دې ته پام شو چې وروستې خبرې يې تر لومړنيو هغو کمزورې وبرېښېدې، په تلوار يې زياته کړه:

-په ټوله نړۍ کې يو پاريس دی. تاسو په پاريس کې ژوند کړی دی، خو بيا هم روس پاتې شوي ياستئ، خو زما لپاره ستاسو درناوی هماغه دی، چې دی.

پيير د شراب څکلو او له دې امله چې په دې څو ورځو کې زورونکو او غمړلو خيالونو کې را ايسار کړی و، بې ارادې يې ددغه خوشاله او نيک زړي سړي له خبرو خوند اخيست.

فرانسوي وويل: ښه او س به، بېرته د روسي ښځو په هکله خبرو ته، راوګرځو ،وايي چې هغوی خورا ښکلې دي. دا به څه حماقت وي چې فرانسوي پوځ په مسکو کې وي او ځوک لاړ شي په دښتو کې ځان خښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي. هغوی داسې نیکمرغه بخت له لاسه ورکړ. ستاسو کلیوال بزګر خو خیر، خو تاسو پوه کسان باید موږ درک کړئ ! موږ ویانا، برلین، مادرید، ناپل، روم، وارسا، د نړۍ ټولې پلازمېنې مو لاندې کړې، له موږه خلک ډاریږي خو بیا هم ورته ګران یو. زموږ ښه پېژند نه هېڅ تاوان نه لري. او بیا ټولواک خو...

د پېیر پر بشرې د غم څپه راخوره شوه، د افسر خبره یې پرې کړه او وې ویل:

-ټولواک، په ټولواک څه شوي دي؟

-ټولواک، یعنې رحم، مهرباني، عدالت، نظم او نبوغ، هوکې ټولواک دغه شان دی. دا زه رامبال درته وایم. دغه شان چې کټ مټ مې وینې، زه اته کاله د مخه د هغه دښمن وم ! زما پلار یو کډوال ګراف و، خو دغه سړي زه د ځان تابع کړم، داسې تابع لکه یو اسیر چې څوک تابع کوي. زه د هغه ویاړ او پرتم په وړاندې ونه شم دریدی چې ده فرانسې ته وبانښه، کله چې ما هغه څه غوښتل، کله چې ما ولیدل هغه څه وایي او موږ ته د بري لارې آواروي، ما ځانته وویل: دغه ته ټولواک وایي او د هغه تسلیم شوم. هوکې، همداسې ده ! هوکې ګرانه ! دا د اوسنۍ او راتلونکو پېړیو تر ټولو ستر انسان دی.

پېیر له ګناه نه په ډکې ادا وویل: څه وایې، هغه په مسکو کې دی؟

فرانسوي د پېیر د ګناه نه ډک مخ ته کتل، وموسېد او وې ویل:

-نه، سبا ته یې د راتلو تکل کړی دی.

هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ.

د هغو مرکه، هغه شروشور ماته کړه چې له دروازې نه د څو غږونو په اوریدو واوریدل شول. مورل کوټې ته راننوت او تورن ته یې خبر ورکړ چې د ورتمبرګسکي سواره راغلي او غواړي خپل آسونه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغـه انګـړ کـې ودروي چـې هلتـه د تـورن آسـونه ولاړ دي. خـو اصـلي ستونزه په دې کې ده چې هغه په ژبه نه پوهېږي.

تـورن، لـومړی بریـدمن راوغوښـت او پـه قهـرجن آواز یـې لـه هغـه نـه وپوښتل چې څوک دی؟ کوم غونډ پورې اړه لري؟ قوماندان یې څـوک دی، او څنګه یې ځان ته دا اجازه ورکړې هغه ځای لاندې کـړي چـې لا د وخته بل چا لاندې کړی دی؟

لومړیو دوه پوښتنو ته الماني افسر چې په فرانسوي ښه نه پوهېـده، ځوابونه وویل، خپل غونډ یې یاد او د قوماندان نوم یې وو ایـه، خـو پـه وروسـتۍ پوښـتنې پـوه شـوی نـه و. مـاتې ګـوډې فرانسـوي او المـاني کلمې یې سره ګډې وډې کړې، ځواب یې ورکـړ او وې ویـل چـې د خپـل غونډ د جایدادونو د چارو مسوول دی او قومانـدان یـې ورتـه ویلـي دي چې ټولې ودانـۍ لـه یـوې مخې لانـدې کـړي. پییـر چـې پـه المـاني ژبـه پوهېده.. تورن ته د الماني خبرې وژباړلې او هغـه المـاني افسـر تـه یـې هغه څه وویل چې تورن ویلي و. الماني افسر پـه خبـره پـوه شـو، اطاعـت یې وکړ او خپل کسان یې له انګړ نه وویستل. تـورن لـه کـوټې راووت، د زینو پر سر ودرید او په لوړ آواز یې څه سپارښتنې ورکړې.

کله چې هغه بېرته کوټې تـه راسـتون شـو، پییـر پـه هماغـه ځـای کـې چې مخکې ناست و، همالته ناست او خپل سر یې په لاسونو کې کلـک نیـولی و. د هغـه پـر بشـرې د غـم څپـې خـورې وې. هغـه پـه رښـتیا پـه دې شېبو کې زوریده. کله چې تورن ووت او پییر یـوازې پـاتې شـو، هغـه تـه ناڅاپه خپل دریځ وریاد شو او په خپل هغه حالت پوه شو چې اوس دی پـه کـې راګیـر و. نـه دا چـې مسـکو دښـمن ولکـه کـړی و، نـه دا چـې د غـو نیکمرغو فاتحانو پر هغه واکمني کوله او آن پر ده یې هم حکم چلاوه، ددې ټولـو لیـدل او احساسول د پییـر لپـاره خـورا عـذابوونکي وو، خـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا هم دده اصلي درد... دا و چې ځنګه خپل ارمان ته ورسېږي او خپل تکل تر سره کړي. د هغه تومانچه، توره او کلیوالي کالي چمتو و او ناپلیون هم سبا ته مسکو ته رارسېده. پېیر اوس هم ددغه جاني وژل ګټوراو ښه کار ګاڼه، خو داسې یې انګېرله چې دغه کار به اوس نه کوي، ولې؟ هغه نه پوهېده، خو دا یې احساسوله چې ګواکې خپل تکل نه ترسره کوي. هغه د خپلې دغې ناتوانۍ په وړاندې جنګېده، خو په تته ښه ورته برېښېده چې د نفس په وړاندې به په دغې جګړه کې بریالی نه شي.

د وژنې، غچ او سرښندنې په اړه د هغه پخواني غم لړلي او خواشیني خیالونه د لومړي سرې په لیدو لکه د باد وړیو ایرو او دوړو په شان تري تم شوي وو.

فرانسوي تورن چې ګوډ ګوډ کېده او کومه سندره یې تر شونډو لاندې ویله کوټې ته راننوت. هغه فرانسوي چې د مخه یې خبرو خوند ورکاوه، اوس ورته کرکجن وبرېښېد. د هغه سندره، د هغه ګوډ ګوډ تګ، د هغه د بریتو تاوول، ټول او ټول پېیر ته سپکاوی برېښېده. پېیر ځانته وویل:

زه اوس تري ځم، نور به له هغه سره یوه خبره هم ونه کړم.

هغه په همدې خیالونو کې ډوب و او همالته چې ناست و، ناست و.

د ناتوانۍ کوم عجیب احساس په خپل ځای کې کلک کینولی و.

هغه غوښتل چې پاځي او لاړ شي، خو نه یې شو کولای.

تورن د پېیر برخلاف خورا خوشاله برېښېده او دوه ځله په کوټه کې ښکته پورته وګرځېد. سترګې یې ځلېدلې، بریتونه یې نرم نرم ښورول. داسې برېښېده چې ګواکې دی خپله له ځانسره پر کوم څه خاندي.

ناڅاپه یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا د ورتمبرګسکیانو ډګروال یادوم ! سره له هغه چې الماني دی، بیا هم بد سړی نه دی ! هو کې، هغه الماني دی.

راغی او پییر ته مخامخ کېناست.

-رښتیا داسې ښکاره شوه چې تاسو په الماني هم پوهېږئ؟

پییر پرته له هغه چې څه ووایي، هغه ته کتل.

-د پټېدو ځای ته په الماني څه وایي؟

پییر د هغه پوښتنه تکرار کړه: د پټېدو ځای؟ د پټېدو ځای ته په الماني یونترکونفت وایي.

تورن په نه ډاډمن آواز او تلوار وویل:

-څنګه؟ یو وار بیا یې ووایه !

پییر تکرار کړه: یونتیرکونفت.

تورن وویل: یونتیرکونفت. او څو شېبې یې په موسکا موسکا پییر ته کتل، خو په پای کې یې وویل:

-دا المانیان هم عجیب څناور دي، رښتیا نه وایم ښاغلیه پییره؟

هغه وویل:

-اوس به یو بل بوتل مسکوي بوردو شراب راوړي، څنګه؟ مورل به مو به یو بل بوتل راته تاوده کړي او چغه یې کړل:

-مورل !

مورل یو بل بوتل شراب او یوه شمعه راوړل. تورن د شمعې تر رڼا لاندې، پییر ته کتل او داسې بریښېده چې له هغه سره دده د مرکچي غم لړلې څېرې او خواشینۍ دی حیرانه وي، د رامبال په څېره کې هم د رښتینې خواخوږۍ او غم نښې راڅرګندې شولې، پییر ته ورنږدې شو، سر یې ورټیټ کړ، د هغه مړوند یې راونیو او پوښتنې یې ترې پیل کړې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا څه شی دي، خواشيني يو؟ کېدای شي، ما خپه کړی يې؟ نه، نه، ربښتيا ووايه، کېدای شي له ما نه څه تېروتنه شوی وي؟ يا کېدای شي د جګړې له غمه وي؟

پېير که څه هم هغه ته ځواب ونه وايه، خو په مينه يې د فرانسوي سترګو ته کتل، دده لپاره د فرانسوي د خبرې دغه حالت ښه پوهېدو وړ و.

تورن وويل:

-که ربښتيا درته ووايم، زه ستا د منت پوروړی يم، زه ستا سره د دوستۍ احساس کوم. دا راته ووايه چې آيا تاسو ته زه کوم خدمت کولای شم؟ زه ستاسو په چوپړ کې يم. د مرګ او ژوند، هره خبره چې وي. لاس يې پر زړه کېښود او زياته يې کړه:

-زه دا خبره د زړه له کومې کوم.

پېير وويل:

-مننه کوم !

تورن ،پېير ته هماغه شان کتل، لکه هغه وخت چې هغه د پټېدو د کلمې په معنا په الماني پوه شوی، د هغه څېره ناڅاپه وغوړېدله.

فرانسوي دوه پيالې له شرابو ډکې کړې او په خوښۍ يې چغې کړې:

-چې داسې ده، نو زه يې د خپلې دوستۍ په وياړ څکم.

پېير جام پورته کړ او پر سر يې واړاوه. رامبال هم خپله پياله تشه کړه، بيا يې د پېير لاس کېښکوده، په خواشينۍ او په نشه ييې ډول يې پر مېز څنګل ووهله او وې ويل:

-هوکې ګرانه ! ژوند هم څه لوبې لري. چا کولای شو دا تصور وکړي چې زه به سرتېری شم او د ناپليون په چوپړ کې پوځي و اوسم؟.. وينئ؟ د هغه په چوپړ کې مسکو ته راغلی يم. هغه په خواشينۍ خو زغرده ژبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه چا په شان چې غواړي لویه کیسه ووایي، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-زه باید تاسو ته ووایم چې زموږ کورنۍ د فرانسې یو خورا مخوره لرغونې کورنۍ ده.

هغه د زړه له کومې او فرانسوي سادګۍ د خپلو نیکونو، د خپل ماشومتوب، د ځلمیتوب، روغتیا، خپلو خپلوانو، شتمنیو او کورنیو اړیکو په هکله کیسې ورته وویلې. هغه زیاته کړه چې په دې ټولو خبرو کې یې د خدای ښښلې مور ونډه تر ټولو زیاته اغېزمنه وه.

هغه زیاته کړه:

-خو دا ټولې خبرې، یوازې ژوند ته د ننوتلو درشل دی، خو د ژوند جوهر بل شی دی، هغه مینه ده ! مینه، داسې نه ده، ښاغلیه پیېره !

هغه خپل آواز لا پسې لوړ کړ او وې ویل:

-یو بل جام !

پیېر هغه جام پر سر واړاوه او ځانته یې بل جام ډک کړ.

-آه، څه ووایم، ښځې، دا ښځې !

فرانسوي لکه چې په کوچو کې یې سترګې غوړې او ځلېدلې وې، پیېر ته په کتو کتو کې د مینې او د خپلې مینې داستانونه پیل کړې. دا کیسې ډېرې او په آسانۍ د باور وړ وې. د هغه ښکلې خبرې، ځانستاینې د ښځو په اړه د هغه د خبرو ولولو او تلوسو په پام سره داسې په آسانۍ د باور وړ وې. که څه هم د رامبال د مینې ټولې کیسې داسې وې چې فرانسویان په هغه کې د مینې ښکلا او شعر وینې. تورن خپلې کیسې داسې د زړه له کومې او ګروهمنه بڼه ویلې چې ګواکې یوازې دی، دی چې د مینې داسې له خونده ډک خوند یې څکلی دی. هغه ښځې داسې ستایلې او انځورولې، چې پیېر په خورا ځیر هغه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوږ نیولی و.

داسې ښکاریده هغه مینه چې دغه فرانسوي يې لېوالـه و، نـه هغـه ټيټه او مهرباني نه لري. هغه، مينه چې هغه ،هو هغه چې يو وخت پېير له خپلې ښځې سره لرلـه او نـه هغـه لـوړه شـاعرانه مينـه ده چې ده پـه زړه کې له ناتاشې سره کوله (رامبال دغو دواړو مينو تـه پـه يـوه او هغـه هم سپکه سترګه کتل، يوه يې د ګاډيوانـانو او بلـه يې د سـادګانو مينـه ګڼله) هغه مينه چې فرانسوي هغه غوره ګڼله، زياتره لـه ښـځو سره غير طبيعي اړيکې او دوکې وې چې خورا ښه احساسات يې رامنځ تـه کـول. د هغـه د مينـې پـه داسـتانو کـې يـو هـم لـه زړه راښـکوونکی ۳۵ کلنـې مارکيز او هم مهالـه د هغـې لـه ۱۷ کلنې زړه راښـکوونکې لـور سره دده مينه وه. له ده سره د مور او لـور د مينـې سيالي پـه دې پـای تـه ورسېده چې مور ځان ځار کړ، په خپلې مينې يې سترګې پټې کړې او خپلـه لـور يې خپل لونډ تـه ورکړه. لور يې ددې له لونډ سره واده وکړ. که څه هم دغه داستان خورا پخوا تېر شوی و، خو تورن هغه په خورا خونـد وايـه او پـه ويلو يې لا تر اوسه هم احساساتي کېده...

وروستـی داستان يې په پولنډ کې تېر شوی و. دا کيسـه لا تـازه وه او ده تـه ښـه پـه يـاد وه. هغه، دغـه کيسـه پـه چټکـې خوځېدا او اورنـۍ مـخ کوله. کيسه داسې وه چې هغه د يوه پولنډي ژوند ژغورلی و. (په ټوليزه توګه ددغه فرانسوي تـورن پـه کيسـو کـې د يـو چـا ژونـد ژغـورل کېـده) دغه پولنډي چې دغه تورن د هغه ژوند ژغورلی و، کله چې د فرانسې پـه پوځ کې خدمت پيل کړی و، خپلـه زړه وړونکې ښـځه يې ده تـه سپارلې وه. تورن څکه ځان نيکمرغه ګاڼه چې دغې زړه وړونکې او ښکلې ښځې غوښتل چې له ده سره وتښتي... خو دا چې دی د لـوی زړه او پـت خاونـد وه، ده، دغـه ښـځه بېرتـه خپـل پولنـډي مېـړه تـه ورسـپارلې وه. تـورن

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولنډي ته ویلي و:

-ما یو وار ستا ځان ژغورلی او دا وار دې عزت ژغورم. کله چې تورن دغه خبرې کولې، خپلې سترګې یې مښلې او سر یې ښوراوه ګواکې هغه غوښتل هغه ناتواني له ځانه لرې کړي، چې د دغو خبرو د ویلو په وخت کې پر ده راخوریده.

پییر د تورن د کیسې تر اوریدو وروسته، لکه هغه شان، په تېره بیا چې ماښام ناوخته چې د شراب تر څکلو وروسته کېږي، د تورن خبرو ته ښه غوږ او په هر څه ښه پوهېده، خو له دې سره هم مهاله ده ته ناڅاپه ولې خپل ځېنې یادونه هم وریاد شول. کله چې هغه د مینې دغه کیسې اورېدې، ده ته ناتاشا او له هغې سره خپله مینه وریادده او په خیال کې یې دغه مینه د رامبال له هغه سره پرتله کړه. له مینې سره د سیالۍ دندې ته په پام، ده ته د سوخارووف برج ته نېږدې له ناتاشې سره خپل وروستی دیدن او د هغه ټول یادونه وریاد شول. دغه دیدن هغه وخت پر ده کوم اغېز نه و کړی، هغه هېڅکله هغه آن یو وار هم رایاد کړی نه و، خو اوس هغه ته داسې برېښېده چې هغه دیدن خورا اغېزمن او شاعرانه و.

پییر ته داسې برېښېده چې د ناتاشا خبرې چې ده ته یې ویلي و، اوس یې اوري:

-پیوتر کیریلېوویچ ! دلته راشئ، ما تاسو وپېژندئ، هغه د خپلو سترګو په وړاندې، د هغې سترګې د هغې موسکا، سفري خولۍ او له هغې نه د هغې د ویښتو راوتلي کوڅۍ لیدل...

او په دې ټولو کې هغه ته څه زړه راښکوونکي او مینه ناک څه راڅرګندیدل. فرانسوي تورن چې کله د پولنډي زړه وړونکې ښځې داستان پای ته ورساوه، له پییر نه یې وپوښتل چې هغه هم کله د خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقې د مېړه په وړاندې د رخې او سربښندنې دغه شان احساس احساس کړی دی او کنه؟

دغې پوښتنې پېیر یوې آزموینې ته رابللی و، هغه سر پورته کړ او داسې یې احساس کړه، هغه څه وو ایې چې دده خیالونه او زړه یې خپل کړي وو، نو هماغه و چې هغه په خبرو پیل وکړ او وې ویل چې له ښځې سره مینې کول دده لپاره بله معنا لري. هغه وویل چې هغه ته په ټول ژوند کې یوه ښځه ګرانه وه او ګرانه به وي او دا ښځه به هېڅکله دده نه شي.

تورن وویل: دا څه وایې؟ عجیبه ده !

وروسته پېیر وویل چې هغه ته دا ښځه له تنکی زلمیتوبه ګرانه وه، خو ده ځکه نه شو کولای د هغې په اړه فکر وکړي چې هغه خورا ځوانه او دی هم حرموني، بې نومه زوی و. او بیا وروسته چې دی د نوم او شتمنۍ خاوند شو، بیا یې هم د هغې په اړه فکر نه شو کولای دا ځکه چې هغه ډېره ورته ګرانه وه، دا ځکه چې هغه یې په نړۍ کې تر هر څه نه لوړه ګڼله، په تېره بیا هغه یې تر ځانه هم غوره او لوړه ګڼله. کله چې پېیر خپل نقل دې ځای ته راورسوه، هغه مخ تورن ته وروااړاوه او وې پوښتل چې دی په دې پوهېږي او کنه؟

تورن داسې وخوځېد چې ګواکې آن که نه پوهېږم هم دی هیله لري چې باید پېیر خپل نقل ته دوام ورکړي.

پېیر وبنګېد او ترشونډو لاندې یې وویل:

-معنوي غیر شهواني مینه، پر وریځو ګرځېدل.

اوس د شراب تر اغېز لاندې و، یا یې غوښتل زړه تش کړي یا ددې تصور له امله چې دغه سړی به هېڅکله دده د مینې د داستان یو لوبغاړی هم ونه پېژني، یا دې ټولو په ګډه د پېیر ژبه جاري کړې وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په پرانسته خولې او ځیرمنو سترګو کوم ځای ته ځیر و. کتل یې او خپله ټوله کیسه یې ویله، د خپل واده راز یې راسپړه او دده له خورا نېږدې ملګري سره د ناتاشا مینه دده له دوست سره د ناتاشا خیانت او له هغې سره د خپلې خواخوږۍ او مینې په اړه یې خبرې کولې.

د رامبال پوښتنو دی دې ته وهڅوه چې ټول هغه څه، خپل ټولنیز دریځ، آن خپل نوم چې ده په پیل کې پټ کړی و، هغه ته په ډاګه کړي، خو تر ټولو نه زیات فرانسوي تورن د پېیر په خبرو کې دې ټکي حیران کړی و چې پېیر خورا بډای او په مسکو کې دوې ماڼۍ لري هغه دا ټول پرېښي، خو هغه له مسکوه وتلی نه دی او خپل نوم او دریځ یې هم پټ کړي دي.

د شپې ناوخته هغوی دواړه په ګډه کوڅې ته ووتل، شپه رڼه او توده او د واټ په چپه خوا کې د پتروفسکا په کوڅه کې په مسکو کې د لومړني اورلګېدو لمبو آسمان رڼا کړی و. ښۍ خوا ته د نوې میاشتې فولادي لور ولاړ و او سپوږمۍ ته مخامخ هغه روڼ ستوری چې د پېیر په زړه کې یې د مینې خیالونه راوېښول، ولاړ و. ګراسیم، آشپز او دوه فرانسویان، د دروازې مخې ته ولاړ وو. د هغوی خندا او یو بل ته په نه پوهېدونکي ژبې د غږېدا غږ له ورایه اورېدل کېده. هغوی هم د هغه اور لمبو ته چې ښاریې رڼا کړی و، کتل. په دې لوی ښار کې دوی دغه نه چندان لري لوی اور ګواښمن کړي نه و.

پېیر له ستورو لوړ ډک آسمان، سپوږمۍ، راڼه لکۍ لرونکي ستوری او په ښار کې لګېدلي اورته په کتلو سره په ګوګل کې د خوښۍ او مینې احساس کاوه، هغه په زړه کې ویل:

-ګوره ! څومره ښه ده، نور نو څه غواړې؟

خو ناڅاپه هغه ته خپل تکل وریاد شو، سر یې وګرځېد، حال یې بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول شو، داسې بل ډول چې اړ وت دېوال ته ډډه ولګوي، چې ونه لوېږي.

پرته له هغه چې له خپل نوي آشنا سره مخه ښه وکړي، پيېر په رېږدېدونکو ګامونو له دروازې ووت، خپلې کوټې ته ستون شو، په کټ کې ولوېد او سمدلاسه خوب يووړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰

له بېلا بېلو لارو نه د مسکو نه تښتېدونکو او سېدونکو او شاته تلونکو پوځيانو، د سپتمبر په دويمه په دې ښار کې د لومړي لګېدلې اور لمبو ته کتل.

د رستوف د کورنۍ ريل په هغه شپه د مسکو د شمال ختيځ په شل ورستۍ (۱.۰۲ K) کې د ميتيشي په سيمه کې ولاړ و. د سپتمبر په لومړۍ نېټه لږ څه په ځنډ ځکه وخوځېدل، چې نورو کاروانونو، پوځي ډلو لارې بندې کړې وې هېر شوي کالي او کپړې هومره زيات وو چې هغه پسې دلېږل شوي کسانو د رارسېدو په تمه، دوی اړوتل هغه شپه د مسکو د ښنډو په ۵ ورستی وا ټن کې تېره کړي. بل سهار ريل ډېر ناوخته وخوځېد او تم ځايونه دومره بې شمېره وو چې دوی مټې تر لويې ميتيشې پورې ورسېدل. په لسو بجو د رستوف د کورنۍ ښاغلي غړي او هغه ټپيان چې له دوی سره ملګري وو، د يوه نه لري کلي په ماڼيو او کورونو کې مېشت شول. چوپړانو، د رستوف د کورنۍ څاروانيانو د ټپيو وړونکو ګاډيو ګاډيوانانو، وروسته له هغه چې اربابانو او افسرانو ته يې ډوډۍ ورکړه، نوره اړتيا يې نه لرله، دوی هم ډوډۍ وخوړله، آسونو ته يې واښه واچول او لاړل برنډې ته ووتل.

د رايوفسکي ټپي ياور په ګاونډه کوټه کې پروت و، د هغه لاس مات شوی و، لېونی درد او خوږو هغه زګيروی ته هڅاوه او دغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ږګيرويو د شپې په تياره کې زورونکې او ډارونکې بڼه درلوده. دغه ياور لومړی د شپه په هماغه کور کې ويده شو چې رستوفيان ځای پر ځای او ويده وو. ګرافينې وويل چې ددغه سړي له زګيروی نه يې ستړګې نه شوي پټولې او د ميتيشي يوه تر ټولو خراب کور ته هغه ځکه راغله چې له دغه ټپي نه لرې واوسي.

يو تن چوپړ چې ددهيليز د دروازې د زينو تر څنګ د ګاډۍ تر شا ولاړ و، د يو بل لګېدلي اور رڼا يې وليدله. هغه بل اور له پخوا نه ليدل کېده او ټول په دې پوهېدل چې په کمکۍ ميتيشه کې اور لګېدلی دی. اور هلته ماموڼفسکي قزاقانو لګولی وو.

د افسر چوپړ وويل:

-ورونو !دا هم يو بل اور !

ټولو د اور شغلو ته وکتل.

-هو کې، وينئ !کمکۍ ميتيشه ته ماموڼفسکي قزاقو اور ورته کړی دی.

-نه، نه دا ميتيشه نه ده، لرې ده.

-وګورئ !په مسکو کې دی.

دوه ته چوپړان له زينو نه راکوز، له ګاډۍ نه تاو او دګاډۍ پر زينو کېناستل..

يو تن وويل:

-ګوره !عجب سوځي !نه ښاغلو !دا بايد مسکو وي؟دا د سوشوفسکايا پلو ته دی. او يا په روګوژشکايا کې دی؟

چا دغو پوښتنو ته ځواب ورنه کړ، دغه خلک تر ډېرو پورې خاموشه پاتې شول او هغه نوي اورته يې کتل چې شغلې يې دم په دم زياتېدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا دانیلو تیرینتیچ چې د ګراف ځانګړی چوپړ و او ټولو هغه په همدې نامه یاداوه، دغې ډلې ته رانږدې شو او میشکا ته یې ورغږ کړ:

-تا ونه لیدل، احمقه ! ګراف پوښتنه کوي، ځه لاړ شه کالي ټول کړه.

میشکا وویل: هو ! زه یوازې اوبو پسې ووتم.

یو تن له چوپړانو نه وویل:

-دانیلو تیرینتیچ تاسو څه فکر کوئ؟ دا اور په مسکو کې دی؟

دانیلو تیرینتیچ هېڅ ونه ویل او تر ډېرو پورې همداسې چپ پاتې شو.

د اور شغلې شېبه په شېبه خوریدې او لوړېدې.

یو غږ بیا واوریدل شو: خدای دې رحم وکړي، هر څه وچ او باد هم لګېږي.

-ګورئ ! څه حال دی او خدایه ! اور له ورایه ښکاري، لویه خدایه پر موږ ګنهکارانو رحم وکړه !

-مړ به یې کړي، فکر مه کوئ !

دانیلو تیرینتیچ چې تر هغه پورې خاموشه پاتې و، آواز پورته کړ او وې ویل:

-څوک به یې مړ کړي؟ د هغه غږ آرام او کرار و:

-مسکو دی، ورونو ! زموږ سپین مخې ادکه ! د هغه غږ پرې پرې شو او د بوډا په شان ژړا زګیروی یې پیل کړ. داسې برېښېده چې دوی ټول دې ته سترګه په لاره وو، د هغه څه په معنا پوه شي چې دغه لرې لګېدلی اور ددوی لپاره لاره. د ګراف د بوډا چوپړ د زړه له کومې زاری او ددعا آوازونه، د هغه د ژړا او نارو سورو سره مل شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

چوپړ چې راستون شو، ګراف ته یې وویل چې مسکو اوراخېستی دی. ګراف خپل کمیس واغوست او د باندې ووت چې خپله یې وګوري. له هغه سره مل سونیا چې لا جامې یې نه وې بدلې کړې او مېرمن شوس هم د باندې ووتل. ناتاشا او ګرافینې په کوټه کې یوازې پاتې شول. (پیتیا نور نو له کورنۍ سره نه و، هغه له خپل غونډ سره وړاندې، تر تریوځي ته تللی و).

ګرافینې چې د مسکو د سوځېدو خبر واورید، وې ژړل. ناتاشا چې رنګ یې الوتی او سترګې یې لویدلې وې، تر شمایل لاندې پر څوکۍ (هماغه ځای کې چې د راننوتلو په وخت کې ناسته وه) پاتې وه. هغې د پلار خبرې ته هېڅ ډول پاملرنه ونه کړه او د چوپړ زاریو او ژړا وو ته چې درې کورونو نه لرې اورېدل کېدې، غوږ نیولی و.

سونیا چې وېرې او یخنۍ پسې اخېستې وه، له انګړنه بېرته راستنه شوه، وې ویل:

-وای وای چې څومره وحشتناکه ده! فکر کوم ټول مسکو سوځي، هغې زیاته کړه:

- ناتاشا راشه وګوره! اوس له دې کړکۍ نه هم ښکاري، خو د ناتاشې سترګې داسې وې چې ګواکې نه پوهېږي هغې ته څه وواییي او بیا یې د بخارۍ پلو، کوم ځای ته کتل. ناتاشا له هماغه سهار راهیسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې معلومه نه وه ولې سونیا د ګرافینې د مخالفت سره سره دا وړ ګڼلې وه چې د سرداراندرې د تېپې کېږدو او دا چې هغه له دوی سره، په همدې کاروان کې دی، ورته وواېه، هکه پکه وه او نور هر څه ترې هېر شوي وو. داسې ډېره کمه برېښېده چې ګرافینه دې په سونیا داسې سخته په قاره شي. سونیا ژړلې و، ښېنه یې غوښتې وه او اوس د خپلې ګناه او تېروتنې د جبران لپاره د ناتاشا، شاوخواته ګرځېده او د هغې څارنه یې کوله، هغې ناتاشا ته وویل:

-ناتاشا وګوره ! څه وحشتناکه سوځي !

ناتاشې ځواب ورکړ:

-څه شی سوځي؟ اخ، هو کې، مسکو.

ددې لپاره چې نه په خپل ځواب سونیا خفه کړي او یا هم له هغې نه لرې شي، سر یې د کړکۍ خواته ورواړاوه، هغې خواته یې داسې وکتل چې ګواکې هېڅ شی لیدای نه شي او بېرته په خپل پخوانی حالت کېناسته.

-ښه تا ونه لیدل؟

هغې په زارۍ وزمه او آرامه ښه وویل:

-نه، رښتیا وایم، ومې لیدل.

ګرافینه او سونیا دواړه پوهېدل چې مسکو، د مسکو سوځېدل او نور بل هر څه چې وای، البته د هغو لپاره ارزښت نه لاره.

ګراف بیا شا پلو لاړ او هلته وغځېد. ګرافینه ناتاشې ته ورنېږدې شوه، د لاس په شا یې هغه پر سر ونازوله هو کې ! ده به هروخت چې لور به یې ناروغه وه، نازوله. بیا یې خپلې شونډې په کراره د هغې پر تندي ځکه ورکېښودې چې وګوري هغه تبه لري او کنه؟ او بیا یې مچ کړه.

هغې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ستا ساړه شوي دي، ته ټوله رېږدې، ښه به دا وي چې ویده شوې وای.

ناتاشې وویل: ویده شم؟ ښه ده، زه به ویده شم، زه به اوس ویده شم.

له هغې شپې چې نن سهار یې ناتاشې ته وویل، چې سردار اندرې سخت ټپي او په همدې کاروان کې له دوی سره روان دی، لومړی یې دا پوښتنې ګرو پزنې کولې چې چېرې، څنګه، آیا ټپ یې ګواښمن دی؟ آیا کولای شي هغه ووینې؟ خو کله چې یې هغې ته سره وویل چې د ټپي د ټپ د سختۍ له امله ،هغه څوک لیدلای نه شي، خو ښه خبره دا ده چې ژوند ته یې ګواښ نه شته، هغې په دې خبره باور ونه کړ، ځکه هغه ډاډمنه شوه وه چې هره پوښتنه چې دایې وکړي،له دې پرته به بل کوم ځواب وانه اوري. ،چې ورته وواییي ،هغه ښه دی،نور یې نه کومه پوښتنه وکړه او نه کومه خبره. د ټولې لارې په اوږدو کې په شکمنو غلچکو او هغو کتلو چې د ګرافینې لپاره خورا آشنا و او دا د هغې له دغه شان حالته ډېره ډاریده، د هغه شپې د حالت په شان چې آرامه او بې خوځېدا به د شمایل په وړاندې ناسته وه، د ګاډۍ په کنج کې ناسته وه. تل په چرت کې وه، داسې تصور کېده چې کوم تکل وکړي او یا کېدای شو چې وخته به یې لا دا تکل کړی وي. ګرافینه په دې پوهېده،خو په دې نه پوهېده چې هغې به له ځانسره څه پریکړه کړې وي او همدې خبرې نه دا ډاریده او زوروله یې.

ګرافینې هغې ته ویل:

-ناتاشا !جامې دې بدلې کړه د زړه سره !راشه زما پر کټ ویده شه ! یوازې د ګرافینې لپاره کټ جوړ شوی و ،مېرمن شوس او دواړه نجونې پر ځمکه د وچو وښو پر سر ویدې کېدې.

ناتاشې په خواشینۍ سره وویل: نه مورې !زه غواړم همدلته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاګ ویده شم. د کړکۍ خواته ورغله، او هغه یې را خلاصه کړه، د خلاصې کړکۍ نه د چوپړ دزګیروي غږ له ورایه اوریدل کېده. ناتاشې سر له کړکۍ نه وو بست، هوا خړه پړه وه، ګرافینې لیدل چې د لور نرۍ غاړه یې څنګه له سلګیو او ژړا نه رېږدي او د کړکۍ په چوکاټ لګېږي. ناتاشا په دې پوهېده چې دا زګیروي د سرداراندرې نه دی. هغه په دې پوهېده چې سرداراندرې د دوی د کور په خوا کورکې چې د یوه دالان له لارې د دوی کورسره نښتي پروت دی.

خو دغو وحشتناکو نه آرامه کېدونکو زګیرویو، د هغې ژړا او سلګۍ لا پسې زیاتولې. ګرافینه به له سونیا سره سترګو په سترګو شوه.

ګرافینې د ناتاشې اوږو ته لاس ور وړ او وې ویل:

-ویده شه ګرانې! زما د زړه سره ویده شه! تا ته وایم نو ویده شه!

ناتاشې په تلوار جامې بدلولې، د خپلې لمنې تڼۍ یې په چټکۍ خلاصولې، کمیس یې له غاړې وارتیره او د خوب کالي یې واغوستل. پښې یې راټولې کړې او په ډاګ هغې ته په جوړ شوي بستر کېناسته. هغې له اوږو نه، خپلې نه چندان اوږدې نرۍ کوڅۍ مخې ته راواړولې او هغه یې بیا واوبدلې. د هغې نریو اوږدو او معمولي ګوتو په چټکۍ او مهارت کوڅۍ راټولولې او اوبدلې. د ناتاشا سر په عادي بڼه کله یوې او کله بلې خواته خوځېده، خو د هغې له تلواره تبې اخېستو، نه خوځېدونکو سترګو مخامخ چېرته کتل. کله چې د شپې سینګار پای ته ورسېد ناتاشا په آرامۍ پر هغه بستر چې پر ډاګ، پر وچو وښو د انګړ په کنج کې دې ته جوړ شوی و، وغځېده.

سونیا وویل: ناتاشې ته په منځ کې څمله.

ناتاشا وویل: نه، نه، زه همدلته څملم. هغې په خواشینۍ زیاته کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ځملې، او هغې مخ په بالښت پټ کړ.

ګرافینې، مېرمن شوس او سونیا په چټکۍ جامې بدلې او ځملاستې، په کوټه کې یوه شمعه پاتې شوه، خو د باندې د هغه اور د لمبو نه چې کمکۍ میتیشې کې د دوو ورستو په واټن لګېدلی و، هوا رڼا کړې وه، د واټ آ پلو میکدې نه چې مامونفسکي قزاقانو ورانه کړې وه، د نشیانو شروشور د خلکو شورماشور او د چوپړ د زګیروی غږونه راتلل.

ناتاشا تر ډېرو پورې هغو غږونو ته چې له انګړ نه د باندې او د ننه راتلل غوږ وه. له ځایه نه ښوریده، هغې لومړی د خپلې مور د دعا او زاریو او د هغې لاندې د کټ د شرقېدو شروشور واورید. بیا یې د مېرمن شوس د خرپهاري غږ چې له اور سره آشنا وه او وروسته تر هغه د سونیا د نرمې ساه وېستلو آوازونه واورېدل. ګرافینې پر ناتاشې غږ وکړ، خو هغې یې ځواب ورنه کړ.

سونیا په آرامۍ ځواب ورکړ: مورې داسې ښکاري چې ویده ده.

ګرافینه څو شېبې خاموشه وه، بیا یې غږ وکړ، خو دا وار یې هېڅ چا ځواب ورنه کړ.

لا څو شېبې تېرې نه وې چې د مور د ساه اېستلو پرله پسې منظم غږونه واورېدل شول، که څه هم د ناتاشې وړې پښې د بړستنې لاندې راوتلې او پر ساړه ډاګ پرتې او یخې شوې وې، خو دا هېڅ نه ښوریده.

د دیوال له سوري نه د چرچوړۍ اواز پورته شو، داسې بربښېده چې ګواکې پر نورو یې د خپل بري سندرې پیل کړې. چېرته لرې کوم چرګ اذان وکړ او دلته نېږدې بل هغه د هغه ځواب ورکړ. په میخانه کې د نشیانو شروشور آرام شو، خود چوپړ د زګیروي غږ هماغه شان انګازه کوله. ناتاشا په بستره کې کېناسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بنګهاري يې وپوښتل:
-سونيا ته ويده يې؟ موري؟ هېڅ چا ځواب ورنه کړ. ناتاشا په کرار او خورا احتياط پاڅېدله، پر ځان يې صليب وکېښ، لوڅې نازکې او بربنډې پښې يې پر ساړه او ناولي ډاګ کېښودې. په ډاګ د فرش شويو تختو شغهاری پورته شو. ځوګامه يې د پيشو په شان يې منډې کړې او د دروازې سړه کړۍ راونيوه. هغې ته داسې برېښېده چې يو کوم درونډ او سندريز او يو رنګه شی پر ټولو ديوالونو لګېږي. دا د دې رپېدونکی زړه و چې له ميني او وحشت نه درزيده.
دروازه يې خلاصه کړه، له هغې واوښته او پر ساړه او لامده دهليز يې قدم ورکېښود. سړو هغه راتازه کړه. بربنډه پښه يې په ويده سړي کې ونښته، له هغه واوښته د هغې کوټې دروازه يې پرانسته چې سرداراندرې هلته پروت و. په کوټه کې تپه تياره وه. د کوټې په کنج کې يو کټ ولاړ و چې کوم شی پرې پروت و او د هغه څنګ ته پر ولاړې اوږدې څوکۍ يو لويه شمع لګېده. شمعه ډېره سوځېدو او ويليدو له امله لکه مرخړی داسې برېښېده.
ناتاشا چې له هماغه سهاره د سرداراندرې د ټپي کېدو او د دوی په کاروان کې د هغه د تګ خبر اوريدلی و، غوښتل يې هغه ووينې. هغه په دې نه پوهېده چې دغه ديدن ته څه اړتيا ده، خو په دې پوهېده چې هغه به ډېر زوروونکی وی. په تېره بيا چې هغه په دې باور وه چې دغه ديدن خورا ضروري دی.
هغه ټوله ورځ دې ته سترګې په لاره وه، چې د شپې به هغه ووينې، خو اوس چې دغه شپه رارسېدلې وه، دې له هغه څه نه وحشت درلوده چې دې ته ترمخې وه. هغې ويل:
-هغه به اوس څنګه بدرنګه شوی وی؟ له هغه نه به څه پاتې وي؟ آيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه زګیروی، به د هغه چوپړ نه آرامه کېدونکو زګیرویو ته ورته وي؟ هو کې، هو هغه همدا سې و. هو کې، د هغه په خیالونو کې او س سرداراندرې، د دغو وحشتناکو زګیرویو حالت ته ورته و. کله چې هغې په کنج کې یو تت بدن ولید او د ځادر لاندې یې لوړ شویو ځنګنو باندې د اوږو ګمان وکړ. ویرونکې څېره یې تر خیاله ورغله. له ډاره ودریده، خو د هغه نه ایلیدونکی تکل هغه تګ ته هڅوله، هغه په احتیاط یو قدم وړاندې اخېست او بیا بل او چې کتل یې یوې خاموشې کوټې ته چې د خوځېدا ځای په کې نه و، ورسېده. په دې کوټه کې یو بل څوک د شمایل په وړاندې پر اوږدې څوکۍ ویده و. (دا تیموخین و) په ډاګ یو دوه تنه نور هم پراته وو. (دا ډاکتر او د هغه چوپړ و).

چوپړ سر راجګ کړ او وبنګېد. تیموخین ته چې د پښې له ټپ او د هغې له سخت درده خوب نه و ورغلی، په دې شپه کې د دوی په کوټه کې د سپین جامې نجلۍ ګرځېدا چې د خوب کمیس او جامې یې اغوستې وې، حیران کړی و. د داکتر چوپړ په ډار او خوبولي آواز وویل:

-څه غواړئ، څه لپاره دلته راغلي یاست؟ خو د دوی دغو پوښتنو ناتاشې ته اړ کړه چې ژر تر ژره په کنج کې ناست اېښودل شوی کټ ته پراته شي ته ورنږدې شي، که څه هم پر کټ پراته اندام ډارونکی و او انساني بدن ته یې ورته والی نه درلود، هغې په دې ټینګار کاوه چې هغه وګوري. ناتاشا له چوپړ نه تېره شوه، د شمعې ځاځکې چې د شمعې شاوخوا کنډک کنډک روان و، ښکته وځڅېدل او هغې د هغې تر رڼایي لاندې سرداراندرې چې لاسونه یې پر برېستنې پراته و، هغه شان ولید چې تل یې لیدلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هماغه شان و لکه تل چې و ، خو د هغې تبې اخېستی تک سور مخ او ځلېدونکې سترګې، چې بې له کومې لېوالتیا دې ته ځیر وې. په تېره بیا د هغه نازکه، ماشوم وزمه غاړه چې د کمیس له پرانستې او اوښتې غاړې د باندې راوتلې وې. هغه ته داسې ماشوم وزمه ښه ورکړې وه چې ناتاشا په ژوند کې هېڅکله سردار اندرې هغه شان نه و لیدلی. ناتاشا په چټکو ټینګو ګامونو اود ځوانۍ په خوځېدا د هغه خواته ورغله او تر مخې یې ګونډه شوه.

هغه وموسېد او هغې ته یې لاس ور اوږد کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲

له هغې ورځې چې د بارادنیو په ډاګ کې سرداراندرې په روغتیایي څانګې کې له بېسدۍ نه راپه حال شوی و، اوه ورځې تېرې شوې وې. هغه په دې ټوله موده کې تل بېسده و. هغه داکتر چې له دوی سره په سفر کې ملګرتیا کوله، ویل یې چې سختې تبې او د کولمو پړسوب باید هغه تر مرګه رسولی وای، خو په اوومه ورځ هغه په لېوالتیا یوه ټوټه ډوډۍ له چایو سره وخوړه او دداکتر دې ته پام شو چې د هغه تبه ماته شوې ده. د سهار پلو و چې سرداراندرې په سد شو. له مسکو نه تر وتلو وروسته، لومړۍ شپه هوا په پوره اندازه توده وه او سرداراندرې یې په خپله هماغه کراچۍ کې پرېښود، خو د میتیشي په سیمه کې ټپي خپله وغوښتل چې له کراچۍ نه یې یوسي او چای ورته راوړي. له کراچۍ نه د هغه لېږدول هغه ته دومره سخت او دردمند و چې چغې یې وختې او بېرته بېسده شو. هغه وخت چې یې هغه په ګرځنده کټ کې څملاوه، تر ډېرو پورې یې سترګې پټې او ناخوځنده پاتې شوې. کله چې یې سترګې پرانستې، په بنګهاری یې وویل:

-او چای څه شو؟

د ژوند ور خبرو ته د هغه هر اړخیز پام داکتر هک پک کړی و. داکتر د هغه نبض ونیو په تعجب او ناخوښۍ یې ولیدل چې د نبض ټکان یې ښه دی. د هغه ناخوښي له دې کبله وه چې دی د خپلې تجربې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې ډاډه و چې سرداراندرې به ژوندی پاتې نه شي او که اوس ونه مري، لږ وروسته به و مري، خو د هغه د مرګ عذاب او زوريدنه به بيا زياته وي. د وړې خو سرې پزې خاوند جګړن تيموخين چې د بارادنيو په جګړې کې يې پښه لګېدلې وه او په مسکو کې له دوی سره يوځای او هم په دې کاروان کې له ده سره روان و. يو تن ډاکتر، د سردار چوپړ، د هغه ګاډيوان او ياوران هم له دوی سره مل وو.

سرداراندرې ته يې چای ورکړ. هغه په تلوسې چای څکه، او تبجنې سترګې يې داسې دروازې ته نيولې وې، چې ګواکې هڅه کوي کوم شی ولټوي او يا غواړي څه شی ورياد کړي. . هغه وپوښتل:

-نور مې بس دی، تيموخين دلته دی؟

تيموخين د اوږدې څوکۍ له سره د هغه خواته وروخوځېد.

-زه دلته يم جلالتمابه !

-ټپونه دې څنګه دي؟

-زما ټپ؟ دی نو، ښه دی او ستا؟

سرداراندرې بيا په خيال کې ډوب شو، داسې ډوب چې ګواکې کوم څه وريادوی، هغه وويل:

-کوم يو کتاب به پيدا نه شي؟

-کوم کتاب؟

-انجيل، زه انجيل نه لرم.

ډاکتر ژبه وکړه چې انجيل ورته پيدا کړي او بيا يې له سرداراندرې نه پوښتنې ګرويږنې پيل کړې. سرداراندرې په ناخوښۍ خو د ډاکتر ټولو پوښتنو ته عاقلانه ځوابونه ورکول. بيا يې وويل چې د هغه شا ته بالښت کېږدئ، ځکه هغه ناآرامه او ټپ يې خورا خوږيده. ډاکتر او د هغه ياور له هغه نه، هغه کوټ چې پر ده پروت و، جګ کړ، د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوزونه يې چې د تبې له خوسا کېدو نه پورته کېدې، سپړمې برندې کړې او د هغه وحشتناک تبې ته يې وکتل. داکتر کوم شي خورا ناراضه کړ، د تبې، تبې يې بدله کړه، ناروغ يې په اړخ واړاوه، خو سردار اندرې د دغو اړولو راړولو زغم نه درلود، بيا يې له درده زګيروی او زاری پورته او بېسده شو. هغه په بېسدۍ کې اپلتې غړولې. هغه پرله پسې ويل چې څومره ژر کېږي، هغه کتاب ورته راوړي او دده تر سر لاندې يې ورته کېږدي.

هغه ويل: تاسو ته د کتاب راوړل ګران دي؟

هغه په داسې آواز چې خورا د زړه سوي و، ويل:

-زه دغه کتاب نه لرم، مهرباني وکړئ، هغه راته پيدا کړئ او شپه مې هغه تر سر لاندې راته کېږدئ.

داکتر له کوټې ووت چې لاس پرېمنځي. هغه، هغه چوپړ ته چې اوبه يې پر لاس وراچولې، وويل:

-اخ، تاسو په رښتيا وجدان نه لرئ، يوه شپه مې پام بلې خواته شو او تاسو مخامخ د تبې په خوا څملولی و، ته خو ګوره ! دا داسې درد او خوږ دي چې نه پوهېږم څنګه يې زغمي.

چوپړ وويل: مسيح دې رحم پرې وکړي، موږ تصور وکړ چې هغه بالښت يې چې غوښت ترې لاندې مو کړ.

دا لومړی ځل و چې سردار اندرې پوه شوی و چې چېرې دی او څه ورپېښ شوي دي. هغه ته ورياد شول چې ټپي شوی دی او هماغه شپه چې دوی په ميتيشي کې ودريدل، هيله يې کړې وه چې کوټې ته يې بوزي. هلته له درده بيا څه بېسده شوی و، خو په کوټه کې بېرته په سد شو. کله چې يې چای څکه، ټول هغه څه يې ورياد کړل چې پرې تېر شوي وو، تر ټولو نه هغه څه ښه ورياد شول چې د روغتيايي مرستو په مرکز

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې و او هغه دا چې هغه ته، د هغه سړي د عذاب په ليدو چې دده نه خوښېده، داسې خيال ذهن ته ورغی چې ده ته يې د نيکمرغي زيری درلود. دغه خيالونه که څه هم ناڅرګند او جړ و ، خو هغه بيا پر ده راخواره شوي وو. هغه ته وریاد شول چې هغه نوی روحاني نيکمرغي لري او دا هغه نيکمرغي ده چې له انجيل سره يې څه ګډه ځانګړتيا لرله. له همدې امله هغه وغوښتل چې انجيل ورته راوړي، خو د هغه حالت خورا ژوبل و. کله چې يې هغه په اړخ واړاوه، د هغه د ټپ درد دومره زيات و چې بيا بېسده شو. دربيم وار هغه وخت په سد شو چې تياره خوره او په کوټه کې چوپه چوپيا وه. ..

هغه فکر کاوه:

-ما ته داسې نوې نيکمرغي را په برخه شوې چې له انسان نه، نه جلا کېدونکې ده. دا له مادي او دنيايي شتو نه لرې نيکمرغي ده، داسې نيکمرغي چې پر انسان له مادي بهرني اغېز نه خپلواکه ده، دا د روح او مينې نيکمرغي ده، په دې نيکمرغۍ هر څوک پوهېدای شي، خو د هغه درک او فهم يوازې له خدای سره ده. خو دا قانون خدای څنګه انشا کړ؟ ولې مسيح؟.. او ناڅاپه ددغو خيالونو لړلۍ وشليده، ناڅاپه (پرته له هغه چې اندرې پوه شي چې هغه په رښتينی يا د اپلتو او باڅارتوب په دنيا کې دی) هغه يو څه واوريدل. هغه آرامه او زګيروی ډولی غږ واوريد ، پرله پسې او تکراريدونکی غږ: پيتي، پيتي، پيتي او بيا پيتي، پيتي، پيتي او بيا پيتي، پيتي، پيتي او سرداراندرې داسې وانګېرله چې د هغه پر بشرې مخامخ د هغه د بشرې په منځنۍ برخه کې د همدې غږونو تر انګازو لاندې د نريو ستنو او ښکلو ټوټو يوه حيرانوونکې ودانۍ جوړېږي. هغه داسې احساسوله چې بايد (که څه هم ګرانه وه) خپل انډول ددې لپاره وساتي چې دغه ودانۍ را ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړېږي، خو دده د ټولو هڅو سره سره دغه ودانۍ رانړېده او بیا بېرته د هماغه انګازو د سندریز او نرم غبرلاندي له سره جوړېده. سرداراندرې ځان ته ویل:

-زنګېږي، اوږدېږي، زنګېږي، اوږدېږي ببېرته رازنګېږي او اوږدېږي.

سره له هغه چې هغه د زړه له کومې او په ټول قوت، دغه خواږه آواز ته غوږ او خپل ټول پام یې د ستنو دغې ښکلې ودانۍ جوړېدو او رالویدو ته وراړولی و، هغه له شمعې نه چاپېره شوې سره رڼا هم لیدله. د مادرکیک خوځېدا او د مچانو د الوتو بزیدل چې کله ناکله به دده پر مخ کېناستل اوریدل. هر وار به یې چې کوم مچ پر مخ کېناست، پر هغه به یې سوځنده اغېز وکړ، خو دی دې ته حیران و چې مچان که څه هم دده پر بشرې پر جوړیدونکې ودانۍ لګېدل خو هغه یې نه ړنګوله. ددې تر څنګ یو بله د پام وړ خبره هم وه او هغه د دروازې تر څنګ یوه سپینه لکه او داغ و چې د وهم د یوې مجسمې په توګه پر هغه پېټۍ شوې وه.

سرداراندرې له ځانسره ویل:

-دا ناشونې ده، زما کمیس پر میز پروت دی؟ نه. دا زما پښې دي، دا دروازه ده، دا ولې هر څه زنګېږي او کشېږي، هغه هم په دې انګاز چې پیتي، پیتي، پیتي. هغه له چا نه، هغه هم معلومه نه وه، له چا نه په درانه آواز هیله وکړه: بس دی، نور یې ودروئ. او ناڅاپه د هغه فکر او احساس بیا، په لا قوت سره وخوځېدل.

هغه بیا په ژورو څرګندو خیالو کې ډوب شو:

-هو کې، مینه، خو دا هغه مینه نه وه چې، د څه شي لپاره د چا لپاره یا ولې لپاره وي په زړه کې احساسوي، بلکې دا هغه مینه وه چې ما په رښتینه توګه د لومړي ځل لپاره د دښمن په لیدو په زړه کې احساسوله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما د مينې هغه احساس، احساس کړ چې د انساني روح جوهر دی، هغه مينه چې کومه پلمه او موضوع نه غواړي. زه همدا اوس، د دغو احساساتو نېږديوالي احساسوم، د دوستانو ګرانښت، د دښمنانو ګرانښت، د ټولو ګرانښت، له خدای سره بايد د هغه په هره بڼه مينه ولرو. انسان کولای شي ځان ته له ګران چا سره انساني مينه ولري، خو له دښمن سره کولای شو يوازې خدايي مينه ولرو، نو له دې کبله ما د هغې خوښۍ احساس وکړ چې ما احساس کړه چې له هغه سړي سره مينه لرم، چې په هغه څه شوي دي؟ آيا هغه ژوندی دی؟ کله چې څوک موږ ته په انساني مينه ګران وي، کېدای شي مينه په کرکه بدله شي، خو خدايي مينه، نه بدليدونکې ده. هېڅ شی، آن مرګ هم نه شي کولای دغه مينه له منځه يوسي. هغه د ځان جوهر دی. څومره خلک و و چې ما په ژوند کې له هغو سره کرکه لرله.)) په ټولو خلکو کې داسې څوک نه و چې ما دې له هغه سره داسې مينه او داسې کرکه لرلې وای، لکه له هغې سره چې ما مينه او کرکه لرله. هغه په خورا څرګنده ناتاشا تصور کړه، خو نه هغه شان چې پخوا هغه تصوروله، هغه، د ځان لپاره هغه د هغې له ښکلا وو او خوشالۍ سره تصور کړه، د لومړي ځل لپاره يې د هغې روح د ځان لپاره تصور کړ. هغه د هغې احساسات درک کړل، د هغې زغم، د هغې شرم او د هغې پښېماني يې درک کړه. هغه اوس د لومړي ځل لپاره له هغې سره د خپلو اړيکو د انکار په بې رحمۍ پوه شو. هغه له هغې سره د جلا کېدو بې رحمي احساس کړه. ای کاش که يوازې يو وار هم وای چې هغه مې ليدلې وای. يوازې يو وار د هغې سترګې وګورم او ووايم..

ای، پيتي، پيتي، پيتي، پيتي ای، تي، تي ای، پيتي، پيتي، بوم، مچ يې پر مخ ولګېده او ناڅاپه يې پام هغې بلې دنياګۍ ته، هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاګۍ ته چې رښتیا او اپلتې سره ګډې وډې وې او ځانګړې څه هلته پېښېدل، وروا وښت. په هغې دنیاګۍ کې چې هر څه لوړېدل، خو هېڅ شی نه راپرزیدل، پر هغې یو څه کشیدل، شمعه هماغه شان کړۍ کړۍ، تکه سره سوځېده، هماغه کمیس د دروازې په خوله کې د انسان په څېر د زمري په پرتې مجسمې پروت و، خو سره له دې هم د غولي د تختو زګیروی واوریدل شو، سره وړمه وچلېده، او هماغه شان یوه نوې سپینه مجسمه په دروازې کې راڅرګنده شوه، او د دغې مجسمې په سر یې، د هماغې ناتاشې رنګ الوتې څېره او ځلېدونکې سترګې چې همدا اوس دده په خیالونو کې راتاویده، ولیده.

سرداراندرې هڅه وکړه چې دغه څېره له خپله خیاله وشړي، نو ځکه یې له ځانسره وویل:

-دا نه پرېښودونکی باڅاروالی څومره ګران دی؟ خو دغه بشره د هغه په وړاندې ولاړه او د یوه رښتینې واقعیت په بڼه ده ته ورنږدې کېده. سرداراندرې غوښتل د خپلو سپېڅلو خیالونو دنیاګۍ ته ورستون شي، خو هغه نه شو کولای، هغه باڅارتوب ،هغه هم هغه خپلې کړۍ ته ورکشاوه. آرام بنګهاری وزمې آواز خپل بنګهاري ته دوام ورکاوه، کوم شي پر هغه فشار راوړ او هغه عجیبه بشره دده په وړاندې ولاړه وه. سرداراندرې خپل ټول قوت راټول کړ چې را په حال شي، ځان ته یې ټکان ورکړ، ناڅاپه یې په غوږونو کې شرنګهاری شو، سترګې یې تتې شوې او دهغه چا په شان چې په اوبه کې ډوب شوی وي، ببسده شو. کله چې هغه په سد شو، ناتاشا نه د خیالونو، هغه ژوندی ناتاشا، چې ده د نړۍ د ټولو خلکو په منځ کې، تر ټوله زیات غوښتل په نوې پاکې خدایي مینې ورته ګرانه وي، هغه مینه چې په ده نازله شوې وه، دده تر مخې په ګونډو ولاړه وه. هغه پوه شو چې دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندۍ او رښتينې ناتاشا ده. هغه نه يوازې حيرانه نه شو، بلکې مينه او خوښي يې پر زړه خواره شول. ناتاشا په ګېنهۍ او ډار اخېستې توګه، ځای پر ځای ګونډې وهلې ولاړه وه (هغې نه شو کولای وخوځېږي) هغه ته يې کتل او هڅه يې کوله د خپلو سلګيو مخه ونيسي، رنګ يې تک سپين اوښتی او مخ يې وچ کلک او ناخوځنده و، خو يوازې د هغې د بشرې يوې لاندنې برخه کې يو ځای الوته.

سرداراندرې يوه آرامه ښنوونکې سا وويستله، وموسېد، لاس يې وړاندې کړ او وې ويل:

-تاسو؟ څومره نيکمرغه يم !

ناتاشا په چټکۍ خو احتياط نه ډکې خوځېدا، په ګونډو ګونډو هغه ته ورنږدې شوه په احتياط يې د هغه لاس راونيو، د هغه پر مخ ورټيټه شوه او هغه يې ښکل کړ، داسې ښکلول چې متهې شونډې هغه يې د هغه پر مخ لګېدلې.

هغې سر راپورته کړ، هغه ته يې وکتل او په کراره يې وويل: وبښه ! ما وبښه !

سرداراندرې وويل: تاسو ما ته ګران ياست.

-وبښه !

سرداراندرې وپوښتل: څنګه دې وبښم؟

ناتاشا په ټيټ، متهې اوريدونکی غږ چې پرې پرې کېده، وبنګېده او وې ويل:

-ما به د هغه څه له امله چې کړي مې دي..

او بيا يې پرله پسې او په کراره د هغه لاسونه ښکلول.

سرداراندرې په خپل لاس د هغې سر، ددې لپاره راپورته کړ چې د هغې سترګې ووينې او وې ويل: ته ما ته له پخوا لا زياته ګرانه يې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د نیکمرغۍ اوښکو نه په ډکو سترګو په حیا، په زوریدونکې خو د مینې په خوښۍ هغې ته کتل. د ناتاشا رنګ الوتې، ډنګرې څېرې او پړسېدلو شونډو هغه بدرنګه کړې نه وه، هغه چور وحشتناکه بریښېده. سرداراندرې د غه څېره نه لیدله. هغه یوازې ځلېدونکې سترګې لیدلې، چې خورا ښکلې وې. په دې وخت کې له شا نه یو غږ واوریدل شو.

د سردار ځانګړي چوپړ چې لا د مخه له خوبه راویښ شوی و، داکتر یې راویښ کړ، تیموخین چې د پښې له درده هېڅ ویده شوی نه و، له پیل نه ټول هغه څه ولیدل چې دلته تېر شوي وو او پر څوکۍ یې خپل بربنډ ځان چې په څادر کې مروړلی و، لا پسې مروړه.

ډاکتر چې په خپل بستر کې راکېناست، وویل: دا څه کوئ؟ آغلې مېرمنې، هیله کوم مهرباني وکړئ، لاړه شیئ.

په دې وخت کې د کوټې دروازه وټکېده. دا د ګرافینې مینځه وه چې هغه یې د خپلې لور په لټولو پسې لېږلې وه.

ناتاشا لکه د خوب لیدونکې په څېر چې په خوب کې په لاره روانه وي، خو د خوب په نیمایي کې یې راویښه کړې وی، له کوټې ووته، خپلې کوټې ته ورستنه شوه او په ژړا ژړا په خپل بستر کې ولویده.

له هغه ورځې وروسته د ټول سفر په اوږدو کې هرځله به چې کاروان چېرې درېده او یا به یې شپه کوله، ناتاشا د ټپي بالکونسکي، نه لرې کېده او داکتر دې ته اړ شو په دې اعتراف وکړي چې دا انتظار یې نه درلود چې دغه پېغله دې داسې په ټینګه د ټپي خواخوږي او په داسې هنر دې د هغه پالنه وکړي.

د تعجب وړ وه چې د ګرافینې لپاره دا خیال پیدا شو، چې کېدای شي د لارې په اوږدو کې سرداراندرې مړ شي (د داکترانو په خبره) خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یې هم نه شو کولای د خپلې لور د دغو کړو مخه ونیسي. که څه هم د ټپي سردارانو او ناتاشې د اوسني دیدن او د هغو بیا نښتې والی، هر څوک په دې فکر کې اچول که ناروغ جوړ شي، د دوی ترمنځ به پخواني اړیکې بیا تازه شي، خو په دې اړه هېڅ چا آن ناتاشا او سردارانو هم هېڅ ډول خبره نه کوله. د ژوند نه آواریدونکې پوښتنې نه یوازې پر بالکونسکي بلکې پر ټولې روسیې لمن غوړولې وه او نورې ټولې چارې او اتکلونه یې له پامه لرې کړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

د سپتمبر په دريمه پيير څه ناوخته له خوبه راويښ شو، سر يې خوږېده، پرته له هغه چې خپل کوټ وباسي، په کې ويده و، کوټ دده بدن کېښکوده، په ګوګل کې يې يو تت خيال د هغو ناڅرګندو او شرم وړ چارونه چې پرون شپه،له ده نه ترسره شوې وې، د هغه روح زوراوه. دا د شرم کار، له فرانسوي تورن رامبال سره د هغه خبرې اترې وې.

ساعت د ورځې يوولس بجې ښودلې، خو د باندې هوا تر يو اندازې پورې تياره وه. پيير پاڅېد، سترګې يې ومښلې، هغه تمانچه يې وليدله چې لاستي يې کنده کاري شوی و او ګراسيم بېرته هغه د ليک پر ميز ايښې وه، هغه ته ورياده شوه، دی او هغه څه يې ټول تصور کړل چې نن يې بايد سرته رسولي وای.

پيير،له ځانسره فکر وکړ:

-آيا پرما ناوخته شوي نه ده؟ نه، امکان نه لري، چې ناوخته شوې وي، مسکو ته د هغه راتګ له دولسو بجو نه مخکې امکان نه لري.
پيير ځانته دا اجازه نه ورکوله د هغه څه په اړه فکر وکړي چې هغه ته تر مخې و، نو ځکه هغه تلوار درلوده چې خپل کار پيل کړي.

خپل کميس يې جوړ کړ،تومانچه يې په لاس کې راواخېسته او د خوځېدو تکل يې وکړ،خو د لومړي ځل لپاره يې دا په زړه کې وګرځېد چې څنګه هغه هم په لاس کې، د ښار په کوڅو کې دغه وسله وګرځوي. آن د لوی او پراخ کميس لاندې هم په دغه اندازه د لويې تومانچې پټول ګران کار و. نه يې په ملا کې پټولی شوه او نه ترتخرګ لاندې، تر ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه مهمه لا دا چې تومانچه تشه وه، پيير د دې وخت پيدا نه کړ چې هغه ډکه کړي. هغه له ځانسره وويل:

-په هر حال، توره خو شته !

که څه هم د ناپليون د وژلو د لاروچارو د موندلو په لړ کې هغه دې پايلې ته رسېدلی و چې په ۱۸۰۹ کال کې د ناپليون د وژلو لپاره د يوه محصل د بريد اصلي تېروتنه دا وه چې هغه محصل غوښتل ناپليون په توره ووژني، خو بيا هم د هغه اصلي موخه دا نه وه چې خپل تکل تر سره کړي، بلکې د هغه اصلي موخه دا وه، ځان په دې ډاډه کړي چې دی له خپل تکله نه تېرېږي او د هغه د سرته رسولو لپاره به هر څه، که څه هم خورا ګران وي، ترسره کوي. هغه په تلوار په شنه غلاف کې پڅه توره او تومانچه راواخېستل او د خپل واسکټ لاندې يې پټ کړل. خپل اوږد کميس يې جوړ او خولۍ يې پر سر سمه کړه. پيير هڅه کوله بې شروشوره دا سې ووزي چې له فرانسوي تورن سره هم مخامخ نه شي. دهليز ته لاړ او کوڅې ته ووت. هغه اور چې تېر ماښام ده په بې پروايۍ هغه ته کتل، د شپې په اوږدو کې لا پسې زورور شوی و. مسکو اوس له څو خواوو نه اور اخېستی و.

د سيند آپلو، د سوداګرۍ سرای.. د پاورسکايا کوڅې او د داراګاميلو پله ته نېږدې، د لرګيو د خرڅولو بازار ټول او ټول سوځېدل. د پيير لاره د وړوکوڅو له لارې، پاورسکايا او له هغه ځايه اربات ته رسېده او له هغه ځايه بايد نيکولي کليسا ته چې ده لا ډېره موده پخوا پر ناپليون د بريد لپاره په خيال کې خوښه کړې وه، تللی وای. د زياترو کورونو کړکۍ او دروازې تړلې وې. کوڅې او وړې کوڅې له خلکو تشې وې. د لوګي او سوځېدو بوی په هوا کې خپور و. کله ناکله به کوم روسي چې ډارنی او ګبنۍ اخېستې څېرې به يې لرلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او يا فرانسويان چې د کوڅو په منځ کې به د کليوالو په شان روان وو، ليدل کېدل. دې او هغو په حيرانۍ پېير ته کتل. روسانو پېير ته نه يوازې د هغه د لوړې ونې او څورب ځان له امله کتل، نه يوازې هغوی د هغه په څېرې کې د تعجب خواشينی پاملرنې او زوربدنې د ځرګنديدو له امله کتل چې هغوی نه پوهېدل، بلکې هغوی غوښتل په دې پوه شي چې هغه په روسي ټولنه کې کوم دريځ لري. فرانسويانو بيا په کتو کتو کې په تعجب ځکه هغه بدرګه کاوه چې پېير د نورو روسانو بر خلاف چې په ډار او ځار دوی ته کتل، هغوی ته هېڅ ډول پاملرنه نه کوله. د يوه کور د دروازې په خوله کې درې تنه فرانسويانو چې له روسانو سره يې خبرې کولې، پېير ودراوه او له هغه نه يې وپوښتل، په فرانسوي به نه پوهېږي؟

پېير د نه په نښه سر وښوراوه او وړاندې لاړ. په يوې بلې وړې کوڅې کې يوه ساتونکي چې د يو شين لرګي څنګ ته په خپله پوسته کې ولاړ و، پر هغه غږ وکړ، خو پېير چې کله د توپک په لاس ساتونکي ګواښمنه تکراري چغه واوريدله، پوه شو چې دی بايد د کوڅې آپلو ته واوړي. هغه په خپله شاوخوا کې نه څه ليدل او نه يې اوريدل. په ويرې او تلوار روان و او خپل راز يې په خپل ګوګل کې د يوه ګواښمن او پردي څيز په شان ساته. هغه، پرونۍ شپې ته په خيال سره له دې نه ډاريده چې څوک په کوم ډول پرې پوه نه شي، خو دا قسمت نه و چې پېير خپل دغه راز تر هغه ځايه پورې چې ور روان دی و، په بشپړه ورورسوي. له دې پرته آن که هغه ته په لاره کې څه خنډونه نه وای پېښ شوي، د هغه تکل ځکه تر سره کېدای نه شو چې ناپليون لا څلور ساعته د مخې د داراګاميلووا له سيمې خوځېدلی او د اربات د کوڅې له لارې د کرملين ماڼۍ ته تللی و. اوس ناپليون په خورا بد طبيعت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرملین د ماڼۍ د ټولواک په کوټه کې ناست و. او په ښار کې د اورونو د وژلو، د غلا او تالان د مخنوي او د خلکو د آرامولو لپاره یې هر اړخیزه او د پام وړ سپارښتنې ورکولې، خو پییر په دغو ټولو خبرو نه پوهېده، هغه ټول د هغه کار په خیالونو کې ډوب و چې ده ته تر مخې و، هغه ډېر زوریده. دا زورېدنه د هغو خلکو زورېدنې ته ورته وه، چې د کوم ناشوني کار د سرته رسېدلو تکل یې کړی وي. د هغه زورېدنه او د کار ناشونیتوب له دې امله نه و چې کار ناشونی دی، بلکې له دې امله و چې دغه کار دده له وجدان او طبیعت سره اړخ نه لګاوه او په دې ویریده چې کېدای شي د کار د سرته رسېدو په کومه تاکونکې شېبه کې سست نه شي او ځان ته درناوی له لاسه ورنه کړي. که څه هم د ځان شاوخوا ته یې، نه څه لیدل او نه یې اوریدل، خو د غریزې له مخې یې لاره وپستله او د پاورسکایا کوڅې ته په تلونکو تنګو کوڅو کې یې لاره نه ورکوله. په هماغه کچه چې پییر د پاورسکایا کوڅې ته نږدې کېده، په هماغه کچه لوګی دم په دم زیاتېده او آن د اورونو د شغلو له امله د هوا تودخه زیاتېده. کله ناکله خو به د اور لمبې د کورونو تر چتونو لاندې یو بل پلو سر هسک کړ. ددې وړاندې تنګ سره په کوڅو کې د خلکو ګڼه ګوڼه هم زیاتېده، خو ټول وارخطا او ګبڼې اخېستي بربښېدل. پییر که څه هم دا احساسوله چې څه نادوده او غیر معمولي څه یې په شاوخوا کې تېرېږي، خو په دې نه پوهېده چې اورته ورنږدې کېږي. هغه چې کله د پاورسکایا د کوڅې او د ګرجي شهزاده د کور تر منځ په شاړه ځمکه کې په یوې نرۍ لاره تېرېده، ناڅاپه یې له ځانه یو څه لرې د یوې ښځې د ژړا ناهیلې چغې واورېدې. هغه ودرید، تا به ویل لکه له خوبه چې راپاڅېدلی وي او سر یې پورته کړ.

د دغې نرۍ لارې څنګ ته په وچو او دوړو وهلو شنیلو د کور بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېره کېږي، له توشکو، بړستنو، سماوار او صندوقو نه نېولې، بیا تر سپېڅلو شمایلو او نورو شیانو پورې کوټه شوي وو. د صندوقونو تر څنګ په ډاګ یوه زړه ډنګره بوډۍ چې پاسنۍ اوږدې دارې یې له ورایه ښکارېدې، توري جامې یې په ځان او خولۍ یې پر سر وه، د صندوقونو نه لږ لرې پر ډاګ ناسته وه. بوډۍ کږه وږه کېده، په ناستې آواز یې کومه خبره تکراروله. دوې نجونې له لسونه تر دولسو کلونو پورې چې لنډ خرین کمیسونه یې اغوستي وو، په ډارېدلو رنګ الوتو څېرو کې یې له ورایه وحشت بربښېده، مورته کتل. یو کمکی د اوو کلونو په منګ هلک چې کلیوالي کمیس یې په ځان او پردۍ خولۍ یې پر سر وه، د یوې ښځې غېږ کې ژړل. یوه چوپړه نجلۍ، چې پښې بربنډې او ناولې وې د صندوق پر سر ناسته وه، خپلې ژېړې کوڅۍ یې راخوشې کړې، له خپلو کوڅیو نه یې سوځېدلي ویښته راببلول، هغه یې پزې ته رسول او بویول یې. د ښځې مېړه ټیټ ونی، کړوپ چې دولتي دریشي یې اغوستې وه، له بشرې نه یې نرۍ ږیره تاوه شوې وه او پر سر باندې ایښې جګې خولۍ لاندې یې پاکې شقیقې له ورایه معلومېدې، که څه هم څېره یې وچه کلکه او ناخوځېدونکې وه، خو د درد نښې نه په کې لیدل کېدې، هغه کوټه شوي صندوقونه لاندې باندې کول او له هغو لاندې نه یې څه جامې راوبستې.

دغې ښځې همدا چې پیېر ولید، د هغه پښو ته یې ځان وروارتیږه او د سلګو او ژړا په منځ کې یې ویل:

-پلرونو، خپلو، با ایمانه ارتودوکسه مسیحیانو، ومو ژغورئ! مرسته وکړئ! قربان مو شم، د خدای لپاره یو څوک مرسته وکړئ. لور مې، ماشوم مې، هلته د اور په منځ کې پاتې دی، وی وی، اور یې اخېستی... اور، لمبې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکارېده چې د ښځې مېړه يوازې ددې لپاره چې د دغه پردي سړي په وړاندې ځان برحقه وښيي، خپلې ښځې ته مخ وروااړاوه او په کرار آواز يې وويل:

-ماريا نيکولايفنا ! هرومرو به دې خور هغه پورته کړې وي، هغه زياته کړه:

-کنه چېرې به وي؟

ښځې ناڅاپه ژړا بنده او په خورا قهر او غضب يې پر مېړه چغه کړل:

-بې رحمه، ظالمه ! زړه نه لرې، په خپل ماشوم دې زړه نه خوږېږي، لکه بت داسې ولاړ دی، هر بل څوک چې وای ماشوم به يې د اور له لمبو نه را ايستلای وای، دا بت دی، نه انسان، دا پلار نه دی.

هغې ژړل، سلګۍ يې وهلې او په ژړا انګولايې پيېر ته ويل:

-داسې ښکاري چې تاسو مهربانه او خوږ زړی سړی یاستئ، د ګاونډي کور اور اخيستی او اوس اور زموږ کورته رارسېدلی دی.

ښځې دوام ورکړ:

-ټولو منډې کړې، دچا چې څه په ځان و، په هماغه کې يې ودانګل، دغه مو وژغورل، دغه يو سپېڅلی شمايل او دغه پالنګ چې ماته د پلار کورنۍ په واده کې رابښلې و، را واخيستل او نوره ټوله شتمني مو د اور په لمبو کې ايرې شول. اوس مې چې ماشومان راټول کړل، کمکۍ کاتيا نه شته، او بيا په ژړا شوه:

-زما ماشومې ! د زړه سرې ! اور يې واخيست ! وسوځېده !

پيېر وويل:

-چېرې؟ هغه چېرته پاتې شوه؟

د پيېر د خبرې له بدليدو او ډارنه ښځه پوه دې پوه شوې وه چې کېدای شي مرسته ورسره وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د هغه پښو ته ځان ورو ارتېره او چغه يې کړل:

-پلار کيه ! پلار جانه ! مهربانه، لږ تر لږه زړه مې آرام کړه.

هغې له قهره خوله پرانسته او په دې توګه يې خپلې اوږدې داړې بيا ښکاره کړې او پر مينځې يې ورچغه کړل:

-تا ته وايم، انيسکا ! بد مرغې، لاړه شه ! بدرګه يې کړه، ځای ورته وښييه !

پيير چې سا يې بنده بنده کېده، په تلوار وويل:

-بدرګه کړه، بدرګه کړه، زه، زه يې راباسم. ..

د ناولو جامو نجلۍ د صندوق له شا راووته، خپلې کوڅۍ يې ورټولې کړې، ژوره سا يې وويسته، په بربنډو پلنو پښو په نرۍ لارې وړاندې لاړه. پيير چې تا به ويل ناڅاپه له ژورې بېسدۍ نه را په سد شوی وی، سر يې پورته کړ، سترګې يې د ژوند له رڼا نه وځلېدې، په چټکو ګامونو نجلۍ پسې وخوځېد ،تر هغې نه مخکې شو او د پاورسکايا واټ ته ورسېد. په ټوله کوڅه کې د ګڼو لوګيو څپې خورې وې. يو نيم ځای د لوګيو د وريځو او تيارو له منځه د اور لمبو شغلې پورته کولې. د اورونو تر مخې د خلکو سخته ګڼه ګونه جوړه وه. د کوڅې په منځ کې يو فرانسوي جنرال ولاړ و او شاوخوا ته ولاړو کسانو ته يې څه ويل. پيير چې هغه نجلۍ بدرګه کاوه، غوښتل هماغه ځای ته چې فرانسوي جنرال ولاړ دی ورشي، خو فرانسوي سرتېرو د هغه مخنوی وکړ او وې دراوه.

يو آواز پرې چغه کړه:

-وړاندې تلای نه شئ !

نجلۍ وويل: کاکاجانه ! دې خواته راشه ! ددې کوڅې نه، د نيکولين د کور له مخې به لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيير راستون شو ، نجلۍ پسې وخوځېد ، کله ناکله به يې يو نيم ګام هم ځکه وا چوه، چې هغې پسې ځان ورسوي، نجلۍ د کوڅې بل پلو واوښته، کينې خواته تنګې کوڅې ته ورتاوه شوه، د درې کورونو له مخې نه تېره شوه، ښي خواته د يوې دروازې پلو وروګرځېده، هغې وويل:

-دغه دی، راورسېدو ! يوه انګړ ته ورننوته، وړاندې لاړه، په يو لرګين ديوال کې يې يوه دروازه راخلاصه کړه،ودرېد ،يوه لرګينه ودانۍ چې سخت اور يې اخېستی او شاوخوا يې رڼا او تودله، سوځېده، د اور لمبې د کور له کړکيو او ترچتونو لاندې راوتلې.

پيير چې له لرګينې پنجرې نه تېر شو ، د اور د لمبو تودخې هغه داسې په عذاب کړ چې بې واکه ودرېد.

هغه وپوښتل: ستاسو کور، ستاسو کور کوم يو دی؟

نجلۍ په زاريو او سلګيو په داسې حال کې چې لرګين کورته يې اشاره کوله وويل:

-اوخ، هغه. همدا زموږ کور و.

انيسکا داسې احساسوله چې د اور په ليدو خپل احساسات څرګند کړي، هغې وويل:

-وای کاتيا جانې !زما ګرانې نازولې !اور دې واخېست، وای، وای !

پيير د اور اخېستي کور خواته ورنېږدې شو ،خو تودوخه دومره زياته وه چې اړ وت له کوره راتاو شي، د يوې داسې لويې ودانۍ مخې ته ورواوښت، چې د يوې خوا چت يې لا سوځېده او فرانسوي پوځيانو يې څنګ ته ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه. پيير لومړی پوه نه شو چې دغه فرانسويا ن چې هر يو له کوره يو څه راباسي، په څه اختـه دي، خو کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يې وليدل، چې يو فرانسوي سرتېري، يو کليوال سړی په توره وواهه او د هغه د ګېډې له پوستې جوړ، پوستين يې ترې وويست، پوه شو چې فرانسويان په تالان اخته دي. ،خو هغه وخت نه درلود چې ودرېږي او په دې اړه کې فکر وکړي.

د ديوالونو چاودېدل، د چتونو د رالوېدو غړمبهاري، د اور د شغلو شغهاري، د ګڼې اخېستو خلکو شور، چغو او شروشور، د لوګيو د کنډک کنډک وريځو ننداره چې وړاندې وروسته خوځېدل، کله به تک تور، کله به سپين او ګواښمن شول، پورته به لاړل او د ويرې شغلې به يې د آسمان پلو ته ولېږلې. لمبې به کله ګڼې شوې، سرو سرو شغلو به غاړې غړولې، او کله به زرينو کاغذو ته چې ديوالونه يې پوښول ورته شوې.. تودخې او د لوګي د تند بوی چټک خوځون پر پيير خپل ځانګړی اغېز وکړ او ددې اور او شغلو په ليدو يې ناڅاپه داسې احساس کړه چې له هغو خيالونو نه آزاده شوی، چې تر اوسه پورې په کې ډوب و. هغه ځان ځوان، خوشاله، مست او ډاډمن احساس کړ. د هغې لويې ودانۍ له خوا د لرګين کور خواته راتاو شو، همدا چې غوښتل يې د کور هغې برخې ته چې لا ولاړه وه، ورننوزي چې ناڅاپه يې سر پورې شروشور واوريدل شو او تر هغه وروسته يې د کوم درانه شي د ماتېدو او خپل ځنګ ته د لويدلو غږ واوريد.

د اوريدل شوي غږ خواته يې وروکتل او څو فرانسوي سرتېري يې وليدل چې له يوې کړکۍ نه يو صندوق چې له کپړو او وسپنيزو شيانو ډک دی، را ارتيږلی دی. لاندې نور ولاړ فرانسوي سرتېري، صندوق ته ورنږدې شول.

د فرانسوي سرتېرو نه يو تن پر پيير غږ وکړ:

-دا لا پسې څه غواړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير وويل:

-يو ماشوم په دې کور کې پاتې دی، آيا تاسو کوم ماشوم نه دی ليدلی؟

ځو غږونو غبرګ وويل:

-اوهو، دا لا څه وايي؟ ځه بلا درپسې، ورکېږه !

يو تن له سرتېرو نه په دې خيال چې په صندوق کې د سپينو زرو او برنجي شيانو نه کوم شی، پېير ترې وانخلي، په ګوابښ ګوابښ هغه ته ورنږدې شو.

يو فرانسوي له پاسه ورغږ کړل:

-ماشوم؟ ما دباغ له خوا يو غږ واورېد، کېدای شي، دا د هغه ماشوم واوسي، څه وايې، هر څه بايد انساني وي، موږ ټول د خدای بندګان يو.

پېير وپوښتل:

-چېرې و، چېرې و؟

فرانسوي د ودانۍ شا ته، باغ پلو اشاره وکړه، او د هماغې لوړې کړکۍ نه يې چغه کړل:

-دې خواته، دې خواته ! يوه دقيقه صبر وکړه، زه اوس درځم.

او رښتيا هم، يوه دقيقه وروسته يو فرانسوي تور سترګی، مهربان سرتېری چې په غومبوري يې يو داغ هم لاره، په يوه کميس کې د لومړي پوړ له يوې کړکۍ نه راودانګل. پېير يې په اوږه وواهه او له هغه سره يو ځای يې د باغ پلو منډه کړل. هغه پر خپلو ملګرو غږ وکړ:

-تاسې هم ژر کوئ، کار خلاص کړئ. اور دم په دم لا خپرېږي.

فرانسوي د هغې لاره نه چې شګه پرې آواره وه، له پېير سره يو ځای د کور شاته ورمنډې کړې. هلته يې پېير له لاسه راونيو او يو دايره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوله ځای یې وروښود.

تریوې څوکۍ لاندې یوه درې کلنه نجلۍ چې ګلابي کمیس یې اغوستی و، پرته وه.

فرانسوي وویل:

-دا هم ستاسو ماشوم، اوهو، دا خو نجلۍ ده، دا لا ښه، د خدای په امان ځوربه! نو څه پروا لري، هر څه باید انساني وي، آخر موږ ټول د خدای بندګان یو.

فرانسوي چې غومبورو یې داغ لاره، تر دې خبرې نه وروسته بېرته د خپلو ملګرو پلو ورمنډې کړې.

پېیر له خوښۍ نه ژوره ژوره سا ایسته، نجلۍ ته یې ورمنډه کړې او غوښتل یې هغه راپورته کړي، خو نجلۍ چې بد رنګې یې مورته ورته وه او ژیړې وهلې وه، د پردي سړي په لیدو یې چغې او منډه کړل. په هر حال پېیر هغه راونیوله او راپورته یې کړه. هغې له قهره په ډک آواز چغې وهلې، وړې منګولې یې اچولې، او له لاړو نه په ډکه خولې یې پېیر په غاښاوه، او هڅه یې کوله چې ځان ترې خلاص کړي. که څه هم پر پېیر یو ډول وحشت او وېره، هغه شان چې له کوم واړه ځناور سره د مخامخ کېدو په وخت کې پرې راخور شوی و، راخور شو، خو هغه ټوله هڅه وکړه چې ماشوم پرې نه ږدي او له هغه سره یو ځای د هغې لویې ودانۍ خواته ستون شو. خو له هغې لارې نه چې راغلی و، بېرته ستنېدل ناشوني و، انیسکا هم نور هلته نه وه، او پېیر هم مهاله د رحم او کرکې له احساس سره هغه نجلۍ چې ژړل یې، سلګۍ یې وهلې او ځان یې لوند کړی و، په لا مهربانۍ په غېږ کې کېښکوده او د باغ پلو یې ددې لپاره منډه کړل، چې د وتلو نوې لاره پیدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴

کله چې پېير په انګړونو، ورو او لويو کوڅو کې تر منډو وروسته ببرته د ګرزوفسکي باغ ته ورستون او ځان يې د پاورسکايا د کوڅې هغه څنډې ته ورساوه، چې له هغه ځايه دی د نجلۍ په لټه پسې خوځېدلی و، په لومړۍ شيبه کې هغه، هغه ځای ځکه ونه پېژاند، چې هلته د خلکو بې ساري ګڼه ګونه جوړه شوې وه او له کورونو نه د مالونو او کپړو د راوېستلو له امله لوی لوی داسې انبارونه جوړ و، چې د قدم د اېښودو ځای هم پاتې نه و. له روسي کورنيو نه پرته چې د اور له ډاره راتښتېدلي وې او دلته يې خپلو کالو او کپړو سره پناه اخېستې وه، څو فرانسوي سرتېري چې رنګارنګ کالي يې اغوستي وو، هم دلته و. پېير هغو ته ځکه پاملرنه ونه کړه چې د هغه مامور د کورنۍ د پيدا کولو لپاره يې تلوار کاوه او غوښتل يې چې کمکۍ لور يې مورته ورکړي. او بېرته د کوم بل چا د ژغورنې لپاره ورستون شي. پېير داسې انګېرل چې دی بايد نورې ډېرې چارې ژر تر ژره ترسره کړي، د تودخې او منډو له زوره يې سخته ګرمي شوې وه. پېير د ماشوم د ژغورنې په وخت کې تر پخوا نه لا، د ځوانۍ تاند توب او پريکړون احساساوه. نجلکۍ اوس نو، آرامه شوې وه او د پېيرد کليوالي کميس لستوڼی يې کلک نيولې وه. هغه د هغه په غېږ کې ناسته او کله يې لکه ځنګلي کمکي ځناور په شان خپلې شاوخوا ته کتل. پېير به کله ناکله هغې ته وکتل او نرۍ موسکا به يې پر شونډو خوره شوه. هغه داسې احساسوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په دې له ډاره اخېستې او ښاپېرۍ وزمه څېره کې کوم اغېزمن او ساده څه وینې. په پخوانۍ ځای کې نه هغه مامور و او نه یې ښځه. پېیر په چټکۍ د خلکو په منځ کې روان و، د هغو خلکو بېلابېلو څېرو ته یې کتل چې په مخه ورتلل. بې ارادې به یې هغو ګرجي یا ارمني کورنیو ته چې ښکلې ختیځ ښه څېرې درلودې پام شو. لومړۍ یې یو ډېر بوډا سړی چې نوی اوږد پوستین او نوې موزې یې په پښو وې ولید، تر هغه وروسته، دې ته ورته یوه بوډۍ او یوه ځوانه ښځه، دغه خورا ځوانه ښځه وه، هغې له تورو زړه راښکونکو اوږدو، کږو وږو لکه په قلم انځور شوې انځور، تورو وروځو او ګل ته ورته ښکلې څېره، چې پاسته غیر معمولي تاند او مینه ناک اننګې یې لرل، د ختیځ د بې ساري ښکلې ښکلا بېلګه وه. خو هغه د کوم حالت څرګندونه نه کوله. دغه ښځه د خلکو د شیانو او په ډاګ کې د ګڼه ګونې په منځ کې په خپل غاړه تړلې قیمتي اطلسي کوټ او خړ روښانه دستمال کې چې سر یې په کې مروړی و، په تودې ګلخانه کې ورته ګل ته پاتې کېده چې پر واورو ارتیږل شوی وي. هغه لږ لرې د بوډۍ شاته، په یوه کنج کې د کالیو پر یوې ګېډۍ ناسته وه، سر یې ښکته اچولی و، تورو برندو سترګو یې، چې نه خوځېدونکې، لوړ تور اوږده باڼه یې لرل، ځمکې ته کتل. داسې برېښېده چې هغه په خپلې ښکلا پوهېده او په هغې ویریده. دغې بشرې پېیر ګوته په غاښ کړی و او له خپل ټول تلوار تو به سره چې دد پوال خوا ته روان و، څو ځله یې اورمېږ واړاوه او هغې ته یې وروکتل. د دیوال پای ته د رسېدو سره یې هغه کسان چې لټول پیدا نه کړل. پېیر ودرېد، دا خوا هغه خوا یې وکتل.

د پېیر څورب غټ ځان، ماشوم په غېږ کې، اوس له پخوانه لا د پام وړ و او څو تنه روسي ښځې او نارینه پرې راټول شوي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه نه پوښتنې کېدې:

- څوک مو ورک کړي دي؟ مهربانه ! تاسو خپله له مخورو کورنیو نه یاستئ که څنګه؟ دا ماشوم د چا دی؟

پېبیرځواب ورکړ چې دا ماشوم د یوه ښځې دی چې تور کوټ یې په ځان و او له نور ماشومانو سره دلته ناسته وه او بیا یې و پوښتل:

-آیا څوک هغه نه پېژني او نه پوهېږي چې چېرې لاړه؟

د پاپ یو بوډا لاسمل یوې بدرنګې ښځې ته مخ وروا ړاوه او وې ویل:

-دا ماشوم باید د انفیروف د کورنۍ وي !

هغه وروسته په عادي ټیټ غږ وویل:

-خدایه رحم وکړې ! خدایه رحم وکړې !

ښځې وویل:

-د انفیروف کورنۍ چېرې ده؟ انفیروفیان لا سهار د وخته لاړل. نه، نه، دا ماشوم یا د ماریا نیکولایفنا دی او یا هم د ایوانوف د کورنۍ.

یوه چوپړ وویل:

-دغه ماشوم د یوې ښځې دی، نه د ماریا ایوانوفنا چې خپله یوه محترمه مېرمنه ده، هغه خپله اربابه ده.

پېبیر وویل: هو کې تاسې یې پېژنی، اوږدې داړې او ډنګره.

ښځې وویل:

-هو، هو، هماغه ماریا نیکولایفنا ده، هغې چې فرانسوي سرتېرو ته اشاره کوله وویل:

-کله چې دغه لېوان راتویې شول، هغوی باغ ته لاړل.

د پاپ لاسمل وویل:

-اوه لویه خدایه رحم وکړې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې بیا وویل:

-تاسو هغې خواته ورشئ، هغوی هلته دي. هماغه دي.

هغې پرله پسې بدې ورځې کولې او ژړل یې: هماغه ده، همالته ده !

خو پیېر د هغې ښځې خبرې نه اورېدې، هغه له څو شېبو راهیسې هغه څه ته کتل چې څو ګامه لرې له ده نه پېښېدل. هغه، ارمنی کورنۍ او هغو دوو تنو فرانسوي سرتېرو ته کتل چې دغه ارمني کورنۍ ته ورغلل. د دغو سرتېرو نه یو یې لنډ ونی، چالاکه سړی و، چې شین بخون کوټ یې اغوستی او نرۍ رشمه یې تر ملا تاو کړې وه، خولۍ یې پر سر او پښې یې بربنډې وې. هغه بل سرتېری چې لوړ ونی، لړ ملاکړوپی، روڼ څنی، ډبر ډنګر، په کراره خوځېده او احمقانه څېره یې لرله، هغه لنډ ونی و، پښې بربنډې او شین بخون کوټ یې اغوستی و. سرتېری چې ارمنیانو ته وروړسېد، سمدلاسه یې څه وویل، بوډا یې له پښو راونیو او بوډا هم سمدلاسه او په چټکۍ له پښو نه د موزو په راوبستلو پیل وکړ. هغه بل سرتېری د ښکلې ارمنۍ مخې ته ودرېد، له خوځېدا او غږېدا نه پرته یې، لاسونه په جیب کې هغې ته کتل.

پیېر په داسې حال کې چې ماشوم ښځې ته ورکاوه، په تلوار او ترخه ژبه هغې ته وویل:

-واخله، دروا خله ! ته یې هغو ته ورکړه، هغه چې هغه نجلکۍ پر ځمکه کېښوله، پر ښځې تقریبا چغه ووهله او وې ویل:

-هغوی ته یې ورکړه.

او بیا یې فرانسویانو او ارمنۍ کورنۍ ته وکتل. بوډا چې نور موزې ترې اخېستل شوې وې، بربنډې پښې ناست و. ټیټ ونی فرانسوي چې له هغه نه وروستۍ موزه راوو بسته، هغه موزې یې یو پر بل ووهلې. بوډا بنګېده او څه یې وویل، خو پیېر هغه ته یوازې یو لنډ غلچک

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروا ړاوه او ټول پام يې هغه سرتېرې ته و چې کميس يې اغوستی و او اوس په کراره، خو ټينګو ګامونو د هغې ځوانې ښځې خواته ورنږدې شو، لاسونه يې له جيبه راووېستل او هغه يې له غاړې راونيوه.

ښکلې ارمنۍ کراره بې خوځېدا په خپل ځای ناسته وه، اوږده بانه يې ښکته لويدلې وو او داسې برېښېده چې د دغه سرتېري کړه چې له دې سره يې کوي، نه ويني او آن نه يې احساسوي. تر هغه پورې چې پيير دځان او سرتېرو تر منځ څو ګامه لاره ووهي، جګ ونی داړه مار چې کليوال کميس يې اغوستی و، د ارمنۍ له غاړې نه يې غاړکۍ راشلولې وه، او ځوانې ښځې لاسونه تر غاړې، کړې کړې سوې سوې ساندې کولې او ژړل يې.

پيير چې آواز يې له قهره او خواشينۍ نه په چغو بدل شوی و، چغه کړې:

-پرېږدئ، دا ښځه پرېږدئ!

جګ ونی په ملا کړوپ سرتېری يې له اوږې راونيو، هغې خواته يې وارتيره، سرتېری پرځمکه ولويد، بېرته پاڅېد او وتښتېد. د هغه ملګرې موزې وارتيرې، توره يې راووېسته، په ګوابښ ګوابښ د پيير خواته ور وړاندې شو او چغه يې کړل:

-ښه، اوس به ګورو، حماقت به نه کوې!

پيير د قهر او غضب په هغه لېونتوب کې و چې په هېڅ شی نه پوهېده او قوت يې په لسګونه وار زيات شوی و، په لوڅ پښې فرانسوي يې بريد وکړ او مخکې له هغه چې هغه د توري د ګوزار وخت پيدا کړي، هغه يې راڅملاوه او د سوکانو تر ګوزار لاندې ونيو. د شاوخوا له ګڼې ګونې نه يې د ستاينې او آفرين نارې واوريدې او له دې سره هم مهاله د کوڅې له کنجه، د فرانسوي سورو پوځونيوه ډله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رابښکاره شوه. فرانسوي پوځيان په چټکۍ د پيير خواته ورغلل او هغه نه راتاوو شول. د پيير تر دې نه وروسته هېڅ په ياد نه وو، خو يوازې دومره يې په ياد و چې د ه ځوک وهلي او نورو دی واهه. په پای کې هغه احساس کړه چې لاسونه يې تړل شوي او فرانسوي پوځيانو ترې تاو راتا او دده د کوټ جيبونه يې لټول.

پيير په هغو لومړيو خبرو چې پوه شو، د يوه سرتېري خبرې وې چې ويل يې:

-ښاغلی لومړی بريدمن ! يوه چاړه لري.

افسر وويل:

-ښه، وسله وال دی ! او هغه سرتېري ته يې چې له پيير سره نيول شوی و، مخ ورواړاوه، وويل:

-ښه ده، ښه ده، نورې خبرې به په محکمه کې وکړې. بيا يې مخ پيير ته ورواړاوه او وې ويل:

-تاسو په فرانسوي خبرې کولای شئ؟

پيير چې خپل شاوخواته کتل، په سترګو کې يې وينې راخوټېدې، او ځواب يې نه وايه، داسې بربښېده چې څېره يې خورا وحشتناکه شوې ده چې افسر په بنګهاری څه وويل. څلور فرانسويانو له نورو جلا او د پيير تر څنګه دواړو خواته ودريدل.

افسر چې له پيير نه څه شانته لرې ولاړ و، وويل:

-تاسو په فرانسوي پوهېږئ؟ ژباړونکي ته ورغږ کړئ؟

يو لنډ ونی فرانسوي چې روسي جامې يې په ځان وې، له کتاره راووت. پيير د هغه له جامو او غږيدا نه سمدلاسه په دې پوه شو چې هغه د هغو فرانسويانو له ډلې نه دي چې د مسکو په مغازو کې کار کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړونکي چې پيير ته وکتل وې ويل:
-داسې برېښي چې هغه له مخورو نه وي.
افسر وويل:
- هغه او را چونکو ته ډېر ورته دی، ترې وپوښتئ، هغه څوک دی.
ژباړونکي وپوښتل:
-ته څوک يې؟ ته بايد د مشر پوښتنو ته ځواب ورکړې.
پيير ناڅاپه په فرانسوي ژبه ځواب ورکړ:
-زه به تاسو ته ونه وايم، چې څوک يم، زه ستاسو اسير يم، ځئ ما هم درسره بوزئ.
افسر تندی تريو کړ او وې ويل: آها، آها ! مخ وړاندې !
خلک له فرانسوي پوځيانو راتاوو شول. تر ټولو نږدې پيير ته هغه بدرنګه ښځه چې نجلکۍ يې په غېږ کې وه، ولاړه وه. کله چې د پوځيانو ډله وخوځېده، هغه ښځه وړاندې راغله.
هغې وويل: د زړه سره چېرې دې بيايي؟ هغې زياته کړه:
-که دا نجلۍ د هغوی نه وي، په هغې څه وکړم؟
افسر وپوښتل:
-دا ښځه څه غواړي؟
پيير لکه نشه داسې سرسامه و، د هغه خوښې، د هغې نجلۍ په ليدو چې ده ژغورلې وه، دوه چنده شوه او وې ويل:
-څه غواړئ؟ زما لور چې ما له اوره ژغورلې ده، بيا له خدای په امانۍ پرته، خپله په دې پوه شي، چې څنګه يې دغه بې موخې دروغ ولې ويلي دي، په درنو او وياړمنو ګامونو د فرانسويانو منځ ته ورتېر شو.
د فرانسويانو دغه ډله، هغه پوځي ډله وه چې د ((ديورونيل)) په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنه، د ښار د واټونو ساتلو ته لېږل شوي وه، هغوی له ښارنې سره هم مهاله باید د خلکو د شتمنیو د تالان مخه هم نیولې وای او په تېره بیا د اور لګوونکو په نیولو کې یې مرسته کړې وای. دا ځکه چې په هغه ورځ فرانسوي لوړپوړو افسرانو تصور کاوه چې مسکو ته په خپله د هغه او سېدونکي اور اچوي.

دغه پوځیان په څو کوڅو کې تر ګرځېدو او ښارنې وروسته یو پنځه تنه روسان د اور اچولو په تور ونیول، په هغو کې یو تن دوکاندار، دوه تنه د کلیسا طالبان، یو کلیوال او یو څوکېدار وو، خو د ټولو مظنونانو په منځ کې پېیر تر ټولو مظنون و، کله چې یې ټول نیول شوي کسان د زوبوفسکي د کوڅې یو لوی کورته چې په زندان بدل شوی و، د شپې تېرولو لپاره راوستل، پېیر یې د نورو نه جلا تر سختې ښارنې لاندې ونیو.

د دربیم ټوک پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library